KÂZIM TAŞKENT KLASİK YAPITLAR DİZİSİ

Marcus Valerius Martialis

EPİGRAMLAR

Çeviren: Güngör Varınlıoğlu

YKY

Martialis ya da tam adıyla Marcus Valerius Martialis (c.40-c. 104) yazdığı epigramlarla yalnız Roma'nın değil, tüm batı edebiyatının en seçkin şairlerinden biri sayılmaktadır. Epigramlarının gücü şiirsel parlaklıklarından, dil üstünlüklerinden daha çok döneminin Roma yaşamını keskin bir gözlemle ve tam bir sözünü esirgemezlikle vermesinden kaynaklanmaktadır. Martialis'in sadece bir yergici olduğu da söylenemez.
O aynı zamanda çağının gündelik yaşamını da bize en iyi aktaran şairlerden biridir: Nerede en iyi ne yetişir, en iyi sofralarda ne bulunur, ne zaman ne giyilir, bunlar nereden gelir... Tam anlamıyla bir "Roma Günlük Yaşam Ansiklopedisi" gibidir Martialis'in epigramları. Aradan geçen bunca yüzyıla karşın onları okunur kılan da budur işte.

KÂZIM TAŞKENT KLASİK YAPITLAR DİZİSİ

Marcus Valerius Martialis

EPİGRAMLAR

Latinceden Çeviren:
Güngör Varınlıoğlu

YKY
İSTANBUL

Yapı Kredi Yayınları - 2224
Kâzım Taşkent
Klasik Yapıtlar Dizisi - 58

Epigramlar / Marcus Valerius Martialis
Özgün adı: Epigrammata
Latinceden çeviren: Güngör Varınlıoğlu

Kitap Editörü: Güven Turan
Düzelti: Mahmure İleri

Kapak Tasarımı: Mehmet Ulusel

Baskı: Üç-Er Ofset
Yüzyıl Mah. Massit 5. Cad. No: 15 Bağcılar / İstanbul

Çeviriye Temel Alınan Baskı: M. Valerius Martialis, *Epigrammata*, recognovit brevique adnotatione critica instruxit M.A. Lindsay, in universitate Andreana Litterarum Humaniorum Professor, Oxford, 1929.
1. Baskı: İstanbul, Temmuz 2005
ISBN 975-08-0978-5

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2005
Tüm yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Yapı Kredi Kültür Merkezi
İstiklal Caddesi No. 285 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.yapikrediyayinlari.com
e-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: http://yky.estore.com.tr
www. teleweb.com.tr

İçindekiler

Önsöz • 9
Epigrammata • 23
I. Kitap • 35
II. Kitap • 76
III. Kitap • 105
IV. Kitap • 138
V. Kitap • 170
VI. Kitap • 201
VII. Kitap • 232
VIII. Kitap • 268
IX. Kitap • 301
X. Kitap • 344
XI. Kitap • 386
XII. Kitap • 426
XIII. Kitap • 462
XIV. Kitap • 484
Notlar • 523
Kaynakça • 539
Özel Adlar • 541

In memoriam Turkanis Uzelis, quae ad linguam Latinam egregie me duxit, quia primum magistra mihi fuit, deinde ad amplius studendum me hortata est, postremo mihi persuasit ut Martialis *Epigrammaton* interpretationem complerem, tertia fere parte ab ipsa iam facta.

A. d. III Non. Dec. a. MMIV;
eodem die abhinc tres annos e uita decessit.

Martialis'in *Epigramlar*'ını Türkçe olarak tanıtmakta öncülüm, sevgili Latince öğretmenim Türkan Uzel'in sağlığında kendisine sunmak istediğim bu çeviriyi anısına adıyorum.

3 Aralık 2004
Üçüncü ölüm yıldönümü

ÖNSÖZ

Martialis, Roma yazınında en iyiler arasında adına yer verilen bir ozan değildir. Çoğu kısa, az sayıda ise görece uzun, toplam 1.550 koşuk yazmıştır. Bunlar çeşitli konulardadır, kendisinin tanık olduğu, herkesin bildiği küçük olaylardır. Martialis, zamanındaki söylentilere, dedikodulara katılmaktan, sorumlularını sivri diliyle eleştirmekten, onlara sövgülü sözlerle veriştirmekten geri kalmamıştır Bu konular –nedense– insanların oldum olası daha çok ilgisini çektiği, Martialis de bunu dizginsizce, bol bol işlediği için, 'taşlama ozanı', 'yergi ozanı' olarak tanınmıştır. Yine de *Epigrammata* 'Taşlamalar' ya da 'Yergiler' olarak çevrilemezdi. Her şeyden önce bu karşılık, sözcüğün köken anlamına olduğu gibi, koşukların içeriğine de aykırı olurdu. Bunlar gerçekte 'kısalı uzunlu koşuklar'dı; ancak, 'epigram' sözcüğü dilimize öyle bir girmişti ki, söküp atmak şimdilik olanaksızdı. Bunu Türkçeleştirmek boynumuzun borcu olsun.

M.A. Lindsay'ın gözden geçirdiği 'M. Valerius Martialis, *Epigrammata*'yı ilkin doğrudan özgün dili Latinceden çevirdim, sonra, H.J. İzaak'ın Fransızca, Alberto Gabrielli'nin İtalyanca, Türkan Uzel-Tunga'nın (seçme biçimindeki) Türkçe çevirisiyle karşılaştırdım. Açıklamalar ve Özel Adlar için bu yapıtlarla birlikte klasik diller ve uygarlıklarla ilgili çeşitli sözlüklerden yararlandım.

Çeviride güçlük ayrıntıdaydı; örneğin çiçekler, balıklar, baharat, günlük kullanımdaki araç gereç vb. Bunların Türkçesini bulmak uğraştırdı. Öte yandan bize Roma toplumuna özgü açık

saçıklık özgürlüğü tanınmadığı gibi, estetik anlayışımıza da uymadığı için 'çirkin'den kaçındım, anlamı 'güzelce' vermeye çalıştım.

Martialis'in sergilediği tiplerle, anlattığı olaylarla Roma imparatorluk yaşamının iç yüzünü, dış yüzünü yalın biçimde ve kısaca ortaya seren *Epigrammata* süslü püslü yapıtların tersine okuma kolaylığı sağlamaktadır. Bu bakımdan Latince öğreniminde kullanılırsa, en azından Roma'da bir dönemin toplum yaşamını aracısız tanımada kılavuz olacaktır.

Marcus Valerius MARTİALİS

(c. 40 - c. 104)

Roma yazınında İS I. yüzyılda biçim ve içerik yönünden katkılarda bulunarak 'epigramma' türünü kendisiyle nerdeyse özdeşleştiren bir ozan vardır: Martialis. Marcus Valerius Martialis, Hispania Tarraconensis'te, Eber ırmağının kolu Salo (bugünkü Xalon) üzerindeki ekini bol, yeraltı zenginlikleri olan Bilbilis (bugünkü El Catalayud –Cerro de Bambola–) kentinde, 38-41 yıllarından birinde, 1 Mart günü doğmuştur. Olasılıkla yörenin başlıca kenti Tarraco'da, o zaman belli başlı ailelerin çocukları gibi, özenli bir öğrenim görmüş, ana-babasının yönlendirmesiyle grammatica (dil ve yazın) ve rhetorica (güzel konuşma uzmanlığı) okumuştur (IX, 73). Ardından da öbür gençlere ayak uydurarak 64 yılında, 20 yaşından sonra, geleceğini belirlemek üzere Roma'ya gitmiştir. İnsula'lardan, parayla tutulan yapılardan Pirum semtindeki birinin üçüncü katına yerleşmiştir.

Başkentte önündeki belli seçeneklere yönelmemiştir. Forum uğraşından, güzel konuşma alıştırmalarından uzak durmuştur. Kamu işlerine girip orun elde etmeye, savunman olup bol para kazanmaya bakmamıştır. Böylece eğilim duyduğu şiir alanına yönelmiştir. Yaşamı çağdaşı Statius'la benzerlik göstermektedir. Nerdeyse somutlaşan siyasal tutku, iç savaş, Nero'nun tahta çıkışına denk düşen ortamda ozanlık yaşamının başlangıcında güçlük çekmiştir. Yazarlıkla, hele şiir yazarak geçimini sağlamak o zaman da olanaksızdı. Nero (54-68), Galba (68-69),

Otho (69) döneminin, bu üç imparator da içinde olmak üzere kıyım yıllarının ardından gelen İmparator Vespasianus'un (69-79) isteğiyle yapımına başlanan, İmparator Titus (79-81) zamanında tamamlanan Flavius amfitiyatrosu ya da Colosseum'un açılışı (80) dolayısıyla yazıp yayımladığı kitapçıkla (1602 yılında Gruterus'un adını koyduğu) *Liber de spectaculis*'le Palatium'a sokulma yolu açılmıştır. Martialis, açılıştaki şenlikte oyunlarla, gösterilerle ilgili çeşitlemeler denebilecek koşuklar kapsayan kitapçığı İmparator Titus'a adamakla yaşam çizgisi değişmiş; evli bile olmamasına karşın, "ius trium liberorum" (üç çocuk hakkı) elde etmiştir[1].

Böylece çeşitli ayrıcalıklara kavuşmuştur. Bir de 'tribunus militaris' sanını alarak 'Atlı' mertebesine çıkmıştır. İmparatorun ölümüyle Martialis kayırılmaz olunca da, kardeşinin ardından tahta çıkan (81) Domitianus'a övgüler düzerek yanaşmaya çalışmıştır. İmparator da öncülünün verdiği ayrıcalıkları yenilemiş, öte yandan "tribunus militum semestris" onur sanıyla onu Atlılar sınıfına yükseltmiştir. Ancak, atlı olmak ozana bir şey kazandırmamıştır.

Martialis, Nero zamanında İberia çıkışlı Lucanus ile Quintilianus'ça korunmuş. Yine oradan gelip de Roma'ya yerleşen varsıl Seneca kardeşlerden destek görmüş, onların aracılığıyla köklü bir soydan gelen Piso'larla tanışma olanağı bulmuştur. Ancak, 65 yılında Lucanus ile Seneca'nın Piso tertibine karıştıkları gerekçesiyle aldıkları buyruk uyarınca kendilerini öldürmeleri üzerine ortada kalmış, yeni koruyuculara gereksinme duymuştur. Iuvenalis'le birlikte Maecenas ve Pollio'nun yazın adamı koruyuculuğunu kuruma dönüştürmediğini söylemiştir.

Ailesinin ülkesinde hiçbir geçim derdi yokken, kendisi Roma'da sıkıntıya düşmüştür. Karnını doyurmak için varsıl evleri arasında koşuşturmuş, yaltaklanmalarında kendini küçük düşürecek denli ileri gitmiş, değsin değmesin azatlıları bile pohpohlamıştır. Bu yolla 'sportula' (ilkin balıkçıların küçük yiyecek sepeti, sonraları koruyucularca yanaşmalara dağıtılan günlük yiyecek sepeti, zamanla harçlık, yüz çeyreklik gündelik) elde etme-

yi bilmiştir. Varsılların kanatları altında yoksul yazın adamı yaşamı sürmüştür.

Liber de spectaculis'le sağladığı parayla olmalı, collis Quirinalis'te, Ronulus'a ölümünden sonra Quirinus adı verildiğine göre Romulus ya da Quirinus tepesinde Agrippa gezisinin yanında (I, 108) suyu olmayan küçücük bir ev ile Nomentum yakınlarında sözü edilmeye değmez bir çiftliğe kavuşmuştur. Bütün özelliği 'varsıllık' olan kişilerden zamanla sıkıldığında, sıtkı sıyrıldığında, onların ortamından kaçıp sığınacağı yerdir burası.

İmparatorun kayırmasıyla o çevreden yakınlık ve ilgi görmüştür. Parthenius, Crispinus, Earinus, yine böyle tanınmış 'kişilerden Terentius Priscus, Stella, Faustinus, İulius Crealis, İulius Proculus, İulius Martialis, Atedius Melior onu koruyup kollamıştır. Martialis, yazın adamlarıyla da dostluklar kurmuştur: Yergi ozanı İuvenalis ile yazın tarihçisi Quintilianus, savunman ve filozof Decianus (Emerita'lı), tarihçi ve ozan Canius Rufus (Gades'li), savunman Licinianus (Bilbilis'li), hukukçu Maternus (Bilbilis'li) yuttaşlarıydı[2].

Martialis, Gallia Cisalpina'nın güneyi Cispadana'da, İmola'da, belki de Ravenna'da (III kitapçığını orada yazmıştır, III, 1; 4)) geçirdiği 87-88 yılları dışında Roma'da aralıksız 34 yıl kalmıştır.

Başkentte erkenden koruyucularını esenlemek üzere görmeye gitmek, toplumun üst katmanıyla sütunlu yollarda buluşmak, yemeli içmeli toplantılara katılmak, söyleşilerde bulunmak onun günlük izlencesiydi. Bu yükümlülükleri yerine getirirken, ozanlık uğraşını aksatmaktaydı.

Martialis, 50'li yaşlarının ortalarında, Roma'dan hoşlanmamaya başlamıştır. Doğum yerini özlemesi, oranın doğasından, havasından, suyundan sevgiyle söz etmesi buna bağlıdır (I, 49; IV, 55; X, 104; XII, 18, vb.). Bunda Traianus döneminde saraya yanaşamaması da etkindir. Kentin hayhuyu içinde yanaşmalıkla yürüttüğü yaşamdan bıkıp ya da öyle sanıp sevgili yurdu Celtiberia'ya dönmeye karar vermiştir. Başkente gelirken olduğu gibi, kıt olanaklar içindeydi. Nitekim yol parasını kendisi değil, Plinius İuvenis sağlamıştır. Marcella adlı bir bayan hayranı da ona küçük bir toprak üzerinde Nomentum'daki evi-

ni özletmeyecek bir ev alınca (98), koruyucusuna övgülü sözlerle yürekten teşekkür ettiğine göre (XII, 21), Martialis dileğine kavuşmuştur. Orada 98 yılının sonlarında artık köylü yaşamına geçmiştir. Marcella'nın yanı sıra eski dostu Terentius Priscus'un yardımıyla geçinip gitmiştir. İlkin büyük bir mutluluk duyarken, (XII. kitabın önsözü), Iuvenalis'e toprak uğraşlarından sevinçle söz ederken (XII, 18) sonra doyumsuz bir insan olarak Hispania'nın dingin, ıssız ortamından, işe yaramaz, kaba saba halkından, kırın tekdüze yaşamında içi daralmış, Roma'nın onurlu olmasa da eğlenceli toplumsal ve etkin yazınsal ortamını aramış, (orada yazdığı, 102 yılında yayımladığı XII. kitapçıkta Roma baş yeri tutmaktadır) kır yaşamını can sıkıcı bulmaya başlamış, yalnızlık duygusu içinde yaşlanma korkusuna kapılmıştır. İşte bu koşullarda içi karara karara 65'inde yaşamını noktalamıştır (104).

Martialis yaşamını düzene sokamamış, istediği paraya kavuşamamıştır, tutumlu değildir, hep birilerine yanaşarak geçimini sağlamaya çalışmıştır. Princeps'e, azatlılarına, büyük adamlara, örneğin Silvius Halicus'a, (imparator olmadan önce) Nerva'ya, savunman Regulus'a, Plinius Iuvenis'e, varsıla hep bir gereksinimi için yüzsuyu dökmüştür: Kiminden giyecek, kiminden sabahları kapısına giderek günlük yiyeceğini istemiştir. Nerva zamanında (ölümü 98) pek iyi olmayan durumu Traianus zamanında bayağı düzelmiştir. Yoksul bir yazın adamı görünmek istemesi, gözleri üzerine çekmek için olmalıdır; oysa köleleri (VIII, 67), katırları (VIII, 61), yazmanı (I, 101) bile vardır.

Aşağılamalara uğrayınca, yatkın olduğu yergi türüne yönelmiştir. Epigramma, Yunanca sözcük anlamıyla, bir anıt üzerine bir büyük adamın anısına ya da önemli bir olayı unuttumamak için kamu adına ya da kişisel olarak yazılmış şiirsel kısa yazıttır. Örneğin mezar taşlarındaki yazıtlar bu türdendir. M. Terentius Varro'nun *Imagines* adlı yapıtındaki 700 elogium'u da böyledir. Yunan yazınında, özellikle İskenderiye ozanlarınca işlenen tür, onların kattıkları sevgi ve yergi öğeleriyle gelişmiş incelikli, şiirsel bir söyleyiş olmuştur: İnsana özgü duyguların dışa vurumuyla elegeia'nın, satura'nın alanına

girmiş, bunlarla ilgili bütün duyguları kapsamına almıştır. Bu arada başlangıçtaki kısa yazıt zamanla uzamış, aşağı yukarı bütün şiir ölçülerini benimsemiştir. Günlük ve kişisel yaşamın yansımaları, kişileri, olayları, olguları akıllıca, ince ince yorumlayan, eleştiren, alaya alan kısacık bir anlatım biçimidir. Derecesi ne olursa olsun takılma, sataşma, dahası sövüp saymadır, bugünkü anlamıyla 'yergi'dir. Yeni ozanlar (Poetae novi), insana ters gelen, yakışıksız, çirkin olayları ele almışlardır; Catullus bunu uygulamış, Martialis bunu sürdürmüştür. Günlük yaşamı ele alınca, ince ya da kabaca alaylarını, incitici, kırıcı, aşağılayıcı sözleri epigramma'ya yükleyerek öncülünü izlemiştir. Ancak, Martialis'in *Epigrammata*'sında yergi ile uzaktan yakından ilgisi olmayan çok sayıda koşuk vardır: İçinde bulunulan anın durumları, doğum sevinci, ölüm acısı, iyilikbilirlik iletileri, övgüler, doğa sevgisini dile getiren betimlemeler (III, 58; IV, 64) bunların yanı sıra kimsenin ilgisini çekmeyen, çok sıradan koşuklar.

Epigrammata 14 kitapçıktan oluşmaktadır. Yapıtın başında, (son ikisi dışında) alanındaki gösterileri konu alan 33 koşukluk, öbürlerinden farklı kısa kitapçık, *De spectaculis* sıralamaya girmemektedir.

Yazılış sırasıyla ikinci kitapçık, Xenia (Konuklara Armağanlar), Saturnus şenlikleri boyunca, eşe dosta, hısım-akrabaya, yanaşmalara gönderilen yiyecek türünden armağanlara ilişkin eğlenceli koşukları kapsamaktadır. İlk üçü dışında, hepsi başlıklı, hepsi ikili (bir hexameter, bir pentameter) biçimindeki 127 koşuk XIII. kitapçığı oluşturmaktadır.

Üçüncü kitapçık, Apophoreta (Giderken Götürülen Armağanlar) Saturnus şenlikleri boyunca şölenlerde çağrılılara biri doğrudan verilen büyük, öbürü şölen sonrası çekilişte çıkan, ayrılırken aldıkları çeşitli küçük armağanları anlatan çift çift ikilileri kapsamaktadır. İlk ikisi dışında hepsi başlıklı, hepsi ikili biçimindeki 223 koşuk XIV. kitapçığı oluşturmaktadır. Demek, Xenia ile Apophoreta yazılış sırası göz önünde tutulmadan, sona aktarılmıştır (84-85). Şiir değeri olmayan bu koşuklar duygudan yoksun, yakıştırılıp söylenmiş sözlerdir.

Asıl bütünceyi I-XII. kitapçıklar oluşturmaktadır. 86-96 yıl-

ları arasında her biri bir yıla düşmek üzere I-XI. kitaplar yayımlanmıştır. Ozanın olgun yaşlarına rastlamaktadır. X. kitapçık, Domitianus sarayda bir tertibe kurban gittiğinde (18 Eylül 96) çıkmıştır. Martialis, açık saçıklıkta öncekileri geçen XI. kitapçığı ise, Nero zamanında çekineceği bir şey kalmayınca, eski imparator yerine bu kez yenisine övgü düzerek yayımlayabilmiştir. XII. kitap Hispania doğumludur (102); orada yayımlanmış, Roma'ya gönderilmiştir.

Epigrammata, başlıca şu konuları içermektedir: Ozanın kendisi, yaşamı, yaşantısı, beğenileri, düşlemleri; başta Domitianus olmak üzere imparatorlara övgüler, sağa sola yerli yersiz çokça sövgü; günlük olaylar, olayların sonuçları; dostlar, karşıtlar, evlenme, doğum, hastalık, iyileşme, ölüm, önemli olayların yıldönümleri; Roma yaşamı, zamanındaki kötülükler, gülünçlükler, vb. Koşuklar nesnel değil özneldir, kişiseldir. Burası yapıtın Martialis'in denebilecek kesimidir.

Martialis, ilkin saray ve kent yaşamını yansıtan çok canlı, çok şakacı, günün içinden serpilip gelen koşuklar yazmıştır. Yolda, belde karşılaştığı, aynı sofrada yemek yediği, gün boyu kötü davranışlarına, kabalıklarına tanık olduğu, katlandığı kişileri, zamanın törelerini boş gezenin boş kalfası olarak ince ince gözlemlemiş, gözlemlerini resim yaparcasına sergilemiş, açıkcası alabildiğine özgür, töreleri çekinmeden gönlünce, ama gerçeğe tıpatıp uygun belirgin çizgilerle, ayrıntılarıyla göstermiştir. İmparatorluk dönemindeki Roma yaşamını, yakından gördüğü, kendisinin de içinde yer aldığı Roma yaşamını, eksiksiz, katkısız, süsleyip püslemeden, doğrudan doğruya, olduğu gibi çizmiştir. Dizelerinde alabildiğine Roma, kıpır kıpır, hareketli Roma, yaşamaktadır, yansımaktadır (VIII, 3; 20). Kamusal alanlarıyla, sütunlu yollarıyla, tiyatrolarıyla, yazlıklarıyla, gezilikleriyle, eğlence yerleriyle doğrudan Roma kenti, oyunlarda oyuncuların ve izleyicilerin üzerine safran püskürtülmesi (Spect. 3), şölenlerde çağrılılara güzel koku dağıtılması (III, 82) vb. gibi Roma töreleri; toplumun canlı kesiti koruyucular, yanaşmalar, öğretmenler, konuşmacılar, onun başarısını kıskanan, şiirlerini çalanlar, yeteneksizler, ozan bozuntuları, eşcinseller, yosmalar, çapkınlar, zamparalar, baştan çıkmış ka-

dınlar, kalıt ardında koşanlar, servete konmuş kişiler, varsıllaşmış azatlılar, sonradan görmeler, giyim kuşam düşkünleri, her taşın altından çıkanlar, kendini bilmezler, asalaklar, dolapçı düzenciler, hergeleler, vb. Öte yandan insana özgü bütün duygular ve bunların dışa vurumları, sevgi, sevecenlik-nefret; dostluk-düşmanlık, övgü-yerme; sevinç-can sıkıntısı; şaşma - utanma vb. onun koşuklarında yerini almıştır. Duygululuğu küçük çocuklara ilgisinde, özellikle onların ölümlerine yaktığı ağıtlarda belirmektedir (Artulla: I, 114; 116; Canace: X, 61; Erotion: V, 34; 37; X, 61; Urbicus: VII, 96). Sevgilisi için çocuklarını unutan ana (I, 34), saçını iyi taramayan köle kızı öldüren kadın (II, 66) öykülerinde duyarlığı açıktır.

Martialis, dostluğu, azla yetinmeyi, yalınlığı, temiz ve içten sevgiyi övgüye değer bulmaktadır. Geleneksel Roma düşüncesi, örneğin Cato Maior'un katı tutumuna değinmiş (IX, 28; X, 20; XI, 2; 15; 39), Cumhuriyetçiler arasında ondan başka Trasea'dan, Arria'dan, Porcia'dan övgüyle söz etmiştir. İmparator Domitianus'a övgüler düzse de, Nero'nun 'canavar'lığını görmezden gelmemiştir.

Bu yanıyla özgün bir yazardır. İnsan doğasını iyi bilmektedir. Önsözlerinde birkaç kez bununla övünmüştür. Doğası yapıtına da yansımıştır. Yaşına başına bakmaksızın, kadın erkek ayırt etmeksizin, insanların tek tek ya da topluca kusurlarına, yanılgılarına, yanlışlarına acı acı dokunmuştur. Özellikle üst katmanda gözlemlediği çirkinlikleri dizelere bol bol dökmüştür, karamsar ve gerçekçi ozandır, bunu koşuklarına yansıtmıştır, Doğrucu Davut'tur. Yergici, keskinliğinin yanı sıra şakacıdır, tatlı serttir. Kızıp köpürerek sağtöre kaygısı duymak yerine gülünçlüklerle adım başı ince ince alay eder, nükteler savurur, bu arada alabildiğine açık saçık, kaba saba, ağza alınmaz sözler kullanır (Roma'ya seslendiği bir koşuk). Bu bayağılığa varan çekincesizliği gerçekçiliğinden ileri gelmektedir.

Martialis, kusurları sergilemiş, kişileri gizlemiştir (X, 33, 10; VII, 72; X, 3; 5). Örneğin birçok yergisine konu olan Caecilianus'un (I, 20; 65; 73; II, 37; 71; IV, 15; 51; VI, 5; 35; 88; VII, 59; VIII, 67; IX, 70; XI, 42), Caecilius'un (I. 41; II, 72; XI, 31) kim-

liği açık değildir. Çok az da olsa kişinin gerçek adını söylediği olmuştur. Catullus'un aşkta çekiştiklerine, siyasal düzlemde karşıt olduklarına, uluorta sataşmalarına karşılık Martialis sakınımlı, onun katılığına karşılık yumuşaktır. Roma'da günlük yaşamda karşılaşılan insanlar, insancıklar, örneğin yemeğe çağırılmayı bekleyen asalaklar, ekmek parasını dilenerek ya da çerçilikle sağlayanlar vb.: Anlattığı olaylarla, küçük olaylarla ilgili olarak halktan çekiniyor olmalı ki, kişileri kendi adlarıyla değil, yakıştırdığı adlarla anmıştır. Bunların seçiminde ustalık göstermiştir. Birtakımı simgedir: Fidentinus (sözcüğün kökenini göz önünde tutarak 'Güven' diyelim) yapıt hırsızı, Hermogenes (tecim tanrısı 'Hermes'in dölü' dense yeridir) öteberi aşırıcısı (XII, 28), Postumus (Türkçede 'yarın' anlamına gelen Arapça kökenli'Ferda' olsun) sözcük anlamıyla 'geleceği' çağrıştırmaktadır, gününü gün etmeyi bilmeyen kişidir (V, 58), Seçtiği birtakım adlar da belli tipleri göstermektedir: Selius asalaktır, Zoilus sevilmeyen bir koruyucudur.

Martialis böylece kimliklerin tanınmasına engel olmaya çalışmıştır. Ne var ki, takma adlarla da olsa, söz konusu kişiler gerek kendilerince gerek başkalarınca tanınmıştır. Martialis övdüğü kişileri ise gerçek adlarıyla anmıştır: Apollodotus (V, 21; 54;), Bassus (III, 47; 55), Candidus (II, 24; 43; III, 26; 46; XII, 38), Cassius (I. 69; III, 20), Cordus (II, 57; V, 33), Gellia (I, 33; III, 35).

Ozan, aradığı mutluluğu bulamayınca, duyarlı biri olarak kızdıklarına uluorta veryansın etmekle tepki göstermiştir. İçi dışı bir insandır. Kötülük gütmeden yazmıştır. Onu yakından tanıyanlar, örneğin Plinius İuvenis, onun seçkin doğasını, saflığını övmektedir:

"Plinius, Cornelius Priscus'çuğuna esenlik diler.

Valerius Martialis'in öldüğünü duyunca kötü oldum (üzüldüm); yazılarında pek nükteli ve zehir zemberek, buna karşılık açıklıkta da bundan geri kalmayan yetenekli, zeki, uyanık bir adamdı. Buradan ayrılırken yol parasını ödeyerek onu yolcu ettim; dostluğuna, benim için yazdığı küçük dizelere karşılıktı bu verdiğim.

İster yurttaşların ister kentlerin övgülerini yazmış olsunlar,

onları ya mevkiyle ya da parayla onurlandırmak eski bir töredir; ne var ki günümüzde başka güzel ve seçkin şeyler gibi özellikle bu da yitip gitti. Nitekim övgüye değer şeyler yapmayı bıraktıktan sonra, övülmeyi de aptallık sayıyoruz. Minnet duyduğum küçük dizelerin ne olduğunu soruyorsun. Kimilerini (kendime) saklamasaydım, seni doğrudan doğruya o tomara salardım; bunlar hoşuna gitmişse, kitapta (bunun gibi) başkalarını arayacaksın. Esin perisine seslenir, Esquiliae'da evime girmesi, saygıyla içeri girmesi görevini verir:

> Ancak, zamansız çalmamaya bak.
> Konuşmada usta kapıyı esrik esrik:
> Ciddi Minerva'ya verir bütün günlerini,
> Yüzler Kurulu'na dinletmeye çalışır
> uzun yıllar sonra gelecek kuşakların
> Arpinum'lunun yapıtlarıyla bile
> bir tutacağı türden konuşmaları.
> Daha güvenli olacak karşılanman
> fenerlerin yakılmasını bekleyip gidersen.
> Hani Lyaeus gemi azıya alır ya,
> gül egemen olur ya, güzel kokularla
> ıslanır ya saçlar, işte o senin saatin.
> Katı Cato'lar bile okuyabilir beni o zaman.
> (X, 20)

Benim için bunları yazanı o zaman da olabildiğince dostça uzaklara yolladım, şimdi de çok sevdiğim kişinin ölmüş olmasına üzülüyorum. Çünkü o bana elinden gelen en büyük şeyi verdi, gücü yetmiş olsaydı daha büyüğünü verirdi. Ne olursa olsun bir insana bu ünden, bu övgüden, bu sonsuzluktan daha büyük ne verilebilir? Ne var ki yazdığı şeyler sonsuza dek gitmeyecek: Belki yine de onun yazdıkları, sanki gelecekte olacakmış gibi olmayacak. Esen kal."

(Plin. Iuv. III, 21)

Plinius İuvenis'ten başka akranı ve kentlisi Quintilianus, İuvenalis de ona çok önem vermiş, onu hak ettiği biçimde de-

ğerlendirmiştir. *Punica* yazarı Silius İtalicus da yakın dostlarındandı. Tacitus (Dial. oratorum. 10) ile Aulus Gellius da (N.A., XIX, 9) ondan söz etmiştir.

Martialis, Romalı eski yazın adamlarına pek ilgi duymamıştır. Ennius'tan bir kez söz etmiştir. Buna karşılık Augustus çağı elegeia ozanlarıyla birlikte onlara esin kaynağı olmuş sevgililerinin adlarını saymaktadır: Gallus'a Lycoris, Tibullus'a Nemesis, Catullus'a Lesbia şiir yazdırmıştır (VIII, 73). Koşuklarda Horatius'un adı şöyle bir geçerken, Ovidius, Vergilius daha çok yer tutmaktadır. Ancak bu konuda Yeni Ozanlar'dan Catullus başta gelmektedir. Onun şiirlerini kolaylıkla çağrıştırmaktadır: Roma'ya seslendiği bir koşukta Catullus'un öpücüklerine (*Carmina*, 5) değinmiştir. Eski ozanlar arasına girerek okunmayı, kendinden öne kimsenin geçirilmemesini, bir tek Catullus'tan sonra gelmeyi istemektedir (X, 78). Catullus'a ayırdığı koşukların sayısı da beğenisiyle doğru orantılıdır.

Augustus çağında 'epigramma', yazın adamlarınca ele alınmıştır. Aç kalmaktan bu yolla kurtulanlar olmuştur (I, 66; II, 20; XII, 46). Epigram Martialis'e göre bir türdür, yeteneğini bol bol dile getirme yolu olmuştur. Epigram sayısı ile yergi gücü ters orantılıdır. Derinlik yoktur, yüzeysellik vardır. Gözlemlediği yaşam da insan da gerçektir (X, 4; VIII, 3). Kimi zaman bir benzeri daha olmayan, tek bir örnek ortaya koymuş, kimi zaman aynı konuda, ayrım gözetmeden birkaç kez yazmıştır. Martialis ahkâm kesmemiş, bilgiçlik taslamamıştır; özentisizdir, doğaldır o ölçüde de nükte yüklüdür. Bir kişiyi, bir olayı özet biçimde tanıtmanın ardından cepheden vuruşla güldüren, düşündüren bir söz gelir. İşte bu Martialis'çedir; ülkesinin ince zekâsını, derin gözlemciliğini onun doğasındaki alaycı bakışla şakacı, iğneleyen nükteli söyleyişitir. Ona göre gerçek canlı olandır, yaşayandır; gerisi ölüdür.

Martialis düzeltmeyi değil, alay etmeyi amaçlamıştır. Bunu da başarmıştır. O zaman bilinen olur olmaz, saçma sapan davranışları sergileyerek olaylara tanık herkesi güldürmüştür. Satura türünde olduğu gibi, sağtöre kaygısı taşımamaktadır. Gülmek, güldürmek için zekice ve çoğu kez can alıcı noktadan vurmak ona yetmiştir.

İkincil bir tür olan epigram Martialis'e göre büyük bir sanat gerektirmektedir. Destan yazarlarının, uzun şiir yazanların ilgi çekmeyen, yaşam sıcaklığı olmayan yazdıklarını kötülemiştir (IV, 49). Kendisi, türün gerektirdiği kısalığa ustaca ve inceliklı anlatımıyla hakkını vermiştir: İki dizeyle, dahası tek dizeyle bile diyeceğini bir güzel demesini bilmiştir. Uzunca koşuklarında ise olayın kahramanını giyimi kuşamıyla, davranışlarıyla ayrıntılı olarak, dahası abartarak çizmiş, konuyu ortamına oturtarak anlatmış, gerektiği yerde ve zamanda, sonunda iğneyi batırmış, esprisini patlatmıştır. Yergiye tat-tuz katarak, biçim vererek türün birinci sırada ilk temsilcisi olmuştur.

Martialis'in şiirleri, parlak bir yaratıcılığın, çok iyi nitelikli bir doğanın ürünleri olmamakla birlikte zevkle okunmuştur. Duyguları özellik taşımaz, sıradandır, buna karşılık kendinindir. Yergi türüne uymasa da, bir kesimi düzyazı biçiminde olan önsözlerinde içini dökmüştür.

Martialis küçük bir türde adını duyurmuş bir ozandır. Ünlenmesine ünlenmiş, ancak toplumsal durumuyla, şiirinin içeriğiyle ince zevkli kişilerce 'ayıp taşlamalar, yergiler' ozanı olarak değerlendirilmekten kurtulamamıştır; tıpkı kendisinden öncekiler gibi, 'şiiri açık saçık olsa da alnı ak, yüzü pak olduğu' (lasciva est nobis pagina, vita proba) sözüyle kendini savunma yoluna gitmiştir. Caesar çağından Catullus, Augustus çağından Domitius Marsus, Albinovanus Pedo, Gaetilicus örneklerini öne sürerek temize çıkmaya çalışmıştır. Varro Atacinus, Licinius Calvus, Hortensius, C. Memmius Gemellus ile Cornificia, Sulpicia gibi bayan ozanlar da bu türde yazmışlardır. Dahası İmparator Augustus, Tiberius, Nero, Nerva türü yadırgamamıştır.

Martialis'in kitapçıkları Roma'da kapışılırdı. Yalnız İtalya içinde kalmaz, uzak yakın eyaletlere de ulaşırdı; Gallia, Vindelicia, Britannia kitaplarının satışında başkentle yarışırdı. Ancak bu satış ona pek kazanç sağlamamıştır. Yapıtıyla ilgili olarak satıcı Tryphon, Atrectus, Secundus adları geçmektedir.

Martialis'in yaşamında, koşuklarından anlaşıldığına göre, iki şeye; sevgiliye ve kamu yönetimine, yer olmamıştır.

Martialis, tembel doğasına uygun bir tür seçmiştir: Kısa kısa, bunun sonucu olarak da sayıca çok yazmıştır. Usta çizimiyle, iyi biçemiyle okunası epigramlar bırakmıştır.

Sözcük oyunlarıyla anlamca, küçültmeli biçimlerle biçimsel olarak koşuklarına güzellik katmıştır.

Epigrammata'da çoğunlukla elegeia ikilisi, az sayıda phalaikos (on bir heceliler) ve kholiambos başlıca şiir ölçüleridir..

NOTLAR

1 Augustus tarafından 9 yılında çıkarılan "lex Papia Poppaea", "ius trium liberorum" (üç çocuk hakkı) ile kişiye birçok hak ve ayrıcalık tanınmaktaydı. Sonradan, yasanın özüne uymasa da, bu hak çocuksuzlara, dahası hiç evlenmemiş kişilere de verilmiştir.

2 Martial, *Epigrammes*, Tome I (Livres I-VIII) Texte établi et traduit par H.J. Izaak, troisième édition, Les Belles Lettres, Paris, 1969, p. 10.

EPİGRAMMATA

1

Piramitlerinin tansıklı yapısı üzerine
sesini çıkarmasın yaban Memphis, Babil'le
çalım satmasın Assyria becerisi.
Çıtkırıldım İonia'lılar övülmesin
Trivia'nın tapınağı için,
Delos'un adını silsin boynuz boynuz Junak:
Öve öve göklere çıkarmasın Caria'lılar
boşlukta asılı duran Mausoleum'u.
Çaba ürünü ne varsa boyun eğecek
Caesar Amphitheatrum'unun önünde,
bir tek yapıt ünlenecek hepsinin yerine[1].

2

Yıldızları daha yakından görür ya
bu dev yontu, yüksek yüksek iskeleler
boy gösterir ya yolun ortasında,
acımasız kralın kin uyandıran salonları
ışık saçardı hani, işte orada
bir tek saray duruyordu şimdi bütün kentte[2].
Nero bataklığı vardı, yüce amfitiyatronun
göze çarpan kitlesinin yükseldiği yerde.
Şaşıyoruz gösterişli tarlalar uğruna
yoksulların evsiz barksız bırakıldığı yerde

çabucak ortaya çıkan armağan yunaklara[3].
Sarayın son kesimi bulunuyordu
Claudius direkli yolundaki
geniş gölgeler düşen alanda.
Roma kimliğine kavuştu, sen başkanken,
halkın oldu oraların tadını çıkarmak,
Caesar, efendinin tekelindeyken eskiden.

3

Hangi soy o denli uzak geçmişlidir,
hangi soy o denli yabandır, Caesar,
içinden gözlemci çıkmayacak denli senin kentinde?
Rhodope'li bir köylü geldi yerleşti Haemus'tan,
Orpheus'tan anılar taşıyan,
atının kanını içmiş Sarmatia'lı geldi[4],
Nil ırmağının sırrına erip suyunu içen ilk kez,
öte uçta deniz dalgalarıyla dövülen yerden biri;
koşup geldi Arap, koşup geldi Saba'lılar,
burada ıslandı kendi koku yağmuru altında
Cilicia'lılar, Sugamber'ler geldi,
kıvırcık saçları topuz yapılmış,
başka türlü kıvır kıvır saçlı Aethiop'lılar.
Ayrı ayrıdır halkların dili, kendileri ise bir bütün
yurdun gerçek babası dendiğin zaman.

4

Barışa, dinginliğe düşman ağır kalabalık,
hep zavallıların parasına göz diken,
–Gaetul'lara– geçirildi, alana alınmadı
can yakanlar: Suç duyuran gider sürgüne.
Sürülür Ausonia elinden suç duyurucu:
Başkanın zararına sayabilirsin bunları[5].

5

İnanın Girit'te boğayla yatmış Pasiphae:
Gözümüzle gördük: Pekiştirdi eski öykü.
Kendine şaşmasın uzun geçmiş zaman, Caesar:
Sana söylenceyi olduğu gibi sunuyor alan[6].

6

Savaşçı Mars, emrinde yenilmez silahlarıyla,
yetmez bu, Caesar, Venus'un kendisi de emrinde.

6b

Dizelerdeydi Hercules'in anlı şanlı başarısı,
koca Nemea koyağında aslanı yere sermesi.
Sussun önceki inanca: Çünkü işin doğrusu,
kadının elinden geliyor artık böylesi,
senin gösterilerinden sonra, Caesar[7].

7

Geniş göğsünde nasıl besleyip durduysa kuşu
İskit elinde bir kayaya bağlanmış Prometheus,
öyle sundu iç organlarını çıplak çıplak
Caledonia ayısına, gerçek bir çarmıhtan sarkarak
Laureolus. Yaşıyordu parça parça üyeleri,
her birinden kanlar akarak,
beden denecek yeri kalmamıştı bedenin,
ettiğini buldu uzun sözün kısası
ya bir efendinin ya da bir babanın boynuna
kılıcı saplamıştı o kötü kişi
ya da tapınakları soymuştu çılgınca
kasada saklı altından ötürü, ey Roma,

ya da kızgın yanarcalarla yanaşmıştı sana.
Eski söylentideki suçları aşmıştı kıyımıyla,
cezaya dönüştü onda öncelerin masalı.

8

Kanatlarının takılı olmasını nasıl da isterdin
ah Daedalus, Lucania ayısınca parçalanırken öyle!

9

Gergedan görücüye çıkarıldıktan sonra,
dövüş beklenmeyen alanda baştan başa,
senin gözlerinin önüne kondu, Caesar.
Nasıl korkunç bir kızgınlıkla yanıp tutuştu
boynuzlarıyla saldırıya geçmek üzere!
O denli büyük bir boğaydı ki,
boğa onun için kukla demekti[8].

10

Bakıcısını yaralamıştı güvenilmez boğa
iyilikbilmez dişlerini geçirerek,
kana bulamaya kalkıştı pek iyi bildiği elleri,
hak ettiği cezayı buldu neyse ki
işlediği o denli büyük suçtan sonra,
oka katlandı kırbaca dayanamamışken.
İnsanlara bu sağtöre yakışır işte,
yırtıcı hayvanlar daha yumuşak olsun diyen
böyle bir başkanın yönetimi altında.

11

Baş aşağı yuvarlanırken ayı kanlı alanda
kaçamaz oldu yakalanıp ökseye.
Avcı kargıları dursun artık, kınında kalsın
demir pırıl pırıl, kıvrık elde dengelenip de
uçmasın mızrak; boşlukta yakalasın avcı avını;
kuş avcısı yöntemiyle avlamak
hoşuna gidiyorsa yabanıl hayvanları.

12

Hafif bir mızrak saplandıysa gebe bir domuza
Caesar Diana'sının tehlikeli olayları arasında,
bir yavru çıktı zavallı ananın yarasından.
Ey acımasız Lucina, doğurmak mıydı bu?
Daha çok okla yaralanıp ölmek isterdi o,
bütün yavrularına yol açılsın diye,
varsın üzüntülü olsun. Kim yadsır
ölü anadan doğmuş olduğunu Bacchus'un?
İnanın ki böyle doğmuş tanrı!
Yabanıl hayvandır doğan yavru.

13

Yaşam verdi yaşamını yitirirken ana domuz,
atılan ok saplanıp, ağır yaralanıp da.
Oh, ne güvenliydi el demiri tartıp atmada!
Ben inanıyorum ki Lucina'nın elidir bu.
Her iki Diana'nın tanrısal gücü
kendini gösterdi onda, biriyle ana kurtuldu,
öbürüyle göçüp gitti yabanıl hayvan.

14

Yavrusunu bedeninden dışarı çıkardı
karnı burnundaki yabanıl dişi domuz,
aldığı yarayla ana oldu; yatıp kalmadı doğan yavru,
tersine yanına koştu ölürken anasının.
Ne büyük doğa vergisi bir nitelik
başa gelen yıkımın koşulları içinde.

15

Çok büyük oldu senin şanının ünü; Meleager,
ne denli büyüktür Carpophorus'un payına düşen,
ne demek yabandomuzunun[9] yere serilmesi!
Av kargıları sapladı o kuzey kutup yayında
başta yer alan gözü kara ayıya,
yere serdi görülmemiş cüssesi görülesi,
Hercules'in eline yaraşır bir aslanı,
yere uzattı doludizgin giden leoparı
boylu boyunca açtığı yarayla.
Başarılarıyla kazandığı ödülleri
böyle övgüyle aktarabilirdim şimdi de.

16

Dizgenin değil de dini bütünlüğün eseriydi[10]
alanın ortasından alınıp boğanın, göğe çıkması.

16 b

Kardeşinin denizleri üzerinden götürmüştü Europe'yi boğa:
Şimdi de Alceusoğlunu taşıdı yıldızlara bir boğa.
Karşılaştır bakalım, Ün, Caesar'la İuppiter'in genç sığırlarını:
özdeşti yükleri, daha yükseğe taşıdı birincisi.

17

Sana tapıyor saygıyla, diz çöküyor önünde
az önce boğanın o denli korktuğu bu fil.
Caesar, buyruk aldığı için değil bu davranışı,
öğreten mögreten de yok bunu, inan bana,
o da duyumsuyor bizim tanrımızı içinde.

18

Bakıcının elini yalardı korkutmadan,
Hyrcania tepesinin az bulunur onuru kaplan,
yırtıcı aslanı parçaladı dişleriyle
kudurmuşçasına. Yeni bir olay bu,
zaman içinde hiç tanık olunmamış.
Böyle bir şeye kalkışmadı hiç
ormanın içerilerinde yaşarken.
Daha yırtıcı oldu, aramıza gelince.

19

Az önce yalımlarla kızdırılıp bir boğa
alanda bir baştan öbür başa, kuklaları
kapıp kaldırmıştı hani yıldızlara değin,
uzanıp kaldı hortumlunun saldırısıyla sonunda,
fili böyle kaldırmayı kolay sandığı için.

20

Eşitlik tanıdı taraflara Caesar, iki eliyle birden,
bu kesim Myrinus'tan, o kesim Triumphus'tan yana çıkarken
Daha iyisi can sağlığıydı hoş çekişmeyi kesmek için.
Diyecek yok yenilmez başkanın bulduğu tatlı çözüme.

21

Alan sana sundu, Caesar, dendiğine göre,
Rhodope ne görmüşse Orpheus'ta oyunda.
Sürüne sürüne yürüdü kayalar, koştu
güzelim orman. İnanası gelir insanın
Hesperus kızlarının korusu olduğuna.
Küçükbaş hayvana karışmış her tür vardı
yabanıl hayvanlardan orada,
birçok kuş süzüldü ozanın üzerinde,
kendisi yere serildi buna karşılık,
iyilikbilmez ayı tarafından parçalanıp.
Yalnız burası aykırı düştü öyküye[11].

21 b

Yeraltının yuttuğu Eurydice'den geldi,
birden açılan yarıktan, –şaşıyor muyuz?–
toprağın dişi ayıyı göndermesi
Orpheus'un canına okumak üzere[12].

22-23

Gergedanı dürterken bakıcılar ürkek ürkek,
öfkesi kabarırken büyük yabanıl hayvanın,
umut kesiliyordu söz verilmiş Mars çarpışmasından,
ne var ki sonunda kızıştı bilinen biçimde:
Nitekim ayının ağır bedenini
öyle bir kaldırdı ki çifte boynuzuyla;
böyle fırlatır ta yıldızların arasına
üzerine atılan kuklaları bir boğa.
Noricum avcı kargılarını yöneltir
öylesine kesin bir vuruşla
şimdi de genç Carpophorus güçlü eliyle.
Çifte dana taşıdı boynunda kolayca,

ona boyun eğdi yırtıcı mandayla yaban öküzü:
Okların üzerine koştu tepetaklak
bundan kaçarken aslan. Haydi kalabalık,
uzun gecikmeleri kına bakalım.

24

Uzak kıyılardan gelmiş geç kalan izleyici,
kutsal gösteri gününde ilk kez bulunsan da,
aldanmayasın teknelerle deniz savaşına,
denize benzer suya, az önce karaydı burası.
İnanmıyor musun? Bekle bakalım,
Mars'ı yoruncaya değin kıyı savaşı!
"Az önce denizdi" diyeceksin, çok geçmeden.

25

Şaşma artık, geceleyin dalga korudu diye,
seni, Leander, Caesar'ın dalgasıydı.

25b

Tatlı sevişmelere giderken gözüpek Leandros,
kabaran sularla boğuşurken yorgun argın,
şöyle seslenmiş üzerine gelen dalgalara:
"Kıymayın bana, kanat takmış yol alırken;
denizin dibine dönerken batırın beni".

26

Gülüp oynadı denizin bütün yüzeyinde
yumuşak başlı Nereus kızları topluca
türlü türlü dizildiler resim gibi

kıvrak sularda. Korkuttu üç çatallı yaba,
eğri dişli çıpa; kürek sandık, tekne sandık,
denizcilerin gözünü, gönlünü okşayan
Castor-Polluks burcunun parladığını,
pırıl pırıl koyda geniş yelkenlerin şiştiğini[13].
Kim buldu bunca yapmacığı duru sularda?
Ya öğretti Thetis bu oyunları ya öğrendi.

27

Bir Carpophorus yaşamış olsaydı, Caesar,
geçmişte, Parthaon'un yaban ülkesi korkmazdı
yırtıcı hayvandan, Marathon boğadan,
ağaçlıklı Nemea aslandan,
Arcadia'lı da Maenala yabandomuzundan,
böylece su yılanını bir anda öldürecekti,
silah olsaydı elinde; boylu boyunca
yere serebilecekti Chimaera'yı tek vuruşta.
Çifte koşabilirdi kızgın boğaları
Colchis'li kadın olmadan,
Pasiphae'nin iki yırtıcı hayvanını da
alt edecek güçteydi. Özgür kılacak
Hesione'yi, Andromeda'yı tek başına,
eski deniz canavarı öyküsü canlansa.
Hercules'e şan kazandıran övgülü işler
sayılsın bakalım bir bir: Daha önemlidir
yirmi yırtıcı hayvanı birden dizginlemek.

28

Augustus'un çabasıyla gerçekleşmişti
burada donanmaların savaşa salınması,
gemi borazanıyla denizlerin karışması[14].
Ne denli küçük kalır bu eylemi Caesar'cığımızın?
Bilinmeyen yabanıl hayvanlar gördü

Thetis ile Galatea denizlerde;
tekerleklerden kıvılcım saçan arabalar
gördü deniz köpüklerinin tozu içinde,
efendinin atlarının geçtiğini sandı Triton:
Ürperdi duru sularda yayalar yürüyor diye,
Nereus zorlu çarpışmalar hazırlarken
gireceği korkunç savaş için tekerleklere:
Circus'ta, Amphitheatrum'da ne varsa izlenen,
varsıl bir bir sundu sana, Caesar.
Sıssun Fucinus ile +kaplana+ Nero'nun bataklıkları:
Bir tek bu deniz savaşı gösterisi kalsın
gelecek kuşakların bilgi dağarcığında[15].

29

Dövüşüyordu da dövüşüyordu Priscus,
dövüşüyordu da dövüşüyordu Verus
bir türlü yenişemeden uzun süre,
ara verilsin diye bağırdı durdu adamlar;
ancak, kendi kuralını bozmadı Caesar:
Kurala göre, kalkanını bırakıp biri
parmağını kaldırana değin[16] sürerdi yarış.
Yemekler, armağanlar yolladı durdu Caesar,
yerine getirdi gereğini. Yine de
bir son bulundu başabaş çekişmeye:
Dengi dengine oldu dövüşmeleri,
dengi dengine oldu yere serilmeleri.
Onur sopası, defne dalları yolladı
her ikisine Caesar, ayrım gözetmeden:
çünkü ustalığa, değere verdi bu ödülü.
Böyle bir devlet kuşu konmadı başa, Caesar,
senden başka hiçbir başkanın yönetiminde:
İki kişi dövüştü, ikisi de kazandı.

30

Kendi peşine düşmüş yel gibi koşan
Molossus köpeklerinden kaçarken sığın,
değişik yollarla oyalarken onları,
Caesar'ın ayakları önünde durdu birden
diz çökerek yakarırcasına sanki,
avlarına dokunmadı köpekler.
Böyle ödüllendirdi başkanı tanıyınca.
Tanrısal güç var Caesar'da: İnanın, kutsaldır bu erk,
kutsal: Yalan nedir bilmez yabanıl hayvanlar.

31

Bağışla dökülüvermiş şu dizeleri:
Hoşuna gitmek için tez canlılık eden kişi,
hoşuna gitmese olmaz senin, Caesar.

32 (31)

İkincil onurdur daha erdemliye boyun eğmek.
Ağır gelir daha küçük düşmanın yengi çelengi.

33

Ne denli büyük bir şey alıp götürdü
üçüncü kalıtçı senden, Flavius soyu!
O kadar ederdi nerdeyse ikisi olmasa.

I. KİTAP

Umarım, kitapçıklarımda öyle bir denge kurdum ki, en aşağı katlardaki insanlara takılırken bile, saygıda kusur etmediğim için, kendisiyle barışık hiç kimse bunlardan yakınmaz; eski yazarlar saygı göstermeyi öylesine bilmezlerdi ki, yalnız gerçek adları değil, soy adlarını uluorta kullanırlardı. Üne kavuşmam geç olsun da güç olmasın. Kötü niyetli yorumcu yalın şakalarımızdan uzak dursun, şiirlerimi yazmaya kalkmasın. Başkasının kitabında cinlik gösteren ayıp eder. Gerçekteki açık saçık sözler, daha doğrusu şiirlerimin dili için özür dilerdim, ilk örnek ben olsaydım. Catullus böyle yazıyor, Marsus böyle, Pedo böyle, kim okunuyorsa böyle. Yine de hiçbir sayfasının Latincesiyle[17] yazılmasına izin vermeyecek ölçüde ciddilik taslayan biri varsa, seslenişimi ya da daha iyisi başlığı okumakla yetinebilir. Şiirler Çiçek Tanrıça şenliklerini izlemeye alışık olanlar için yazılıyor. Cato girmesin benim tiyatroma ya da girerse izlesin. Seslenişimi dizelerle kaparsam, sanırım işimin hakkını vereceğim:

> Şen şakrak Çiçek Tanrıça için
> hoş tapınımı, şenlik eğlencelerini,
> avamın başıboşluğunu bile bile
> ne demeye geldin tiyatroya, ciddi Cato,
> yalnızca çıkıp gitmek için mi yoksa?

1

Okuduğun, aradığın bu kişi odur,
dokunduran yergi kitapçıklarıyla
bütün yeryüzünde bilinen Martialis:
Sağlığında, duyumsarken onur kazandırdın
yazına tutkun okuyucu sen ona,
pek az ozan ölümünden sonra kavuşurken.

2

İlle de yanında bulundurmak istiyorsun
benim kitapçıklarımı her gittiğin yerde,
arkadaş edinmek istiyorsun uzun yolda,
bunları satın al, kaymak gibi gereçten
kısa yapraklara sığdırılmış olanları:
Kutulara koy büyüklerini, tek el yeter
beni tutmaya. İyi de aylak aylak
kenti dolaşmaman için bir baştan öbür başa,
bilmemen olmaz nerede satıldığımı,
güvenli olacaksın benim kılavuzluğumda:
Ara bul bilgili Lucensis'in azatlısı Secundus'u
Barış Tapınağı girişi ile Pallas Forum'u arkasında.

3

Argiletum dükkânlarında bulunmayı yeğlersin,
küçük kitap, kutularımda yer varken sana.
Bilmiyorsun ki, ne yazık, bilmiyorsun ki
egemen Roma'nın yüksekten bakışını:
Zevkine diyecek yoktur Mars kalabalığının,
inan bana. Daha çok dalga geçilmez hiçbir yerde
sivri dillidir genci, yaşlısı, çocuğu.
Başın göğe değecek, kısa asker palton
sırtından çıkarılıp da fırlatılınca sen,

büyük bir alkış duyduğun zaman,
öpücükler verdiğin an. Ancak, katlanma sen
efendinin o denli çok yazıp bozmalarına.
Şakalarına mim koymasın yazı kamışı ciddi ciddi.
Can atıyorsun kanat çırpmaya, uçarı,
gökte esintiler arasında: Git, kaç bakalım;
oysa daha güvenlikte olabilirdin evimde.

4

Olur da kitapçıklarımı eline alırsan
kaşlarını çatmayı bir yana bırak, Caesar[18],
yeryüzünün egemeni olarak. Gırla gider
sizin yengi törenlerinizde takılmalar,
sövülüp sayılmaktan utanmaz önder[19],
Thymele'yi, mimus oyuncusu Latinus'u
izlersin ya, öyle oku şiirlerimi ne olur.
Sağtöreye aykırı bulunamaz zararsız şakalar:
Yapıtım açık saçık, alnım ak, yüzüm paktır benim.

5

Bir deniz savaşı veriyorum sana,
yergilerini veriyorsun sen bana: Sanımca
yüzmek istiyorsun; Marcus, kitabınla birlikte.

6

Bir kartal bir oğlanı[20] taşırken gökyüzünde
esintiler içinden, neyse ki takılı kaldı
pençesine yükü yarasız beresiz.
Caesar'ın aslanlarına kendi avı yalvarıyor
şimdi, bir tavşan oynuyor tehlikesizce
koca ağzında. Sence hangisi daha büyük tansık?
İşte her ikisini de sağlayan yüce varlık:
Birincisi Iuppiter'in, ikincisini Caesar'ın.

7

Catullus'un serçesini geride bıraktı
Stella'cığımın canının içi güvercini,
söylesem yeri var, Maximus, duysun Verona.
Hani serçeden ne denli büyükse güvercin,
senin Catullus'undan o denli büyüktür Stella'm.

8

Büyük Thrasea'nın, kusursuz Cato'nun yolundan giderek
böyle kılına dokunulmadan kalmak istersen,
kınından çıkmış kılıçların üstüne atılmazsın göğsün açık,
benim istediğim gibi davranırsın, Decianus.
İstemem kanı karşılığında ün kazanan adamı,
istediğim ölmeden övülebilendir benim.

9

İnce ve büyük adam görünmek istiyorsun, Cotta:
İşin doğrusu ufak tefek adamdır ince olan adam.

10

Maronilla'yla evlenmek istiyor Gemellus,
can atar, üsteler, yalvarır, armağanlar verir.
Kız çok mu güzel? Nerde, daha çirkini yoktur
ondan. Ne buluyor öyleyse onda,
nesini seviyor onun? Öksürüyor ya, onu[21].

11

On kupa şarap düşerken atlının payına[22],
neden iki katını içiyorsun, Sostilianus, tek başına?
Sıcak su da yetiştiremeyecekti
içki dağıtanlar ne zamandır,
katıksız içmeseydin şarabı, Sostilianus.

12

Hercules Tibur'unun buz gibi tepelerine giderken,
ak Albula'da, kükürtlü suların tüttüğü yerde,
kentten çıkışta, dördüncü mil taşı belli eder
esin perilerinin sevdiği
kırsal bir yurtluğu, kutsal koruyu, toprakları.
Yaz boyunca gölgelik olurdu;
burada kaba sıra sütunlar,
ah, az kalsın duyulmamış bir suç işliyordu
sıra sütunlar: Çünkü birden yıkılıp çöktü,
Regulus geçerken o kitlenin altından
çifte at koşulmuş arabasının içinde.
Bizim yakınmalarımızdan korktu kuşkusuz
Talih tanrıçası, başa çıkamazdı
bu denli büyük çıkışmalarla.
Yitiklerin işe yaradığı oluyor;
yabana atılmaz tehlikeler düpedüz:
Tanrıların varlığına tanıklık edemezdi
ayakta kaldığı sürece çatılar.

13

Paetus'cuğunun eline verirken arlı Arria,
kendi, sapladığı kılıcı çıkarıp karnından
"İnan ki acımıyor" demiş "açtığım yara.
Ne var ki, Paetus, senin yapacağın acı veriyor bana".

14

Cilveleşmelerini, oynaşmalarını,
şakalaşmalarını gördük aslanların,
Caesar, –bunu da sunuyor arena sana–
okşayan dişlerinden kurtulurken o denli çok kez,
açık ağızda koşuşup dururken oradan oraya tavşan.
Nasıl esirgeyebilir aç gözlü aslan
avını yakalamışken? İyi de, ne olursa olsun
seninmiş deniyor. Yapabilir öyleyse.

15

Bütün yakın arkadaşlarım arasında
en başta anmaya değer bulduğum İulius,
bir değer taşırsa uzun yılların güveni,
birbirimize olan eski sevgimiz saygımız,
nerdeyse otuz otuz daha, altmış yıla yakın
konsüllüğünün üzerinden geçen zaman,
ancak birkaç gün vardır yaşamında sayılacak.
Pek erteleme geri çevrilebilir gördüğün şeyleri,
düşün ki gerçekleşmiş olan senindir yalnız.
Kapında bekler dertler, zincirleme çileler,
kalıcı değil, uçup gidicidir sevinçler,
dört elle sarıl bunlara, kucak aç tümüyle:
Çoğu kez kayıp akar gider böyle de
yüreğimizin derinliklerinden.
Bilge kişiye yakışmaz "Yaşarım canım" demek,
inan bana, yarın çok geç olur yaşamak için:
Yaşayacaksan bugünden yaşamaya bak.

16

İyileri var, şöyle böyle olanlar var, daha çok da
kötüleri var, okuduğun bu kitaptaki koşuklarda:
Başka türlü de olmaz ki, Avitus, kitap dediğin.

17

Durmadan savunmanlığa zorluyor Titus beni.
"Büyük getirisi var," diyor ikide bir bana.
Büyük getiri, Titus, çiftçinin işindedir.

18

Nasıl oluyor da tat alıyorsun, Tucca,
Vatikan küplerinde saklanmış şırayla
eski Falernum şarabını karıştırmaktan?
Niye o denli iyi buldun kötü şarapları
ya da o denli kötü buldun iyi şarapları?
Bizim için olmayacak bir şey değil:
Kıyımdır Falernum şarabının tadını kaçırmak,
korkunç zehir katmak katıksız Campania şarabına.
Ölümü hak etmiştir belki senin çağrılıların,
yitmeyi hak etmedi ki o denli değerli testi.

19

Dört dişin kalmıştı, anımsadığıma göre,
Delia, bir öksürük geldi, ikisi gitti,
öbür ikisi gitti, bir daha öksürünce.
Korkmadan öksürebilirsin artık her gün,
diş miş kalmadı artık ağzında
üçüncü öksürüğün götüreceği.

20

Söyle bana, Caecilianus, bu ne aptallık böyle?
Mantarları silip süpürüyorsun tek başına:
Geçmişsin çağrılı halkın karşısına.
Şişko göbeğine, koca boğazına yakışır
ne dilesem senin için? Ne diyeyim,
Claudius'un yediği mantarları yiyesin[23].

21

Krala yönelirken korumasına vurdu
yanlışlıkla, ettiğini bulsun diye,
sunu yakılırken ateşe soktu elini.
Ne var ki katlanmadı dini bütün düşman
bu denli olağandışı katılığa.
Elini yalımdan çekip gitmesini buyurdu
adama: Porsena elini ateşte yakabildi de
gözünü kırpmadan, Mucius bakamadı buna.
Ünü, onuru daha büyüktür yanılmış elin:
Daha küçük başarı kazanırdı o,
yanılgıya düşmemiş olsaydı.

22

Dingin aslanın acımasız ağzından
ne diye kaçmaya kalkıyorsun, tavşan?
Parçalamasını öğrenmemişlerdir ki
öyle ufak tefek hayvanları.
Büyük boyunlar için saklanır şu pençeler;
birkaç damla kan gidermez böyle bir susuzluğu.
Köpeklerin avıdır tavşan, doldurmaz
koca ağızları: Caesar'ın silahlarından
korkacak bir şey yok Dacia'lı oğlan için.

23

Birlikte yıkandığın arkadaşlarından başka
kimseyi yemeğe çağırmıyorsun, Cotta,
yunak sağlıyor ancak çağrılıyı sana.
Şaşıyordum beni neden çağırmadığına,
Cotta: Anladım artık, çıplak sevmiyorsun beni.

24

Görüyor musun, Decianus, şu dağınık saçlı,
can sıkıcı kaş çatması seni korkutan,
ancak Curius'lar, Camillus'lar gibi
özgürlük savunucularından söz eden adamı?
Aldanma duruşuna: Dün kocaya vardı.

25

Haydi kendi kitapçıklarını yayımla halka, Faustinus,
çıkar aklının, bilginin özenli ürününü,
ne Cecrops'un ne Pandion'nun burçları
kötüleyebilir bunu, sessiz kalmaz,
umursamazlık etmez bizdeki yaşlı kişiler.
İçeri almakta duraksıyor musun
kapına gelmiş ünü? Gücüne mi gidiyor
gösterdiğin çabanın ödüllerini almak?
Seninle birlikte yaşamaya başlasın
senin ardından yaşayacak yazıların:
Geç gelir ün, yakılıp kül olduktan sonra ölün.

26

Beş sıra atlıya bedelsin, Sextilianus,
iş içki içmeye gelince tek başına:
Kafayı bulabilirsin salt su içsen bu denli.
Şarap hakkını istemekle kalsan iyi ya,
sağında solunda oturan izleyicilerden,
marka istiyorsun ta uzak köşelerden.
Ne Paeligni'lerde böyle üzüm toplanıp sıkılır
ne böyle üzüm yetişir Tusculum tepelerinde,
testinin dibini bulursun içe içe,
Ta Opimius zamanından kalma şarabı,
kara küpler çıkarılır Massicus mahzeninden.

Laletania şarabının tortusu istensin
senin için, Sextilianus, hancıdan,
içtiğin kupa dolusu şarap onu geçerse.

27

Yarın yemeği birlikte yiyelim demiştim sana
Procillus, sanırım, on şişe devirdikten sonra.
Kendince o saat olmuş bitmiş sandın işi,
bir yana yazdın sarhoş kafayla söylenmiş sözü,
az buz kötü örnek olmuyorsun: Nefret ederim,
Procillus, belleği güçlü içki arkadaşından.

28

Akşamdan kalma olduğu için mi kokarmış
Acerra pis pis, inanan varsa beri gelsin.
Gün ağarana dek içer Acerra oldum bittim.

29

Söylentiye göre benim kitaplarımı okuyormuşsun,
Fidentinus, kendin yazmışsın gibi, geçip halkın karşısına.
Parasız yollayacağım şiirlerimi sana,
benim olduğunu söylemen koşuluyla.
Senin dedirtmek istiyorsan, satın al da
benim olmaktan çıksınlar hiç olmazsa.

30

Cerrahtı Diaulus, ölü gömücüsü şimdi.
Başladığı işte sürdürüyor becerisini.

31

Yüzbaşı Pudens'in aşkı Eucolpos adıyor
başındaki bu saçları sana tümüyle, Phoebus,
birinci bölük komutanlığına yükseldiğinde
efendisi kazandığı rütbeden sevinç içinde.
Kes bir an önce, Phoebus, onun uzun saçlarını,
kılın mılın kiri yokken körpe yüzünde,
yakışırken süt gibi boynuna dağılan saçlar;
tıraşa erken başlat, geç girsin erkekliğe,
uzun uzun yararlansınlar diye
senin nimetlerinden efendiyle köle.

32

Seni sevmem, Sabidius, bilmem ki neden.
Bildiğim bir şey var ama, seni sevmememem.

33

Gellia yalnızken ağlamaz yitirdiği babasına;
sıkar gözlerini, akıtır yaşları, birisi varsa.
Övgü bekleyerek ağlamaz insan, Gellia.
Gerçekten acı duyar tanıksız acı duyan.

34

Suç işliyorsun bekçisiz, kapısı açık evlerde
hep, Lesbia, gizli kapaklı değil buluşmaların.
Oynaştan çok izleyici çekiyor seni demek,
tat vermez sana gözlerden uzak olursa sevişmek.
Tanık manık komaz yosma dediğin buna karşılık,
bir perde takar, bir kilit asar da bulur yolunu,
Submemmium genelevinden ışık sızmaz pek.

Chio'dan ya da İas'tan öğren utancı hiç olmazsa,
ölü anıtlarına gizlenir hayasızlarla yosmalar.
Acaba çok mu katı geliyor eleştirim sana?
Yakalanmana yanarım, yatmana değil, Lesbia.

35

Öğretmenin sınıfta okutamayacağı,
sulu dizeler yazmamdan yakınıyorsun,
Cornelius! Olacak şey değil hoşa gitmesi
içinde kamış olmazsa bu kitapçıkların,
karılarının gözünde kocalar benzeri.
Düğün türküsü çağırmamı buyuruyorsun ha,
düğün türküsü sözcüklerini kullanmadan.
Kim örtü çeker üstüne
yasak bilmez Çiçek Tanrıça şenliklerinin,
yosmalara kim uygun görür
evli soylu bir bayana özgü
arlıca derli toplu giyim kuşamı?
Şakalı şiirler için konan kural:
hoşa gitmelerine olanak yoktur,
insanlara kurtlarını döktürmedikçe.
İşte bunun için bir yana bırak da
ağırbaşlılığı, bağışla ne olursun
şakalarımızı, takılmalarımızı.
Açık saçıklıktan arıtmamı isteme
kitapçıklarımı. Daha çirkin şey yoktur
Cybele'nin din adamı olmuş Priapus'tan.

36

Sana verilse, Lucanus, ya da sana verilse, Tullus,
Leda'nın Castor'la Polluks'unun yazgıları[24],
soylu bir kavga çıkardı aranızda bu yüzden
birbirinize duyduğunuz sevgiye ilişkin.

Her ikiniz de ölmek istediğiniz için
kardeşinizin yerine, şöyle derdi
yeraltı gölgelerine ilk karışmak isteyen:
Kendi ömrünce, benim ömrümce yaşa, kardeşim.

37

Yazık, altın bir oturağa boşaltıyorsun
dolu bağırsaklarını, utanmıyorsun, Bassus,
cam bir kaptan içiyorsun içkini:
Becerdiğin daha değerli demek ki.

38

Halkın karşısında okuduğun benim kitapçığım, Fidentinus,
ancak, senin olmaya yüz tutuyor, kötü kötü okuduğun zaman.

39

Biri varsa az bulunur dostlar arasında
sayılması gereken, hani geçmiş öykülerde,
eski söylencelerde bilinenlere benzer,
Atina'lı, Latium'lu Minerva sanatıyla dolu,
içi dışı bir, dürüst bir insan varsa,
doğrunun bekçisi, onura hayran,
tanrılara gizli yakarıda bulunmayan,
büyük bir iç gücüne dayanan biri varsa,
canım çıksın, Decianus değilse bu adam.

40

Kaşlarını çatıyorsun, seve seve okumuyorsun ya şunları,
herkeste gözün kalsın, kıskanç adam,
kimsenin gözü kalmasın sende.

41

Nüktedan sanıyorsun kendini, Caecilius.
Değilsin, inan bana. Ne misin? Soytarısın,
Tiber'in öte yakasında[25] sokak satıcısı,
cam kırıkları karşılığında
ucu kükürtlü soluk çubuklar veren,
işşiz güçsüz takımına haşlanmış nohut satan,
yılan bekçisi, yılan bakıcısı,
tuzlama satan ne idüğü belirsiz köle,
elinde dumanı tüten sucuk, kapı kapı
ılık hanlarda dolaşan boğuk sesli aşçı,
kentli ozan bozuntusu,
Gades'li anasının gözü dans öğretmeni,
ağzı bozuk zampara eskisi olursun sen.
Bu nedenle bırak artık, Caecilius,
kerameti kendisinden menkul şeyh olmayı,
Gabba'yı, Tettius Cabullus'u bile
nüktelerinle geçebilir görünen sen.
Herkese özgü değildir ki nüktedanlık:
Tettius değil, iğdiş edilmiş beygirdir o
aptal aptal yakası açılmadık şakalar eden.

42

Kocası Brutus'un ölümünü duyunca,
oradan götürülen silahları ararken,
onun için duyduğu acıyla,
"Bilmiyorsunuz değil mi?" dedi Porcia,
"Ölümün önünde durulamadığını;
babamın öğretmiş olduğuna
inanmıştım ölümüyle bunu."
Böyle söyledi ve ağzına attı
avuç avuç kızgın kıvılcımları.
Ona kılıcı verme bakalım haydi,
can sıkıcı kalabalık şimdi.

43

Altmış kişi yemekteydik, Mancinus, sende
domuz kondu, kona kona önümüze,
ne asmalarda bırakılan son üzümler
ne peteğindeki bal gibi tatlı elmalar
ne katırtırnağından sarkan uzun armutlar
ne kısa süren güllere öykünmüş nar taneleri
ne Sarsina köyünden sivri uçlu top peynir
ne Picenum küpünden çıkma zeytin.
Kuru kuru bir domuz, küçük mü küçük üstelik,
cücenin silahsız yakalayabileceği türden.
Bir lokma olsun verilmedi ya ondan da.
Karşısına geçip bakmakla yetindik hepimiz.
Alanda bakarcasına. Bunca olaydan sonra
domuz momuz çıkarılmasın da senin önüne, seni
Charidemus gibi, çıkarsınlar domuzun önüne.

44

Tavşanların sereserpe koşuşmalarını,
aslanların oyunlarını yazıya döktüm diye,
biri büyük öbürü küçük yaprakta,
aynı şeyi yapmamdan dolayı iki kez,
abartmış buluyorsun beni, Stella,
sen de iki kez tavşan yemeği koy önüme.

45

Daha iyi "O da sözü alarak ona diyor ki," demek,
kısa kitapçıklarla yitip gitmesin diye verdiğim emek.

46

Güçten düşer o saat, tükenir cinsel gücüm, Hedylus,
"Elimi çabuk tutuyorum, yapıyorsan yap,"
dediğinde, Hedylus. Beklememi iste benden:
Daha ivedi giderim alıkonunca.
Elimi çabuk tutmamı söyleme bana,
sen elini çabuk tutuyorsan, Hedylus.

47

Hekimdi daha önce, ölüm töreni görevlisi Diaulus şimdi:
Ölüm töreni görevi töreninde yapıyor, hekimken yaptığını.

48

İçinde çevik avın, tavşanın gidip geldiği
bu koca ağızlı boğaları alıp kaçıramadı
bakıcılar, daha şaşırtıcı bir şey de
daha hızlı çıkması düşmanın yanından,
bir şey götürmesi o denli büyük soyluluktan.
Daha güvenli değildir ıssız alanda koşarken,
o denli büyük güven duymaz kafeste gizlenirken o.
Aslanın ağzı var sana sığınak olacak
anasının gözü tavşan, kaçınmaya
çalışıyorsan sen köpek ısırmalarından.

49

Celtiberia soylarında adı anılası,
Hispania'mızın övüncü Licinianus,
atlarıyla, savutlarıyla ünlenen,
yüksek Bilbilis'i göreceksin,
düşen karlarla yaşlanmış Caius'u,

kırık dökük dağlarıyla kutsal Vadavero'yu,
verimli yemişler tanrıçasının sevdiği
göz okşayan Boterdus'un tatlı korusunu.
Yavaş yavaş yüzeceksin
ılık Congedus'un sığ sularında,
su perilerinin dingin göllerinde
gevşeyip canlanacak bedenin,
demiri donduran derinlikten yoksun Salo'da[26],
Voberca'nın kendisi sunacak orada
şişleyeceğin yabanıl hayvanları, sofrana.
Bana mısın demeyeceksin sıcağa
altın taşıyan dingin Tagus'un sularında
ağaçların gölgesine sığınıp da;
buz gibi Dercenna ile Nutha
giderecek geçmek bilmez susuzluğunu.
Kuzey yeli boğuk sesiyle uğuldarken ise
ak pak Aralık ayında, kara kışta,
yollanırsın güneşli Tarraco kıyılarına,
sevgili Laletania'na yeniden.
Orada yumuşak ağa düşmüş sığınları,
doğma büyüme çiftlik ürünü
yabandomuzlarını kurban edeceksin.
Güçlü atla haklayacaksın kurnaz tavşanı,
kâhyaya bırakacaksın sığınları.
Kirli paslı bebelerin çevrelediği
ocağına değin inecek komşu orman senin;
çağrılacak avcı, gelecek çağırılı
çağrılır çağırılmaz senin yanına;
küçük ay süslemeli pabuç mabuç, toga moga,
pis pis deniz kabuğu kokan giysiler yok hiç[27];
irkitici Liburnia'lıdan,
sızlanıp duran yanaşmadan,
dul kadınların afra taftalarından uzak;
derin uykunu kaçırmayacak solgun sanık,
sabah uykusuna doyacaksın buna karşılık.
Başkası kazansın büyük ve çılgın alkışı
zavallı olanlara acı sen.

Üstünlük taslamadan yararlan gerçek sevinçten,
Sura'cığın övüldüğü sürece.
İstemeye çekinir geri kalan yaşamını,
kavuştuğu ün kendisine yettiği için.

50

Mistyllos dersin de, Aemilianus, aşçıya sen,
neden Taratalla demeyeyim ki ben.

51

Yabanıl aslanlara göre değildir boyun,
başta gelmiyorsa büyüklükte.
Ne diye kaçıyorsun bu dişlerden,
kendini bir şey sanan tavşan?
İstemezsin senin yanına inmelerini
büyük boğaların oradan elbette,
göremedikleri boynunu kırmalarını.
Umudunu kesmen gerekir yazgında
büyük büyük ün kazanmak olmasından.
Böyle bir düşmanın pençesinde ölemezsin
ufak tefek bir av hayvanı olduğun için.

52

Sana bırakıyorum, Quintianus, kitapçıklarımı,
benim diyebiliyorum ya, ne olursa olsun,
senin ozanın okuyor da halkın önünde.
Ağır kölelikten yakınıyorlarsa,
kurtarıcı, koruyucu olursun yeterince,
onları benim salıverdiğimi söyle,
kendisinin diye göstermesi durumunda.
Üç dört kez bağır da hele bunu
bak, nasıl utandırırsın aşırmacıyı.

53

Bir sayfa katmışsın kendinden kitapçıklarıma
Fidentinus, kimin elinden çıktığı besbelli;
hırsızlığını açıkça gösteriyor şiirler.
Böyle kirlenir güvez renkli kent giysileri
yağlı iple dokunmuş, kaba kumaştan, başlıklı
Lingon mantosuyla bir arada durunca,
kesme cam kupalara böyle değer yitirtir
kilden yapılmış Arretium kapları,
böyle gülünç olur karga Caystrus kıyılarında
olur da, Leda'nın kuğuları arasında,
dolaşırsa kara kara. Kötü kötü öterek
böyle bozar saksağan, kutsal ormanda
Atina kuşu bülbülün binbir tınılı sesini.
Ne tanığa ne yargıca gereksinmesi var
kitapçıklarımın benim. Geçmiş karşına
"Hırsızsın, hırsızsın işte!" diyor ya sayfan sana.

54

Bir yer daha bulunursa gönlünde, Fuscus,
–orada burada dostların vardır ya senin–
bir tek yer istiyorum, kalmışsa, kendim için;
geri çevirme beni, yeni olmama bakarak,
hepsi böyleydi bütün eski dostlarının.
Bak bir kez yeni ortaya çıkan kişiye,
acaba eski dost olabilir mi diye.

55

Marcus'çuğunun isteklerini bilmek istiyorsan kabaca,
asker, sivil yaşamın parlak onuru Fronto[28],
bir tarla ister rençberlik edeceği,
büyük değil ama kendisinin olan,

başı dinç yaşamayı sever yalın biçimde
aşağı görülen uğraşlar içinde.
Dolu ağları mı boşaltabilir ocağın başında
korunun, kırın doyumluklarıyla mutlu,
Sparta mermerinden buz gibi mozaiklere gide gele
aptal aptal sabah esinlemesini sunan,
sallanan oltada çırpınan balığı çekebilecekken,
sarı bal çıkarabilecekken al güveçten,
dengesi bozuk masayı onun için
donatabilecekken semirmiş çiftçi kadın,
kendi kümesinden aldığı yumurtaları
pişirebilecekken ocaktan çıkan külde?
İsterim ki bu yaşamı sevmesin beni sevmeyen,
sararıp solsun kentin hayhuyu içinde.

56

Fırtınadan boyuna zarar görüp sırılsıklam oluyor bağbozumu:
İstesen de, katıksız şarap satamazsın, hancı.

57

Soruyor musun, Flaccus, nasıl bir kız isterim,
nasıl bir kız istemem diye. İstemem bir kez
aşırı yumuşak, aşırı dik başlısını.
İkisinin arası, orta karar olsun yeter,
ne insanın canına okuyanı isterim
ne de insanı canından bezdireni isterim.

58

Satıcısı yüz bin sesters istedi benden
köle çocuğun ederi diye: Güldüm ben,
oysa Phoebus o saat çıkardı verdi parayı.

Üzülüyor buna, yakınıyor benden
kamışım kendi kendine, övüyor Phoebus'u
beni küçük düşürme pahasına.
İyi de Phoebus iki milyon sesters bağışladı
kamışına: Bu kadar ver hele sen bana,
nasıl satın alırım bak daha pahalısını.

59

Yüz çeyrek veriyor Baiae'da aldığım yiyecek sepeti bana,
şu açlık ne arıyor tatlı tatlı şeyler arasında?
Lupus'un, Gryllus'un izbe yunaklarını ver bana yine:
Ne diye güzelce yıkanacakmışım, Flaccus, o denli kötü yer
içerken.

60

Kızgın aslanın geniş ağzına girsen de tavşan,
dişinin kovuğunda bir şey var sanır aslan.
Hangi sırta fırlayıp atlayacak,
hangi silahların üstüne kapanacak,
nerede derin yaralar açacak boğalarda?
Ne diye boşu boşuna yoruyorsun
ormanların efendisini, kralını?
Sevdiği yabanıl hayvanla beslenir o ancak.

61

Usta ozanın dizelerini sever Verona,
mutluluğu Vergilius'uyla tadar Mantua.
Saygınlığı Livius'undan, Stella'sından,
daha az olmamak üzere Horatius'undan
ileri gelir Aponus pınarı toprağının,
Apollodorus'u alkışlar yağış getiren Nil.

Ovidius'un adıyla yankılanır Paeligni,
iki Seneca'dan, eşsiz Lucanus'tan söz eder
güzel güzel, anlamlı konuşmasıyla Corduba,
Canius'u yüzünü güldürür oynak Gades'in,
sevgili Decianus'çuğum da Emerita'nın:
Ey Licinianus, övünç duyacak varlığınla
Bilbilis'imiz, susacak değil ya benden yana.

62

Eski Sabin kadınlarını aratmayan arlı Laevina,
ciddi kocasından daha ağırbaşlı olsa da,
kendini bırakırken bir Lucrinus'a bir Avernus'a,
yandı tutuştu, Baiae suları bedenini okşarken:
Bir gencin ardına düştü bırakıp kocasını,
Helena olarak döndü, Penelope olarak geldiği yerden.

63

Sana koşuklarımı dinleteyim istiyorsun. "Olmaz" diyorum.
Dinlemek değil ki, dinletmek, Celer, senin derdin.

64

Güzelsin, biliyoruz, gençsin, doğru,
varsılsın da, yadsıyamaz bunu kimse,
ne güzelliğin kalır ne gençliğin ama,
kendine övgü düzdüğün zaman, Fabella.

65

Gülüyorsun yaban sözcüğüymüş gibi,
"incir" dediğim zaman, "incir" densin istiyorsun
dolu dolu, Caecilianus. "İncir" diyeceğim,

ağaçta yetiştiğini bildiklerime;
"kış inciri" diyeceğim, dolu dolu,
Caecilianus, sende çıkanlara.

66

Ozan olabilmek nerde, sen nerde,
benim kitapçıklarımın açgözlü hırsızı,
bir elyazmasının ya da sıradan bir tomarın
ederince büyük (ozan) sanıyorsun kendini:
"Aferin" dedirtilmez ki üç beş para vererek.
Gün yüzü görmemiş şiirler ara da bul,
bir tek kişinin bildiği, mühürleyip
kapalı kutuda sakladığı,
el değmemiş kâğıtlarda çırak işi yazılar,
babanın kendisinin bekçilik ettiği,
sert sakallı çeneye sürtülmekten bozulmamış.
Yazarını değiştiremez ki bilinen bir kitap.
Satın al, yüzü süngerle düzlenmemişse daha,
değnekleri takılmamışsa özene bezene
parşömen geçirilmemişse üstüne.
Böyleleri var elimde; kimse bilmeyecek ki;
kitabı değil de susmayı satın almalı,
başkasının yazdıklarını her kim okur da
halkın önünde, ün kazanmak isterse.

67

"Aşırı özgür adamsın" diyorsun bana hep, Cerylus.
Senin için böyle söyleyen özgür adamdır, Cerylus.

68

Ne yaparsa yapsın Naevia der de başka şey demez Rufus.
İster sevinsin, ister ağlasın, ister sussun, ister konuşsun.
Yer, içer, istekte bulunur, isteksiz olur, işaret eder.
Varsa yoksa Naevia; dilsiz olacak, Naevia olmasa;
mektup yazacaktı babasına dün tan ağarırken,
"Naevia ışığım, Naevia güneşim, esen kal," dedi.
Bunları okuyup kıs kıs gülüyor Naevia.
Bir tek Naevia varmış gibi sanki yeryüzünde,
a aptalım, ne diye tutturuyorsun Naevia diye.

69

Canius'u göstermeye başladı şimdi Tarentos,
Pan'ı gösterip dururken eskiden, Maximus.

70

Esenlemeye git, kitap, benim yerime:
Görevli yolluyorum seni
Proculus'un pırıl pırıl konutuna.
Yolunu soruyorsan, söyleyeyim. Geçeceksin
eski Vesta'yı, kızoğlankızlar evine yakın
Castor tapınağını; yöneleceksin oradan
kutsal yokuştan saygı uyandıran Palatium'a,
yüce önderin imgesinden ışıkların saçıldığı yere.
Rodos yapıtını geride bırakıyor diye
sevinci yüzüne vuran şaşılası yontunun
gösterişli büyüklüğüne kapılıp oyalanma.
Sap esrik Lyaeus'un sunağının olduğu yola,
Cybele'nin din adamlarının resimleriyle
süslü Cybele tapınağı bulunan.
Soldaki pırıl pırıl cepheli eve, onun da salonuna
doğrulmalısın hemen ardından. İşte buraya yönel:

Korkayım deme konutun gösterişinden, kurumundan:
Hiçbir kapı açılmaz ardına kadar, ondan yakını yoktur
Phoebus'un, bilgili bacıların sevgisine.
"Peki, neden kendisi gelmedi?" diye soracak olursa,
şöyle özür dileyebilirsin: "İyi kötü her neyse
yazmaktan esenlemeye zaman bulamadığı için" diye.

71

Altı kupa içilsin Laevia'nın onuruna,
yedi İustina'nın, beş Lycas'ın onuruna,
dört kupa Lyde'nin, üç de İda'nın onuruna[29].
Her sevgilinin adındaki harfe denk düşsün
içilen Falernum şarabının sayısı,
hiçbiri gelmiyor ya, Uyku, sen gel, yanıma[30].

72

Ozanlık mı taslıyorsun benim dizelerimle,
Fidentinus, ozan tanınmak mı istiyorsun?
Kendininmiş gibi gelir Aegle'ye de
fildişinden, kemikten takma dişleri;
kendini böyle beğenir üstübece bulandı mı
düştü düşecek duttan daha kara Lycoris.
Bunun gibi bir şey senin ozanlığın da
saçın başın yerinde olacak kel kaldığında.

73

Bir tek erkek çıkmadı bütün kentte, Caecilianus,
karına yanaşmak isteyecek rahatça, parasız,
koca bir düzücü kalabalığı var ama şimdi,
nöbetçiler diktiğin için kapıya: Yaman adamsın.

74

Aşna fişneydin o adamla: Değil diyemezdin ya
sen buna, Paula: Derken kocan oldu şimdi.
Öyle değil diyebilir misin acaba, Paula?

75

Linus'a istediğinin hepsi yerine yarısını vermek,
kendi yitiğini yarı yarıya azaltmak demek.

76

Ey emeklerimi boşa çıkarmayan Flaccus,
Antenor'un kenti Padua'nın çocuğu, umudu,
al götür buradan Pieria türkülerini,
bacıların dans korolarını.
Zırnık vermeyecek şu kızlardan hiçbiri sana.
Ne bekliyorsun Phoebus'tan kendine?
Minerva'nın kasasında para: Akıl onda,
o borç veriyor bütün tanrılara tek başına.
Ne verebilir Bacchus'un sarmaşıkları?
Pallas'ın ağacı gölge sağlar alaca bulaca,
kara yükünün altında dalları eğilince.
Hiçbir üstünlük bulunmaz Helicon'da
pınarlar, çelenkler, tanrı kitaralar dışında,
hiçbir işe yaramaz alkış buna karşılık da.
Ne alış verişin var senin Cirrha'yla[31]?
Çıplak Permessus su perisiyle ne alışverişin[32]?
Daha yakın, daha varsıldır Roma Forum'u.
Paralar şıkırdar orada: Buna karşılık
bize kuru kuru öpücük verilir yalnız,
koltukların, kürsülerin sağından solundan.

77

Sağlıklıdır Charinus, ama sararıp solar.
Ölçülü içer Charinus, ama sararıp solar.
İyi sindirir Charinus, ama sararıp solar.
Güneşlenir Charinus, ama sararıp solar.
Düzgün sürer yüzüne Charinus, ama sararıp solar.
Kadının orasını yalar Charinus, ama sararıp solar.

78

Ağlayan dostlarını yüreklendirdi Festus
kendi gözlerinde bir damla yaş olmadan,
yavaş yavaş kemiren bir dert sıkarken
hak etmemesine karşın boğazını,
ta yüzüne yayılırken göçüren uğursuz hastalık,
karar verdi Styx göllerine gitmeye.
Dini bütün yüzünü bozmadı yine de
ne olduğu belirsiz zehirle, aç kalarak
işkence etmedi de kendine yavaş yavaş
acı veren ölüme kavuşmak için,
Romalı bir ölümle noktaladı kutsal yaşamını,
daha soylu bir ölümle kıydı canına.
Büyük Cato'nun ölümüne yeğ tutulabilir
bu ölümün ünü: Caesar dostuydu onun.

79

Savunmalara çıkıyorsun boyuna, Attalus,
işe çıkıyorsun boyuna: Çıkıyorsun boyuna,
Attalus, çıkacağın iş olsa da olmasa da.
Katırları önüne katıp çıkıyorsun yola,
Attalus, iş güç, savunma falan yoksa.
Canın çıksın, Attalus, çıkacak şeyin olmazsa.

80

Yiyecek sepeti istedin, Canus, son gecende.
Bir tanecik geldi diye öldün, Canus, bence.

81

Bir kölenin oğlu olduğunu biliyorsun,
bunu da güzel güzel söylüyorsun açıkça,
Sosibianus, "Efendim" derken babana.

82

Boylu boyunca yıkıntılar sergiliyor
iyice toza batmış bu direkler arası,
bak, nasıl bir yıkımla temize çıkmış
yatıyor yerde! Çünkü az önce ayrılmıştı
Regulus dolaşıp o çatıların altında,
olduğu gibi çöktü geziyolu birdenbire;
efendisi için korkusu morkusu yoktu ya,
yıkıldı zarar vermeden, kan akmadan.
Bu denli büyük yakınma korkusundan sonra;
kim yadsıyabilir, tanrıların seni gözettiğini,
zarara yol açmadığına göre yıkıntı, Regulus,
senin yüzü suyun hürmetine.

83

Köpek eniğin yalar ağzını yüzünü, Manneia, senin:
Şaşmam, dışkı yemeyi sever köpek dediğin.

84

"Evleneyim de karım olsun" demez Quirinalis,
çoluk çocuğa karışmak istediği zaman,
şöyle bulur bunun yolunu: Düzer köle kızları,
doldurur evi, tarlaları atlı kölelerle.
Gerçek bir aile babasıdır Quirinalis.

85

Kent dışında dönümlerce yer tutan,
bakımlı tepeleri, güzelim toprakları
satışa çıkarırken şakacı bir çığırtkan,
"Yanılır," demiş "kim aklından geçirirse
Marius satıp savmak zorunda kaldı diye.
Borcu morcu yok onun, parasını işletir
üstelik." "Neden satıyor peki?" "Orada yitirdi
bütün kölelerini, sürüsünü, ürününü,
bu yüzden sevmez o yeri." Kim para yatırırdı
buna, nesi var nesi yok yitirmek istemedikçe?
Böylece Marius'a kalır başına dert olan tarlası.

86

Komşum Novius'a dokunabilirim,
pencerelerimden elimi uzatırsam.
Kim kıskanmaz beni, kim sanmaz ki
mutlu geçirmediğim tek saat yoktur diye,
candan arkadaşlık etme olanağı bularak?
Nil Syene'sini yöneten Terentianus var ya,
işte onun kadar uzaktır o bana.
Olacak şey değil birlikte yemek yemek,
en azından yüzünü görmek, sesini duymak,
bir tek kişi bulamazsın bütün kentte,
bu denli yakınken bu denli uzak olan.

Taşınmalıyız buradan birimiz, o ya da ben,
Novius'a komşu bir ev alsın ya da tutsun
Novius'un yüzünü görmek istemiyorsa kişi.

87

Cosmus'un haplarını yutuyorsun avuç avuç
akşamki şaraptan ağzın kokmasın diye,
Fescennia. Dişleri ak eder bu kahvaltılığın,
hiçbir şey engel olmaz buna karşılık
ta derinlerden gelen geyirmene.
İnsanın burnunun direğini sızlatmaz mı
miskle karışmış çirkef kokusu, soluğunla
daha uzağa gitmez mi çifte koku?
Bırak öyleyse kurnazlıkmış murnazlıkmış,
kaçamakmış maçamakmış bunları artık,
kafayı bulsana be açık açık.

88

Efendinin elinden gencecikken alınıp
Labicum'da, yeğni çim örtüsü altında,
toprağın bağrında gizlediği Alcimus,
külün üzerine düştüğü zaman
harcanan emeğin boşa gideceği
sallanan bir Paros mermeri kitlesi değil de,
şimşir ağaçların olsun kolayından,
yoğun gölgeli hurmaların bir de,
gözyaşlarımın düşmesiyle yeşeren,
üzerinde çiy taneleri serpili çayırın,
al, sevgili çocuk, acımızın belirtilerini:
Sonsuza dek sürecek bu onur senin için.
Tıpkı böyle konsun isterim küllerim,
son günüme getirdiğinde Lachesis beni.

89

Herkesin kulağına fısıldarsın hep, Cinna,
kalabalığın duyabileceği olan biteni;
kulak yoluyladır gülüşün, yakınman, suçlaman,
kulak yoluyladır türkü söylemen, yargın,
susman, bağırman; o denli içine işlemiş ki,
Cinna, bu hastalık senin, çoğu kez
kulağa düzersin Caesar'a övgülerini.

90

Lucretia gibi geliyordun bize doğrusu,
hiç erkeklerle birlikte görülmediğin için,
adın çıkmadığından bir zamparayla, Bassa;
tersine bir sürü hemcinsin her işini gördüğünden
hep çevrende, erkek sinek uçmadan aranızda:
İşe bak, Bassa, düzüyormuşsun sen bir de.
Birliktelik sağlamaya kalkışıyormuşsun
aynı cinse kendi aralarında,
erkeklik taslıyormuşsun sen dişiliğinle.
Olağandışı bir bilmece yarattın,
Thebae'lı yaratığınkine denk, nasıl olur
erkeğin yer almadığı eş aldatma?

91

Benim şiirlerimi kötülüyorsun, Laelius,
yayımlamıyorsun da kendininkileri;
ya kötülemeyi bırak benimkileri
ya da yayımla kendininkileri.

92

Cestos, gözleri yaşlı, yakınır ikide bir bana,
Mamurianus, parmağınla kendisine dokunmana.
Gerek yok parmağa: Al Cestos'u kendine tümden,
bütün eksiğin buysa, Mamurianus.
Ancak, ne ocak ne örtüsüz yatak bozuntusu
ne Chione'nin, Antiope'nin kırık kupası varsa,
kirden, yağdan rengi kaçmış, eski püskü bir pelerin
sarkıyorsa üstünden, kısa bir Gallia gömleği
yarısını açık bırakıyorsa kalçanın,
kara mutfaktan çıkan kokuyla besleniyorsan yalnız,
pis su içiyorsan yere uzanıp kirli köpekle birlikte:
Kalan tek gözünü çıkarayım parmağımla,
kıçını değil, bin şahit ister kıç demeye,
ne zamandır dışarı çıkmadığına göre:
Ne kıskanç de benim için ne de kötü niyetli.
Uzun sözün kısası, karnını doyur da,
Mamurianus, öyle ırzına geç oğlanın.

93

Dinginlik içinde yatıyor can dost Aquinus
kendisine bağlı Fabricius'un yanında,
Elysium eline önce gitmekten mutlu.
Çifte sunak tanıklık eder birinci bölük görevine:
Daha çok önem taşır ne olursa olsun,
okuduğun kısaca yazıtın içeriği:
Övülesi bir yaşamın kutsal bağını
sonuna değin sürdürdü her ikisi,
ünde binde bir bulunur böylesi, dosttular.

94

Kötü şarkı söyledin bir gün, düzüldüğünde, Aegle.
İyi söylüyorsun artık; öpülmen gerekmez.

95

Bağırıp çağırıyorsun ya her zaman,
çıkışıyorsun ya savunmanlara, Aelius,
parasız değil bu: Sus payı alıyorsun.

96

Birkaç söz fısıldar mısın benden,
Maternus'çuğumun kulağına ne olur,
yalnız onun duyacağı gibi,
sana zahmet, eziyet olmazsa, şiir ölçüm.
İç karartan pelerinleri sever o,
Baetis yünlüsü geçirir sırtına
ve küllü kurşun renkli bir giysi,
güvez giymeyi yakıştırmaz erkeklere,
kadın giysisi der ametist renklilere,
sütü bozuktur onun, bakmayın siz
doğal renkleri övmesine, koyu koyu renkler
giymesine onun, rengini belli etmez o.
Nereden çıkardığımı soracak olursanız
kadınsı bir erkek olduğunu,
yıkanmaya giriyoruz birlikte:
Belden yukarıya bakmıyor da hiç
oğlancıları yiyor bakışlarıyla
gözlerini ayırmadan, dudakları
başlıyor kendiliğinden oynamaya,
kamışlara gözü takıldığı zaman.
Kim bu mu diyorsun? Adı aklımdan çıktı.

97

Herkes bağırırken, konuşuyorsun sen yalnız, Naevolus,
savunman mavunman sanıyorsun kendini.
Bu yolla kimse güzel konuşuyor sayılmaz ki:
Bak herkes susuyor, haydi bir şey söyle, Naevolus.

98

Diodorus yargıya başvuruyor, Flaccus,
damladan çekiyor. Ne var ki, zırnık vermiyor
savunmanına. Eli damlalı bu adamın.

99

İki milyon sesters'in bile yoktu eskiden,
öyle cömert, eli açık, öyle gösterişliydin ki;
buna karşılık, Calenus, on milyon dilerdi
senin için bütün eşin dostun. Tanrı duydu
isteklerimizi, yakarılarımızı bizim,
edindin edineceğin kadarını, sanırım,
yedi ay içinde dört ölünün ardından.
Öyle bir açlık çekiyorsun ki, zavallı,
hiçbir kalıta konmamışsın da sanki,
elinden on milyon sesters alınmış gibi,
pis bir cimrilikle harcıyorsun bozuk parayı
yılda bir kez verdiğin gösterişlice şölende,
yarım kilo kurşun ağırlamaya yetti
yedi eski can ciğer arkadaşını.
Ne dileyelim şu iyiliklerine karşılık?
Yüz milyon istiyoruz, Calenus, senin için,
hele bir gerçekleşsin, açlıktan öleceksin.

100

Annecikleri, babacıkları vardır Afra'nın,
ne var ki ninesi dense yeridir kendisi
anneciklerinin, babacıklarının.

101

Gençliğinin baharında göçüp gitti Demetrius,
çalışmalarımın o eski güvenilir eli,
efendisinin gözüne girmiş,
Caesar'larca[33] tanınıp bilinen kişi.
Yirmisine basmamıştı, ondokuzdu daha yaşı.
Elimizden gelini yaptık ne olursa olsun,
Styx gölgeleri arasına inmesin diye köle,
uğursuz dert pençesine alıp yiyip bitirirken,
her türlü efendilik hakkını sağladım,
verdim hasta yatağında ona,
hakkıydı bu iyilikle sağlığına kavuşması.
Kendine verilen ödülleri duyumsadı
gücü tükenirken, "Efendi" dedi bana
özgürce yeraltı sularına yol almak üzereyken.

102

Minerva'ya yaltaklanmış olmalı bence,
ressam senin Venus'unu çizerken, Lycoris.

103

"Bir milyon sesters verse tanrılar bana;
oh gel keyfim gel, bir elim yağda, bir elim balda,
nasıl da mutlu yaşarım!" diyordun, Scaevola,
tam bir atlı değilken henüz. Gülmüş tanrılar yüzüne,
yerine getirmişler isteğini uysal uysal.
Çok daha kirli şimdi toga'n eskisinden,
üstlüğün daha yıpranmış, yama üstüne yama
vurulmuş ayakkabılarının derisine:
On zeytinden çoğu kaldırılır her zaman,
bir çeşit yemek gelir sofraya iki öğünde,

kırmızıya çalar yoğun tortusu içilir
Veii şarabının, bir metelik etmez
ılık nohut çorban, bir metelik etmez aşna fişnen.
Yargıya gidelim, ey yalancı, ey aldığının üstüne yatan:
Ya adam gibi yaşa ya da geri ver
milyonlarını tanrılara, Scaevola.

104

İnce bir boyunduruk taşır leopar, renkli boynunda;
kırbaca uysal uysal katlanır yırtıcı kaplanlar,
benek benek altın gemleri ısırır geyikler,
dizginlerle yola gelir Libya ayıları,
Calydon'un katlandığı denli büyüktür denir,
güvez yulara başeğer yabandomuzu,
çirkin yaban öküzleri çeker arabaları,
kara derili seyisine karşı durmaz,
buyruk aldığı zaman kocaman hayvan,
topluca dans gösterileri için:
Kim tanrı gösterileri sanmaz bunları?
Önemsiz şeyler diye geçer bunlar yine de
her kim görse aslanların sıradan avını,
korkak tavşanların çevikçe kovalamasını.
Salıverirler, saldırırlar yeniden,
sever okşarlar yakaladıklarında,
ağzında daha güvenliktedir av,
geniş ağızlarını aralık bırakmaktan,
korkuyla dişlerini geçirmemekten sevinçlidir,
körpe avı parçalamaktan utanarak,
danaları yere serip de geldikleri için.
Eğitmeye bağlı değil bu acıma duygusu,
bilirler aslanlar kime iş göreceklerini.

105

Uzun uzun bekletildikçe Nomentum şarabı,
Ovidius, yitirir baştaki sertliğini,
yılların geçip eskimesiyle adını da:
Eski testiye istediği ad yakıştırılır.

106

Su katıp duruyorsun kupana, Rufus,
bir yudum içiyorsun uzun aralıklarla
sulandırılmış Falernum şarabından,
o da eşinin dostunun zorlamasıyla.
Acaba mutlu bir gece mi söz verdi
Naevia sana, yeğ mi tutuyorsun,
hakkını vere vere düzmek yerine,
ayık kafayla yarım yamalağını?
İç geçiriyorsun, ağzını açmıyorsun,
içini çekiyorsun. İstememiş Naevia.
Yuvarla gitsin içkiyi öyleyse,
çektiğin tasayı boğ katıksız şarapla.
Ne tutuyorsun kendini, Rufus? Uyumalısın.

107

"Büyük bir şey yaz: Tembellik ediyorsun," diyorsun
ikide bir bana, çok sevgili Lucius İulius.
Dinginlik sağla bana, Maecenas'ınkine benzer,
Flaccus ile Vergilius'çuğuna bir zamanlar:
Bir yapıt ortaya koymaya çalışayım
çağlar boyu yaşayacak, adımı yaşatacak,
yalımların arasından kurtarıp da.
Çift sürmek üzere çorak tarlalarda
boyunduruk takmak istemez boğalar,
verimli toprak yorar yormasına da,
çalışmadır insanın yüzünü güldüren asıl.

108

Bir evin var –Allah versin, gönensin yıllar geçtikçe–
güzel gerçekten, Tiber'in öte yakasında olmasa:
Agrippa gezisindeki defnelere bakar
benim çatı katım buna karşılık,
yaşlandım gittim artık ben bu yörede.
Seni esenlemek üzere, Gallus, sabah erkenden
evine gelmek, yolculuk etmek demek benim için.
Değer, daha uzak olsaydı bile orası.
Sana bir şey katmaz bencileyin bir togalı daha:
Bana bir şey katmaz diyemem, Gallus, bir togalı.
Kendim onuncu saatte[34] geleceğim çokçası
seni esenlemeye: Sabah kitabım
günaydın diyecek sana benim yerime.

109

Catullus'un serçesinden daha fitne fücurdur İssa,
güvercin öpücüğünden daha temizdir İssa,
genç kızların hepsinden daha cilvelidir İssa,
Hindistan incilerinden daha değerlidir İssa,
Publius'un canının içi kuçukuçusu İssa.
Konuşuyor sanırsın onu, hele yakınırsa,
gözünden kaçmaz hiçbir şey, ne sevinç ne de tasa.
Uzanır boynunu kıvırıp uykuya dalar da,
işitmezsin hiç soluk alıp vermesini bile,
sıkıştı mı karnındaki doğal gereksinmeyle,
tek damla kaçırmaz yatak örtüsünün üstüne,
insanı kaldırır da ayağıyla okşayarak,
yataktan indirtir kendini, dileği boşalmak;
bir arlıdır, bir arlıdır ki minik kuçukuçu,
aşk meşk nedir bilmez, bulamayız arasak
bu denli uslu dişiciğe yaraşır bir erkek.
Bir resmini yaptırdı bir levhaya Publius onun,
son günüyle birlikte yitip gitmemesi için,

İssa'nın tıpatıp eşini görürsün orada,
kendisi bile benzemez o denli kendisine.
Yan yana koy resimle İssa'yı sözün kısası,
ya gerçek gözüyle bakarsın her ikisine
ya resim gözüyle bakarsın her ikisine.

110

Uzun koşuklar yazmamdan yakınıyorsun, Velox,
Sen hiç yazmıyorsun ya: Seninkiler de kısacık.

111

Tanrılara ilgin denk ya bilgelik ününe,
dine saygın da geri kalmaz yeteneğinden:
Armağan vermeyi bilmiyor hak edenlere,
Regulus, sana kitapla günlük verilmesine şaşan.

112

Efendi, kral adını yakıştırıyordum sana,
daha tanımadığımdan seni. Tanıdım şimdi
seni: Artık Priscus olacaksın benim için.

113

Oyalandığım ne varsa gençliğimde, bir zamanlar
çocukluğumda, belleğimden bile silinip gitmiş
incir çekirdeğini doldurmaz yazılar,
güzelim saatlerini kötüye kullanmak,
zamanını boşa harcamak istersen, okurum,
Valerianus Pollius Quintus'tan iste,
olacak şey değil yitip gitmesi
sudan dizelerimin onun elinde.

114

Faustinus, bu komşu bahçeler, minik tarla,
sulanmış çayırlar Telesphorus Faenius'un.
Buraya gömdü küçük kızının küllerini
kutsadı adını okuduğun Antulla'yı,
daha yakışırdı kendi adının olması.
Hak yerini bulurdu baba gitmiş olsaydı
Styx ırmağındaki gölgeler arasına:
İzin verilmediğine göre böyle bir şeye,
yaşasın o, kemiklerine bakmak üzere.

115

Bir kız bana deli oluyor –kıskan, Procillus!–
öyle akça pakça bir kız ki yaya kalır
kuğu, gümüş, kar, zambak, kurtbağrı yanında:
Ancak, ben bir kıza istek duyuyorum ki
karıncadan, katrandan, alakargadan,
ağustosböceğinden, geceden daha kara.
Korkunç bir şey yapmayı, kendini asmayı
kuruyordun ya kafanda ne zamandır:
Yaşayacaksın, Procillus, iyi tanıyorsam seni.

116

Güzel güzel ekilmiş dönümlerce toprağı,
bu koruyu kutsadı Faenius sonsuzlukta
küle dönüşmüşlerine saygı gereği.
Bu gömütün altında yatıyor Antulla,
yakınlarının elinden alınmış da tez elden,
buluşacak burada Antulla'yla ana-babası.
Gönlünden geçirirse biri bu tarlacığı,
derim ki, kendisi için ummasın sakın:
Sahiplerine hizmet edecek sonsuza değin.

117

Ne zaman karşılaşsam seninle,
Lupercus, diyorsun ki o saat:
"İster misin oğlanı göndereyim de sana
epigram kitapçıklarını ver eline,
geri göndereyim okur okumaz sana?"
Oğlanı yormana gerek yok, Lupercus.
Yol uzun, Pirum'a değin gelse bile,
çatı katında oturuyorum, yüksek,
üç kat merdiven çıkmak gerek.
Sana daha yakın düşecek bir yer soruyorsun.
Argiletum'dan geçiyorsundur sık sık:
Caesar Forum'unun[35] karşısına gelen
bir işyeri vardır hani kapısı silme yazı,
adlarını okursun bütün ozanların
bir çırpıda baştan sona. Oradan iste beni.
Atrectus, sen daha ağzını açmadan
–işyerini işleten kişinin adı böyle–
birinci ya da ikinci sergenden çıkarır
bir Martialis verir eline senin
süngertaşı geçirilmiş üzerinden,
güvez rengi kabıyla beş denarius'a.
"O kadar etmezsin ki" mi diyorsun?
Aklına diyecek yok doğrusu, Lupercus.

118

Başına ne gelirse gelsin "bana mısın" demez, Caedicianus;
yüz epigram okuyup da "bana mısın" demeyen adam.

II. KİTAP

Valerius Martialis, Decianus'çuğuna esenlikler diler.

"Mektup neyimize bizim?" diyorsun. "Epigramlarını okumam az mı geliyor sana? Dizelerinle söyleyemediğin ne söyleyeceksin ki burada daha? Tragedyanın, komedyanın neden mektuba yer verdiğini görüyorum, kendi adlarına konuşamazlar da ondan: Epigramların çığırtkana gereksinmesi yoktur, kendi dilleriyle, açıkçası kötü dilleriyle yetinirler: Herhangi bir sayfaya, uygun gördüler mi, mektup koyarlar. Böylece aklından geçen gülünç şeyi yapma, raks eden togalı bir oyuncu çıkarma ortaya. Uzun sözün kısası, ağlı, çatallı kılıç oyuncusuna karşı tahta sopayla dövüşmek hoşuna gider gibi mi geliyor sana? Ben o saat karşı çıkanların arasına otururum." Doğru söylediğini sanıyorum, Hercules adına, Decianus. Hangi mektupla, ne denli uzun mektupla ne işi olacağını bilsen ne olacak? Bunun için istediğin olsun. Bu kitabı eline alanlar, ilk sayfaya yorgun argın ulaşmayacakları için, sana teşekkür borçlu olacaklar.

1

Üç yüz epigram kaldırabilirdin kaldırmasına ama,
kim kaldırabilirdi, kim okuyabilirdi,
kitapçık, o zaman seni baştan sona?
Bak öğren kısa kitapçığın yararlarını.
Daha az kâğıt gider, bu bir; ikincisi
bir saatte yazıp bitirir temize çeken kişi,
o denli uğraşmaz sudan dizelerimle, bu üç;
diyelim ki biri okumaya kalktı seni bir gün,
can sıkıcı olmazsın, tümden kötü olsan bile,
bir solukta okuyacak seni çağrılı,
içki kupada ılımaya başlamadan daha[36].
Güven mi veriyor sana bu denli kısalık?
Birçoğuna nasıl uzun geleceksin, bir bak!

2

Girit büyük kıldı Metellus'un adını,
Afrika da Scipio'nunkini daha büyük,
kazandıkları yengilerden ötürü;
daha şanlısını verdi Germania sana,
Ren'i boyunduruğun altına aldığında,
daha çocukken yakışırdı, Caesar, bu ad sana[37],
İdumaea[38] utku törenini babanla paylaştı
kardeşin, olduğu gibi senin hakkın
Chatt'lar karşısında takınılan defne dalı.

3

Borcun morcun yok, Sextus, borcun morcun yok, Sextus,
doğrusu bu. Ödeyebilirse borçlu olur insan çünkü.

4

Ne çok cilve yapıyorsun annene, Ammianus!
Ne çok cilve yapıyor annen sana, Ammianus!
Kardeşim diyor sana, bacım diyorsun ona.
Neden heyecanlandırıyor bu boş adlar sizi?
Neden hoşunuza gitmiyor neyseniz o olmak?
Oyun, şaka mı oluyor bu, aklınız sıra?
Olmaz ki. Bacı olmak isteği duydu mu anne,
ne anne olmak hoşuna gider onun ne bacı.

5

Canım çıksın, seninle geçirmek istemezsem,
Decianus, gecemi gündüzümü.
Ne var ki iki mil eder buradan orası,
iki mil de dönüş için gerisingeri,
dört mil eder hepsi tam tamına.
Evde bulunmuyorsun çoğu kez,
olsan bile yok dedirtiyorsun ikide bir,
yalnız ya davalara ya da kendine
ayırıyorsun zamanını çoğu kez.
İki mil yol yürümek değil canımı sıkan
yine de seni göreyim diye inan;
dört mil yürümek üzüyor beni
görememek için gül yüzünü.

6

Kitapçıklarımı yayımlamamı buyursana
bakalım şimdi bana, iki sayfa okudun muydu,
Severus, tomarın sonundadır gözün artık,
ağzını kapatamazsın esnemekten. Bir güzel
aktarırdın ya Vitellus yazılıklarına[39],
gözden geçirirken ben, elimden alıp bunları,

bunlar koynunda taşıdıkların birer birer
şölenden şölene, tiyatrodan tiyatroya
bunlar da senin bilmediğin daha iyileri.
Hiçbir tomar borusundan daha kalın olmayan,
ince bir kitapçık ne işime yarar benim
üç günde okuyabilirsen baştan sona?
Hiçbir zaman daha çok ilgisiz kalmaz insan
iç açan şeylere. O denli çabuk mu
pes ediyorsun yorulup yolculuktan,
Esin Perileri'nin yanında mı konaklamak
istiyorsun, Bovillae'a koşman gerektiğinde?
Gel şimdi, yayımlamamı buyursana
bakalım kitapçıklarımı bana.

7

Üst perdeden konuşuyorsun güzelce,
dava savunuyorsun, Atticus, güzelce,
güzel öyküler, güzel şiirler yazıyorsun,
kaba güldürüler ortaya koyuyorsun güzelce,
yergilerin desen öyle, iyi bir dil öğretmenisin,
yıldızbilimciliğin de güzel,
güzel şarkı söyler, güzel raks edersin, Atticus,
kitara çalmada iyi, top oyununda iyisin.
Hiçbir şeyi güzel yapmazsın da
her şeyi güzel yaparmışsın yine de;
ister misin söyleyeyim ne olduğunu?
Telaşe müdürünün birisin.

8

Latincesi bozuk, anlaşılmaz yerler varsa,
okuyucu, şu yapraklar içinde sence,
benim hatam değil bu: Sorumlusu yazıcısı,
sana sunmakta elini çabuk tuttuğu için.

Hiç aklın olmadığına inanırım o zaman,
onu değil de beni suçlu sayarsan.
Kötü bunlar ne olursa olsun.
Yadsıyacak değilim ya görünen şeyleri!
Kötü olmasına kötü de bunlar,
daha iyilerini yapmıyorsun ki sen.

9

Yanıt manıt yazmadı Naevia yazdığıma,
demek ki vermeyecek. İyi de yazdığımı
okumuş olmalı, verecektir öyleyse.

10

Yarım ağızla öpücük veriyorsun, Postumus, bana.
Mutluyum: Yarısını alabilirsin onun da.
Şimdi daha büyük ve dile getirilemez
bir iyilikte bulunmak ister misin bana?
Bu yarım da sende kalsın, Postumus, olduğu gibi.

11

Kara kara düşünürken görüyorsan Selius'u,
çerçi gibi taban tepiyorsa sütunlu yolda[40],
akşamın geç saatine değin, Rufus,
susup duruyorsa suratından düşen bin parça,
burnu yere sürünürcesine pis pis,
eliyle bağrını yumrukluyorsa,
saçlarını çekip koparıyorsa, bil ki, Rufus,
eş-dost, kardeş ölümü değil onu yasa boğan,
her iki oğlu da sağ, dilerim sağ olsunlar,
sapasağlam karısı, eşyası, köleleri,
kılına dokunmamış çiftçisi, kâhyası.
Niye üzgün peki? Evde yemek yiyor da ondan.

12

Mürrüsafi kokuyor senin öpücüklerin,
hiçbir kokun yok başkaca, ne diyeyim buna?
Kuşkuyla bakıyorum, işin doğrusu,
her zaman güzel güzel kokmana, Postumus.
Her zaman güzel kokan güzel kokmaz, Postumus.

13

Yargıç da para ister, savunman da para ister.
Bence borcunu öde gitsin alacaklıya, Sextus.

14

Denemedik yol, çalmadık kapı komazmış Selius,
bakar ki evde yemek yemek zorundaymış artık.
Europe direkli yoluna gider bir koşu,
öve öve bitiremez seni, Paulinus,
Achilles'ten geri kalmayan ayaklarını.
İş çıkartamadıysa Europe'de, yolunu tutar
Saepta'nın, bir yarar sağlar mı acaba diye
Philyra'nın oğlu, İason'un soyundan biri.
Memphis tapınaklarından çıkmaz olur,
orada da bulamayınca umduğunu,
kürsülerinde oturur senin, ey üzgün dana.
Yüz direk üstündeki çatılara yönelir
oradan, Pompeius'un armağanı anıtlara,
çifte koruya[41] oradan. Ne Fortunatus'un
ne Faustus'un yunaklarını hor görür
ne Gryllus'un göz gözü görmez yıkanma yerlerini
ne Lupus'un yel saklayan Aeolia'sını.
Nitekim yıkanır, yıkanır, yıkanır yunaklarda.
Denemediği yol bırakmamış,
ama vermeyince mabut ne yapsın Mahmut,

bir koşu tutturur ıslak ıslak gerisingeri
ılık Europe şimşir ağaçlıklarına doğru,
bir dost çıkar mı diye karşısına geç saatte.
Selius'u sen yemeğe çağır, ne olur, boğa[42],
kendi başın için, sevgilinin başı için,
onu üstüne bindirip götüren zampara.

15

Kimseye kupanı uzatmıyorsun ya içsin diye,
insanca bir davranış, Hormus, büyüklenme değil.

16

Zoilus hasta: Örtüler için çıkıyor ateşi.
Sağlıklı olursa neye yarar örtüler?
Ne işe yarar Mısır'dan gelen yatak,
kokulu Sido güvezine boyanmışı neye?
Neyle sergilenir saçma sapan varsıllık,
hastalık olmazsa? Ne alışverişin var senin
hekimlerle? Başından sav bütün Machaon'ları[43],
sağlık mı istiyorsun? Al benim örtülerimi.

17

İşkencecilerin kanlı kırbaçları asılı
Subura'nın dar girişinde, bir bayan berber oturur;
bir sürü ayakkabı onarıcısı vardır
Argiletum'un karşısında. Tıraş etmez ki
canım, şu bayan berber, Ammianus, tıraş etmez,
dediğim gibi. Ne yapar peki? Yolar.

18

Kaçırmam senin sofranı, Maximus,
ayıp olmasına ayıp da, kaçırmam,
kaçırmazsın sen de başkasının sofrasını:
Demek birbirimizden kalır yerimiz yok.
Esenlemeye gelirim sabah erkenden:
Esenleyip gitmiş diye söylerler senin için:
Demek birbirimizden kalır yerimiz yok.
Yoldaşın olurum senin, önünde yürürüm
sen arkada şişinirsin efendi olarak,
başkasının yoldaşı olursun sen:
Demek birbirimizden kalır yerimiz yok.
Yetti arttı kölelik, istemem artık
kölenin buyruğunda köle olmayı.
Koruyucunun koruyucusu olmaz ki, Maximus.

19

Bir yemekle mutlu olduğumu mu sanıyorsun,
Zoilus, benim? Mutlu mu olurum yemekle,
Zoilus, hele hele seninkiyle?
Aricia yamacında karnını doyurmalı,
senin sofranda mutluluk duyan çağrılı.

20

Şiirler satın alır Paulus, şiirlerini halka okur Paulus.
Hakkın var, senin sayabilirsin, satın aldığına göre.

21

Kimilerine öpücük veriyorsun, kimilerine elini,
Postumus "Seç istediğini" diyorsun. Elini yeğlerim.

22

Sizinle ne alışverişim var benim, Phoebus,
dokuz Esin Perisi? Zarar veriyor ozanına
bak işte şakacı Esin Perisi. Önceleri
hep ağzının yarısıyla öperken Postumus
beni, bütün ağzıyla öpmeye başladı şimdi.

23

Söylemeyeceğim, sorun istediğiniz denli
kitapçığımdaki Postumus'un kimliğini.
Söylemeyeceğim işte. Ne geçecek elime
sanki bu öpücüklere veryansın etmekle,
öçlerini öyle güzel alabilirken.

24

"Can sıkıcı bir suçlama haksız yere yazılmışsa
alnına, yanında olacağım: yas giysileri içinde,
sen sanıktan beter, betim benzim atmış biçimde:
Yurt toprağından çıkmanı buyursa ceza verip
sana, eşlik edeceğim denizleri aşarken,
kayaları geçerken sürgün yolunda," diyordun.
Varsıllık verir sana: İkimizin mi bunlar acaba?
Yarısını verir misin, Candidus? Çok mu geldi?
Birazını verir misin, Candidus?
Yoksulluğunda benimle olacaksın öyleyse.
Tek başına tadını çıkaracaksın mutluluğun,
Candidus, tanrı gözetirse seni dingin bir yüzle.

25

Hep söz veriyorsun, hiç vermiyorsun, Galla, istediğimde:
Hep kandırıyorsun. Ne olursun artık, Galla, "Olmaz" de.

26

Güçlükle soluk alıyorsa, kötü kötü öksürüyorsa,
durup durup balgam çıkarıyorsa Naevia senin göğsüne,
Bithynicus, "İşim iş artık," diye mi düşünüyorsun?
Yanılıyorsun. Cilve yapıyor Naevia. Ölmez.

27

Yemek çağrısı avına çıktığın zaman,
Selius'u götür yanında övgü düzmek için,
ister halk ister yargıç önünde konuşmanda:
"Dört dörtlük! Tam oturdu! Akıcı! Boş sözler!
Yaşa! Ağzına sağlık! İstediğim buydu!"
Yemeğe buyur edildin artık, kapa çeneni.

28

Bir güzel güleceksin sana eşcinsel diyene,
Sextillus, uzatacaksın orta parmağını.
Ne oğlancısın, Sextillus, ne de kadına düşkün,
sıcak dudağından tat almazsın Vetustina'nın.
Hiçbiri geçerli değil senin için bunların.
Peki nesin öyleyse? Ne bileyim ben?
Sen bilirsin ama, iki şey kalıyor geriye.

29

Görüyorsun ilk basamakları aşındıranı[44],
Rufus, buradan görülüyor ışıltısı
parmaklarını süsleyen akiklerin,
içine kaç kez Tyrus güvezi emmiş pelerini,
el sürülmemiş kardan da ak togayı,
Marcellus tiyatrosuna dalga dalga

güzel kokusu yayılan pırıl pırıl saçları,
tüyü yolunmuş pırıl pırıl parlayan kolları,
yepyeni yarım ayla süslü püslü pabuçları,
ince, yumuşak derinin incitmeden
güvez rengi vurmuş ayakları,
bir sürü yıldız yıldız benle kaplanmış alnı.
Bilmiyor musun neden böyle diye?
Çıkar benleri, okuyacaksın neyin nesi[45].

30

Yirmi bin sesters borç istemeye kalktım bir gün,
bağışlasa bile ağır bir armağan değildi
onun için. Parası bol, kasası tıka basa dolu
eski bir arkadaştı başvurduğum kişi.
"Varsıl olursun, davalara çıksan," dedi
bana. İstediğimi ver, Gaius, öğüt istemem.

31

Chrestina'yı düzdüm de düzdüm ben. Ne denli zevk verdiğini
bana soruyor musun? Daha iyisi can sağlığı, Marianus.

32

Balbus'la davam var ya, Ponticus,
gücendirmek istemiyorsun Balbus'u sen,
Licinus'la da var, o da büyük adam.
Benim tarlacığımın sınırını aşıyor
sık sık komşum Patrobas, korkuyorsun
Caesar'ın azatlısı diye üzerine gitmeye.
Benim kölemi alıyor, tutuyor yanında
Laronia, "almadım" diyor sonra da,
"Kadın kimsesiz, varsıl, yaşlı, dul," oluyor yanıtın.
İnan bana, köle dosttan hayır gelmez adama:
Özgür olmalı, efendim olmak isteyen kişi.

33

Neden mi öpmüyorum seni, Philaenis?
Kel kafalısın da ondan.
Neden mi öpmüyorum seni, Philaenis?
Kızıl saçlısın da ondan.
Neden mi öpmüyorum seni, Philaenis?
Şaşı gözlüsün de ondan.
Bunları yalar seni öpen, Philaenis.

34

Üç çocuğunun açlıktan ölmesine razısın,
bütün çeyizini vererek, karşılığında
kavuştuğun Phileros'a tutkun yüzünden, Galla.
Temiz bir aşkın artık yakışık alamadığı
geçkin dişiliğine bir acınır ki, sorma gitsin,
Phileros'un sevgilisi olmanı sürdürsün,
ey anne, tanrılar senin sonuna değin,
Pontia'dan geri kalmazsın aşağılıkta[46].

35

Boynuz biçimli kapta yıkayabilirdin ayaklarını,
Phoebus, ayın yaylarına benzer ya bacakların.

36

Kıvır kıvır da, karmakarışık da istemem saçlarını,
pırıl pırıl da kir içinde de olsun istemem cildin;
ne Doğu başlıklı ol, ne sanık sakalın olsun senin:
Aşırı da olmasını istemem, Pannychus,
azıcık da olmasını istemem erkekliğinin.
Tüy fışkırıyor oysa bacaklarından
fırça gibi diken diken kıl bürümüş bağrını,
buna karşılık için bıngıl bıngıl, Pannychus.

37

Silip süpürürsün önüne ne konursa,
dişi domuzun meme başlarını,
domuz kaburgasını, iki kişilik çil kekliği,
yarım barbunya balığını, bütün bir levrek balığını,
müren balığının yanını, bir piliç budunu,
yağı damla damla süzülen bir güvercini.
Bir köle çocuğun eline verirsin
bunları eve götürmesi için,
beze sardıktan sonra ıslak ıslak:
Olduğumuz yerde kalıyoruz biz
bir sürü insan, sesimizi çıkarmadan.
Geri ver yemeğimizi, utanma diye
bir duygu varsa sende: Seni çağırmadım ki,
Caecilianus, ertesi günkü yemeğe.

38

Bana ne yarar sağladığını soruyorsun,
Nomentum'daki toprağımın, değil mi, Linus?
Sağladığı şu bana tarlanın:
Yüzünü görmüyorum, Linus, senin.

39

Parlak koyu al giysiler armağan ediyorsun ünlü yosmaya:
Ona göre armağanlar mı vermek istiyorsun? Toga yolla[47].

40

"Nöbet tuttu mu yanıyor"a çıkarmışlar Tongilius'un adını.
Biliyorum adamın oyununu: Açlıkla susuzluk onun çektiği.

Hileli ağ kurulur şimdi yağlı ardıç kuşlarına,
olta iğnesi salınır barbunya balığı ile levrek balığına.
Süzülsün Caecubum şarabı, Opimius konsülken mayalanmışı,
küçük şişelere konsun koyu renkli Falernum şarapları.
Bütün hekimler Tongilius'a hamamı salık verdi:
İnanıyor musunuz, a aptallar, ateşinin çıktığına
onun? Boğazına düşkünlük onun derdi.

41

"Gül, kız, gül, akıllıysan" demişti
sanırım, Paeligni halkından ozan.
Bütün kızlara dememişti ki canım.
Sana dememişti, bütün kızlara dese bile:
Kız sayılmazsın sen, üç dişin var ağzında,
Maximina, katran karası, şimşir boyası.
İşte bu yüzden aynaya ve bana inanıyorsan,
tıpkı Spanius'un yelden, Priscus'un el sürmekten,
yüzü pudralı Fabulla'nın yağmurdan,
üstübeç sürünmüş Sabella'nın güneşten
korktuğu gibi korkmalısın gülmekten.
Daha ciddi bir hava ver yüzüne sen
Priamus'un karısıyla büyük gelininden[48].
Uzak dur gülünç Philistion'nun yüz oyunlarından,
kimin ne yaptığı belirsiz şölenlerden,
gül dudakların açıldığı duru gülüşlerden,
belden aşağı şakadan makadan.
Üzgün bir annenin yanına oturmalısın
kocasının yasını tutan dul bayanın,
ya da kardeşine ağlayan sevecen bacının,
acıya boğan Esin Perileri'ne
ayırmaktır boş zamanını sana yaraşan.
Kulak ver de dediklerime en iyisi,
ağla, kız, ağla, aklın varsa.

42

Altını yıkayıp da, tekneyi niye kirletiyorsun, Zoilus,
Daha da pis olması için, kafanı batır olsun bitsin, Zoilus.

43

Dostun malı ortaktır, ortaklıktan anladığın da,
Candidus, gece gündüz böyle söylemektir
ağzını doldura doldura: Üstündeki toga
Lacedaemon'lunun Galaesus suyuyla yunmuş
ya da Parma'daki seçme sürünün yününden.
Boğanın kızgın boynuz vuruşlarını yemiş
ilk kukla denmesini istemeyecek ki
kendisinden olduğunu benim toganın.
Agenor pelerinleri yolladı Cadmus toprağı
sana: Üç nummus etmez benim güvez giysilerim.
Fildişi ayaklar üzerine oturtursun
Libya ağaçkavununundan masaları sen:
Kırık tuğla destek olur kayından masama.
İri iri barbunya balıkları doldurur
altın kakmalı kaplarını sarı sarı:
Kızarır, deniz yengeci,
kendinle aynı renkte çanağımda.
İlium'lu oynaş oğlanla yarışabilirdi
sürüyle adamın senin: Buna karşılık
elim işimi görür Ganymedes yerine.
Bunca varsıllıktan zırnık koklatmıyorsun,
dostun malı ortaktır diyorsun bir de, Candidus!

44

Tut ki, ya bir köle ya yeni bir toga aldım
ya da üç-dört libra kadar gümüş,
o tefeci Sextus var ya, bilirsiniz canım,

eski dostum, korkuya kapılır o saat
olur da para isterim diye kendisinden.
Ağzının içinde konuşur, bana duyurmak için:
"Secundus'a altı bin, Phoebus'a dört bin,
Philetus'a on bin sesters borcum var;
bir çeyrek bile kalmıyor kasamda."
Bakın hele, dostumun ne çalışıyor ama kafası!
İsteyeni geri çevirmek güçtür, Sextus,
daha da güçtür istemeden geri çevirmek.

45

Kesilip atıldı yerinden kalkamayan kamışın, Glyptus.
Bıçakla ne işin var senin, deli? Cybele din adamıydın ya.

46

Nasıl çeşit çeşit çiçeklerle renklenirse Hybla dağı,
kısa ilkyazın canına okurken arılar Sicilya'da,
öyle pırıl pırıldır kat kat paltoların dolabında.
Öyle parlaktır saymakla bitmez giysilerin çekmecende,
(bir oymağı donatabilir giysilerin senin)
Apulia yöresinde bir sürü yetmez dokumasına.
Boş gözlerle bakıyorsun, ah meymenetsiz, sen,
baldırı çıplak dostun kış ayazını çekerken,
yanı başında soğuktan titrerken yanaşman.
Ne büyük iş iki parça kumaştan yoksun bırakmak,
kendini değil ha, güveleri, uğursuz,
–ne diye yadsımaya kalkıyorsun– Naevolus?

47

Kocasını aldatan adı çıkmış kadının
düzen yüklü ağına düşeyim deme sakın,
Cytherea deniz kabuklarından daha parlak Gallus.

Kuyruk sokumuna mı güveniyorsun?
Oğlancı değil ki kocası. İki şey vardır
bildiği: Ağzına vermek ile düzmek.

48

Bir hancı, bir kasap, bir hamamcı, bir berber,
taşlarıyla birlikte bir oyun tahtası,
benim seçimim birkaç kitapçık:
Elifi görse mertek sanmayan bir tek dost,
daha tüyü bitmeyecek boylu bir oğlan,
oğlanımın hoşuna giden bir kız:
Bunları sağla bana, isterse Butunti'de olsun,
Rufus, sana kalsın Nero yunakları.

49

Evlenmek istemem Telesina'yla. Neden mi?
Kocasını aldatır da ondan. Şu da var ki,
oğlanlara yüz verir Telesina. Evlenirim.

50

Hiç suçun yok, emiyorsun, su içiyorsun diye, Lesbia,
su alıyorsun, demek kendine gereken yerden, Lesbia.

51

Bir tek mangırın kalsa da kasanda senin, çoğu kez
kıçından daha çok aşınmış olsa da bu, Hyllus,
balıkçıya, hancıya değil de yine de,
koca kamışıyla kurumlanana gidecek.
Kıçının şölenlerine bakakalır mutsuz karnın,
hep açlık çeker bu zavallı, öteki yer yutarken.

52

Dasius sektirmeden sayar yunakta yıkanmaya gelenleri.
Üç kişilik para istedi dev anası Spatale'den: O da verdi.

53

Özgür olmak istiyorsun ha? Yalan söylüyorsun,
Maximus, istemiyorsun: Şu yolla olursun,
istiyorsan. Özgür olacaksın, Maximus,
dışarıda yemek yemek istemezsen,
Veii üzümüyle giderirsen susuzluğunu,
altın oymalı kaplarına gülebilirsen
zavallı Cinna'nın, benimki gibi bir toga'yla
yetinebilirsen, bir çift as'lık bir kız tavlarsan
halk sınıfından, katlanabiliyorsan
eğilmeden giremeyeceğin evine.
Part kralından daha özgür yaşayabileceksin,
böyle bir gücün varsa, bu denli kendine egemensen.

54

Ne diye kuşku duysun karın senden, Linus,
daha da arlı olmanı istesin,
yeterince gösterdi kesin imlerle,
bir hadımı nöbetçi dikti de başına senin.
Daha büyük cinlik, hınzırlık yoktur bundan.

55

Sayılmak istiyorsun, Sextus. Sevmek istiyorum bense.
Sözünü dinlemeliyim: Sayarım, emrin baş üstüne.
İyi de Sextus, sayarsam, sevemem ki seni.

56

Libya soylarında adı çıkmış karının, Gallus,
ölçüsüz açgözlülükle suçlanıyormuş çirkin çirkin.
Yalan yanlış şeyler anlatılıyor yalnız bu arada:
Almak diye bir alışkanlığı yokmuş hiç onun.
Peki ne alışkanlığı varmış öyleyse? Vermek!

57

Ağır adımlarla, nereye gideceğini bilmeden
dolaşan şu adamı görüyorsunuz ya,
sırtında akik rengi giysisi, kalabalığı
yara yara Saepta'nın ortasında yol alan,
Publius'çuğumun, paltolular kralı Cordus'un bile
başlıklı paltoda kendisini geçemediği canım,
ardında bir sürü togalı, uzun saçlı köle,
perdesi, kayışı yeni bir koltuğa kurulmuş,
işte o az önce rehin verdi daha
yüzüğünü Cladus'a işyerinde zar zor
sekiz nummus karşılığında, yemek yemek için.

58

İki dirhem bir çekirdek giyinmişsin de, Zoilus,
gülüyorsun bir güzel benim eski püskü giysime.
Eskiliğine eski de, Zoilus; benim ya, sen ona bak.

59

Yemek odacığı[49] derler bana: Görüyorsun neyim:
Küçük bir yemek odasıyım: Görüyorsun işte
altında Caesar'ın yattığı tümseği buradan.
Çökert yatağı, şarap iste, süslen, güller tak da,
hintsümbülü yağı sür üstüne başına:
Tanrı kendi anımsatıyor ölüm olgusunu sana.

60

Karısını düzüyorsun silahlı bir subayın,
Hyllus oğlan, korkuyorsun da bir yandan
çocuk cezasından. Başına geleceği düşün,
erkekliğinden olacaksın oynaşırken.
Şimdi diyeceksin ki bana: "İzin yok buna[50]."
Senin yaptığına mı izin var, Hyllus?

61

Yanaklarında belli belirsiz tüyler çıkarken,
erkekleri yalıyordun apışarasına sokulup
pis dilinle. Başka türlü kullanıyorsun
ağzını artık, aşırı bir isteğe kapılıp
önüne konduğunda havlıyorsun kötü kötü,
ölü gömücülerin geri çevirmeleriyle,
zavallı celladın can sıkmalarıyla
karşılaştıktan sonra iç karartan başın.
Kasıklara saplanıp kalsın daha iyi
o denli zarar verici dilin.
Çünkü daha temiz kalmış eme eme.

62

Tüy diye bir şey bırakmıyorsun
göğsünde, bacaklarında, kollarında,
kısa kısa tüyler sarmış tıraşlı kamışını.
Sevgiline yaranmak için yapıyorsun
–bilmeyen var mı sanki– bunu, Labienus.
Peki kime yaranıyorsun, Labienus,
kıçındaki kılları yolmakla?

63

Yalnız yüz bin sesters'in vardı senin, Milichus,
kutsal yolda Leda'yı kurtarmaya kullanıldı.
Aşırılıktır bu denli çok sevmek, Milichus,
varsıl olsan da. "Sevmiyorum" diyeceksin ya
şimdi: Bu da aşırılık işte.

64

Savunman olmayı, retor olmayı kurarken kafanda,
Laurus, kestiremiyorsun ne olmak istediğine,
Peleus'un, Priamus'un, Nestor'un ömrüne denk
senin geride bıraktığın yıllar,
geç bile kaldın elini eteğini çekmekte.
Başla, bir kıpırtı duyuyorsan içinde,
bir yeteneğin varsa bu meslekte,
baksana üç retor öldü bir yıl içinde:
Marsua'nın[51] bile gücü yeter
savunmanlık etmeye, başarabilir,
boş veriliyorsa okullara,
bütün forumlar dava kaynıyorsa.
Haydi, bırak sallanıp durmayı:
Seni beklemekle mi geçecek ömrümüz?
Olur ya hiçliğe karışmışsın bile,
ne olacağını düşünüp dururken.

65

Bakın ne kadar üzgün Saleianus!
"Az buz şey mi karısını gömmek" diyorsun.
Ah yazgının büyük kıyımı! ah ağır yıkım!
O mu, varsıl kadın mı öldü,
sana milyonluk çeyiz getiren Secundilla mı?
Başına bu gelsin istemezdim, Saleianus.

66

Bir tek kıvrım bozmuştu bütün bütüne,
yüzünü taç gibi çevreleyen saçlarını
iyi takılmamış gevşek bir firkete yüzünden.
Baktığı aynayla çıkardı bunun acısını
Lalage, vurup yere yıktı Plecusa'yı
yola gelmez saçlarından ötürü.
Süsleyip püslemeyi bırak artık, Lalage,
uğursuz saçlarını, hiçbir köle kız
el sürmesin yarım akıllı kafana.
Kertenkele iz bıraksın üstünde dolaşarak[52]
ya da dibinden usturaya vurulsun saçların,
aynaya göre olsun görüntün.

67

Nerede karşılaşırsan benimle, Postumus,
sesleniyorsun hemen "Ne yapıyorsun?" diye
o kendine özgü sesinle. Böyle diyorsun,
on kez karşıma çıksan bir saat içinde.
Sanırım, yapacak bir şeyin yok senin, Postumus.

68

Önceden kralım, efendim diye seslenirken,
artık adınla esenliyorum seni diye,
çalımlı demeye kalkma bana;
bağımsızlığıma kavuşmak uğruna
ne varsa verdim evimde, üstümde başımda.
Kralların, efendilerin can attığına
istek duyanın, kendini bilmeyenin olmalıdır
kralları, efendileri. Kralsız olabilirsin,
Olus, kölesiz olabiliyorsan eğer, Olus.

69

İstemeye istemeye yemek yiyormuşsun,
Classicus, dışarıda, söylediğine göre.
Canım çıksın, yalan söylemiyorsan, Classicus.
Apicius bile sevinirdi birine yemeğe gitmeye:
Canı sıkılırdı, evde yemek yediği zaman.
Neden gidiyorsun, istemeden gidiyorsan,
Classicus? "Bırakmıyorlar ki" diyorsun: Doğru.
Selius'u da bırakmıyorlarmış[53]. Melior
dört dörtlük bir yemeğe çağırıyor işte seni,
Classicus. Nereye gitti o atıp tutmaların?
Erkekliğini göster de "olmaz" de bakalım.

70

Senden önce kimse yıkanmasın istersin
yunakta, sıcak su teknesinde Catilus.
Neden acaba, nasıl bir şey olabilir ki
döküntülü sularda çimmemekten başka?
İlk sen yıkanabilirsin yıkanmasına da:
İster istemez kamışın yıkanır
başından daha önce burada.

71

Senden daha safı bulunmaz, Caecilianus,
ne zaman ikililerden örnekler okusam,
gözlemledim ki, söylüyorsun zaman geçirmeden
ya Marsus'un ya da Catullus'un dizelerinden,
sanki kötülerini okuyorsun da, böylece
olanak veriyorsun bana, benimkiler
daha çok sevilsin diye karşılaştırmada.
İnanıyorum buna: Yeğ tutuyorum yine de
kendininkileri okumanı, Caecilianus.

72

Dün gece bir olay olmuş verdiğin yemekte,
Postumus, istemezdim doğrusu
–kim doğru bulabilir ki böyle olayları?–
Öyle bir şamar yemişsin ki ağzına,
Latinus'unki bile böyle şaklamazmış
aşağılık Panniculus'un yüzünde: İşin tuhafı,
çalkalanıyor bütün kent "Caecilius"muş diye
"bu suçu işleyen". "Olmadı böyle bir şey," diyorsun.
Sana inanmamı ister misin? İnandım diyelim:
Peki, Caecilius'un tanıkları, Postumus?

73

Ne yaptığını bilmek istiyor Lyris: Ayıkken emiyor.

74

Görüyorsun ya, Maternus, önünde, arkasında
yürüyen togalılarla sarılı Saufeius'u,
Regulus'u geçirir bu denli büyük kalabalık
yüksekteki tapınağa gönderdiği zaman
sakalı kesildikten sonra sanığı.
Kıskanma. Dilerim, hiçbir zaman olmasın
böyle eşlik edenlerin senin.
Fuficulenus'la Faventinus sağlıyor
bu togalı arkadaş takımını ona.

75

Yabanlığını anımsayıp sinmişliği unuttu
birden aslan, bu kadarını göstermemiş olmalı
Libya'da boyunduruk altında bile,
dingin bakıcısının kırbaçlamasına

dayanırken yaltaklana yaltaklana,
elini ağzına sokmasına katlanırken.
Nitekim dişiyle yok etti kudurmuşçasına
yıkıma yol açarak yabanıl yaratık,
kana bulanmış toprağı tırmıkla atan,
çocuk kalabalığından iki bedeni.
Bundan büyük bir günah görmedi Mars alanı.
Haykıralım: "Canavar, hain, haydut,
dişi kurdumuzdan öğren çocukları korumayı"[54].

76

Beş libra gümüş bıraktı Marius sana,
zırnık vermezdin oysa sen ona:
Ne demek istedi sana acaba?

77

Epigram'larımı uzun sanan Cosconius,
dingilini yağlayarak yararlı olabilirsin.
Bu yöntemle dev yontu upuzundur[55]
inancına varmış olacaksın sen,
kısa diyeceksin Brutus'un kölesi için:[56]
Bilmediğini öğren. Bir tek konuyu işler
çifte sayfada bilgili Marsus'lar, Pedo'lar[57]
çoğu kez. Uzun sayılmaz ki epigram
içinde bir şey çıkarılamayacak gibiyse.
Çifte yapıt işler çoğu kez bir tek sayfada.
Senin ise, Cosconius, ikililerin uzun.

78

Yaz mevsiminde nerede mi saklayacaksın balıkları?
Nerede olacak? Yunaklarında sakla, Caecilianus.

79

Biliyorsun ki çağrılılarım var, yemeğe çağırıyorsun
beni, Nasica. Kusura bakma ne olur. Evimde yiyorum.

80

Fannius kendi yitip gitti düşmandan kaçarken,
delilik değil mi ölmemek için ölmek? Söyle?

81

Altı taşıyıcılısından daha geniş olsa
ne olur senin tahtırevanın: Yoksul salı denir
yine de, Zoilus, içinde sen olduğuna göre[58].

82

Dilini kestin de neden çarmıha gerdin köleni, Ponticus?
Bilmiyor musun sen onun sustuğu yerde halkın konuştuğunu.

83

Bakılacak yüz bırakmadın zavallı zamparada,
koca efendi, dağıttın ağzını, burnunu,
ara ki bulasın eski durumunu.
Yeterince öç aldığına mı inanıyorsun?
Yanılıyorsun: Ağzına da verebilir herif.

84

Kadınsıydı, erkeklere eğilimliydi Poeas'ın oğlu:
Paris'i yaraladı diye böyle öç almış denir Venus[59].

Neden yalar Sicilyalı Sertorius kadınların orasını?
Şundan: Eryx onun eliyle öldürülmüş sanılır[60], Rufus.

85

Soğuk bir sıcak su kabı yollayacağım sana
armağan olarak Saturnus bayramlarında
sazdan, yeğni koruyucusu içinde.
Kanına dokunuyorsa Aralık ayında
yazlık armağan göndermiş olmam sana,
ince bir toga gönderirsin sen de bana.

86

Ne şiir ölçüsü aynı diye kurumlanırım,
baştan da sondan da okunsa dizeler,
ne eş cins düşkünü Sotades'i tersten okurum.
Hiçbir yerde uyak yaptırmaz ki çünkü bana
Yunanca öykülenmeli yankılanma,
ne parlak Attis yazdırır bana
Cybele'nin din adamlarının
gevşek aksak iambus ölçüsünü[61]:
O denli kötü ozan değilim, Classicus.
Ladas'ın koşmasını buyurabilir misin,
dar cambaz tahtası üzerinde istemeden?
Ayıptır sudan dizeleri çirkin saymak;
aptallıktır, saçmalıklara harcanan emek.
Çevreler için şiir yazsın Palaemon,
kalburüstü kişiler kulak versin
beğeniyle, yüzüm o zaman güler benim.

87

Dediğine göre, yanıp tutuşuyormuş güzel kızlar aşkınla,
Sextus, su altında yüzen adamı andıran yüzünle sana.

88

Şiirini miirini okumazsın da halka,
Mamercus, ozan geçinmek istersin; ne istersen ol,
yeter ki halkın önünde şiirini miirini okuma.

89

Şarapları devirerek sabahlamayı seversin,
Gaurus, bağışlarım, Cato'nun kusuru bu.
Yazdığın şiirler övülmeye değmez
esin perilerince, Apollo'ca.
Cicero'dan geçmiş bir kusur bu sana.
Kusuyorsun, Antonius'ça bir kusur,
vur patlasın, çal oynasın yaşıyorsun, Apicius'ça.
Emiyorsun, söyle bana kiminle ortak bu kusur.

90

Başıboş gençliğe çekidüzen veren insan,
çok büyük adam Quintilianus,
Roma söz ustalığının şanı Quintilianus.
Bağışla elimi çabuk tutuyorum diye,
yoksul ama işe yararken yaşamak için;
kimse yeterince çabuk davranmaz yaşamak için.
Geriye bıraksın bunu babasından kalan varsıllığa
varsıllık katmaya istek duyan kişi,
salonuna kocaman ata yontuları dizen yan yana[62].
Benim yüzümü güldürmek için yeter,
bir ocak, kara dumanlardan gocunmayan bir çatı,
hayat veren bir pınar, kendi kendine biten otlar.
Bir kölem olsun doyum içinde,
bir karım olsun öyle çok okumuş yazmış değil,
deliksiz uyku çekeceğim gecelerim olsun,
duruşmasız, yargısız geçecek gündüzlerim.

91

Devletin esenliğinin güvencesi,
yeryüzünün şanı Caesar, inanıyoruz ki
koruyucusu sensin büyük tanrıların,
gözün o denli çok takıldıysa okuduğunda
kitapçıklardaki çalakalem şiirlerime,
bırak da uygun görülsün bana
yazgının yasak ettiği durum;
üç çocuk babası olduğuma inanılsın.
Avuntum bu olacak, hoşuna gitmediyse;
ödüllerim olacak bu, hoşuna gittiyse.

92

Esin perilerim için ödül verdi bana
tek başına yetkiyi elinde tutan kişi,
üç çocuk hakkı istemem üzerine.
Sağlıcakla kalırsın artık, karıcığım;
yitirmek olmaz efendimizin armağanını.

93

"Şu kitap ikinci olduğuna göre, nerede birincisi?"
diyorsun. Ne yapayım daha arlıysa öbürü?
Sayının birini kaldırabilirsin başlıktan,
Regulus, yine de birincisini yeğliyorsan sen.

III. KİTAP

1

Değerli değersiz bunu yolluyor uzak ellerden
Roma toga'sından adını almış Gallia sana[63].
Bu kitabı okur, öncekini översin belki de.
İster bu ister o olsun yeğlediğin, ikisi de benim.
Daha çok sevilmeli sultan kentte doğan elbet.
Çünkü Gallia'lı kitabı geçmeli Romalısı.

2

Kime armağan edilmek istiyorsun, kitapçık?
Çabuk ol da bir koruyucu bul kendine,
duman karası mutfağa götürüp de seni
ufak tefek çaça balıkları sarılmasın diye
daha ıslaklığı geçmemiş yapraklarına,
günlük ya da biber konmaması için
külah yapılıp içine. Faustinus'un göğsüne
sığınıyorsun öyle mi? Akıllısın doğrusu.
Dolaşmaya çıkabilirsin artık her yanına
sedir ağacı kokusu sinmiş olarak,
yüzünde çifte süsün verdiği güzellik.
Çalım satabilirsin renkli orta çubuğunla;
tatlı bir güvez renk kaplayabilir üstünü,
al al yanabilir kurumlu başlığın[64].
Probus'tan bile korkacak değilsin ki
onun koruyucu kanatları altında.

3

Güzel yüzünü saklıyorsun kara bir merhemle,
sulara yazık ediyorsun güzel olmayan gövdenle.
Benim gibi söyler sana tanrıça kendisi, inan:
"Ya yüzünü göster sen ya da gömleğinle yıkan."

4

Roma'ya git, kitap: Nereden geldiğini sorarsa,
Aemilia yolunun geçtiği yöreden dersin;
Cornelius Forum'unda diyebilirsin benim için,
yerimi yurdumu, evimi barkımı sorarsa.
Neden orada olmadığımı soracak:
Söyleyiver sen kısaca ne var ne yoksa:
"Çekemiyordu artık gereksiz yere
toganın verdiği can sıkıntılarını.
"Ne zaman gelir?" diye soracak. Dersin ki sen:
"Ozan gitmişti, kitaracı olup dönecek[65]."

5

Birçok kişiye mi salık verilmek istersin,
küçük kitap, bir tek kişi yetecek mi yoksa,
kente bensiz bir koşu tutturacaksın ya?
Bir tek kişi yeterli olacak, inan bana,
yabancısı değilsin onun, hani İulius canım,
ağzımdan adını düşürmediğim, işte o.
Dosdoğru onu bulacaksın karşında
Tecta'nın eşiğinden içeri girer girmez:
Daphnis'in oturduğu evde oturuyor o
şimdi. Bir karısı var onun, seni alıp
bağrına basacak, toza toprağa bulansan da.
"Marcus esenlik diledi" dersin ikisine birden,
ya da karı kocadan ilk gördüğüne, yeter bu:

Başkaları salık verilebilir mektupla:
Yanılgıya düşer düşündü mü insan,
eşine dostuna salık verilmeli diye.

6

Mayısın ortasından sonra üçüncü gün senin,
Marcellinus, iki kez kutlamalı törenle.
Bu ilk tanrısal doğuştur baban için,
ilk kez ustura sürülür körpe yanaklara[66].
Tatlı yaşam büyük armağanlar vermişse de o gün,
babana daha çoğunu sunmadı hiçbir zaman.

7

Güle güle artık işe yaramaz yüz çeyreklik,
koruyucusuna yol açan bezgin adamın bağışı,
yunaktan çıkmaz hamamcının dağıttığı.
Ne diyorsunuz, karnı zil çalan arkadaşlar?
Azık sepeti vermez oldu kurumlu koruyucu.
Sözü döndürüp dolaştırmayalım hiç:
Ekmek parası verilmeli artık elimize.

8

Thais'i seviyor Luscus. Hangi Thais'i mi?
Şaşı Thais'i. Bir gözü kayık Thais'in, onun iki.

9

Bana çatan küçük dizeler yazıyormuş Cinna,
söylenenlere bakılırsa. Yazmıyor demektir,
şiirlerini kimse okumadığına göre.

10

Ayda iki bin sesters vermeye karar verdi
baban sana, Philomusus, aksatmadan ödedi
ne düşüyorsa bir güne, bugün saçıp savurmak
hep dara düşürdüğü için ertesi gün,
gereksinmelerin günlük sağlanmalı diye de
doğandaki kusurlar yüzünden.
Nesi var nesi yoksa sana bıraktı o ölürken.
Baban kalıtsız koydu, Philomusus, seni.

11

Ne Thais'tir senin sevgilinin adı, Quintus,
ne de şaşıdır gözleri, nerden çıkarıyorsun
sana karşı ikili yazmış olduğumu?
Benzerlik var benzerlik olmasına da:
Thais demişim Lais diyecek yerde.
Söylesene bana, bir benzerlik var mı
Thais'le Hermione arasında? Quintus işte
senin adın ne olursa olsun: İyisi mi
değiştirelim gitsin sevenin adını:
Quintus istemiyorsa, Sextus sevsin Thais'i.

12

İyi bir koku dağıttın şölende dün gerçekten,
yemek diye bir şey vermedin buna karşılık.
Hoş bir şaka, güzel koku sürünmek aç açına.
Ölü gibi gelir bana, doğrusunu istersen,
Fabullus, yemek yemeyip de koku sürünen[67].

13

Parçalamak istemiyorsun ya balıklarını,
parçalamak istemiyorsun ya tavuklarını,
babandan çok üzerine titriyorsun ya domuzun,
Naevia, sorumlu tuttun, haşat ettin aşçını,
sanki çiğ çiğ ortaya getirmiş diye her şeyi.
Hiçbir zaman mideme oturmayacak böylece.

14

İspanya'dan yola çıkmış, Roma'ya gidiyordu
midesi kazınarak Tuccius. Bir söz çalındı
kulağına, yiyecek sepetleri dağıtılıyor diye:
Mulvius köprüsünden döndü gerisingeriye.

15

Cordus'tan daha gözü kapalı inanan
hiç kimse bulunmaz bütün kentte arasan.
Nasıl mı oluyor, böylesine yok yoksulken?
Aşkın gözü kördür ya, öyle seviyor adam.

16

Kılıç oyuncuları çıkarıyorsun alana,
ayakkabıcıların küçük kralı, işçi parçası,
kılıç aldı götürdü bız ne verdiyse sana,
kafayı bulmuşsun: Çünkü, işçi parçası,
ayık kafayla hiçbir zaman istemezdin ki,
başından büyük işlere kalkışmayı...
Başından büyük işlere kalkıştın: Neyse
işçi parçası, inan da bana, bundan böyle
ayağını yorganına göre uzatmayı unutma...

17

Sofrada sıra soğukluğa geldiğinde,
uzun süre dolaştırıldıktan sonra,
el yakıyordu sıcak mı sıcak pasta:
Daha çok kabarıyordu buna karşılık
Sabidius'un oburluğu: Bunun üzerine
hemen üç dört kez üfledi ağzıyla.
Soğudu gerçekten, parmak değdirilebilirdi,
ne var ki dokunamadı kimse: Dışkıydı.

18

Boğazını üşüttüğünden yakınmıştın başta.
Ne diye okuyorsun yazdıklarını halka,
Maximus, mazeretini söylemişken güzelce.

19

Bir dişi ayı göze çarpar Yüz Direklere[68] çok yakın,
yapay hayvanların süslediği çınarlıkta.
Körpe elini sokar onun ağzına güzel Hylas,
oyun olsun diye geniş aralığı yoklarken.
Ne var ki can yakan bir yılan gizleniyordu
tunç kap içinde gözlerden uzak,
yabanıl hayvandan daha aşağılık bir can
yaşıyordu orada. Ancak diş geçirilince
can verirken tuzak olduğunu duyumsadı oğlan.
Ayının gerçek olmaması ne şanssızlık!

20

Söylesene, esin perisi, ne yapıyor
sevgili Canius Rufus'çuğum benim?
Acaba kalıcı yazıya mı döküyor o

Claudius zamanındaki okunası eylemleri?
Nero'nun üzerine mi geçiriyor bunları
sözde yazar[69]? Anasının gözü Phaedrus'un
ağırlıksız şiirlerine mi öykünüyor yoksa?
Aşk şiirleri mi yazıyor çapkın çapkın,
yoksa kahramanlık öyküleri mi ciddi ciddi?
İnsanın tüylerini mi ürpertiyor
Sophocles türü acıklı oyunlarla?
Attica inceliğine batmış nükteler mi
anlatıyor boş boş ozanlar okulunda[70] yoksa?
Tapınağın[71] direkli yolunu mu arşınlıyor,
Argos gemicileri alanında mı dolaşıyor
acaba tembel tembel, oradan ayrılınca?
Öyle değil de yoksa güneş altındayken
ince yapılı Europa tapınağı,
ılık şimşir ağaçları arasında mı
oturuyor ya da geziniyor öğleden sonra
insanın içini kemiren kaygılardan uzak?
Hangi hamamda yıkanıyor, Titus'ta mı yoksa
Agrippa'da mı? Yoksa utanmaz Tigillinus'ta mı?
Keyfine mi bakıyor Tullius'un, Lucanus'un
çiftliklerinde? Yoksa dört mil ötedeki
tatlı Pollio'nun yanında mı alıyor soluğu:
Lucrinus gölü üzerinde gezintide mi
kayıkla tembel tembel, çoktan yola çıkmış da
buram buram tüten sıcak Baiae'a doğru?
Öğrenmek istiyor musun ne yapıyor
sevgili Canius'çuğum? Keyif çatıyor.

21

Kara listedeki efendisini kurtardı
alnı damgalı köle. Canı ciğeri değil de
can düşmanı oldu efendisinin böyle[72].

22

Altmış milyon sesters'i midene indirdin, Apicius,
kala kala on milyon kalıyordu sana geride.
Tas dolusu ağuyu bu nedenle içtin işte,
sana ağır gelince açlık susuzluk çekmek.
Tam sana göre, Apicius, bu oburluk.

23

Bütün yemekleri veriyorsun da arkandaki kölelere,
acaba neden bir masa konmuyor senin ayak ucuna?

24

Bir teke duruyordu sunaklarının yanında,
Bacchus, kemirip asmaya zarar verdi diye
senin tapınaklarında kurban edilmeye.
Tanrıya kurban etmek istediği için
Etruria'lı bir din adamı bunu,
orada bulunan kaba saba birine
yumurtalarını kesmesini söylemiş,
keskin bir budama bıçağıyla tez elden,
pis etin iç bulandıran kokusu çıksın diye.
Çırpınan boynuna bıçağı vururken hayvanın
bir yandan eliyle bastırarak kendisi
eğilip yeşil yeşil olmuş sunağın üstüne,
kocaman bir şarap testisi belirdi,
kutsal işlemlerin hır gürü içinde.
Kılıçla yakalayarak bunu bir güzel keser köylü,
eski kutsal işlemlerdeki töre gereği,
böyle iç organlarla tapınımda bulunur
sanıp geçmiş zamanlarda tanrılara.
Cybele'nin hadım din adamı oldun işte
bu yüzden, az önce Etruria'lı biriyken,
kendin keçi olup çıktın[73], teke boğazlarken.

25

İulianus'un güçlükle girebildiği,
sıcak mı sıcak yunağı ılıtmak istiyorsan,
Faustinus, retor Sabineius yıkansın, dil dök de.
O soğuk bir hava verir Nero yunaklarına,

26

Çiftliklerin var, kendi başına, Candidus,
paran var, altınların var kendi başına,
değerli vazoların[74] var kendi başına.
Massicum şarapların var kendi başına,
Opimius zamanından Caecubum şarabın var
kendi başına, yüreğin de var kendi başına,
aklın da var yine kendi başına.
Bunların hepsi sende kendi başına
–yadsımaya kalkacak sanma beni!–
karın var, Candidus, o ise kamu yararına.

27

Hiç beni çağırmıyorsun sıra sana gelince,
çağrılınca (kendin) koşup geliyorsun da:
Aldırmam, Gallus, kimseyi buyur etmiyorsan.
İyi de başkalarını çağırıyorsun:
Suç ikimizde. "Ne suçu mu?" Bende akıl yok
Gallus, sende ise utanıp sıkılma.

28

Ağır bir koku var diye şaşıyorsun Marius'un kulağında.
Senin yüzünden: Car car ediyorsun ya kulağına, Nestor, ondan.

29

Zoilus bu zincirleri adıyor sana, Saturnus,
önceki yüzükler olan bir çift prangayla.

30

Hiç yiyecek sepeti vermezler sana;
yemeğe çağrılırsın, para vermezler:
Söyle bana, Gargilianus, ne işin var Roma'da?
Nereden sağlarsın dökülen giysini,
karanlık odacığının ücretini?
Nereden bir çeyrek geçer eline yunak için?
Nasıl erkeklik edersin Chione'ye?
Hangi akla hizmet yaşadığını söylüyorsun,
böyle yaşamanın neresi akıllıca?

31

Dönüm dönüm tarlaların var doğrusu,
kaç çiftlik büyüklüğündedir kentteki evin,
kimler kimler borçludur evindeki kasaya,
altın kaplar kullanırsın şölenlerinde.
Hor görme senin kadar varsıl olmayanları
yine de, Rufus: Daha varlıklıydı Didymus,
şimdi daha varlıklı olup çıktı Philomelus.

32

Geçkin kadını becerebilir miyim diye soruyorsun,
Matrinia: Geçkini de becerebilirim, ancak,
geçkin olmazsın ki sen, öldün artık.
Hecuba'yı becerebilirim;
Nioba'yı becerebilirim, Matrinia,
ancak, biri köpek, öbürü taş olmadan daha.

33

Özgür doğuşlu kız isterim en başta,
istemedi diyelim o beni,
ardından azatlı kız gelir; en sonra da köle kız:
İkisini de geçecek buna karşılık,
temiz bir yüzü olan, benim gözümde.

34

Neden isminle müsemmasın, neden değilsin
söyleyeyim; soğuk kadınsın, karasın.
Kardan adamsın, beyaz değilsin, Karbeyaz[75].

35

Phidias'ın sanatıyla işlenmiş balıklar var vazoda
baksana, gözlerinin önünde: Su koy hele, yüzecekler.

36

İstiyorsun ki, Fabianus, sana sağlayayım,
daha yeni tanıdığın dostun sağladığını:
Hep seni esenleyeyim sabahın köründe,
sakallı sakallı, çamurun ortasına
sürükleneyim koltuğunun arkasında.
Agrippa hamamına gideyim senin ardından
onuncu saatte ya da daha geç yorgun argın,
Titus hamamında yıkanmama karşın[76].
Bunu mu hak ettim, Fabianus, hak ede ede,
otuz Aralık ayından sonra, çırağın oldum,
oldum bittim senin dostluğuna sığındım da?
Yıpranmış togamla, Fabianus, hak ettiğim,
henüz izin hak etmemiş olmak mı kanınca?

37

İşiniz gücünüz kızmak, mutlu dostlar, sizin.
Güzel değil ya davranışınız, olsun varsın;
yararınıza oluyor bu, kızın bakalım.

38

Hangi nedenle ya da neye güvenerek
Roma yollarına düştün geldin, Sextus?
Ne bekliyorsun, ne arıyorsun orada?
Söyle bakalım. "Savunmanlık edeceğim," diyorsun
"Cicero'dan bile güzel konuşacağım,
kimse boy ölçüşemez benimle üç forum'da[77]."
Savunmanlık etti de Atestinus ile Civis,
–tanırsın ikisini de– ikisi de veremedi
evinin bütün kirasını bile buna karşılık.
Şiir yazarım, bir şey gelmezse buradan,
Maro yazmış bunları dersin, dinlediğinde.
Aklını kaçırmışsın sen, her kimi görürsen
paltolarının içinde ayazı çeken,
Ovidius'lardır, Vergilius'lardır onlar hep:
"Büyüklere arzı hürmet edeceğim
salondan salona dolaşarak," diyorsun.
Üç dört kişi çıktı ancak böyle yolunu bulan,
açlıktan soldu sarardı yığınla geride kalan.
"Ne yapmalıyım" diyorsun, "akıl ver bana,
Roma'da yaşayacağıma göre kesinkes."
Olur ya yaşayabilirsin, Sextus, becerikliysen.

39

İlium'lu içki dağıtıcısı[78] dersin, Faustinus,
şaşı Lycoris'in sevdiği oğlanı görsen.
Gözleri ne güzel görüyor şaşı kızın.

40 (41)

Mentor'un elinden çıkmış yayvan kap üzerinde
bir kertenkele var capcanlı, korkutuyor gümüş.

41 (40)

Büyük dost sanıyorsun kendini Telesinus
yüz elli bin sesters ödünç verdiğin için bana,
tıka basa dolu kasandaki onca parandan.
Verdiğin için büyüksün sen ha? Büyük benim
tersine, verdiğini geri aldığına göre.

42

Balmumuyla gizlemeye çalışıyorsun ya,
belden aşağındaki kırışıkları, Polla,
karnını kapatırsın, benim ağzımı değil.
Varsın göz önünde olsun küçücük bir kusur:
Olduğundan büyük sanılır saklamakla.

43

Boyalı saçlarınla gençlik taslıyorsun, Laetinus,
kapkara kuzguna dönmüşsün birden, az önce kuğuyken;
kandıramazsın herkesi, ak saçlarınla bilir seni
Proserpina. Yüzünden o indirecek maskeni.

44

Karşılaşmak istemez kimse seninle seve seve,
çil yavrusu gibi dağılır millet geldiğin yerde,
kalakalırsın yalnız başına, Ligurinus.

Bilmek ister misin neden böyle olduğunu:
Ozanlıkla bozmuşsun da ondan.
Tehlikesi çok büyük bir kusur bu.
Ne yavruları kaçırılınca yerinde duramayan
ne öğle sıcağında yanıp kavrulan zehirli yılan
ne yaman bir akrep böyle korkunç olur.
Bunca külfeti kim çekebilir, sorarım sana?
Otursam okuyorsun, kalksam okuyorsun,
koşsam okuyorsun, sıçsam okuyorsun şiirlerini.
Hamama kaçıyorum: Kulağımın dibindesin.
Havuza sıvışıyorum: Yüz yüzebilirsen!
Yemekte alıyorum soluğu: Giderken tutuyorsun.
Yemeğe gidiyorum: Yerken kaçırtıyorsun.
Uyuyorum yorgun argın: Yataktan kaldırıyorsun.
Görmek ister misin ne büyük kötülük ettiğini.
Yıldırmışsın milleti, kimsenin kılına dokunmayan,
doğru dürüst bir adam olmana karşın.

45

Thyestes'in sofralarından, yemeğinden mi
kaçtı acaba Phoebus[79], bilmem ki:
Ben seninkinden kaçıyorum, Ligurinus.
Gösterişli yemeklerle donatılmış,
gerçekten gösterişli bir şölen, ne var ki
tadı tuzu kalmaz bunların hiçbirinin,
sen yazdıklarını okuduğun zaman.
İstemem, eksik olsun kalkan balığı,
kiloluk barbunya balığı, istemem mantarı,
istemem istiridyeyi, kapa çeneni yeter.

46

Bitmez tükenmez koruyuculuk görevi istiyorsun
benden. Gelmiyorum da azatlımı yolluyorum

sana. "Sen nerde, o nerde!" diyorsun ya.
inan olsun, çok daha işine yarar o senin:
Tahtını zar zor izlerim ben, o taşır bile.
Dirsek vurur herkese, kalabalığa düşsen.
Bedenimde dayanacak güç yok benim.
Susarım ben, nasıl bir öykü anlatırsan anlat
savunma konuşmanda; o ise bas bas bağırır
"yaşa, yaşa, yaşa!" diye sana. Kavga çıktı mı
sövüp sayar avazı çıktığı kadar;
utanırım ben ileri geri söz etmekten.
"Nerde kaldı arkadaşlığımız peki?" diyorsun.
Azatlının beceremediği, Candidus, benden.

47

Capena kapısı vardır ya hani, Faustinus,
üzerinden yağmur gibi sular akan,
Phrygia'lı ananın bıçağının yıkandığı Almo[80],
Horatius kardeşlerin yeşil kutsal tarlası[81],
çocuk Hercules'in yanıp kavrulan tapınağı.
Bassus geçiyordu, Faustinus, işte oradan,
arabasını tıka basa doldurmuş götürüyordu
kırda bol bol yetişen bütün ürünleri.
Neler vardı neler orada görsen:
En iyi cins lahanalar, iki türlü pırasa,
göbekli marullar, sindirime birebir pazılar,
ağır bir taç gibi duran semiz ardıç kuşları,
Gallia köpeğinin dişini geçirdiği bir tavşan,
henüz baklaya ağzını sürmemiş süt domuzu.
Elini kolunu sallaya sallaya yürümüyordu
arabanın önünde koşar adım giden köle,
yumurta taşıyordu kırmadan kuru otun içinde.
Kente doğru mu yol alıyordu Bassus?
Olur mu hiç, kıra gidiyordu, kıra.

48

Yoksullara özgü bir göz ev yaptı kendine;
sattı da bir güzel Olus çiftliğini:
Bir göz yoksul evi var Olus'un neyse.

49

Veii şarabı hazırlıyorsun bana, Massicum içerken kendin.
İçtiğin kupayı koklayayım daha iyi, bunu içeceğime.

50

Başka bir şey değil de şiirciklerini dinletmek
yemeğe çağırmaktan amacın, Ligurinus, senin.
Ayakkabılarımı çıkarır çıkarmaz,
kocaman bir kitap getirilir ortaya,
marulla sirkeli sosun yanı sıra.
İkincisini okursun, sofrada beklerken,
üçüncüsünü dinletirsin, soğukluklar
gelmeden daha, dördüncünü okursun,
derken beşinci kitabı sonunda.
Bıkkınlık gelir bu denli çok domuz yedirsen bana.
Uskumrulara armağan etmezsen, Ligurinus,
insanın canına okuyan şiirlerini,
artık tek başına yemek yiyeceksin evinde.

51

"Daha çok seveceksin beni çıplakken" dersin, Galla,
yüzünü övdüğümde, kollarına, bacaklarına bayıldığımda
ve hep kaçınırsın benimle birlikte yıkanmaktan.
Hoşuna gitmem diye mi korkuyorsun yoksa, Galla.

52

İki yüz bin sesterse satın alınmıştı evin,
Tongilianus: Yok olup gitti, kentte boyuna
başa gelen bir olayla. On milyon toplandı.
Kendin yakmış olamaz mısın, gözünü seveyim
Tongilianus, kendi evini?

53

Yüzün olmasa da olabilirdi benim için,
boynun, ellerin, bacakların da,
memelerin, butların, kalçaların da,
ne diye nefes tüketeyim bir bir sayarak,
hiç olmasan da olabilirdi, Chloe, benim için.

54

İstediğin kadarını veremediğime göre, Galla,
çok daha içten olabilir beni geri çevirmek, Galla.

55

Cosmus geçmiş sanırız nereden geçersek,
tarçın özü dökülüp akıyor, devrilip şişe.
Yabancı saçmalıklarından hoşlanmanı
istemem, Gellia, senin. Sanırım, bilirsin ki
bu türlü güzel kokabilir benim köpeğim.

56

Bağım olacağına sarnıcım olsun Ravenna'da,
çünkü daha pahalıya satabilirim suyu[82].

57

Az önce kandırdı beni Ravenna'da kurnaz hancı:
Sulusunu istedim şarabın, adam safını sattı.

58

Faustinus'çuğumun Baiae'daki yazlık evinde,
işe yaramaz dizi dizi mersinler,
kısır çınarlar, budanmış şimşirler kaplamaz
geniş toprağın yemişsiz alanlarını;
buna karşılık güler yüzlülük vardır
kırın yabansı ve gerçek görüntüsünden gelen.
Tepeleme buğday yığılır her köşeye
burada, yıllanmış şarap kokusu yayılır
güzün bir sürü testiden burcu burcu.
Son turfanda üzümleri toplar budayıcı
tüyleri diken diken, Kasım ayı çıkıp da
kış artık geliyorum derken burada.
Yabanıl boğalar böğürür derin koyakta,
dana yerinde duramaz dövüşmek için
savunmasız alnıyla. Kümes hayvanları
çöpler içinde dolaşır durur başıboş;
ciyak ciyak sesli kaz, süslü tavuskuşları
değerli taştan gibi benek benek üstleri,
adını kızıl tüylerinden alan kuş[83],
kınalı keklik, benekli Numidia tavukları[84],
tanrı korkusu bilmez Colchis sülünleri[85];
Rodos tavuklarına basar kurumlu horozlar;
güvercinlerin kanat çırpışlarıyla çınlar
güvercinlikler, buradan üveyik dem çeker,
oradan mum renkli kumru. Açgözlü domuzlar
burunlarını kıvrımlara sokar
çiftlik sahibesinin giysisindeki.
Memeleri süt dolu anasını bekler körpe kuzu,
aydınlık ocağın çevresini sarar

evde doğmuş, süt gibi ak bedenli köleler,
yanan koca kütüğün ışığı vurur
bayram günlerinde ev tanrılarına[86].
Tembellik etmekten sararmaz uyuşuk hancı,
beden eğitimi öğretmeni boşa harcamaz
sürünüp sürünüp zeytinyağını,
hileli ağ kurulur açgözlü ardıçkuşlarına,
oltaya takılmış balık çekilir titreyip dururken
ya da tuzağa düşmüş sığın getirilir.
Bahçede yüksünmeden çalışır
kentte yetişmiş güler yüzlü köleler,
başlarındaki kişiden buyruk beklemeden,
kâhyanın sözünü dinler seve seve
uzun saçlı çapkın delikanlılar.
Çıtkırıldım hadım da zevkle koyulur işe.
Eli boş gelmez köylü esenlemeye:
Biri ak bal getirir petekli metekli,
Sarsina ormanlık toprağından çökelek topağı,
uykucu tarlasıçanları sunar biri,
biri de tüylü ananın meleyen yavrusunu[87],
sevgiden uzak kalmış horozlar toplayıp
getirir bir başkası. Örgü sepette
annelerinin armağanlarını sunar
özü sözü doğru köylülerin büyük kızları.
Komşu çağrılır iş bitiminde neşeyle;
ertesi güne yemek ayrılmaz sofradan
cimrilik edilip, karnını doyurur herkes,
esrik çağrılıya kıskançlık bilmez tok uşak.
Sen ise aç gezersin kent dışında incelikle,
defne ağaçlarına bakarsın baştan başa,
yüksek kulenden güven içinde,
hırsızdan korkmadığı için Priapus;
kentten getirttiğin buğdayla beslersin bağcını,
sebze, yumurta, piliç, meyve, peynir, şıra resmi
alıp süslersin yazlık evini, işin gücün yok ya.
Kır evi mi demek gerekir buraya,
uzaklarda bir kent evi mi yoksa?

59

Ayakkabı onarıcısı gösteri sundu,
bilgi donanımlı Bononia, sana,
kumaş çırpıcısı Mutina'da sergiledi:
Peki, hancıya nerede sıra gelecek şimdi?

60

Yemeğe çağrılıyorum da bir güzel
para almadan artık, eskisi gibi,
neden seninle aynı yemek verilmiyor bana?
Lucrinus gölünde beslenmiş istiridyeler yersin sen,
ağzımda kırıp bir midyeyi emerim ben.
Senin sofranda mantar çıkarılır önüne,
benimki yaban domuzlarının yedikleri mantarlar:
Kalkan balığı düşer sana, bana da çapakbalığı.
Güzelim besili kumruyla tıka basa doyurursun karnını,
kafesinde ölmüş saksağan konur benim önüme.
Seninle yemek yerken neden sensiz yiyeyim, Ponticus?
Azık sepetinden yoksun edildim ya, en azından
bir yararı olsun bunun: Yediklerimiz özdeş olsun.

61

Ne istersen iste, bir şey değil ki, diyorsun,
anasının gözü Cinna: Bir şey değilse, Cinna,
benim olmaz dediğim bir şey değil ki, Cinna.

62

Yüz bine, çoğu kez de iki yüz bine oğlan almakla,
Kral Numa zamanından kalma şaraplar içmekle,
bir milyon ödemekle küçük boy bir kap için,

beş bin savurmakla yarım kilo gümüş uğruna,
altın araba edinmekle çiftlik ederine,
katır sağlamakla evden daha pahalıya,
büyük adam olduğunu mu sanıyorsun, Quintus?
Küçük adam satın alır böyle şeyleri, Quintus.

63

İnce adamsın, Cotilus, böyle diyor birçok insan, Cotilus.
Duyuyorum: Söylesene nedir ince adam?
İnce adamdır, saçlarını düzgün ayıran,
her zaman pelesenk, her zaman tarçın kokan.
Nil ezgileri, Gades ezgileri mırıldanan,
tüyü yolunmuş kollarını uyum içinde oynatan,
kadınların koltukları arasında bütün gün
oturan, hep kulağa bir şeyler söyleyen,
oradan buradan gelen mektupları okuyan,
yanıtlarını yazıp gönderen;
yan komşunun giysili dirseğinden sakınan[88]
kimin kimi sevdiğini bilen, şölenden şölene koşan,
Hirpinus'un soyunu sopunu iyi bilen.
Ne diye çeneni yoruyorsun? Böyle bir şeydir,
Cotilus, işte, böyle bir şey ince adam dediğin:
Karmaşık bir şey, Cotilus, ince adam.

64

Gemicilerin güler yüzlü baş derdi, ölüm tuzağı,
acımasız sevinci, seslerini duyup da
kimsenin ayrılamadığı Siren'leri
bırakıp gitmiş derler düzenci Ulixes.
Şaşmam buna: Şaşar kalırdım, Cassianus,
Cassianus'un masallarını bırakıp gitmiş olsaydı.

65

Bir koku çıkar ya körpe bir kız elmayı ısırırken,
Corycus safranı üzerinden bir esinti gelirken;
asma ilk salkımlarına çiçek açarken ak ak,
koyunun ağzıyla yeni devşirdiği taneler,
mersin, Arap'ın biçtikleri, ovalanan amber,
hani kokar ya doğu günlüğü soluk soluk yanarken,
yaz yağmuruyla azıcık ıslanırken toprak,
sümbülüruhi özü emmiş saçlardaki taç,
işte öyle burcu burcu kokar senin öpücüklerin,
acımasız Diadumenus oğlan. Ne olurdu
hepsini verseydin esirgemeden, kıskanmadan?

66

Eş kıyım işledi Pharos silahlarıyla Antonius:
Kutsal başları kesti her iki kılıç[89].
Bu baş senindi, Roma, sevinç içinde
defneli yengi törenleri kutlarken,
o da senindi, güzel konuşma alanında.
Antonius'un davası daha kötüydü
ne olursa olsun Pothinus'unkinden:
Efendisi için kıyım işledi beriki,
öteki ise kendisi için.

67

Boş duruyorsunuz, bir şey bilmiyorsunuz, çocuklar.
Vaternus'la Rasina'dan daha tembelsiniz,
bu durgun ırmaklarda dolaşıyorsunuz,
reisinizin heyamolalarına uyarak
kürek çeke çeke ağır ağır,
Aethon ter döküyor Phaethon eğilirken,
sıcak kasıp kavuruyor öğle saatinde,

koşunıdan çözülüyor yorgun atlar.
Eğleı'meye bakıyorsunuz
tehlikeden uzak teknenin üzerinde
o denli durgun sularda dolaşarak.
Öyle sanıyorum ki, gemici değilsiniz
uyuşuk mu uyuşuk gemicilersiniz siz[90].

68

Buraya değin senin için yazıldı kitapçık,
saygıdeğer hatun kişi. Soruyor musun
kim tarafından yazılmış daha sonrakiler?
Benim tarafımdan. Beden eğitimi alanı,
yunaklar, stadyum var bu kesimde.
Çekil. Soyunuyoruz: Bakayım deme sakın
çıplak erkeklere. Ne dediğini bilmez ki
şarap içtikten, gül taçları taktıktan sonra
kafayı bulunca Terpsichore artık
utanıp arlanmayı bırakıp: Sözü
döndürüp dolaştırmaz da düpedüz söyler,
adıyla madıyla söyler sekizinci ayda
kurumlu Venus'un aldığı sunuyu[91],
kâhyanın bahçenin ortasına bekçi diktiği[92],
kızoğlankızın elini yüzüne kapatıp baktığı.
Seni iyi tanıyorsam, elinden bırakıyordun
yorgun düşüp artık uzun kitapçığı,
kendini vererek tümünü okuyorsun şimdi.

69

Şiirlerinde kamışın mamışın geçmediği,
tertemiz sözcükler kullandığın için
tüm yergilerinde, beğenirim, överim.
Üstüne yoktur bir tek senin erdeminin;
bende ise gırla gider açık saçıklık.

Beş para etmez gençler, kolay tavlanır kızlar,
sevgilisinden işkence gören orta yaşlı okusun
öyleyse bunları. Buna karşılık, Cosconius,
arlı kızların, oğlanların okuması içindir
senin saygıdeğer, dini bütün sözlerin.

70

Aufidia'nın kocasıydın, dostusun artık,
Scaevinus; rakibin olan da şimdi kocası.
Neden hoşuna gidiyor başkasının olunca
acaba, kendi karın olduğunda gitmiyor da?
Uyanmıyor mu güvenlikteyken yoksa?

71

Oğlanın kamışı mı acıyor, Naevolus,
kıçın acır senin de, ne yaptığını bilirim,
keramet sahibi olmak gerekmez ya bunun için.

72

Düzmemi istersin de, yıkanmaya yanaşmazsın,
benimle, Saufeia; bilmiyorum da kuşkum var
bunun içinde büyük bir iş olmasından.
Ya buruşuk memelerin sarkıyor koynundan
ya göstermekten çekiniyorsun çıplakken
belden aşağındaki kırışıkları,
ya kasığında yırtık var ardına değin açık
ya da çıkıntı mıkıntı var oranın ağzında.
Bunların hiçbiri değil, ne olursa olsun,
eminim, güzelliğine diyecek yok çıplakken.
Daha kötü bir kusurun var senin,
doğrusunu istersen: Kafasızsın, kafasız.

73

Damızlık boğalara benziyor
birlikte yatıp uyuduğun oğlanlar,
seninki çaput, onlarınki taş gibi.
Ne düşünmemi istiyorsun, Phoebus, kuzum?
Kadınsı bir erkek olmana inanmak isterdim,
ancak, dedikodu var nonoş değilsin diye.

74

Yüzünü alıyorsun tüy dökücü hamurla,
kafatasına sürüyorsun tüy dökücü merhemi.
Berberden neden korkuyorsun acaba, Gargilianus?
Ne olacak tırnakların peki? Çünkü, emin ol,
kesemezsin reçineyle ya da Venedik çamuruyla.
Bırak, zavallı kafatasını sergilemeyi,
utanman arlanman varsa, Gargilianus,
oraya göredir böyle bir uygulama.

75

Çoktan kalkmıyor artık, Lupercus, kamışın,
uğraşıyorsun yine de doğrultmak için sen.
Cinsel güç diye bir şey vermez ki rokayla soğan,
yararı dokunmaz sana artık yaban kekiklerinin.
Paranla baştan çıkarmaya başlamışsın temiz dudakları:
Böyle uyara uyara yeşertilmez ki Venus.
Az buçuk şaşan ya da inanan çıkar mı
acaba sana pahalıya oturduğunu,
Lupercus, yerinde oturup kalan aygıtının.

76

Geçkin kızlarda gözün, Bassus, canın sıkılıyor;
güzel bir kız değil de, bir ayağı çukurda kız
hoşuna gidiyor senin. Kusura bakma ya,
delilik değil de bu, kamışın mı sapık?
Hecabe'yi becerecek güçtesin de
yaya kalırsın Andromache'yi becermekte[93].

77

Ne barbunya balığı hoşuna gider, Baeticus,
ne ardıçkuşu senin, hiçbir zaman tavşan da
yabandomuzu da uymaz damak zevkine.
Tat tuz almazsın pastadan, dilim dilim çörekten,
ne Libya ne de Phasis kuş gönderir sana[94].
Yiyip yutuyorsun gebreotu meyvesini,
kokmuş tuzlama içinde yüzen soğanları
bozulmaya yüz tutmuş katı domuz bacağı,
lapina, ak derili ton balığı severs in,
tortulu şarap içersin, Falernum'dan kaçınır da.
Midende ne biçim gizli bir dert varsa diye
kuşku girdi içime: Yoksa neden yiyesin,
Baeticus, çürük çarık yiyecekleri.

78

Bir kez işedin, Paulinus, tekne yol alırken.
Bir daha mı su dökmek istiyorsun?
Palinurus[95] olacaksın artık.

79

Her şeye kalkışır, hiçbirini bitirmez Sertorius.
Düzdüğü zaman da yarım bırakır sanımca.

80

Kimseden yakınmıyorsun, Apicius,
kimseye sövüp saymıyorsun: Yine de
pis bir dilin varmış söylentiye göre.

81

Ne işin var senin, içoğlanı Baeticus,
kadın kısmının orasının derinliğiyle?
Erkeklerin apışarasını yalamaktır
dilinle sana düşen. Samos testi kırığıyla
acaba neden kesildi kamışın senin,
o denli hora geçiyordu da, Baetis'li, sana da
kadınların orası? İğdiş edilmeli başı:
Çünkü istediğin kadar içoğlanı ol,
kasığın yüzünden yan çiziyorsun yine de
Cybele tapınımını: Erkeksin ağzınla.

82

Ha Summemmium'da yemek yemiş
karılar arasında, ha ayık kalmış
Leda'nın kırık testisinden içip de,
ha Zoilus'un çağrılısı olmuş insan:
İlki daha temiz, daha düzgündür, kanımca.
Donuk yeşil giysisiyle uzanır yatağına,
iter kakar konukları dirseğiyle,
yan gelip yatar güvez ipek yastıklara dayanıp.
Bir oynaş oğlan durur yanı başında ayakta,
sakız ağacından sivri uçlu çubuklar,
al tüyler tutuşturur eline geğirdiğinde,
sıcak bastı mı serinletir esintiyle,
eğilip kapatması da yeşil bir yelpazeyle,
mersin değneğiyle sinekleri kovar köle çocuk.

Bedenini baştan başa mıncıklar
işinin ustası kadın çabuk çabuk,
elini bütün üyelerinde gezdirir bilerek;
parmak şıklatması nedir bilir içoğlanı,
anlar ince bir sızıntı geldiğini,
çişini yaptırır içkiden esrik efendisine.
Kendisi ise arkasına doğru eğilip
bir sürü ayağın olduğu yere,
kazların iç organlarını yalayan
dişi köpeğin yavrularının arasına,
yabandomuzunun bezelerini dağıtır
beden eğitimcilerine, kumrunun
kuyruksokumunu verir erkek kapatmasına:
Liguria kayalık toprakları ürünü ya da
tütsülenmiş Massilia şırası[96] konurken
önümüze bizim, soytarıların sağlığına
tanrı içkisi içilir Opimius'tan kalma,
kesme cam kupalarda, değerli taştan kaplarda.
Cosmus şişelerinden dökünüp kendisi,
yoksul yosmanın saç merhemini dağıtır,
yaldızlı kavkıda utanmadan bize.
Horlamaya başlar derin uykuya dalıp,
kupa üstüne kupa devirdikten sonra.
Oralara uzanırız biz, çıt çıkarmayız
o horlarken, imlerle sağlığına içeriz
uyacağımız buyruk üzere.
Bu kurumlanmalarına katlanıyoruz
meymenetsiz Malchio'nun, Rufus,
öç de alamıyoruz: Emiyor çünkü.

83

Daha kısa epigramlar yazayım diye uyarıyorsun beni, Cordus.
"Chione'ninkinden yazsana bana": Beceremedim daha kısasını.

84

Ne anlatıyor senin yosma? Sevgili demedim,
Gongylion. Ne peki? Dilin, canım.

85

Kim kandırdı seni zamparanın burnunu kesmek için?
O organıyla suç işlemedi ki sana karşı,
koca efendi. A aptalım, ne yaptın şimdi?
Hiçbir şey yitirmedi karın bu durumda,
sağlam kaldığına göre Deiphobus'çuğunun kuşu.

86

Önceden söyledim, uyardım seni, iffetli kız,
açık saçık kitapçığın bir kesimini
okuma diye: Okuyorsun işte sen yine de.
-Bunlar daha beter değil kaba güldürülerden-
Latinus'a, Panniculus'a bakarsan bir de
benimkileri oku, iffetli kız.

87

Hiç düzülmemişsin, söylentiye göre, Chione,
hiçbir şeyde yokmuş oranın temizliği.
İyi de örtme gereği duymuyorsun
yıkanırken oranı buranı.
Yüzüne geçir ar perdeni, utanman varsa.

88

İki kardeştirler, ama birbirinden farklıdır yaladıkları kasıklar.
Söyleyin bakalım benziyorlar mı yoksa benzemiyorlar mı?

89

Marul ye, ebegümeci ye, içini yumuşatır,
yüzünden belli çünkü, Phoebus, taş gibi çıkardığın.

90

Bana vermek istiyor mu, istemiyor mu Galla?
Galla'nın kendisi için istediğini
söyleyemem; istediği, istemediği için.

91

Cybele'nin hadım topluluğuyla karşılaştı,
yurdu Ravenna'nın yolunu tutarken,
görevini bitirmiş dönerken bir er.
Efendisinden kaçan Achillas diye biri
takılmıştı onların arkasına yol boyu,
güzelliğiyle, serseriliğiyle göze çarpan oğlan.
Bunun ayrımına vardı kısır adamlar:
Sordular ne yanda yattığını. Ne var ki sezdi
sessizce başına iş açacaklarını o.
Doğruyu söylemez, kandırır onları.
Uykuya sıra gelir, şarap içtikten sonra:
Bir kılıç kapar hemen zararlı kalabalık,
keser yatağın o yanında yatan yaşlıyı,
çünkü güvence altındaydı oğlan
başucundaki tahtanın korumasında.
Bir ahu konmuş derler bir zamanlar
genç kızın yerine, erkeğin kuşu konmuş
şimdi buna karşılık erkek geyik yerine[97].

92

Karım yalvarıp duruyor, Gallus,
beni aldatmasına göz yummam için,
bir tek kişiyle canım.
İki gözünü çıkartmaz mıyım, Gallus, ben onun?

93

Otuz konsül görmüşsün, Vetustilla,
başında üç tel saçın, ağzında dört dişin kalmış,
ağustosböceğine dönmüş bağrın,
bacakların, rengin de karıncaya,
alnını çizgiler kaplamış üstlüğünden beter,
örümcek ağına benzemiş memelerin;
Nil timsahının ağzı dar kalır
güldüğün zaman seninkinin yanında,
daha güzel vıraklar Ravenna kurbağaları,
daha güzel vızıldar Atria sivrisineği.
Sabah baykuşların gördüğü kadar görürsün,
erkek keçiler gibi kokarsın tıpkı,
cılız ördek kuyruksokumu var sende.
Yaşlı Köpeksi filozofu geride bırakırsın
kemikli memikli dişiliğinle sen[98];
gömütlüklerdeki yosmalar arasına alır
seni, hamamcı lambayı söndürür söndürmez;
Ağustos boyunca kış sürerken senin için,
hastalıklı görünüşünden çıkaramazken seni:
Bir de evlenmeyi düşlüyorsun ha,
iki yüz kocayı gömdükten sonra,
ölüne istek duyacak bir erkek arıyorsun, deli.
Ne diye Sattia'nın taşına kurdunu dökmek istesin?
Kim "eşim" der, kim "karım" der sana,
Philomelus "nine" demişken az önce.
Yatak serilsin Acorus'un yemek odasından,
düğününe bu yaraşır olsa olsa,

gıdıklanmasını istersen cesedinin
ölüleri yakma görevlisi taşısın,
yeni gelinin düğün yanarcalarını:
Ancak yanarca girebilir canı çıkmış orana.

94

Kırbaç getirmelerini istiyorsun,
tavşan iyi pişmemiş diye.
Aşçının kemiklerini kırmayı yeğliyorsun,
Rufus, tavşanınkiler yerine.

95

Hiçbir zaman selam veren olmuyorsun da, Naevolus,
selam alan oluyorsun hep, çünkü karga olur ya
çoğu kez ilk esenleyen[99]. Söyle ne olursun,
Naevolus, neden benden bekliyorsun bunu:
Çünkü sanırım, ne daha iyi durumdasın
ne daha önceliklisin, Naevolus, benden.
Her iki Caesar ödüllendirdi beni övgüyle,
üç çocuk babası hakkı verdi bana.
Okuyan okuyana beni, adım biliniyor kentlerde,
üne kavuştum ölüm ateşim yanmadan daha.
Bir şey daha var: Subaylığı yakıştırır Roma
bana, Oceanus'un seni kaldırdığı yere
otururum tiyatroda. Kaç yurttaş oldu
Caesar'ın benim için yüksek görev verdiği,
sanmam o denli uşağın olduğunu senin.
Ne var ki, oğlanlara sokuluyorsun, Naevolus,
ne var ki, pek güzel sallıyorsun kalçalarını.
Yavaş yavaş önüme geçiyorsun sen,
Naevolus, kazandın: Esenlerim seni.

96

Düzmüyorsun da yalıyorsun sevgilimi benim;
çenen durmuyor, zamparalık etmiş düzmüş gibi
sanki. Ağzını açamayacaksın, Gargilius,
hele bir ele geçireyim de seni.

97

Bu kitapçığı Chione okumasın sakın,
Rufus, benden sana söylemesi. Kırıldı ya
şiirimle, o da kırabilir okuyunca.

98

Soruyor musun kıçının neden bu denli cılız olduğunu?
Oğlanların kıçına girebiliyorsun ya ondan, Sabellus.

99

Kızmamalısın kitapçığıma, küçük kazançlı,
yaşamına değil, mesleğine çattı şiirim.
Göz yum kimseyi kırmayan nüktelere.
Şaka etmeme neden izin verilmesin,
boğazlamana izin verildiyse senin.

100

Ulakla şiirlerini yolladım, Rufus, sana,
altıncı saatte, ulaştırmış olmalı eline
kendisi sırılsıklam. Çünkü olacak bu ya,
yağmur yağıyordu bardaktan boşanırcasına.
O kitap başka türlü gönderilemezdi ya[100].

IV. KİTAP

1

Dicta İuppiter'ini getirdiği gün var ya,
suç ortağı İda'nın, işte ondan da kutsanmış gün,
Caesar'a[101] yaşam veren gün, dilerim, uzun uzun,
Pylus'un yaşını geride bıraka bıraka,
sayılarını arttıra arttıra gel, her zaman
böyle olsun ya da daha iyi parlasın yüzün.
Triton gölü tanrıçasına[102] tapsın, bol bol
yaldızlı yapraklarla süslü Alba evinde,
yığınla meşe dalı dağıtsın, o denli güçlü eller!
Büyük büyük arınma törenleri sonunda
yinelenen yüzyıl oyunlarını kutlasın o[103],
Romulus Tarentos'unun kutsal törenlerini.
Büyük şeyler istiyoruz gerçekten, tanrılar.
Ne var ki, yeryüzüne boynumuzun borcu bu:
Bu adaklar az bile bu denli büyük tanrıya!

2

Az önce yalnız Horatius kara üstlüklüydü
gösteriyi bütün izleyenler arasında[104],
halk katmanı, alt sınıftan, üst sınıftan olanlar
saygıdeğer önderleriyle birlikte
aklara bürünmüş otururlarken.
Gökyüzünden lapa lapa kar yağdı birden:
Horatius ak üstlükle izler oldu.

3

Bak nasıl iniyor Caesar'ın yüzüne, göğsüne
sessiz sulardan lapa lapa kar.

İuppiter'e hoşgörülüdür o yine de,
insanı uyuşturan soğukta donan sulara güler
başını oynatmadan, meydan okur durur
Hyperbor'ların sığırtmaç burcuna[105],
görmezden gelir Helice'nin ıslak saçlarını.
Kim dalga geçti kuru sular yağdırıp
oyun oynadı gökyüzünün üstünden?
Caesar'ın oğlunun bağışı bence bu karlar[106].

4

Kurumuş bataklık çukurundan, Albulae'daki
kükürtlü kaynaklardan çıkan yakıcı buharlar,
denizdeki bozuk balık havuzunun esintisi,
küçük keçiyi altına almış uyuşuk teke,
yorgun argın güldürü oyuncusunun pabucu,
deniz kabuğunun[107] ıslatıldığı tekneye
iki kez batırılmış koyun postu,
oruç tutan Yahudi bayanların,
üzgün sanıkların solukları,
soysuz Leda'nın sönmeye yüz tutmuş kandili,
Sabina'nın tortu ürünü düzgünü,
kaçan tilki[108], yılan ini nasıl kokarsa
öyle koksaydın daha iyiydi bence, Bassa.

5

İyi, yoksul, özü sözü doğru adamsın,
ne demeye kente gidiyorsun, Fabianus?
Ne aracılık gelir elinden
ne içkili eğlencelere katılmak
ne korkudan titreyen sanıkları yargı için
sinirleri bozan bir sese çağırmak
ne sevgili dostunun karısını ayartmak
ne soğuk geçkin kadınlara yanaşmak

ne olmayacak sözler vermek Palatium çevresinde
ne Canus'u alkışlamak ne Glaphyrus'u alkışlamak.
Nasıl yaşayacaksın zavallı gibi?
"Güvenilir adamım, içtenlikli dostum ben".
Hiçbir işe yaramaz ki bu: Hiçbir zaman
bir Philomelus olamayacaksın ki böyle.

6

Arlı bir kızdan temiz olduğuna inanılsın,
duyarlı görünesin diye can atarsın,
Tibullus'un ölçüsüyle[109] yazılmış kitapçıkları
Stella'nın evinde okuyandan bile
anasının gözü olmana karşın, Malisianus.

7

Dün vermiştin de bugün neden olmaz dedin, Hyllus,
bu denli katılaştın az önce yumuşakken?
Sözde kanıt gösteriyorsun çıkan sakalını,
kıllarını, bir de yaşını buna karşılık.
Ah genç girip yaşlı çıktığın o uzun gece!
Neye dalga geçiyorsun benimle?
Hangi yolla erkek oldun bugün,
söyle bana, dünkü çocuk Hyllus.

8

Sabahın birinci, ikinci saatlerinde
pestili çıkar esenlemeye gelen gidenin,
üçüncü saatte çene yarıştırmaya başlar[110]
kısık sesleriyle savunmanlar Roma'da,
beşinci saate değin sürer çeşitli işler,
yorgunların dinlenme saatidir altıncısı,

paydos olacaktır yedinci saatte,
yağlı güreş tutulur sekiz-dokuz arasında,
kabarık yastıkları indirmeniz buyurulur:
ağırlığınız altında dokuzuncu saatte,
kitapçıklarım ele alınır saat onda,
Euphemus, tanrı yemekleri gelir ortaya
içkisiyle birlikte, senin özen göstermenle,
göksel içkiyle açılır iyi Caesar,
küçük bir kupa tutar güçlü elinde. İşte
o zaman ortaya sür şakaları:
Korkudan adım atamıyor Thalia'm,
sabahları İuppiter'i esenlemek için.

9

Hekim Sotas'ın kızı Labulla, kocanı ekip
ardına düşmüşsün Clytus'un: Veriyorsun da,
seviyorsun da: Sağlık sorunun var senin.

10

Al da git, çocuk, kitapçığımı yeniyken,
yüzü parlatılmamışken daha, korkarken
iyice kurumamış sayfası el sürülmekten,
önemsiz bir armağan olarak götür
sevgili arkadaşına, hak etti ya
sudan dizelerimi edinmeyi ilkin.
Koş, donanımlı olmak koşuluyla ha:
Kartaca süngertaşı gitsin yanında:
O eşlik eder armağanlarıma benim.
Kazı kazı temizleyemezsin şakaları:
Bir geçersin üstünden, çıkarsın işin içinden.

11

Boş bir adla şişinip sevinirken için için
Saturninus olmaktan utanarak[111], zavallı,
çirkin savaşlar çıkardın Büyük Ayı altında,
Pharos'lu karısının safında dövüşen gibi.
O derece mi silinmişti belleğinden,
Actium denizinin korkunç öfkesiyle
sulara gömdüğü o adın yazgısı?
Ren ırmağı sana mı söz verdi acaba
Nil'in ona vermediğini, daha çok hak mı
tanınmıştı Arctos sularına?
Bizim silahlarımızla yitirdi yaşamını
o ünlü Antonius da, yine de bir Caesar'dı
seninle karşılaştırılan kişi, hain adam.

12

Kimseye olmaz demiyorsun ya, Thais, utanmıyorsan bundan,
bir kez olsun olmaz dememekten utan, Thais, en azından.

13

Pudens'çiğime varıyor Claudia Peregrina, Rufus:
Yanarcaların uğur getirsin, Hymenaeus.
O denli güzeldir birbirine karıştığında
binde bir bulunan tarçınla hintsümbülü,
Massicum şarabıyla petekli Attica balı[112],
daha iyi sarmaz körpe asma karaağacı,
daha çok sevmez lotus suyu, mersin kıyıları.
Yataktan ayrılma hiç, tertemiz Uyum tanrıçası,
bağlılıkta bu denli denk evlileri kollasın
Venus hep. Yaşlı bir adam olduğunda da sevsin
karısı kocasını yıllar sonra, buna karşılık
kocamış görmesin yaşlandığında onu kocası.

14

Kocaman, gür bir sesle bastırırsın sen
Castalia çeşmesi bacılarının[113] onuru Silius,
yaban taşkınlığının yalan ant içmelerini,
büyük Africanus'lara zorunla boyun eğer
Hannibal'in düzenleri, kaypak Kartacalılar:
Bir parçacık olsun bırak takındığın sertliği,
nasıl zar oyunlarına kaptırmış kendini
başıboş Aralık ayı[114] bir bak, sesi gelir
ne çıkacağı kestirilmez zar hokkalarının
oradan buradan, aşık kemiklerini
kurnazca atar deliğe sokma oyununda,
benim esin perilerime uygun boş zaman;
çatık kaşla değil de yüzün gülerek oku
çapkın şakalarla dolu kitapçıkları.
Böyle kalkıştı sevgi ozanı Catullus belki
büyük Maro'ya serçesini yollamaya[115].

15

Dün bin sesters borç istemen üzerine,
Caecilianus, altı-yedi günlüğüne,
"Param yok" dedim. Buna bakmıyor da
bir tabak istiyorsun birkaç kapla birlikte,
arkadaşının gelişi nedeniyle sözde.
Aptal mısın? Yoksa, aptal yerine mi koyuyorsun
beni, arkadaş? Beş bin sesters vereceğim ha sana,
bin sesters'e olmaz dedikten sonra.

16

Üvey anne- üvey oğul gibi değilsiniz diye
dedikodu vardı, Gallus, babanla evliyken o bayan.
Yine de doğrulanmıyordu bu babanın sağlığında.

Baban yok artık, Gallus, üvey annen yine evde.
Aklanamazsın, büyük Tullius geri gelse
çağırılıp yeraltından, ölüler arasından;
Regulus'un kendisi savunsa bile seni:
Çünkü hiçbir zaman üvey anne olmamıştır
kocası öldükten sonra üveyanne kalan.

17

Lycisca'ya yönelik dizeler yazayım istiyorsun,
Paulus, okuyunca kızaracağı, kızacağı türden.
Yamansın, Paulus: Bir sen ağzına vermek istiyorsun.

18

Agrippa direkli yolu var ya hani,
yağmur yağar oralardaki kapıda,
sürekli yağışla ıslanıp kayganlaşır taş,
kış ayazında bir buz parçası düşer
oğlanın boğazına ağır mı ağır
sığındığı ıslak çatının altında:
İnce uç eridi sıcak yaranın içinde,
zavallının yaşamını acımasızca söndürüp de.
Ne diye korkunç olaylar gelir insanın başına,
istememesine karşın Talih tanrıçasının?
Ya da ölümün olmadığı yer mi vardır
sular insanın boğazını kesiyorsa?

19

Bir Sequan kadının kaba yünden dokuduğu,
yabansı bir Sparta adı taşıyan
bir dışarlık giysi yolluyorum sana,
kaba saba olmasına bakma,

işe yarar buz gibi Aralık ayında:
Ya balmumu-zeytinyağı karışımı sürersin
bedenine güreş için yapış yapış,
her biri üçgenin bir köşesinde duran
üç oyunculu top oynar, ısınırsın
ya da toza bulanmış topu kaparsın elinle
ya kuş gibi yeğni tulumu atarsın
ya da çevik ayaklı Athas'ı geçmeye
çalışırsın koşuda -soğuk işlemesin
terli terli kollarına, bacaklarına.
İris sularını dökmesin birdenbire[116]
bardaktan boşanırcasına üstüne.
Gülüp geçeceksin yellere, yağmurlara
sığınıp bu armağana, böyle güven içinde
olmayacaksın ince Tyrus kumaşı giysilerle.

20

Yaşlılıktan dem vurur Caecilia, gencecik olmasına karşın:
Gençlikten dem vurur Gallia, kocakarı olmasına karşın.
Dayanılır gibi değil ne biri ne öteki,
Collinus, biri gülünç, öbürü yapmacıklı.

21

"Tanrı manrı yok, gökyüzü boş" der Segius açıkça:
Yükünü tutar gibidir, bunları yadsıdıkça.

22

Evlenip kocasının koynuna girdikten sonra,
doyuma ulaşamadan daha, dalmış
pırıl pırıl suyun içine Cleopatra,
sarılıp sarmalamalardan kaçmak için.

Ne var ki su elc verdi onun gizlediğini,
ışıl ışıldı, suyla örtülse de tümüyle:
Düzgün camdan bakarak böyle sayılır leylaklar,
güllerin saklanmasına böyle engel olur
ince değerli taş. Atladım, daldım sığ sulara,
bir sürü öpücük aldım kavga dövüş:
Daha çoğunu önlediniz, saydam sular.

23

Sen yavaştan alır, uzun uzun sorarken
kim birinci, kim ikinci olsun diye kendine
Yunanlı epigram ozanları arasında,
güzel konuşan Bruttianus'a verdi Callimachus
kendi kazandığı yengi çelengini, Thalia.
Roma Minerva'nın nüktesini katarsa
şakalarına, Cecrops inceliğine doymuşken,
işte ondan sonraya koyarsın beni canım.

24

Lycoris bütün dostlarını yitirdi,
Fabianus: Karımla da dostluk kursa ya.

25

Kıyılarındaki yazlık evler üzerine
Baiae'la yarışa çıkmış Altinum;
Phaethon'un üzerinde yakıldığı
odun yığınını gören orman,
Eugane'ler ülkesi gölünün oralarda
Antenor'un oğlu Faunus'a varan Sola,
orman perilerinin en güzeli,
sen Leda'nın ikiz oğullarınca

tapınım gören Timavus'la mutlu Aquileia,
Cyllarus'un yedi ağızdan su içtiği yer:
Yaşlılığımı dinlendirir, barındırırsınız siz,
kullanma hakkım olsun da hele
boş zamanını dilediğimce.

26

Ne yitirdiğimi mi söyleyeyim istiyorsun,
Postumus, sabahları seni görmek üzere
bir yıl boyunca evine gelmemekle?
Belki iki çarpı otuz, belki üç çarpı yirmi nummus.
Göz yum: Daha çok ödüyorum kötü bir toga'ya.

27

Kitapçıklarımı över durursun, Augustus[117].
Öyle bulmuyor kıskancın biri:
Övmeyi bırakır mısın bu durumda?
Ne diye sözle onurlandırmakla kalmadın da
başkasının vermediği armağanlar verdin bana[118]?
Bak yine kemiriyor kara tırnaklarını,
kıskançlıktan mosmor kesilmiş. İçine otursun,
sen daha çoğunu ver de, Caesar.

28

Hispania'dan, Tyrus'tan güvez giysiler,
ılık Galaesus suyunda yıkanmış toga[119],
Hint akik taşları, İskit zümrütleri,
yeni efendimiz imgeli yüz altın para
gencecik Lupercus'a,[120] Chloe. Ne isterse
veriyorsun da veriyorsun durmadan.
Vah yolunmuş kölelere düşkün kadın,
vah zavallıcık, vah sana yazık:
Dımdızlak bırakacak seni Lupercus'çuğun.

29

Sürüyle koşuk içeriyor ya, işte o yüzden
tutulmuyor kitapçıklarım, sevgili Pudens,
bıktırır usandırır, canından bezdirir
okuru, bitip tükenmek bilmedi mi yapıt.'
Az olan şeyler hoşuna gider insanın.
Bunun için daha tatlı gelir ilk çıkan yemişler,
bunun için değerli olur kışın açan güller;
bunun için kazanır kendini ağıra satma,
bunun için haylar sevgilisini.
soyup soğana çevirse de kendisini,
açık kapı genci alıkoymaz her zaman.
Daha önemlidir Persius bir tek kitabıyla
Amazonis'te baştan sona anlamsız Marsus'tan.
Sen de hangisini okursan oku
benim kitapçıklarımdan, tek say onu:
Böyle daha değerli olacak senin gözünde.

30

Baiae gölünden uzağa kaç, balıkçı,
sakın suçlu olarak gitme buradan.
Kutsal balık kaynıyor bu sularda,
başkanı bilir, elini yalar onun,
yeryüzünde ondan büyüğü olmayan.
Efendisinin sesine nasıl da çabuk çabuk
gelir her biri adıyla çağrıldığında?
Kamışını titreterek avını çekerken
bu denizde dinsiz bir Libyalı,
bir zamanlar bu derinlikte
tuttuğu balığı göremedi birden
gözlerini yitirip kör kalınca,
şimdi tiksinip günahkâr oltalardan
Baiae gölü kıyısına oturur dilenci olarak.
Ama sen çekil, elindeyken, suç işlemeden,

doğal yiyecekler atıp da sulara,
saygılı davran güzelim balıklara.

31

Can atıyorsun adın geçsin de okunsun diye
benim kitapçıklarımda, inanıyorsun ki
bir onur görüyorsun bunu kendin için.
Ne olayım çok hoş bir şey değilse bu benim için,
seni katmak istemezsem, yapraklarım arasına.
Ne var ki bacıların kökenine ters düşüyor
duygusuz annenin sana taktığı ad;
söylemesine olanak yoktur bunu,
ne Melpomene'nin ne Polyhymnia'nın
ne Phoebus'la dini bütün Calliope'nin.
Esin perilerince hoş bir ad seç bakalım
kendine: Güzelce "Hippodame" denmiyor her zaman[121].

32

Bir damla sarı amberin içine gizlenmiş, ışıl ışıl,
kendi balözünde kalmış da sanki arı.
Bunca çabaya değer bir ödüle kavuştu.
Kendi istemiş olmalı böyle ölümü.

33

Neden hiçbir şey yayımlamıyorsun, Sosibianus,
emek ürünü, kutular dolusu kitaplar yazıyorsun da?
"Kalıtçılar yayımlayacak şiirlerimi," diyorsun.
Ne zaman acaba? Zamanı gelip geçiyor artık,
Sosibianus, seni okumanın.

34

Kar gibi diyor ya biri, ne olursa olsun,
Attalus, sırtındaki kirli toga için[122].

35

Ürkek sığınları dövüşürken gördük
alınlarıyla vuruşa vuruşa karşılıklı,
yere serilirken yazgı birliğiyle.
Köpekler gözlerini ayırmadı avdan;
şaşakaldı kendini beğenmiş avcı
bıçağıyla kendini gösteremediğine.
Neden bu denli kızışıp çılgına döndü
yumuşak yaratıklar? Böyle dövüşür boğalar,
böyle düşüp ölür yiğit kişiler.

36

Sakalın ak, saçın kara. Neden bak: Sakalını boyayamazsın
saçını boyayabilirsin ya, Olus, işte ondan.

37

"Corinus'un yüz bin sesters borcu var,
Mincinus'un iki yüz, Titius'un üç yüz,
bunun iki katı Albinus'un, on katı Sabinus'un,
bir o kadar sesters de Serranus'un;
üç milyon akça geliyor akarlarından, çiftliklerinden,
altı yüz bin akça sağlıyor Parma davarı."
Bütün gün bunu anlatıyorsun, Afer,
bana, adım gibi biliyorum bunları.
Az çok bir şey vermelisin ki dayanabileyim:
Gına geldi artık böyle her gün her gün,
akçayla bastır hiç olmazsa mide bulantımı.
Parasız dinleyemiyorum, Afer, bu zırvaları.

38

"Olmaz" de bana, Galla: Doyulur aşka,
eziyet çekilmezse tadı çıkmaz onun.
Yine de "olmaz" demeyi fazla uzatma, Galla.

39

Aldın koydun gümüş olarak ne varsa,
Myron'un ta ne zamanki sanat ürünlerini,
edindin tek başına, Praxiteles'in,
Scopas'ın elinden çıkmışları tek başına,
Phidias'ın oyma süslü vazolarını tek başına,
Mentor'un el emeği işlerini tek başına.
Eksik değildir gerçek Grattius kapların,
altın kaplama Gallaecia kapların,
ataların sofralarından kabartmalılar da öyle.
Neden katıksız gümüşün yok yine de,
şaşıyorum, Charinus, hepsinin arasında.

40

Piso'ların soyağacı duruyordu
salonlarında bütün atalarıyla birlikte,
Seneca'nın saygın evinde üç bilgili kişi[123];
onca büyük egemene seni yeğledik,
Postumus, tek başına; konsüldün benim için,
yoksul bir atlı olmana karşın.
Otuz yıl geçirdim seninle birlikte, Postumus:
Bir tek yatağımız vardı ortaklaşa.
İstersen bağışta bulunmak elinde senin,
istersen saçıp savurmak; orunlara boğulmuş,
sınırsız varsıllık edinmişsin.
Gözüm sende, Postumus, ne yapacaksın bakalım?
Hiçbir şey yapmıyorsun, zamanım kalmadı
başka bir koruyucu aramak için. Hoş bir şey mi bu,
Talih tanrıçası? "Oyun oynadı bana Postumus."

41

Ne diye yün atkı sarıyorsun boynuna,
şiirlerini okuyacağın zaman halka?
Kulaklarımıza sarsan daha yerinde olur.

42

Dinle bak, nasıl bir delikanlı isterim,
olur ya biri bulabilir, gönlüme göre.
Nil kıyılarında doğmalı bu çocuk başta:
Daha çok güle oynaya yaşamasını bilen
hiçbir ülke olamaz oradan.
Kardan ak olsun rengi: Daha güzeldir çünkü
şu renk, binde bir görüldüğünden ötürü,
koyu renkli Mareotis'liler arasında.
Yıldızlardan geri kalmasın gözleri,
ensesini dövsün ipek gibi saçları:
Kıvır kıvır saçları sevmem, Flaccus.
Dar alınlı, az buçuk kıvrık burunlu,
Paestum gülleriyle yarışan al dudaklı.
Aklımda yokken istek uyandırsın bende,
ben isterken de o istemesin çoğu kez;
korksun oğlanlardan, çoğu kez uzak dursun
kızlardan: Benim oğlanım olsun yalnız,
başkaları için erkek. "Anladım, anladım
kim olduğunu, bal gibi biliyorum:
Çünkü gerçek ortada düşünüp taşındığında,"
diyeceksin, "Böyleydi Amazonicus'çuğum."

43

Cinsel sapık demedim ben sana, Coracinus,
o denli gözü kara, o denli gözü dönmüş,
seve seve yalan söyleyecek biri değilim.

Pontia'nın şişesi zehir zıkkım olsun bana,
Metilus'un kupası zehir zıkkım olsun bana,
cinsel sapık dedimse sana, Coracinus.
Ant içerim Suriye şişinmeleri için,
ant içerim Berecyntius dağı çılgınlıkları için[124]
sana. Ne dedim peki? Küçücük, önemsiz bir şey,
yadsımayacağın bir şey, bilinen bir şey, canım,
"alt yalayıcı" dedim senin için, Coracinus.

44

İşte daha dün asma dallarının gölgesinde
yeşil yeşil Vesbius dağı, işte havuzlarda
üzüm vıcık vıcık sıkıla sıkıla
çıkarılan dolup taşan ünlü şarap:
Bacchus'un Nysa tepelerinden daha çok
sevdiği yüceler, Satur'ların az önce
topluca oyunlar oynadığı bu dağda.
Onun gözünde Lacedaemon'dan daha hoştur[125],
Venus'un oturma yeridir burası[126],
Hercules'in adıyla ünlüydü bu yer.
Yalımlar içinde serilmiş yatıyor her şey,
küllerin altında kalmış yaslı yaslı:
Başlarına gelsin istemezdi tanrılar bunun.

45

Günlük dolu kutuda bu armağanları veriyor
saray görevlisi Parthenius sana, Phoebus,
Burrus'un beş yaşını bitirme töreninde,
beş yıllık yeni döneminin başlangıcında,
nice Olympus oyununu yaşaması için.
Yerine getir babanın adadığı adakları:
Seni böyle sevsin senin ağacın[127], sevinsin
bacın[128] da anlı şanlı kızoğlankızlığıyla,

solmayan gençlik çiçeğinle parlayasın hep,
sonra da Bromius'un saçları uzunlukta
seninkiyle yarışmasın öyle, Phoebus.

46

Saturnus bayramları zengin etti Sabellus'u[129]:
Şişinmekte haklı Sabellus, övünür aklınca
kendisinden mutlu savunman yok diye.
Yarım ölçek kızılcabuğday, kırık bakla,
üç libra günlükle biber, Lucania sucukları
Falerii'den gelmiş işkembenin yanı sıra,
koca karınlı kara şişede Suriye pişmiş şırası,
Libya kabı dolusu incir peltesi,
soğan, sümüklüböcek, peynirden ötürü
bu büyüklenme, kasılma vardır Sabellus'ta.
Minik bir sepet gelir Picenum'lu konuktan[130]
içinde birkaç tane zeytin bulunan,
Saguntum'lu çömlekçinin kaba el ustalığı,
Hispania çarkından çıkmış kilden oyma[131]
yedi parçalık süslü püslü bir takım,
geniş güvez kıyı süslü mendil bir de[132].
Böyle verimli geçirmemişti
Sabellus on yıldır Saturnus bayramını.

47

Şuna mum boyalı resmini yapmışsın Phaethon'un.
Ne demeye Phaethon'u ikinci kez yakıyorsun?

48

Irzına geçilmesine seviniyorsun da,
geçilince ağlıyorsun, Papylus:
Neden üzülüyorsun, Papylus,

olmasını istediğin şey olduğunda?
Yeriniyor musun kurdunu dökmekten çirkin çirkin?
Daha çok mu ağlarsın acaba, Papylus,
ırzına geçilmesini bıraktığında?

49

Yergi nedir bilmiyor, inan bana, Flaccus,
eğlenme, şaka deyip geçiyor şunlara.
Yabanıl Tereus'un yemeğini ya da
ey Thyestes, sofrada senin şölenini,
oğluna eriyip akan kanatlar takan Daedalus'u
ya da Sicilya'da koyun otlatan Polyphemus'u
konu edinen ozanların işidir eğlenme, şaka.
Şişirme mişirme bilmez benim kitapçıklarım,
sırtına tragedyanın giysisini geçirip de
çalım satmaz ki esin perim benim.
"Herkes övgü düzer, bayılır, tapar bunlara yine de."
İşin doğrusu şu: Övgüye gelince onlar,
okumaya gelince ise benimkiler.

50

Ne diye yaşlı diyorsun bana, Thais, durup dururken?
Yaşlı değildir ki hiç kimse, Thais, ağzına vermek için.

51

Altı bin sesters'in yokken, Caecilianus,
geniş, kocaman bir tahtırevanla dolaştın,
altı kişinin omuzları üzerinde:
kör tanrıça yirmi bin sesters verdikten,
ceplerin de çil çil parayla delindikten sonra,
yaya oldun işte. Ne dileyeyim senin için
o büyük değerine, saygınlığına karşılık?
Taht versin sana tanrılar, Caecilianus.

52

Birbirine bağlanmış keçilerle gezmeyi bırakmazsan, Haedylus,
keçi basurlu olacaksın artık, kıçı basurluyken daha önce.

53

Bizim Pallas sunağının iç kesiminde,
yeni tapınağın eşiğinde, yaşlı birini
görünsün ya, Cosmus, ikide bir hani;
elinde değneği, sırtında heybesi,
kazık gibi ak saçları pislik içinde,
kirli sakalı göğsüne inmiş,
yağdan rengi kaçmış bir mantoya
sarılıp yatar karısı niyetine hani;
kırık dökük, örtüsüz mörtüsüz yatağında,
gelip geçen yiyecek bir şeyler verir ona
havlar dilenirken, görünüşüne aldanıp
köpeksi filozof sanabilirsin onu.
Köpeksi filozof değil ki o, Cosmus.
Ne öyleyse? Ne olacak; düpedüz köpek.

54

Ey Tarpeia meşe tacına kavuşabilmiş,
saçlarına hakkıyla ilk dalı takabilmiş Collinus,
aklın varsa, yararlanırsın bütün günlerden,
hep son gününmüş gibi gelsin her biri sana.
Kimse yalvarıp elde etmeyi başaramadı
yaşam ipini büken üç bacıdan[133] dileğini:
Kararlaştırdıkları gün gelsin diye beklerler.
İstediğin kadar Crispus'tan daha varsıl,
Thrasea'dan bile daha kararlı,
pırıl pırıl Melior'dan daha parlak ol:
Bir sap olsun eklemez Lachesis yumağına,
iğlerini boşaltıp açar bacıların,
üçünden birini keser her zaman.

55

Ey yaşadığı çağın onuru Lucius,
bırakmazsın yaşlı Caius'un ve Tagus'umuzun
söz ustası Arpi'ye boyun eğmelerine:
Argos kentlerinde doğup büyümüş biri
türküsünü söylesin Thebae'ın ya da Mycenae'ın,
olmazsa ünlü Rodos'u ya da Sparta'daki
utanma bilmez beden eğitimi salonlarının[134]:
Kelt'lerden gelme ve İberya doğumlu biz
hoş bir dizeye geçirmekten utanmayız
topraklarımızdaki kaba saba adları:
Chalybes'leri, Noricum'luları geride bırakan,
işlenmemiş madende en iyi Bilbilis'i,
ince ince yine de gürül gürül akarak
silahlara yine de uygun su vere vere, çevresinde
Salo'nun aktığı demiri çın çın öten Platea'yı,
Rixamae Tutela'sını, topluluğunu,
Carduae'ın şenlikli şölenlerini,
güllerle örülmüş al renkli Peteris'i,
babalarımızın eski tiyatrosu Rigae'ı,
hafif mızrağı şaşmaz erimli Sila'ları,
Turgontium ve Turasia göllerini,
küçük Tvetonissa'nın temiz sularını
Burado'nun kutsal ılgın ağaçlığını,
yolcunun tembel tembel dolaştığı yeri,
güçlü boğalarıyla Manlius'un sürdüğü
Vativesca'nın kıvrımlı topraklarını.
Gülüyor musun, incelikli okuyucu,
öylesine köye özgü bu adlara?
Gülsen de gülmesen de, yeğ tutarım ben
bu denli köylü olanları Butinti'ye.

56

Eli açık mı diyeyim, Gargilianus, sana,
koca koca armağanlar yolluyorsun diye
yaşlılara, dullara? Bir tek seni geçemez,
hiçbir şey geçemez aşağılıkta, hiçbir şey pislikte,
armağan diyebiliyorsun ya, Galla,
yemlemek için verdiğin nesnelere:
Böyle kucak açar aç gözlü balıklara
ağ aldatmacayla, yemle böyle yakalanır
aptal yabanıl hayvanlar kurnazlıkla.
Bilmiyorsan, öğreteyim eli açıklık nedir,
armağan vermek nedir: Bana yolla bakalım,
Gargilianus, armağan yollayacaksan.

57

Uçarı Lucrinus'un okşayıcı suları,
süngertaşlı kaynaklarla ısınan mağaralar,
beni alıkoyarken burada, Faustinus, sen
Argos köylüsünün toprağında otursun,
kentten çıkınca yirmi mil aşıp ulaştığın.
Aslan burcunun bağrında korkunç bir yangın vardır
buna karşılık, sanki yetmezmiş gibi,
kendi ateşiyle yanması Baiae'ın.
Haydi, esen kalın, kutsal kaynaklar, hoş kıyılar,
su perilerinin, Nereus kızlarının evi,
ikisi birlikte. Kışın ayazında
üstesinden gelin siz Hercules tepelerinin,
şimdi boyun eğin Tibur serinliklerine.

58

Karanlıkta yas tutuyorsun yitirdiğin kocan için, Galla.
Utanıyorsun da erine ortalıkta ağlamaya, Galla.

59

Ağlayan kavak dalları üzerinde sürünerek giderken engerek,
kehribar tanesi düştü[135] karşı yönden gelen hayvanın üstüne,
yoğun çiğle kaplanmasına şaşakalırken
taş kesildi birdenbire katı buzun içinde.
Kral gömütün var diye sevinme, Cleopatra,
engerek yatıyorsa daha soylu bir tümsekte.

60

Ardea, Castrum kırlarına yönelsin gündönümünde
Cleonae burcunun etkisiyle yanıp kavrulan tarla,
Tibur esintilerini suçlayıp kargışladığı için
övülmüş sular arasında Styx'e gönderilmiş Curiatius.
Hiçbir yerde gözardı edeyim deme yazgıyı:
Tibur'un ortasındadır Sardinia, ölüm çıkıp geldiğinde.

61

Dostun iki yüz bin sesters verdi diye, Mancinus,
sevinçle, kasıla kasıla övündün az önce.
Ozanlar derneğinde konuşurken aramızda
üç gün önce, on bin sesters'lik pelerin
armağan ettiğini söyledin Pompulla'nın,
iç içe geçmiş gerçek üç akik taşı, iki de
deniz dalgası renginde değerli taş verdiğine
yemin ettin Bassa'yla Caelia'nın.
Dün Pollio çalıp söylerken, ansızın çıkıp
tiyatrodan, kaçar gibi giderken söylüyordun,
otuz bin sesters'lik mirasa konmuşsun diye,
sabah yüz bin, öğleden sonra yüz bin daha.
Ne büyük kötülük etmişiz biz arkadaşların sana?
Acı artık, acımasız çeneni kapa sonunda.
Ya da kulak vereceğimiz bir şey anlat bir kez,
tutmasını bilmiyorsan şu iğrenç dilini.

62

Tibur'a, Herculeum'a göç etti kara Lycoris,
orada her şeyin rengi açılacak inancıyla.

63

Caerellia adlı bir anne boğulup öldü
Bauli'den Baiae'a giderken boğazda,
çılgınca bir kıyım işlendi böylece.
Ne denli büyük bir şan yitirdiniz, sular!
Bu canavarlığı göstermemiştiniz,
Nero'dan buyruk almanıza karşın bir zamanlar[136].

64

İulius Martialis'in birkaç dönümü var,
Hesperus kızlarının bahçelerinden verimli.
İaniculum yamacında uzunlamasına:
Gözlerden uzak, geniş yerler vardır tepelerde,
bulutsuz bir gök bulur her zaman üstünde,
ufacık tümseğiyle düz doruk,
göz kamaştırır parlak ışığıyla tek başına
oyuk koyakları sis kaplarken:
Pırıl pırıl yıldızlara uzanır, yavaş yavaş,
yüksek yaz evinin incelikli çatıları.
Egemen yedi tepe görülebilir buradan,
gözler önüne serilebilir bütün Roma,
Alba tepeleri, Tusculum tepeleri de;
soğuk neresi varsa kentin çevresinde,
eski Fidenae, küçücük Rubrae,
kızoğlankızın akan kanından tat alan
Anna Perenna'nın yemişli korusu.
Sonra tahtırevanla gezintide biri görülür
Flaminia, Salaria yolu üzerinde,

sessiz sessiz giden arabada,
ne çarkların çıkardığı gürültü
ne kürekçibaşının seslenmesi
ne de yedekçilerin bağırıp çağırması
tatlı uykusunu kaçırır insanın;
o denli yakın olsa da Mulvius köprüsü,
kayar gibi uçsa da tekneler kutsal Tibur'da.
Kır evi ya da yazlık demeli daha iyisi,
canı gibi sever onu sahibi.
Kendi evin gibi gelecektir sana,
öyle kıskanma bilmez, öyle cömert,
öyle konukseverdir gelen gidene:
Sanırsın ki Alcinous'un evidir
ya da yeni zengin Molorchus'un.
Azımsadığınıza göre şimdi bütün bunları,
yüzer çapa vurarak kendinize alın
buz gibi Tibur'u ya da Praeneste'yi,
bir köylüye verin yamaçtan sarkan Setia'yı,
varsın üstün olsun benim gözümde
birkaç dönüm toprağı Iulius Martialis'in.

65

Hep tek gözünden yaş akar Philaenis'in.
Nasıl becerir derseniz: Tek gözlü de ondan.

66

Hep kasaba yaşamı sürdün, Linus,
bundan daha az giderli şey olamaz.
Ay başlarında, ay ortalarında,
kırk yılda bir silkelersin eski püskü toga'nı,
on yaz geçirirsin bir tek üstlükle.
Yabandomuzu, tarla tavşanı sağlar sana
ormanlık alan, satın almana gerek olmadan;
semiz ardıçkuşları verdi orman kolaçan edilmeyle.

Balık geldi ırmağın burgacında yakalanmış,
yerli şarap dolduruldu kupana al testiden.
Körpe bir uşak edinmedin Argolis elinden,
köylü takımı bekledi derme çatma ocağında.
Sıkıştırdın kâhya kadını ya da gelini
kaba saba köylüyle yeni evlenmiş daha,
katıksız şarapla kızıştıkça kamışın.
Ne evin yangından zarar gördü
ne tarlaların Sirius burcundan
ne denizde teknen battı ne bir teknen oldu.
Hiçbir zaman altı yüzlü zarı koymadın,
göz okşayan dört yüzlüsünün yerine,
bir avuç ceviz için zar attın yalnız.
Haydi söyle bakalım nereye gitti
cimri ananın bıraktığı on milyon sesters?
Uçtu gitti: Güç iş becermişsin, Linus.

67

Yüz bin sesters istiyordu ünlü yoksul Gaurus
eski dostlukları adına praetor'dan,
bu kadar eksik olduğunu söylüyordu
üç yüz bin olması için elindekinin,
yasalara uygun bir atlı olarak
efendiyi alkışlayabilmek için.
"Biliyorsun, Scorpus'la Thallus'a vereceğim,
keşke yüz bin sesters verseydim yalnız," dedi praetor.
Ah, utanç verici kasası doymak bilmez varsıl,
ah, çok utanç verici. Ata veriyorsun da seve seve,
atlıya vermeye yanaşmıyorsun, praetor[137].

68

Yemeğe çağırdın da beni, yüz çeyrek tosladın elime,
bir güzel yiyip içtin geçip karşıma. Amacın ne, Sextus?
Karnımın doyması mı yoksa gözümün kalması mı sende?

69

Setia ya da Massicum şarabı çıkarırsın ya
her zaman konuklarına sen, Papylus, ancak,
o denli iyi şarap değilmiş, söylentiye göre:
Dört kez dul kalmışsın bu şişe yüzünden,
dediklerine bakılırsa. Sanmam da,
inanmam da, Papylus, susamadım da.

70

Kuru ipten başka bir şey bırakmadı ölürken
babası son yazısında Ammianus'a.
İnanan varsa beri gelsin, Marullinus,
babasının ölümünü istemez diye Ammianus.

71

Ne zamandır arıyorum, Safronius Rufus,
olmaz diyen bir tek kız var mı bütün kentte diye:
Bir tek kız çıkmıyor olmaz diyen. Sanki günahmış,
sanki ayıpmış, sanki yasakmış gibi olmaz demek.
Bir tek kız çıkmıyor olmaz diyen. Bu durumda
hiç mi tertemiz kız yok? Binlercesi kız var tertemiz.
Ne yapıyor öyleyse tertemiz kız? Vermiyor
vermesine de, olmaz demiyor yine de,

72

Sana kitapçıklarımı armağan edeyim istiyorsun, Quintus.
Yok bende. Kitapçı Tryphon'da bulunur.
"Para mı vereceğim," diyorsun "ıvır zıvıra,
senin şiirlerini alacağım da.
Aklımı peynir ekmekle yemedim ben." Ben de yemedim.

73

Son saatlerini yaşarken ağırbaşlı Vestinus,
Styx sularında yolculuğa çıkacakken artık,
ipi biraz yavaş çekmelerini diledi
bacılardan yumağın son halkalarında,
sevgili arkadaşları için sağ kalırken,
kendisi için çoktan ölmesine karşın.
Böylesine saygılı dilekten etkilendi
iç ürperten tanrıçalar. Çekip gitti yeryüzünden o,
paylaştırıp o zaman büyük servetini,
yaşlı başlı olduğuna böyle inandı ancak.

74

Görüyor musun hele dingin sığınları, nasıl da
var güçleriyle dövüşmeye kalkışıyorlar?
İçinde büyük bir kızgınlık duysun ha
bu denli ürkek hayvanlar? Yanıp tutuşuyorlar
küçük alınlarıyla ölesiye dövüşmek için.
Başlarına bir şey gelmesin ister misin,
Caesar, sığınların? Salıver köpekleri.

75

Ey doğasıyla mutlu, kocasıyla mutlu Nigrina.
Latium'lu genç kadınların başta gelen onuru.
Hoşuna gider, baba varsıllığını kocanınkine katmak;
sevinç duyarsın erinle, kalıttan pay alan ortağın diye.
Kocasının yalımlarına atarak kendini,
yanacak Euhadne, daha küçük olmayacak
ünü yıldızlar altında, Alcestis'inkinden:
Daha iyisine kavuşacaksın sen:
Ölümle değil, yaşarken kesin güvence verdin
sevgini kanıtlaman gerektiği için.

76

Altı bin sesters yolladın bana, iki katını istediğim zaman:
Demek yirmi dört isteyeceğim on iki bin sesters vermen için.

77

Para pul istemedim hiçbir zaman tanrılardan,
azla yetindim, mutlu oldum elimdekiyle.
Çekil git yanımdan, yoksulluk, izin ver bana.
Nereden mi çıktı bu yeni istek böyle?
Asılmış görmek istiyorum da Zoilus'u.

78

Altmış yılı geride bırakmana,
yüzünü ak kılların kaplamasına bakmadan,
koşturur durursun kentte bir uçtan öbür uca,
"Günaydın" dersin erkenden kan ter içinde
bir tekini atlamadan bütün kürsülere,
hiçbir temsilci evinden çıkamaz sen olmadan,
saygıda kusur etmedin her iki konsüle de,
on kez iner çıkarsın sarayın kutsal yokuşunu,
Sigerus'lar, Parthenius'lar der başka şey demezsin.
Gençler böyle yapabilir elbette canım:
Yaşlı bir telaşe müdüründen beter bir şey
ne olursa olsun yoktur, Afer.

79

Boyuna konuğum olurdun Tibur'da benim, Matho.
Orayı alıyorsun şimdi. Oyuna getirdim seni:
Kendi kır evini pazarladım sana.

80

Gürül gürül konuşuyorsun, ateşin çıktı mı,
Maron: Bilmiyorsun bunun sayıklama olduğunu,
sağlığın yerinde değil, dostum Maron.
Gürül gürül konuşuyorsun hastalandın mı,
gürül gürül konuşuyorsun nöbet gelince
üç günde bir: Doğru, başka türlü terlenmiyor.
"Büyük iş ne olursa olsun" diyorsun, yanlış.
Susmaktır büyük iş, Maron, yanıp kavrulurken.

81

Bir yergimde yakınmıştım ya hani
kızların hiçbirinin olmaz dememesinden,
Fabulla okuyunca bunu, umursamadı
sevdiğinin yalvarmalarını, üst üste kaç kez
istememe karşın. Söz ver artık, Fabulla:
"Olmaz diye tutturmanı" değil, "olmaz demeni" istedim.

82

Bu kitapçıklarımı da salık ver Venuleius'a,
Rufus, dile de zaman ayırsın bana bir parça,
can kulağıyla dinlesin sudan dizelerimi,
işini gücünü bir yana bırakıp bir parça.
İlk ve en son kupadan sonra değil de
yol açtığı dövüşlerle gülüp eğlenirken
okusun bunları, Bacchus orta yerde.
Çok gelirse iki tanesini okumak, bükersin
o bir yaprağı: Kısaldı işte bölünmüş yapıt.

83

Senden kötüsü olmaz, Naevolus, tasasızken,
senden iyisi olmaz, Naevolus, kaygılıyken.
Tasasızken, aldırmazsın esenlemelerime,
küçümsersin herkesi, ne özgür insan vardır
ne de doğuştan insan biri senin gözünde.
Kaygılı oldun muydu, armağanlar verirsin,
esenlersin "efendim, koruyucum" diyerek.
Kaygılı olsana, be Naevolus.

84

Ne halkın içinden ne tüm kentten biri çıkar
Thais'i düzmüş olduğunu doğrulayacak,
birçoğu can atarken, isterken birçoğu.
Bu denli mi tertemiz Thais, kuzum? Yoo, emiyor.

85

Ben cam kupadan içerim, sen murra taşından
Ponticus. Neden mi? Belli olmasın diye
saydam kupada iki şarabın farkı.

86

Bilgili Apollinaris'in hoşuna gitmeye bak,
beğeniyle dinlesin istiyorsan seni Attica'lılar,
benden sana söylemesi, kitapçık.
Bulunmaz onun kadar titizi,
yetişmişi, doğru-dürüst, iyi niyetlisi.
Bağrına basarsa seni, düşürmezse dilinden,
korkma kötü niyetlinin alayından,

canını sıkmazlar uskumru sarıp içine.
Ya bir de eleştirir, kötülerse seni,
çocukların çiziktirmesine yarar
sayfa arkaların, iyisi mi bir an önce
koşmalısın tuzlama yiyecek kutularına.

87

Yanında bir bebekle dolaşır Bassa'cığım,
Fabullus, "gönlümün eğlencesi, canımın içi"
diye diye, çocukları sevmez işin tuhafı.
Öyleyse ne var bu işin içinde acaba?
Yellenmeyi alışkanlık edinmiş Bassa.

88

Küçük armağanıma karşılık vermedin hiç,
beş günü geçti de Saturnus şenliklerinin.
Ne minicik bir Septicius gümüşü geldi
ne ağlayıp sızlanan bir korunuk peçetesi
ne Antipolis ton balığının kanıyla
kırmızı kırmızı görünen bir kap
ne bir dolu küçük Suriye inciri,
ne ufak bir sepet buruşuk Picenum zeytini,
"seni unutmadım" diyebilmen için?
Tatlı dille, güler yüzle bir güzel aldatırsın
başkalarını, işin doğrusu benim için
ne mal olduğun belli ya senin artık.

89

Öf be, yeter artık, kitapçık, öf be,
tomarın ta sonuna gelmişiz artık.

Almış başını gidiyorsun şimdiye değin,
son sayfa deyip duramıyorsun,
sanki yazılıp bitirilmemişsin gibi,
daha ilk sayfada bitik senin işin.
Yakınıyor, bırakıyor artık okuyucu.
Yazıcı kendi de böyle söylüyor artık
"Öf be, yeter artık, kitapçık, öf be."

V. KİTAP

1

Bu şiirim de sana, Caesar, ister tadına var
ya Pallas'ın sevdiği Alba tepelerinin,
buradan Trivia'ya[138], oradan Thetis'e baktığın;
ister gerçeği söyleyen bacılar senden
tanrıların yanıtlarını öğrensin,
ister kentin kapılarında uyur gibi
dingin, kımıltısız uzansın deniz suyu;
ister Aeneas'ın sütninesi, ister Güneş'in kızı,
ister sağlıklı sularıyla ak pak Anxur hoşuna gitsin;
ey devletin mutlu koruyucusu, esenliği,
sana gönderiyorum bu kitapçığı
İuppiter'e hora geçen kurtarıcılığın için.
Kabul edişin yeter bana: Okumuş olduğunu
düşüneceğim ve tadına varacağım ben
şişine şişine, Gallia'lı kanıcılığının[139].

2

Hatunlar, oğlan çocukları, kız çocukları,
size adıyorum yazdığım bu şiirleri.
Sen oku aşk meşk içeren dört kitapçığımı,
için açılır ya olmadık saçmalıklarla,
açık saçık nüktelerle alabildiğine,
efendimizle şakalaşır beşinci kitap:
Atinalı tanrıçanın yanında Germanicus
yüzü kızarmadan okuyabilir bunu.

3

Germanicus, artık kıyı komşumuz olan Degis[140],
buyruk altındaki Hister'in sularından gelerek
yeryüzünün sultanını görünce geçende,
derler ki şöyle söylemiş yanındakilere,
sevinçten uçarak ve çarpılmış gibi:
"Kardeşimden daha güzel talihim benim,
o denli yakından görme olanağı buldum,
o, taptığı tanrıdan öylesine uzakken."

4

Her zaman şarap kokar Myrtale pis pis,
defne yaprağı çiğner, bizi kandırmak için,
defne yaprağı kor saf şaraba, su katmaz da,
anasının gözü kız. "Myrtale defne içmiş"
desen olur, Paulus, karşına her çıkışında,
yüzü kırmızı kırmızı, damarları şiş şiş.

5

Palatium Minerva'sına tapan Sextus,
güzel söz ustası, sen ki daha yakından
yararlanırsın tanrıya özgü yetenekten
–nitekim ayrıcalık tanınır sana
efendinin kaygılarını doğarken sezmek,
komutanın içinden geçenleri bilmek için–,
bir yer bulsan kitapçıklarımı koyacak, hani
Pedo'nun, Marsus'un, Catullus'un yanında.
Yüce Vergilius'un yapıtıyla bir koy
Capitolium savaşı tanrısal şiirini[141].

6

Şu dilekte bulunun Parthenius'çuğunuzdan,
esin tanrıçaları, ağır gelmezse,
aşırı gücünüze gitmezse: Gün gelsin,
oldukça geç ve mutlu sona ersin yaşlılığın
Caesar'ın sağ esen egemenliğinde,
mutlu olsun kıskançlık çekmeden üzerine,
böylece Burrus çabucak duyumsasın babasını:
Çekingen, kısa yapıtı içeri alsan
sarayın daha kutsal kesiminin eşiğinden.
İuppiter'in dingin anlarını bilirsin sen,
kıpırtısız yüzünde parıltıların uçuşurken,
yalvaranlara hiç karşı çıkmazken hani.
Korkacak değilsin yakışıksız dileklerden:
Can sıkıcı, büyük şeyler istemez hiçbir zaman
sedir yağı sürünmüş, güveze bürünmüş,
kara uçlu değneğe sarılıp, büyümüş yapıt.
Sunma da şunları tut elinde,
hiçbir şey sunmazsın, yapmazsın gibi sanki.
Güvez kitapçığı isteyecek kendiliğinden,
dokuz bacının efendisini tanıdımsa.

7

Nasıl bin yıl yaşarsa bir kuş dirilerek
çıkan yangınlarla yuvaları yenilene yenilene[142]
Assyria'da, eski yaşlılığından öyle sıyrıldı
yeni Roma, başkanının yüzünü aldı kendi.
Esirge, Vulcanus[143], unutup bilinen yakınmanı,
dileğim bu şimdi: Mars'ın soyundan geliriz,
Venus'unkinden bir de. Esirge, baba.
Öylece bağışlasın Lemnos zincirleri meselesini
uçarı karısı, sevsin sesini çıkarmadan.

8

Önlerde oturma hakkını pekiştirdi diye
tanrısal efendimiz buyruğuyla,
onur sıralarına aldı diye kendisini,
çok olmadı, övüyordu Phasis tiyatroda,
güvez paltosu içinde Phasis kıpkırmızı,
şöyle konuşuyordu çalımlı çalımlı,
ata tuta, dudak büke büke:
"Rahat rahat oturabiliyoruz neyse,
atlı mertebesi verildi ya şimdi,
itilip kakılmıyoruz, kirlenmiyor
üstümüz başımız kalabalıkta."
Böyle böyle söz ederken burnu havada,
"Kalk oradan," buyurmuş Leitus,
güvez renkli, o kurumlanan paltoya.

9

Kırık döküktüm: Ne var ki çıkageldin, Symmachus,
yüz öğrencinle birlikte beni görmeye yanıma.
Kuzey yeliyle buz kesmiş yüz el dokundu bana:
Ateşim yoktu, Symmachus, şimdi çıktı.

10

Ne anlam vermeliyim bu duruma,
insanlara yaşarken ünün çok görülmesine,
binde bir okurun kendi zamanını sevmesine?
Kıskançlığın gerekleri bunlar elbette,
eskileri yenilere yeğlemektir işi gücü onun:
Böyle arıyoruz işte eski gölgeli yeri,
Pompeius direkli yolunda iyilik bilmezce.
Böyle övgülü sözler eder yaşlılar,
Catulus'un ucuz tapınakları[144] için,

Ennius okundu, Roma, Maro'nun sağlığında;
Maeonia'lısıyla[145] alay etti kendi çağı,
oyunda tek tük izleyici alkışladı
başına çiçek tacı takıp da Menander'in;
Naso'cuğunu bilirdi Corinna yalnız.
Ne olursa olsun koşturmayın, kitapçıklarım:
Arkamdan atlı kovalamıyor ya,
varsın öldükten sonra gelsin ün.

11

Yanar döner bir anda Stella'cığımın elinde
damarlı akik, zümrüt, elmas, yeşim, Severus.
Birçok değerli taş görürsün parmaklarında,
daha çoğunu da şiirinde: Sanıyorum ki,
buradan gelir elinin asıl süsü püsü.

12

Alnına dayalı bir sırığın ucunda,
sallantılı ağırlıklar taşır hani,
Muselion kasıla kasıla ya da
yedi sekiz oğlanı kucaklar kaldırır ya
koca Nisus kaslarının olanca gücüyle,
güç gibi görünmüyor yaptıkları iş bana,
on kız kabartması taşıyabilir Stella'cığım
bir tek parmağı üzerinde, hangisinde olsa.

13

Yoksulum, doğrusunu söyleyeyim, Callistratus,
yoksuldum her zaman, atlıyım buna karşılık;
soyu sopu belirsiz, tanınmamış da değil ha;
çok çok okunurum kentin her yerinde,

beni gösterirler "İşte," diye. Yaşarken tattım
az kişiye öldüğünde nasip olan şeyi.
Seninse evlerin var yüzlerce direk üstünde,
azatlı serveti basar para kasan,
sana çalışır Nil kıyısındaki büyük Syene toprağı,
haddi hesabı yokmuş Gallia Parma'sında
senin için tüyü kırpılan sürülerin.
Ben böyleyim, sen öyle: Olamazsın ki benim gibi,
senin gibi olabilir halktan her önüne gelen.

14

Hep ön sırada otururken Nanneius, o zaman
hak tanınırken[146], kapağı başka yere attı
iki üç kez kovulması üzerine oradan,
başka yere taşıdı karargâhını;
iki oturağın arasına oturup,
ortada sıçan üçüncü kişi gibi,
Gaius ile Lucius'un arkasına.
Oradan öne uzatır örtülü başını,
tek gözüyle izler oyunları, yakışık almaz ya.
Buradan atılınca da ara geçide sığındı,
ilişip bir koltuğun ucuna zavallı;
ancak bir dizini sığdırıp güçlükle
oturuyor gösterir kendini atlılara,
ayakta duruyor gibi de Leitus'a.

15

Bu beşinci şakalar kitabım benim, Augustus,
hiç kimse yakınmaz incinip de şiirimden,
tersine sevinir adı onurlandırılmakla,
birçok okurum ünlenecek benim kayramla.
"Neye yarar yine de bunların
bir sürü kişiye saygılı davranması?"
Hiçbir şeye yaramasın varsın,
hoşuma gidiyor bunlar ne olursa olsun.

16

Ciddi şiirler yazabilmeme karşın,
eğlenceli şiirleri yeğliyorsam eğer
nedeni sensin bunun, sevgili okur,
şiirlerimi okursun, söylersin ya
Roma'da bir baştan öbür başa:
İyi de, bilmiyorsun kaça patlıyor
bana böyle bir sevgi. Nitekim
testi testi şarap yollayacak bana
Hispania'dan bir sürü gemici,
çeşit çeşit parayla kirlenecek ceplerim,
oraklı tanrının tapınaklarını savunmak
sözümü paraya çevirmek istesem,
kaygı içindeki sanıkları savunarak.
Çağırılıdır şimdi buna karşılık
neşeli sofralarda okunan kitapçık,
parasız hoşa gider yapıtım ancak.
Eskilerin karnını doyurmazdı ki övgü,
Alexis en küçük armağandı ozan için[147].
"Söylediklerin doğru" diyorsun:
"Yeterince ve sonuna değin öveceğiz seni."
Anlamazlıktan mı geliyorsun?
Savunman yapacaksın gibime geliyor beni.

17

Sayıp dökerken atalarını, dedelerini,
adı sanı duyulmuş kimin var kimin yoksa,
burun kıvırırken atlı durumuma benim,
"güvez şeritliden[148] başkasına varamam" derken,
Gellia, bir sepet taşıyıcıya[149] düştün ya, Gellia.

18

Eli sıkı ya da kaba bulursun belki beni,
evimdeki kitapçıklardan yolladım
sana yollaya yollaya diye,
Aralık ayında armağan yağarken evine
masa örtüleri, ince çizim kaşıklar,
mumluklar, kâğıtlar, Şam ürünü
erik kurusu dolu sivri kaplar.
Nefret ederim armağanla göz boyamaktan.
Oltaya benzer armağan dediğin: Kim bilmez
yuttuğu sinek yüzünden yakalandığını
aç gözlü yayın balığının?
Quintianus, eli açık sayılır yoksul kişi,
varsıl dostuna armağan marmağan vermedikçe.

19

Hiçbir yüzyıl yeğ tutulamaz senin çağına,
yüce Caesar, gerçeğe güven diye bir şey varsa:
Ne zaman izlenebilecekti
daha anlı şanlı yengi törenleri?
Ne zaman daha çok değeri bilindi
Palatium tanrılarının[150]? Kimin yönetiminde
daha güzel, daha büyüktü Mars'ın Roma'sı?
Kimin başkanlığında böyle büyüktü özgürlük?
Şöyle bir kusur var yine de, küçük değil ki
bir tek olmasına karşın, yoksul kişinin
karşılıksız dostluklara saygı göstermesi.
Kim bol keseden varsıllığını dağıtır
kendisine bağlı eski can yoldaşına
ya da kime eşlik eder yardımcı bir atlı?
Saçma sapan bir gösteriştir yarım libra'lık
gümüş bozuntusu bir kaşık göndermek,
topu topu on tane yirmilik yollamak,
delice bir cömertlik sayılan bir toga bedeli,

yalım kurbanlarına Saturnus bayramlarında.
Bunlara armağan der koruyucular
şişine şişine: Bir tek kişi olacak bil ki,
altın paraları çın çın öttürecek belki.
Sen dost olacaksın, Caesar, bunlar olmadığında:
Daha çok hoşa gitmez ki hiçbir önderin erdemi.
Kıs kıs gülüyorsun, Germanicus[151], ne zamandır,
kendime yarar bir öğüt veriyorum ya sana.

20

Olanak verilse bana, sevgili Martialis,
seninle dingin günler geçirmek için,
istediğin gibi kullanmak için boş zamanımı,
gerçekten yaşamaya zaman ayırmak için,
ikimiz bir arada, yan yana, can cana,
ne güçlülerin salonlarını ne evlerini
ne asık yüzlü insanların duruşmalarını
ne Forum'un iç karartan olaylarını
ne kurum kurum kurulan maskelerini bilirdik;
gezinti, söyleşiler, kitapçıklar,
alan, sütunlu yol[152], gölgelikler, Aqua Virgo[153], ılıcalar,
hep bunlar olurdu yerimiz yurdumuz,
bunlar çalışıp çabalamalarımız.
Şimdi kendimiz için yaşamıyoruz hiçbirimiz,
elimizden kaçıp gittiğini duyumsarız
bize verilip de yiten güzel günlerimizin.
Gecikse olur mu, yaşamayı bildi mi kişi?

21

Decimus'a Quintus, Crassus'a Macer derdi eskiden
söz söyleme uzmanı Apollodotus esenlerken,
Regulus. Esenlemelerine karşılık
doğru söylüyor her ikisinin adını şimdi,
meramın elinden ne kurtulur ki, yazdı, ezberledi.

22

Sabahleyin seni görmek isteyip de evinde
başaramadımsa, Paulus, daha da uzak olsun
benimkinden senin Esquiliae'daki evin.
İyi de, Tiber direğinin yanı başında,
kır Flora'sının eski İuppiter'e baktığı yerde[154]
oturuyorum: Çık çık bitmez Subura yokuşu,
taşları kirli, kurumak bilmez basamaklar,
güçlükle yarar geçerim aralarından
uzayıp giden katır sürülerinin,
kalın iple çekilirken gördüğün mermerlerin.
Daha beter bir şey olur, işte o zaman,
Paulus, can burnuma geldikten sonra, senin
evde olmadığını söyler kapı bekçin
yorgun argın olduğuma bakmadan bana.
Sıfıra sıfır elde var bir ıslak togacık
çektiğim çileye karşılık: En azından
sabahleyin Paulus'u görmek değerdi buna.
Hep kaba saba olur hatır sayanın dostları:
Koruyucum olamazsın benim, yatıp uyumazsan.

23

Ot rengine bürünmüştün, Bassus,
tiyatroda yer ayrıcalığı diye bir şey yokken.
Derken bunun yeniden konmasını buyurdu
iyi niyetli bir sağtöre denetçisi;
Oceanus'u dinledi daha güvenli atlı.
Göz alıyorsun ya kırmızböceğine batmış
ya da mürrisafiyle boyanmış giysinle,
böyle sanıyorsun ağzından çıkan sözleri.
Dört yüz bin sesters'lik mantolar yok artık, Bassus,
ya da herkesten önce at edinirdi Cordus'çuğum.

24

Yüzyılın Mars tutkunu Hermes,
bütün silahlarda usta Hermes,
kılıç oyunu öğretmeni Hermes,
kılıç oyunculuğunun yanı sıra
oyunlarda öğrencilerine
kaygı veren, korku salan Hermes,
Helius'un korktuğu tek kişi Hermes,
Advolans'ın tek yenik düştüğü Hermes,
yaralamadan yenmeyi bilen Hermes,
kendi yerini kendi dolduran Hermes,
yerleri tutanların varı yoğu Hermes,
raksçı kadınların derdi, çilesi Hermes,
savaşçı mızrağıyla kurumlu Hermes,
denize üç dişlisiyle gözdağı veren Hermes,
gevşek tuğlu miğferiyle titreten Hermes,
Mars'ın her türünde ün salmış Hermes,
her şeyde tek, üç kez tek Hermes.

25

"Dört yüz bin sesters'in yok senin, Chaerestratus,
kalk oradan. Bak, Leitus geliyor: Kalk, kaç, koş, saklan."
Ah, kimse yok mu seni çağıran, eski yerine götüren?
Ah, kimse yok mu önüne dostça olanaklar seren?
Kimin adını yazarım yapıtıma,
ünlenmek, halkın dilinde dolaşmak üzere?
Kim eksiksiz girmek istemez Styx sularına?
Daha iyi değil mi bu, gözünüzü seveyim,
sahneyi kızıl bulutla kaplamaktan,
izleyicileri safran eriyiğiyle ıslatmaktan[155]?
Scorpus'un altın burnu parlasın diye her yerde?
sezgisiz bir ata dört yüz bin sesters vermekten?
Ne işe yarıyor varsıllığın, ey sözde dost,
okuyor musun, övüyor musun bu yazdıklarımı?
Öyle bir ün fırsatı kaçırdın ki elinden!

26

Yunan mantoluların 'alpha'sı dedimse sana
az önce, bir kâğıt üzerinde şaka niyetine,
olur ya, tepeni attırmıştır bu dize senin
Roma giysililerin 'beta'sı diyebilirsin bana.

27

Atlısın yetenekte, zevkte, davranışta, ırkta,
doğrusunu söyleyeyim: Halktansın başkaca.
Oceanus'u görüp sararak oturacak denli
önemli olmasın senin için ilk on dört sıra.

28

Mamercus'a güzel sözler söyletmeyi,
iyi duygular besletmeyi senin için,
başaramazsın, Aulus, ağzınla kuş tutsan:
Geçsen de Curius kardeşleri sevgide, saygıda,
Nerva'ları dinginlikte, Ruso'ları incelikte,
Macer'leri dürüstlükte, Mauricus'ları
haktanırlıkta, Paulus'ları şakacılıkta:
Diş biler, kara çalar o her şeye kıskançça.
Kötü bir adam olduğunu sanırsın sen belki.
Kimseyi sevmeyen bir zavallıdır kanımca.

29

"Yedi günde güzelleşirsin, Marcus" diye
tavşan gönderdiğin zaman, hayatım, bana,
dalga geçmiyor da, doğru söylüyorsan, Gellia,
demek ki tavşan yememişsin, Gellia, sen ömründe.

30

Sophocles'in oyun türünde varlığı yadsınmaz,
Calabria'lının lyra'sını çalmakta
daha az hayranlık uyandırmayacak Varro,
bırak işi gücü, zamanını almasın
güzel konuşan Catullus'un sahnesi senin
ya da incelikli sevgi şiiri;
küçümsenmeyecek şiirler oku buna karşılık
dumanlar tüten Aralık ayında,
onlara özgü ayda sana gönderilen:
Belki daha yerinde bulmaz da bunu,
Saturnus bayramları cevizlerini yitirmek[156]
daha uygun gelirse sana, o başka.

31

Bak nasıl yumuşak başlı olur boğalar,
gençler kalabalığı sıçrarken üstüne,
ne denli sever kendi yükünü uysal boğa.
Boynuzlarının üstünden sallanır bu,
sırtında dolaşır biri oradan oraya,
boşlukta silahlarını sallayarak
sığırın üzerinde başından kuyruğuna dek.
Ne var ki yerinden kımıldamaz, duyarsızdır
yabanıl hayvan: Daha güvenli olamazdı
alan, daha çok yanlışa yol açardı düz olsa.
Olur olmaz elini kolunu oynatmaz da
yengi kazanacağına güvenir çocuk,
hayvanın kaygılı olmasına karşılık.

32

Crispus çeyrek as olsun hak tanımamış vasiyetnamesinde
karısına, Faustinus. "Kime hak tanımış öyleyse?" Kendisine[157].

33

Bir savunman tırtıklıyormuş şiirlerimi,
söylediklerine göre. Bilmiyorum kim.
Bilirsem, savunman, canına okurum senin.

34

Size bırakıyorum bu kız çocuğunu,
babacığım Fronto, anneciğim Flacilla.
Öpüp kokladığım, canımın içini
kara gölgeler korkutmasın minik kızcağızı,
köpek Tartarus canavar ağızlarıyla.
Topu topu altı soğuk kış geçirecekti
altı gün daha yaşamış olsaydı ya.
Gülüp oynasın canının istediği gibi
yaşlı başlı koruyucularının arasında,
adımı söylesin cıvıl cıvıl, peltek peltek.
Yumuşak kemiklerini sert kesek örtmesin,
yük olma toprak, ona, o yük olmadı sana.

35

Patrae'daki çiftlikten iki yüz bin sesters,
Corinthus çevresinden daha çok, diye
gelirini anlatırken afra tafrayla
güvez giysilere bürünmüş Euclides,
soyunu ta güzel Leda'ya bağlarken,
tam çekişirken ayağa kalkmamak için
yüksekten bakan, soylu, varsıl Leitus'la,
koca bir anahtar düşmüş birdenbire
giysi kıvrımından yere. Bir anahtar yüzünden,
Fabullus, hiç bu denli bozulmamıştır insan.

36

Benim kitapçığımda övülmüş olmasını
görmezden geliyor biri, Faustinus
Hiç borçlu kalmayacak aklı sıra:
Gözümü boyadı benim.

37

Kuğuların son ötüşünden daha tatlı sesli,
Phalantum'un Galaesus kuzusundan yumuşak,
Lucrinus gölü yumuşakçasından daha sevimli kız,
yeğlenmez sana doğu denizleri incileri,
daha yeni parlatılmış Hint fildişi,
ilk düşen karlar, el değmemiş zambak.
Sözü edilmez senin saçlarının yanında
Germania takma saç örgülerinin,
Baetis sürüsünün yününün, altın parıltısının.
Nasıl kokarsa Paestum gül bahçesi,
Attica petek balı ilk kesildiğinde,
elden sıcacık alındığında kehribar parçası,
öyle kokar ağzın senin burcu burcu.
Tavuskuşu çirkin kalır senin yanında,
sincap sevimsiz, anka kuşu sıradan.
Erotion ısınır şimdi de yeni sönmüş külünle,
nasıl da kötünün kötüsü bir yazgı bu,
altı yaşını sürerken hükmünü yürüttü
bitirmeni beklemedi bile acı yasa,
sevgim, yaşam sevincim, eğlencem.
Üzülmeme karşı çıkıyor Paetus'çuğum
yüreği küt küt atarak, saçını başını yolarak:
"Gözyaşı dökmeye utanmıyor musun?" diyor,
"küçük bir köle kız için gözyaşı dökmeye?
Karımı gömdüm ben, yaşıyorum yine de,
tanınırdı, anlı şanlıydı, soyluydu, varsıldı."
Paetus'çuğumdan güçlüsü bulunabilir mi?
Yirmi milyon sesters'e kondu, yaşıyor yine de.

38

Atlı sınıfına geçmeye yetecek parası var
Calliodorus'un –kim bilmez?–, Sextus,
ancak, kardeşi de var Calliodorus'un.
Dört yüz bin sester'i iki kişiye bölüştür,
"inciri paylaştır" denir ya işte öyle.
Bir tek atta oturabilir mi sanıyorsun
iki atlı? Ne aranı açıyorsun kardeşinle,
dert açıyorsun başına çekilmez Polluks'la?
Castor olurdun yine, Polluks'un olmasaydı.
İki kişi oturacaksınız, Calliodorus,
bir tek kişi etmenize karşın. Kalk ayağa:
Dilbilgisi kurallarını çiğniyorsun,
Calliodorus. Ya Leda'nın oğullarına öykün
–kardeşinle birlikte oturamazsın– ya da
bir biriniz bir öbürünüz otursun[158], Calliodorus.

39

Yılda otuz kez vasiyetname düzdüğün için,
Charinus, kutsal çörekler gönderdim sana
Hybla kekik balına batırılmış. Benden bu kadar:
Acı artık bana, Charinus. Vasiyetname düzenleme
ikide bir ya da bir kez yerine getir
öksürmekle söz verip de tutmadığın şeyi,
tamtakır kuru bakır para kutucuğum,
para keseciğim desen bomboş artık.
O denli çok kabuklu bakla yemiş olsaydın benden,
İrus'tan daha yoksul olurdum, Charinus, şimdi,
Croesus'tan daha varsıl olsam bile eskiden.

40

Minerva'ya taparsın, Venus'u çizmişsin:
Neden şaşıyorsun beğenilmedi diye resmin?

41

Yumuşak bir içoğlanından daha kadınsısın,
Cybele ananın erliği kesik din adamının
uluya uluya çağırdığı adamdan,
Celaenae'lı yatak arkadaşından[159] yumuşaksın da,
tiyatrolar, basamaklar, kararlar,
güvez şeritli akrenkli kılıklar
ayın on beşi[160], giysinin önünü kapatan iğneler,
sayımlar üzerine sözler ediyorsun,
yoksulları gösteriyorsun bir de
sünger taşıyla parlatılmış elinle.
Atlılara özgü sıralarda oturmana
izin verilir mi acaba, göreceğim, Didymus:
Kocalar arasında sayılmazsın da[161].

42

Usta bir hırsız paranı çalar kırıp kasanı,
baba ocağını yakıp yıkar arsız yalımlar.
Borçlu yadsır getiri gibi, anaparayı da,
atılan tohumların karşılığını vermez kısır tarla.
Hazineciyi yolar numaracı sevgilisi,
mal yüklü tekneleri batırır dalgalar.
Talih tanrıçası karışmaz ki
nasıl bir armağan verildiğine arkadaşa:
Ne verirsen, yalnız senin olur o her zaman.

43

Thais'in karadır dişleri, Laecania'nınkiler kar beyaz.
Neden böyle? Birininki takma, öbürününki kendi dişi.

44

Ne oldu, de bakayım, ne oldu da birden,
Bassus, geri çevirdin beni her seferinde,
dört kez yemeğe çağırdığımda seni?
–İnanılır şey değil– Dönüp bakmıyorsun
üstelik, kaçıyorsun arkandan geldiğimde,
hamam, tiyatro, şölen salonu bırakmazdın
bir zamanlar peşime düşerek benim.
Daha zengin sofralara kapıldın demek,
daha büyük mutfaklara kapılandın, köpek.
Ancak, ne mal olduğun anlaşılıp çabucak,
mide bulandırdığında varsıl evde,
kapı dışarı edildiğin zaman artık,
eski kapına geleceksin kemik yalamaya.

45

"Güzelim" diyorsun, "gencim" diyorsun, Bassa.
Kendinde olmayanı söyler durur insan, Bassa.

46

Ancak uğraşa uğraşa öpücük almak istemem
yüzünden çok, öfkenin hoşuma gitmesinden
ikide bir, dayak atıyorum, Diadumenus,
sana, ikide bir: Seni kızıştırmak için.
Amacım o ki ne korkun olsun ne sevgin bana.

47

Hiç evde yemek yemediğine ant içer Philo,
doğru. Aç kalır, kimse çağırmadı mı onu.

48

Sevgi nelere kadirdir? Encolpos saçlarını kesti,
efendisi istemez, engel de olmazken yine de.
Pudens izin verdi ya ağladı öte yandan:
Dizginleri böyle bıraktı gözü kara Phaethon'a
yakınıp babası: Böyle kaçırıldı Hylas,
böyle yakalanıp saçlarını kestirdi
Achilles sevinçle, üzüledursun annesi.
Sen ivedi davranma ne olursa olsun, sakal
–inanma kısa saçlara– çıkmakta gecik,
bu denli büyük armağana karşılık.

49

Otururken görünce az önce seni tek başına,
Labienus, üç kişi var sandım. Şaşırttı beni
kafatasın: Oradan saçların var senin,
buradan saçların, oğlan çocuğuna yakışabilir;
başının ortası çıplak; bir tek saç teli yok
kafanın uzun yüzeyi üzerinde.
Bu yanılgı yararlı oldu sana Aralık ayında,
yemek yolladığı zaman imparator.
Üç kişilik ekmek sepetiyle döndün:
İnanıyorum böyledir Geryonos.
Philippus'un direkli yolundan sakın,
kanımca: Hapı yuttun, Hercules seni görse.

50

Seni çağırmadan kaç kez yemek yedimse evde,
Charopinus, düşman kesildin o saat bana,
ciğerime saplayabilirsin çekip kılıcı,
ocağımın sen olmadan yandığını bilirsen.
Kaçamak yapamayacak mıyım bir kez olsun?
Oburluğunun üstüne yok senin, Charopinus.
Bırak artık mutfağımı gözlemeyi ne olursun,
bir gün de atlatsın bakalım seni benim aşçım.

51

Biri var ya hani, yığınla kitapçık taşır
sol kolunun altında ağır mı ağır,
çevresi sarılıdır sımsıkı
tüyü yolunmuş im yazıcılar takımıyla.
İşte ciddi bir yüz takınır o, sanırsın ki
Cato, Tullius Cicero, Brutus duruyor karşında,
Rufus, uzatılınca kendisine bir yandan
tezkereler, öbür yandan mektuplar; bilmez oysa
Latincede, Yunancada esenleme sözünü,
işkence görmek zorunda kalsa bile.
Esenleyelim de gör, uydurdum sanıyorsan.

52

Anımsıyorum ve hep belleğimde tutacağım
bana neler neler sağladığını. Neden susuyorum
öyleyse, Postumus? Sen konuşuyorsun ya,
"Kendisi söylemişti bana," diye bağırıyor,
hemen kaç kez anlatmaya başlarken birine
senin armağanlarını. Güzel olmuyor ki
birtakım şeyleri iki kişinin yapması,
bir kişi yeter bir işe: Sen sesini çıkarma,

konuşmamı istiyorsan. İnan bana,
silinip gider kocaman da olsa armağanlar,
Postumus, verenin gevezeliği yüzünden.

53

Ne diye yazıyorsun Colchis'li kadını[162],
ne diye yazıyorsun Thyestes'i, dostum?
Ne işin var senin Niobe'yle, Andromache'yle?
Bassus. Biçilmiş kaftandır, inan bana,
senin yaprakların için Deucalion
ya da aklına yatmadıysa bu, Phaethon.

54

Doğaçlama konuşur oldu benim söz söyleme uzmanım:
Adını yazmadan esenledi Calpurnius'u.

55

Söyle bana, kimi taşıyorsun, kuşların ecesi?
"Gürleyen'i". Neden hiç yıldırım götürmüyor?
"Seviyor da ondan." Nasıl bir sevgiyle
yanıp tutuşuyor tanrı? " Bir oğlana tutulmuş."
Neden ağzın açık bakıyorsun İuppiter'e
tatlı tatlı? "Ganymedes'ten söz ediyorum."

56

Oğlunun eğitimini eline bırakacak
öğretmen arayıp soruyorsun uzun süredir,
Lupus, kaygı içinde. Aman uzak dur
bütün dilcilerden, söz söyleme uzmanlarından:

Hiç işi yok Cicero'nun, Maro'nun kitaplarıyla
onun, aldırmasın Tutilius'un ününe;
oğulluktan çıkar onu, şiir yazarsa,
parayla ilgili meslek mi öğrenmek istiyor?
Kitara ya da koro eşliğinde flüt dersleri
aldır ona; kalın kafalı görünüyorsa
çığırtkan ya da yapı ustası olmasına bak.

57

Sevinmeye kalkma, Cinna, sana efendim diyorum diye;
kölene de böyle diyorum esenlediğimde.

58

"Yarın yaşayacağım, yarın," diyorsun hep, Postumus.
Söyle bana, ne zaman gelecek bu yarın?
Ne kadar uzakta, nerede? Ya da nereden bulmalı?
Partlarda mı, Armenia'da mı saklanıyor yoksa?
Priamus'un, Nestor'un yaşına vardı artık bu yarın.
Söylesene bana, kaça satın alınabilir
bu yarın? Yarın yaşayacakmışsın ha?
Bugün bile geç olur yaşamak için, Postumus:
Yaşayan dün yaşadı akıllılık edip, Postumus.

59

Altın, gümüş nesneler göndermiyorsam sana,
bil ki, iyiliğin için, lafebesi Stella:
Büyüğünü veren karşılığını büyük ister,
yükten kurtarmış oluyor seni kil kaplar.

60

İstediğin kadar havla arkamdan, hırla
pis pis, bırakma yakamı; kazandırmam sana
ne zamandır istediğin bu ünü kesinlikle,
benim kitapçıklarımda adın geçecek de
okunacak ha yeryüzünde bir uçtan öbür uca.
Nereden bilecek ki senin varlığını biri?
Silik milik göçüp gideceksin, zavallı.
Bu kentte bir, iki, üç, dört kişi çıkar belki
ite benzer derine diş geçirmek isteyen:
Bu büyük istekten uzak tutarım ben
kendimi, tırnağımla kaşımam.

61

Karının dibinden ayrılmayan şu kıvırcık saçlı kim,
Marianus? Kim şu kıvırcık saçlı adamcık?
Bilmem, ne şakıyor hanımın ince kulağına?
Sağ dirseğini ne diye dayıyor koltuğuna?
Yeğni yüzük takmış her bir parmağına,
tek tüy yok bacaklarının güzelliğini bozan.
Hiçbir yanıt vermiyorsun ki soruma,
"Karımın işlerini görüyor o adam," demekle.
Güvenilir, asık yüzlü bir adam doğrusu,
yüzünden işbilirliği okunan:
Chios'lu Aufidius yaya kalır onun yanında.
Ne de yaraşırdı, Marianus sana,
Latinus'tan[163] yediğin tokatlar:
Panniculus'un yerine geçeceksin, inancım
bu benim. Karının işlerini mi görüyor,
birtakım işler mi yoksa şu kıvırcık saçlı?
Karının değil de senin işlerin şunun gördüğü.

62

Benim bahçelerimde kalmayı hak edersin,
konuk, kuru toprağa serilip yatarsan
ya da çokça kap kacak, yatak yorgan getirirsen
yanında, çünkü pes etti benimkiler konuklara.
–Boş moş– döşek diye bir şey ara ki bulasın
kırık dökük kerevetlerin üzerinde,
kolan yere düşmüş bölük pörçük, eprimiş şerit.
Ne olursa olsun, gel ikimiz
ortaklaşa ağırlayalım konukları:
Bahçeler satın aldım, pahalıya çıktı:
Sen düzene sok, daha ucuza gelir.

63

"Ne düşünüyorsun kitapçıklarım için, Marcus?"
diyorsun, kaygılı kaygılı soruyorsun, Ponticus
sık sık bana. Bayılıyorum, kendimden geçiyorum:
Daha iyisi can sağlığı, Regulus bile
eğilir senin yeteneğinin önünde.
"Duyguların bu demek, iyilik etsin sana
Caesar böyle; Capitolium Iuppiter'i böyle,"
diyorsun ya, darısı senin başına.

64

İki ölçü Falernum şarabı doldur, Callistus,
sen de yazlık karları erit üstünde, Alcimus,
bol bol ıslanıp kakule özünü çeksin saçlarım,
gül taçlarının altında ezilsin şakaklarım.
Yaşamın tadını çıkarmamı buyuruyor
burnumuzun dibindeki görkemli anıt gömüt,
tanrıların bile ölebildiğinin kanıtı.

65

Hercules'e yıldızları, gökyüzünü verdi
istediği kadar karşı koysun üvey anne,
Nemea aslanının saldığı korku,
Arcadia'lı yabandomuzu
Libya'da alandaki güreş yenilgisi,
Sicilya'da toz bulutu altında kalmış Eryx,
orman korkusu, çıt çıkarmadan dolap düzen
inekleri gerisingeri mağaralara götüren Cacus.
Senin alanında izlenenin kaçta biridir
şu gösteri, Caesar? Daha büyük dövüşler başlar
yeni günle birlikte erken erken.
Kaç kütle düşer Nemea canavarından ağır!
Kaç kargın saplanır Maenalius domuzlarına!
Geryonos'u yenebilecek olan senin elindedir,
Hispania'lı çobanın üçlü dövüşü[164] yenilense.
Nil'in yırtıcı hayvanlarına[165] ne yapar
kötücül Hydra, sık sık adı geçse de
Yunanistan'daki Lerna bataklığı hayvanının?
Hercules'e gökyüzünü tez elden verdi tanrılar,
bu denli büyük başarılarından dolayı,
sana geç verecekler buna karşılık, Augustus.

66

İlk sen esenlemiyorsun hiçbir zaman,
esenlenmeyi bekliyorsun çoğu kez:
Son kez esenleyecekler seni, Pontilianus.

67

Kışın barınacakları yer ararken,
her yıl olduğu gibi, Attica kuşları[166],
bir tek kuş gitmemiş, kalmış yuvalarda.

İlkyazın gelmesiyle dönünce kuşlar,
yakalamışlar, yazık, parçalamışlar
sürüden ayrı kalanı. Geç çekmiş cezasını:
Zararlı anaydı parçalanması gereken,
ancak, İtys'ü parça parça ettiği zaman.

68

Kuzeyli ırktan saç yolladım sana, Lesbia,
ne denli daha sarışınsın bilesin diye.

69

Pharus'lu Pothinus'tan geri kalan yerin yoktur,
Antonius, daha az suçludur kara listen
Cicero'nun adını içerenin yanında.
Ne diye kılıcını çekiyorsun, çılgın,
konuşma ustası Romalı bir ağıza?
Catilina bile işlemezdi böyle bir suçu.
İğrenç altınla baştan çıkarılır dinsiz er,
öyle büyük bir varsıllığa karşılık
susuyor bir tek ses senin için.
Neye yarar saygın bir dilin pahalıya susması?
Cicero yerine konuşmaya başlayacak herkes.

70

Koruyucusunun kendisine yenileyin
tam tamına yağdırdığı on milyon sesters'in
Syriscus canına okudu, Maximus,
yan gelip koltuklara bol bol yenip içilen,
dört yunağın çevresinde geze toza
o işret yeri senin, bu işret yeri benim.
Bir milyon sesters yemek ha, ne boğaz bu böyle!
Daha da beter oluyor uzanmadan yemek.

71

Buz gibi koyakların üstünde nemli Trebula'nın baktığı,
yengeç burcu ayında yeşil tarlanın soğuk olduğu,
Cleonae aslanının hiç bozmadığı kırlar,
Aeolia güney yelinin her zaman
püfür püfür estiği ev çağırıyor seni,
Faustinus: Bu tepelerde geçir
uzun ekin biçme günlerini;
kışlık olacak artık senin için Tibur.

72

Gürleyen'e Bacchus'un annesi diyebilmişse biri;
Rufus, babası sayabilir Semele'yi de.

73

Armağan etmememe neden şaşıyorsun,
Theodorus, kendi kitapçıklarımı sana;
yalvar yakar binlerce kez istemene karşın?
İyi bir nedeni var: Armağan etmemen için
senin de kendi kitapçıklarını bana.

74

Asya ile Avrupa örtüyor genç Pompeius'ları[167],
kendisini Libya toprağı buna karşılık[168],
hiçbir toprak örtmüyorsa, ne olursa olsun.
Niye şaşmalı bütün yeryüzüne saçılırsa?
Bir tek yerde yatacak değildi ya
bu denli büyük yıkımdan geri kalan.

75

O Laelia sana yasa gereği vardı ya,
Quintus, yasal karın diyebilirsin ona[169].

76

Zehir içe içe bağışıklık kazanmıştı
Mithridates en güçlülerine karşı bile.
Sen de hep öyle kötü yemekler yiye yiye,
açlıktan ölmek yoktur ki, Cinna, artık sana.

77

Güzel söylemiş derler, Marullus, biri için,
kulağında yağ taşıdığını söylemekle senin.

78

Yemeğini benimle yiyebilirsin, Toranius,
evinde mahzun mahzun yemekten sıkılıyorsan.
Ucuz Cappadocia marulları, ağır kokulu pırasalar,
tuzlu balık üstünde dilim dilim yumurta
çıkarılacak önüne senin, alışıksan
yemekten önce içki yuvarlamaya.
Kara bir kap içinde yeşil lahana,
buz gibi daha yeni koparılmış bahçeden,
üstü sucuklu apak un çorbası,
kırmızı domuz yağlı renksiz menksiz bakla
konacak sofraya sıcak sıcak,
parmaklarını yakacak almak isterken.
Solmuş sararmış üzümler sunulacak sana,
ülkesi Suriye'nin adıyla anılan armutlar,
bilgi kenti Napoli'de yetişen,

hafif ateşte kızarmış kestaneler,
çeşni istersen yemek üstüne.
Sen içerken tadı gelecek şarabın,
Bacchus acıktırırsa seni, her zamanki gibi,
iyi gelecek sana ün salmış zeytinler,
Picenum ürünü, dalından yeni kopmuş,
sıcak sıcak nohut, ılık acı bakla.
İşte bu kadarcık yemeğim, –kim yadsıyabilir?–
ancak, yalan dolan, uydurma duyulmaz burada,
yüzün dingin uzanacaksın sofraya;
ne kalın bir tomar okuyacak efendin,
ne öğrendikleri biçimde, kıvıra kıvıra
kalçalarını sallayacak, çapkın çapkın,
kurtlarını dökerek, durup dinlenmeden
ne idüğü belirsiz Gades kızları:
Kaba saba, ağır ezgiler çalmayacak
küçük Condylus'un kavalı buna karşılık.
Küçük bir yemek bu. Claudia olacak önünde.
Hangisi öncelikle olsun istersin sen benim için?

79

On bir kez kalktın, Zoilus, sofradan,
on bir kez üstünü değiştirdin bir yemekte.
Üstüne yapışmasın diye giysin
terden ıslak ıslak, küçük bir esinti
dokunmasın diye sarkmış cildine.
Ben neden terlemiyorum dersin, Zoilus,
seninle birlikte yemek yememe karşın?
Tek kat giysi çok serin tutar insanı da ondan.

80

Bir saat etmez bana vereceğin zaman, Severus
boş duruyorsan, bana yükleyebilirsin bunu

sudan dizelerimi okurken, yargılarken.
"Çetin gelir dinlenceyi yitirmek." Dileğim
bu yitiğe katlanman, dayanman.
Sana çok daha fazla borçlu olacak
yazarına olduğundan bu kitapçık,
şunları okursan güzel konuşan Secundus'la
–acaba ölçümüzü bilmiyor muyuz dersin?–
Çünkü güven gelecek kendine,
görmeyecek Sisyphus'un yuvarlamaktan
yorgun düştüğü mermer kitlesini,
kınamalı düzeltmesinden üzülecek o
Severus'umla birlikte bilgili Secundus'un.

81

Hep yoksul kalacaksın, Aemilianus, yoksulsan.
Varsıllara veriliyor şimdi yalnız servetü saman.

82

Ne diye iki yüz sesters sözü veriyorsun,
Gaurus, on bine bile gücün yetmezken, Gaurus?
Gücün mü yetmiyor yoksa istemiyor musun?
Daha çirkin değil mi bu, canım? Git de, Gaurus,
başına gelmedik kalmasın, adam değilsin sen.

83

Peşime düşüyorsun, kaçıyorum;
kaçıyorsun, peşine düşüyorum;
benimki de böyle bir gönül işte:
Sen istedin mi istemiyorum,
Didymus, istemedin mi istiyorum.

84

Öğretmen okula çağırıyor bağıra bağıra
artık ceviz oynamayı bırakmaktan üzgün çocuğu,
çekici oyun kabından zarı kötü gelmiş,
gizli içkievinden az önce çıkarılmış
zar oyuncusu yalvarıyor içkili içkili,
kent bakımı yüksek kamu görevlisine[170].
Saturnus bayram günleri geçti gitti tümden,
ne ufak tefek armağanlar yolladın bana
ne de her zamankinden daha küçüklerini.
Olsun varsın, böyle geçsin benim Aralık ayım:
Sanırım, biliyorsundur, sıra geliyor artık
sızar Saturnus bayramınıza, Mars başlarına[171];
senin bana verdiğinin aynısını
vereceğim, Galla, işte o zaman sana.

VI. KİTAP

1

İşte altıncı kitabımı yolluyorum sana,
en sevgili dostum Martialis'çiğim:
Can kulağıyla dinler düzeltirsen bunu,
büyük Caesar'ın eline geçmek üzere,
kaygısı, korkusu, azalarak yüreklenecek.

2

Kutsal yanarcalı evliliğe yan çizmek
oyundu, suçsuz kişileri erkekliğinden etmek.
İkisini de sona erdirdin bunların, Caesar,
yardımına koşuyorsun gelecek kuşakların,
doğmakla zarar vermemeleri isteğiyle.
Ne içoğlanı olur ne zampara beklenir
senin başkanlığında: Daha önce ise
–ibretlik bir durum– zamparaydı içoğlanı da.

3

Doğ, Troia'lı İulus'a söz verilmiş ad,
doğrudan tanrılar soyunun filizi[172],
doğ, yüce oğlan, baban sana bıraksın
çağlar sonra dizginleri sonsuza değin,
yeryüzünü yönetmek üzere yaşlı başlı,
kendinden daha yaşlısıyla birlikte.
Sim iplikler eğirecek senin için İulia
kendisi kar gibi ak başparmağıyla,
bütün koyunlarını dokuyacak Phrixus'un.

4

Yüce censor, başkanlar başkanı,
bugün bunca yengi törenini,
yapılan, onarılan bunca tapınağı,
bunca gösteriyi, bunca tanrıyı, bunca kenti
borçludur borçlu olmasına da:
Daha çok da arlılığını borçludur Roma sana.

5

Kırda çiftlik aldım bir sürü paraya,
yüz sesters borç istiyorum, Caecilianus.
Yanıt bile vermiyorsun değil mi bana?
"Geri vermezsin ki" demeye getiriyorsun,
kanımca, sesini çıkarmamakla.
Bunun için istiyorum ya, Caecilianus.

6

Üç oyuncu vardır ya güldürüde, Lupercus,
dördünü beğenmiş senin Paula'cığın:
Boy gösteren oyuncuyu[173] da sever Paula.

7

İulius yasası çıkarıldı çıkarılalı,
ar kavramı gireli beri evlere bununla,
onuncu kocasına vardı Telesilla,
aradan otuz gün geçti geçmedi daha.
Boyuna evleniyor, evlenmek değil ya:
Aşna fişne olmak yasa çerçevesinde.
Bu denli kızmam adıyla sanıyla yosmaya.

8

Bir yaşlı adamdan kızını istedi yenileyin
iki praetor, dört halk temsilcisi, yedi savunman,
on ozan. Kızını çığırtkan Eulogus'a verdi
hemen o. Aptallık mı etti dersin[174], Severus?

9

Pompeius tiyatrosunda uyuyorsun, Laevinus:
Bir de yakınıyorsun Oceanus uyandırıyor diye?

10

İuppiter'den birkaç bin sesters diliyordum az önce,
"Bana tapınaklar veren verecek," dedi.
Gerçekten tapınaklar verdi İuppiter'e o,
para mara vermedi bana buna karşılık:
İuppiter'e ayıp geliyor az şey istemiş olmak.
Nasıl hiçbir öfke belirtisi göstermeyen,
nasıl dingin, nasıl güler yüzle okumuştu
benim dileklerimi! Yalvaran Dac'lara böyle
verir tacı, gider gelir Capitolium yollarında[175].
Söyle, ne olur, Gürleyen'imizin sırdaşı kız[176],
söyle, olmaz derse bu yüzüyle,
hangisiyle evet der durur öyleyse?
Böyle dedim ben: Gorgo'nun başına koydu da
simgesini Pallas, şöyle dedi bana kısaca:
Bir daha verilmez mi sanıyorsun, aptal,
şimdiye değin verilmemiş olan şeyler.

11

Şaşıyor musun arkadaşlık olmadığına
Pylades, Orestes örneğince, bu çağda?
İçtikleri birdi Pylades'le Orestes'in,
Marcus, daha iyisi verilmezdi ki
ekmeğin de ardıçkuşunun da Orestes'e,
kardeş payı yapardı aynı yemeği ikisi.
Lucrinus istiridyelerini tıkınırsın sen,
sulu deniz kabuklusuyla beslenirim ben de,
senden daha az bilmem ağzımın tadını,
Marcus, ben. Cadmus güvezi giyersin sen,
kaba Gallia yünündendir üstüm başım benim:
Seni seveyim mi istiyorsun kaftanınla,
Marcus, asker pelerini takıp da sırtıma?
Orestes'lik etsin ki biri bana,
ben de Pylades'lik edeyim ona.
Sözle olmaz bu, Marcus, sev ki sevilesin.

12

Satın aldığı saçlar kendisinin diye ant içer Fabulla:
Yalan yere ant içmiş olmasın sakın, Paulus?

13

Kim düşünmez ki, İulia[177], senin için
Phidias'ın elinden çıkmış diye, kim,
Pallas'a yaraşır sanat yapıtı olduğunu?
Konuşan imgen sunulur ak mermer üzerinde,
canlı bir güzellik ışıldar dingin yüzünde.
Tatlı tatlı oynar eliyle okşaya okşaya,
ey küçük Cupido, senin boynundan aldığı
Arcadia'lı tanrıçanın kemeriyle.
Venus kemerini isteyebilir senden

İuno ile Venus'un kendisi,
Mars'ın, yüce Gürleyen'in aşkı uyansın diye.

14

Güzel dizeler yazabilirmişsin de,
Laberius, neden yazmıyorsun peki?
Güzel dizeler yazabilen yazsın da,
Laberius, adam diyeyim ben ona.

15

Phaethon gölgesinde dolaşırken karınca,
sarı bir kehribar damlası yuttu minik böceği.
Öldü de kıymete bindi şimdi,
küçümsenip durmuşken yaşamı boyunca.

16

Sen ki kamışınla erkekleri korkutursun,
orağınla da cinsel sapıkları,
koru uzaktaki birkaç dönüm toprağı.
Böylece yaşlıca hırsızlar değil de
bir oğlan çocuğu, uzun saçlı güzel bir kız
girsin senin yemiş bahçelerine yalnız.

17

Cinna dedirtiyorsun kendine, Cinnamus.
Sözcüğü bozma değil mi bu, kuzum Cinna?
Furius olmuş olsaydı adın önceden,
Fur[178] dedirtecekmişsin bu yöntemle.

18

Hispania topraklarında, dinginlik içinde,
Salonius'tan kutsal ne kalmışsa geriye,
buradan daha iyi yer yoktur ölü için,
Styx evlerini görmek üzere.
Ne var ki, dine aykırıdır yas tutmak: Nitekim
yaşamayı yeğlediği parçanda yaşıyor
seni toprağa verip giden kişi, Priscus.

19

Ne kaba güç, ne kıyım, ne ağu yüzünden
benim davam; üç oğlak yüzünden:
Yargıya başvuruyorum yitiklerim için,
komşuyu hırsız tutarak; kendisine
kanıtlanmasını ister yargıç durumun:
Cannae, Mithridates savaşını,
Kartaca çılgınlığının yalan yere ant içmelerini,
Sulla'ları, Marius'ları, Mucius'ları
anlatıyorsun bangır bangır bağırarak,
elini, kolunu sallaya sallaya.
Üç oğlağa gel be, Postumus, artık.

20

Yüz bin sesters ödünç istedim, Phoebus, senden.
"Bir şeye gereksinmen var mı?" dedin de sen.
Araştırıyorsun, kuşku duyuyorsun, duraksıyorsun,
işkence ediyorsun kendine de bana da on gündür.
Yok de, olsun bitsin, Phoebus, ne olur.

21

Ozan Stella ile İanthis'i evlendirirken
Venus gülerek, "Daha güzelini veremedim,"
dedi. Böyle söyledi gelinin önünde.
Ama daha iblisçe bir şey söyledi kulağına:
"Yanlış bir şey yapayım deme sakın, yürek yakan.
Çapkın Mars'ın canına okudum çileden çıkıp ben,
benimle evlenmeden daldan dala konmuş diye:
Kocam olduktan sonra buna karşılık,
beni incitmedi kumayla mumayla:
Erkeğini bu denli bağlı isterdi İuno,"
deyip gizil Venus kemeriyle göğsüne vurdu.
Hoşuna gitti vuruş: Ne olursa olsun,
artık ikisine de vur sen, tanrıça.

22

Koca diyeceksin şimdi, Proculina,
önceden ilişkide bulunduğun adama,
evlendiğin için birlikteliğinizden sonra,
Iulius yasası dert açmasın diye başına:
Evlenmek değil seninki, Proculina,
düpedüz yaptığını açığa vurma.

23

"Hazır ol!"da dursun istiyorsun her zaman,
benim kamışım senin için, Lesbia:
İnan bana, parmağa benzemez kamış.
Üstelesen de okşayıp ellerinle, dil döksen de,
şu buyurgan yüzün ters düşüyor sana.

24

Charisianus'tan daha kural dışısı yoktur:
Togasıyla dolaşır Saturnus şenliklerinde[179].

25

İyi bir babanın tertemiz çocuğu,
Arcadia'lı dişi ayının
ürperten koşumuyla örttüğü Marcellinus,
o eski baba dostu ne istiyor senin için
dinle, unutma, yüreğinde tut bu dilekleri:
Sakınımlı ol yiğitlik gösterirken,
ortasına dalma kılıçların, okların,
gözü kara bir tutkuya kaptırıp kendini.
Aklı başında olmayanlar istesin
savaşları, acımasız Mars'ı,
babanın ve önderin eri olabilirsin sen.

26

Başı dertte bizim Sotades'in,
Sanık mı sanıyorsunuz Sotades'i? Yok canım.
Kaldıramıyor Sotades: Ne yapsın yalıyor.

27

Çifte komşum, Nepos –oturduğuna göre sen
Flora'nın dibinde ve eski Ficeliae'nın dibinde–[180],
bir kızın var, hık demiş burnundan düşmüş senin,
tanıklık ediyor annesinin arlılığına.
Yıllanmış Falernum'u da sakınma öyle yine de
parayla dolu bırakmayı yeğle testileri.
Doğru dürüst olsun, varsıl olsa da,

şıra içsin! Eskiyecek şimdiki yeni testi
hanımı yaşını başını alırken birlikte.
Yalnız çocuksuzlar beslenecek değil ya
Caecubum üzümleriyle: İnan bana,
babaların da hakkı var yaşamaya.

28

Melior'un o tanınıp bilinen azatlısı,
ölümüne bütün Roma'nın ağladığı,
yaşamının tadı tuzu olmuşken
sevgili efendisinin bir süre,
bir mermerin altında toprağa karışmış yatıyor
Flaminius yoluna yakın gömütünde:
Tertemiz ahlaklı, el değmemiş, arlı,
cin gibi zeki, güzelliğine diyecek yok.
Daha yeni bitirdi on ikinci baharını,
bir şey kalmamıştı on üçüne basmasına.
Ağlayacak hiçbir şeyin olmasın, yolcu,
böyle şeylere ağlıyorsun ya.

29

Halk katmanından ev kölesi olmayan,
paragöz satıcının sekisinden alınmayan,
efendinin temiz sevgisine değer köle.
Melior'un azatlısı olmuştu bile Glaucia,
koruyucu armağanı nedir bilmezken daha.
Davranışlarına, güzelliğine verildi bu:
Ondan çekicisi var mıydı? Daha güzeli
bulunur muydu onun Apollo yüzünden?
Yaşam kısadır ölçüsünü bilmeyenlere,
binde bir ulaşılır yaşlılık katına.
Öyle çok hoşa gitmemesini
dilemelisin her ne seversen.

30

Altı bin sesters vermiş olsaydın o an,
"Al, götür, armağanım olsun" deseydin bana,
iki yüz bin sesters borçlu sayardım kendimi,
Paetus, sana. Bekletip bekletip verdin ya şimdi,
yedi ay başı mı, dokuz ay başı mı sonra.
İster misin dosdoğru söyleyeyim sana?
Altı bin sesters'ini yitirdin, Paetus.

31

Karını bilirsin, izin verirsin doktorun düzmesine,
Charidemus. Ateşlenmeden mateşlenmeden ölmek istiyorsun[181].

32

İç savaşın sonucu belirsizken daha,
belki de yenebilecekken istekli Otho,
çok kan döktü Mars'ı ayakta tutarak,
yüreğini deldi kararlı eliyle, tümden.
Diyelim ki Caesar'dan bile büyüktü Cato
sağlığında ne olursa olsun, acaba
Otho'dan daha büyük oldu mu ölürken?

33

Eşcinsel Sabellus'tan daha zavallısını görmemişsindir,
Matho, ondan daha neşelisini de bulamazdın eskiden.
Adamın canına okudu çalma çırpmalar, kaçıp gitmeler,
kölelerinin ölümü, yangınlar, acılar, yetmezmiş gibi,
kadınları düzmek geldi bir de zavallı adamın başına.

34

Öpücükler ver bana, Diadumenus, ölçülü.
"Kaç tane?" diyorsun. Sayayım istiyorsun demek
okyanus dalgalarını baştan sona dek,
Ege kıyılarına saçılmış deniz kabuklarını,
Cecrops'un dağında[182] dolaşıp duran arıları,
tiyatro dolusu çınlayan sesleri, alkışları,
Caesar'ın yüzünü halkın görmesiyle birlikte.
İstemem Lesbia'nın verdiği denlisini ben
anlamlı ozan Catullus'a, dilediğinde,
çok istemez öpücükleri saymasını bilen.

35

Yargıç yedi su saati[183] verdi, istemese de,
yüksek sesle istemen üzerine, Caecilianus, sana.
İyi de sen uzattıkça uzatıyorsun sözü,
cam şişelerden su içiyorsun ılık ılık
başını arkaya atıp atıp, Caecilianus,
ne olursun, su saatinden içsen de artık,
suya da konuşmaya da bir doysan sonunda.

36

Burnunla denk kamışının büyüklüğü, Papylus,
kokusunu alabilirsin, her kaldırdığında.

37

Çıkıntı mıkıntı hak getire Charinus'ta
dibindeki yarıktan ta göbeğine değin,
istekten kudurur yine de ta göbeğine değin
kurdunu dökmek için canı çıkar zavallının!
Eşcinselliğe kalkar olmayan organıyla.

38

Görüyor musun nasıl alkış tutuyor,
babasının ününe küçük Regulus bile,
henüz üç yaşını doldurmamışken daha?
Anasının kucağından nasıl kalkıyor
babasını görünce, kendisineymiş gibi
duyumsuyor babasına düzülen övgüleri?
Artık yaşa, var ol sesleri, yüzbaşılar,
başı taçlı yığın yığın insan, İulius konutu
gözünü gönlünü okşar küçük çocuğun.
Azgın atın yavrusu böyle sever kalkan tozu,
böyle dövüşmek ister alnı yumuşakken dana.
Tanrılar, anasına babasına bağışlayın
oğullarını dilekleri doğrultusunda,
oğluna düzülen övgüleri dinlesin
Regulus, annesi ikisininkileri.

39

Marulla'dan yedi çocuğu oldu babanın,
Cinna, özgür olmayan: Çünkü senin değil
dostunun ya da komşunun çocuğu değil hiçbiri.
Annenin kaçamaklarını ele veriyor
yatak bozuntularında, paçavralar altında
edilinilenlerin yüzü, buna karşılık.
Aşçı Santra'nın dölüyüm diyor açık açık
şu giden kıvır kıvır saçlı Maurus.
Güreşçi Pannychus'un hık demiş burnundan düşmüş
şu yassı burunlusu, şiş dudaklısı ise.
Çapaklı Dama'yı görsün, tanısın da insan,
bilmesin olur mu ekmekçinin oğlu olduğunu,
üçüncüsünün? Birlikte olduğun Lygdus'tan doğma
arsız yüzsüz, sarı benizli dördüncüsü:
Oğlanı düz, canın çekiyorsa: Suç olmaz.
Kim yadsır, Cyrtas soytarısının olduğunu

şu sipsivri kafalı, uzun kulaklısının,
hani sıpalar gibi oynatıp duranın?
İki bacıya gelince, toplu şarkılara
korodaki flütçü Crotus'un kızıdır
kara olanı. Kızılı da kâhya Carpus'un.
Niobe'nin topluluğunu tamamlardın
Croesus ile Dindymus hadım olmasaydı.

40

Hiçbir kadını yeğ tutamadım, Lycoris, sana,
hiçbir kadını yeğ tutamam şimdi Glycera'ya.
Senin gibi olacak o da: Sen olamazsın onun gibi.
Zamanın cilvesi bu! Eskiden sendeydi gönlüm, şimdi onda.

41

Konuşmayı bilmediğini, susmayı bilmediğini söyler
halka şiirlerini boynu boğazı yünle sarılı okuyan.

42

Etruscus'un ılıcalarında yıkanmazsan,
yıkanmadan öleceksin, Oppianus.
Hiçbir su böyle okşamaz seni,
ne genç kızların kaçındığı Aponus kaynağı[184]
ne tatlı Sinuessa, ne kaynar Passer suları
ne görkemli Anxur, ne Phoebus'un dalgaları[185]
ne ılıcaların başta geleni Baiae.
Hiçbir yerde bu denli pırıl pırıl,
bu denli açık değildir gökyüzü:
Işık daha uzun uzun kalır burada,
her yerden daha geç çekilir gün.
Yeşil Tauygete mermeri[186] parıldar orada,

çeşit çeşit taşlar boy ölçüşür güzellikte
derinden çıkan Phrygia[187], Libya mermerleriyle[188].
Damarlarındaki ince yalımla ısınır
yeşil mermerler: Hoşuna gitmezse senin
Spartalıların kullandıkları yöntemler,
kuru buhara doyduktan sonra dalabilirsin
hâlâ serin Virgo ya da Marcius suyuna[189];
öyle ak pak, öyle apaçık ışık verir ki
dalgadan malgadan kuşku duymazsın orada,
mermer parlıyor sanırsın boşlukta.
Aldırmıyorsun, kulak ardı ediyorsun,
sanki kös dinliyorsun söylediklerimi
ne zamandır. Yıkanmadan öleceksin, Oppianus.

43

İç açan Baiae'ın tadını çıkarırken, Castricus,
kükürtlü sularda yüzerken ak pak su perisi,
canlılık gelecek bedenime Nomentum'da,
kırlarda kavuşacağım dinginlikle,
topraktan yoksun, yük olmayan küçük evde.
Baiae güneşim, yumuşak Lucrinus'um bu benim,
sizin varsıllığınıza karşılıktır
benim için, Castricus. Neresi olursa olsun
koşmak isterdim övülmüş sulara eskiden,
korkmak bilmezdim uzun yollardan,
kent yakınlarından hoşlanıyorum şimdi,
kolayca çekileceğim köşelerden.
Tembellik etmekten başka isteğim yok benim.

44

İnce şakalar ettiğin, nükte yükü olduğun
inancındasın, Calliodorus, tek başına.
Herkesle eğlenirsin, herkese dokundurursun

kıyasıya; yemekte çağrılı olarak
böyle sevilebiliyorsun gibi geliyor sana.
Bir şey söyleyeyim mi ben buna karşılık,
güzel olanı değil de doğru olanı,
kimse sağlığına içmez senin, Calliodorus.

45

Yeter fink attığınız: Evlenin çapkın dişiler:
Her şey serbest size temiz aşktan başka.
Temiz aşk mı bu? Lygdus'a varıyor Laetoria.
Yosma kalsaydı daha iyiydi evlenecek yerde.

46

Durmadan kırbaç yer de dört atlı araba,
Maviler kesiminin arabacısından[190],
koşmaz: Başarısı büyük ha, Catianus.

47

Stella'cığımın evinin içinde akıyorsun
temiz kaynağından, sızıyorsun efendinin
değerli taşlarla süslü konutuna,
ister Trivia mağaralarından[191] yollasın seni
Numa'nın karısı[192] ister dokuzuncusu olarak
esin perileri topluluğunun içinden:
El değmemiş bu dişi domuzu kurban etti
sana adağını yerine getirmek üzere,
Marcus gizlice su içtiği için hasta hasta.
İşlediğim suçun bedelini ödedim ya sana
güvenle tadına varmamı sağla kaynağının:
Sağlığıma dokunmasın duyduğum susuzluk.

48

Togalı kalabalığın bağıra bağıra
öylesine "Yaşa, var ol" demesi sana,
senin ağzından çıkan sözlere değil de
Pomponius, çıkardığın düzgün yemeklere.

49

Kırılgan karaağaçtan yontulmadım,
herhangi bir tahtadan değildir de
kazık gibi dikilen kamışım benim,
canlı bir serviden yaşam bulmuştur.
Ne geride kalmış yüzlerce yüzyıldan korkar
ne de uzun bir yaşlılıkla çürümekten.
Bundan kork, her kimsen, kötü kişi.
Çünkü ur çıkacak sende, aşıladığın serviden
istesen de istemesen de, elinle hoyratça
en küçük salkımı koparırken bile bu asmadan.

50

Kirli giysisi içinde soğuktan dona dona
dolaşırdı yoksul Telesinus,
temiz kişilerle arkadaşlık ederken:
Derken pis cinsel sapıklarla düşüp kalkar oldu,
gümüşler, masalar, çiftlikler edindi,
hiç kimsenin olmadığı denli. Varsıl olmak
istiyor musun, Bithynicus? Suç ortağı ol.
Zırnık sağlayamaz sana temiz öpücükler.

51

Şölen verip duruyorsun ya ikide bir bensiz,
Lupercus, buldum canını nasıl sıkacağımı.
Kızgınım: Haydi durmadan yemeğe çağır,
adam sal, "Ne olur!" de bakalım. "Ne yapacaksın?"
diyorsun. Ne yapacağım ayol? Geleceğim.

52

Çocuk yaşında alınıp götürülmüş
Pantagathus yatıyor bu tümseğin altında,
efendisinin sevgilisi, yürek acısı,
makası sürmesiyle kesmesi bir olurdu
yatışmaz saçları becerikli eliyle,
kaymak gibi yapması tüy bürümüş yanakları.
Dingin, yeğin olsan da, doğan gereği,
becerikli elden yeğin olamazsın, toprak.

53

Bizimle yıkandı, yemek yedi güle oynaya;
ölü bulundu ertesi gün Andragoras.
Soruyorsan nasıl böyle birden öldü diye,
Faustinus? Hekim Hermocrates'i görmüş düşünde.

54

Koskocaman, koskocaman demeyi yasaklasan Sextilianus'a,
Aulus, iki kelimeyi bir araya getiremez zavallı.
"Ne istiyor kendisi için?" diye soruyorsun. Söyleyeyim kuşkumu:
Koskocaman koskocaman oldu mu sever Sextilianus.

55

Tarçın, çin darısı, görkemli kuşun yuvası[193],
Niceros'un kurşun kabı gibi kokarsın her zaman,
Coracinus, hiç kokmam diye alay edersin benimle.
Çok kokmaktansa hiç kokmayayım daha iyi bence.

56

Bacaklarındaki diken diken sert kıllarla,
göğsündeki yeleyle mi ün kazanıyorsun,
Charidemus, sen? Kulak ver bana, tüy bırakma
bedeninde, göster apışaranı da yolduğunu.
"Nereden çıktı bu?" diyorsun. Bildiğin gibi,
âlemin ağzı torba değil ki büzesin:
Öyle yap ki Charidemus, yalnız
ırzına geçildiğini söylemekle kalsınlar.

57

Göz boyuyorsun kokulu takma saçlarınla,
Phoebus, boyalı saçlar örtüyor pis kafanı.
Berbere gitmen gerekmez ki senin: İyisi mi
süngerle sil başını, Phoebus, tıraş yerine.

58

Parrhasia Büyük Ayı, Küçük Ayı burçlarına,
Getae göğünün uyuşuk yıldızlarına
yakından bakmak hoşuna giderken, Aulus, senin,
ah ne kaldı şunun şurasında, senden alınıp
Styx sularına kapılmama, Elysium elinde
kara kara bulutları görmeme benim!
Senin yüzünü arıyordu yorgun olsa da

gözlerim, Pudens adı çıkıyordu durmadan
kenetlenmiş ağzımdan. Karasını çekmezse
yaşam iplerini eğiren bacılar benim için,
şu sese kulaklarını tıkamazlarsa tanrılar,
ben sağlık esenlik içindeyken sen de sağ esen
dönersin birinci birliğin başı ödülüyle
şanlı bir atlı olarak kentlerimize.

59

Havalar soğumuyor diye üzülür, yakınır Baccara,
uzun tüylü bir sürü paltosu olduğu için,
günler karanlık olsun, yel essin, kar yağsın ister
nefret eder, ılık geçti mi, kış günlerinden.
Ne kötülüğü dokundu sana, a taş yürekli,
en küçük esintiyle sırtımdan uçuveren paltomun?
Ne denli daha yalın, ne denli daha insanca olurdu
paltolarını Ağustos ayında bile giymen!

60 (61)

Över, sever, ezbere söyler dizelerimi
Roma'm benim, giysi kıvrımında taşır herkes,
elinden düşürmez beni. Bak nasıl kızarıyor,
sararıyor, şaşırıyor, esniyor, nefret ediyor biri,
istediğim oldu: Şimdi hoşuma gidiyor şiirlerim.

61 (60)

Pompullus işini bitirdi neyse, Faustinus:
Okunacak, bütün dünyaya duyuracak adını
"Böyle güçlensin düşüncesiz sarışın Usip soyu,
Ausonia erkini sevmeyen kim var kim yoksa."
Yetenek ürünü denir ne olursa olsun

Pompullus'un yazdıkları için.
"Ün için yeterli değildir bu, inan bana:
Ne çok güve, tahtakurusu beslenir
birçoklarının kolayca yazdıklarıyla,
yalnız aşçılar alır ustalıklı şiirleri!
Bilmem daha çok ne ister yapıtları
gelecek kuşaklara bırakmak için.
İçinde bir cevher olmalı ki kitap yaşasın."

62

Biricik oğlunu yitirdi baba Salanus:
Armağan göndermezsin artık değil mi,
Oppianus? Acımasız haksızlık,
kötü yazgı tanrıçaları, yazık!
Hangi akbabanın olacak ölüsü?

63

Biliyorsun peşine düşüldüğünü
sen açgözlünün mirasına konmak için,
biliyorsun mirasının peşine düşeni,
ne istediğini de biliyorsun, Marianus,
mirasının peşine düşen kişinin.
Kalıtçın bırakıyorsun yine de bu adamı,
aptal herif, vasiyetname düzenleyip
senin yerine geçmesini istiyorsun, çılgın.
"Büyük armağanlar yolladı ya," diyorsun.
Olsun, oltanın ucuna taktı da yolladı;
balıkçıyı balık sevebilir mi dersin?
Gözyaşı dökecek gerçekten acı duyarak
bu ha! Hiçbir şey vermemelisin, Marianus,
ağlamasını istiyorsan hüngür hüngür.

64

Ağırbaşlı Fabius soyundan gelmemişsin,
çift süren kocasına yemek taşırken
sık yapraklı pırnal ağacının altında,
Curius'un[194] kızıl saçlı karısından doğmamışsın ki,
aynanın karşısında tıraş olmuş babayla[195]
yosma ananın oğlusun, "karıcığı"
olabiliyorsun da karının ağzında,
bir de düzeltmeye hak görüyorsun kendinde,
üne kavuşmuş kitapçıklarımı benim,
didik didik edip eleştiriyorsun,
mutluluğu tatmış sudan dizelerimi benim,
kentte, forumda ileri gelenlerin
kulak vermeden geçemedikleri,
Silius'un kitaplığında hep baş köşeye koyduğu,
güzel konuşan Regulus'un dönüp dönüp
bir daha bir daha okuduğu,
büyük Circus oyunlarını yakından izleyen,
Aventium tepesi üzerindeki
Diana tapınağına komşu Sura'nın övdüğü,
Caesar'ın kendisinin bile iki kez, üç kez
onca ağır işinin gücünün arasında
döndürüp döndürüp okumaya değer gördüğü,
bunlar işte sudan dizeler dediğim.
Yaya kalır onların aklı senin yanında,
Minerva'nın bilediği keskin zekân var,
ince bir duygu aşılamış Atina sana.
Canım çıksın, çok daha yüksek zevk yoksa,
eski zamanlarda acımasız kasapça
iç organları dışarıda, koca ayaklı,
kıpkırmızı ciğerli, burunlu murunlu
kavşak kavşak taşınan koca yaratıkta.
Kimsenin eline alıp okumayacağı
dizecikler çiziktirmeye kalkışıyorsun
bu arada bana karşı zavallıca,
yazık ediyorsun kâğıtlara.

Ama bir de benim yaman öfkem dağlarsa seni,
geçmek bilmez, yapışıp kalır üstünde,
okunur yeryüzünün her yerinde.
Cinnamus silemez usta sanatıyla lekeleri.
İyisi mi acı kendine, denemeye kalkma
canlı kanlı bir ayı gibi burnundan solumaya,
öfkeden ağzın köpüre köpüre kendinden geçip.
Dingin olsa da, yalasa da parmaklarını,
ellerini, gösterecek ayılığını,
öfkenin verdiği acı, duyulan haklı hınç
zorladığı zaman kendisini:
Kimsesiz bir deriye geçir dişlerini;
suskun bir et ara ısırmak üzere.

65

"Hekzameter ölçülü epigramlar yazıyorsun,"
diyor Tucca benim için, biliyorum.
Hep böyle olur, Tucca; doğrusu da budur, Tucca.
"İyi de uzun bu," dersen, bu da böyle olur, Tucca.
Yalnız ikilileri oku, kısalarını beğenirsen.
Gel şöyle bir anlaşma olsun aramızda:
Uzun şiirler yazma hakkı bana tanınsın,
onları atlamak hakkı da sana, Tucca.

66

Çığırtkan Gellianus az önce
pek iyi ünü olmayan bir kız satıyordu,
Subura'nın göbeğinde oturan türünden.
Uzun süre düşük ederler verildiği için,
temizliğini kanıtlamak üzere herkese
kızı kendine çekip öptü de öptü,
eliyle karşı koymasına aldırmadan.
Soruyor musun öpmesi neye yaradı diye?
Caydı az önce altı yüz sesters veren.

67

Neden yalnız hadımlarla düşer kalkar
Gallia'cığın diye soruyor musun, Pannychus?
Düzülmek ister Gellia, çocuk doğurmak değil.

68

Ağlayın işlediğiniz kıyıma, ağlayın
bütün Lucrinus için ama, su perileri,
Thetis'in kendisi duyumsasın yası.
Baiae dalgalarına kapılıp öldü
o Euthychos oğlan, Castricus, tatlı yoldaşın.
Uğraş ortağın, gönül alan avuntun,
sevdiğindi o, ozanımızın Alexis'iydi o.
Acaba senin çıplaklığını görüyor mu
uçarı su perisi cam gibi suların altında,
Hylas'ı geri mi yolluyor Alceusoğluna?
Acaba kadınsı Hermaphroditus'u boşluyor mu
uçarı tanrıça, körpe bir erkekle
sarmaş dolaş olmaya heveslenip de?
Her neyse, neden kaçırılmış olursan ol,
dilerim, tatlı olsun toprağın da suyun da.

69

Bassa'cığının su içmesine şaşmam, Catullus:
Şaşarım Bassa'nın kızı su içiyor diye.

70

Altmış yaşına geldi de Cotta, sanırım, hatta
altmış ikisine, anımsamıyor bir gün bile
ateşi çıkıp bunaldığını yatakçığında,

Marcianus. Utanmazca parmak gösterir
Alcon'a, Dasius'a, Symmachus'a[196].
Güzelce sayılsın bizim yıllarımız ise,
güzel geçen yaşamımızdan çıkarılsın
yüksek ateşle, ağır kırıklıklarla,
ağrılar sızılarla kararan nice günümüz:
Çocuğuz daha, bakma yaşlı görünüşümüze.
Priamus'u, Nestor'u uzun ömürlü sanan[197]
çok aldanır, çok yanılır Marcianus.
Sağ olmak değil, sağlıklı olmaktır yaşamak.

71

Baetis zillerinin sesine uyarak,
sereserpe devinimlerde bulunan
Gades ölçüleriyle oynamasını bilen,
hani canlılık verebilen titrek Pelias'a,
Hecuba'nın kocasını uyarabilen
Hector'un ölüsünü yakmak üzere
hazırlanan odun yığınının yanında,
eski efendisinin kor gibi yakar içini,
kurt gibi yüreğini kemirir Telethusa:
Hizmetçi diye sattı da adam onu,
gerisingeri alıyor şimdi hatun olarak.

72

Bahçede hırsızlık etmek istiyordu,
çalmada ustalığı bilinen hırsız Cilicia'lı.
İyi de hiçbir şey yoktu koca bahçede,
Fabullus, mermer Priapus yontusundan başka.
Ne yapsın Cilicia'lı, aşırdı Priapus'u,
eli boş dönecek değildi ya.

73

Kaba saba bir köylünün elinden çıkmadım ben
budama bıçağıyla yontulmadım bilgisizce.
İşte seçkin ürününü görüyorsun karşında
işleri çekip çevirenin. Çünkü Hilarus'un,
Caere toprağını ekip biçen en varsılın
bu tepeler, bu bereketli yamaçlar.
Baksana tahtadan izlenimi vermiyorum,
öylesine belirli çizgileri yüzümün,
ocaklara adanmamış silah taşıyacağım
kasığımda, hep yaşayacak ölümsüz serviden,
Phidias'ın el becerisine yaraşır kamışım,
dimdik kalacak ayakta buna karşılık.
Kutsanmış Priapus'a saygı gösterin, komşular,
uyarıyorum, koruyun on dört dönümü.

74

Ortadaki yatağın ucuna uzanan
o çağrılı vardır ya hani,
kel kafasında üç tel saçına sürdüğü
kokudan kalma çizgi çizgi izler taşıyan,
işte o karıştırır da karıştırır
gevşeyip sarkmış ağzının içini
sakızağacından yontulmuş çubuklarla,
inanma, Aefulanus, dişi yok ki onun.

75

Tadına doyulmaz olduğunu söylüyorsun,
Pontia, bana gönderdiğin yiyeceklerin,
ardıçkuşu, bir parça çörek, tavşan butu
ya da buna benzer bir şey gönderirken.
Böyle şeyler göndermem ben, Pontia,
ağzıma da koymam, işin doğrusunu istersen.

76

Yüce önderin ordugâhının
güvenilir ellerine bırakıldığı kişi,
kutsal birinin, togalı Mars'ın bekçisi,
Fuscus yatıyor burada. Açık açık
denebilir ki, Fortuna: Şu taş korkmaz artık
düşmanların gözdağı vermelerinden;
büyük boyunduruk altına girdi Dacia'lı
boyun eğip, yengi kazanmış Fuscus'un gölgesi
egemenlik sürüyor buyruğundaki koruda.

77

Acınacak durumdaki İrus'tan daha yoksul,
Parthenopaeus'tan daha genç,
yengi kazandığı gün Artemidorus'tan
daha güçlü olduğuna göre, ne zevk alırsın
altı Cappadocia'lıya yük olmaktan?
Alaya alınıyorsun, üstelik
çok da gülünç oluyorsun, Afer,
Forum'un ortasında çıplak dolaşmaktan beter.
Başka türlü gösterilmez Atlans
ufak tefek katıra binip giderken,
kendine benzer Libyalıyı sırtında
taşırken kara derili yabanıl hayvan.
Ne denli göze battığını soruyor musun
tahtırevan üzerinde? Ölün bile
götürülmemeli altı taşıyıcılı salda.

78

Bir gözü çapaklı, öbür gözü şaşıydı,
Aulus, ünlü ayyaş Phrygia'lının.
"İçme sakın," demiş ona hekim Heras,

"gözünü yitirirsin, şarap içersen."
"Yol göründü sana," demiş gülerek gözüne
Phrygia'lı: Şarap istemiş o saat
kupa dolusu, yoğun mu yoğun.
Sonunu mu soruyorsun bu işin?
Phryx içki içmiş, gözü de zehir.

79

Üzgünsün ve mutlusun. Sakın bilmesin bunu Talih tanrıçası,
Lupus: İyilikbilmez der sonra senin için, bilirse bunu.

80

Kış gülleri göndermişti Nil toprağı sana, Caesar,
az bulunur armağan olarak kurula kurula.
Memphis'li gemici güldü Pharus bahçelerine,
kentinin eşiğinden ilk kez girdiğinde:
O denli büyüktü ilkyazın güzelliği,
çekici Çiçek tanrıçasının saçtığı koku,
o denli büyüktü Paestum kırının saldığı ün;
böylece, nereye yöneltirse adımlarını,
bakışlarını, bildiği gibi dolaşırken,
kırkılmış çiçek taçlarıyla, ala bürünüyordu
bütün yol. Buna karşılık sen Roma kışına
boyun eğmeye çağrılıp da bundan böyle,
al güllerimizi, kendi ürünlerini gönder, Nil.

81

Sanki halka kızıp yıkanıyorsun, Charidemus:
Bütün bütüne tekneye giriyorsun da
yalnız belden aşağını yıkıyorsun içinde.
Başını yıkamanı istemezdim senin orada,
Charidemus. Başını yıkıyorsun şimdi de:
Belden aşağını yıkasan daha iyi bence.

82

Geçende biri bakıp bana alıcı gözüyle, Rufus,
ya da kılıç oyuncusu yetiştiricisi gibi,
gözüyle, parmağıyla göstere göstere,
"Sen misin, sen misin ünlü Martialis," dedi,
"hani uluorta şakalarını bilir
Batavia kulaklıların dışında kalanlar."
Şöyle bir gülümsedim azıcık eğerek başımı,
onayladım onun dediği kimse olduğumu.
"Palton niye öyle kötü?" dedi.
"Kötü ozanım da ondan," yanıtını verdim.
İyi paltolar yollasana bana, Rufus,
ozanın başına sıkça gelmesin diye bu.

83

Babasının mutluluğu ne denli büyükse
kendisi için kaygılanan Etruscus'tan yana[198],
o denli borçludur her ikisi de sana,
ey önderlerin en büyüğü. Çünkü geri çağırdın
elinle krallığın yıldırımlarını sen:
İsterdim ki İuppiter'in ateşlerinde olsun
bu nitelik; elini binde bir kullanabilir
en yüksek Gürleyen, yıldırımlar için,
Caesar, senin yaradılışın olsa onda.
Şu iki görevini birden yerine getirir
sana minnet borcuyla Etruscus: Onurlanır
giderken de dönerken de yanında bulunmaktan.

84

Sekiz taşıyıcılı tahtırevanda gider Philippus sağlıklıyken, Avitus.
Kaçırmışsın sen, Avitus, onun sağlıklı olduğuna inanıyorsan.

85

Altıncısını yayımlıyorum işte sensiz,
Camonius Rufus, okuru olmanı beklemez,
dostum, senin kitap, uğursuz bir belirtiyle
görmeye gittiğin Cappadocia toprağı
kül, kemik olarak veriyor seni babana.
Gözyaşları dök Rufus'a öksüz kalmış Bononia,
Aemilius yolunda bir baştan öbür başa
yankılansın dövünmeler. Yazık oldu
böylesi bir baba saygısına, sevgisine.
Yazık, ne denli kısa bir yaşam yitip gitti!
Alpheus beşinci ödülünü görmüştü az önce.
Hep ezbere okurdun benim eğlenceliklerimi,
Rufus, belleğinde tutardın bütün şakalarımı;
buyur al dostumun yaslı, gözyaşlı şiirini,
günlük yerine say bunları, kendisinden uzakta.

86

Setia şarabı, güzelim karlar, dolu kupalar,
ne zaman içeceğim sizi ben, hekim yasaklamadan?
Aptaldır, iyilikbilmez, hak etmez o denli büyük ödülü
varsıl Midas'ın kalıtçısı olmayı yeğleyen kişi.
Libya ürünlerini, Hermus'u, Tagus'u alsın da
kaynar sular içsin bana göz diken.

87

Tanrılar sana versin, sen de ver her ne hak ediyorsan, Caesar.
Tanrılar ve sen verin istediklerimi bana, hak ettiysem.

88

"Efendim" demedim de, adınla esenledim,
sabahleyin seni, Caecilianus, nasıl olduysa.
Soruyor musun bana kaça oturduğunu
bu kerte özgürce davranışsın? Yüz çeyrek
alıp götürdü benden tam tamına bu[199].

89

Gece yarısını geçtikten sonra saat,
parmaklarını şıkır şıkır öttüre öttüre
oturak isteyince körkütük sarhoş Panaretus,
dibine değin içtiği testi verildi eline,
bana mısın demezdi bütün bir testi ona.
Şarap kabını doldurdu ölçmüş gibi,
tam içip boşalttığı testideki kadar.
Şaşıyor musun içtiği kadar almış diye testi?
Şaşacak bir şey yok, Rufus: Katıksız içmişti.

90

Bir tek erkekle yaşarmış Gellia evlilik dışı.
Daha çirkin ya bu: İşte iki kocalı karı.

91

Evlilik dışı ilişkiye geçit vermiyor yüce önder,
kesinkes yasak koyuyor kutsal bir kararla.
Gözün aydın, Zoilus, düzmekten kurtuldun artık.

92

Vatikan şarabı içiyorsun, Annianus,
Myro biçemiyle yılan yontulmuş kupanda:
Zehir içmek değil de ne demek bu.

93

Ne açgözlü çırpıcının yol ortasında
yeni kırıldığı zaman eski testisi,
ne az önce sevişmiş teke, ne aslanın ağzı
ne Tiber ırmağının karşı yakasındaki[200]
köpeğin ağzından zorla alınmış deri
ne civciv çıkmamış kokmuş yumurta
ne pislenmiş testideki bozuk salamura
Thais'e erişebilir pis pis kokmakta;
tüy döken hamur sürer yeşil yeşil,
ya sirkeye batırılmış kil sürünüp altına gizlenir eriyiğin
ya da yağlı bakla unuyla örtünür üç dört kat
başka bir kokuyla bastırmak üzere
başka bir zehirli pis koku aldatmacasıyla,
soyunup yıkanmaya her girdiğinde.
Kendine iyice güven geldiğinde de
bin bir aldatmacayla, göz boyamayla,
her yolu denedikten sonra da,
Thais gibi kokması geçmedi Thais'in.

94

Yaldızlı kaplar ister Calpetanus önüne her zaman,
ister dışarıda yemek yesin ister kentteki evinde.
Her zaman böyle yer, handa olsun kırda bayırda olsun.
Başka kabı yok öyleyse? Kendi kabı yok daha doğrusu.

VII. KİTAP

1

Giy savaşçı Minerva'nın kaba göğüs zırhını[201],
kızgın Medusa'nın saçına bile korku salan.
Boş dururken zırh demek gerekir buna, Caesar:
Kalkan olacak, kutsal göğsünü sardığı zaman.

2

Efendinin Sarmatae okları işlemez zırhı,
Mars'ın Geta kalkanından daha güvenilir;
Aetolia'lının[202] mızrak vuruşlarını bile tınmaz,
bir sürü domuzun dümdüz tırnaklarından yapılma:
Mutluluk duyarsın yazgın için,
izin var sana kutsal bağrına dokunman,
düşüncesiyle kızışman için tanrımızın.
Git, yoldaş ol, büyük yengi törenlerine;
hak kazan yara bere almadan.
Sonra da çabuk kavuştur önderi
defne dalları işlemeli yengi giysisine.

3

Kitapçıklarımı neden mi göndermiyorum
sana, Pontilianus? Sen de gönderme diye
bana kendininkileri, Pontilianus.

4

Oppianus şiir yazmaya başlamış,
renginin kaçması üzerine, Castricus[203].

5

Tanrımızı geri ver[204] yalvararak isteyenlere,
Caesar, arkana dönüp bakarak bir kez
halkın, senato üyelerinin isteğine,
Latium yurttaşlarının gerçek sevinçlerine.
Düşmanına kıskançlık duyan Roma,
sürüyle defne dalı gelse de:
Yeryüzünün efendisini daha yakından
görür, korku ve sevgi duyar karşında yaban.

6

Hyperbor kıyılarından[205] ayrılıp artık
aramıza dönmeye, Ausonia yollarında
yürümeye mi hazırlanıyor Caesar acaba?
Güvence veren kimse yok kesinkes,
ne var ki, şunu bildiriyor herkes:
Sana inanırım, Söylenti, hep gerçeği söylersin,
halkın sevincine tanıktır yengi yazıları,
ucundaki defneyle yeşerir Mars mızrakları.
Yeniden "Yaşa, var ol!", senin için alkış tutar
büyük yengi törenlerinde Roma,
"Yenilmez" adın yankılanır kentinde, Caesar,
kendin gel Sarmatia yengisini bildirmeye,
daha büyük bir güvenle sevinelim diye.

7

Soğuk Büyük Ayı, kaba saba Peuce,
atların tepinmeleriyle ısınan Hister,
boynuzlarıyla çalım satarak şimdiye değin
üç kez boyunun ölçüsünü almış Rhenus,
güvenilmez halkın krallığına egemen,
acunun en büyük yöneticisi,

yeryüzünün babası olan seni,
bizim dileklerimizden uzak duramazsın yine de.
Gözlerimizle de yüreğimizle de oradayız,
bütün kafalarda öyle bir yer etmişsin ki,
Caesar, yalnız başına, bilmiyor bile
büyük alanda itişip kakışan kalabalık
Passerinus mu yoksa Tigris mi koşuyor.

8

Şimdi gülün oynayın, esin perileri
şimdi, gün bugündür benim için:
Odrysae yöresinden yengin dönüyor tanrımız.
Aralık ayı, ilk sen gerçekleştiriyorsun
halkın dileklerini. "Geliyor," diyebiliriz
artık gür sesimizle. Uğurlu olsun başarın.
İanus'un ayına bırakamazdın bunu,
onun vereceği sevinci bize verseydin.
Gülünç sövgüler savurarak eğlenecek
alnında tacıyla asker, eşlik ederek
defne yüklü arabalar arasında gidecek.
Kulak vermelisin sana takılmalarıma,
eften püften şiirlerime benim, Caesar,
yengi törenince de sevilirse şakalar.

9

Cascellius yeteneğini gösterdi altmışında:
Ne zaman sıra gelecek usta konuşmacılığına?

10

Eros kendini düzdürürse, Linus erkeklerle
emerek aşna fişne olursa, sana ne Olus?
Mal onların; biri böyle kullanır, öbürü öyle.

Zamparalığa yüz bin sesters harcamışsa Matho,
sana ne Olus? Sen değilsin ki yoksul düşecek, o.
Sertorius gün ışıyıncaya dek tıkınırsa,
bütün gece horul horul uyuyabilirken sen,
sana ne Olus? Lupus'un Titus'a borcu varsa
yığınla: Bir metelik vermezsin ona,
ne temelli ne de ödünç, olur biter.
Bilmez görünüyorsun, Olus, üstüne düşeni,
gerçekten neyi dert etmen gerektiğini.
Giysi borcun kalmış, ödemek sana düşer, Olus,
kimse zırnık borç vermez sana, bu senin sorunun.
Karın yosmalık ediyor, bu da senin sorunun.
Gelinlik olmuş kızın artık, çeyiz ister senden,
bu da senin sorunun. On beşi bulur ya
üstüne düşen işler diye sayabildiğim.
İyi de, senin ne yaptığın bana düşmez ki, Olus.

11

Düzelteyim diye uğraşıyorsun, Pudens,
kamışımla, kendi elimle kitapçıklarımı.
Ne de çok seviyorsun, beğeniyorsun beni,
nükteli yazı örnekleri edinmek isteğiyle.

12

Haklı olarak nefret ettiklerini bile
nasıl incitmediyse benim yapıtım, Faustinus,
nasıl hiç kimsenin yüz kızartıcı durumundan
kendime ün sağlamaktan hoşlanmazsam,
öyle okusun efendim kaşlarını çatmadan,
her zamanki gibi dinlesin benim şakalarımı.
Neye yarar benden bilinsin isterse birileri
Lycambes'in kanına bulanmış okları,
zehir kusarsa biri benim adım altında

Phoebus'un ışınlarına, gün ışığına çıkmak
işine gelmez de? Şaka ediyoruz
suya sabuna dokunmadan. İyi biliyorsun bunu:
Ant içerim ünün içsel gücü için,
nice esin perisi varsa hepsi için,
büyük tanrım saydığım kulakların için senin,
insana aykırı kıskançlıktan kurtulmuş okur.

13

Esmer Lycoris Hercules tepelerine gitmiş,
Tiber güneşinde aklaşıyor diye duyunca
kararmış dişin minesi. Ne de sağlıklıymış
meğerse Tibur'un yüksekleri! Çok geçmeden
daha da koyulaşıp dönmüş oradan bizimki.

14

Korkunç bir dert geldi, Aulus, sevgilimin başına,
yüzü gülmez oldu, ağzının tadı kaçtı,
kösnül Catullus'un sevdiği Lesbia gibi değil
serçesinin cilvelerinden yoksun olduğunda.
Stella'cığımın türkü yaktığı
Elysium'da kanat çırpan kara güvercine
gözyaşı döken İanthis'e benzemez:
Kapılmaz böyle ıvır zıvıra, saçmalıklara
yaşam ışığım, etkilenmez bu türlü yitiklerden
sevgilim, bir köle yitirdi ki yirmisinin içinde,
erkek demeye bile dili varmıyor insanın.

15

Hangi oğlan çocuğu uzak durur burada
pırıl pırıl İanthis sularından?
Nais sultandan kaçtı mı Hylas acaba?

Ne iyi Hercules'e tapılması şu ormanda,
seven suları onun bu denli yakından koruması!
Güven içinde iş görebilirsin bu pınarlara,
Argynnus: Bir şey yapmayacak su perileri:
Kendisi istemeye kalkarsa ondan sakın.

16

Parasız kaldım, Regulus, sıra geldi
bana verdiğin armağanları satmaya:
Alıcı olur musun acaba?

17

İnce görünüşlü kır evi kitaplığından,
yakın görünür kent okura,
uçarı Thalia'ya bir yer verilirse
ağırbaşlı şiirler arasında,
örneğin sergenin dibine koyabilirsin
yazarın kamışıyla kazıyıp yazdığı
sana yolladığım yedi kitapçığı:
Bu düzeltme değer kazandıracak onlara.
Bütün yeryüzünde tanınıp duyulacak adın,
küçük armağanımla ince bir görünüşle,
gözet yüreğimin bu güvencesini,
İulius Martialis'in kitaplığı.

18

Güzelliğine dil uzatamazken hiçbir kadın,
bedeninde buruşuğun zerresi bulunmazken,
şaşıyor musun neden bu denli az istenirsin,
düzen bir daha düzmek istemez diye seni?
Az buz kusur değil, Gallia, seninkisi.

Kaç kez iş tutmak için yanaştımsa sana,
kendin susuyorsun, oran susmak bilmiyor,
alt alta üst üste geldiğimiz zamanlar.
Sen konuşsan, oran sussa tanrıların izniyle:
Gıcık oluyorum oranın laklak etmesine.
Yellen daha iyi: Nitekim yararlı bulur bunu
Symmachus, güldürür insanı aynı zamanda.
Kim gülebilir oranın anlamsız patpatlarına?
Kamışta güç, erkekte heves mi kalır, sesler
çıkarırken orası? Bir şey söyle en azından,
sustur oranın gürültüsünü, patırtısını.
Ya da konuşmayı öğren orandan,
öylesine dilini yutmuşsan.

19

Değersiz, yararsız saydığın bu tahta parçası
ilk tekneydi bilinmeyen bir denizde,
ne Cyane kayaları parçalayabildi
ne İskit denizinin[206] yine korkunç öfkesi
bunu bir zamanlar. Yüzyıllar hakladı:
Ancak, sağlam kalmış tekneden daha kutsanmıştır
küçük tahta, yılların yükü altında kalsa da.

20

Santra'dan daha zavallısı, daha oburu yoktur.
Günler, geceler boyu dört gözle beklediği
kuş sütü eksik yemeğe çağırılıp da
koşa koşa gittiği zamanlar,
üç kez domuz bezesi, dört kez külbastı,
iki tavşan budu iki de kol ister,
ardıçkuşu yemediğine ant içer utanmadan
yalan yere, rengi kaçmış etlerini kapar istiridyenin.
Peçeteyi kirletir pasta parçalarıyla;

toprak kaptan çıkma üzüm mü, birkaç nar tanesi mi,
domuzun dişi organının sıyrılmış çirkin derisi mi,
dibi yarık incir mi, pörsümüş gitmiş mantar mı
istersin, hepsinden kor oraya.
Ancak, peçete patlayacak gibi olunca
binbir aşırma öteberiyle sonunda,
koynuna sokar ılık ılık yumuşakça artıklarını,
başını yuttuğu kumrunun gövdesini.
Arsız arsız uzatarak elini düşünmez
köpeklerin bile bıraktıklarını devşirdiğini
sofradan döküntü toplayan köle benzeri.
Sofra dolusu yiyeceğe bereket okumaz da
pisboğaz, suyla karışık şarap boşaltır
ayaklarının dibindeki bir şişeye.
İki yüz basamak çıkıp evine taşıyınca
bunları, kapısını kilitleyip gizlenir
bir göz evinde o obur kaygı içinde,
satıcılığa çıkar ertesi gün de.

21

Büyük doğuma tanıklık eden gündür bu, Polla,
Lucanus'un halklara ve sana verdiği.
Ah! Hiçbir ölümle daha çok kin uyandırmadın,
ey taş yürekli Nero, en azından bu
izin verilmemiş olmalıydı sana.

22

Bilici Apollo'nun anlı şanlı doğuşuyla
anmaya değer gün geliyor: Kutsal işlemleri
gözetin Aonia'lı bacılar[207]: Ey Lucanus,
hak etti bunları, seni dünyaya getirince,
Castalia suyuyla karışsın diye Baetis.

23

Gel Phoebus, ama savaşları gümbürdeten ozana
Latium lirine ikinci mızrabı
vurdurttuğun zamanki büyüklüğünle gel.
Niye bunca büyük şeyler yalvarayım o gün için?
Kocanı saygıyla anmaktan geri kalma, Polla,
saygıyla anımsandığını duyumsasın o da.

24

Ne diye konuşmayı göze almayacaksın,
birbirimize düşürmeye çalışıyorsun da
İuvenalis'çiğimle beni, güvenilmez dil?
Senin gibi fit sokan bir pislik yüzünden
Pylades'e karşı tiksinti duydu Orestes,
Pirithous'a sevgisi kalmadı Theseus'un,
Sicilyalı kardeşleri[208] ayırabilirdin sen,
adı daha büyük Atreusoğullarını[209],
Leda'nın çocuklarını[210] birbirinden.
Şimdi ne yapıyorsun –sanıyorum ki öyle–,
onu yapmandır senden dileğim, ey dil,
hizmetlerine, yaman vuruşlarına karşılık.

25

Hep tatlı epigramlar yazarsın da yalnız,
üstübeç sürülmüş ciltten daha ak pak,
içinde zerrece tuzu biberi bulunmasın da,
birazcık bile zehir zemberek olmasın da,
okunsun mu istiyorsun yine de, a aklı kıt!
Yemek yenmez keskin sirke tadını kaçırmasa,
sevimli değildir gülerken çukurlaşmayan yüz.
Çocuğa vereceksin bal gibi elmaları,
tatsız koca yemişleri: Chios yemişidir
verdiği buruk tatla bana göre iyisi.

26

Apollinaris'çiğimle buluş, şiir ölçüm,
boş zamanı varsa –yük olma yanına gitmekle–
şunu vereceksin az ya da çok her neyse,
bir kesimine kendisi ortaktır bunun:
Bu kulaklar duysun şakalı şiirimi.
Kabul görülmüşlüğünü anlarsan yüzünden,
desteğini dileyeceksin bilinen kayrasıyla.
Bilirsin, nasıl bir sevgiyle yanar tutuşur
benim sudan dizelerim için:
Bundan daha çok sevmem olanaksız benim seni.
Apollinaris'çiğimle buluş, şiir ölçüm,
güvencede olmak istiyorsan
kötü niyetli kişiler karşısında.

27

Dexter'ciğimin parlak mızrak ucu saplandı da,
Etruria palamutuna duman attıran,
pırnal yiye yiye hantallaşmış,
adı Aetolia yabanıl hayvanından[211] sonra gelen,
yabandomuzu yere serilmiş yatıyor
ocaklarımızda imrendiren doyumluk olarak.
Yağa bulansın, sevince boğulsun evim,
nemli nemli tüten dumanla, mutfağımda
tepenin odunları yansın bayram ederek.
Yığınla biber tüketir aşçı buna karşılık,
Falernum şarabı katacak içine
sakladığı balık ezmesiyle karışık:
Efendinin yanına git gerisingeri,
yıkıcı yabandomuzu, sığmıyorsun bak
bizim ocağımıza: Aç kalırım ucuzca.

28

Böyle büyüsün Tibur'daki Diana ormanın,
çabucak yeniden bitsin sık sık kesilen korun,
Tartessus sıkma aygıtlarına boyun eğmesin
zeytinin, Fuscus, iyi şıralar versin
koskocaman havuzlar; böyle hayran kalsın
söz meydanları, böyle övsün Palatium'lar seni,
pek çok defne süslesin çifte kanatlı kapını[212]:
Aralık ayının ortasında sana
küçük küçük boş zamanlar tanınırken,
oku, incele benim şakalarımı,
ancak, yanılmaz bir eleştiriyle ha!
"Gerçeği bilmek ister misin? Çetin iştir bu."
Ne var ki söyleyebilirsin sen, Fuscus,
kendine söylemesini istediğini.

29

Victor Voconius'un ömür törpüsü tatlı Thyestes,
bütün yeryüzünde kimsenin ünde geçemediği çocuk,
kesik saçlarınla da sevilsin güzelliğin,
hiçbir kız hoşuna gitmesin ozanının:
Bir yana bırak bakalım yavaş yavaş
efendinin bilgi yüklü kitapçıklarını,
küçük şiirler okurken ben Victor'cuğuna.
Maro dizelere geçirse de Alexis'i,
Maecenas esmer Melaenis'i tutuyordu yine de.

30

Parth, German, Dac erkeklerine verirsin, Caelia,
koynuna girersin küçümseme duymadan
Cilicia'lıların, Cappadocia'lıların.
Düzmeye gelir seni gemiyle Memphis'li

deniz aşırı Pharus kentinden,
Kızıldeniz'den kara yağız Hintli bile,
kaçmazsın sünnetli İudae takım taklavatından.
Sarmatae atının üzerinden
becermeden geçmez Alanus seni.
Yakışıyor mu senin gibi Romalı bir kıza,
hoşlandığın hiç Romalı kamışı yok anlaşılan!

31

Kısık sesli kümes hayvanları,
anaç tavuk yumurtaları,
orta ısıda ocağa konan Chios yemişleri,
meleyen keçinin iri kıyım yavrusu,
soğukla arası iyi olmayan zeytinler,
buz gibi kırağıyı yiyince aklaşmış sebze
kır yerimden gelmiş mi sanıyorsun sana?
Nasıl aldanıyorsun, bir bilsen, Regulus!
Benden başka bir şey vermez tarlacıklarım.
Her ne yollarsa Umbria'lı kâhya, köylü,
üçüncü milde kurulmuş yurtluk,
Etruria'lılar ya da Tusculum'lular,
Subura'da yetişir hepsi benim için.

32

Konuşma ustası soya yeni bir ad katan,
koca aile susmuş dedirtmeyen Atticus[213],
Atına Minerva'sına saygılı kalabalık
yanından ayrılmaz senin, dinginlik içinde
köşelerine çekilenler sever seni,
bütün bilgeler sever seni. Buna karşılık
başka gençleri yetiştirmeye bakar
kırık kulaklı yumruk dövüşü öğretmeni,
hak etmediği denli çok servete konar

insanların bedenlerini ovan pis adam:
Ne top, ne şişirilmiş deri torba
ne kuştüyü doldurulmuş oyun topu
hazırlar seni sıcak su yunaklarına,
küt sopayla savunmasız hedefe vuruş da
yaramaz bu işe, germezsin zeytinyağlı mum
merheminden yapış yapış kıvrık kollarını,
gelişigüzel üzerine de atılmazsın
yakalamamak üzere tozlu topları,
Virgo'nun kar gibi ak sularına koşarsın
yalnızca ya da Sido'lu kızın aşkıyla
boğanın yanıp tutuştuğu yere[214].
Koşmak dururken, tembelliktir oyalanmak
her alana uygun çeşitli uygulamalarla.

33

Çamur temiz kalırken toganın yanında,
yeni düşmüş kardan ak olsun pabucun ha, Cinna:
Aşağı çekip üstlüğünü, a salak,
ne diye örtüyorsun ayaklarını?
Eteklerini topla toganın, Cinna;
gürültüye gidiyor ayakkabıların, yoksa.

34

Nasıl olur da iyi bir şey yapabilir diye
yeryüzünün en kötü adamı Charinus,
soruyor musun, Severus? Söyleyeyim hemen.
Nero'dan kötüsü var mı? Daha iyisi mi var
Nero'nun hamamlarından? Çıkar gelir hemen
işte kötü niyetli kişilerden
şöyle münasebetsizce konuşan biri.
Neyi yeğ tutuyorsun sen bakalım
efendimizin, tanrımızın bu denli çok anıtına?
Nero hamamlarını yeğlerim
bir cinsel sapığın yunaklarına.

35

Belden aşağı kara deriden bir örtüyle durur kölen,
sıcak sıcak sularla yıkandıkça sen tepeden tırnağa.
Benim kölemse çıplak, İudae'lı yüküyle önünde,
Laecania, söz etmeyeyim haydi kendimden,
çıplak yıkanır ya genci yaşlısı seninle birlikte.
Acaba yalnız senin kölenin mi kamışı gerçek?
Kadınların ardına mı düşüyorsun, hatun, gözlerden uzak,
kendi suyunla mı yıkanıyorsun, a yosmam, gizli gizli?

36

Yağmurdan ıslanmaya gelemezken köy evim,
suların içinde yüzerken kış mevsiminde,
bir sürü tuğla yollamışsın armağan olarak,
bastıran sağanak altında kalmayayım diye.
Boreas'ın ıslık çalışları duyuluyor bak
insanın içini ürperten kış soğuğunda:
Köy evinin üstünü örtüyorsun, Stella,
örtmüyorsun çiftçinin üstünü başını.

37

Quaestor'un ölüm imgesini bilir misin, Castricus?
Öğrenmeye değer yeni theta'yı[215]:
Boğazını sıkıp öldürmeyi buyurmuştu
soğuktan akan burnunu sildikçe quaestor[216].
Buza dönüşmüş bir damla sarkıyordu
tiksinti uyandıran burnunda pis pis,
korkunç Aralık nemli boğazından solurken:
Arkadaşları tuttular ellerini: Peki
sonra ne oldu diye soruyor musun?
Sümkürtmediler zavallıyı, Castricus.

38

Öyle irisin, öyle biçimsizsin ki,
Severus'çuğumun kölesi Polyphemus,
Cyclops'un kendisi bile şaşabilir sana,
Scylla dersen, aşağı kalmaz senden,
korku salarsınız biriniz öbürünüze
ikinizin de canavarlıkları birleşirse.

39

Artık dayanılır, çekilir gibi değil diyerek
oradan oraya koşuşturma, dolaşıp durma,
ayaklarına gidip esenlemek için erkenden
çalımlarından geçilmeyen güçlü kişileri,
damlalı numarası yapmaya başlamış Caelius,
iyice ciddiye alsınlar diye hastalığı,
bir şeyler sürüp bağlamış sağlam ayaklarına.
Güçlükle adım atar olmuş yürürken,
–ne güçlüymüş şu bakım, sağaltma mesleği!–
numarayı bırakmış gerçekten damlaya tutulunca.

40

Burada, Augustus sarayında yatıyor o ünlü yaşlı,
yüce gönlüyle kötülük de gördü iyilik de
tanrıdan, çocuklarının saygısıyla kavuştu
karısının kutsal ölüsüne:
Elysium korusu barındırıyor her ikisini,
ilkin kadın öldü yaşamının baharında,
yoksun bırakılıp yuvasından,
on sekiz Olympiyad kadar yaşadı kocası.
Ne var ki zamansız öldüğüne inandı
seni gözü yaşlı gören herkes, Etruscus.

41

Cosmus kokusu sürünüp üst katmandansın
sanıyorsun kendini, Sempronius Tucca.
Üst katmandan olmanın, kötü yanları da var,
Sempronius, iyi yanları olduğu kadar.

42

Armağanda yarışmak isterse biri seninle,
şiirde de göze alsın bunu bakalım.
Zayıfım ben her ikisinde de, hazırım yenilgiye.
Dinlenme gibi uykuyu da severim ya.
Öyleyse neden verdiğimi mi soruyorsun
bu denli kötü şiirleri sana?
Kimse yemiş vermedi mi sanıyorsun Alcinous'a?

43

Senden bir şey istersem, ilkin peki demendir dileğim, Cinna:
Arkasından geri çevirebilirsin bunu çabucak, Cinna.
Severim peki diyeni, nefret etmem ki geri çevirenden, Cinna.
Ama ne peki diyorsun sen ne de çabucak hayır, Cinna.

44

O ünlü Maximus Caesonius'çuğunun yüzü bu,
şimdi de soluk alıp verir gibi görünen yontu,
Ovidius. Nero mahkûm etti onu; ne var ki sen göze aldın
Nero'yu mahkûm etmeyi, kendi yazgının değil de
kaçağın yazgısının ardına düşmeyi:
Scylla'nın denizinden[217] gittin, büyüklük gösterdin
sürgün yolunda ona eşlik etmekle,
konsülken yoldaş olmak istememişken az önce.

Benim yazılarıma geçiriliyorsa yaşayacak adlar,
kül olduktan sonra da kalırsam geriye.
Şimdiki ve gelecek kuşaklar duyacak:
Seneca'cığının gözünde o neyse,
tıpkı öyleymişsin sen onun gözünde.

45

Güzel konuşan Seneca'nın güçlü arkadaşı,
sevgisi Serenus ayarında ya da
ondan ileri Maximus'tur o ünlü kişi,
Maximus'tur bu, o ünlü kişi,
yapıtımda mutlu harfini yazarak
esenleye esenleye bitiremediğim.
Küçümsedin efendinin kızıp köpürmesini,
ey her dilde adı söylenecek Ovidius,
Siculum denizinden geçerek izledin onu sen[218].
Eskiler bayılabilir Pylades'çiğine
annesini sürgün edenin ayrılmaz yoldaşına.
Kim karşılaştırabilir ikinizin tehlikesini?
Yanından ayrılmadın Nero'ca sürgün edilenin.

46

Bir şiir armağan etmek isterken bana,
Maeonia'lıdan daha bilgili konuşmak
isteği uyanıyor içinde,
işkence ediyorsun kendine de bana da
günlerce, senin Thalia'nın sesi çıkmıyor,
Priscus, benim armağanım konusunda.
Varlıklılara göndermeye bak
ses veren elegeia'ları, şiirleri:
Düzyazılar armağan et yoksullara.

47

Kullandığı eski dille soylu ataları
günümüze getiren Licinius Sura,
bilgili kişiler içinde en ünlüsü,
aramıza dönüyorsun yine, Lethe suyunun
tadına baktın da geri gönderildin sanki
–bak şu yazgının koskoca armağanına!–
Dilekler korkuyu yitirmişti artık,
kesindi üzüntü, ağlıyorduk, artık
son yolculuğuna çıkmıştın gözyaşlarımızla:
Gücenikliğimize dayanamadı
suskun Avernum yöneticisi, kesik ipi
geri verdi kendisi Yazgı tanrıçalarına.
Biliyorsun öyleyse yalancıktan ölümüne
ne çok yakındığını insanların,
sonraki yaşamını geçiriyorsun.
Çalmışsın gibi sür yaşamını,
gününü gün et kaçamak sevinçlerle:
Boşa harcama geri aldığın bir gününü bile.

48

Belki üç yüz masası olmasına karşın,
masa yerine uşaklarını kor Annius:
Oradan oraya koşuşur çanaklar,
uçarcasına gider gelir tabaklar.
Sizin olsun bu şölen, varsıl adamlar,
benim kanıma dokunur gezip tozan yemek.

49

Küçük küçük armağanlar yolluyorum
kent dışındaki bahçemden toplanmış.
Boğazın için yumurta, ağız tadın için elma.

50

Hatunun çeşmesi, İanthis'in sevdiği yerin ecesi,
görkemli evin şanı, yaşamının tadı tuzu,
kar beyaz o denli çok uşak süslediğinde
senin kıyını, Ganymedes'ler topluluğu
ışıklar saçtığında sularında:
Ne yapıyor kutsanmış Hercules şu ormanda?
Neden bu denli yakın mağarada oturuyor
tanrı sana? Acaba gözlemliyor mu
su perilerinin bilinen sevişmelerini,
Hylas'a bu denli çok kapılmasınlar diye.

51

İncir çekirdeğini doldurmaz şiirlerimi
satın almak canını sıkarsa, Urbicus,
çapkın dizelerimi öğrenmek istiyorsan
yine de, Pompeius Auctus'u arayacaksın
–bilirsin belki de– Mars Ultor tapınağının[219];
girişinde oturur hani: Bilgili bir hukukçu
çeşit çeşit uygulamalarda deneyim kazanmış,
okuyucum değildir de, o benim
doğrudan doğruya kitabımdır, Urbicus.
Öyle bir beller, öyle bir ezbere söyler ki
kitapçıklarımı, tek harfini bile atlamaz:
Demek yazar geçinebilirdi istese,
ancak, bana arka çıkmayı yeğliyor o
ün kazanmam için. Onuncu saatten sonra
rahatsız edebilirsin onu.
–Nitekim boş zamanı olmaz daha önce–
azıcık yemek yersiniz ikiniz birlikte;
O okuyacaktır, içmene bak sen;
o yüksek sesle okuyacaktır, istemesen de:
O okuyacaktır "Artık yeter!" dediğinde de.

52

Celer'e benim kitapçıklarımı okuman
hoş bir şey, Auctus; tat alıyorsa okumandan
Celer, ancak o zaman elbette, Auctus.
Benim soylarımı, Hiber Celt'lerini yönetti o,
ondan daha çok güvenilir adam olmadı
benim yöremde. Allak bullak ediyor beni
o denli büyük saygı, kulak verirken
dinleyici değil de yargıç sanki bana göre.

53

Hepsini yolladın bana Saturnus bayramlarında,
Umber, beş gün içinde ne armağan geldiyse sana:
Üç yüzlü on iki tane yazı levhası,
yedi diş temizleyicisi, bir sünger,
bir peçete, bir kupa; bunların yanı sıra,
yarım ölçek bakla, bir sepet Picenum zeytini,
pişmiş Laletania şırası kara bir şişede;
minik minik Suriye incirleri geldi
apak eriklerle birlikte, yine böyle,
bir toprak kap dolusu Libya inciri.
Sanırım otuz sesters ya tutar ya tutmaz
iriyarı sekiz Suriyelinin taşıdığı
bütün armağanlar. Ne denli yerinde olurdu
iki buçuk kiloluk bir gümüş getirseydi
bir köle oğlan sıkıntı mıkıntı çekmeden.

54

Düşünde beni görüp duruyormuşsun sözde,
bana sabahları hep anlattığına göre,
yüreğimi oynatıyorsun, kaygılandırıyorsun.
Dibine varıldı bak geçen yılki şarabın

artık bu bağ bozumununkinin bile,
gecelerini uzak tutmak için benden
büyücü kadın tanrılara yalvarırken;
tuzlu çörek, günlük bırakmadım evde;
sürü kalmadı elimde durmadan kuzu kesmekten;
domuz momuz, kümes hayvanı mümes hayvanı,
yumurta mumurta arama artık bende.
Ya uyanık dur, Nasidianus, ya kendini gör düşünde.

55

Armağan alıyor da vermiyorsun kimseye,
bana verme, karşılıkta bulunma: Yeterlidir
bence cömertliğin. İyi de karşılık verirsen
Apicius'un, Lupus'un, Gallus'un, Titius'un,
Caessius'un armağanlarına, yangın sonrası
Kudüs'ten gelen, daha yenileyin vergiye bağlanmış[220]
bir kamışı yalayacaksın, benimkini değil,
–ufak tefek ve doğru dürüst olduğu için–.

56

Yıldızları, kutbu kavradın dine saygılı aklınla,
Rabirius, şaşılası bir sanat gösterdin
Palatium tepesine kondurduğun sarayla.
Phidias İuppiter'i için, şanına yaraşır
bir tapınak dikmeye girişirse Pisa,
bu elleri isteyecek bizim Gürleyen'imizden.

57

Polluks'ken Castor'a çevirdi Achillas'ı Gabinia:
At eğitimcisi olacak şimdi, yumruk dövüşü ustasıyken.

58

Altı ya da yedi cinsel sapığa vardın, Galla,
şimdiye değin, ayılıp bayılırken
özene bezene taranmış saç sakal için.
Sonra yoklaya yoklaya bedenini,
tıpkı suda gevşemiş kayışa benzer
ötesini berisini, yorulup da elin
uğraşa uğraşa kaldıramayınca,
bırakıyorsun süngüsü düşük kocana
içinde kardeş kardeş yattığın yatağı,
benzer evlilikler geçiriyorsun yeniden
bir daha bir daha. Ara sor bakalım
ağzında hep Curius'lar, Fabius'lar olan,
kirpi sakallı, kaba saba, yabanıl birini:
Bulacaksın. Ancak, asık yüzlüleri de vardır
cinsel sapıkların kalabalık içinde:
Güç iştir gerçek bir adamla evlenmek, Galla.

59

Yemek yemez sevgili Caecilius'çuğumuz,
sofrada yabandomuzu bulunmazsa, Titus,
ağzının tadını bilir Caecilius'un çağrılısı.

60

Başkanımız ayaktayken Gürleyen saydığım,
Tarpeius sarayının[221] saygıdeğer yöneticisi,
kendisi için yakarılarıyla yorarken
seni herkes, istekte bulunurken senden
siz tanrıların verebilecekleri için:
Üstünlük taslıyor, bulup kızma bana, İuppiter,
kendim için hiçbir şey istemiyorum diye.
Senden dilekte bulunmalıyım Caesar için:
Caesar'dan dilekte bulunmalıyım kendim için.

61

Kentin tümüyle canına okumuştu
kendini bilmez ayaküstü satıcısı,
eşik diye bir şey kalmamıştı eşik yerinde.
Senin buyruğunla genişledi dar sokaklar,
Germanicus, yola dönüştü önceki keçiyolu.
Direk mirek yoktur ki çevresinde
birbirine bağlı şişeler dizili,
çamura bata çıka yürümek zorunda kalmaz
yargıç, ustura sallanmaz olur olmaz,
iğne atsan yere düşmez kalabalık içinde,
karanlık içkievleri de kaplamıyor
sokakları bir uçtan öbür uca.
Kendi eşiğinde duruyor berber, hancı,
aşçı, kasap. Roma Roma'ya benzedi şimdi
koca bir işyeriyken daha önceleri.

62

Kapılar açık, ilişiyorsun yetişkinlere,
Amillus, böyle işlerle uğraşırken
can atıyorsun yakalanmak için; anlatmasın
azatlılar, babadan kalma köleler aman,
içi kara, çenesi düşük bir yanaşma
dolaylı yoldan. Düzülmediğine ilişkin
tanık gösteren biri, tanık yokken
becerir böyle bir işi çoğu kez, Amillus.

63

Yalnız Pieria yöresi kuytulukları,
Aonia saçları üstünde Bacchus taçları
hoşuna gitmiş mi sanırsın ozanın,
okursun da Silius'un hiç ölmeyecek,

kalıcı yapıtlarını, Latium'un
Romalılığa yaraşır ulusal şiirlerini?
Esin perilerince kutsal şiirine
el sürmedi ağırbaşlı Vergilius'un
büyük Cicero'nun alanında uğraş vermeden;
yüzler kurulunun ağır mızrakları bayılır
buna şimdi de, minnetle söz eder bundan
pek çok korunuk. On iki erk simgesiyle
yönettikten sonra koca bir yıl
özgür kılıp yeryüzünü, kutsal oldu o süre
esin perilerine, Phoebus'a adardı
emek verdiği yılları, Helicon'dan çıkmaz
şimdi, kendisinin bildiği forum yerine.

64

Bütün kentin en tanınmış berberiyken eskiden,
atlı olup çıktın hanımının cömertliğiyle,
kapağı attın Sicilya kentlerine,
Aetna topraklarına, Cinnamus,
forumda canını sıkacak davalardan kaçarak.
Hangi becerinle altından kalkacaksın şimdi
önündeki yılların yükünün, işe yaramaz yaratık?
Ne sağlar, bir kaçağın verimsiz dinginliği?
Ne güzel konuşmacı ne dilci ne öğretmen
ne köpeksi filozof ne Stoacı olmak gelir elinden
ne de sözlü, alkışlı yağcılığını
satabilirsin Sicilya tiyatrolarında:
Yine berber olmak kalıyor sana, Cinnamus.

65

Bir tek davaya verdin kendini, Gargilianus,
yirmi kışın ayazını çeke çeke üç forumda.
Ah zavallı akılsız! Uğraşır durur mu insan,
Gargilianus, davayı yitirmek varken.

66

Kalıtını olduğu gibi Labienus'a bıraktı Fabius:
Dediğine göre daha çoğunu hak etmiş ya Labienus.

67

Oğlanların ırzına geçer sevici Philaenis,
on bir kızın haşatını çıkarır bir günde,
erkek azgınlığı hiç kalır onun yanında,
top da oynar yukarı sıvayıp giysisini,
sararır atletlerin tozuna bulanıp,
oynaş oğlanlar için ağır halterler çevirir
çevik koluyla, toza batmış alandan
doğru pataklanmaya gider kirli kirli
yağlanmış öğretmenin yanına:
Yemek yemez ya da sofraya uzanmaz,
içtiği yedi ölçü katıksız şarabı kusmadan;
atletlerin yediği türden on altı köfteyi
mideye bir güzel indirdikten sonra ancak
o toplama varabilir gibi gelir kendisine.
Sevişmeye geçer bütün bunların ardından,
emmez –pek erkekçe saymaz bunu–,
kızların orta yerlerine dalar ağzıyla.
Tanrılar akıl versin sana, erkekçe sanıyorsun,
Philaenis, orasını yalamayı kızların.

68

Kayınbabanın eline bırakmaktan koru,
ne olur, esin perilerimi, İnstantius Rufus:
Ağırbaşlı şeyleri sever belki de.
Olur da iyi karşılarsa o da
uçarı kitapçıklarımı, Curius'a ya da
Fabricius'a okuyacağım bunları ben.

69

Aklıyla Atina bilgeliğini özümsemiş
o Theophila'dır senin nişanlın Canius.
Büyük yaşlının[222] Attica bahçesi isteyebilir
onu kendisi için haklı olarak,
Stoacı kalabalığı geri kalmayabilir
kendisinin olmasını istemekte.
Yaşayacak hangi yapıtını çıkarmışsan
ona dinleterek; onun kadar iyi değildir
kadın kısmının da halkın da yargısı.
Senin Pantaenis'in kendisini
pek öyle üstün görmesin ondan,
iyi bilinir diye Pieria topluluğunda.
Şiir yazıyor diye överdi onu
sevgi tutkunu Sappho: Daha temizdir bizimki,
bilgide geri kalmaz onlarınkinden.

70

Sevicilerin bile sevicisi Philaenis,
dostum demen yerinde, düzdüğün kadına.

71

Karı basurlu, koca basurlu,
kız basurlu, damatla torun basurlu,
ne vekilharç, ne kâhya, ne işte pişmiş kazıcı
ne çiftçi geri kalır çirkin yaradan yana.
Genci yaşlısı basurluyken ayrımsız,
şaşılacak şey, bir tek incir ağacı[223] yok tarlada.

72

Bir iyi yüzün gülsün, Paulus, Aralık ayında böyle
ne değersiz üç yapraklı yazı tahtaları,
ne küçük peçeteler, ne yarım libra tutan
azıcık günlükler gelsin de sana,
atalardan kalma su tasları, tabaklar
ya da seni sevindiren, seni çeken bir şey
getirsin ya büyük sanık ya güçlü dost;
böyle yenebilirsin oyunda Nonius'u da,
Publius'u[224] da kapalı tuttuktan sonra
dizdiğin taşlarla, camdan askerlerle[225];
böyle hurma dalı versin sana
yağlı güreşçilerden yana gözlemci
üç kişilik çıplak top oyuncuları üzerine.
Polybius'a özgü sol el atışlarını
övmesin daha çok. Kötü niyetli biri de
bana yakıştırırsa zehir zemberek şiirleri,
savunman sesini kullanayım izninle,
bağır gücün yettiğince, durmadan ha:
"Martialis'çiğim yazmadı şu saçmalıkları."

73

Esquiliae'da bir evin var, Diana'nın tepesinde[226]
bir evin var senin, bir konak da Soylular semtinde[227];
buradan dul Cybele'yi,[228] oradan Vesta tapınağını,
bir yandan yeni Iuppiter'i görüyorsun,
öte yandan eskisini. Söyle bakayım,
ne yanda arayayım, nerede bulayım seni.
Hiçbir yerde oturmaz, her yerde oturan, Maximus.

74

Cyllene'nin, göğün onuru, söz bilir uşak,
yeşeriyor dolanan yılanla altın değneği:
Böyle eksik olmasın kaçamak çapkınlık yolun,
ister Paphos tanrıçasına istek duy
ister Ganymedes için yanıp tutuş;
kutsal yeşil dallar süs olsun,
annenin doğduğu ayın on beşinde[229],
büyük yük altında kalmasın yaşlı deden[230],
bu günü hep sevinçle kutlasın Norbana
ilk kez yatakta kavuştuğu kocası Carpus'la.
Bilgeliğe kendi armağanlarını sunuyor
bu saygılı din adamı, sana sesleniyor
günlükle, bu, kendisi de İuppiter'e bağlı.

75

Düzülmek istiyorsun parasız tarafından,
çirkinliğine, yaşlılığına bakmadan.
Nerden baksan, gülünmeyecek gibi değil:
Almak istiyorsun, vermek istemiyorsun.

76

Kolundan çekiyor ya paralı kişiler
şölenlerde, gezi yollarında, tiyatrolarda,
hoşlanırlar ya şöyle karşılaştıkça
seninle tahtırevana binip gezmekten,
hoşlanırlar ya birlikte yıkanmaktan.
Pek öyle sevinme buna. Eğlendiklerinden,
Philomusus, seni sevdiklerinden değil.

77

Tutturuyorsun kitapçıklarımı armağan edeyim diye,
Tucca, sana. Olmaz. Okumak değil, satmak istiyorsun diye.

78

İyi bir yemek yersen, önüne konur da
Saxetanum uskumrusu kuyruğu, yollarsın
zeytinyağında bakla ezmesi,
domuz memesi, yabandomuzu, tavşan,
mantar, istiridye, barbunya balığı kendin için:
Ne sağduyu var sende, Papylus,
ne de ağzının tadını biliyorsun.

79

Konsüllük şarabı içtim az önce. Soruyor musun
ne denli eski, ne denli iyi bir şarap diye[231]?
Konsülün kendi eliyle sakladığı: Üstelik,
Severus, sunanın kendisi de konsüldü.

80

Roma barışı dinginlik getiriyor ya
kuzey halkı Trakyalılara artık,
yabansı borazanların sesi kesildi ya,
Marcellinus'a gönderebilirsin bu kitapçığı,
Faustinus: Boş zaman bulur ayıracak
şiirlere de şakalara da artık.
Ne var ki, değerli kılmak istiyorsan
arkadaşının küçük armağanını,
şiirlerimi alıp götürsün bir köle çocuk:
Getae ineğinin sütüyle beslenmiş,

buz tutmuş ırmağın üzerinde[232]
Sarmatia çarkını çeviren değil de
Mitylene'li köle satıcısından alınan
gül yanaklı bir içoğlanı olsun,
ya da annesinin şimdiye değin
dayak attırmadığı bir Spartalı[233].
Sana ise gönderilecek köle çocuk
tutsak olmuş İster'den gelecek
Tibur koyunlarını otlatabilecek.

81

"Topu topu otuz iki kötü yergi bulunuyor kitapta",
o kadar da iyisi varsa, Laurus, iyi bir kitap işte.

82

Öyle büyük bir kemer[234] kapatıyor ki
Menophilus'un kamışının üstünü, bir teki yeter
güldürü oyuncularının hepsine.
Dilini koruma kaygısıyla olduğuna
inanmıştım ben bunun: Sık sık yıkanırız ya
birlikte. Zavallının kancası kayıp düşmez mi
beden eğitimi alanında, gösteride,
halkın gözleri önünde: Sünnetliydi.

83

Lupercus'un sakalı çıkmaya başlamış alttan,
berber Eutrapelus çepeçevre tıraş ederken
yüzünü, düzgün sürerken yanaklarına.

84

Caecilius Rufus'a gönderilmek üzere
resmim yapılırken benim, soluk alıp verir,
usta elinden çıkmış tablodaki imgem;
git, kitap, Getae halkının Peuce adasına,
yenik düşmüş İster'e: Soyların üzerinde
egemenlik kurup oturuyor bu yerlere.
Küçük olmasına küçük de, seveceği
bir armağan vereceğim sevgili dostuma:
Daha açık çizgilerle belireçek
yüzün benim şiirimin içinde;
yıllar geçse de, durumlar değişse de,
yaşayacak burada silinemez biçimde,
Apelles'in yapıtı ölünceye değin.

85

Tadı tuzu olan birtakım dörtlükler yazıyorsun,
birkaç da güzel ikili çıkarıyorsun diye
överim de seni, ölüp bayılmam buna.
Kolaydır güzel epigramlar yazmak,
kitap yazmaktır güç olan buna karşılık.

86

Doğum günü yemeklerine çağrılırdım,
Sextus, arkadaşın olmamama karşın.
Ne oldu, kuzum, birdenbire ne oldu da,
bu denli çok güven doğduktan sonra aramızda,
yıllar, yıllar geçtikten sonra aradan,
defterden sildin eski dostunu, kuzum?
Biliyorum nedenini ne olursa olsun.
Hispania işi, eriyiğinde kabarcık olan (ateşte yanmış)
tek libra gelmedi sana benden,

ne yumuşak bir toga, ne yeni bir palto;
ne çıkar sağlayan bir yiyecek sepeti;
armağana bakıyorsun, Sextus, dosta değil.
"Dayağı hak etti çağrıya çıkan köle,"
diyeceksin bana, işin içinden çıkmak için.

87

Uzun sivri kulaklı Afrika tilkisi
mutluluk veriyorsa Flaccus'çuğuma,
karanlık yüzlü Aethiopia'lının yanında
yaşamın tadına varıyorsa Canius,
Publius yanıp tutuşuyorsa
küçücük bir köpek eniğinin sevgisiyle,
kendisine benzer uzun kuyruklu maymunu
seviyorsa Caninius; içi açılıyorsa
korkunç firavun faresi karşısında Marius'un,
esenleyen saksağan hoşuna gidiyorsa
Lausus senin, buz gibi yılanı
boynuna doluyorsa Cadilla,
bülbüle gömüt yaptıysa Telesilla:
Cupido'nun güzelliğini almış Labyrtas'ın
bakanın bir daha baktığı yüzünü
neden sevmesin, hoşlandıklarını görürken
bu tuhaf yaratıklardan efendilerinin.

88

Söylenti doğruysa, sevdiği şeyler arasında
tutuyormuş deniyor güzel Vienna
benim kitapçıklarımı: Beni okuyor
orada yaşlı başlısı, genci, çocuğu,
asık yüzlü kocasının karşısında tertemiz karısı.
Doğrudan Nil'in kaynağından su içenlerin
okumasını yeğ tutarım şiirlerimi;

Hispania altınına doyurmasındansa
Tagus'un beni, Hybla'nın, Hymettus'un
beslemesin de arılarını. Öyleyse
bir şeyim ben. Kapılmıyorum
yaltaklanan bir dilin armağanına:
İnanacağım da sanki, Lausus, sana.

89

Git de yumuşak bir taç ol haydi, mutlu gül,
Apollinaris'çiğimin saçlarına.
Sarıp sarmalamayı unutma onları sen,
ak pak olduğunda da günün birinde.
Venus böyle sevsin seni her zaman.

90

Her telden çalıyor diye atıp tutuyor Matho
kitapçığıma: Şiirlerimi övüyor demek ki
Matho, doğruysa bu. Tek telden çalar
Calvinus'un kitaplarıyla Umber'inkiler:
Tek telden çalan kötü kitaptır, Creticus.

91

Küçücük tarlamın cevizlerinden yolluyorum,
Saturnus şenlikleri için işte sana,
konuşma ustası Iuvenalis.
Başka yemişler armağan etti uçarı kızlara
bekçi tanrının yerinde duramaz kamışı.

92

Günde iki üç kez diyorsun ki, Baccara,
"Benden çekinmene gerek yok, biliyorsun,
bir şeye gereksinmen olursa."
Kötü kötü seslenir bana asık yüzlü Secundus.
Duyuyorsun duymasına da, bilmiyorsun
neye gereksinmem olduğunu, Baccara.
Ortalık yerde kira isteniyor açık açık
benden senin önünde: Duyuyorsun duymasına,
bilmiyorsun neye gereksinmem var, Baccara.
Yakınıyorum üstlüğüm soğuk geçiriyor,
eski püskü diye: Duyuyorsun duymasına da,
bilmiyorsun neye gereksinmem var, Baccara.
Gereksinmem şu: Dilin tutulsun çarpılıp birden,
"Neye gereksinmen var?" diyemeyesin diye, Baccara.

93

Çevresinde kükürtlü burgacıyla apak bir ırmak,
çifte tepesinden güçlükle girilebilen Narnia,
niye ikide bir alıp alıp götürmek,
uzun uzun yanında alıkoymak istiyorsun
Quintus'çuğumu? Neden beni yoksun bırakıyorsun
Nomentum'daki minik tarlamın varlık nedeninden,
oraya değer kazandıran komşumdan?
Ancak, esirge beni bundan sonra, Narnia,
kendi emellerine alet etme Quintus'u,
böylece sürekli yararlanabilsin köpründen.

94

Mis gibi kokuyordu az önce damarlı akikten küçük şişede.
Balık salçasına döndü, Papylus'un koklaması üzerine.

95

Kış geldi, kaskatı kesilmiş korkunç Aralık,
sen de kalkmış buz gibi öpücükler veriyorsun,
o yandan bu yandan kim çıkarsa karşına,
sarılıp öpüyorsun, Linus, bütün Roma'yı.
Daha ağır, daha yaman ne yapabilirdin
sana dayak atsa, sopa çekse biri?
Bu soğukta ne karım öpebilir beni
ne okşar gibi dudaklarıyla minik kızım;
daha tatlı, daha incesin sen,
köpeksi burnundan sarkan rengi bozuk buzla,
Cilicia'lı yün kırkıcının eğik makasla kestiği
Cinyps tekesininki gibi dik sakalınla.
Yüz kış yalayanla karşılaşayım daha iyi,
bu denli korkmam yeni Cybele rahibi olmuştan.
Akıl diye, utanma diye bir şey varsa sende,
beklesene, Linus, kışın geçmesini,
ne olursun Nisan ayına bırak öpmelerini.

96

Burada yatıyorum ben toprağın altında,
Bassus'u acıya boğan minik yavru Urbicus,
adını, soyunu yüce Roma'nın verdiği.
Altı ay vardı daha üç yaşımı bitirmeme,
ipi kestiğinde karanlık yüzlü üç tanrıça,
yazık oldu bana. Ne hayrını gördüm ben
güzelliğimin, konuşmamın, çocukluğumun?
Gözyaşları dök gömütüme, oku da şu sözleri:
Lethe sularının kıyısına gitmesin öyle
senden çok yaşamasını istediğin kimse,
Nestor'dan daha uzun yaşamadıkça.

97

Dağlık Umbria'nın Sabini onurunu,
Paulus Pudens'çiğimin kentlisini,
Caesius'u iyi biliyorsun, kitapçık;
ona şunları vereceksin işi olsa da.
Bin derdin altında kalsa da, ezilse de,
şiirlerimi okuyacak zaman bulacak
yine de; çünkü beni sever, okur o
Turnus'un ünlü kitapçıklarının ardından.
Nasıl büyük bir ada kavuşuyorsun!
Ne şan şeref bu, ne çok sevenin var böyle!
Adın duyulacak şölenlerde, forum'da,
evlerde, kavşaklarda, sütunlu yollarda,
kitapçılarda: Herkesçe okunacaksın
bir tek kişiye gönderilmene bakma.

98

Satın almadığın şey kalmıyor, Castor:
Gün gelecek, satmadığın kalmayacak.

99

Hep böyle dingin göresin Gürleyen'i, Crispinus,
Roma daha çok sevsin seni Memphis'inin sevdiğinden,
Palatium'da sarayda okunursa benim şiirlerim;
çünkü Caesar'ın kutsal kulağına ulaşır durur.
Haydi bakalım içi temiz okur adıyla
yüreklilik göstererek de ki benim için:
"Önde gelir o, senin zamanında bir değer olarak,
ne Marsus'tan pek geri kalır ne de usta Catullus'tan."
Yeter: Doğruca tanrıya bırakıyorum gerisini.

VIII. KİTAP

İmparator Domitianus Caesar, Augustus, Germanicus Dacicus'a Valerius Martialis esenlik diler.

Yaşam demek olan ünü kazandırdığın bütün kitapçıklarım gerçekten senin önünde diz çöküyor, efendim; sanırım, bunun için okunacak bunlar. Yine de yapıtımın bu sekizinci kitapçığı saygısını daha çok gösterme fırsatı buluyor. Bu nedenle yaratıcılık göstermeme pek gerek kalmadı, konunun kendisi yetip artmıştı: Senin tanrısal arlılığına övgülerimin, beni doyurmaktan çok daha kolaylıkla seni bunaltmasından duyduğum korkuyla her dizeye yer yer şaka karıştırarak çeşni katmaya çalıştım. Ağırbaşlılığına diyecek olmayan, en yüksek noktalara çıkmış kişilerce de öyle epigramlar yazılmıştır ki, mimos'taki açık saçık sözlere öykünülüyor gibidir, ben yine de bunların geçerli olduğu ölçüde uçarı sözler içermesine izin vermedim. Kitabın büyük ve iyi olan kesimi senin kutsal adının büyüklüğüne bağlı olduğu için, dinsel bir arınmayla temizlenmeden tapınağa yaklaşmaması gerektiğini anımsayacak. Okuyacak olanların bunu göz önünde tutacağımı bilmesi için, bu kitapçığın daha başında kısacık bir epigramla açıklamada bulunmayı uygun buldum.

1

Efendimizin defne taçlı evinin önünde[235]
içeri girmeyi bekleyen kitapçık, öğren
kendini bilerek, huşu içinde konuşmayı.
Çek git, çıplak Venus, buradan.
Senin kitapçığın değil ki bu:
Sen gel yanıma, Caesar'ın Pallas'ı, sen.

2

Hister yenginine bakarken az önce,
o kadar yüzü[236] yeterli görmedi kendisine,
daha çok gözü olmasını istedi
yıllıkların yaratıcısı ve babası İanus.
Bütün dillerde konuşup güzel güzel.
Pylos'lunun dört kat uzun ömrünü söz verdi
yeryüzünün efendisine, doğanın tanrısına.
Kendi yaşamını ekle, ne olur, İanus baba.

3

"Yeterdi beş kitapçık: Çoğa kaçtı altı yedisi.
Niye hoşlanıyorsun şimdi de şaka etmekten,
Esin perisi? Utan da bitir artık.
Ünüme ün katılamaz artık: Haşadı çıktı
her yerde okuna okuna kitabımın;
Messala'nın taşları[237] yerinden oynar,
kırılıp dökülür de günün birinde,
un ufak olacak Licinus'un yüksek kemerleri,
beni okurlar yine de, baba toprağına
götürür şiirlerimi pek çok yabancı yanında."
Sözümü bitirmiştim ki yanıt verdi dokuzuncu bacı,
saçları, giysisi güzel kokuya batmış olan.
"Sen bırakabilirsin ha, iyilikbilmez,

incir çekirdiğini doldurmaz tatlı şeyleri?
Söyle bana, bundan iyi ne yaparsın, tembelsen?
Hoşuna gider mi acaba güldürüleri
ağlatılara aktarmak ya da çetin savaşlar
gümbürdetmek özdeş ayaklı dizelerle.
Boğuk sesiyle üst perdeden okusun da
öğretmen seni tumturaklı tumturaklı,
çocukluktan çıkmış kızla soylu oğlan
nefret etsin diye mi? Gece yarısına değin
lamba ışığında kafa yorarken görülen
çokça ağırbaşlılar, çokça ciddiler yapsın şunları.
Ama sen Roma nüktesine batır hoş kitapçıkları;
okusun da insanların yaşamını,
kendi törelerini bulsun orada.
Dar bir kavalla çalar görünsen de ezgilerini,
senin kavalın baskın çıkar nasıl olsa
birçok kişinin borazanına."

4

Yeryüzünde ne denli büyük bir kalabalık
adadığı adakları yerine getiriyor
önderi için Latium sunakları önünde!
Yalnız insanlar duymuyor ki bu sevinci,
Germanicus, sanırım, doğrudan doğruya
tanrılar da sunularda bulunuyor şimdi[238].

5

Yüzük kalmadı elinde[239], Macer,
kızlara armağan ede ede, Macer.

6

Hiçbir şey daha çok nefret uyandırmaz
kocamış Euctus'un eskillerinden
–Saguntum çamurundan yapılma, kalıp gibi
şişkin karınlı kupaları yeğlerim–
sayıp dökerken geveze herif teker teker
gümüşlerinin olmadık eski kökenini
şarap sirkeye döner o konuştukça:
Laomedon'un sofrasına konmuştu bu kupalar:
Bunları götürmek için duvar çekmiş Apollo
kitarasının gücüyle. Rhetus canavarı
bu yayvan kupayla dövüşe girişmiş Lapith'lerle
gördüğün gibi, savaşta çarpık çurpuk olmuş.
Çok yaşamış Nestor'un diye düşünülür
bu iki kupa: Bir güvercin parlıyor
Pylius'un başparmağıyla ovulmaktan yıpranmış.
Aeacus'un torununun isteğiyle dostlarına
bu kapta karılıp sunulur bol bol iyi cins şarap.
Bu kupadan içmiş Bitias'ın sağlığına
güzeller güzeli Dido içkisini
Phrygia'lı kahramana verdiği şölende.
Torun Astyanax dönemi şarabı içeceksin
dede Priamus döneminden kalma kupalarda,
ağzın bir karış açık kaldıktan sonra
özenle işlenmiş eskil kupalar karşısında.

7

Savunma mı bu, güzel konuşma mı bu, Cinna.
On saatte dokuz sözcük söylersen, Cinna?
Dört su saati istedin bağıra çağıra.
Sus susabildiğin kadar artık, Cinna!

8

Çabuk çabuk geçen yılları başlatabilsen de,
İanus, yüzünle yenilesen de uzun yüzyılları,
ilkin sana yakılsa da günlükler dini bütünce,
sen esenlensen de yakarılarımızla,
saygı gösterse de mutlu erguvan sana,
bütün yüksek orunlular sana;
tanrının senin ayında[240] dönmesini görmeyi
yeğlersin Latin kentine, İanus, sen yine de.

9

Borcunun dörtte üçünü ödemek istiyordu
çapaklı Hylas az önce, Quintus, sana,
yarısını vermek istiyor şaşılaşınca.
Al bir an önce; fırsatı kaçırma, zaman yok.
Ya bir de kör olursa, hiçbir şey vermez sana.

10

En iyisinden Tyros güvezi bir palto almış
Bassus on bin sesters'e. Ucuza mı gelmiş, diyorsun.
Hem de nasıl, ödemeyecek ki parasını.

11

Rhenus bilir kentine vardığını artık senin,
halkının sesini duydu o da.
Yeni neşe çığlığı korkuttu düpedüz
Sarmatia soylarını, Hister'i, Getae'ı bile,
saygı gösterisinde bulunurken sana
kutsal Alan'da sevinç seli içinde,
hiç kimse duyumsamadı salınmış atların

dört kez koştuğunu. Roma daha çok sevmedi,
Caesar, hiçbir önderini seni sevdiği kadar,
istese de daha çok sevemez ki seni de.

12

Mallı mülklü kadınla neden evlenmek istemem
soruyor musun? Karıma varmak istemem de ondan.
Kocasından aşağı olmalı hatun, Priscus.
Başka türlü eşitlik olmaz erkekle kadın arasında.

13

Yirmi bin sesters ödedim onun için, deli dediler diye.
Akıllı çıktı, Gargilianus, ver paralarımı geriye.

14

Kış ayazı vurmasın Cilicia fidanlarına,
azgın yel yakmasın diye körpe korunu,
güney yeline karşı camlar kondu önüne
günü, ışınlarını olduğu gibi geçiren.
Bir odacık verildi ki buna karşılık bana,
penceresi doğru dürüst kapanmaz,
içinde poyraz bile durmak istemez.
Eski dostun otursun diye buyuruyorsun ha
acımasızca böyle? Daha güvende olurum,
hani yok mu, bir ağacının kovuğuna sığınsam.

15

Yeni bir Pannonia savaşı ününü kazanırken,
her sunak sunuda bulunurken İuppiter'imizin
geri dönüşüne; halk günlükler sunar,
minnet duyan atlı sunar, senato sunar,
üçüncü kez armağanlarınla[241]
varsıl kılarsın Latium halk yığınlarını.
Bu gizli yengi törenlerini[242] de andı Roma,
daha küçük değildi senin barışının şu defne dalı,
çünkü kendine güveniyorsun
seninkilerin kutsanmış dini bütünlüğüyle.
Başkanın en büyük erdemidir adamlarını tanımak.

16

Ekmek yapıp satmıştın uzun süre,
Cyperus, davalara bakıyorsun şimdi,
iki yüz bin sesters istiyorsun her birinden.
Ne var ki yiyip bitiriyorsun hepsini,
borç ala ala sürdürüyorsun yaşamını.
Ekmekçiliği bırakmış değilsin, Cyperus:
Bir yandan ekmek yapıyorsun da
un ufak ediyorsun her şeyi öte yandan.

17

İki bin sesters'e savundum davanı, Sextus,
anlaştığımız gibi. Ne demek oluyor şimdi
bin sesters yollaman bana? "Ağzını açmadın,
dava güme gitti senin yüzünden," diyorsun.
Borcun daha çok, Sextus, utanç duyduğum için.

18

Eğer epigramlarını yayımlasan, Cerrinus,
ya başa baş gelebilirsin benimle
ya da sen alırsın önceliği.
Ancak, o denli saygılısın ki eski dostuna,
kendi ününden daha değerli benimki sana.
Böyle el atmadı işte Maro
Calabria'lı Flaccus'un şiirine,
Pindaros'un şiir türünde başta gelse de
Varius'a bıraktı Roma ağlatısında övgüyü,
oysa daha güçlü bir sesle kendini
gösterebilirdi ağlatı alanında.
Adım başı bulunur altın, mal, tarla veren dost.
Binde bir çıkar başka yeteneğe hak tanıyan.

19

Yoksul görünmek ister Cinna; yoksul gerçekte.

20

İki yüz dize yazıyorsun bir günde, Varus,
bir tekini bile çıkıp okumuyorsun halka.
Akılsızlık ederek akıllılık ediyorsun.

21

Ey Sabah Yıldızı, ışıt günü:
Ne diye geciktiriyorsun sevincimizi?
Caesar gelecek, Sabah Yıldızı, ışıt günü.
Roma diliyor bunu. Acaba dingin Bootes'in
tembel arabaları mı getiriyor seni
çok yavaş deviniyor da dingil?

Cyllaros'u getirebilirdin Leda burcundan.
Şimdi Castor'un kendi gelecek sana atıyla.
Neden alıkoyuyorsun kanı kaynayan Titan'ı[243]?
Xanthus ile Aethon istiyor gemleri,
nöbet tutuyor Memnon'un besleyici annesi,
parlak ışığı önünde silinmiyor
geciken yıldızlar ne olursa olsun.
Ausonia'lı önderi görmeye can atıyor ay.
Gel artık, Caesar, isterse gece olsun:
Gün ışığına kavuşacak halk gelişinle,
yıldızlar yerlerinde olsalar bile.

22

Yabandomuzu yemeye çağırıyorsun beni,
Gallicus, domuz koyuyorsun önüme.
Melez olurum, Gallicus, beni aldatıyorsan.

23

Acımasızım, obur mu oburum sana göre,
Rusticus, yemek yüzünden aşçıyı dövmekle.
Yeterli değilse sence kırbaçlama nedeni,
hangi nedenle dayak yesin istersin aşçı?

24

Ürkek, ince kitapçığımla ne istersem, ver
doğru dürüstse yazdıklarım. Vermezsen, Caesar,
bırak da dilekte bulunayım: Hiçbir zaman
gücenmez günlüklere, dileklere Iuppiter.
Altından ya da mermerden kutsal yüzler yapmakla
tanrıları yaratamaz insan:
Yakarılarda bulunandır tanrıyı yapan.

25

Yalnız bir kez hasta gördün, Oppianus, beni:
Kötü bu işin sonu, sık göreceğim seni.

26

Bu denli korkmadı Ganj ırmağı avcısı doğu ellerinde,
beti benzi atmış kaçarken Hyrcania atı üzerinde,
Roma'nın ilk kez kaplanları gördüğü zamanki denli,
Germanicus: Bilemedi ne denli tat aldığını
Senin alanında kazanılır Erythrae yengileri,
yengin tanrının, varsıllığı, serveti, Caesar:
Çünkü bir çift kaplanla yetiniyordu Bacchus,
Hintli tutsakları sürüklerken arabasının arkasında.

27

Armağanlar mı veriyor biri sana, Gaurus
mallı mülklüyken, yaşını başını almışken,
"öl" demektir bu sana, aklın ve sezgin varsa.

28

Hangi sürünün ürünü, onuru olmak istersin,
söyle, konuşma ustası dostumun bana
hora geçen armağanı toga? Çiçek açtı mı
Leda Phalanthum'unda Apulia çayırı senin için,
Calabria sularıyla beslenen Galaesus'un
doyurduğu bakımlı yerde? Yoksa seni de
Hiber ağılının Tartessus'lu besleyeni Baetis
Hispania koyununun üzerinde yıkadı mı?
Dini bütün Cyllarus'un tanrısal ağzıyla
içtiği Timavus'un bir sürü koluna mı denk

yoksa senin yününün sayısı?
Amyclae boyasıyla morarmak yakışmadı sana,
Miletos'unki yakışmazdı ki senin postuna.
Zambakları, henüz dalındaki kurtbağrıları,
Tibur tepesinde donan fildişini geçersin sen;
Sparta kuğusu, Paphos güvercinleri
boyun eğecek sana, boyun eğecek
Kızıldeniz'de gün yüzüne çıkarılmış inci:
Ancak, ilk karlarla yarışan armağan olsa da bu,
daha temiz değildir Parthenius'çuğumdan.
Babilli kurumlu Semiramis'in iğne işi
renk renk, çeşit çeşit dokumalarını yeğlemem ben,
Athamas simi içinde daha çok beğenmem
kendimi, Aeolia koçunu armağan etsen bana,
Phrixus. Bakıp bakıp ne çok gülecekler ama
togamla uyumsuz Palatium'dan gelen paltoma.

29

Koşuklarının kısalığıyla hoşa gitmek ister
ikililer ozanı, sanımca. Neye yarar kısalık,
söylesene bana, kitap söz konusuysa?

30

Brutus zamanında onurların en büyüğüydü
şimdi Caesar Alanı'nda izlenen oyun.
Baksana nasıl tutuyor yalımları,
nasıl tat alıyor çektiği cezadan,
nasıl egemenliği altına alıyor
güçlü eliyle şaşkına çevirip ateşi?
Kendi kendinin izleyicisidir orada,
sevinir sağ elinin soylu yitişine:
Doya doya tadını çıkarır o el
kurban oluşunun; sol el daha da yılmazca

hazırdı sönmeye yüz tutmuş ateşe girmeye
isteğine karşın alınıp götürülmeseydi
önünden işkencesinin aracı.
Önce işlediği suçu bilmek üzer insanı
böyle bir onur kazanmasından sonra:
Bana yeter, gördüğüm bu eli tanımış olmak.

31

Bilmem nasıl yakışıksız bir şey söylüyorsun,
Dento, kendinle ilgili olarak açık açık,
babalık hakkı istiyorsun evli olmana karşın.
Efendiyi bıktırmasan artık yalvara yalvara,
kentten memleketine dönsen geç olsun varsın.
Yoksa dört çocuk bulacaksın, üç yerine,
Sen karını bırakıp da uzun uzun
uzak ellerde kalmaya kalktığında.

32

Sessiz havanın içinden kayıp bir güvercin,
oturan Aratulla'nın göğsüne sokuldu,
okşarcasına. Rastlantının oyunu bu,
varlığı duyulup kalmadıysa,
serbest bırakılmasına karşın
kaçıp gitmek istemediyse oradan.
Daha güzel şeyler umut edilebilirse
dini bütün kız kardeşin geleceği için,
dileklerle yumuşatılabilirse
yeryüzünü yöneten efendinin yüreği,
belki muştu vermeye geliyor bu kuş sana
erkek kardeşinin döneceğine ilişkin
sürgün olduğu Sardinia kıyılarından.

33

Praetor'luk tacından bir yaprak yolluyorsun bana,
Paulus, yayvan kupa olsun istiyorsun adı.
Bu saydam ince özle sıvanmıştı az önce,
tahtadan inip kalkan oyun eğlence aygıtı,
açık kırmızı safran dalgasının yaladığı yeri;
kurnaz bir uşağın tırnağıyla kopardığı
daha doğrusu bir maden yaprağı mı yoksa,
yatağının ayak ucundan diye düşündüğüm?
Uçan bir sivrisineği duyumsar o uzaktan,
sürüklenir minicik bir kelebek kanadıyla;
sallanır durur boşlukta takılır da
küçücük bir lambadan çıkan dumana,
kırılıverir üzerine bir damla düştü mü
yavaş yavaş karıştırıldığı şaraptan.
İnce bir katmanla sıvanır ceviz biçiminde hurma
İanus ayının başlarında, az buçuk parayla bunu
götürür koruyucusuna kirli paslı yanaşma.
Daha incedir Mısır baklasının ipçikleri,
daha dolgundur leylakların taçyaprakları
kızgın güneş altında yere düştüklerinde;
ne bu denli ince bir ağ örer örümcek
oradan oraya dolaşarak gelişigüzel, ne de
bu denli yeğin ürün verir ipekböceği
asılı durduğu yerde. Daha kalındır
yaşlı Fabulla'nın yüzüne sürdüğü üstübeç,
daha yoğundur çalkalanan sudaki kabarcık;
daha dayanıklıdır saçların kıvrımını
korumak üzere takılan ağ başlık,
Latin saçlarını boyayan Batavia sabunu.
Böyle bir zar sarar çepeçevre yavruyu
Leda yumurtasında, bu türlü yapay benler konur
alna ay biçiminde. Nene gerek yayvan kupa,
olanak bulurken kürek göndermeye
ya da kaşık gönderebilirken bana,

–çok büyük nesneler sözünü ettiklerim–
bir kavkı göndersen yeter, uzun sözün kısası,
hiçbir şey yollayamadığın zaman, Paulus.

34

Mys'ün ürünü gümüş bir ilk örnek var diyorsun elinde.
Ya daha eski ilk örnekse sen olmadan yapılanı?

35

Birbirinize bu denli denk düşmüşsünüz de
kişiliğinizle olsun yaşantınızla olsun,
kötüler kötüsü kadın, kötüler kötüsü koca,
doğrusu şaşıyorum anlaşamamanıza.

36

Piramitlerin şaşılası görkemine gül, Caesar;
yabanıl Memphis söz etmiyor artık doğu yapıtından:
Mısır işi kaçta kaçıdır Arcadia sarayının?
Bütün yeryüzünde daha parlak hiçbir şey göstermez gün.
Yedi dağın yükseldiğine inanabilirsin bir arada,
daha kısa kaldı Ossa üzerine
Thessalia'daki Pelion çıktığında:
Öyle girer ki göğe, parlak yıldızlar arasına
yerleşip gürler alttaki buluttan kurtulmuş tepesi,
Phoebus'un tanrısal gizemiyle dolar ilkin,
Circe, doğan babanın yüzünü görmeden daha.
Yıldızlara ulaşsa da evinin alınlığı,
gökyüzüyle boy ölçüşse de evin, Augustus,
yine küçük kalır efendisinin yanında.

37

Yüz bin sesters mi verdin sanıyorsun yoksa
Polycharmus, belgesini geri vermekle, Caietanus'a?
"Borçluydu bunu," diyorsun. Belgeyi kendine sakla,
Polycharmus, iki bin sesters borç ver Caietanus'a.

38

Sağlam bir sevgi saygıyla varlık gösteren kişi
verici olur eli açıklığını duyumsayacak olana,
mirasa konmak için uğraşabilir belki
ya da karşılık görmek isteyebilir:
Üzüntüsünü azaltmaktan başka ne arar
bıraka bıraka adını bırakmışsa biri,
öldükten, toprağa karıştıktan sonra?
İyi olması mı önemlidir insanın
yoksa iyi görünmek istemesi mi?
Adının yitmesine izin vermiyorsun
toprağa verildikten sonra Blaesus'un
düzenlediğin törenlerle kaygılı kaygılı,
Melior, herkesin bildiği gibi.
Blaesus'a göre bir şey yapıyorsun,
doğum gününe saygılı olmak üzere,
kasandan cömertçe bol bol armağan dağıtmakla
anmasını bilen, dini bütün yazıcılar kalabalığına.
Yaşam boyu, uzun süreli bu iyiliğin
sana dönecek küle, dönüşmenden sonra.

39

Önceleri yer yoktu Palatium'da çağrılılara
sofra kuracak, tanrısal içkiler, yemekler sunulacak:
Kutsal içkiyi içmen uygundur burada,
Ganymedes'in eliyle karıştırdığı

kupaları eline alman, Germanicus.
Dilerim Gürleyen Göğün çağırılısı olasın
gecinden, ama kendin gelsene, İuppiter,
ayağını çabuk tutarsan sen eğer.

40

Ne bahçenin ne verimli asmanın değil de,
az bulunur korunun bekçisisin, Priapus,
bundan doğmuşsun, doğabilirsin yeniden.
Uzaklaştır ha, çalıp çırpacak elleri,
koruyu koru efendinin ocağı için.
Sen de odun olursun yoksa.

41

Armağan yollamadı Athenagoras üzüntüsünden
her yıl soğuk kış ayının ortasında yolladığı türden.
Göreceğiz Athenagoras üzgün mü, Faustinus.
Kuşku yok ki bana üzüntü verdi Athenagoras.

42

Yüz kez yıkanabilirsin, Matho, benim kesemden,
her zamanki gibi, baştan çıkarmazsa seni
varsıllardaki büyükçe yemek sepeti.

43

Fabius karılarını gömüyor, Chrestilla kocalarını,
ölüm yanarı sallıyor her ikisi gerdek yataklarında.
Birleştir eşini haklayanları, Venus, olsun bitsin:
İkisini birden alıp götürür bir tek Libitina.

44

Yaşamaya bak, Titullus, sözümü dinle de,
her zaman geç kalınmış sayılır bunun için.
Geç olur çocukluğunda başlasan bile.
Yaşamaya bakmıyorsun da, zavallı Titullus,
eşikleri aşındırıyorsun teker teker,
ilerlemiş yaşında yanaşma kimliğiyle,
ter içinde kalıyorsun, ıslanıyorsun
sabah sabah öpüşe öpüşe kentin içinde,
koşuyorsun oradan oraya üç Forum'da[244]
bütün atlıların, Mars tapınağının,
dev Augustus yontusunun önünde
her gün saat üçten beşe değin,
çal çırp, yığ, al götür, edin: Bırakmak olmaz.
Sararsın yığın yığın parayla kurumlu kasan,
yüz yaprak açılsın ay başı ödemeli,
kalıtçın ant içer hiçbir şey bırakmadığına,
teskere üzerinde ya da taşta yatarken
papirüs tıkıştırılıp ölüm yatağın büyürken,
hadımları öpecek gözyaşları içinde,
kasıla kasıla, senin oynaşını
koynuna alıp uyuyacak daha ilk geceden
üzgün oğlun, sen istesen de istemesen de.

45

Aetna kıyılarından dönüyor
Priscus Terentius geliyor yanıma:
Süt gibi ak bir taşla belirtilsin bu gün,
yüz konsül görmüş küçük testiden, ağır tortusu
pırıl pırıl şarap boşaltılsın haydi,
yumuşak bir bezden süzüle süzüle.
Benim sofralarım ne zaman kavuşacak
tertemiz bir geceye? Ne zaman ısınacağız
öylesine doğru dürüst, katıksız bir şarapla?

Bundan iyi fırsat olmaz soframı donatmak için,
Flaccus, seni bana geri verdiği zaman
Cytherea'lının oturduğu Kıbrıs.

46

Cestus oğlan, Hippolytos'tan iffetli oğlan,
çocuksu bir güzelliğin var dürüstlüğün kadar,
seninle birlikte olmak ister Diana, yüzme öğretir,
Phrygia'lısına[245] tümüyle seni yeğlerdi Cybele
birlikte olmak için. Ganymedes'ten sonra
sen alınabilirdin yatağa, efendine
duygusuz öpücükler verirdin, olur biterdi.
Ne mutlu körpe kocasını hırpalayan karısına,
seni ilk kez erkek kılacak kadına.

47

Kimi yeri tıraş olmuş, kimi yeri kazınmış,
kimi yeri yolunmuş çenendeki kılların.
Kim inanır bir tek başın olduğuna senin?

48

Tyrus mantosunu kime verdi bilmez Crispinus,
üstünü değiştirir, togasını giyerken.
Kim olursan ol, onun omzuna koymandır
senden dileğim, o yerin süsünü püsünü:
Crispinus değil, manto diliyor bunu senden.
Her kim geçirirse geçirsin sırtına
deniz kabuğuyla bir güzel boyanmış giysileri
ancak şu renk uygun düşer şıklığa.
Toga alsana, hoşuna gidiyorsa aşırma,
kolayca atlatabileceğin çılgın çirkin kazanç.

49 (50)

Ne denli görkemli bir sofra kurulur,
devlere karşı kazanılan yengiyi kutlarken,
ne büyük bir geceydi o bütün tanrılar için,
tanrıların halk sınıfıyla birlikteydi yemekte
iyi yürekli baba, İuppiter'den şarap istemenin
Faunus'lara izin verildiği bir ortamda.
Bu denli büyük şölenlerde kutlanır
senin defne dalları takınman, Caesar[246];
bizim sevincimizle sevinir tanrılar.
Seninle birlikte yer içer bütün atlılar,
halk, senato üyeleri, tanrı yemekleri yer
önderiyle birlikte Roma. Büyük şeylerdi
söz verdiklerin, ne denli büyüklerini serdin
önümüze! Yiyecek sepeti sözü verdin,
kuş sütü eksik sofra çıktı karşımıza.

50 (51)

Kimin emek ürünü bu yayvan kupa?
Usta Mys'ün mü yoksa Myron'un mu?
Mentor'un mu yoksa senin elinden mi çıktı,
Polyclitus? Rengi kararıp bozulmaz
buğunun muğunun etkisiyle.
Ateşe girince bulutlardan korkmaz cismi;
sarı maden denli parlamaz gerçek amberler,
kar gibi ak fildişini geride bırakır
başarıyla arıtılmış gümüş. Gerece bakmaz
sanat: Ay böyle tamamlar dönemini,
ışıl ışıl yanar büyüdükçe büyüdükçe.
Bakımlı bir koç durur, Aeolus'un oğlunun
Thebae'lı Phriksus'a verdiği postla sırtında!
Buna binmiş olmayı yeğlerdi bacısı;
Cinyps kıyısından berber kılına dokunmazdı,
sen kendi bağında otlansın isterdin, Lyaeus.

Çifte kanatlı altın bir Amor abanıyor
hayvanın sırtına, Pallas flütünü çalıyor
körpe ağzıyla. Şakıyan yükünü taşıdı
Methymna'lı Arion'dan ötürü sevinçli yunus
yatışmış dalgalar arasında yüzerek.
Efendinin sürüsünden biri değil de
sen doldurabilirsin elinle benim için,
bu ona yakışır armağan tanrı içkisini,
Cestus; doldur haydi Setia şaraplarını,
sofranın onuru Cestus; köle bile susamış,
keçi bile susamış gibi geliyor bana.
İnstantius Rufus'un harfleriyle belirlensin
yayvan kupalardaki içkinin sayısı:
Ondan geldi ya o denli büyük armağan bana:
Yayvan kupanla dört tane içeceğim, Rufus,
sevgilime saklayacağım kendimi.
Telethusa gelirse, söz verdiği gibi
tatlılıklar da getirirse yanında,
yediye çıkacağım; karar veremezse
iki adındaki harf sayısınca içeceğim,
sevenini aldatırsa, derdimi boğmak için.

51 (49)

Gerçekten güzel bir kızı seviyor kör Asper.
Doğrusu ya görmesinden çok seviyor Asper.

52

Öyle bir becerisi var ki Drusus'ların
sakallarını tıraş eden berber oğlanımın,
Nero'nun Thalamus'unda yoktur böylesi.
Rufus'a ödünç verdim bir kez, istedi diye,
Caedicianus, yanaklarını parlatmak üzere.
Aynı saçlara yönelirken yeniden

müşterinin verdiği buyruğa göre
aynadan baka baka elini yönetmesiyle,
cildini parlatır, bir daha bir daha geçer
az önce kestiği saçların üzerinden,
sakallı biri olup döndü benim berberim.

53

Ne denli büyük bir kükreme duyuluyor
Afrika çöllerinde, sayısız aslan azdıkça
ormanda, Kartaca kulübelerine çağırırken
afallamış boğaları, kafasız koyunları,
korkudan beti benzi atmış çoban:
O denli büyük bir korku titretti ortalığı
az önce Ausonia alanında. Kim inanırdı
bir sürüden olduğuna bunun? Bir tekti, ancak,
kimin haklarını tanırdı, kime taç verirdi
mermeri alacalı Numidia toprağı,
aslanlar bile korkudan tir tir titrerken:
Ah nasıl bir güzellik, bir onur vermiş boynuna,
yarım ay biçiminde dikildiğinde
yelenin altın renkli gölgesi!
Nasıl büyük av mızrakları uydu geniş göğsüne,
ne denli büyük sevinç getirdi yine ölümü!
Nereden böyle mutlu bir ün kazandı
senin ormanlarından, ey Libya?
Cybele'nin boyunduruğundan mı[247] gelmişti
acaba o? Yoksa Aslan burcundan mı gönderdi
daha doğrusu, ister kardeşin ister baban
sana bu yabanıl hayvanı, Germanicus?

54 (53)

Gelmiş geçmiş kızların en güzelisin,
gelmiş geçmiş kızların en bayağısısın,
ah ne kadar isterdim, Catulla,
daha az güzel ya da daha çok arlı olmanı.

55

Dedelerimizinkini aşsa da çağımız,
büyümüş olsa da Roma önderiyle,
şaşarsın aramızdan çıkmıyor diye
ulu Vergilius Maro gibi bir yetenek,
kimsenin savaş şiirleri yazmadığına
onca güçlü destan borazanı üfleyerek.
Maecenas'lar olsun; eksik olmayacak Maro'lar,
Flaccus, bir Vergilius verecek kırlarını bile
sana. Yoksul Cremona'nın oralarda
dönümlerce toprak yitirmişti Tityrus,
ağlıyordu alıp götürdüğü koyunlarına
dertli dertli: Gülümsedi Etrüsk atlı,
sürdü oradan gerisingeri kötücül yoksulluğu,
tez elden kaçıp gitmesini buyurdu:
Al varsıllığı, en büyüğü ol ozanların.
"Benim Alexis'imi de sevebilirsin," dedi.
Efendinin sofrasının yanında duruyordu
kara Falernum şarabı doldurarak
mermer aklığındaki eliyle
o yakışıklı mı yakışıklı oğlan,
saplı kupaları sunuyordu
İuppiter'i bile kendine çekecek
gül pembe dudaklarıyla tadına bakıp.
Ürünlere yarayan güneş altında yanmış,
yanakları al al olmuş Thestylis'i,
etli butlu Galatea'yı unuttu ozan
esinlenip: İtalya aklına geldi o saat,
"SAVAŞLAR ve YİĞİTLER"[248] az önce ağlamışken
"Sivrisinek"[249] için işlenmemiş bir dille.
Ne diye söz edeyim Venus'lardan,
Marsus'lardan, varsıllaşmış ozan adlarından,
büyük çaba olacak bunları bir bir saymak.
Vergilius olacak mıyım öyleyse,
Maecenas'ın armağanlarını versen bana?
Marsus olurum, Vergilius olmam ben.

56 (55)

Büyük armağanlar dağıtsan da çok çok,
daha büyüklerini vermek üzere sonra,
ey önderleri yenen, kendini yenen kişi,
armağanlar için sevilmiyorsun, Caesar,
senin için seviyor armağanları halk, Caesar.

57

Üç dişi vardı, tükürdü hepsini birlikte,
otururken Picenum'lu birisi gömütünde;
kalan parçaları topladı ağzını açıp
iyice, togasının kıvrımına koydu,
götürüp toprağa gömdü toptan.
Ölünün kemiklerini toplayamaz artık
günü gelince kalıtçı: Picenum'lu
bu görevi kendisi yerine getirdi çoktan.

58

Sana Sagaris[250] diyebilmek hakkım olmalı, Artemidorus,
artık, bu denli yağ içinde olduğuna göre pelerinin.

59

Nasıl da yetiyor bir tek gözü kendisine,
utanmaz arlanmaz alnının altında
çapaklı bir çukur taşıyan adama, baksana!
Küçümseme bu başı, bulunmaz daha hırsızı;
o denli eli uzun değildi Autolycus.
Gözünü üzerinden ayırayım deme sakın,
konuğun olursa bu: İki gözü de görür
kendinden geçince şaşı. Ortadan kaybolur

kupalar, koca koca kaşıklar,
hizmetlilerin şaşkın bakışları altında,
sıcak koynuna saklar bir sürü peçeteyi,
iyi bilir birinin üstünden kayan paltoyu
çaktırmadan almayı, üst üste iki paltoyla
sofradan kalkıp gider çoğu kez. Yüzü kızarmaz
uyuklayan ev kölesinin elinden almaktan
yanık olmasına bakmadan feneri.
Hiçbir şey yapamadı diyelim, o zaman da
kurnaz kurnaz dolanır kölesinin çevresinde,
kendi ayakkabılarını yürütür adam.

60

Palatium'un yüce tepesine denk olurdun,
bir buçuk ayak daha kısa olsaydın, Claudia.

61

Sapsarı kesilir Charinus kıskançlıktan,
çatlar, kudurur, ağlar, yüksek dallar arar
kendini asmak için oradan.
Neresine gidilirse gidilsin yeryüzünün,
şiirlerim söyleniyor, okunuyor diye değil
Roma'nın egemenliği altındaki
bütün soylar arasına yayılmasından değil
süslü çubuklarıyla, sedir yağı kokusuyla.
Kent dışında yazlık yerim olduğundan,
eskiden olduğu gibi tuttuğum değil de
kendi katırlarımı binip gittiğim için.
Nasıl ilenirim, ah Severus, pis kıskanca?
Şunu dilerim: Katırları olsun onun,
bir de yurtluğu Roma'ya yakın.

62

Epigramlarını yaprağın yüzünü çevirip yazıyor Picenum'lu,
üzüntü duyuyor tanrı yüz çevirirken bunları yazıyor diye.

63

Thestylus'u sever de Alexis için
daha az yanıp tutuşmaz Aulus,
Hyacinthus'çuğumu da seviyor belki şimdi,
gel de kuşku duyma şimdi, sevdiğine göre
Aulus'çuğum ozanların canının içlerini,
seviyor mu dersiniz ozanların kendilerini?

64

Armağan koparmak, armağan toplamak için,
Clytus, sekiz kez doğuyorsun bir yılda,
üç ya da dört ay başı vardır olsa olsa
doğum günü yemeği vermediğin bence.
Kıyıdaki aşınmış kuru çakıl taşlarından
daha pürüzsüz bir yüzün olsa da senin,
dalından düşmüş duttan daha kara saçların,
tüyden ya da peynir olmaya yüz tutmuş sütten
daha yumuşaksın löpür löpür etlerinle,
kabarmalar oluşur göğsünde senin
körpecik kızın erine sakladığı türden,
yaşını başını almışsın artık, Clytus, bence:
Nitekim inanan çıkar mı dersin acaba
gerek Priamus'un gerek Nestor'un
bu denli çok doğum günü kutladığına?
Utan artık, son ver arsızlıklarına.
Oyun oynamayı sürdürürsen böyle,
bir yılda bir kez doğmak yetmiyorsa şimdi sana,
hiç doğmamış sayacağım seni, Clytus.

65

Daha dün cennet gibi bir alandı burası,
dönüş yolunu açan Fortuna tapınağının
ışıl ışıl, bol bol parıltılar saçtığı yer:
Burada durdu Büyük Ayı burcu altında
yaptığı savaşın tozuna bulanmış yakışıklı,
yüzünde parlayan şanı yayarak Caesar;
başında defne dalı, sırtında apak giysisiyle
önderi burada esenledi Roma.
alkışlar, övgü sözleri arasında.
Başka armağanlar da tanıklık eder
yerin büyüklüğüne, hak ettiği değere:
Duyulan saygı belirtisi bir tak konur
halklar boyunduruk altına alındı diye,
coşku vardır kutlama şenliklerinde;
çifte arabayı çeken bir sürü fil görünür,
kendi altın yontusu asılır kocaman dizginlere.
Böyle bir kapı yaraşır senin yengi törenlerine,
Germanicus, böyle girişler yakışır Mars'ın kentine.

66

Augustus'a günlükler sunun, kurbanlar kesin
dini bütünlükle, Silius'çuğunuz için,
esin perileri. Her şeyden önce gelen,
biricik esenliğimiz Caesar istiyor
on ikilik destenin[251] geri dönmesini,
anlı şanlı censor değneğiyle
esinli ozanın kapısına vurulmasını
oğlunun konsüllüğü dolayısıyla.
Güvez rengi giysiler içinde mutluluk duyana
üçüncü kez konsül olmayı istemek kalıyor
şimdi de geriye, sevinci tam kılmak için.
Senato Pompeius'a, Caesar da damadına
vermiş olsun varsın kutsal orunları,

barışçı İanus üç kez büyüklük kazandırdı
bunların adına: Silius böyle yeğler
konsüllüğe birçok kez gelmeyi.

67

Saatin beş olduğunu daha bildirmeden
kölen sana, kalkıp konuk geliyorsun sen bana,
Caecilianus, duruşmalar ertelenmişken
saat dörtte az önce kısık bir sesle,
hayvanlar yorgunluktan bitkin düşünce
alanda Çiçek Tanrıça şenliklerinde[252].
Koş, haydi geri çağır pis uşakları yıkanmadan,
Calliustus; serilsin yataklar. Otur, Caecilianus.
Sıcak su istiyorsun. Soğuğu gelmedi ki daha;
mutfak soğuk, kapalı, ocak tam takır kuru bakır.
İyisi mi sabah gel; çünkü ne olacak
beşinci saate değin bekleyeceksin de?
Geç kalıyorsun öğle yemeğine, Caecilianus.

68

Corcyra kralının yemiş bahçelerini gören,
senin evinin kırını yeğ tutar, Entellus.
Değerli saydam gerecin korumasında
canlı canlı duruyor toplanan ürün,
örtünün altında yine de gözlerden
uzak kalmadan tadına doyulmaz üzüm,
kıskanç kış yakmasın diye pespembe salkımları,
soğuk vurmasın diye Bacchus'un armağanlarına
buz keserken ortalık: İşte böyle ışıldar
kadın bedeni ipek giysiler içinde,
çakıl taşı böyle sayılır pırıl pırıl suda.
Doğanın izin vermediği ne var beceriye?
Verimsiz kıştan beklenir güzün yükünü çekmek.

69

Eski ozanlara hayransın yalnız, Vacerra,
hiçbir ozanı övmüyorsun ölmedikçe.
Kusura bakma, Vacerra: Ölmeye değmez,
senin hoşuna gideceğim diye.

70

Dinlenmeyi ne denli severse dingin Nerva
o denli de güzel konuşmayı bilir, ne var ki
utangaç ya, gösteremez gücünü, yeteneğini:
Susuzluğunu belli etmemeyi yeğledi
kutsal Permessus pınarının suyunu
uzun uzun çekerek bitirebilecekken,
ince bir taç takmakla yetindi
Pierus esin perileriyle bağdaşan alnına,
yelken açmadı ün kazanma yolunda.
Ne olursa olsun yine de onun
zamanımızın Tibullus'u olduğunu bilir
bilgili Nero'nun ünlü şiirlerini bilen.

71

Dört libra'lık gümüş yolladın bana, Postumianus,
on yıl önce kış mevsiminde; daha çoğunu umarken
–çünkü küçülecek değil ya büyüyecek bile
armağan dediğin şey gerekçesiyle–
iki libra'lık geldi gele gele; indi de indi
üçüncü, dördüncü yıl; derken beşinci yılda
düştü 8.5 ons'luk Septicianus libra'sına;
sekiz ons'luk çanağa düştük altıncı yılda;
yarım libra'lık kupa verildi ertesi yıl;
bir libra etmez bir kaşık gönderdi
sekizinci yılda; iğne gibi bir kaşık geldi

dokuzuncu yılda. Bir şey kalmadı geriye
bana onuncu yılda göndereceğin:
Dört libra'ya dön, Pontumianus, yeni baştan.

72

Daha güvez kılıfına bürünmeden,
katı, kuru süngertaşıyla sürüle sürüle
parlatılmadan, yerinde duramıyorsun,
Arcanus'un peşine takılmak için.
Bilgili Votienus'un Narbo Paterna'sı,
güzel mi güzel Narbo istiyor ya
artık onun adalet dağıtmasını,
yıllık görevini yürütmesini:
Çifte adakla dilekte bulunmalısın,
o yere, bu dosta kavuşacaksın.
Nasıl da isterdim kitapçığımın yerinde olmayı.

73

Ne senden içtenliklisi bulunur, İnstantius,
ne de tertemiz yalınlıkta senden iyi yüreklisi,
güçlü bir istek vermek istiyorsan Thalia'ma,
şiirim hep yaşasın diyorsan, sevgi sal içime.
Cynthia ozan kıldı seni, uçarı Propertius,
güzel Lycoris'le belirdi Gallus'un yeteneği,
alımlı Nemesis'le ünlendi uyumlu Tibullus,
Lesbia şiir yazdırdı sana, ey Catullus usta,
ne Paeligni küçümsemeli ne de Mantua beni
ozan diye, bir Corinna'm, bir Alexis'im olursa.

74

Göz hekimiyken kılıç oyuncusu oldun,
kılıç oyuncusu olarak yapıyorsun
hekimlikte yaptığını şimdi.

75

Tuttuğu eve dönerken gece geç saat bir Lingon
Örtülü Yoldan[253], Flaminus yolundan yenileyin,
topuğu çıktı başparmağını çarpınca bir yere,
boylu boyunca serilip uzandı toprağa.
Ne yapabilirdi Gallia'lı, nasıl kımıldardı?
Küçük bir kölesi vardı kocaman efendinin,
öyle sıskaydı ki, güçlükle taşıyabilirdi
ufacık bir feneri: İyi bir rastlantı olmuş,
yardım elini uzatmışlar zavallıya.
Bir çulsuzun ölüsünü taşıyormuş dört kamu kölesi,
iç karartan odun yığınında geçip giden
binlercesinden birini; eşlik eden güçsüz uşak
taşısınlar diye yalvarır alçak sesle
nereye isterlerse cansız bedeni:
Bununla değiştirirler ellerindeki yükü,
omuzlarına alırlar sıkı sıkı sarıp
dar saldaki büyük ağırlığı.
Hakkıyla "Ey şimdiden ölü Gallia'lı!"[254] denebilen
birçokları arasında tektir o bence, Lucanus.

76

Doğru söyle bana, Marcus, doğru söyle ne olur.
Bundan daha çok isteyeceğim bir şey yok çünkü.
Böyle yalvarıp yakarıyorsan hep, Gallicus,
kendi kitaplarını halka okuduğun zaman,
yanaşmanın davasını her savunduğunda.
İstediğine olmaz demek güç geliyor bana.
Dinle öyleyse gerçekten de gerçek olanı:
Gerçeği duymayı sevmiyorsun, Gallicus.

77

Arkadaşlarının üzerine titrediği
tatlılar tatlısı çocuk, güller arasında
sonsuza dek yaşamaya değer çocuk,
Asur kakulesiyle parlasın saçların her zaman,
çiçeklerle örülmüş taçlar sarsın başını,
eski Falernum şarabıyla kararsın rengi
kesme camdan pırıl pırıl kupaların.
Aşk cilveleriyle ısınsın yumuşak yatağın.
Kendisine biçilen ömürden daha uzun yaşamış sayılır,
böyle gençliğine doymadan ölüme giden.

78

Devlere karşı yenginin isteyeceği;
Hint alayına karşı kazanılan yenginin
isteyeceği oyunlarınla, Lyaeus, senin
Stella'ya düştü utku törenini kutlamak
kuzey ülkelerinin yenilgisi üzerine.
Ah ne alçakgönüllülük, ne saygı sevgi bu!
Az görüyor bunu, yeterli değildir ki
batı yakasında çağıl çağıl akan Tagus'un,
boz bulanık Hermus'un[255] altınları onun için.
Kendine özgü armağanları vardır her günün:
Bitmek bilmez inci dizili boyunluklar,
neler neler atılır kapması için
halkın üzerine; bir bakarsın para yağar
çıkıveren bulutlardan neşe içinde,
bir bakarsın çekiliş biletleri serper
seyirlik hayvanlar için bol keseden,
bir bakarsın giysi kıvrımına sokulmaktan
sevinç duyar kuş güven içinde,
oradan uzaktayken kavuşur efendisine
ad çekmeyle, kurtulur parçalanmaktan.
Ne diye sayayım araba yarışlarını,

iki konsülün her zaman birlikte vermediği
otuz yengi ödülünü? Ancak, Caesar,
bu denli büyük bir onurla alt edilir her şey,
çünkü kendi yengi töreninde
sen bulunursun izleyici olarak.

79

Ya geçkin bütün bayan arkadaşların
ya da çirkin ve geçkinlerden de bet yüzlü.
Alıp götürüyorsun bunları takıp ardına
şölenlere, direkli yollara, tiyatrolara.
Böyle güzelsin, Fabulla, böyle genç kızsın.

80

Kutsanmış ataların olağandışı zamanlarını
getiriyorsun bize, Caesar, katlanmıyorsun
ak saçlı yüzyılların silinip gitmesine,
eski töreler canlandırılırken Latium'da
alanlarda, yiğitçe dövüşülürken
daha yalın donanımlı bir elle.
Böyle korunur, sen başımızdayken,
eski tapınaklara gösterilen saygı,
kulübenin tanrı gücü olur
İuppiter'e o denli tapılırken de.
Böylece öncekileri geri getiriyorsun,
yeni yeni yapılar kurarken, Augustus:
Sana borçluyuz eski, yeni ne varsa.

81

Ne gizemli Dindymene törenleri için
ne Nil ineğinin er boğa[256] üstüne,
tanrılar, tanrıçalar için değil de
iri incileri için ant içer Gellia içe içe.
Bunlara sarılır, bunları öper de öper,
"Kardeşlerim" der bunlara, "Bacılarım" der bunlara,
iki çocuğundan daha çok sever bunları.
"Bir saat yaşayamam," der zavallıcık,
başlarına bir şey gelir de onlarsız kalırsa.
Yazık, nasıl iyilik ederdi şimdi,
Annaeus Serenus'un eli, Papirianus.

82

Kalabalık sana kitapçıklardan yakınırken,
Augustus, küçük şiirler sunuyorum diye
efendiye, biliyorum ki tanrı boş zaman bulabilir
kamu işlerine de esin perilerine de,
bu çiçek taçları da hoşuna gider senin.
Destekle ozanlarını, Augustus: Biz tatlı onurun,
ilk göz ağrın[257], tadın tuzunuz senin. Ne meşe
ne Phoebus'un defne dalı yaraşır tek başına:
Sarmaşıktan yurttaş tacımız da olsun başında[258].

IX. KİTAP

Merhaba, çok sevgili kardeşim Toranius'çuğum, öbürlerinin dışında kalan epigramı, kitaplığına resmimi koymak isteyen saygıdeğer Stertinus'a yazdım. Kim bu Avitus dediğim, bilmezsen olmaz diye; düşündüm ki ondan sana söz etmem gerekir. Esen kal ve konuk etmek üzere ona evini aç.

Ey istemesen de ünlü, yüce esinli ozan,
kavuşacaksın hak ettiğin ödüllere,
uzun yıllar sonrasında küle dönüşünce.
Şu kısa şiir yaşasın dursun senin için
ünlü kişilerinkiyle yan yana koyduğun
resmimin altında, Avitus: Öyle biriyim ki
ben, ikinci gelmem hiç kimsenin gözünde
incir çekirdeğini doldurmaz yazılarda,
beğeni değil de, sanırım, okuyucum,
sevgidir senin bana beslediğin duygu.
Büyük adamlar duyursun büyük konuları:
Ufak tefek şeylerden söz eden beni
sık sık elinize alın, yeter bana.

1

Mevsimlerin aylarına yakıştırıldıkça,
İanus kışın, Domitianus güzün, Augustus yazın
anlı şanlı adını alırken boyun eğen Rhenus'tan
German ay başlarının[259] büyük ışığı,
yüce babanın Tarpeia kayaları durdukça,
yakarıyla, günlükle yatıştırdıkça hatun
tanrıça İulia'nın tatlı istemini:
Kalacak Flavius soyunun yüksek onuru,
var oldukça güneş, yıldızlar, Roma'nın ışığı.
Göğe özgüdür yenilmez elin her kurduğu.

2

Yalnız kamışın hiç yakınmaz, Lupus, senden,
sevgiline değil de, seni sevenlere karşı
eli sıkı davranmana karşın. Yağ bağlar
hamurdan dişilik organlarıyla[260] bu zampara,
kara un konur çağrılının önüne.
Sevgili için Setia şarapları süzülür
karları ısıtacak ölçüde sıcak,
zehir gibi kara şaraplar içeriz biz
Korsika testisinden; bir gecenin hepsini
satın almadın babadan kalma malla,
kendi toprakları değil ki sürdüğü
yalnız başına bıraktığın arkadaşının;
pırıl pırıl Erythrae taşlarıyla parlıyor yosman,
tutukevine konmuş yanaşman, sen düzerken;
sekiz Suriyelinin taşıdığı
bir tahtırevan armağan edersin sevgiline,
salda çıplak yatacak dostun yük gibi.
Git şimdi, Cybele, sünnet et zavallı sapkınları:
Buydu, bu kamıştı, senin bıçağına yakışanı.

3

Geri istesen, alacaklı diye çıksan, Caesar,
tanrılara, gökyüzüne verdiğin ne varsa,
açık arttırmalı büyük bir satış olsa da
Olympus'un doruğunda, varını yoğunu
satmak zorunda kalsalar da tanrılar,
Atlans batacak, on ikide biri kalmayacak
tam tamına, tanrıların babasını
seninle uzlaştıracak: Ne ödeyebilir ki
Capitolium tapınaklarını sana gerçekten?
Ne ödeyebilir Tarpeia'nın tacının onurunu?
Nasıl ödeyebilir çifte tapınakları[261]
Gürleyen'in hatunu? Geçiyorum Pallas'ı:
İşlerinle ilgileniyor o senin.
Ne diye söyleyeyim Alceus'un oğlunu,
Phoebus'u, dini bütün Lacedaemon'luları?
Ne diye söyleyeyim Latium göğüne kattığın
Flavius tapınaklarını, ister istemez
beklersin ve dayanırsın, Augustus:
Çünkü İuppiter'in kasası yetersiz kalır
senin hak ettiğin kadarını ödemek için.

4

İki altına[262] düzülebilirken Galla,
düzmekten de ileri gidilebilirken,
o kadar daha verdiğinde eline:
Neden on altın alıyor senden, Aeschylus?
O kadar çok almaz emmek için Galla.
Ne diye öyleyse? Sesini çıkarmıyor ya.

5 (6)

Ey Ren egemeni, yeryüzünün babası,
arlı başkan, bütün kentler müteşekkir sana:
Çoğalacaklar; doğurmak suç değil artık.
Aç gözlü satıcının usta bıçağıyla
erkekliğinden yoksun edilmez ki[263] köle,
uğradığı yitikten üzüntü duysun,
aracının kasılarak aldığı ücreti[264]
baştan çıkmış çocuğuna vermez ki düşkün ana.
İşret köşelerine de girmeye başladı
seninle birlikte utanç duygusu, senden önce
yatak odasında bile bulunmazken bir zamanlar.

6 (7)

Libya oymaklarından dönüşün üzerine
hoş geldin demek istedim, Afer, sana
kapına gelerek birbiri ardından beş gün.
"İşi var, zamanı yok," ya da "uyuyor,"
denip gerisingeri gönderildim kaç kez.
Yeter bu kadarı: İstemiyor olmalısın
hoş geldin denmesini: Haydi kal sağlıcakla.

7

Sanki az gelmiş gibi cinsimize haksız davranış,
oğlanları önüne gelene peşkeş çekmek,
aracının elindeydiler daha beşikteyken,
öyle ki viyaklamalarıyla para istiyordu
gördüğü kirli işin karşılığında oğlan.
Tüyler ürperten cezalar çekiyorlardı
gelişmemiş bedenler. Ausonia'lı baba
razı olmadı böyle canavarlıklara,
körpe delikanlılara yardıma koştu az önce,

erkekleri kısır kalmasın diye korkunç tutku.
Çocuklar, gençler, yaşlılar sayarken önceleri,
bebekler bile seviyor seni, Caesar, şimdi.

8 (9)

Fabius hiçbir şey bırakmadı, Bithynicus, sana,
altı bin sesters verirdin oysa sen ona yılda,
aklımda kaldığına göre. Daha çoğunu
vermedi o hiç kimseye: Yakınma, Bithynicus,
yılda altı bin sesters bıraktı sana böylece.

9 (10)

Başkasının evinde yemek yemeyi seversin de,
Cantharus, bağırıp çağırırsın, sövüp sayarsın,
gözdağı verirsin ya, bir öğütüm var sana:
Bir yandan boğazına düşkünlük gösterirken
özgürlük taslayamazsın öte yandan.

10 (5)

Priscus'a varmak istiyorsun, Paula, şaşmam, akıllısın.
Priscus almak istemiyor seni: O da akıllı.

11

Yılın en iyi kesimine verilen ad,
menekşelerle, güllerle birlikte doğmuş ad,
Hybla arısı, Attica çiçekleri tadında,
görkemli kuşun[265] yuvaları koku gibi kokan,
nefis tanrı içkisinden daha tatlı ad,
sevdiği oğlanı çağırırken

Cybele'nin yeğlediği, Gürleyen'in içki sunucusu,
Parnassus sarayında duyulsa,
Venus'larla Cupido'ların yinelediği ad;
kaba bir dizede söylemek istemediğim
soylu, tatlı, incelikli ad: Ne var ki
başkaldırıyorsun ölçüye girmez hece sen.
Earinos der ozanlar ne olursa olsun,
ancak, hiç yasak konmadı Yunanlılara,
"Ares" demeleri uygundur kısa ya da uzun:
İzin verilmez bu denli konuşma ustası olan,
esin perilerine daha bağlı bize.

12

Cecropia arıları üşüşürken kısa ilkyaza,
yılın körpe mevsimini çağrıştıran adın var:
Venus yazı kamışıyla yazılmaya değer ad,
Cytherea'lu tanrıçanın kendi iğnesiyle
seve seve işlediği ad; harfleri
Erythrae denizinin incilerinden,
başparmağı süre süre ovuşturulan,
Güneş'in kızlarının değerli taşının belirttiği[266],
kanatlarıyla yaza yaza turnakuşlarının
ta yıldızlara değin yükselttiği ad;
ancak Caesar'ın evinde olması yakışan.

13 (12)

Oporinos olurdum, güz mevsiminden gelseydi adım.
Chimerinos olurdum, korkunç kış dönemi yüzünden.
Therinus denirdi bana yaz ayından dolayı.
Ne olur ilkyaz mevsimindense kişinin adı?

14

Yürekten sevgiyle bağlı mı sanıyorsun
sofranda, yemeğinde dostluk kuran kişiyi?
Sen değilsin ki onun sevdiği,
yabandomuzu, barbunya balığı, domuz memesi,
istiridye onun sevdiği, sen değilsin ki.
Benim dostum olacak bu kez de
o denli güzel yemekler bulunsa soframda.

15

"Kendi yaptı," diye yazdırmış eli kanlı Chloe,
yedi erinin gömütüne, daha ne olsun?

16

Güzelliğini yansıtan aynayı, ipek gibi
saçlarını sundu Bergamalı tanrıya
kutsanmış armağanlar olarak[267],
bütün sarayda efendinin en çok sevdiği,
adı ilkyaz günlerini çağrıştıran o çocuk.
Böyle bir armağanla değer kazanmış toprak,
ne mutlu sana! Daha çok istemezdi
Ganymedes'in saçlarını edinmeyi.

17

Yazgı tanrıçalarının öreke başında
kısa kısa iplikler eğirmelerini
insancıl otlarla yavaşlatan
ey Latona'nın saygıdeğer torunu;
o senin oğlan yolladı Latium kentinden,
efendinin övgüsünü kazanmış bu saçları

adağını yerine getirip, bir de
parlak ayna kattı kutsanmış saçlarının yanına;
onun yargısıyla mutluluk geldi yüzüne
güven içinde. Gençlik güzelliğini koru sen,
uzun saçtan daha az yakışmasın kısası.

18

Başımı sokacak bir yuvam var kırda –dilerim,
Caesar, senin başkanlığınca sürsün gitsin–
bir de küçük konutum var kent içinde.
Ancak, dibi görünen oyuktan su çekerken
kuruyup kalmış bahçemi sulamak için
canı burnuna gelir insanın kıvrık tulumbadan.
Su yüzü görmeyen evim sızlanır durur
bir damla sudan yoksun bırakılmasından,
komşu kaynakla beslenip Marcius su kemeri
gürül gürül akarken. Castalia pınarı
ya da Iuppiter'in yağmuru olacak bize,
evime vereceğin su, ulu efendimiz.

19

Ardı arkası gelmiyor, Sabellus, dizelerinin,
Ponticus'un yenip içilen hamamını övmek için,
yıkanmakta değil, yemekte gözün, Sabellus, senin.

20

Efendimizin bebekliğinden beri
çocukluğunu bilen topraktır, mermer, altın
örtülü, bir baştan öbür başa açık bu yer[268],
ne mutlu, çınladı, ne çok ıngasını duydu,
ellerini gördü, destek oldu emeklerken:

Burada bulunuyordu tapılası ev,
hani Rodos'un, dini bütün Girit'in[269]
yıldızlı gökyüzüne sağladığı türden.
İuppiter'i korudular Giritli din adamları
tekdüze kuru bir ses çıkaran çalgılarıyla,
böylesini kuşanabilirdi ya hani
Phrygia'lı yarım yamalak erkekler[270].
Ama seni koruması altına aldı
tanrıların babası, Caesar, senin içindi
kargı kalkan yerine, yıldırımla korumalık.

21

Tarla satıp oğlan çocuğu aldı Artemidorus;
bir tarla aldı Calliodorus oğlana karşılık.
Söyle, Auctus, hangisi daha iyi yaptı sence:
Artemidorus çocuk seviyor, Calliodorus tarla sürüyor.

22

Belki halk, kaba saba yığın istediği için,
varsıllık istediğine inanıyorsun, Pastor,
Setia keseği yiyip bitirsin diye çapalarını,
sayısız köstekle ses vermesin diye Etruria toprağı;
yüz Mauretania masasının durması için
Libya fildişlerinden ayaklar üzerinde,
altın bir varak şıkırdasın diye yatağımda
yalnız büyük kristal kupalar yıpransın diye
dudaklarıma sürüle sürüle, karları
karartmasın Falernum şarabımız;
tahtırevanın kolu altında ter dökmesin diye
Canusium yünü giymiş Suriyeli köle,
koltuğumun çevresini doldurması için
üstü başı temiz, bakımlı yanaşmaların;
esrik konuğumun içi kaynasın diye

Ganymedes'le değişilmez uşağım için;
çamura batmış dişi katır kirletsin diye
Tyros güvezine boyanmış mantomu,
Massyl[271] değneği yön versin diye benim atıma.
Önemi yok benim için bunlardan hiçbirinin:
Tanığım olsun tanrılarla yıldızlar.
Ne için öyleyse? Bağışlarda bulunayım
ve yapı yapayım diye, Pastor.

23

Ey kızoğlankız tanrıçanın altın tacı
başında sarı sarı parıldayan Carus,
söyle nerede eriştiğin Pallas onuru?
Görüyor musun acaba mermerde
efendimizin pırıl pırıl yüzünü?
Geldi benim tacım kendiliğinden kondu
bu saçlara. Kıskançlıktan mosmor kesilebilir
Alba zeytini karşısında kutsal meşe,
yenilmez başı o çevrelediği için önce[272].

24

Phidias fildişini kim aştı Latium mermeriyle
Palatium yüzünü çizerken büstte.
Acunun yüzü bu, Iuppiter'in dingin yüzü bu:
Böyle gürler o tanrı bulutsuz gürlediği zaman.
Yalnız taç takmakla yetinmedi Pallas sana, Carus;
taptığın efendinin çizgilerini verdi o.

25

Kaç kez baktımsa şarap verirken Hyllus'una,
gözlerini dikiyorsun kötü kötü üstüme.
Nasıl, nasıl bir suçtur tatlı uşağına bakmak,
kuzum? Bakarız ya güneşe, yıldızlara,
tapınaklara, tanrılara. Başımı mı çevireyim
Gorgon kupa uzatmış da sanki bana,
gözlerimi, yüzümü alacakmış gibi benden?
İzin verilirdi yabansı olmasına karşın
Atreusoğlu'nun Hylas'a bakmasına;
Ganymedes'le gönül eğleyebilir Mercurius.
Körpe uşaklara baksın istemiyorsan çağrılın,
Phineus, Oedipus gibi körleri çağırmalısın, Afer.

26

Soluk kırlangıçotu özü armağan edecek
sana, ağzından sözler dökülüveren Nerva'ya
şiirler yollamaya kalkışan kişi, Cosmus,
Paestum'lu köylüye menekşeler, kurtbağırları,
Hybla arılarından Corsica balı verecek;
ancak şöyle ya da böyle bir çekicilik vardır
ne olursa olsun küçük bir esin perisinde;
ucuz zeytin istenir levrekten sonra.
Şaşakalma senin yargından korkuyor diye
küçük çaplı ozanı bilerek Thalia'mız.
Senin ne diyeceğini dert etmiş kendine
Nero, sana yolladığı zaman gençliğinde
eğlenmek için yazdığı açık saçık yapıtı.

27

Tüysüz de olsa yumurtaların, Chrestus,
akbaba boynuna benziyorsa da kamışın,
yosma kıçından pürüzsüzse de kafan,
bir tek kıl kalmasa da bacağında senin,
cımbız temizlese de acıta acıta
kanı çekilmiş dudaklarındaki tüyleri;
dilinden düşürmezsin Curius'ları,
Camillus'ları, Quintus'ları, Numa'ları,
Ancus'ları, kitaplarda zaman içinde
adı geçen kim varsa kıllı takımından,
ötersin büyük büyük sözlerle
çata çata karşındakilere,
kavgaya girişirsin tiyatrolarla, çağınla.
İşte bu atıp tutmaların arasında
diyelim ki bir oğlancı ilişti gözüne,
eğiticiyle artık işi kalmamış,
kabaran kamışını koyuvermiş bir işçi[273],
başınla çağırıp götürüyorsun onu,
söylemekten utanç duyuyorum, Chrestus,
Cato'ya özgü dilinle ne yaptığını.

28

Sahnenin tatlı süsü, ozanların ünü,
alkış tuttuğun, sevgini kazanmış,
Cato'ya oyun izletmeyi başarmış,
ağırbaşlı Curius'larla Fabius'ları
yumuşatmayı bilen ünlü Latinus'um ben.
Ne var ki benim tiyatromdan bir şey almadı
benim yaşamım: Oyuncu diye anılırım
ancak bir sanatta olup olacağı.
Sağtöreden yoksun olarak yaranamazdım
efendiye: Kafamın içine bakar o tanrı.
Phoebus'un defne takmış oyuncu bozuntusu[274]
deyin bakalım bana, Roma biliyor işte
İuppiter'inin[275] kölesi olduğumu.

29

Nestor'un yaşını geçip, Philaenis, bu denli tez
kapıldın demek Dis'in yeraltı sularına?
Euboea'lı Sibylla'nın yaşına varmamıştın daha:
Üç ay büyüktü o senden. Yazık, öyle bir dil sustu ki!
Ne bin köle pazarının gürültüsü patırtısı,
ne Sarapis'e bağlı kalabalık, ne erkenden
öğretmenin ardındaki saçları dalga dalga
akın akın okula giden çocuklar,
ne kıyıyı inleten Strymon sürüsü bastırırdı onu.
Hangi büyücü indirebilecek şimdi
Thessalia büyülü topacıyla gökten ayı
hangi hacananın elinden gelecek
o yatakları, bu yatakları satmak.
Toprağın hafif olsun, yumuşak bir kum örtsün de
üstünü, köpekler çıkarabilsin kemiklerini.

30

Yabanıl Cappadocia topraklarında öldü
Antistius Rusticus. Üzücü kıyımla suçlu toprak;
kocasının kemiklerini bağrına bastı da
götürdü Nigrina, yolu kısa diye yakındı;
kutsanmış kül kabını bırakırken gömüte
kıskançlık duydu içinde, kocasını yitirmekle
ikinci kez dul kalmış gibi geldi kendisine.

31

Caesar'ın yanı başında savaşırken kuzeyde
Velius bu kuşu adadı önderi için Mars'a;
ay sekiz dönmesini tamamlamamıştı daha[276],
kendisine adanmış adakları istiyordu
artık tanrı: Kaz[277] kendi yeldirdi sevinçle

sunaklara doğru, küçük bir kurban olarak
düştü kutsanmış ocakların üstüne.
Görüyor musun sekiz çil para sarktığını
kuşun açık gagasından? İç organlarında
gizliydi bunlar az önce: Kanla değil, gümüşle
veriyor iyi belirtileri bu kuş, Caesar,
artık gereksinme olmadığını öğretiyor
demir kullanmamız için kurban bize.

32

Uysal olmalı, başlıklı mantoyla dolaşmalı
benim istediğim kadın, benden önce kölemle
aşna fişne olmalı benim istediğim kadın,
iki kat paraya kendini satmalı tümüyle
benim istediğim kadın, üç erkeğe birden
tek başına yetmeli benim istediğim kadın.
Kütük Burdigala kamışının olsun
akça isteyen, büyük sözler eden kadın.

33

Hangi hamamda bir alkış sesi duysan, Flaccus,
bilmiş ol ki Maro'nun kamışı var orada.

34

İda dağındaki uyduruk gömüte güldü İuppiter,
Augustus'un Flavius'lara diktirdiği,
göğe yükselen tapınakları gördüğünde,
sofrada bol tanrı içkisiyle gevşeyip
Mars'çığına uzatırken kupaları kendisi
Phoebus'la bacısını görmüş dönüp baktığında,
Alceusoğlu Hercules ile dini bütün

Arcadia'lı Mercurius varmış yanlarında:
"Gnossus anıtları verdiniz siz bize," demiş:
Bakın ne denli daha iyi Caesar'ın babası olmak[278].

35

Şu yollardan hak edersin yemeği, Philomusus,
hep, bir sürü şey anlatırsın uydurup uydurup,
üstelik sanki doğruymuş gibi. Bilirsin
Part sarayında ne düşünür Pacorus,
kaç kişiden oluşur Rhenus, Sarmatia birlikleri,
çözersin Dac önderinin yazısını;
daha gelmeden görürsün yengi defnesini,
Pharus İuppiter'inin[279] kara Syene'yi kaç kez
bastığını, bilirsin kaç tekne çıktığını
Libya kıyısından, İulius[280] zeytinlerinin
kimin alnını süslemek için yetiştiğini,
kendi çelenklerini kime ayırdığını
göksel babanın. Bırak bu numaraları:
Yemeğe bendesin bugün, Philomusus,
olmadık bir şey anlatmak yok ha!

36

Daha yeni kesilmiş saçlarıyla görmüştü
Ausonia'lı uşağı Phrygia'lı çocuk,
öbür İuppiter'in[281] bilinen gönül kuşu demiş ki:
"Bak işte senin Caesar'ın bu izni vermiş
içoğlanına, sen de izin ver kendininkine,
yüce yönetici, uzun saçların altında
belli olmuyor ki çıkan tüyüm benim.
İuno'cuğun eğleniyor benimle, erkek diyor
bana." Yanıt vermiş göklerin babası:
"Ey benim tatlılar tatlısı kölem,
ben değilim karşı çıkan isteğine,

durumun gereği bu doğrudan doğruya:
Caesar'ımın bin uşağı var senin gibi,
koskoca sarayı dolup taşar
güzeller güzeli erkeklerle;
iyi de başka kim içkimi verecek bana,
saçın kesilip erkeklik gelirse yüzüne."

37

İster evinde ol, ister Subura'nın göbeğinde
süslen püslen takma olsa da saçların, Galla,
ipek giysilerinle aynı yere koysan da
geceleyin dişlerini, yüz kutu içinde yatsan da
kimi yerin orada kimi yerin burada.
Seninle birlikte olmasa da uykuda yüzün,
sabah önüne getirilen kaşını oynatırsın
karşında fırsat verircesine bana,
aklının kıyısından geçmez umursamak
oranın buranın kılları ağarmışken,
atalarının arasında sayabilirsin artık
kendini. Neler neler söz veriyorsun ha;
ne var ki sağır olmuş kamışım,
şaşı maşı ya, seni görüyor ne olursa olsun.

38

Çok büyük tehlikeleri göze alarak
oyun oynamana karşın, çevik Agathinus,
yuvarlak kalkanını düşürmezsin yine de.
Ardından gelir senin istemesen de,
ince havanın içinden geri dönüp oturur
ayağına, sırtına, saçına, tırnağına,
bir yerine; istediği kadar kaygan olsun
Corycus safran bulutu altında sahne,
hızla esen güney yeli kapıp götürsün

direnmesine karşın perdeyi, çocuğun
kımıldamadan duran elinden, ayağından
geçer gider bırakılıverince kalkan,
yel de zarar vermez oyuncuya hiç su da.
Her şeyi yapsan da yanıltılamayacaksın
yanılgıya düşmen için: Ustalık gerekir
yuvarlak kalkanını yere düşürmen için.

39

Palatium'daki Gürleyen'in doğum günü bu[282],
Iuppiter'i doğurmak istedi Cybele o gün;
Rufus'çuğumun karısı Caesonia da doğdu
bu kutsanmış günde, annesine borçludur
hiçbir kızın olmadığı kadar. Sevinir koca
yakarıları için çifte fırsat çıktı diye,
çünkü bu günü iki kez sevmek payına düştü.

40

Tarpeius taçlarına kavuşmak üzere
Pharus'u geride bırakıp da
Roma'ya doğru yönelirken Diodorus,
kocasının dönüşü için söz verdi Philaenis,
iffetli Sabin kızlarının da sevdiği gibi,
içi temiz kızcağız onu yalamaya.
Gemi parçalanınca çıkan yaman fırtınada
atmış kendini dalgaların arasına,
denizin sularına gömülmüş Diodorus;
yüzüp çıkmış adağın yüzü suyu hürmetine.
Ah çok geç kalmışsın, uyuşuk koca!
Bir an bile beklemez gelirdim oraya
kıyıda böyle bir adak adasaydı sevgilim.

41

Hiçbir şey olmadığına mı inanıyorsun,
Ponticus, hiçbir zaman düzmediğin için,
sol elini kapatman yerine kullanmanın
eline keyfince Venus işi gördürmenin?
Suçtur, inan bana, üstelik adamakıllı,
aklın pek ermez ne denli büyük olduğuna.
Elbette ki bir kez düzdü Horatius
üçüz babası olmak için; Mars da bir kez
ikizleri doğurması için tertemiz İlia'nın.
Hapı yutmuştu ikisi de, pis pis ellerine
bırakmış olsaydı işin tadını çıkarmayı.
İnan ki olayın doğasını söylüyorum sana:
"Parmaklarınla yabana götürüyorsun ya,
işte o nesne bir insandır, Ponticus."

42

Myrina topraklarında böyle varsıl yerin olsun
Apollo, hep böyle tadına var yaşlı kuğuların,
böyle işine yarasın senin bilgili bacılar,
kimseyi kandırmasın Delphi'de rahiben,
böyle sevsin saysın seni imparator sarayları:
On iki erk simgesini versin Stella'ya çabucak
iyi niyetli Caesar başını sallayarak,
çabucak Stella'ya, onayını göstersin
senin dileğine karşılık. İşte o zaman
mutlu mutlu adak borcumu ödemek için,
genç bir boğa götüreceğim boynuzları yaldızlı
kırdaki sunaklarına kesilmek üzere.
Kurban doğdu, Phoebus: Ne diye gecikiyorsun?

43

Oturduğu katı taşları yumuşatır
bir aslan postu sererek üzerine,
büyük bir tanrı var küçücük bir tunç kalıpta,
omzunda taşıdığı gökyüzündeki[283]
yıldızlara bakar uzun uzun çevirip yüzünü,
meşe gürzden sıcaklık yayılır sol eline,
katıksız şaraptan sağ eline:
Yontma bıçağımızın ne yeni bir ürünüdür
ne de onurudur. Lysippus'un
anlı şanlı armağanıdır, yapıtıdır, gördüğün.
Yeryüzünü dize getirip de çabucak
yengin olarak toprak altında yatan
Makedonya zorba kralının masasında durur
bu tanrı; bunun üzerine ant içmişti Hannibal
çocukken Libya sunakları önünde;
korkunç Stella'ya o buyurmuştu krallıktan
ayrılmasını. Sıkılıp çeşitli saraylarda
insanın yüreğini oynatan korkulardan,
sıradan evlerde oturmaktan hoşlanıyor artık.
Bir zamanlar nasıl konuğu idiyse
dingin Molorchus'un,
tanrısı olmak istedi şimdi bilgili Vindex'in.

44

Vindex'in Alceusoğluna soruyordum az önce
kimin elinden çıkmış diye bu güzel yaratı.
Güldü –böyle yapar ya hep–, şöyle dedi
başını azıcık eğerek: "Ozan olmuşsun da
bilmiyor musun yoksa Yunanca okumayı?
Yazılı altlığında, söylüyor adını."
Phidias sandım, Lysippus yazıyor.

45

Kuzey yöresindeki arabalardan çekmiştin,
Marcellinus, az önce asker olarak,
Getae göğünün ağırkanlı yıldızlarından:
İşte Prometheus kayaları, söylencesel dağ,
yanaşmalısın şimdi burnunun dibindeyken:
"Daha da katı olmuş kendisi," diyeceksin,
göreceksin de çın çın öten taşları
yaşlının bitmez tükenmez yakınmalarıyla.
Çın çın öten taşları göreceksin de
şunları da ekleyebilirsin üstelik:
"Hak etmişti insan soyuna biçim vermeyi,
böyle şeylere dayanabildiğine göre."

46

Gallus yapıyla uğraşır ne zaman olsa:
Bir bakarsın eşik yerleştirir,
bir bakarsın açkı takar bir kapıya,
asma kilit satın alır, bu pencereleri
o pencereleri yapar yeni baştan,
yerlerini değiştirir pencerelerin.
Ne olursa olsun yapar sözün kısası,
yeter ki yapı işleriyle uğraşsın.
O "ev yapıyorum" sözü var ya
işte onu söyleyebilmek için
kendisinden para isteyen arkadaşına.

47

Democritus'lardan, Zeno'lardan, Platones'lerden
söz ediyorsun bilir bilmez, ne kalmışsa
bakımsız imgelerinde eski adamlardan,
konuşuyorsun Pythagoras'ın ardılıymışsın,

kalıtçısıymışsın gibi sanki.
Daha küçük değil doğrusu çenendeki sakal;
teke gibi kokanlar için gecikmiş,
kıllı mıllılar için çirkin olmasına karşın,
kazık gibi bir organ tutarsın seve seve
yumuşak kalçalarının arasında:
Söyle bana, Pannychus, sen ki bilirsin,
felsefe öğretilerinin ilkelerini,
konularını, kuramı nedir içe dalmanın.

48

Kutsal bildiğin şeyler için, başın üstüne
ant içerken dörtte bir pay vereceğine
kalıtından bana, inandım, Garricus, sana.
–Kim yerine gelmesine seve seve
karşı çıkar ki kendi isteklerinin?–
Umudu canlı tuttum armağan verip durmadan;
bir Lamentum yabandomuzu yolladım
o ağırlıkta binde bir bulunanından,
sanırsın ki Aetolia'nın Calydon kentinden.
Sen de durmadın, halkı, senato üyelerini
çağırdın yemeğe; geyirip duruyor şimdi bile
işini bilen Roma, yabandomuzumun etkisiyle.
Sofranın ucuna bile ilişemedim
çağrılı olarak –kim inanabilir buna?–
ne yanından bir et parçası verildi bana
ne de bir kaburga kemiği gönderildi kısacası.
Ne diye umayım senin vereceğin dörtte biri,
Garricus? Bir lokma olsun gelmedi ki
kendi yabandomuzumdan benceğize.

49

Kitapçıklarımda bol bol yer alıp ünlenmiş,
okurun ezbere bildiği, sevdiği bir togadır bu.
Parthenius'undu eskiden, anmaya değer
armağandı ozandan: Gözler üstümde yürürdüm
bunu giydim mi atlı olarak, daha yeniyken,
ışıl ışılken, pırıl pırıl parlarken yünü,
verenin adına sanına değdiği günler.
Kocadı artık, titreyen bir yoksul bile
nazlanır bunu alırken, kar topu gibi
diyeceksin haklı olarak belki de.
Ne diye yıpratmıyorsunuz ki, geçen günler, yıllar?
Benim oldu bu toga: Parthenius'un değil artık.

50

Yeteneğimi şöyle böyle buluyorsun, Gaurus,
kısalığı hoşa giden şiirler yazıyorum diye.
Doğru. İyi de, büyük adam mı oluyorsun
Priamus'un çarpışmalarını yazınca
on iki kitaba serpiştirerek sen?
Brutus'un sevdiği oğlan çocuğunu, Langon'u
yontuyorum ben taştan, canlı gibi:
Çamurdan Dev yaparsın sen, Gaurus, büyük adam.

51

Ölümde öncelik sana düştü, Lucanus,
tanrılara yalvardığın gibi her zaman,
kardeşinin istememesine bakmadan.
Kıskanıyor o seni; çünkü Tullus istiyordu
Styx gölgeleri arasına ilkin gitmeyi
yaşça küçük olmasına karşın.
Sen oturuyorsun Elysium'da, hoş koruda

yerini alarak, ilk kez şimdi
kardeşin yanında olmasın istiyorsun;
pırıl pırıl yıldızlardan ayrılarak
oraya gelirse sıranı almak üzere
Castor'a söyle de Polluks'un yerine dönmesin.

52

İnanıyorsan bana, Quintus, doğum gününü,
Nisan başlarını severim, değersin buna,
benim doğum günüm Mart başları gibi.
Her iki gün ışığı uğurludur bize,
daha iyi çakıl taşlarıyla
belirtilmesi gereken gündür bizim için!
İlkinde yaşam buldum, öbüründe ise dost.
Daha çok borçluyum, Quintus, doğduğun ay başına.

53

Küçük armağanlar vermek istiyordum sana,
Quintus, doğum gününde. Engel oluyorsun:
Dediği dedik adamsın. Kulak vermek gerekir
uyarılara, dediğimiz olsun, gönlümüz olsun
ikimizin de: Sen bana armağan ver, Quintus.

54

Benim için Picenum zeytinlerini sarartsaydı
ardıçkuşu ya ağlarını gerseydi Sabin ormanı
ya yeğni bir av çekseydi uzaya uzaya,
ökseye yapışmış kuşları yakalasaydı değneğim:
Yıllık armağan verirdim sana
değerli akrabalığımızın yüzü suyu hürmetine:
Ne kardeşim senden önde gelirdi ne dedem

benim gözümde. Şimdi cılız sığırcıkları,
ispinozların iniltilerini dinliyor,
serçenin tiz sesiyle ilkyazı kutluyor tarla
orada karşılıkta bulunuyor rençber
saksağan esenleyince kendisini,
burada nerdeyse yüksek yıldızlara yaklaşıyor
kapıp kaçan çaylak uça uça.
Öyleyse küçük armağancıklar yollarım
kümesimden sana, alırsan böylelerini
akrabam olursun sık sık.

55

Hediyelik ardıçkuşları hazırlarken ben
Stella için, bir de senin için, Flaccus,
bol bol kuş gönderilen hısım akraba gününde[284],
aklıma geldi külfetli büyük kalabalık
her biri kendini en başta gelen yakınım sayan.
İki kişinin gönlünü almaktı istediğim,
pek güvenli değildir daha çoğunu gücendirmek,
ağır gelir bir sürü adama armağan göndermek.
Tek bir yol var önümde bağışlanabilmem için:
Ne Stella'ya ardıçkuşu vereceğim, ne de, Flaccus, sana.

56

Libya kentlerine doğru yola çıkıyor
efendinin silah taşıyıcısı Spendophorus:
Hazırla, Cupido, oğlana vereceğin silahları,
delikanlılara, tatlı kızlara sapladıklarından:
Yeğin bir mızrak olsun yine de körpe elinde.
Sana geri yolluyorum zırhı, kalkanı, miğferi;
çıplak çıksın, güvenli girmek için çarpışmalara:
Kargı margı, kılıç mılıç, ok mok yarası almadı,
başında miğferi olmadığı sürece Parthenopaeus.

Aşka kurban gidecektir her kim vurulursa
bu okla yüreğinden. Ne mutlu sana
kendisini bu denli iyi yazgı bekleyen kişi!
Çocuk kimliğinde yüzün kaymak gibi dön,
Libya değil de senin Roma'n erkek kılsın seni.

57

Daha yıpranmış hiçbir şey yoktur
Hedylus'un üstlüğüyle karşılaştırılınca,
ne eski Corinthus vazolarının kulpları
ne on yıldır zincire vurulmaktan düzleşmiş bacak,
ne dişi katırın yaralı bereli boynu,
ne eğri büğrü Flaminius yolundaki yarıklar,
ne kıyılarda parıldayan küçük çakıl taşları,
ne Tuscum asmasından elde parlamış çapa,
ne ölmüş yoksulun sararan togası
ne uyuşuk arabacının kırık dökük tekerleği,
ne yaban öküzünün barınağında yolunmuş böğrü,
ne artık kocamış yırtıcı domuzun dişi.
Bir tek şey kalıyor geriye yine de:
Yadsıyacak değil ya kendisi.
Togasından beter yıpranmış Hedylus'un kıçı.

58

Sabinus'un dini bütün bir güven duygusuyla
sevdiği, kalıcı tapınaklar diktiği
kutsal gölün ecesi su perisi[285],
böyle tapsın dağlık Umbria hep senin pınarlarına,
Baiae sularını yeğlemesin Sassina seninkine:
Al kaygı içindeki kitapçıklarımı
armağanım olsun sana; Pegasus'un pınarı
olacaksın benim esin perilerim için sen.
"Her kim ki kendi kitapçıklarını armağan eder
su perilerinin tapınaklarına, kendisi
gösterir kitaplara yapılması gerekeni."

59

Altın Roma'nın parayı pul ettiği yerde,
Saepta'da uzun uzun gezip tozup Mamurra,
kız gibi oğlanları süzdü, yedi gözleriyle,
evlerin önüne çıkarılanları değil de
gözlerden uzakta satış tahtası üzerinde
saklı tutulanları, ne benim gibilerden
oluşan yığının ne halkın gördüklerini.
Doyuma erip böylece kaldırır örtüleri
sofraların, yuvarlak masaların üzerinden,
yüksekte asılı sıkı sıkı fildişinden
ayakları görmek istedi,
altı kişilik bağa kakmalı yatağı ölçüp
dört kez, yeterince büyük değil diye sızlandı
limondan kendi masasına göre.
Kokladı Corinthus tuncu kokusu var mı diye,
yontularında kusur buldu, Polyclitus, senin,
kristallere cam kırıntısı karışmasından yakınıp
mührünü bastı çiçek kakmalı renkli vazolara,
ayırdı onunu. Eski şarap kupalarının
eliyle ağırlığını tarttı, belli etti
Mentor'un yapımı olan kupaları,
altın üzerine kakılmış yeşil renkli
değerli taşları ölçtü biçti,
kar gibi ak kulakta daha çok ses çıkaranı.
Akikleri ise her masada aradı,
pazarlık etti alacalı donuk akikler için
uzun uzun. On birinci saatte ayrılırken
sonunda oradan yorgun argın, bir as verdi
iki bardak aldı, kendisi taşıdı.

60

İster Paestum topraklarında doğmuş ol ister Tibur,
ister al renge boyansın çiçeğinle Tusculum toprağı
ister Praeneste bahçesinde toplasın seni kâhya kadın,

ister onuru olurdun kırlık Campania kırlığının az önce:
Daha güzel görünmen için, ey taç, Sabinus'çuğuma
bırak, Nomentum yurtluğumdan derlenmiş sansın seni.

61

Çok iyi bilinen bir ev vardır hani
Tartessus topraklarında, dingin Baetis'in
varsıl Corduba'da sevgi uyandırdığı,
doğal madenle sarışın postun sarardığı,
altın postun Hesperia sürüsünü sardığı.
Caesar'ın çınarı[286] duruyor orta yerinde,
sık yapraklarının gölgesine almış
konutu bir baştan öbür başa,
uğurlu sağ eliyle dikmiş de yenilmez konuk,
o elden güç alıp büyümeye başlamış çubuk.
Can vereni, yaşam sunanı duyumsar gibidir
ağaç. Öyle yeşillere bürünür, uzanır
yüksek dallarıyla yıldızlara doğru.
Bu ağacın altında oyunlar oynadılar
esrik Faunus'lar sık sık, korkuya kapıldı
sessiz ev geç saatte çalınan flüt sesiyle;
onun dalının altına saklandı çoğu kez
köylü Dryas, geceleyin ıssız tarlalarda
Pan'dan kaçarken; bir koku sardı evi
Lyaeus'un çılgınlıkları içinde,
gölgesi büyüdü, yoğunlaştı dibine
şarap döküle döküle; çimen örtüldü
bir gün önceki taçlarla kızararak,
kendi güllerini savlayamadı kimse.
Büyük Caesar'ın tanrılarca sevilen ağacı,
korkma yabanıl hayvandan, can yakan ateşten.
Sonsuza değin süreceğini umabilirsin
dallarına gösterilen saygının, sevginin:
Pompeius'un eliyle dikilmedin ki sen.

62

Güvez boyalı giysiler giyer Philaenis gece gündüz,
çalım satma, kurumlanma değil onun derdi:
Boyanın kokusuna mest olur, rengine değil.

63

Ne kadar oğlancı varsa yemeğe çağırır seni, Phoebus.
Temiz adam değildir bence kamışıyla karnı doyan.

64

Büyük Hercules'in yüzünü yakıştırıp kendine
Latium yolundaki yeni bir tapınağa
yontusunu armağan eder Caesar
buradan Trivia'nın yaşadığı koruya[287] yönelince
yolcu, sultan kentin sınırları ötesinden
sekizinci mil mermerini bulur karşısında.
Adaklar adanırdı, bol bol kan akıtılırdı
ilkin tapınımında; büyük Alceusoğluna
tapıyor küçük tanrı kendisi şimdi.
Biri büyük varsıllık istiyor Hercules'ten,
öbürü orunlar istiyor; daha küçüktür
güven içinde istenenler bizimkinden.

65

Büyük Hercules'in kendisine tıpatıp benzer
tanınıp bilinmesi gereken Hercules,
tanrı Caesar'ın güzel yüzünü takınalı beri,
şu yüz, şu davranış olmuş olsaydı sende,
yabanıl canavarlar pes ettiği zaman
yumrukları karşısında: Zorba Argos kralının

köle olarak buyruğuna girdiğini,
katı erklerine dayandığını görmeyecekti,
tersine Eurystheus'a buyruklar vereceksin sen;
Nessus'tan hileli armağanlar getirip de
tuzağa düşürmeyecekti Lichas seni[288],
Oeta dağının tepesinde yakılacağına
haksız yere odun yığını üzerinde,
yüce babanın yıldızlarına çıkmış olsaydın
çektiğin acıya karşılık elde ettiğin;
ne Lydia'da, kurumlu sultanın[289] yanında
çile çekecektin ne Styx ırmağını
görecektin ne Tartarus'taki köpeği.
İuno kayırıyor şimdi seni, Hebe'ciğin
seviyor şimdi seni, Hylas'ı salıverecek,
su perisi görse şimdi seni.

66

Nene gerek üç çocuklu baba hakkı senin,
Fabullus, genç, güzel, arlı bir karın varken?
Kendi kendine vereceksin sen, yalvar yakar
efendimiz tanrımızdan istediğini,
erkekliğini gösterecek güçteysen daha.

67

Bütün gece benim oldu istekli kız,
hiçbiri geçemez onu boşvermişlikte.
O çocuk oyununu oynamayı istedim
binbir çeşit oynaşmadan yorulunca:
Yalvartıp yakartmadı, yerine getirdi
söyler söylemez. Bir şey daha istedim
gülerek, kızararak bundan da beter,
bir an bile beklemeden sundu istekle.
Temiz kaldı gene de benim koynumda,
temiz kalmaz senin yanında, bu armağanı
almak istersen, Aeschylus, kötü koşullarda.

68

Bizimle ne alıp veremediğin var senin,
insanın canına okuyan öğretmen,
küçük kızların, oğlanların başının belası?
Henüz sessizliği yarmadan ibikli horozlar
gürlüyorsun korkunç sesinle, şaklayan kırbacınla.
Böyle gürültülü yankılanır tunç
örsün üzerine vurulduğunda çekiçle,
savunmanı atın terkisine koyarken işçi:
Bundan daha yavaş bağırılıp çağırılır
büyük amfitiyatroda coşup azıldığında,
kalkanlı kılıç oyuncusunu desteklerken
yandaş kalabalık. –Bütün gece değilse de–
Uyumak istiyoruz biz konu komşu:
Önemli bir şey değildir çünkü nöbet tutmak,
hep uykusuz kalmak ağır gelir insana.
Sal gitsin öğrencilerini, istediğin,
bağırmak için aldığın kadarını
susmak için almak mıdır, düşük çeneli?

69

Düzdün mü, ayakyolunu boylarsın, Polycharmes.
Ya düzüldüğünde, ne yaparsın, Polycharmes.

70

"Hey gidi sağtöre, hey gidi zaman" demişti
Tullius bir zamanlar[290], insanlıkdışı kıyımlar
düzenlerken Catilina, damatla kayınbaba
kıran kırana savaşırken birbirleriyle,
toprak kana bulanırken iç savaşla.
Şimdi neden "hey gidi sağ töre, hey gidi zaman"
diyorsun, şimdi neden? Ne var, Caecilianus,

hoşuna gitmeyecek türden senin?
Acımasızlık diye bir şey yok önderlerde,
hiçbir çılgınlığa kalkışmıyor silahlar;
tadı çıkarılabilir barış ortamıyla
sevinç var gözle görülürce, elle tutulurca.
Zamanımızın sağtöresi değil ki, Caecilianus,
senin kendi tören ortalığı kirleten.

71

Nasıl bir güven duygusuyla bağlandılar
Massyl ülkesindeki dağın onuru aslan
ve yünlü sürünün erkeği, şaşılacak şey!
Kendi gözlerinle görebilirsin
aynı oyuğu yuva edinir, aynı yemeğe
ortak olur ikisi de kardeş kardeş:
Ne koru bitkilerinin ne otların
tadına varır onlar, buna karşılık
kuzu yavrusuyla açlık giderirler birlikte.
Ne yaptı Nemea aslanının saldığı korku,
Helle'yi suyun ötesine geçirmek ne,
gökyüzünün yücelerinde ışıl ışıl
yıldızlar olarak parlayacak?
Gökyüzünü elde edebilselerdi
küçükbaş hayvanlar, yabanıl hayvanlar,
yıldız olmayı hak ederdi bu koç, bu aslan[291].

72

Alnına Amyclae tacı takınmış Liber,
Romalı elinle Yunanlılarca sallıyorsun
kırbaçları, üstü örtülü yemek gönderdiğinde
bana sepet içinde, neden yanı sıra
şişe mişe olmadan geliyor yiyecekler?
Adına yaraşır armağanlar getirseydin
ne olursa olsun, sanırım, bilirsin
ne armağanlar verilmesi gerekir bana.

73

Dişlerinle eski derileri çekip uzatırsın,
pis çamurda eskimiş tabanı ısırırsın,
Praeneste'deki yurtluğuna kurulmuşsun,
koruyucun ölünce, dudak bükerim doğrusu,
ufacık bir odan olmamışken orada;
güzelim Falernum şarabını çekip çekip
kırarsın kristal kupaları, dökersin kurdunu
efendinin Ganymedes'iyle birlikte.
Beni de yazın mazın derslerine yollamış
anam babam aptallık edip: Neme gerek
benim dil öğretmenleri, konuşma uzmanları?
Kır gitsin değersiz kalemleri, yırt gitsin
kitapçıkları, Thalia, ayakkabıcıya
şunları verebildiğine göre ayakkabı.

74

Yalnız çocukluk resmi var Camonius'un,
küçüklük çizgilerini taşıyan imgesi.
Büyüme çağında hiç resmini çizdirmedi
onun, oğul sevgisiyle, sevecenliğiyle
onu sesi soluğu çıkmaz görmekten korkarak.

75

Semiramis'in Babil kentini çevirdiği
uzun duvarların gereci pişmiş tuğlayla,
sert çakıl taşıyla, kaba yapı taşıyla
yapmadı Tucca soğuk su yunağını:
Korulara kıyıp çamdan tekne yaptı
yunakla dolaşabilmek için Tucca.
Dört dörtlük bir hamam yaptırdı yine bu varsıl
her türlü mermerden Carystus'ta bulunan,

Phrygia'da Synnas'tan, Afrika'da Numidia'dan
gönderilen, Eurotas'ın yeşil pınarında yıkanan.
Ne var ki tahta diye bir şey yok: İyisi mi
yunma teknesini sür ki altına ısınsın yunak.

76

Camonius'çuğumun yüzü bu gördüğünüz,
çocukluğunda ilkin böyleydi çizgileri.
Büyüyüp güçlenmişti yirmisine bastığında,
sakalı seve seve süslüyordu yanaklarını.
Ancak bir kez koca usturayı tanımıştı
güvez sakalı. Kıskandı üç bacılardan biri
ivedi davranıp kesti yumağın ipini,
uzak ellerde[292] odun yığını yakılıp da
geriye kalan külleri getirdi babaya.
Daha büyük imgesi kalacak yapraklarımda
onun, ne olursa olsun, yalnız resim
anlatmasın diye onu bize.

77

Güzel güzel tartışır Priscus yazısında
en iyi şölenin nasıl olduğunu,
bir sürü şey anlatır tatlı tatlı,
havalı havalı bir sürü şey,
ama her şeyi bilerek, düşünerek.
Nedir soruyor musunuz en iyi şölen?
Koro eşliğinde flüt çalınmayan.

78

Yedi erinin ölüsünü kaldırdıktan sonra,
Galla sana vardı, Picentinus, bana kalırsa,
erlerinin yolunu tutmak istiyor Galla[293].

79

Nefret uyandırıyordu daha önce Roma'da
başkanların hizmetlileri, önde giden kalabalık,
Palatium'un yüksekten bakışı,
şimdi ise senin adamlarına, herkes
öyle büyük bir sevgi duyuyor ki, Augustus,
ikinci düzlemde kalıyor her biri için
kendi evi seninkinin yanında.
Öyle bir tatlılık var ki yapılarında,
o denli büyük ki bize saygıları
öylesine barışçıl bir dinginlik,
o denli büyük bir arlılık var yüzlerinde.
Kendi nitelikleri yok da kimsenin,
efendininkini taşıyor Caesar'cı olarak,
erkin doğası böyle sarayda.

80

Mallı mülklü geçkin bir kadınla evlenmişti
açlıktan canı çıkar, yoksulluk çekerken Gellius,
karnını doyurttuğu karısını düzüyor şimdi.

81

Okuyan, dinleyen beğeniyor benim kitapçıklarımı,
bir ozan var buna karşılık, "Olmamış," diyor bunlar için.
Pek öyle aldırmıyorum: Çünkü aşçılar yerine
çağrılıların hoşuna gitsin yemekler daha iyi.

82

Çabucak tükeneceğini söylemişti senin
yıldızbilici Munna, yalan söylemedi,
sanımca, sana böyle demekle. Çünkü

babandan kalan servetin dibine darı ektin,
geriye bir şey bırakmaktan korktuğun için,
iki milyon sesters'in eridi bir yıl olmadan,
söyle bana, çabucak tükenmek değil mi bu?

83

Eski başkanların parlak oyunlarını geride bırakan
bunca büyük tansık arasında Caesar,
sana çok borçlu olduğunu söylüyor açıkça,
gözler, ama daha çok da kulaklar,
çünkü izleyicilerin olurlar senin
oyunculuğu meslek edinenler.

84

Başkan Caesar'a gösterdiğin kutsal bağlılıkla
saçmasapan başkaldırılara karşı çıkarken
sen, Norbanus bunlarla eğleniyordum ben,
esin perilerinin koruması altında,
senin dostluğuna saygısı bilinen o kişi.
Beni sana anlatıyordu Vindelicia topraklarında;
adım bilinmez değildi kuzeyde benim.
Ah, kaç kez eski dostunu yadsımadan:
"Benim ozanımdır o, benim!" dedin.
Ey okur, önceleri ve altı yıldır
okuyup durduğunu söylediğin yapıtı
yazarı sana tümüyle gönderecek şimdi.

85

Bir parça yorgun mu Paulus'çuğum, Atilius,
kendini değil, konuklarını uzak tutar
yemekten, içmekten. Yorgunluk çöker gerçekten
sıkıntıdan yalancıktan senin üstüne birden.
İyi de, Paulus, benim rızkıma oldu olan.

86

Severus'çuğumun erken ölümüne ağlarken
Ausonia yazınının tek değil de
çifte alanında sözü güçlü Silius,
Pieria topluluğuyla, Phoebus'la birlikte
yakınıyordum üzgün üzgün.
"Linus'çuğuma ağladım ben," dedi Apollo:
dönüp baktı sevgili Calliope'sine,
kardeşinin yanı başında dururken,
"Sen de yaralısın," dedi "Baksana
Tarpeia ile Palatium Gürleyen'ine[294].
İki İuppiter'in de yüreğini yaraladı
Lachesis göze aldığı kıyımla.
Katı buyruklu yazgıya bağlı olduğunu
gördüğüne göre istemlerinin,
kıskançlıktan kurtarabilirsin tanrıları."

87

Yedi kupa Opimius şarabı içtikten sonra,
dilim dolanırken yuvarlaya yuvarlaya,
yoğun yoğun üçte birlikleri,
uzandığım yerde dayıyorsun burnuma
bilmem hangi küçük yazı gerecini:
"–Babamdan kalma genç köleyi–
Nasta'yı özgür kıldım az önce buyruğumla,
bas mührünü,"[295] diyerek. Daha iyi olacak,
Lupercus, yarına bıraksak bu işi.
Şişeye mühür basıyor benim yüzüğüm şimdi.

88

Armağanlar yollayıp duruyordun bize,
kalıtıma konmak için yemlerken beni:
Aldın ya bir kez, zırnık koklatmıyorsun artık.

Aldıktan sonra da armağan gönder ki,
elinde tutabilesin onu. Yiyeceksiz kalıp
kaçmasın aman kapatıldığı yerden domuz.

89

Dizeler yazmak zorunda bırakıyorsun ya,
yemeğe çağırdığın kişileri, Stella,
gereğinden katı bir kuralla.
"Elbette kötü şeyler çıkabilir ortaya."

90

Şöyle sırtüstü yatıyorsun da
çiçekler açmış çayırın üzerine
orada burada ışıltılar saçarken dere,
dalgaların inip kalkmalarıyla
çakıl taşı yerinden oynarken,
uzağa kaçıp bütün can sıkıntılarından,
kupa dolusu koyu koyu şarap döke döke
delebilirsin buzu, alnında
güllerden örülmüş kızıl bir taç;
aşna fışnen bir oğlanın olsun böyle
yalnız senin, kurdunu döksün tertemiz bir kız:
Benden sana söylemesi, kendini sakın ne olur
aşırı sıcağıyla ünlenmiş Kıbrıs'tan, Flaccus,
alanda çıtır çıtır çiğnenirken ürünler,
aslan burcunun yelesi kızışıp azarken.
Sana gelince, Paphos'un tanrıçası,
kılına dokunulmadan geri ver genci
yalvarmalarıma karşılık benim.
Böyle yararlı olsun sana Mart ay başları[296],
günlükle, katıksız şarapla, kurbanla birlikte
dörtköşe dörtköşe kesilir de pek çok pasta
sunuda bulunulur pırıl pırıl sunaklarda.

91

Yemeğe çağrılsaydım çeşitli yıldızlara
buradan Caesar, oradan İuppiter adına,
yıldızlar yakın, Palatium uzak olsa da,
şu yanıtı verirdim göğe iletilecek:
"Birini bulun benim yerime
Gürleyen'in sofrasında olmayı yeğleyecek,
ayrılmam işte yeryüzündeki İuppiter'imden."

92

Nicedir sızlanırsın da kölelik etmekten,
bilmezsin, Condylus, efendinin derdini,
kölenin yararlarını. Tasasız uyku çekersin
sen kötü küçük bir hasırın üstünde,
baksana Gaius'un gözüne uyku girmiyor
kuştüyü yatakta. Bir sürü efendiyi esenler
Gaius tanın ağarmasıyla korkudan titreyerek;
sen ise, Condylus, esenlemezsin efendini bile.
"Borcunu ver, Gaius," der Phoebus, ardından Cinnamus.
Kimse böyle bir şey demez sana, Condylus.
İşkenceciden mi korkuyorsun? Gaius ölüp biter
damlalı elinin ayağının ağrısından,
bin sopa yeseydi daha iyiydi, ona göre.
Ne sabah kusarsın ne orayı yalarsın, Condylus,
üç kez daha iyi durumda değil misin Gaius'tan?

93

Ne diye ağırdan alıyorsun, çocuk,
ölümsüz Falernum şarabı doldurmayı?
İki kez üç ölçü koy eskice küpten. Haydi
söyle bana, tanrılardan hangisi için
altı ölçü dökmeni isteyeceğim senden,

Catacissus? "Caesar için!" olacak yanıt.
On dizi gül konsun ki saçlarınıza,
bulunsun kutsal soyun soylu anıtını diken.
İki kez beşer öpücük ver ki bana şimdi,
Odrysae elinden getirdiği ada denk olsun tanrının.

94

Bir Sardon bitkisinden elde edilmiş
sağaltıcı içecekler verdi bana: Ballı şarap
istiyor benden Hippocrates. Utanmaz!
Hiç bu denli aptallık etmedin, sanımca,
Glaucus, tunç veren birine altın vermekle.
Acı bir şey verip de tatlı bir şey ister mi
insan? Alsın bakalım, ancak, bir koşulla,
içebilirse karacaot karışımını[297].

95

Alphinus'tu önceden, şimdi Olphinus oluyor
yavaş yavaş, evlendi evleneli Athenagoras.

95 b

Athenagoras olduğuna inanıyorsun,
Callistratus, gerçek adın, canım çıksın,
kimdir biliyorsam Athenagoras. Düşün yine de,
Callistratus, gerçek adı söylediğimi!
Yanılan ben değilim, Athenagoras'çığınız.

96

Hastadan tası kaçırmıştı hekim Herodes:
"Peki, niye içiyorsun, aptal?" dedi yakalanınca.

97

Çatlıyor kıskançlıktan biri, İulius cancağızım,
Roma'da okunduğum için çatlıyor kıskançlıktan.
Çatlıyor kıskançlıktan, her türlü kalabalıkta
parmakla gösteriliyorum diye her zaman.
Çatlıyor kıskançlıktan, çocuk hakkı verdi diye
iki imparator da bana, çatlıyor kıskançlıktan.
Kıskançlıktan çatlıyor, kentte küçük bir evim,
kentin dışında şirin bir çiftliğim var diye.
Çatlıyor kıskançlıktan, sevildiğim için
arkadaşlarca, buyur edildiğim için
boyuna sofralarına. Çatlıyor kıskançlıktan
kıskançlıktan çatlıyor sevildiğim için,
beğenildiğim için, çatır çatır çatlasın
kıskançlıktan çatlayan kim varsa.

98

Bağ verimsiz olmadı her yerde, Ovidius;
yarar sağladı bol yağış. Yüz testi doldurdu
Coranus bir güzel yağmur suyuyla.

99

Marcus Antonius sever benim şiirlerimi, Atticus,
doğruysa beni esenleyen mektubunda dedikleri:
Bilgili Tolosa'nın yadsınamaz ünü Marcus,
Barışın kızı, Dinginliğin doğurduğu.
Sen ki yolculuk edebilirsin uzun uzun,
git, kitap, uzaktaki dostluğun güvencesi:
Beş para etmezdin, doğrusunu söyleyeyim,
seni satın alıp gönderseydi şimdi biri,
değerin artacak armağan olarak

hele bir, yazarınca gönderil de bak:
Çok önemlidir, inan bana, pınardan akan sudan mı
durgun gölde kıpırtısız sudan mı içildiği.

100

Yemeğe çağırırsın üç dinar verip elime,
istersin ki erkenden giyip togamı
salonunda bekleyeyim, Bassus,
sonra göbeğimiz bitişik gibi yürüyeyim
tahtının önünde, seninle birlikte gideyim
sayıları ona varan dul bayanın yanına:
Para etmez yırtık pırtık, eski püskü togam,
iyi de üç dinara vermezler ki bunu bana, Bassus.

101

Saygıdeğer Caesar'ın Hercules'in çizgileriyle
kutsadığı, Ausonia yolları arasında
en ünlüsü, Appius yolu. Bilmek istiyorsan
Alceusoğlunun önceki eylemlerini,
öğren: Ele geçirdi Libya'yı,
aldı götürdü eşi bulunmaz elmaları[298],
kalkanlı Amazonun kemerindeki
İskit düğümünü çözdü, aslanı yere serdi
Arcadia yabandomuzunun ardından,
tunç ayaklı sığını çıkardı ormanlardan,
Stymphal kuşlarını yıldızlardan,
köpeği alıp geldi Styx suyundan,
öldükten sonra canlanmasına engel oldu
türeyip duran su yılanının,
Hesperia sığırlarını suya soktu
Etruria'dan çıkan ırmakta[299],
Bunları yaptı Alceusoğlu ufak tefek:
Dinle bak neler yaptı büyük büyük,

Alba burcundan altı mil uzakta tapınım gören.
Kötülerin egemenliğinden kurtardı
Palatium yönetimlerini, İuppiter için
ilk savaşlarını yaptı daha çocukken,
tek başına elinde tutarken daha
İulus'un dizginlerini, başkalarına verdi
üçüncülüğü seçti kendi alanında,
Hister'in can yakan boynuzlarını kırdı
üç kez Sarmat'ların ülkesinde.
Getae'nın karıyla üç kez yıkadı terleyen atını;
yengi törenleri kutlamaktan çevrilmiş de
alçakgönüllülüğüyle çoğu kez,
yengin sanıyla döndü Hyperbor'lar ülkesinden;
tanrılara tapınaklar, halklara sağtöre verdi,
kılıca dinlenme, kendinden olanlara gökyüzü,
İuppiter'e çelenk. Hercules tanrılığı yetmez
başardığı bu denli büyük işlere:
Capitolium tepesinin babasına
yüz çizgilerini verebilir bu tanrı.

102

Dört yüz bin sesters'imi geri veriyorsun, Phoebus.
Yüz bin de ödünç ver bana, Phoebus.
Çalım satacağın başka birini bul kendine
bu denli boş bir armağan karşılığında:
Benimdir ya, Phoebus, sana ödeyemediğim para.

103

Hangi yeni bir Leda doğurdu sana
bu denli birbirine benzer uşakları?
Hangi Spartalı kadını elde etti
çıplak olarak başka bir kuğu?

Hierus'a Pollux verir yüzünü, Asylus'a Castor,
bacıları Tyndarus kızının yüzü parlar
her iki yüzde. Bu güzellik olsaydı
Therapnae'nın oralarda, Amyclae'da[300],
iki tanrıçayı yaya bıraktığı zaman
daha küçük armağan, evinde kalacaktın
Helene, sen, Phrygia'ya, İda'ya dönecekti
Paris ikizi Ganymedes'le birlikte.

X. KİTAP

1

Azar azar oku beni, aşırı uzun buluyorsan;
son noktası konmakta geç kalınmış bir kitapsam.
Kitapçık olurum. Kısa bir şiirle biter
çoğu kez sayfam: Keyfince kendin kısalt beni.

2

Tezlik ettim ilkin, tam çıkardım ki yapıtı
baştan gözden geçirme gereğini duydum sonra.
Bildik şeyler okuyacaklarının kimileri,
ancak, yeni bir törpüyle geçtim üzerlerinden;
yeni görünecek gözüne büyük kesimi[301]:
Okuyucum, kolla ikisini de, okuyucum,
bütün varlığım: Seni bana verince Roma,
"Sana verecek daha büyük şeyim yok," dedi.
Sevimsiz Lethe'nin yavaş sularından
o sağlayacak sana kaçıp kurtulmayı,
daha iyi yanınla geriye kalacaksın
Messalla mermerini yaracak yabanıl incir,
Crispus'un yarısı kalmış atlarına gülecek
arsız arsız katırcı: Oysa zarar görmez ki
aşırılıp da yazılar, yararını görürler
yüzyılların, yalnız bu anıtlar bilmez ölümü.

3

Hani Vatinius'un elinden çıkma
çatlak patlak cam nesneler pazarcısının
küçücük bir kükürtlü çubuk karşılığında
satın almak istemeyeceği türden

şeytanların yakası açılmadık sözlerini
pis pis dişini göstermesini,
yaygaracı dilin çirkin sövgülerini
adı sanı belirsiz bir ozan döker ortaya
bir de benimmiş gibi göstermek ister ya.
İnanıyor musun buna, Priscus?
Bıldırcın sesiyle konuşsun ha papağan,
tulum çalmaya heves etsin ha Canus?
Kitapçıklarımdan uzak olsun karanlık ün,
ak kanatlarının üzerinde taşır onları
dillerde dolaşan güzel sözler.
Neden kendimi sıkıntıya sokayım ki ben
adım bu denli kötüye çıksın diye,
susmakla bir şey yitirmeyeceğime göre?

4

Olağandışılıktan başka ne okursun ki
Oedipus'u, ortalığı karartan Thyestes'i,
Colchis'lileri, Scylla'ları okuyan sen?
Nene gerek senin Hylas'ın kaçırılması,
Parthenope'li, Attis, uykucu Endymion?
Takma kanatları kayıp düşen oğlan
ya da kendisine duyulan sevgi selinden
tiksinen çocuk Hermaphroditus?
Zavallı yaprak üzerine döktürülmüş
boş gevezeliklerden ne zevk alınır acaba?
Yaşamda "bu benim" diyebileceğini oku,
Centaurus'ları, Gorgon'ları, Harpyia'ları
bulamazsın burada: İnsan tadı vardır sayfalarımda.
İyi de, ne kendi özelliklerini bilmek,
ne kendini tanımak istiyorsun, Mamurra,
Callimachus'un "Kökenler"ini okusana.

5

Her kim olur olmaz dizelerle incittiyse,
onurlandırmak gerekirken küçümseyerek
saygın bayanları, üst düzeydeki bayları,
dolaşsın kent içinde sürüle sürüle
köprülerden, inişli yokuşlu yollardan,
boğuk sesli dilenciler arasına karışsın
en arka düzlemde, gereksinme içinde
itin ağzına göre bir lokma ekmeğe.
Uzun bir Aralık ayı, yağışlı bir kış geçirsin,
üstü kapalı bir oyuğa sığınsın da
bitip tükenmesin soğuktan çektikleri.
Mutlu, talihli diye bağırıp dursun
Orcus'un salında taşınan kişilere,
köpeklerin dalaşını duyumsasın,
zararlı kuşları kovsun paçavra sallayıp,
yaşam ipliğinin kesildiği son saatinde,
son gününde. Yalvarıp yakarmasına karşın
çilesi bitmesin ne olursa olsun,
bir kez katı Aeacus'un kırbacı altında
parça parça, bir kez kaygılı Sisyphus'un
kayasının altında sıkışıp kalmış olarak,
bir kez yaşlı gevezenin dalgaları arasında
susuzluk çekerken, başa çıksın
ozanların düşlediği bütün oyunlarla:
Doğruyu açık açık söylemesini
buyurduğunda Öç tanrıçası,
"Yazdım!" diye bağırsın içinden gelen sesle.

6

Mutludurlar, güneşin, kuzey yıldızlarının
ışığı vuran öndere uzun uzun bakmanın
paylarına düştüğü kişiler. Ne zaman
gelecek alanın, ağacın, evde açık yerin

eğitimli genç bayanlarla parlayacağı gün?
Ne zaman gelecek tatlı bekleyişler,
Caesar'ı ardındaki uzun toz bulutu,
Flaminus yolunda olacak bütün gözleri
Roma'da? Ne zaman gideceksiniz, atlılar,
şeritli Nil giysisiyle Mauritania'lılar,
ne zaman "Geliyor," diyecek halk bir ağızdan?

7

Su perilerinin, ırmakların babası Rhenus,
her kim ki içer Odrysae kırağılarını,
böyle yararlansın duru sulardan,
saygısız sığırtmacın sürdüğü arabanın
acımasız tekerleği altında ezilmesin;
Roma'nın her iki kıyısından akasın böyle,
yaldızlı boynuzlar takıp da başına:
Halklarına ve kente geri gönder Traianus'u,
Thybris tanrı diliyor bunu senden.

8

Bana varmak için can atıyor Paula, ben istemem Paula'yı:
Kadın geçkin. Almak isterdim doğrusu, kocakarı olsaydı.

9

Bol nüktesine karşılık arsız yüzsüz olmayan,
on bir ayaklı, on bir heceli dizeleriyle
soylarca bilinen, halklarca bilinen
ben o ünlü Martialis, –Kıskanmayın canım!–
At Andraemon'dan daha çok tanınmam.

10

Konsüllük defnesiyle yıla başlayan sen,
esenlemek için bin eşiği aşındırırken
sabahları, yapacak ne iş kalıyor bana?
Ne bırakıyorsun, Paulus, Numa'nın halkının,
yoğun kalabalığın içinden gelmiş bize?
Efendim mi, kralım mı diyeceğim
bana ilgi gösteren kişiye?
Sen kendin yapıyorsun bu türlüsünü
–ne denli daha büyük yaltaklanmayla üstelik–.
Bir tahtırevanın, bir koltuğun ardından mı
yürüyeceğim? Karşı çıkmıyorsun ki
taşımaya, ilk olarak dalmak için
uğraşıyorsun çamurun ortasına.
Şiirlerini okurken daha sık mı
kalkacağım ayağa. Ayakta duruyorsun sen,
onun yüzüne uzatıyorsun iki elini de.
Korunuk olmasına izin verilmezse
ne yapacak zavallı? Sildi süpürdü
sizin güvez şeritli toganız bizimkileri.

11

Theseus, Pirithous diyorsun oturup kalkıp
Pylades'in dengi sanıyorsun kendini,
Calliodorus. Canım çıksın, layık biriysen
Pylades'e oturak tutmaya ya da
Pirithous'un domuzlarına bakmaya.
"Dosta beş bin sesters verdim ya ne olursa olsun,
çok çok üç dört kez yıkanmış bir togayla birlikte,"
diyorsun. Pylades'e hiçbir şey armağan etmedi mi
Orestes hiçbir zaman? Olsun. Daha çoğunu yadsır
istediği kadar çok şey armağan etsin insan.

12

Yönelirsin Aemilia yolu üzerindeki
topraklara, Apollo'nun sevdiği Vercellae'a,
Phaethon'un düştüğü Padus ovasına,
canım çıksın seve seve yollamıyorsam seni,
Domitius, sensiz içime sinmese de
hiçbir gün: Ancak öyle büyük ki isteğim
bir hasat mevsimi olsun yanık boynunu
kentin boyunduruğundan kurtarman için.
Yalvarırım, git bütün güneşleri iç
derinin gözenekleriyle doyasıya.
–Güzellik gelecek yüzüne gezip tozdukça!
Ak yüzlü arkadaşların tanımayacak
seni dönüşünde, yanaklarını kıskanacak
senin, soluk yüzlü kalabalık.
Ne var ki yolculuğun verdiği rengin kaçacak
Roma'da çabucak. İstediğin kadar
Mısır'a özgü yağız bir yüzle var.

13

Altın taşıyan kıyılara götürür ya beni,
Celtiberi'li Salo, yüzüm güler ya
yurdumun eğimli çatılarını görmekle,
tertemiz çocukluktan beri severim seni,
Manius, ergenlikteki dostlukla bağlıyım,
sensin bu duygularımın yaratıcısı;
senden tatlı, gerçek sevgiye daha çok değer
başka biri yoktur Hiber topraklarında.
Yanık Kartacalının Gaetulia kulübelerini,
küçük İskit evlerini bile sevebilirdim
konuk olarak ben seninle birlikteyken.
Nerede olsa olacak ikimizin Roma'sı,
özdeş düşünceler beslersen benimle
karşılıklıysa birbirimize sevgimiz.

14 (20)

Koltuklarla süslü arabada gelse de
sürüp sürüştürmüş uşakların senin,
toz toprak içinde ter dökse de atlı Libyalı,
denize girilen bir sürü kumsalı
süslese de çepeçevre yemek odaları,
kokuna bulanıp rengi atsa da denizin,
ağzına değin dolu Setia şaraplarını
parıldatsa da kar gibi ak kristal kupalar,
daha iyi bir kuştüyünde uyumazsa da Venus:
Alımlı çalımlı bir yosmanın eşiğinde
geçirirsen de gecelerini, ah yazık, ıslanır!
Gözyaşlarını görmezden gelir kapı senin,
zavallı göğsünü yakar durur iç çekmeler.
Söyleyeyim ister misin, neden mutsuzsun,
Cotta? Sıkıntın olmadığından.

15 (14)

Arkadaşlarımdan hiçbirine değişmem seni
dersin ya, iyi de ne yapıyorsun, kuzum, Crispus,
sözünü doğrulamak için? "Yok," dedin
beş bin sesters borç istediğim zaman,
kasan ağırlaşıp parayla dolup taşarken.
Ne zaman bir ölçek bakla, buğday verdin bana,
Nil kıyısı toprağını ekip biçerken köylü?
Ne zaman kısa bir toga yolladın bana
kışın ayazında? Ne zaman gümüş gönderdin
yarım libra olsun? Bir tek tanığım var
senin dostum olduğuna inanmam için,
o da yellenip durman karşımda.

16 (15)

Çeyizli çemenli karısının yüreğine
kamışın sivri ucunu sapladı Aper,
olacak bu ya, oyun oynarken işte:
Oyun oynamayı bilir Aper.

17 (16)

Armağan vermek diyorsan söz verip de yan çizmeye,
Gaius, armağanlarla, bağışlarla alt ederim seni.
Al senin olsun, Asturia'lı kazıp ne çıkarırsa
Callacia tarlalarında toprak altından,
varsıl Tagus'un altınlı suyunda ne varsa,
kara İndia'lı ne bulursa Erythrae yosununda,
yuvalarında neyi saklarsa benzersiz kuş,
yaman Tyros ne biriktirirse Agenor tunç kabında:
Beğen beğen al herkesin her şeyini, verdiğin gibi tıpkı.

18 (17)

Saturnus bayramında Macer'e armağanda
oyun oynamayı boşuna istiyorsun,
esin tanrıçası: Olacak şey değil.
Kendisi ister; her zamanki şakalarımı,
neşeli şiirlerimi bekler, yakınır
olur olmaz dizeler çıkarmazsam ortaya.
Ne var ki ölçülerle uğraşıyor o şimdi
uzun kitapçıklarda. Ne yaparsın, Appius yolu,
şu saçmalıklarımı okuyorsa Macer.

19 (18)

Ne yemeğe çağırır Marius ne armağan yollar,
ne kefil olur birine ne borç vermeye yanaşır,
eli de dardır doğrusu. Eksik olmaz yine de
bu kısır dosta ilgi gösterecek kalabalık.
Ah Roma, ne budala yanaşmaların var senin, yazık!

20

Bilgi yoksulu, ağırbaşlılıktan uzak,
yine de kaba saba olmayan kitapçığımı
al götür konuşmasını bilen Plinius'a ver,
Thalia'm: Uzun boylu bir yorgunluk istemez
Subura'yı geçip dik keçi yolunu aşmak.
Bir Orpheus göreceksin orada hemen
sular akan seyirliğin üstünde pırıl pırıl,
ona bayılan yabanıl hayvanları,
Phrygia'lıyı kaçırdığı gibi
Gürleyen'e götürüp veren kral kuşunu;
Pedo'cuğumun küçük evi var orada,
üstünde kanatlı küçük bir kartal oymalı.
Ancak, zamansız çalmamaya bak
konuşmada usta kapıyı esrik esrik.
Ciddi Minerva'ya verir bütün günlerini,
Yüzler Kurulu'na konuşmalar dinletmeye çalışır,
uzun yıllar sonra gelecek kuşakların,
Arpinum'lunun yapıtlarıyla bile
bir tutacağı türden konuşmaları.
Daha güvenli olacak karşılanman
fenerlerin yakılmasını bekleyip gidersen:
Hani Lyaeus gemi azıya alır ya,
gül egemen olur ya, güzel kokularla
ıslanır ya saçlar, senin saatin işte bu.
Katı Cato'lar bile okuyabilir beni o zaman.

21

Ne tat alıyorsun, Sextus, Modestus'un bile,
Claranus'un bile zar zor anlayacağı türden
yazılar yazmaktan? Okuyucuya değil de
Apollo gerekir kitaplarını anlamak için.
Maro'dan büyük oldu Cinna senin indinde.
Böyle övülebilir senin şiirlerin elbette:
Dilciler tat alsın benim şiirlerimden,
Sextus, dilcilerin yardımı olmaksızın.

22

Neden çeneme yakı yapıştırıp, yok yere
ak ak üstübeç sürüp sürüp dudaklarıma
dolaştığımı soruyor musun, Philaenis?
Öpmek istemiyorum da seni, ondan işte.

23

On beş Olympos oyunu boyunca yaşamış,
dingin yaşında mutlu Antonius Primus,
dönüp bakıyor geride bıraktığı günlere,
bütün yıllara, korkmuyor artık
yaklaşıyor diye Lethe sularına.
Güzel geçmemiş, yüksündüğü
tek günü yoktur anılarını yokladığında,
hiçbir şey yoktur anımsamak istemeyeceği.
Yaşamını uzatır iyi bir insan:
İki kez yaşamışlık demektir
geçmiş günleriyle yüzü gülebilmek.

24

Bütün ay başlarından daha güzeldir
Martın ilk günlerindeki doğum günüm,
kızlar da armağan yollar bana o zaman,
elli yedinci kez götürüyorum çöreği
ve günlük kutusunu sunaklarınızda.
Dilerim on sekiz yıl ekleyin siz bunlara,
başıma iyilik gelmesi koşuluyla ha,
Elysium ecesinin[302] konularına erişmem için,
iyice kocayıp bir köşede
uyuşuk uyuşuk otururken değil de
ömrümün üç çağını da yaşadıktan sonra[303].
Nestor'un ömründen bir gün bile
fazla yaşamak istemeyeceğim işte.

25

Alanda sabah gösterisindeydi az önce
ellerini ateşe sokan Mucius, canım.
Dayanıklı, katı, güçlü görüyorsan onu,
Abdera'lılar gibi kafasızsın sen de.
Çünkü sırtına suçlu gömleği giydirerek
"Yak elini," derlerse, yersiz olur "Sokmam," demek.

26

Daha dün Mısır kentlerinde yüzbaşı asası
elinde, yüz kişinin unutulmaz önderi,
Ausonia'da Quirinus'a verilmiş sözün varken
Mısır'ın bir kıyısında yaşıyorsun şimdi
yabancı bir ölü kimliğiyle.
Gözyaşlarımı dökemedim soğumuş yüzüne
yağlı günlükler atıp yakamadım
acıya boğan odun yığınının üstüne.

Ancak, sonsuza dek yaşayacak adın şiirde:
Bunu da bozabilir misin acaba, düzenci Nil.

27

Doğum gününde sofrana konuk etmişsin
senatoyu, çok az atlı da çağırmamışsın,
Diodorus, üç yüz sesters'lik yiyecek sepeti de
dağıtıyorsun bol keseden bir de. Ne var ki
kimsenin umurunda değilsin, Diodorus.

28

Yılların, pırıl pırıl acunun anlı şanlı babası,
adak adar, sana yakarır kamu en başta,
küçücük bir konutta barınıyordun ilkin, içinden
bütün Roma'nın akın akın geçtiği yol üzerinde.
Kapalı yerdesin şimdi, Caesar'ın armağan ettiği,
yüzünün sayısınca Forum'un var, İanus.
Ancak, karşılık ver bu denli büyük armağana,
kutsanmış baba, hep demir sürgülü tut kilitlerini.

29

Saturnus şenlikleri sırasında bana
göndere göndere bıkmadığın tabaktan
göndermişsin sevgiline, Sextilianus;
yeşil bir giysi satın almışsın sevgiline
şölenlerde giysin diye; Mart başlarında
hep bana armağan ettiğin toga yerine.
Artık beleşe gelmeye başladı kızlar sana:
Bana vereceğin armağanların parasıyla
düzüyorsun onları, Sextilianus.

30

Ey ılıman Formiae'nın tatlı kıyısı,
sizi bütün yerlere yeğ tutar Apollinaris.
Asık yüzlü Mars'ın kasabasından kaçınca,
ürküten kaygıların yükünü atınca üstünden.
Kutsanmış karısının ne tatlı Tibur'una,
ne Tusculum'daki, Algidus'taki kuytuluklara,
Praeneste'ye, ne Antium'a bayılırmış öyle;
ne büyücü Circe'yi ne Troia'lı Caieta'yı
ne Marica'yı ne Liris'i ne Lucrinus'taki
su damarında yıkanmış Salmacis'i özler.
Burada yeğin bir yel sıyırıp geçer
Thetis'in yüzeyini: Kıpır kıpırdır deniz,
renkli bir yelkenliyi iter getirir
önüne katıp yel canlı, ama dingin sularda,
yazı sevmeyen kız nasıl güzelce serinlerse
güvez giysisinin kalkıp inmesiyle.
Denizde uzağa gitmek gerekmez av için,
evinde, yatağından attın mı oltanı,
bakarsın ki balık yukarı çekiyor ucunu.
Aeolus salt gücünü duyumsattığı zaman
Nereus'a, kasırgalara güler geçer sofra
donatılmış olmakla tehlikeden uzakta:
Kalkan balığı beslenir havuzda,
yılan balıkları, evde üretilmiş levrekler bir de,
nefis mürenler yüzer efendinin yanına,
bildiği kefali çağırır ad sorumlusu köle,
gel buyruğuna uyarlar yaşlı barbunya balıkları.
İyi de şunlardan yararlanması için ona,
ne zaman izin verirsin, Roma?
Yılda kaç gün geçirebilirsin Formiae'da,
kentin işlerine kendini vere vere?
Ne mutlu size kâhyalar, kapıcılar!
Efendiniz için hazırlanır şunlar,
siz olursunuz yararlananlar.

31

Bin iki yüz sesters'e sattın dün bir köleni,
Calliodorus, bir kez iyi bir yemek yemek için.
İyi bir yemek de yemedin ki üstelik:
Dört libra'lık bir barbunya balığı aldın
şölenin gösterişi, baş yemeği olarak.
Bağırmak geliyor insanın içinden:
"Bu balık değil, utanmaz herif, balık değil,
adam," diye; Calliodorus, adam yedin sen.

32

Kimleri temsil ediyor diye mi soruyorsun
bana menekşelerle güller bezeli bu resim,
Caedicianus? Orta yaşlarında böyleydi
Marcus Antonius Primus: Kendini, gençliğini
görür bu yüzde yaşlı adam, niteliklerini,
ruhunu verebilseydi keşke sanat onun!
Daha güzel tablo bulunmazdı yeryüzünde.

33

Eski Sabinlerden daha yalın Munatius Gallus,
Cecrops'un toprağından çıkma yaşlıyı[304] geçersin
iyilikte, iffetli Venus sağlasın sana
kayınbabasının ünlü evini korumayı
kızının sonsuza dek sürecek evliliğinde:
Bu bakırçalığı dizeler benim denirse
kötü bir çekemezlikle günün birinde,
kov bunları benden, şimdi yaptığın gibi,
böyle şiirler yazamadığını savun
şiirleri okunan hiçbir ozanın.
Şu ölçüyü tutturmayı bildi kitapçıklarım:
Kişileri esirgemek, kusurları söylemek.

34

Ne hak edersen versin tanrılar, Caesar Traianus,
uygun gördükleri yararları sana,
seve seve sağlasınlar sonsuza değin:
Sen ki elinden alınmış haklarına[305]
kavuşturuyorsun koruyucuyu,
–o sürgün olmaz ki o azatlılarının gözünde
bütün korunuklarını koruyacak güçtesin:
Yerine getiriyorsun elinden geleni–
sözlerimin doğruluğunu onayla yeter ki.

35

Bütün kızlar okusun Sulpicia'yı,
bir tek erkeklerince sevilmek isterlerse;
bütün kocalar okusun Sulpicia'yı,
bir tek evlilikle yetinmek isterlerse.
Colchis'li büyücü kadının
kendinden geçmişliğini anlatmaz o,
korkunç Thyestes'in şölenini aktarmaz;
inanmaz Scylla'nın, Byblis'in varlığına:
Temiz, dürüst sevgiler öğretir buna karşılık
oyunlar, eğlenceler, şakalar yanı sıra.
Daha bozuk diyemez hiçbir kadın için,
daha erdemli diyemez hiçbir kadın için,
onun şiirlerini doğru değerlendiren.
Böyle oynaşmıştır, kanımca Egeria,
Numa'yla nemli mağarasında.
Daha bilgili, daha temiz olurdum, Sappho,
bu öğrenciden ya da bu öğretmenden.
Ne var ki Sulpicia'yı severdi katı Phaon
seninle birlikte, yan yana görmüş olsaydı.
Saçma: Çünkü ne İuppiter'in ünlü karısı
ne Bacchus'un ne Apollo'nun sevgilisi gibi
yaşardı o, Calenus'cuğu elinden alındı mı.

36

Şu utanmaz Massilia'da her ne yığılmışsa
şarap bekletilen dumanlı odacıklara,
ateş göre göre küplerde eskiyen ne varsa,
senden gelir, Munna: Denizden, karadan
uzun yollardan sen gönderirsin korkunç ağuları
zavallı arkadaşlarına, ucuza değil de
özel odalarında sakladığın Setia
ya da bir testi Falernum şarabı ederine denk.
Bunca zamandır Roma'ya gelmemen, bence,
kendi şaraplarını içmemek için.

37

Hakka, eşit yasalara taparcasına saygılı,
Latium Forum'unu yöneten doğru sözlü Maternus,
kentline, eski dostuna bir görev verirsen
Okyanus'un üzerinde Gallaecia toprağında;
yoksa daha yerinde mi buluyorsun
Laurentum kıyısında çirkin kurbağalar,
incecik incecik balıklar avlamayı,
üç libra'dan küçük gibi görünürse gözüne,
kendi kayalarına gerisingeri
yollamak yerine barbunya balığını.
Gösterişli gösterişli sofralara kurulup
tatsız tuzsuz kocaman deniz balıkları,
üstü dümdüz küçük deniz kabuğu yemeyi,
efendinin engel olmamasına bakarak
kölelerin mideye indirdikleri
Baiae deniz ürünlerini aratmayan
istiridyeler yerine. Pis kokulu bir tilki
düşecek ağına bağıra çağıra,
köpeklerini ısıracak avlanan hayvan:
Orada tavşanlarını alıkoyacak
balık kaynayan derinliklerden az önce

güçlükle çekerken ıslak oltalar.
İşte sepeti boş dönüyor avdan balıkçı,
ben konuşurken, işte elinde boş sepetiyle
geliyor balıkçı, yakaladığı zerdevayla
çalımlı avcı: Kent pazarından gelir
her çeşit yiyecek. Bildirirsin bir şey varsa
Okyanus kıyısındaki Claecia'ya ilişkin.

38

On beş yılını geride bıraktın, Calenus
Sulpicia'nla bir yastıkta, seve sevile
tanrının bağışlamasıyla, yürütmesiyle!
Ey Hint kıyısının değerli taşlarıyla imli
bütün geceler, bütün saatler! Ne sarmaş dolaşlar,
birbiriyle ne dalaşlar gördü evlilik yatağı,
Niceros'un koku bulutuyla esrik lamba!
Ey Calenus, üç kez beş yıl yaşadın demektir:
Bu kadardır bütün yaşamın senin gözünde,
koca olduğun günlerdir yalnız saydığın.
Bir tek gün bile verseydi Atropos sana
uzun dileklerine karşılık, onun yerine
yeğlemezdin Pylos'lunun dört kat ömrünü.

39

Brutus'un konsüllüğünde doğmuş olduğuna
ant içiyorsun, Lesbia, yalan söylüyorsun.
Numa'nın krallığında doğmuşsun ha, Lesbia?
Bu da yalan. Çünkü Prometheus'un çamurundan
yoğurulmuşsun, yaşam sürene bakılırsa.

40

Bir nonoşla buluşuyor gizli gizli diye
hep söylüyorlardı Polla'cığım için bana.
Baskına gittim, Lupus, nonoş olsa iyi.

41

Eski kocandan ayrılıyorsun, Proculeia,
gelecek Ocak ayında, ona bırakıyorsun
nesi var nesi yoksa. Ne var, kuzum, ne oldu?
Neden bu beklenmedik kızgınlık? Yanıt bile
vermiyorsun bana demek? Ben vereyim öyleyse;
Praetor'du. Yüz bin sesters'e çıkacaktı ona
Megala oyunlarının güvez giysisi,
yirmi bin sesters gidecekti kutsal halk şenliğine
gösteriler için elini iyice kıssa bile.
Ayrılma değil bu, Proculeia: Alışveriş.

42

Öyle belli belirsiz, öyle yumuşak ki
yeni çıkan sakalın, düşüverir üflesen,
güneş girse, azıcık esinti karşısında.
Böyle tüylerle kaplıdır olgunlaşırken
Cydonea ayvalarının üzeri, parlar hani,
kızoğlankız başparmağıyla sıyırdığında.
Beş kez öptükçe ben, Dindymus, sıkı sıkı
sakallı olup çıkıyorum dudaklarından.

43

Yedinci karını da gömdün artık tarlana, Phileros.
Kimseye sana verdiğinden çok vermedi tarla, Phileros,

44

Quintus Ovidius, ayrılıyorsun demek
Numa tepelerinden, Numentum dinginliğinden,
Caledonia Britan'larını, yeşil Tethys'ü,
Oceanus babayı görmek üzere,
ne dinginlik ne kır bayır ne ev bark tutuyor
yaşını başına almışken seni. Erteliyorsun
sevinçleri sen, iyi de, ertelemez Atropos
yaşam ipliklerini, her saatin yazılır bir bir.
Kutsal güvenin yaşamdan güçlü olduğunu göster
sevgili arkadaşına –kim övmez ki bunu?–;
ancak, yurdun Sabin topraklarında kalmak,
arkadaşların arasında saymak üzere
kendini, geri dönebilirsin sonunda.

45

Yumuşak, tatlı sözlüyse benim kitapçıklarım,
onurlu ses veriyorsa gönül okşayan yaprağım,
şişinme diye düşünüyorsan sen bunu,
yeğ tutarsın kaburga kemiğini kemirmeyi,
Laurentum domuzunun böğrünü verdiğimde,
Vatican şarabı içsene, sirke sevmiyorsan:
Midene yaramaz benim şişemdeki.

46

Her şeye güzel demek istiyorsun, Matho.
Ara sıra iyi de; hiçbirini deme;
kötüye kötü demeye bak ara sıra.

47

Yaşamı daha mutlu kılacak şeyler nedir bak,
çok sevgili Martialis: Uğraşa didine
kazanılmış değil, babadan kalma varlıktır;
emeğine karşılık vermeyen tarla değil,
hiç sönmeyen bir ocak; kavgadan uzak,
tek tük yanaşma, kafa dinç; incelmiş bir güç,
sağlıklı bir beden; sakınımlı bir içtenlik,
birbirinin dengi dostlar, anlayışlı bir aradalık,
süssüz püssüz sofra; esrik değil de dertsiz gece;
yüz vermeyen değil, arlı bir evlilik;
karanlık geceleri kısaltacak bir uyku.
Durumundan hoşnut ol, yeğleme hiçbir şeyi;
korku da duyma istek de son günün için.

48

Mısır'lı İsis'e sekizinci saati bildirir
ona bağlı olan din adamları topluca[306];
bir mızraklı takım çekilir oradan,
başkası gelir onun yerini almaya.
Yunaklar ılır bu saatte, üflenen havayla
sımsıcakken bir öncekinde, cayır cayır yanar
altıncı saatte Nero yunakları gibi.
Stella, Nepos, Canius'lar, Cerealis, Flaccus,
geliyorsunuz değil mi? Yedi kişiliktir
yarım ay düzenli yemek odası yatakları,
altı ediyoruz, kat aramıza Lupus'u.
Bahçemden neler neler getirdi bana kâhya kadın;
bağırsakları yumuşatan ebegümeci,
sapsız marul mu istersin, kesilmiş pırasa mı
istersin, hepsi var, ne geyirtici nanesi eksik kalır
ne cinsel istek arttırıcı otu geriye;
ince ince kesilmiş yumurtalar dizilecek
sedefotu çeşnili uskumruların çevresine,

tuzlu ton balığı suyuna yatırılmış domuz memesi
olacak bir de. Bunlar yemek öncesindekiler:
Bir küçük kap yemek konacak soframa,
canavar kurdun ağzından alınmış oğlak,
sofracıbaşı kölenin bıçağı altına
girmeyi gerektirmeyecek lokmalar,
işçilere göre bakla, turfanda lahanalar
bir piliç bunların yanı sıra, bir jambon
üç günden beri her sofraya konup kalkan.
Tatlı yemişler vereceğim karınlar doyunca,
tortusundan süzülmüş Numentum şarabı,
Frontinus'un ikinci konsüllüğünde
üç yıllık olanından bir şişe.
Şakalar gelecek ardından kinsiz, hınçsız,
ertesi gün korkacak bir şey de olmaz
içinden geldiği gibi konuşmuş olmaktan,
ağzından kaçırıp da yerinmek isteyeceğin.
Yeşillerden, mavilerden konuşabilir çağrılım,
kimseyi sanık durumuna sokmaz kupalarım.

49

Ametist süslü koca kupaları devirirken,
su gibi içerken kara Opimius şarabını sen,
balla biber kokulu Sabinum şarabı
koyuyorsun önüme daha yeni sıkılma.
"Altın kupa ister misin?" demiyor musun,
Cotta, bir de bana? Kim ister allahaşkına
kurşun gibi şarap içmeyi altın kupada.

50

İdumaea'nın hurma dallarını parçalasın
Yengi Tanrıçası duyduğu üzüntü içinde,
çıplak bağrına vur acımasızca, Kayra;

yas giysilerine bürünsün, Onur,
hak gözetmez yalımlara at başından tacı,
Ün üzgün üzgün. Yazık, yazgının cilvesi bu!
Gençliğinin baharında ölüyorsun, Scorpus
karanlığın atlarını koşuyorsun bu denli çabuk.
Neden böyle erken vardın yaşamının sonuna,
dörtnala, tez elden neden ulaştın arabanla
her zaman olduğu gibi o kısacık hedefe.

51

Koç burcunun yıldızlarına bakıyor artık
arkasına dönüp Tyros'lu boğa, kaçıyor kış
sırası gelip yerine geçen Castor'dan uzağa;
yüzü gülüyor tarlanın, donanıyor toprak,
donanıyor ağaç da. Gözyaşı döker
evli erkeğin koynuna girmiş Attica'lı kız[307]
İsmara'lı İtys'e. Hangi, ne türlü günleri
çaldı Roma senden, Ravenna'lı Faustinus!
Ey güneşler, ey tunikli dinginlik!
Ey koru, ey pınarlar, ıslak kumlu sıkı kıyı,
deniz sularında pırıl pırıl parlayan Anxur,
bir tek suya bakıp durmakla kalmayan,
bir yandan ırmaktaki tekneleri gören
öte yandan denizdekileri! İyi de
ne Marcellus ne Pompeius tapınağı var
ne üç yunaklar[308] ne bağlantılı dört forum[309]
ne Capitolium Gürleyen'inin
en büyük kutsal yapısı parlar
ne kendi göğüne çok yakın tapınaklar.
Quirinus'a yorgun argın şöyle dediğini
sanıyorum kaç kez ben: Al kendininkileri,
geri ver bana benimkileri.

52

Togalı görünce içoğlanı Thelys'ü Numa,
kocasını aldatmaktan suçluymuş, dedi.

53

Bağrışlı çığrışlı Alan'ın şanı, ünlü Scorpus'um ben,
alkışlarının, kısa süreli zevklerinim senin, Roma,
yengi ödülleri kazandığım için yirmi yedimde,
yaşlı biri diye ömrümü bitirmiş kıskanç Lachesis.

54

İyi sofra çıkarırsın çıkarmasına da,
üstünü kapatırsın, Olus. Gülünç oluyor bu:
Benim de iyi sofram olur böyle.

55

Uzun uzun her okkaladığında Marulla,
hazır ola geçtiğinde bir kamışı parmaklarıyla
söyleyiverir ağırlığını, boyunu bosunu;
alt alta üst üste bitirdikten sonra işini,
gevşemiş kayış gibi serilirken aygıtı,
ne denli yeğni olduğunu söyler Marulla.
Demek el değil de sanki kadınınki, tartı.

56

Bütün gün senin işini göreyim istiyorsun,
Gallus, üç dört kez uzanayım Aventium'una.
Cascellius çeker ya da doldurur çürük dişini,

gözündeki uzayan kılları yakarsın, Hyginus;
yarmadan iyi eder irinli küçük dilini Fannius.
Eros siler taşla vurulan can sıkıcı damgayı[310];
iç fıtıktan anlayan ünlü hekimmiş Hermes:
Kim iyileştirebilir, söylesene bana,
Gallus, yorgunluktan bitkin düşmüşleri kim?

57

Bir libra gümüş yolluyordun; yarıya indi,
bibere döndü o da üstüne üstlük.
Satın almam, Sextus, biberi bu denli pahalıya.

58

Kıyı kenti Anxur'un dingin kuytuluklarında,
Baiae'a yakıncacık kıyıdaki evde,
Yengeç burcu kasıp kavururken ortalığı
saygısız ağustosböceklerinin bilmediği
koruda, ırmakların beslediği göllerde
otururken ben, boş zaman buluyordum, Faustinus,
seninle esin perilerine ayıracak.
Şimdi pestilimizi çıkarıyor koca Roma bizim.
Ne zaman benim günüm bu diyeceğim?
Oradan oraya çarpılıp duruyoruz,
kentin şu kaynayan kazanında
yaşam yıpratıyor kısır bir çaba içinde,
kent dışında işe yaramaz birkaç dönüm topraktan
aldığım ürünle sağlıyorum geçimimizi,
sana komşu ocağımınkini, kutsal Quirinus.
Ne var ki gece gündüz evinden çıkmayan,
tek sevenin ben değilim ki, üstelik
böyle yitikler yakışmaz bir ozana.
Tapılası bulduğum esin perilerinin
kutsal işlemleri için, bütün tanrılar için
ant içerim: Görevimi savsasam da severim.

59

Atla gitsin, bir şiir bir sayfayı doldurmuşsa,
iyileri değil, kısaları hoşuna gider senin.
Zengin bir sofra donatılıp kurulmuş önüne
pazardaki her çeşitten, buna karşılık
tatlı yiyecekler hoşuna gidiyor senin yalnız.
Pek öyle mızmız okur gelmez bize;
ekmeksiz doymayacak olandır istediğim.

60

Munna üç öğrenci hakkı istedi Caesar'dan[311],
ancak iki öğrenci okuturken her zaman.

61

Burada yatıyor Erotion, erken ölümle,
yazgının kıyımına uğramış altıncı kışında.
Her kimsen, benden sonra tarlacığıma kurulan,
yıllık görevde kusur etme küçücük ruhuna:
Ocağın sürsün gitsin, sağlık esenlik içinde
yaşasın çoluğun çocuğun, şu taş olsun böylece
toprağında gözyaşı dökülecek yalnız.

62

İçi dışı bir yığınla çocuğa kıyma, öğretmen:
Böyle dinlesin seni bir sürü uzun saçlı,
böyle sevsin masayı saran incelikli küme,
ne bir sayı bilgisi öğretmeninin
ne bir im yazı öğretmeninin
daha büyük bir çember oluşsun çevresinde.
Pırıl pırıl günler yanar kavrulur sıcaktan

yalım saçan Aslan burcunun etkisi altında,
ekini kurutur, olgunlaştırır kızgın Temmuz ayı.
Boş verin, uyusun Ekim ortasına değin
Celaenae'lı Marsyas'ın üzerine inen
saçaklı İskit derili korkunç kırbaçlar,
acı veren sopalar, öğretmen kamçıları.
Yeterince bilgi kazanır çocuklar,
yazın sağlıkları yerinde olursa.

63

Yazısını okuduğun mermer gerçekte
değersiz olsa da, yolcu, geri kalmayacak
Mausoleum'un koca taşından, piramitlerden.
İki kez oyunlaştırıldı benim yaşamım
Roma Tarentum'unda, hiçbir şey yitirmedi
son odun yığınına konmadan önce:
Beş oğlan, beş kız çocuğu verdi İuno bana,
hepsinin elleri kapadı benim gözlerimi,
az bulunur benim şanlı evliliğim gibisi,
bir tek erkek tanıdım arlı bir kadın olarak.

64

Kitapçıklarım eline geçerse, koruyucu Polla'm,
surat asarak karşılama şakalarımı.
Acımasız savaşların türküsünü söylerken
esin perilerinin borazanıyla
senin o Helicon'umuzun ünlü ozanının[312],
yine de utanç duymadı açık saçık
"Ne yapmak geriye kalıyor bana, Cotta,
ırzıma geçilmiyorsa burada," demekten.

65

Corinthus yurttaşı olmakla çalım satarken,
Charmenion, kimse de tersini söylemezken,
neden kardeşin oluyorum senin,
Hiber'lerde, Celt'lerde doğduğuma,
Tagus yurttaşı olduğuma göre?
Birbirimize benziyor muyuz acaba yüzce?
Sen dalgalı saçların pırıl pırıl gezersin,
ben Hispania'ya özgü dik dik saçlarımla;
kaymak gibisin her gün sürdüğün tüy dökücüyle sen,
sert sert kıllar bürümüş benim bacaklarımı,
yanaklarımı; sen kekelersin, sesin çıkmaz,
daha güçlü çıkar sesim, karnımdan konuşsam.
Bu denli farklı değildir güvercin kartaldan,
yel gibi koşan ahu acımasız aslandan.
Bu nedenle bırak da 'kardeşim' demeyi bana,
'bacım' demeyeyim, Charmenion, ben de sana.

66

Sana aşçı olmanı buyuran o denli katı,
o denli kendini beğenmiş adam kim, kuzum,
Theopompus? Herhangi bir insan dayanır mı
böyle bir yüzün mutfak karasıyla bozulmasına,
bu saçların ocak başında yağlanıp kirlenmesine?
Kim daha iyi tutacaktır kepçeleri ya da
kupaları, kim? Hangisidir bilecekler
daha iyi Falernum şarabı karan el.
Böyle bir son bekliyorsa
o denli tanrısal güzellikteki uşakları,
Ganymedes'i aşçısı yapsın artık İuppiter.

67

Pyrrha'nın kızı, Nestor'un üvey anası,
Niobe'nin gençliğinde ak saçlı bildiği,
yaşlı başlı Laertes'in 'nine' dediği,
Priamus'a sütninelik etmiş,
Laertes'in kaynanası yerindeki Plotia
bütün kuzgunlardan[313] arkaya kaldı da
şimdi bu gömütte yatıyor sonunda,
kurdunu döküyor kel kafa Melanthio'yla.

68

Ne Ephesus'ta ne Rodos'ta ne Mitylene'de
oturmasan da, buna karşılık bir evin olsa da
üst düzeyden kişilerin bulunduğu sokakta,
yağız Etrüsk soyundan gelse de
hiçbir zaman sürüp sürüştürmeyen annen,
Aricia yöresinden olsa da kaba saba baban:
Yunanca "sultanım, balım, canım" sözcükleri
dökülür ağzından kesintisiz, utan utan!
Hersilia'nın Egeria'nın yurttaşısın.
Yatakta söylenebilir sözlerdir bunlar,
her yatakta değil de, sevgilisinin
istekli erkeği için hazırladığında.
Bilmek ister misin nasıl konuşacağını
çoluklu çocuklu, iffetli bir hatun olarak?
Daha çekici mi olabiliyorsun acaba,
kalçalarını salladığında? Baştan sona
öğrensen de, kullansan da Corinthus usullerini,
tam anlamıyla Lais olamazsın sen, Laelia.

69

Bekçiler dikiyorsun kocanın başına,
Polla, kendine gelince karşı çıkıyorsun.
Erkeğine kocalık etmek bu, Polla.

70

Koca yılda bir tek kitabım çıkıyor diye
boş durmakla suçluyorsun beni, bilgili Potitus.
Ne denli daha yerinde olurdu ya
o bir kitap çıkıyor diye şaşman,
bütün günlerim akıp gittiğine göre çoğun.
Selamımı almayan dostlar görürüm karşımda
sabahın köründe, kutlarım birçoklarını da;
bana gelince yok böyle bir şey, Potitus.
Bir bakarsın yüzük mührünü basma zamanı[314],
doğru ışık tanrıçası Diana tapınağına;
bir bakarsın günün birinci saati alıp götürmüş
beni benden, bir bakarsın beşinci saati beni benden.
Bir bakarsın konsül ya da praetor, dönüşte
onlara eşlik edenler alıkoyar beni,
bir ozanı dinlerim sabahtan akşama sık sık.
Üstelik ceza görmeden ne savunmana
ses çıkarabilirsin ne seni çağırdığında
güzel konuşma öğretmenine ya da
dilbilgisi uzmanına. Saat on dedi mi
yunak paklar beni; yorgunluk atmak için,
yüz çeyrek bağış almaya gelir sıra.
Hani kitap yazacak zaman, Potitus?

71

Her kim güzel, uzun ve mutlu ömürler dilerse ana-babasına,
mermerin üzerine şu kısa yazıyı yazsın seve seve:
Bu toprağa gömdü Rabirius sevgili ölülerini;
daha iyi yazgılı yaşlı yoktur hiç
burada yatan ölüler arasında.
Tatlı bir gecede sona erdi yaşamları,
altmış yıl bir yastığa baş koyduktan sonra,
ikisi birlikte yakıldı bir odun yığınında.
Gencecik yitirmiş gibi arar onları yine de.
Bu gözyaşlarından daha yersiz bir şey olamaz.

72

Boşu boşuna geliyorsunuz yanıma,
utanmaz dudaklı zavallı dalkavukluklar:
"Efendim", "Tanrım" demeyeceğim kimseye.
Artık yer yok size bu kentte; gidin uzağa
başı sarıklı Partlar eline. Eşiğine
yüz sürün süslü püslü giyinmiş kralların,
siz iğrenç, aşağılık yaratıklar diz çökerek.
Efendi yok ki burada, komutan var,
hepsinin en haksever senato üyesi,
desteğinle geri getirildi Styx elinden
saçları koku yüzü görmemiş
köylü saflığındaki Gerçek.
Bu imparatorun yönetimi altında
önceki sözcükleri kullanma sakın
konuştuğunda, aklın varsa, Roma.

73

Sevecenliğinin güzel bir kanıtını,
Ausonia ulusal giysisi ciddi bir toga
armağan ettiğini bildirdi bana
güzel konuşan arkadaşım iletisiyle,
Fabricius değil de Apicius isterdi,
Augustus çağının atlısı Maecenas isterdi
kendileri için bu türlüsünü.
Bu denli değerli görünmezdi gözüme
başka biri gönderseydi bunu;
tanrılarca kabul edilmez ki
her elin kestiği kurban. Senden geldi:
Armağanını sevemeseydim senin,
kendi adımı sevebilirdim, Marcus.
Ne var ki armağandan daha ilerisi,
adın kendisinden de sevindirici yanı
bilgili bir adamın beni düşünüp sayması.

74

Esirge artık, Roma, yorgun kutlayıcını
yorgun yanaşmanı. Daha ne kadar sürecek
önde gidenlerin, yanaşma bozuntularının
esenleyici olarak arasına katılmam,
yüz kurşun paracık hak etmek için bir günde.
Scorpus alıp götürürken yengi kazanarak
bir saatte on beş torba el yakan altını,
ben Apulia tarlalarını istemem ki
kitapçıklarımın bedeli olarak –nedir ki
hak ettikleri?– Ne Hybla arısında
ne başaktan yana verimli Nil ırmağında
ne tepesinden Setia yamacının
Pomptinum bataklığına bakan güzelim bağda
gözüm var benim. Soruyorsun öyle mi
canımın ne istediğini? Uyumayı.

75

Yirmi bin sesters istedi bir zamanlar benden
Galla, pek yüksek değildi doğrusu ederi.
Bir yıl geçti aradan: "On bin sesters vereceksin,"
dedi. Öncekinden çok istiyor gibi geldi
bana o. Bin nummus vermeye başladım
iki bin sesters istemesi üzerine
altı ay sonra ona. Almaya yanaşmadı.
İki belki de üç ay başı daha geçmişti ki
aradan, dört bin altın istedi kendisi,
vermedim. Yüz nummus göndermemi istedi;
ne var ki epeyce yüklü gibi geldi bu da bana.
Yüz çeyreklik yiyecek sepetim oldu ardından;
istemez mi bunu: "Köleme verildi bile,"
dedim. Daha da neden istemedi acaba?
İndi, indi. Parasız veriyor, kendiliğinden
veriyor Galla bana. "Olmaz," diyorum.

76

Doğru mu sence bu, Yazgı tanrıçası,
ne Suriye yurttaşı ne Parth, ne Cappadocia'lı
ne de tutsak sergisinden gelme bir atlı,
Remus'un Numa'nın yerli halkının üyesi.
İşte, sevimli mevimli, doğru dürüst
kimseye zararı dokunmayan bir dost
iki dil bilir[315], bir kusuru var ancak,
ozan olmak gibi büyük bir kusur,
kara pelerininin içinde titrer Maevius,
güvezler içinde parlar katırcı İncitatus.

77

Hiç bu kadar uygunsuz bir şey yapmadı Carus
ateşlenip ölmekle: Günaha girdi ateş de.
Canına kıydın onun, acımasız ateş,
dört günde bir gelmiş olsaydın hiç olmazsa.
Hekimin gözetiminde olmalıydı bu iş.

78

Salo kıyılarına gideceksin, Macer,
eşsiz güvenle doğruluk sevgisi gidecek,
utanç duygusunu götürdüğünde yanı sıra,
gittiğinden hep daha yoksul döner erk:
Ey altınla yüklü toprakların mutlu yerlisi,
cebi boş yollayacaksın yöneticiyi,
kalmasını dileyeceksin daha uzun süre,
sevinç gözyaşıyla geçireceksin onu, Dalmatia.
Kelt'lerin ülkesine, yabanıl Hiberia'ya
gideceğim ben, Macer, senin özleminle.
Ancak, ne gelirse gelsin oradan yine de,
balık kaynayan Tagus kamışıvla yazılmış,
Macer adını içerecek bizim sayfamız:
Böyle okunacağım eski ozanlar içinde,
benden üstün tutma gelip geçmiş birçoklarını,
yalnız Catullus'tan arkaya koymalısın beni.

79

Torquatus'un yurtluğu var dördüncü taşta;
dördüncüde küçük bir yer aldı Otacilius da.
Çeşit çeşit mermerden pırıl pırıl
bir yunak yaptırdı Torquatus kendine;
küçük bir yıkanmalık yaptı Otacilius.
Bir defnelik düzenletti kendi toprağında

Torquatus; yüz kestane dikti Otacilius.
Torquatus konsül oldu, o da belde başkanı,
az görmedi kendine o denli büyük oruna karşı.
Hani minik kurbağayı nasıl çatlatmıştı
eskiden koca sığır, görünen o ki,
Torquatus öyle çatlatacak Otacilius'u.

80

Hıçkıra hıçkıra ağlar Eros bakıp gördükçe
benekli benekli değerli taştan kupalarını
ya da köleleri, bayağı iyi cins
limon ağacından yapılmış masaları,
derin derin inler, iç geçirir zavallı
satın alamamaktan Saepta'yı tümüyle,
eve götürememekten. Ne çok insan vardır
Eros gibi yapan, ancak ağlayıp sızlamadan!
Dökülen gözyaşlarını alaya alır,
kendisi için için ağlarken çoğu kesim.

81

İki kişi gelince Phyllis'i düzmek üzere
sabahleyin evine, can atarken ikisi de
ona çıplak kavuşmakta ilk olmak için,
söz verdi Phyllis ikisine de
aynı zamanda vereceğini, verdi de:
Biri ayağını kaldırdı, öbürü gömleğini.

82

Çektiğim çile senin işine yarıyorsa,
togamı sırtımdan çıkarmayacağım sabah,
belki de gece yarısı. Katlanacağım

azgın Kuzey yelinin uğultularına,
dayanacağım fırtınalara, kucak açacağım
karlara. Bir çeyrek daha mutlu olsan
verdiğin sıkıntıyla, üzüntüyle buna karşılık,
yorgun düşmüş beni esirge, ne olursun,
geri ver boşa gitmiş emeklerimi, Gallus,
sana yaramıyor, bana zarar veriyor ya.

83

Bir araya getiriyorsun seyrek saçlarını,
şakaklarındaki saçları da katıp örtüyorsun
pırıl pırıl kel kafandaki yayla gibi alanı,
Marinus; ne var ki eski yerine dönüyor
yelin esmesiyle kalkan saçlar,
tutam tutam saçlar sarkar başının çevresinde
oradan buradan: Cydas'ın kölesi
Hermes'le Amor'un yontusu duruyor
sanırsın Spendophorus'la Telephorus arasında.
Yaşlılığını açık açık söylemek ister misin,
artık tek kişi olduğun belli olsun diye?
Saçlı kelden daha çirkin bir şey yoktur, inan.

84

Afer'in neden yatmaya gitmediğine şaşıyor musun,
Caedicianus? Bak hele yemekte yanındaki kadına.

85

Bir Tiber teknesindeki gemici Lidon
bir toprak edindi sevdiği suların yanı başında,
artık yaşını başını aldığında.
Yerinde durmaz Thybris taşıp da su basarken

ikide bir burayı, tarlaları çatlatırken
akıntısı kışın, emekli tekneyi taşlarla
doldurdu kıyının açıklarında dururken,
dalgalarla karşı karşıya bıraktı.
Böyle önledi taşkını. İnanılacak gibi değil!
Tekneyi batırıp yardımcı oldu efendisine.

86

Kimse böyle yanmamıştı yeni sevgilisi için,
Laurus'un oyun topu sevgisiyle tutuştuğunca.
Oyunların birincisiydi ya yaşamının baharında,
ilk kukla oldu şimdi oyunu bırakalı beri.

87

Ekim ayının başını duyumsasın
haydi Roma, güzel konuşan Restitutus için:
Ses çıkarmayın, destekleyin yakarıları;
doğum gününü kutluyoruz, kesin kavgayı.
Eksik olsun cebi delik korunuğun mumu,
buz gibi Aralık eğlencelerini beklesin
işe yaramaz üç yapraklar, ufak ufak peçeteler.
Daha varsıllar yarışsın armağanda:
Agrippa'nın şişinen tecimeni getirsin
Cadmus'un kentli yurttaş mantolarını;
şölen giysileri yollasın savunmana
geceki kavga dövüşlerden
körkütük sarhoşluktan sanık tutulan;
erkeği yola getirdi adı çıkmış kız,
ancak, kendisi versin gerçek akik taşlarını;
Phidias'tan işlemeli bir el ürünü versin
eski atalarına hayranlık besleyen yaşlı;
avcı bir tavşan, köylü bir oğlak getirsin;
balıkçı denizlerde avladıklarını.
Ozan sana ne gönderecek dersin, Restitutus,
herkes kendine göre bir şey gönderirse.

88

Praetor'ların kayıt kuyutlarının peşine düşmüşsün, Cotta,
muma kazılmışlarına dek. İşi başından aşkın adamsın.

89

Emeğinin ürünü, yüzünü güldüren ün,
Phidias'ın elinden çıkma denmeye değer
İuno'nun yüzü bir parlıyor ki, Polyclitus,
birinci gelir İda dağında, hakem[316]
duraksamadan yetersiz bulur da tanrıçaları.
Kardeşi sevmeseydi İuno'cuğunu, Polyclitus,
senin İuno'nu seviyor olurdu bu kardeş.

90

Ne diye yoluyorsun acaba, Ligeia,
orandaki kılları, kocakarı? Ne diye
deşiyorsun ölü bedeninin küllerini?
Genç kızlara göredir bu türlü temizlik
–kocakarı olduğunu göremiyorsun demek
daha–. Hector'un annesi değil, inan bana,
Ligeia, karısı yapıyordu bunu.
Yanılırsın, seni düzecek erkek var sanırsan.
Bunun için, utanmak varsa sende, Ligeia,
ölmüş aslanın sakalını yolmaya kalkma.

91

Bütün içoğlanlarıyla sarılıdır da çevresi
Almo'nun, iş yoktur kendisinde. Yakınmaz mı bir de
Polla'cığı hiç çocuk doğuramıyor diye.

92

Dingin yaşamaya bayılan, can yoldaşım Marrius,
Atina'nın eskiden övündüğü yurttaş,
sana bırakıyorum yabanıl kutsal koruda,
kâhyanın eliyle bilir bilmez yetiştirdiği
Faunus'ların bu ikiz çamlarını, pırnallarını,
sık sık bir kuzunun ya da oğlağın kanı sürülmüş.
Gürleyen'in, korkunç Silvanus'un sunaklarını,
kutsanmış tapınaktaki kız tanrıça sultanı[317],
tertemiz bacısına konukken gördüğün,
doğduğun ayın başlarını koruyanı,
ardına düşen Priapus'tan kaçıp sığındığı
ince, tatlı Flora'nın defne korusunu.
Ya kanla ya da günlükle yatıştıracaksın
küçücük toprak parçacığının
bütün bu yumuşak başlı tanrılarını.
Diyeceksin ki "Nerede olursa olsun
Martialis'çiğiniz, işte benimle birlikte
benim elimle sunuda bulunuyor;
buradan uzaktayken din adamı size;
burada diye düşünün siz onu; verin
ikisine de sizden ne istersek her birimiz."

93

Helicaon'un Euganei kıyılarını,
dallı yapraklı asmalar bürümüş tepeleriyle
renk cümbüşü tarlaları görürsen benden önce,
Ateste'li Sabina'nın eline ulaştır, Clemens,
daha ortaya çıkmadan, ancak az önce
güvez kılıfına bürünmüş şiirlerimi.
Nasıl iç açarsa elimizle kopardığımız
ilk gül, öyle sevilir sakal değmemiş yeni yaprak.

94

Massylus yılanı korumaz meyve bahçelerimi benim,
Alcinous'un krallık bahçesi yok emrimde:
Buna karşılık bir bahçem var Numentum'da,
içinde ağaçların güvenle çiçek açtığı,
hırsızdan mırsızdan korkmaz kötü cins yemişler.
Sarı mum gibi güz yemişi yollarım sana böylece,
benım için Subura'nın göbeğine konmuş az önce.

95

Çocuğunu gerisingeri sana yolladı
erkeğin de erkek arkadaşın da, Galla.
Kuşku yok, seni becermemiş olduklarını
demeye getiriyor bunlar, sanımca.

96

Uzak ellerden ikide bir uzun uzun söz etmeme;
altın taşıyan Tagus'un, ata kalıtı Salo'nun
sularını kana kana içmek istememe;
yiyecek dolup taşan derme çatma evime,
bakımsız tarlalarıma gitmeye kalkmama
şaşıyorsun, Avitus, Latium'un göbeğinde,
kentte yaşlanmış olduğumdan ötürü.
Küçük küçük şeylerin beni varsıl kıldığı,
az buçuk akçayla bolluk içinde olduğum
topraktır işte benim sevdiğim.
Burada beslenir, orada besler toprak;
bir parçacık ateş aydınlatır burasını,
koskocaman bir ışık aydınlatır burasını;
burada pahalıya oturur karnını doyurmak,
yıkımdır alışveriş, orada sofrayı donatır
tarlanın verdiği nimetler baştan başa;

burada en az dört toga eskitir yazın,
bir teki yeter bana dört güzün orada.
Git, büyüklere saygı göster haydi bakalım,
Avitus, memleketin sağlar sana, dostunun
sağlayabilirken sağlamadığı ne varsa.

97

Yeğin bir odun yığını konur papirüsle tutuşturulacak,
mürrüsafi, yaban defneleri alır karısı ağlamaklı,
hazırdır çukur, ölü yatağı, ölü gömücüsü artık,
beni kalıtçı gösterdi Numa: Hastayken iyileşiverdi.

98

Caecubum şarabı verdiğinde bana
kız gibi İdalıdan daha yumuşak,
sofra başındaki bacından da, anandan da,
kızından, karından da daha alımlı uşak,
kandillerine ya da eski limon ağacından masana,
Hint fildişi ayaklarına mı bakmayı
yeğleyeyim istiyorsun? Ne olursa olsun,
sofraya kurulduğumda, kuşkulanmaman için,
bul getir önüme insan sürüsünden,
pisliğe batmış yazlık evinden
teke gibi kokan pis domuzun
kafası tıraşlı, üstü başı dökülen
kaba saba, ufak tefek oğullarını.
Bu işkence sana yetecek: Bu huyunla
böyle uşakların olamaz, Publius, senin.

99

'Yergiler'deki İulius Rufus'a benzerdi,
Socrates Romalı olsaydı, yüzünün imgesi.

100

Benim dizelerimle niye karıştırıyorsun
kendininkileri, aptal? Sana çatan kitapla
ne alışverişin var senin, zavallı?
Aslanlarla tilkileri bir araya koymak,
baykuşları kartallara benzer kılmak için
bu çaban ne senin? Beceriksiz,
tahta bacakla koşarsın yanlışlıkla,
Ladas'ın ayağı olsa bile sende.

101

Elysium elinden dönüp gelse günün birinde
geri gönderilip, Caesar'ın korumasından
mutluluk duyan o eski Gabba;
"Sus, yontulmamış köylü Gabba," diyecek,
şaka yarıştırdıklarını duyduğu zaman
biri Capitolium'luyla Gabba'nın.

102

Nasıl baba olmuş diye mi soruyorsun,
hiçbir zaman yatmamış da Philinus?
Gaditanus söylesin bakalım, Avitus,
ozan olmuş ya bir tek dize yazmadan.

103

Salo'nun hızla akan sularıyla çevrili,
yalçın bir dağın yamacında
ey yüce Bilbilis'in bana verdiği yurttaşlar,
yüzünüz gülüyor mu acaba sizin
ozanınızın pırıl pırıl şanıyla?

Çünkü adınız, sanınız, ününüzüm ben sizin,
ince Catullus'a daha çok borç duymaz ki Verona,
benim kendinden biri diye söylememi,
daha az istemez ki orası.
Otuz yaz, dört mevsim geçti aradan,
Ceres'e bensiz kır çöreği verileli beri,
güzel mi güzel surların arasında
ece Roma'da oturduğumdan bu yana:
Saçlarımı ağarttı benim İtalya toprakları.
İyi karşılarsanız dönüşümü, geliyorum;
dönüveririm gerisingeri,
karşıt duygular besleyin hele.

104

Git, kitapçık, git, Flavus'a yoldaş ol
uzak denizde, ancak, dalgaların yardımıyla
önüne katıp götürsün yeller seni kolayca,
Hispania'nın Tarraco kalelerine yönel:
Bir araba alıp götürecek seni oradan,
yüksek Bilbilis'i göreceksin çabucak,
sevgili Salo'yu belki beşinci arabada.
Sana ne yükleyeceğimi sorarsın
otuz dört yıldır yüzünü görmediğim
eski birkaç dostu esenlersin
beklemeden, yolda giderken daha.
Flavus'çuğumu uyar hemen ardından
yorgunluktan uzak, çekileceğim bir köşe,
ucuzundan hoş bir yer sağlasın bana,
babanın durgun, üzgün oturması için.
Hepsi bu işte. Köpürmüş bağırıyor kaptan,
azarlıyor seni gecikmenden ötürü,
esinti düzeldi de açıldı liman:
Esen kal, kitapçık: Sanırım, biliyorsundur,
gemi beklemez bir tek kişi yüzünden.

XI. KİTAP

1

Sidon güvezinden bayramlıklarını giymiş de,
işsiz güçsüz kitap, nereye gidiyorsun böyle?
Parthenius'u mu görmeye yoksa? Öyle öyle:
Git de dön bakalım tomarın açılmadan.
Dilekçe milekçe okur o, kitap okumaz,
zaman ayırmaz esin perilerine,
kendininkilere ayırsaydı hiç olmazsa.
Yeterince mutlu mu sayıyorsun acaba
kendini, küçük küçük insanlar eline alınca?
Quirinus sütunlu yoluna yönel, buraya yakın:
Daha işsiz güçsüz değildir Pompeius'taki,
Agenor'un kızındaki ya da ilk teknenin
bir dalda durmaz reisindeki[318] kalabalık.
İki ya da üç kişi bulunur orada
tomarı açıp da içindeki
zırvalarımızın güvelerini dökecek;
bahse girmeler, masallar tükensin de hele
Scorpus ile İncitatus üzerine.

2

Çatık kaşlı, asık yüzlü katı Cato,
rençber Fabricius'un kız çocuğu,
örtülü kurumluluklar, sağtöre kuralları,
gözlerden uzakta ne değilsek, topunuz
gidin dışarı. Bağırıyor benim dizelerim
işte: "Yaşasın Saturnus şenlikleri!" diye.
İzin de verilir, tat da alınır bundan
Nerva, senin yönetimin altında.
Kök söktüren Santra'yı okuyup ezberleyin,
yüzü gülmez okuyucular. Hiçbir işim yok
benim sizinle: Benim kitabım da böyle, n'apalım.

3

Yalnız kent işsiz güçsüzleri tat almaz benim şiirimden;
boş kalan kulaklara dinletmem ki şunları,
Getae'nın kırağılarının içinde,
savaş sancaklarının yanı başında,
katı yüzbaşının elinde yıpranır kitap.
Britanya'da da söylenirmiş benim dizelerim.
Neye yarar? Bilmez ki para keseciğim bunu.
Nice yıllar yaşayacak şiirler
yazabilirdim buna karşılık,
büyük büyük çarpışmalar anlatabilirdim.
Pieria borazanını öttürerek
soluğumun olanca gücüyle,
bir Maecenas verselerdi sana, Roma,
kutsal belirtili tanrılar yeryüzüne
yeniden bir Augustus getirdikleri zaman[319].

4

Kutsal nesneleri, ev tanrısı yontularını
Phrygia'dan ayrılırken yanına aldı
Troia kalıtçısı; yangından kurtaracağına
Laomedon'un malını mülkünü.
Ölümsüz bir İuppiter yapıldı altından
şimdi ilkin, kızkardeşi, ana karnından gibi
yüce babanın kafasından çıkan kızı;
üçüncü kez Nerva'nın adını yazıyorsun
güvez giysililer arasına, İanus, sen.
Size yalvarıyorum dini bütün ağzımla:
Koruyun bu önderi, koruyun senatoyu
hepiniz; başkan örneğince yaşasın senato,
başkan kendi örneği önderliğinde.

5

Numa'nın gösterdiği denli büyüktür
doğruluğa, eşitliğe saygın, Caesar.
Ne var ki yoksulluk içindeydi Numa.
Güç şeydir paralı olup da bozulmamak,
Karun gibi olup da Numa kalmak.
Yeryüzüne dönseler geçmişteki atalar,
adlarını bırakmış büyük adamlar,
boşaltabilseler Elysium korusunu:
Özgürlük uğruna yenilmez Camillus
saygısını gösterecek sana, sen verirsen
altın almak isteyecek Fabricius senden;
Brutus sevinç duyacak senin başkanlığından,
sana bırakacak erki, eli kanlı Sulla
çekildiği zaman; sevgiyle bağlanacak sana
Büyük Pompeius, yakını Caesar'la birlikte,
sana bağışlayacak Crassus tüm servetini;
Caesar'cı olacak Cato'nun kendisi de
çağırılıp geri gelse yeryüzüne
Dis'in yeraltı gölgeleri arasından.

6

Eli oraklı yaşlının şenlik günlerinde
zar hokkasının egemenliği altındayken,
azatlı başlığı takmış Roma; izin verirsin
sanırım, kafa yormayan dizelerle eğlenmeme.
Gülümsedin, iznin var demek! Yasaklanmadan,
savulun başımdan, sarartıp solduran tasalar,
söyleyeyim aklımdan geçeni gelişigüzel,
can sıkıcı düşüncelere kapılmadan,
yarı yarıya su kat da öyle içki sun, çocuk,
Pythagoras'ın Nero'ya verdiği gibi tıpkı,
getir, Dindymus, daha daha çokçasını yalnız:
Elimden bir şey gelmez içmeden, yardım edecek

içkimi yudumlarken bana on beş ozan birden.
Öpücükler ver haydi, Catullus'unkilerden ha;
armağanım olsun sana Catullus'un serçesi,
onun dediği ölçüyü tutturman koşuluyla.

7

Söyleyecek değilsin ki aptal kocana, Paula,
zamparanla buluşmaya gittikçe uzaklara.
"Alba evine çağırdı beni Caesar bu sabah,
Circei'ye buyur etti beni Caesar," dersin.
Salla gitsin yalanı çocuk kandırır gibi.
Penelope'lik düşer sana, Nerva baştayken.
Tutamazsın ki kendini, içindeki isteği.
Ne yaparsın bu durumda, zavallı kadın?
Yalan mı atacaksın kız arkadaşın hasta diye?
Karısına sakız gibi yapışacak kocan,
kendisi, yoldaş olacak senin yanında
kardeşine, anana, babana giderken.
Nasıl atlatabilirsin öyleyse akıllıca?
Başka bir çapkın kadın söylerdi belki
Sinuessa gölünde oturmak istediğini
cinsel düşkünlükle. Ne kadar iyi edersin,
sen doğruyu söylemeyi yeğlersen kocana;
düzülmeye gitmeyi canın çektikçe, Paula.

8

Oğlanın bir gün önce süründüğü,
gücünü yitirmiş pelesenk kokusu;
dökülmeye yüz tutmuş safrandan
dalga dalga yayılan son esinti;
kışın kutuda olgunlaşan yemişler,
ilkyaz ağaçlarıyla dolu tarla;
başhatunun Palatium dolaplarından çıkma

ipek giysilerini düzleten aygıt;
kızoğlankız elinde ısınmış amber;
kara şarap yüzünden çatladığında
uzaktan bile kokusu duyulan testi;
Sicilya arılarını kendine çeken bahçe,
Cosmus'un güzel kokusunu saçan kutuları;
tanrıların sunakları, bir zenginin saçından
az önce kaymış taç: Ne diye sayayım tek tek?
Yetmez. Karıştır hepsini: İşte böyle yakar
kölemin sabah verdiği öpücükler insanı.
Öğrenmek ister misin adını? Söyleyeyim
öpücükler içinse. Ant içip söz verdin.
Gereğinden çok şey bilmek istiyorsun, Sabinus.

9

İuppiter çelengiyle ünlü, Roma ağlatısının şanı,
Apelles sanatıyla soluk verip yaşatıyor onu.

10

Yergilere taşıdı Turnus kocaman yüreğini.
Neden Memor'un şiirine değil? Kardeştiler ya.

11

Al götür önümden, köle çocuk,
ılık Nil'e özgü işlemeli kupaları.
Atalarımızın dudaklarıyla aşınmış,
kısa saçlı uşağın[320] tertemiz yıkadığı
kupaları ver bana kırılacak diye
elin titremeden. Eski saygınlığı geri gelsin
masaların. Değerli taştan içmek yakışır,
Sardanapallus, oturak yapmak için yosmana
Mentor'un işlediği kabı kıran sana.

12

Anan belli olmadıktan, baban belli olmadıktan sonra,
istediği kadar yedi çocuk hakkı verilsin, Zoilus, sana.

13

Her kimsen, Flaminius yolunu çiğneyen yolcu,
geçip gitme herkesin bildiği mermeri.
Kentin iç açıcı yerleri, Nil'in takılmaları,
sanatla incelik, oyunla zevk,
Roma tiyatrosunun onuruyla acısı,
bu gömütte yatıyor Paris'le birlikte
Venus'larla Cupido'ların hepsi.

14

Kalıtçılar, gömmeyin ufak tefek köylüyü:
Ne denli az olsa da ağır gelir ona çünkü toprağı.

15

Şiirlerim var, Cato'nun karısının,
yaman Sabin kadınlarının okuyabileceği:
Gülsün istiyorum bu kitapçık baştan sona,
kötü olsun bütün öbür kitapçıklardan.
Şarapla kafayı bulsun, utanmasın
yağlı Cosmus kokusuyla kirlenmekten.
Şakalaşsın oğlanlarla, sevsin kızları,
döndürüp dolaştırmadan söylesin sözcüğü,
hepimize yaşam veren babamızı,
kutsal Numa'nın kamış dediği organı.
Sen anımsa yine de, Apollinaris,
şu Saturnus şenlikleri dizelerini:
Beni yansıtmaz bu kitapçığın içeriği.

16

Nereye istersen çekip gidebilirsin şimdi,
ağırbaşlılığına diyecek olmayan okur:
Kentli yurttaşlar için yazdık bunları;
Priapus'ça dizelerle eğlendi benim yapıtım
Tartessus'lu kız eliyle şakırdatır zilleri.
Curius'tan, Fabricius'tan ağırbaşlı olsan da
kaç kez dürtecek paltonu kaskatı kamışın!
Sırılsıklam Patavium'lu olsan da, genç kız,
sen de okuyacaksın kitapçığımdaki
olur olmaz, açık saçık şakaları.
Yüzü kızarıp elinden bıraktı Lucretia
benim kitabımı, Brutus'un karşısında canım;
oradan git de, Brutus, bak nasıl okuyacak kız.

17

Her sayfası gece işi değildir ki kitabımın,
sabah okuyacağın yerini de bulursun, Sabinus.

18

Kırlık bir yer verdin bana, Lupus, kent dışında;
bundan daha büyük ya penceremdeki kırlık yer.
Kırlık yer demeye bin şahit ister buraya!
Diana'nın korusu[321] sayılır burada sedefotu,
tiz sesli ağustosböceği kaplar burayı
bir kanadıyla, bir karınca tüketir
buranın toprağını bir günde,
taç olur açılmamış gülün bir yaprağı;
bitki diye bir şey bulunmaz orada
Cosmus'un yaprağı[322], yeşil biber dışında;
ne salatalık barınır dikine dursa bile
ne yılan uzanabilir boylu boyunca.

Bir tek tırtılı şöyle böyle besler bahçe,
sivrisinek ölür salkımsöğüt bitince,
bir köstebek beller, sürer toprağını.
Mantar çatlayıp açılamaz, incir tatlanamaz
ya da menekşeler yayılamaz.
Bir sıçan yeter çöle çevirmek için toprağı,
Colydon domuzu gibi korkutur çiftçiyi,
pençesinde götürür ürünü Procne
uçarak kırlangıç yuvasına,
Priapus'un gövdesine yer yoktur,
orağından, kamışından yoksun olsa bile.
Sümüklüböcek kabuğunu güç doldurur
toplanan ürün, yeni şarabı saklarız
zift sıvanmış ceviz kabuğunda.
Bir tek harfte[323] yanıldın ama, Lupus:
Keşke beni yurtluğuna çağırsaydın,
bana yurtluk vereceğine o zaman.

19

Seni neden almak istemem soruyor musun,
Galla? Güzel ve düzgün konuşuyorsun diye.
Adım başı yanlış yapıyor kamışım oysa.

20

Açık saçık altı dizesini oku bakalım
Caesar Augustus'un, kıskanç adam,
okursun ya iç karartan Latin sözlerini:
Glaphyra'yı düzdü diye Antonius, beni de
kendisini düzmekle cezalandırdı Fulvia.
Fulvia'yı düzeceğim ben ha? Yapar mıyım
Manius ırzına geçmemi isterse benden?
Sanmıyorum, aklım başımda olduğunda.
"Ya düz ya da dövüşelim," dedi. "Ne var

kamışım daha değerliyse yaşamımdan bence?
Savaş borazanları çalsın bakalım!"
Şakacı kitapçıkları aklıyorsun kuşkusuz,
Roma'ca yalın konuşmayı bilen Augustus.

21

Tunç atlınınki kadar geniştir Lydia'nın kıçı,
dönerken tunç halkaları çın çın öten çember kadar,
sırığı bir yanından öte yanına geçirdikçe
cambaz, başının üstünde kalan çember kadar,
yağlı suda ıslanmış eski pabuç kadar,
başıboş dolaşan ardıçkuşlarını bekleyen
seyrek düğüm atılmış ağlar kadar,
Pompeius tiyatrosunda Güney yeline karşı
çekilmiş perde kadar, veremli eşcinselin
kolundan kayan bilezik kadar,
Leucones'in yeri boş kalmış yastık kadar,
Yoksul Britto'nun eski püskü poturu kadar,
Ravenna pelikanının çirkin gırtlağı kadar.
Onu düzmüşüm denizde, yüzülen yerde sözde:
Bilmem ki; yüzülen yeri düzmüşümdür bence.

22

Kar beyaz Galaesus'un yumuşak dudaklarını
katı dudaklarınla eze eze bitirmişsin,
anadan doğma yatmışsın Ganymedes'le
–yadsıyan varsa beri gelsin!–. Az şey değil ki bu!
Yetsin be! Hiç olmazsa istek uyandırmaktan sakın
orasını burasını elleyip çocukların.
Kamıştan daha çok suç işler bu organ
sakalı bıyığı çıkmamış oğlanlarda,
ergenliği uyandırır, hızlandırır parmak:
Derken koltukaltları kokar, kıllanır çabucak,

sakal çıkar anaların şaşkın bakışları altında,
pırıl pırıl gün ışığında sevilmez yunaklar.
İkiye bölmüş erkek kısmını doğa:
Bir kesimini kızlar için yaratmış, öbürünü
erkekler için. Yararlan kendine göresinden.

23

Ne olursa olsun bana varmaya hazır Sila,
bense evlenmek istemiyorum onunla
ne olursa olsun. Üstelemesi karşısında
on milyon sesters vereceksin çil altın,
çeyiz olarak bana. Kurtarmaz bundan azı!
İlk akşam bile kocalık etmeyeceğim sana,
aynı yatağı paylaşmayacağız seninle;
kendi sevgilimi kollarıma alacağım
engel olmayacaksın sen buna, hizmetçini
göndereceksin bana istediğimde.
İstekli öpücükler verecek uşak bana,
senin gözünün önünde, ister benimki olsun
ister seninki. Yemeğe geleceksin gelmesine,
ancak, yerlerimiz öyle ayrı olacak ki,
paltom mantona değmeyecek bile.
Bana öpücük vereceksin binde bir,
kendiliğinden değil ha, karım gibi değil de
yaşlı annemmişsin gibi sanki.
Katlanabilirsen bunlara, hiç karşı çıkmazsan
baştan sona dayanmaya; seninle evlenmek
isteyecek birini bulacaksın, Sila.

24

Arkana düşüp evine giderken seninle,
kulak verirken gevezeliklerine,
her dediğini, her yaptığını överken,

kaç dize çıkabilirdi ortaya, Labullus!
Yazık olmuş gibi gelmiyor mu sana,
Roma okuyacak, yabancı arayacakken,
atlı alaya almayacak, senatör ezberleyecekken,
savunman övecek, ozan tat alacakken,
yitip gidiyor senin yüzünden –Doğru mu bu,
Labullus?– Herkes çekebilir mi bunu?
Az sayıda mı kitabım olsun benim
bir sürü korunuk bozuntun olsun diye senin?
Zar zor bir sayfa yazdım nerdeyse otuz gündür.
Evinde yemek yemek işine gelmezse,
ozan kısmının başına bu gelir işte.

25

Yerinde duramazken ayakta duramaz olmuş
Linus'un az buz kıza göstermediği kamışı.
Dil, önlem almalısın sen buna karşı.

26

Ey gönlümün avuntusu, ey tatlı derdim Telephorus,
senin gibisini kucaklamamıştım şimdiye değin.
Öpücükler ver haydi bana, çocuk,
eskimiş Falernum şarabıyla ıslak ıslak,
dudaklarına sür biraz iç de ver kupayı.
Gerçek Venus'un sevinçlerini katarsan buraya,
İuppiter benden daha mutlu değildir derim
Ganymedes'çiği yanı başındayken.

27

Demir gibisin, kuşun uçabiliyorsa daha,
Flaccus, altı bardak salamura istediğinde
ya da iki dilim tuzlu balık, ince bir uskumru,

dilediğinde sevgilin senden
bütün bir salkım üzümü yakıştırmaz kendine;
çeşni katılmış balık getirir
al toprak kapta hizmetçi kız güle oynaya,
göz açıp kapayıncaya dek yiyip yutsun diye
üstelik; ya da yüzsüzlüğe vurdurup işi,
utanmayı sıkılmayı bırakıp bir yana
yeni kırkılmış beş post ister ıslak ıslak,
kendisine bir mantocuk yapmak için.
Oysa benim sevgilim bir libra
sümbülürumi kokusu, yeşil yeşil zümrütler,
bir çift akik taşı isteyebilir benden,
en iyi cins olmak koşuluyla ipek kumaş
isteyebilir Etruria sokağından,
ya da sanki tunç paraymış gibi
yüz çil altın dileğinde bulunabilir.
Bunları mı armağan etmek istediğimi
sanıyorsun sevgilime şimdi sen benim?
İstemiyorum canım, istiyorum ki
bunlara değer olsun sevgilim.

28

Hekim Euctus'un hizmetçisine saldırdı kaçık Nasica,
ırzına geçti Hylas'ın. Sanıyorum, aklı başındaydı.

29

Kocamış elinle çekiştirmeye başladın mı
ölgün erkekliğimi, canımı çıkarıyorsun
başparmağınla, Phyllis: Çünkü on saat gerekir,
sanırım, canlanabilmem için güçlükle,
"Farem", "Gözümün nuru," dediğin zaman bana.
Okşayıcı söz nedir bilmiyorsun: De bakalım;
yüz bin sesters vereceğim sana, Setia'da

dönümlerce ekili toprak vereceğim; konuş;
al sana şaraplar, ev, köle çocuklar,
altın işlemelerle süslü kaplar, masalar.
Parmağa hiç gerek yok: Gönlümü böyle okşa, Phyllis.

30

Savunmanlarla ozanların pis pis kokar ağızları, diyorsun.
Ona bakarsan, Zoilus, daha pis kokar ya emicinin ağzı.

31

Asmakabaklarının Atreus'udur Caecilius,
keser onları, bin parçaya ayırır,
Thyestes'in oğullarıymış gibi tıpkı.
Bunları atıştıracaksın yemeğe başlamadan,
bunlar gelecek birinci, ikinci çeşit olarak,
bir daha önüne konacak üçüncü çeşit diye,
sonra da soğukluk sunulacak geç saat.
Bununla yavan hamurişi yapar ekmekçi
çeşit çeşit tatlısını da hazırlar bunun,
tiyatrodan bilinen hurmalarla birlikte[324].
Türlü türlü döküntüler çıkar bundan
aşçının yahniyi kotarması için,
mercimekle bakla diyeceğin gelir;
mantar, domuz sucuğu, ton balığı kuyruğu,
küçük küçük sardalya süsü verir bunlara.
Ustalığını gösterir bunun üzerinde kilerci,
bir Capella'ya özgü tatlıları sarmak için
çeşit çeşit kokusuyla sedef yaprağına;
böyle doldurur çanakları, kayık tabakları,
baklava biçiminde pırıl pırıl kapları,
çukur tasları. Şaşaa der, incelik sanır
bunca yemek için bir metelik harcamayı.

32

Ne togan var ne evin ne yatağın
tahtakurusundan delik deşik de olsa,
ne suda yetişen eski püskü sazdan örtün,
kimin kimsen yok, çocuk ya da yaşlı,
kölen yok ne küçücük yaşta ne genç kız,
hiçbir şeyin yok ne asma kilidin ne açkın
ne köpeğin ne de bardağın. Öyle de,
yoksul denmeye, yoksul görünmeye bakıyorsun,
Nestor, yer edinmek istiyorsun halkın içinde
kendine bir de. Yalan söylüyorsun,
olmayan bir onurluluk taslıyorsun.
Yoksulluk demek değildir ki,
Nestor, hiçbir şeyi olmamak.

33

Nero'nun ölümünden sonra, daha sık yengi kazanır
yeşil giysili arabacı, daha çok ödül alır
yengin çıkarak. Git şimdi, soluk yüzlü, kıskançlık,
Nero'ya boyun eğmiş olduğunu söyle:
Nero değil, yeşil giysili oldu kazanan, kuşku yok[325].

34

Bir ev satın aldı Aper, baykuş bile girmez içine;
karanlık yüzlü, dökülen bir kulübe.
Pırıl pırıldır komşusu Maro'nun bahçeleri.
Yemeğe düşkündür Aper, rahatına değil.

35

Tanımadığım yığınla adam çağır da yemeğe,
şaş, söylen, çıkış bakalım, gelmiyorum diye,
çağrılmış olmama karşın şölenlerine.
Yalnız başıma yemek yemeyi sevmem[326], Fabullus.

36

Ak bir taşla imliyor Gaius İulius bu günümü benim,
yaşasın, işte döndü, dileklerim yerine geldi de:
Sanki yaşam ipini kesmiş gibi bacılar,
umudumu yitirmişken seviniyorum şimdi,
o denli sevinmez hiç korku duymamışsa insan.
Ne bekliyorsun, Uyku çocuk, uyuşuk uyuşuk?
Doldursana ölümsüz bir Falernum şarabı,
yıllanmış küp ister böyle benim gibiler;
beş kupa, altı kupa, sekiz kupa içelim,
Gaius İulius Proculus harflerinin sayısınca.

37

Zoilus, neden hoşuna gidiyor acaba senin,
değerli bir taşı okkalı bir altının içine
yerleştirip de zavallı akik taşını bozmak?
Daha ne oldu ki şunun şurasında
bacaklarına öyle bir halka takılalı senin!
Parmaklarına göre değil aynı ağırlık.

38

Katırcı yirmi bine satıldı, Aulus, az önce.
Şaşıyor musun amma da pahalı diye? Sağırdı.

39

Beşiğimi sallamıştın, Charidemus, benim,
başucumu beklerken, ayrılmazdın yanımdan
çocukluğumda. Havluyu karartıyor artık
sakalım kesilip üstüne düştüğünde,
dudaklarımın acıtmasından yakınıyor
sevgilim; oysa büyümedim, sana bakarsan:
Çiftçimiz titriyor senin karşında, kâhya,
ev bile korkuyor senden. Ne eğlenmemize
izin veriyorsun ne sevişmemize;
hiçbir şeyi yakıştırmak istemiyorsun bize,
her şeyi yakıştırmak isterken kendine.
Bırakmıyorsun beni, gözlerini ayırmıyorsun
üstümden; söylenip duruyorsun, iç çekiyorsun,
öfkeni zor tutuyorsun sopa çekmemek için bana.
"Babam böyle yapmamıştı hiçbir zaman," diye
bağırıp çağırıyorsun, güvez giysiler giyip de
saçlarıma koku sürdüğümde;
içtiğim kupaları sayıyorsun kaşların çatık,
senin içki saklama yerinden çıkmış gibi
o şarap testisi. Yeter be; dayanamıyorum
Cato'luk taslayan azatlıya. Sevgilim
erkek olduğumu söyleyecek artık bana.

40

Güzel Glycera'yı sever Lupercus,
tek başına egemendir, tek başına buyurgan.
Üzgün üzgün yakınması üzerine,
karısıyla bir aydır yatmamış olduğundan,
yanıt vermiş nedenini soran Aelianus'a
"Glycera'nın dişleri ağrıyor," diye.

41

Küçükbaş hayvanların üzerine titrerken
çoban Amyntas, içinde bir sevinç duyarken
sürünün ünüyle, canlı kanlılığıyla,
ağırlığa dayanamayıp dallar, ağaç
eğilerek yıkılmış, kendisi yeri boylamış
sarsılıp düşen ürünlerin ardından.
Uğradığı korkunç yitik üzerine
ağaca yaşam hakkı tanımamış baba,
ölü yakılan odun yığınına özgü kılmış
cana kıyan odunları cezalandırmak için.
Komşu İollas'ın olsun semiz domuzlar, Lygdus.
Yeter, koyunlarımın sayısını tutmak sana.

42

Ölü konular koyuyorsun ortaya,
canlı yergiler istiyorsun bir güzel.
Olacak şey mi bu, Caecilianus?
Hybla ya da Hymettus balı almak istiyorsun,
Korsika kekiği koyarak Cecropia arısının önüne.

43

Bir oğlan çocuğuyla yakalayınca beni,
bağırıp çağırıyorsun, karıcığım, kötü kötü;
söylüyorsun sende de kıç olduğunu.
Aynı şeyi söyledi kaç kez İuno çapkın Gürleyen'e!
Düzer o yine de kocaman olmuş Ganymedes'i.
Domaltıyor da Hercules yayını bırakıp Hylas'ı.
Kalçaları olmadığını mı sanıyorsun Megara'nın?
Phoebus'u kıvrandırıyordu Daphne kaça kaça.
Ne var ki o aşk yalımlarının
uzaklaşmasını istedi Hyacinthus oğlan[327].

Sırtını dönüp yatsın varsın Briseis çokça,
Aeacusoğlunun daha yakınında
olurdu sevdiği yumuşak oğlan.
Erkeklerinkiyle özdeş adlar verme sakın
kendi işlerine öyleyse, karıcığım,
iki yerinle dişi olduğunu düşün.

44

Çoluksuz çocuksuz varsıl bir moruksun,
ta Brutus'un konsüllüğünde doğmuş.
Sanır mısın gerçek dostluklar kurarlar seninle?
Gençliğinde kaldı gerçekleri, yoksul gününde.
Ölümünü sever senin bundan böyle dostun.

45

Kaç kez eşiğinden içeri adım attınsa
üzerinde yazısı olmayan odanın;
ya bir oğlan ya bir kız gülümsedi sana,
bir kapı, bir perde, bir kilit yetmez sana,
daha büyük bir gizlilik olsun istersin kendine,
tıkanır en küçük bir yarık kuşkusu varsa
cinselliğe ilgiyle açılan iğne delikleri.
Ar duygusu olup da bu denli istekli,
bu denli kuşkulu kimse yoktur, Cantharus,
bir yandan oğlanların ırzına geçer
öte yandan kızları düzerken.

46

Yalnız uykunda uyanıyor artık erkekliğin,
Maevius, başlıyor bacaklarının arasına
akmaya, cansız başı bile uyanıp kımıldamaz

eski püskü çaputa dönmüş kamışının
yorgun parmaklarınla zorlana zorlana.
Boşu boşuna hırpalıyorsun da ne oluyor
zavallı insanların önünü, arkasını?
Çıksana yahu yukarı kesimlere,
yaşlı bir kamış yaşam bulur orada işte.

47

Kadınların topluca sevdiği her yunaktan
neden kaçar Lattara? Düzmemek için.
Neden ne aylak aylak dolaşır
Pompeius gezi yolunun gölgeliklerinde
ne eşiğine yönelir İnachus'un kızının?
Düzmemek için. Neden Aqua Virgo'ya
dalar bedeni Lacedaemon üstübeci sıvalı[328]?
Düzmemek için. Böylesine kaçınırken
kadın cinsinin yanı başında bulunmaktan,
neden yalamaya heveslidir Lattara
kadınların orasını? Düzmemek için.

48

Büyük Maro'nun bu anıtlarına saygı gösterir Silius,
söz ustası Cicero'dan dönümlerce toprak edinir de.
Ne Maro gömütünün başında başka birini yeğledi
ne de Cicero ocağının kalıtçısı olacak.

49

Bir tek saati kaçırmazsın beni soymak için,
Phyllis, kendimden geçmemi kollayarak.
O denli büyük bir ustalıkla aşırırsın.
Bir bakarsın ağlamaya başlar hizmetçi kız

ayna bir yerde unutuldu ya,
parmağındaki yüzüğün değerli taşı düşer
ya da kulağındaki küpenin incisi;
bir bakarsın iyi bir kazanç getirebilir
aşırtı ipek giysiler; bir bakarsın
boş bulurum Cosmus'un güzel koku şişesini;
bir bakarsın gücünü yitirmiş bir testi,
kara Falernum şarabı testisi[329] istenir benden,
kötü düşlerin etkisinden kurtarsın diye
seni geveze bilici kadın; bir bakarsın
varsıl sevgilin yemeğe çağırmıştır seni,
koca bir levrek satın alman için
ya da iki libra barbunya balığı.
Utan, saygılı ol gerçekten, hakkı gözet.
Geri çevirmiyorum hiçbir isteğini, Phyllis,
hiçbir isteğimi geri çevirme benim, Phyllis.

50

Artık bir tek kişi vardı, yoksul biri,
Maro'nun nerdeyse bırakılmış küllerine
kutsanmış adlarına, saygı göstermek üzere.
Sevgili Ölü'ye yardım etmeyi düşündü
Silius, saygısını gösterir esinli ozana
kendisi de ondan geri kalmayan Silius.

51

O denli büyük bir nesne sarkar ki Titius'tan,
Lapsekili kızlar saygı gösterir böylesine.
Kendi kocaman teknesinde yıkanır
yapayalnız, rahatsız edecek kimse olmadan.
Yine de sıkışık sıkışık yıkanır Titius.

52

Güzel bir yemek yiyeceksin, Iulius Cerealis,
benim evimde; gel, daha iyi bir yerin yoksa
gidecek. Sekizinci saate ne dersin[330]?
Gider yıkanırız birlikte; biliyorsun ya
Stephanus hamamıyla[331] dipdibeyiz.
İlkin marul getirilir konur önüne,
bağırsaklarını çalıştırmaya yarayacak,
kesilmiş pırasa sürgünleri bir de,
sonra sedefotu yapraklarının üstü,
yumurtalarla kaplı tuzlanmış ton balığı,
ince kertenkeleyi geçen büyüklükte.
Eksik olmayacak öte yandan
sıcak ince külde pişmiş yumurtalar,
Velabrum ocağından çıkma peynir[332],
Picenum soğuğunu yemiş zeytinler[333] bir de.
Yeter bunlar yemek öncesi tadımlık için.
Bilmek ister misin öbür yiyecekleri?
Uydurayım gitsin gelmen için:
Balıklar, kabuklu deniz hayvanları,
domuz memesi, besili kümes hayvanları,
bataklık kuşları, ancak Stella'nın şöleninde
sofraya binde bir koyduğu yiyecekler.
Daha güzel bir şey söz veriyorum ben:
Tek şiirimi bile okumayacağım sana,
sen bana okursun okuyabildiğin kadar,
Devler'ini ya da Kırlar'ını,
ölümsüz Vergilius'unkilere çok benzer.

53

Nasıl da Latin yüreği taşıyor Claudia Rufina
gök gözlü Britannialılardan gelmiş olsa da!
O ne çekici güzellik öyle! İtalyalı anneler,
Romalı, Atinalı bayan kendinden görür onu.

Döl bereketi sağlayacak erdemli bir koca versin
tanrılar ona, genç bir bayanken daha gelecekte
damatları, gelinleri olacağı umuduyla birlikte.
Bir kocadan yüzü gülsün, tanrıların izniyle,
üç çocuğundan gülsün o sonuna değin.

54

Güzel kokuları, yabanıl tarçınları,
ölü töreni kokan mürrüsafileri,
ölünün yarı yanmış yarı yanmamış
odun yığınından alıp kaçtığın günlükleri,
Styx yatağından aşırdığın tarçınları çıkar
giysinin çirkin kıvrımından, ver, alçak Zoilus.
Ayaklarından ellerine geçti suç işlemek
utanmazca: Hırsız olmana şaşmam,
kaçak köle değil miydin sen eskiden!

55

Lupus'un seni babalığa yüreklendirmesi
yalandan, Urbicus, kanayım deme sakın;
bunun kadar istemediği bir şey yoktur onun.
Belli etmeden mirasa konma numarası bu;
yapmamanı ister yapmanı isterse bir şeyi.
Gebe kaldığını söylemesi yeter
sevgili Cosconia'cığının:
Sararıp solacak Rufus o zaman
doğum sancısı çeken kadından beter.
Ancak, öyle bir ölmelisin ki sen,
arkadaş öğütüne kulak verirsen,
baba olduğunu sansın senin.

56

Bir övüyorsun, bir övüyorsun ki ölümü,
Stoacı Chaeremon, ayılıp bayılayım,
şaşayım istiyorsun yürekliliğine.
Bu erdemi sana sağlayan kulpu kırık testin,
ateş yüzü görmez, ılımak nedir bilmez,
iç karartan ocağın, hasırın, tahtakuruların,
örtüsüz mörtüsüz kırık dökük yatağın,
gece gündüz sırtından çıkmayan kısa giysin.
Ne yüce ruhlu adamsın, yoksun kalabilirsin
kızıl sirke tortusundan, samandan, kara ekmekten!
Leucon yünleriyle kabarsın da bak döşeğin,
tok güvez kumaştan şeritli meritli,
Caecubum şarabı sunarken az önce
konukların yüreğini hoplatan
gül dudaklı oğlan seninle yatsın da hele:
Ah nasıl can atarsın o zaman
Nestor'un üç katı yaşamaya, bir anını
yitirmek istemezsin bir tek günün!
Ne varmış sıkıntılı yaşamı küçümsemeye:
Yoksul olmasını bilene denir yiğit diye.

57

Şiirlerimi yolluyorum bilgili Severus'a,
ardından yemeğe çağırıyorum diye seni,
şaşıyor musun yoksa, bilgili Severus?
Tanrı yemeğiyle karnını doyurur İuppiter,
tanrı içkisiyle yaşar; biz ise İuppiter'e
hayvanların iç organlarını veririz çiğ çiğ,
katıksız şarabın yanı sıra. Tanrılarca
armağan edilmişse sana bütün nimetler,
peki ne alacaksın, istemiyorsan elindekileri?

58

İstekli gördün mü beni, Telephorus,
anladın mı hazır oldayım, çok şey istiyorsun,
-tut ki olmaz demek istiyorum: Olur mu hiç?
Ant içip "vereceğim" demediğim zaman da
altımdan çekiveriyorsun bana karşı
sana neler neler sağlayan kalçanı.
Usturasını yüzüme dayamışken berber
özgürlük ve varsıllık istese benden, ne olur?
Söz veririm; çünkü berber olmaktan çıkar artık,
haydut olur o zaman; korku dağları bekler:
Ancak, ustura tehlikesizce dururken
yay biçimindeki kutusunda,
bacaklarını da kollarını da kırarım
berberin. Kılına bile dokunmayacağım senin,
ne var ki yosmalık etmeyi söyleyecek
gemi azıya almış cinsel tutkunla
yünü yıkanmış kamışım benim.

59

Altı yüzük takar Charinus her bir parmağına,
ne gece çıkarır ne yıkanırken bunları.
Neden derseniz? Yüzük kutusu yok da ondan.

60

Soruyor musun hangisi daha uygun diye
aşk için, Phlogis mi yoksa Chione mi[334]?
Chione daha güzel; yarası var Phlogis'inse,
Priamus'un yarası var onda;
kayış gibi deriyi gerebilecek türden,
yaşlı Pelias'a yaşını duyumsatmayacak türden,
bir yarası vardır ki onun, herkes ister

sevgilisinde böylesinin olmasını,
Criton'un iyileştirmekte usta olduğu,
Hygia'nın ise yaya kaldığı türden.
Olan biteni duyumsamaz Chione,
katkıda bulunmaz sesle mesle,
varlığıyla yokluğu birdir, mermerden sanki.
Sizden o denli büyük nimetleri dilemeye
izin olsaydı, o denli büyük güzellikler
vermek isteseydiniz, tanrılar,
Chione'ye Phlogris'in bedenini, Phlogris'e
Chione'nin yarasını sağlardınız.

61

Sözüyle koca, ağzıyla zamparadır Nanneius,
daha bozuk ağızlıdır Summammium'dakilerden;
Subura sokağındaki penceresinden
onu görmesiyle birlikte yırtık Leda
kapatır çıplak küçücük odasını,
ara yerini öper yukarısı yerine;
az önce ne denli yol varsa hepsinden
bedeninin içerilerine değin giren kişi
ana karnında kız mı oğlan mı olduğunu
söylerdi güvenli bir sesle ve yanılmadan:
–Bayram edin, dişiler; yerine getirdiniz görevinizi–
geremez düzmeye özenen dilini.
Nitekim viyaklamasını duyar bebeğin
içeride, kadının şiş şiş orasına
iyice girip de çakılmış gibi dururken,
doyumsuz kesimi vurdu biçimsiz bir hastalık.
Ne temiz olabilir şimdi ne de pis artık.

62

Lesbia parasız düzdürmemiş hiç kendini,
böyle söylüyor ant içerek. Dediği doğru.
Öder parasını hep, düzülmek istedi mi.

63

Gözlerini bizden ayırmıyorsun, Philomusus,
biz yıkanırken, zaman zaman da soruyorsun:
Neden bu denli taş gibiler de, tüysüz müysüzler
diye benim oğlanlarım. Sözü dolandırmadan
yanıtını vereyim sana sorunun: Arkadan
düzüyorlar, Philomusus, sorup edeni.

64

Bilmiyorum ne yazarsın, Faustus, bu kadar çok kıza:
Şunu biliyorum ki, hiçbir kız yazmıyor sana.

65

Bir sürü çağrılın var yemekte, Iustinus,
doğum gününü kutlamak için senin.
Anımsarım, en sonda bulunmazdım ki,
aralarında olduğum zaman;
kimsenin gözü olmazdı benim bu yerimde.
İyi de, yarın da sürdürüyorsun töreni,
bayramlık yiyeceklerle donatıp sofranı.
Bir sürü kişi için doğmuşsun bugün,
yarın doğmuş olacaksın benim için.

66

Kovcu, çamur atan, düzenci, tecim yapan, emici ol,
kılıç oyuncularını çıkar da karşılaşmaya,
neden paran olmasın şaşıyorum, Vacerra.

67

Hiçbir şey vermiyorsun sağlığında bana;
öldükten sonra vereceğini söylüyorsun.
Ne istediğimi biliyorsun, Maro, aptal değilsen.

68

Ufak tefek şeyler istiyorsun büyüklerden;
ne var ki bunları da vermiyor büyükler.
Büyük iste ki, Matho, değsin utandığına.

69

Amfitiyatro eğitmenleri arasında
beslenmiş dişi av köpeğiyim, korku salarım
ormanlarda, yaltaklanırım evde, adım Lydia,
Erigone'nin köpeğini bana yeğlemeyen,
Dicta soyundan[335] Cephalus'un ardına düşüp de
ışık taşıyan tanrıçanın yıldızına gitmeyen
efendim Dexter'e diyecek yoktur bağlılığıma.
Yaşamdan ayrılışım ne uzun yaşamışlık
ne de yaşlanıp işe yaramaz olmaktan,
Dulicius'lunun[336] köpeğinin yazgısı gibi:
Ağzından köpükler saçan bir domuz aldı canımı
insana feleğini şaşırtan dişiyle,
seninki kadar büyüktü, Calydon, ya da seninki
Erymanthus. Yeraltına gitmekten yakınmıyorum,
çabucak kapıp götürseler de beni
ölülerin yanına. Daha soylu olamadı ölümüm.

70

Yüz bin sesters'e satın aldığın köleleri
satabilir misin, Tucca? Satabilir misin
efendileri için ah vah edenleri, Tucca?
Ne sokulup okşamaları ne sözleri
ne bildikleri gibi yakınmaları
ne dişinle morarttığın boyunları
etkilemiyor mu seni? Ah acıklı olay!
Kasıklarını açıkta bırakır giysileri,
yukarı kaldırılmış her iki yandan,
kamışları görünür elinle dirilttiğin.
Sat gitsin gümüşünü, masalarını;
murrin kaplarını, bağını bahçeni, evini,
içini açıyorsa şıkır şıkır paralar;
sat yaşlı köleleri, sat babandan kalanları,
kusuruna bakmayacaklar: Sat her şeyini,
zavallı, satmamak için genç oğlanları.
Saçmalıktır bunları satın almak.
–Kim kuşku duyar ya da yadsır doğrusu?–
Çok daha büyük saçmalıktır satmak ise.

71

Yatmadan duramadığını söylemişti
zavallı yaşlı kocasına Leda,
yakınır düzülme gereksinmesi içinde
"Ölsem daha iyi, değmez yaşadığıma," der
ağlaya sızlaya. Koca yalvarır karısına,
sağ olsun da gençlik yıllarını yaşasın diye.
Hak tanır artık yapmadığı şey için kendisi.
Bir an geçmeden gelir erkek hekimler,
çekip gider kadın hekimler. Yukarı kaldırırlar
Leda'nın ayaklarını. Ağır iştir tıp canım.

72

Draucus'çuğumunkine 'minik kuş' der Natta;
Cybele'nin din adamı kalır yanında
Priapus onunla karşılaştırılınca.

73

Ant içerek söz veriyorsun geleceğine
her zaman, Lygdus, sormam üzerine,
saati de yeri de belirliyorsun bir güzel.
Sol elim imdadıma yetişir senin yerine
çoğu kez, boşu boşuna yattığım yerde
istekle gerilmiş biçimde uzun süre.
Ne dileyeyim, şu kötü huyun için,
işlediğin suçlar için, a yalancı?
Güneşlik taşıyasın, Lygdus, şaşı hanımına.

74

Kamışına baktırmaya düşman doktora gitti
Rhaetia'lı Baccara. Cybele'nin din adamı olacak Baccara.

75

Tunç kılıf içinde yıkanır kölen seninle,
Caelia; soruyorum, ne diye böyle peki;
kitara eşliğinde şarkı söylemiyor ki,
toplu şarkıya kitarayla eşlik etmiyor ki?
Sanırım, kamışını görmek istemiyorsun.
Neden halkla birlikte yıkanıyorsun peki?
Biz hepimiz mi içoğlanıyız yoksa senin için?
Öyleyse açık bırak korunma kopçasını,
köleni kıskanıyor görünmeyesin diye.

76

Sana on bin sesters vermem için zorluyorsun
beni, iki yüz bin sesters kaptırmışsın diye
Bucchus'a. Ne diye cereme çekeyim canım,
suçum yokken: İki yüz bin sesters yitirmişken,
ne olacak sanki on bin sesters daha yitirsen!

77

Bütün yüznumaralarda saatlerce kalması,
gün boyu oturması yemek yemek içindir
Vacerra'nın; ayak yoluna gitmek için değil.

78

Alış, Victor, alış kadınlarla aşna fişneye,
bilmediği görevini öğrensin kamışın.
Kızıl duvağı dokunmada nişanlı kızın,
hazırlıkta artık kızoğlankız, sepetleyecek
artık köle oğlanlarını senin yeni gelin.
Doğadışı ilişkiye hak tanıyacak bir kez
istekli kocasına o, korku içindeyken
bilmediği bir kazığın ilk kez girmesinden:
Yasaklayacak böyle bir şeyin olmasını
sütnineyle annesi boyuna ve diyecek ki
"Karın şu kız senin, oynaş oğlanın değil."
Yazık ne sıkıntılara, ne yorgunluklara
katlanacaksın, yadırgarsan kızın orasını!
İyisi mi Subura'da bir yosmaya çırak ol,
erkekliğini o kazandıracak sana;
iyi bir öğretmen değildir kızoğlankız.

79

Onuncu saatte geldik diye birinci mile,
suçlanıyoruz ağırkanlılıkla, tembellikle.
Yolda değil, Paetus, bende değil suç gerçekte,
bana katırlarını göndermiş olan sende.

80

Mutlu Venus'un ışıl ışıl kıyısı Baiae'ı,
görkemli doğanın armağanı çekici Baiae'ı,
bin dizeyle övsem de Baiae'ı, Flaccus,
yine hak ettiğince övmüş olmam Baiae'ı.
Ancak, Martialis'i yeğlerim Baiae'a, Flaccus.
Ölçüsüzlüktür ikisini birden istemek.
Böyle bir şey olsa, tanrılar gözetse de,
sevincimden uçarım Baiae'da, Martialis yanımda.

81

Yaşlı bir adamla içoğlanı Dindymus hırpalarken
Aegle'yi, buz gibi kalırken kız yatakta aralarında,
ikisinin de bir şey gelmez elinden,
birinde iş yoktur, öbüründe yaş çoktur:
Beceremezler, boşa gider emekler böylece.
Yalvarır yakarır kız Venus'a kendisi için,
iki zavallı için, Cytera'lı tanrıça
birini genç, öbürünü erkek yapasın diye.

82

Gittiği şölenden dönerken gece oldu diye
Sinuessa sularından tuttuğu eve Philostratus,
az kalsın kurban gidiyordu acımasız yazgıya,

Elpenor'a öykünürcesine, tepetaklak
yuvarlandı merdivenlerden son basamağa dek.
Bu denli büyük tehlikelere
uğramayacaktı, ey su perileri,
sizin sularınızı içmeyi yeğleseydi.

83

Kimse parasız oturmaz senin evinde varsıl ve kimsesiz değilse,
Sosibianus, kimse senden daha pahalıya oturtmaz evinde.

84

Aklı varsa, uzak dursun berber Antiochus'tan
daha Styx gölgelerine karışmak istemeyen.
Daha az acımasız batırılır bıçaklar,
daha az delik deşik edilir ak kollar,
Phrygia ölçülerine ayak uydurarak
yığınlar kendinden geçerken kudurmuşçasına
boğulmuş fıtığı daha yumuşak keser Alcon,
kırık kemikleri çıkarıp takar usta eliyle.
Bu kessin düşkün köpeksilerin,
Stoacının çenesindeki sakalı,
tozlu yelesini yüzüp çıkarsın atın boynundan.
İskit kayasının altında tıraş oluyor diyelim
bu adama zavallı Prometheus, açar göğsünü
kan dökücü kuşu çağırmak üzere,
annesinin yanına kaçacak Pentheus,
Orpheus da Maenades'lerin yanına,
Antiochus'un kesip biçen araç gerecinin
sesi duyulmayagörsün hele.
Eski yumruk dövüşçüsünün alnındakine benzer
ne kadar yara izi görüyorsanız çenemde,
kızıp tırnaklarını geçirmedi ki
buna neden olsun huysuz karım:

Anthiochus'un demir nesnesi, eli bunun suçlusu.
Bütün canlılar arasında yalnız tekedir
kafası çalışan, sakalıyla yaşar,
Antiochus'un eziyetini çekmemek için.

85

Yıldız çarptı dilini birden. Zoilus, yalarken.
Düzeceksin demektir artık, Zoilus, kuşku yok.

86

Geçmek bilmeyen sert öksürük yüzünden
ağrıyan boğazını yumuşatmak için,
çocukları oyalayacak ne yiyecek varsa,
bal, bademiçi, hamur işi tatlılar yemeni
salık verdi hekim sana, Parthenopaeus.
Bütün gün öksürüp duruyorsun oysa sen.
Öksürük değil ki senin derdin,
Parthenopaeus, zorun boğazından.

87

Paralıydın eskiden: Ne var ki oğlancı oldun
o zaman, kadın yüzüne bakmadın uzun süre.
Yaşlı kadınların ardına düşüyorsun şimdi.
Neler yaptırıyor insana gereksinim!
Erkeklik geldi böylece sana, Charidemus.

88

Charisianus günlerdir oğlan düzemediğini
söylüyor, Lupus. Nedenini sorduğu zaman
eşi dostu: "Bağırsaklarım bozuk da ondan," demiş.

89

Neden el değmemiş çiçek taçları yolluyorsun bana,
Polla? Örselediğin gülleri tutmayı yeğlerim ben.

90

Gevşek yollu hiçbir şiiri değil de
yalçın yamaçlardan, yüksek kayalardan
fütursuzca yuvarlananları beğeniyorsun.
Maeonia'lının şiirinden daha değerlidir sence
"Burada yatıyor Lucillus'ların direği
Metrophanes," demesi. Yıldırım çarpmışa dönersin
"Bire bin veren topraklar" sözünü okursan Accius'un,
yumurtladığı ne var ne yoksa Pacuvius'un.
Öyküneyim ister misin, Chrestillus, eski ozanlarına
senin? Canım çıksın bilmiyorsan kamışın tadını.

91

Aeolis'in kızı Canace yatıyor
bu toprağın altında, gömütünün içinde,
topu topu yedi kış gördü yavrucak.
Ah canavarca kıyım! Ağlamaya koşan yolcu,
kısa ömür değil yakınılacak şey burada:
Ölümden acı ölümün biçimi: Körpe ağzında
yerleşen korkunç bir salgın hastalığa tutuldu,
öpücük diye bile bir şey bırakmadı
acımasız sayrılık, yarımdı küçük dudakları
kara odun yığını üzerine konduğunda.
Başka yoldan olabilirdi yazgısı
bu denli uçar adım gelmiş olsa da.
Ne var ki elini çabuk tuttu ölüm
kulakları okşayan sesi susturmak için,
tatlı diliyle yumuşatmasın diye
tanrıçaların katı yüreklerini.

92

Yalan söylüyor sana kusurlu diyenler, Zoilus;
kusurlu kişi değilsin ki, kusurun kendisisin, Zoilus.

93

Ozan Theodorus'un şiir yuvasını yuttu
yalımlar. İyi mi oldu bu, esin perileri,
Phoebus, sizce? Ne büyük suç işlemiş tanrılar,
evi içindekiyle birlikte yakmamakla.

94

Bağışlıyorum kitapçıklarımı kıskanmanı,
önüne gelen yerde çekiştirmeni:
Akıllısın, sünnetli ozan. Aldırmıyorum
üstüne üstlük tırtıklıyorsun diye
şiirlerimi karalaya karalaya.
Benim içimi kemiren ırzına geçmendir
köle oğlanımın, Kudüs'ün içinde
doğmuş olmana karşın, sünnetli ozan.
İşte yadsıyorsun, ant içiyorsun bana
Gürleyenin tapınağı adına, inanmam.
Anchialus'un başı için ant iç, sünnetli.

95

Kaç kez düştünse emici öpücüğü seline,
yunak teknesine batırmış say başını, Flaccus.

96

Marcius suyudur burada fışkıran, Rhenus değil,
Germania: Ne diye karşısına dikiliyorsun,
önüne çıkıyorsun oğlanın,
değerli çeşmenin suyuna gitmemesi için?
Tutsağın susuzluğunu gidermemeli
yenginlerin suyu, bir yurttaş uzaklaştırılıp da
onun yerini bir uşak alarak, yaban adam.

97

Bana mısın demem dört kez yatsam bir gecede:
Buna karşılık, canım çıksın Telesilla,
dört yılda bir kez olsun yatabilirsem seninle.

98

Öpme düşkünlerinden kurtulamazsın, Flaccus.
Üstelerler, yolundan alıkoyarlar,
peşini bırakmazlar, karşına çıkarlar,
o yandan bu yandan, her yerde, her yolla.
Ne kötü bir çıban ne yangılı yılancık
ne irinli iğrenç bir çene, ciltte pis pis çakmalar
ne yağlı balmumu merhem sürülmüş dudaklar
ne burnunun ucundaki kurumuş sümük
onların elinden kurtaracaktır insanı.
Öperler sıcaktan kan ter içinde kalsan da,
soğuktan buz kessen de, öpücüğünü
evlendiğinde karına saklasan da.
Ne başlıkla sarıp sarmalasan başını
ne deri ve kumaş perdeyle güvencede olsa da
tahtırevanın, ne daha sık kapalı olsa da
gezinti koltuğun, kurtuluş yok:
Ne kadar aralık varsa oradan girecek içeri

öpmeye düşkün kişi. Ne düpedüz konsüllük
ne halk temsilciliği ne altı saptan oluşan
baltalı erk simgesi, ne kibirli lictor
öpmeye düşkün kişiyi kaçıracaktır
bağırıp çağırarak sopasıyla yanı başından.
İster yüksek yargıevinde otur, ister
adalet dağıt yargıç makamından halklara;
o yoldan bu yoldan çıkagelecektir öpme düşkünü.
Sıcaklığın olsa da ağlasan da öpecek,
esnerken de öpecek seni yüzerken de,
sıçarken de. Bir tek çıkış yolu var derdinin,
öpmek istemediğinle arkadaş olmazsın.

99

Koltuğundan her kalkışında, –şimdiye değin
gözlemledim adım başı– arana giriyor
zavallı gömleklerin, Lesbia. Uğraşıyorsun
sağ elinle, sol elinle çekip çıkarmak için,
gözlerinden yaşlar gelerek, inildeyerek:
Böyle kıstırır kıçını çifte Symplegades kayası,
girer kara, iri kalçasının arasına iyice.
Düzeltmek ister misin bu biçimsiz kusuru?
Dinle: Ne ayağa kalk ne de otur, Lesbia, bence.

100

Çöp gibi bir sevgilim olsun istemem, Flaccus,
kolları yüzüğümün içine girecek kadar,
çıplak budu acıtacak, dizi delecek gibisini,
testere örneği bel bölgesiyle, kargıya benzer
kıçıyla insanı yıldıranı. Duba gibi
bir sevgili de istemem buna karşılık.
Ete düşkünüm, yağa bakamam bile.

101

Çöp gibi Thais'i görebildin demek, Flaccus?
Olmayanı görebiliyorsun sen bence, Flaccus.

102

Söyleyen yalan söylemiş, Lydia,
yüzün değil de etin güzel diye bana.
Doğru, mumdaki, resimdeki yüz gibi sessiz olsan,
sussan, sesini çıkarmasan, uzanıp yatsan.
Etini de yitiriyorsun, Lydia, konuştukça,
kimseye zarar vermez dilin sana verdiği kadar.
Sakın belediye başkanı[337] görmesin, duymasın seni.
Tansık olur imge konuşmaya başladıkça.

103

Yüreğin de yüzün de öyle tertemiz ki senin,
Safronius, şaşarım nasıl baba olabilmişsin.

104

Karıcığım, çek git ya da huyuma suyuma git benim,
ne Crius'um ne Numa'yım ne de Tatius'um ben.
Elde kupa geceleri hoş geçirmeyi severim,
sen su içip çabucak ayağa kalkarsın asık yüzle.
Karanlıkta sevişmekten tat alıyorsun sen;
lamba açık oynaşmak hoşuma gider benim,
ışığı göre göre bedeni haşat etmek.
Kat kat giyinirsin, çamaşır, gömlek,
üstüne de manto geçirirsin koyu koyu;
oysa hiçbir kadın yeterince çıplak değildir
uzanıp yattığında benim gözümde.

Öpücüklere kapılır giderim ben
nazlı güvercinlerinkine öykünen.
Ninenin sabah öpücüklerinden veriyorsun
sen bana. Ne bir devinimle ne sesinle
ne parmaklarınla işe yaramaya yanaşırsın,
sanki günlük, katıksız şarap hazırlıyorsun:
Ata biner gibi bindikçe Hector'un üstüne
karısı, kendi kendilerine boşalırlardı
Phrygia'lı köleler kapı arkalarında,
arlı Penelope'nin eli oradaydı hep
İthaca'lı derin derin uyusa bile.
Arkadan düzmek olacak şey değil senin için:
Cornelia Gracchus'a verirdi bunu,
İulia Pompeius'a, Porcia sana, Brutus;
İuppiter'in İuno'su vardı Ganymedes yerine
tatlı içitini karmaya başlamadan
daha Dardania'lı içki sunan oğlan.
Ağırbaşlılık hoşuna gidiyorsa senin,
Lucretia olursan ol var bütün gün boyunca,
koynumda Lais olmanı isterim gece olunca.

105

Bir libra gümüş yolluyordun, çeyreğe indirdin,
Garricus: Yarım olsun hiç değilse, Garricus.

106

Soluklanacak zamanın varsa, Maximus,
yalnız şunu oku: İşli güçlüsündür çünkü
çok da çalışkan değilsindir ya.
Şu dört dizeyi de mi geçiyorsun? Akıllısın.

107

Okuyup bitirmiş gibi geri veriyorsun,
kitabımı, Septicianus, tomarı
ta sonuna gelinceye değin açtığında.
Hepsini okudun, canım, hepsini. Doğru.
İnanıyorum, biliyorum, seviniyorum.
Böyle okuyup bitirdim ben de senin beş kitabını.

108

Bu denli uzun kitapçıkla doymuş olabilsen de,
okuyucu, birkaç ikili istiyorsun benden daha.
Lupus getiri ister, köleler de öğününü.
Öde bakalım bunları, okuyucu.
Susarsın, duymazdan gelirsin ha! Bana eyvallah.

XII. KİTAP

Valerius Martialis, Priscus'çuğunu esenler.

Üç yıl boyunca tembelliği bir türlü bırakmadığım için, kendimi savunmam gerektiğini biliyorum; görevine düşkün olmaktan çok, can sıkıcı görünmeyi kolayca başardığımız o kent uğraşıları arasında da temize çıkılamazdı; bu taşra yalnızlığında doludizgin çalışamazsam da, avuntusuz, özürsüz kabuğuma çekilirim. Bunun nedenini dinle öyleyse. Başta geleni, birincisi, bana kulak vermelerine alışık olduğum yurttaşları arıyorum, başka bir Forum'da tartışıyormuşum gibi geliyor bana; çünkü kitapçıklarımda hoşa giden bir şey varsa, dinleyicidir onu bana yazdıran: O ince yargılar, o konu yaratıcılığı, insanın çalışmaktan kendini unuttuğu kitaplıklar, tiyatrolar, şölenler, uzun sözün kısası ince insanlar olarak bıraktığımız şeyleri sanki elinden alınmış insanlar olarak özlüyoruz. Bunlara taşra dişlerindeki pas, yargı yerine kıskançlık katılır; bir iki kötü kişi, küçük bir yerde bunların birçoğu; buna karşı her gün keyfi yerinde olmak güçtür: Öyleyse büyük bir istekle yapageldiğim şeyleri kızgınlıkla elimin tersiyle itmiş olmama şaşma. Yine de kentten geldiğin zaman, isteğini geri çevirmeyeyim diye, yalnızca elimden geleni yapmakla sana minnetimi gösteriyor değilim; oldum olası tat aldığım şeyi dayattım kendime, pek yakın bildiğim kulaklarına bir iki gün içinde bir hoş geldin şiiri sunmak için uğraştım: Yalnız senin yanında denenen şu şiirleri didik didik ederek incelemek, ölçüp biçmek ve değerlendirmek için yüksünme. Senin için çok güç olan şey, kararın böyle olursa, Roma'ya, Hispania'da yazılmış değil de, Hispania'ya özgü bir kitap göndermeyeyim diye ıvır zıvır şiirler konusunda, yargını allayıp pullamadan vermendir.

1

Molossus havhavlarıyla, ağlar bomboş dururken,
domuz bulunmayınca dinlenirken orman,
boş zamanını ayırabilirsin, Priscus,
kısa kitapçığıma. Ne yaz günüdür[338] şimdi
ne de yitirirsin bütün zamanını.

2 (3)

Önceden hep kentten yörelere gönderilirken,
işe bak, Roma'ya gideceksin şimdi,
taşralı kitapçık, altın taşıyan Tagus'la,
yabanıl Salo'nun aktığı yöreden,
bana baba - ata andacı bu ırmakların
geçtiği güçlü topraklardan. Ancak,
ne konuk olursun ne yabancı denirsin artık,
onca kardeşin varken Remus'un yüksek evinde.
Tapılası eşiğe yönel yeni tapınakta,
hakkındır, Pieria korosuna verilmiş yapıya.
İstersen, Subura yolundan gir kentten içeri,
konsülümün yüksek evi vardır orada,
güzel konuşan Stella oturur defneli yuvasında,
Hyant suyunu[339] kana kana içerek
susuzluğunu gideren ünlü Stella;
Castalia pınarı vardır orada,
gururludur pırıl pırıl, gürül gürül akmaktan,
derler ki dokuz peri su içermiş sık sık oradan:
Okusunlar diye o verecek seni
halka, senato üyelerine, atlılara,
gözlerinden yaşlar inecek kendisinin de.
Ne diye başlık istiyorsun? Okunsun da hele
iki üç dize. Herkes bağıracak bir ağızdan,
kitap, senin benim elimden çıktığını.

3 (4)

Flaccus, Varius, yüce Maro için neyse
kral atalardan gelme atlı Maecenas,
çenesi düşük söylenti, yaşlı kâğıt söyleyecek,
Priscus Terentius, senin benim için
öyle olduğumu soylara, halklara.
Sensin bana yeteneğimi veren, sen,
elimden geliyor görünen ne varsa;
özgür doğuşlu insana özgü
tembellik etme hakkını sen tanırsın bana.

4 (5)

Uzuncaydı on birinci, onuncu kitapçıklarım,
uğraştım, kısalttım, sığdırdım küçük tomara.
Daha çoğunu okusun işsiz güçsüzler,
güven içinde boş zaman verdiklerin:
Bunları oku sen. Caesar, belli olmaz,
onları okuyacaksın belki de.

5 (6)

Az önce kıyıdan Pyrgi'ye giden şiirler,
kutsal yoldan gidin –artık tozlu değil–.

6

Ausonia sarayının payına düştü
yücelerin en yumuşağı Nerva.
Helikon'dan yararlanmanın tam sırası şimdi:
Geri dönüyor artık doğru Güven,
güler yüzlü Acıma, sakınımlı Erk;
Korku kaçıp uzaklara gitti.

Halkların, soyların şu yakarıda bulunuyor
dini bütün Roma: Böyle bir önderin olsun
her zaman senin, o kalsın uzun süre.
Mutluluk duy pek az kişide bulunan
yüreğinle, törelerinle, böylesi Numa'da
bir de güler yüzlü Cato'da var olabilir.
İzin vardır; hak tanınır şimdi
cömertlik göstermeye, iyilik etmeye,
eldeki kıt olanakları arttırmaya,
yumuşak başlı tanrıların güçlükle
dağıttıklarını vermeye. Ne var ki
iyi olmak yürekliliğini gösterdin sen,
katı bir başkan yönetiminde, kötü zamanlarda.

7

Başındaki saç teli kadarsa
Ligeia'nın yaşı: Üç öyleyse.

8

Hiç dengi olmayan, ardından ikincilik bile
alınamayan Roma, yeryüzünün, soyların
tanrıçası, biraz önce sevinçle sayarak
Traianus'un kuşaklarca sürecek yıllarını,
yiğit, savaşçı bir er görerek
o denli büyük komutanın kişiliğinde
dedi ki böyle bir yöneticiyle kurumlu:
"Parth ileri gelenleri, Ser önderleri,
Trakyalılar, Sauromatae'ler, Getae'ler, Britanyalılar,
Caesar'ı gösterebilirim; gelin haydi."

9

Palma yönetiyor Hiber'lerimizi bizim,
sevecenlerin başta geleni Caesar,
buraların yabancısı Barış yararlanıyor
dingin boyunduruğundan senin.
Öyleyse teşekkür ediyoruz sevinç içinde
bu denli büyük armağan için:
Törelerini yolladın yöremize.

10

Yığınla parası varken kalıt peşine düşer Africanus.
Çoğunun kaşığı dolar taşar, doyumluk olmaz kimseninki.

11

Esenlikler dile, esin tanrıçası,
senin ve benim Parthenius'çumuza:
Çünkü kim daha bol su içer Aonia suyundan?
Kimin lyra'sı daha pırıl pırıl ses verir
Pimpla dağı mağarasında çıkandan?
Phoebus kimi sever Pieria topluluğundan?
Öndere kendisinin vermesini dile şiirlerimi
–olmayacak duaya amin demek bu ya–
olur da boş bir zaman bulursa, dört sözcük,
"Bunu okuyor senin Roma'n," demek yeter
salık vermek için çekingen, kısa kitapçığı.

12

İçip içip gece boyu söz veriyorsun bol keseden,
bir tekini tutmuyorsun ertesi gün. Pollio, gündüz iç sen.

13

Kızmakla kazançlı çıkar varsıllar, Auctus:
Armağan vermekten ucuza gelir nefret.

14

Benden sana söylemesi, daha ölçülü kullan
doludizgin giden av atını, Priscus,
o denli sert gitme de tavşanların üstüne.
Çoğu kez avının diyetini ödedi avcı,
yere düştü azılı atın silkelemesiyle
bir daha binmeyecek biçimde.
Tuzaklar vardır düz ovada da.
Düzlükler de aldatır insanı,
ne çukur ne tümsek ne kaya bulunsa da.
Bu denli büyük gösteriler sunup da,
düşüşü yazgıdan pek öyle tiksindirmeyecek
kişilerin eksikliğini duymayacaksın.
Hoşuna gidiyorsa yaman tehlikeler,
tuzak kuralım Etruria yabandomuzlarına
–daha güvenli olur yiğitlik–.
Ne tat alıyorsun gözüpek ısırmalardan?
Daha çok fırsat çıkmıştır onlara, Priscus,
tavşan yerine atlıyı çatlatmak için.

15

Gözlerimizin önüne serildi tanrıların ve bizim
Parrhasia sarayında[340] pırıl pırıl ne varsa.
İuppiter de bakakalır altından saçılan
yeşil İskit zümrütü ışıltılarına,
alçak dağları ben yarattım diyen kralın
zevkü sefasına, ağır eğlencelerine.
Gürleyen Göğe yaraşır kupalardır bunlar.

Phrygia'lı yardımcıya yaraşır kupalardır bunlar.
Hepimiz varsılız şimdi İuppiter'le birlikte,
bundan önce ise –utanıyorum, ah utanıyorum
açıkça söylemeye– yoksulduk hepimiz İuppiter'le.

16

Üç tarlacığı elinden çıkardın, Labienus,
üç sütü bozuk satın aldın, Labienus:
Üç tarlacığın ırzına geçiyorsun, Labienus.

17

Bunca gün neden düşmüyor diye ateşin
soruyorsun, sızlanıyorsun, Laetinus, durmadan.
Seninle gezer tozar binip tahtırevanına
yunağa gidip yıkanır seninle birlikte,
yer güzelim mantarları, istiridyeleri,
domuz memelerini, yabandomuzlarını.
Kafayı çeker sık sık Saetia şarabıyla,
sık sık Falernum'la, öldürsen içmez
karlı sudan geçirmeden Caecubum şarabını;
uzanır, güllerle süslü, kakule kokulu
kara kara, uyur kuştüyünden güvez yatakta.
Kalkıp Dama'nın evine mi gitsin istersin ateşin
güzel güzel uzanıp yatmak dururken,
gel keyfim gel yaşam sürerken senin yanında.

18

Durup dinlenmeden dolaşırken, İuvenalis,
sen belki, bağrışlı-çağrışlı Subura'da,
ya Diana sultanın tepesinde[341] taban teperken,
togan savrulurken kan ter içinde,

büyüklerin eşiklerini aşındırırken
yorgun düşürür seni büyük, küçük Caelius[342].
Bana kucak açtı, köylü kıldı beni,
nice Aralık ayı geçtikten sonra
altınıyla, demiriyle anlı şanlı
yeniden kavuştuğum Bilbilis:
Tembel tembel işliyoruz burada
tatlı bir çabayla Boterdum'u, Platea'yı
–Celtiberia topraklarında bulunan
yabanlara özgü adlar işte bunlar–:
Deliksiz uykuya doyuyorum,
üçüncü saat bölmüyor ikide bir,
acısını çıkarıyorum şimdi tümüyle
otuz yıl boyunca çektiğim uykusuzluğun.
Toga bilinmez de burada, el altındaki
bir giysi verilir, istedi mi biri,
çekilip kırık bir koltuk üzerinden,
ocakta yakındaki korusundan getirilmiş
dağ gibi pırnal yığını bekler kalktığımda beni,
üstünde kâhya kadının dizdiği tencereler.
Avcı gelir arkadan, ama kuytu bir ormanda
yanında olmasını isteyeceğin gibisi;
kölelere paylarını dağıtır tüysüz kâhya
kesmelerini ister uzun saçlarını[343].
İşte böyle yaşamak, böyle ölmek isterim ben.

19

Hamamda marul, yumurta, lakerda yer
Aemilius, "Evde yemek yemem ben," der.

20

Themison'un neden mi karısı yok, Fabullus.
İşte sorunun yanıtı: Ne güne duruyor bacısı.

21

Kimin aklına gelebilir, Marcella, senin,
buz tutmuş Salo kıyısında bir kasabalı,
bizim buralarda doğmuş bir kız olduğun, kimin?
Binde bir bulunur senin gibi tatlısı.
Kendilerinden diyecek saraylar senin için,
bir kez bile konuşmanı dinleseler senin;
seninle boy ölçüşemez hiçbir kız
ister Subura'nın göbeğinde doğmuş olsun
ister Capitolium tepesinde yetişmiş;
Romalı gelin olmak daha çok yakışır da
kendisine, yüzü kolay gülmez yaban gülünün.
Biraz olsun dindirmek istiyorsun sen
Roma sultana duyduğum özlemi benim.
Tek başına Roma yerini tutarsın sen bana.

22

İster misin sana deyivereyim, Fabullus,
ne denli biçimsiz Philaenis'in şaşılığı?
Körlük daha çok yakışırdı Philaenis'e.

23

Takma diş, takma saç kullanıyorsun –utanmadan–.
Göz ne olacak peki, Laelia? Satın alınmaz ki.

24

Dört tekerleklisinden, savaş arabasından
bana daha çok hora geçen gezi arabası,
güzel konuşan Aelianus'tan bana armağan,
ey hoş yalnızlık! Benimle birlikteyken, burada

diline geleni söyleyebilirsin, Iuvatus.
Ne Libya atının kara sürücüsü
ne eteği belinde koşucu önden gider;
ara ki bulasın katır bakıcısını:
Sessiz duracak küçük Gallia atları.
Ah, Avitus sırdaşımız olsaydı burada,
korkmazdım ben üçüncü kulağın duymasından.
Ne denli iyi geçerdi böyle bütün gün!

25

Senden para istediğimde rehin göstermeden,
"Yok" deyip çıkıyorsun; var oluyor bu kez de
benim yerime tarlam güvence verirse:
Bana, kırk yıllık dostuna inanmıyorsun da,
küçük küçük lahanalarıma,
ağaççıklarıma inanıyorsun, Telesinus.
İşte sanık diye yargıya verdi seni Carus:
Yardım etsin tarlacığın. Yoldaş arıyorsun
sürgünde kendine: Tarlacığın gitsin seninle.

26 (27)

Uğrularca düzülmüşsün, dediğine göre, Saenia:
Uğrular öyle olmadığını söylüyor ama...

27 (28)

Ben içiyorum altıda birlik, sen içiyorsun on ikide onbirlik, Cinna:
Yakınıyor musun bir de, aynı şeyi içmiyoruz diye, Cinna?

28 (29)

Bana öyle geliyor ki, Castricus,
Hermogenes bol peçete hırsızlığı yapar,
nerdeyse Massa'nın çaldığı para kadar;
sağ elini gözlesen de, sol elini tutsan da,
bir yolunu bulur peçete aşırmanın.
Buz gibi yılanı böyle yutar soluğuyla sığın,
böyle çeker İris gökten düşecek suları.
Dört peçete yürüttü Hermogenes, az önce
yaşamının bağışlanması istenirken
Myrinus'un yaralanması üzerine;
praetor kireçte ağartılmış peçetesini
atmak isterken, çaktırmadan aldı Hermogenes
peçeteyi. Kimse peçete getirmemişti
yanında çalınır korkusuyla: Hermogenes
örtüyü çekip aldı masadan el çabukluğuyla.
O da olmadı mı, yatak çarşaflarını soyar,
masaların ayaklarını çekinmeden Hermogenes.
Perdeler kaldırılır Hermogenes gelince
gösterilerde kızgın güneş altında bile.
Çabucak yelken bezlerini toplar gemiciler
korkudan, Hermogenes limanda göründükçe.
Tabanları yağlar İsis'e bağlı kel kafalı,
keten giysili din adamları, ellerinde
uzun saplı çalpara taşıyan kalabalık,
yakarıda bulunanların arasında
Hermogenes oldu mu. Yemeğe gelirken
peçete getirmedi Hermogenes hiçbir zaman,
hep peçete götürdü Hermogenes yemekten.

29 (26)

Sayısız eşik aşındırdığın için
senato üyesi olarak sabah sabah,
işsiz güçsüz sanıyorsun beni, tanla

kentin bir ucundan öbür ucuna koşmuyorum,
eve yorgun dönmüyorum diye bin öpücükle.
Yeni adlar katmak istersin buna karşılık sen
güvez giysililerin[344] yıllıklarına ya da
Numidia, Cappadocia soylarını yönetmek:
Benim için hangi beklentiyle, beni zorla
yataktan kaldırıyorsun, uykumu almadan,
sabah sabah çamurda çile çektiriyorsun?
Ayakkabı delinip de dolaşa dolaşa
ayağım dışarı çıktı mı, ansızın bir yağmur
bastırdı mı bardaktan boşanırcasına,
çağır çağır gelmez evde doğup büyümüş köle
bir palto kapıp da, kölen gelir yanıma,
"Laetorius yemeğe çağırıyor seni," der
buz gibi soğukta kulağıma. Yirmi akçaya ha?
Ben yokum bu işte: Aç kalayım daha iyi,
ödülüm yemek olacağına; eyalet edin
sen, işimiz bir olsun, hak ettiğimiz ayrı.

30

Ağzına içki koymaz Aper, bana ne?
Köleyi böyle överim ben, dostu değil.

31

Saygın bayanın verdiği armağanlardır
bu koru, bu pınarlar, bu asma dalı gölgesi,
birbirine geçmiş yatık yapraklar altında
suyun akışına yön verilebilen bu kanal, çayırlar,
Paestum'unkinden geri kalmayan yediveren gülleri,
Ocak ayında yeşil kalan, donmayan sebze,
kapalı sularda yüzen evcil yılanbalıkları,
kulenin üstünde ak pak rengine uygun kuşlar:
Bu evi, bu küçük yurtluğu verdi Marcella

yedinci arınma sonunda bana.
Babadan kalma bahçelerini bağışlasaydı
Nausicaa bana, "Kendiminkileri yeğlerim,"
olabilirdi yanıtım Alcinous'a.

32

Ey Temmuz başlarının yüz karası Vacerra,
taşınırken gördüm seni, gözlerimle gördüm;
iki yıllık ücrete sayılmayıp da
alıkonmamış olan yükleri taşıyordu
başında yedi tel saçıyla kızıl karın,
devanası bacın, ak saçlı ananla birlikte.
Öç tanrıçaları dışarı uğramış sandım
Dis'in gece karanlığının içinden.
Önde onlar, arkada sen gidiyordun,
soğuktan ve açlıktan kurumuş gitmiş,
acar şimşirden daha solmuş sararmış,
kendi zamanının İthaca'lı dilenci İrus'u.
Sanırdın ki Arricia yokuşunun göçü bu.
Gidenler üç ayaklı kırık dökük bir yatak,
iki ayaklı bir masa, yanı sıra bir fener,
kızılcık ağacından şarap karıştırma kabı,
çatlak yanından sızdıran kırık bir oturak,
bir testinin boynunda yeşile çalmış bir bakır ocak,
bozulmuş çaça balığı ya da gümüş balığı
vardı kapta pis kokudan anlaşılan,
esen yel deniz hamamından getirmezdi
böylesini. Ne dörtte bir Tolosa peyniri,
ne dört yıldır kararıp gitmiş yarpuz tacı,
ne dişleri dökülmüş soğan sarımsak bağları,
ne analarının tencere bozuntusu eksikti
içinde Submemmium karılarının
tüylerini yoldukları ağda bulunan.
Hey gidi Vacerra, ne diye ev arıyorsun,
ne diye gırgır geçiyorsun kâhyalarla,
para ödemeden oturma olanağın varken?
Köprüye yakışır bu yüklerle göç alayı.

33

Köleler almak için bahçelerini sattı Labienus.
Ola ola basur memeleri var şimdi Labienus'un[345].

34

Otuz dört yıl geçirdik birlikte, İulius,
anımsadığıma göre. Acısı tatlısı
birbirine karıştı olup bitenlerin,
daha çoktu ama yine de sevinçler.
Bütün taşlar ayrılsa küme küme,
iyi, kötü diye değişik, iki renk olarak,
apak yığın geçecek kara olanını[346].
Birtakım acı durumlardan sakınmak,
içini kemiren dertlerden kaçınmak istersen,
kimseyle çok yakın dost olmayasın:
Pek sevinç duymazsın ya, pek acı da çekmezsin.

35

Sanki içtenlikli bir ilişkin varmış gibi
benimle, ırzına geçilmiş olduğunu
söylüyorsun, Callistratus, ikide bir bana.
Göründüğün kadar içtenlikli değilsin,
Callistratus. Çünkü daha çoğunu saklar
bu türden şeyler anlatıyorsa kişi.

36

Dört ya da iki libra'lık gümüş,
soğuğu geçiren bir giysi, kısa bir palto,
bu arada elinde şıkırdata şıkırdata
altın paralar verirsin dostuna

iki ay başı geçirmek üzere;
iyi biri olmazsın, Labullus, inan bana,
ancak sen armağan veriyorsun diye.
Ne peki? Kötülerin en iyisisin,
gerçeği söylemek gerekirse.
Piso'ları, Seneca'ları, Memmius'ları,
Crispus'ları getir bana, öncekilerini ha.
İyilerin en sonuncusu olacaksın o saat.
Ayağınla koşarak ün kazanmak ister misin?
Tigris'i, uçar gibi koşan Passerinus'u geç.
Şan man değildir ki sıpaları geçmek.

37

Burnu iyi koku alır görünmek istiyorsun,
iyi koku alanı isterim, poliplisini istemem burnun.

38

Gece gündüz kadın koltuklarına kurulan,
kentin her yerinde iyice bilinen,
pırıl pırıl saçlı, kokulu yağla kararmış yüzlü,
içi görünen güvez giysilere bürünmüş,
kız yüzlü, geniş göğüslü, yolunmuş bacaklı,
yapışmış gibi dibinden ayrılmaz karının,
utanmaz herifin teki, korkacak bir şey yok,
Candidus: Kadınlara ilişmez ki o.

39

Tiksinirim senden, güzel olduğun için, Sabellus.
Kokuşmuş bir şey bu, güzel adam ve Sabellus.
Güzeli yeğlerim Sabellus'a ne olursa olsun.
Dilerim güzel eriyip gidesin, Sabellus!

40

Yalan söylüyorsun, kanıyorum.
Kötü şiirler okuyorsun, övüyorum.
Türkü söylüyorsun, söylüyorum.
İçiyorsun, içiyorum, Pontilianus.
Yelleniyorsun, anlamazdan geliyorum.
Dama oynamak istiyorsun, yeniliyorum.
Bensiz yaptığın bir tek şey var: Söylemem.
Yine de hiçbir şey vermiyorsun bana,
"Öldüğümde geçimin benden olacak," diyorsun.
Öl be, başka hiçbir şey istemem.

41

Ağzının tadını bilir olman yeterli olmuyor, Tucca, sana:
Öyle denmek de öyle görünmek de istiyorsun.

42

Kazık Afer'e vardı sakallı Callistratus,
kızın kocaya vardığı gibi düğün dernekle.
Ortalığı yanarcalar aydınlattı önde,
yalım renkli peçe örttü gelinin yüzünü,
eksik kalmadı sana özgü sözler de, Talassus.
Çeyizden de söz edildi. Daha ne olsun
yetmez mi bu kadarı sana, Roma?
Bir de doğurmasını mı bekliyorsun yoksa[347]?

43

Cinsel içerikli, akıcı ve güzel,
bir sürü dize okudun bana, Sabellus,
ne Dindymus'un kızları bilir böylesini

ne Elephantis'in açık saçık kitapçıkları.
Yeni sevişme biçimleri var orada,
rezil zamparanın göze alamayacağı,
ses çıkarmadan neye razı oldukları
cinsel tutkuya kendilerini satan gençlerin,
beşinin nasıl dizilip sımsıkı yapıştığı,
daha çoğunun zincirleme nasıl birleştiği,
lambayı söndürüp neler neler olabildiği.
Usta konuşmacı olmana değmezdi bunun için!

44

Kan bağımıza tanık, taşıdığın ad, Unicus,
bana yakınsın duygunla, düşüncenle;
kardeşinden aşağı kalmazsın kafaca,
buna karşılık önde gelirsin sevecenlikte
salt kardeşinden yana şiirler yazsan bile,
Lesbia seni de sevebilirdi
nükteli, sevgi yüklü, Catullus'un yanı sıra,
cilveli Corinna bir güzel bağlanırdı sana,
Ovidius'un ardından. Meltem eksik olmazdı
yelken açmak istedin mi. Kıyıyı seviyorsun
sen ancak. Bu yanını da almışsın kardeşinin.

45

Oğlak derisiyle örtmene bakarak
çıplak şakaklarını, kel kafanı
başına ayakkabı giymiş demiştir biri
senin için, Phoebus, şaka yollu.

46 (47)

Dik başlı, yumuşak başlı, acı-tatlı hepsisin:
Ne seninle ne sensiz yaşamak elimden gelir.

47

Şiirlerini satar Gallus ile Lupercus:
Aklı başında değildir de bakalım, ozanların!

48

Önem vermezmiş gibi önüme koyuyorsun
mantarları, yabandomuzunu, isterim ki
bunlarda gözüm olduğunu sanma.
Talihli biri olduğuma inanıyorsan,
beş Lucrinus istiridyesinden ötürü
kalıtçım yazılmak istiyorsan, sağlıcakla kal:
Yemeğin görkemliydi doğrusu: Çok görkemliydi,
işin doğrusu, hiçe dönüşecek yarın,
dahası bugün, dahası az sonra hiçe,
ya kötü bir çubuğun ucundaki gereksiz sünger
ya herhangi bir köpek yolun kıyısında
duran bir taş bilecektir bunu:
Barbunya balıklarından, tavşanlardan,
domuz memesinden kala kala geriye
kükürt rengi dışkı ile damlalı ayaklar kalır.
Bu denli pahalıya oturmasın bana
Alba'daki gülüp eğlenilen yemekler de
Capitolium din adamlarının şöleni de;
kendi içkisine karşılık borçlu kılarsa
tanrı beni, sirkeye dönüşücek,
Vatikan küpünün tadı kaçmış şarabına.
Başka çağrılılar ara bul, efendi,
sofranın krallara özgü gösterişine kapılacak.
Beni benim dostum buyur etsin sofrasına
evde ne varsa onu atıştırmaya:
İstemem karşılık veremeyeceğim yemeği.

49

Yığın yığın uzun saçlının öğretmeni Linus,
varsıl Postumilla'nın söyleyişiyle
nesi var nesi yoksa hepsinin efendisi,
mücevherlerinin, altınının, şarabının,
aşk meşk yaşadığı erkeklerin inancası:
Kimseye yeğ tutmasın koruyucu meleğin
böyle hep güvenip beğendiği seni:
Çılgın gibiyim, acı da yardıma koş bana,
bir gün de korumayı ciddiye alma
yüreğimi cayır cayır yakanları,
gece gündüz sinemde görmeye can attığımı,
güzel, kar beyaz, çift çift, ikiz ikiz,
büyük boy; oğlanları değil canım, incileri.

50

Defne, çınar, göğe tırmanan çam ormanların,
kaç kişilik yunakların var senin tek başına,
yüzlerce sütunlu yüksek gezi yolun da orada,
ayağının altında damarlı akik parlar
basar geçerken, yarış alanı çınlar
tozutarak yel gibi koşarken atlar,
akan suyun çırpınışları duyulur her yanda;
salonlar uzanır bir baştan öbür başa.
Yer diye bir şey yoktur buna karşılık
yiyip içenler için de uyumak için de.
Ne denli güzel oturamadığın konut.

51

Aulus, şaşıyor musun Fabullinus'çuğuma
aldatılıp duruyor diye boyuna?
İyi adam toyluktan kurtulmaz hiçbir zaman.

52

Şakakları hep Pieria defne dallarıyla sarılı,
korku içindeki sanıklarca övülen ses,
burada yatıyor Rufus, o ünlü Rufus
burada yatıyor, Sempronia, senin aşkınla
yanıp tutuşuyor kül olduktan sonra bile.
Tatlı bir öykü olarak anlatılıyorsun
Elysium elinde, Tyndarus'un kızı bile
şaşakalıyor kaçırılman karşısında.
Kaçıranı bırakıp geri dönmekle
daha iyi bir davranış sergiledin sen,
oysa kocasının sözünü dinlemeye
yanaşmadı o, geri çağrıldığı zaman.
Güler ve dinler İlion aşklarını Menelaus:
Sizin kız kaçırmanız akladı Phrygia'lı Paris'i.
Styx evinde daha ünlü gölge olmayacak,
seni içine aldığı zaman ileride bir gün
saygıyı, sevgiyi bilenlerin oturdukları yer:
Yadırgamaz da sever kaçırılmış kızları
Proserpina: İşte bu aşkla kazanacaksın sultanı.

53

Binde bir yurttaşın elindeki denli çok
paran pulun, malın mülkün var da senin,
Paternus, zırnık çıkarmazsın elinden,
kuluçkaya yatarsın varsıllığının üstüne.
Ozanların dizelerinde anlattığı
İskit korusunun bekçisi koca yılan gibi.
Ne var ki oğlun yüzünden bu korkunç hırsın senin,
ikide bir söyleyip durduğun gibi kendin.
Kafasız, deneyimsiz kişiler mi arıyorsun sen
aldatacağın, aklını çeleceğin?
İşte bu kusur vardı hep baba olarak sende.

54

Kızıl saçlısın, kara yüzlüsün, bir ayağın kısa,
yumruk yemiş gözlüsün. Büyük iş başarırsın,
Zoilus, doğru dürüst bir insan olursan.

55

Aptal mı aptal, utanmaz mı utanmaz biridir
karşılıksız vermenizi isteyen adam, kızlar.
Vermeyin kendinizi ücret almadan,
öpüşün, zarar yok, ücret almadan.
Aegle kabul etmez parasız öpüşmeyi,
çıkar karşılığı verir öpücüğü,
–varsın satsın, ne kadar eder iyi bir öpüş!–
az buz da alacaklı çıkmaz bu işten:
Ya bir libra güzel Cosmus kokusu ister
ya da damgalı sekiz yeni para;
sessiz messiz, kısıntılı mısıntılı
olmayacaksa öpücükler, ağzını
kapatmayıp sokulmaya açık tutacaksa.
İnsanca şunu yapar yine de, bir tek şeyi
canım, parasız öptürmeye yanaşmaz kendini,
parasız yalatmaya yanaşır Aegle.

56

En az on kez hastalanıyorsun, Polycharmus, bir yılda,
sana bir şey olduğu yok da da bize oluyor olan:
Çünkü iyileştin diye armağan bekliyorsun
her ayağa kalktığında arkadaşlarından.
Utan, Polycharmus, artık son kez hastalan.

57

Soruyor musun neden giderim diye sık sık
çorak Nomentum'daki küçük toprağıma,
kent dışındaki derme çatma evime.
Ne kafa yormak ne kafa dinlemek için
fırsat vardır kentte, Sparsus, yoksul olana.
İnsanın burnundan getirirler
sabah öğretmenler, gece ekmekçiler,
gün boyu küçük çekiçle bakır dövenler;
kirli masası üzerindeki yığın yığın
Nero simgeli paralarını şıkırdatır
işsiz güçsüz değiş tokuşçu bir yandan,
parlak tokmağını indirir de indirir
Hispania kumlu altınında çalışan işçi,
parlak sopasını indirir aşınmış taşa o yandan;
ne Bellona'nın taşkın kalabalığı durur
ne de sargılı margılı geveze kazazede,
ne annesinden dilenmeyi öğrenmiş İuda'lı,
ne gözü çapaklı kükürtlü kibrit satıcısı.
Kim sayabilir tembel tembel uyumak yüzünden
ne zararlara uğrandığını?
Kentte kaç tunç kabın dövüldüğünü
Colchis çıkrığıyla vurula vurula
ayın tutulması sona erdirildiğinde[348],
sen bilmezsin bunları, Sparsus, bilemezsin de.
Gel keyfim gel Petelius'lar yöresinde,
yukarıdan dağ doruklarına bakar
evinin düzlük yeri, bir kır evin var
bir de Romalı bağcın kentin içinde
–senden çok ürün alan yoktur güzün
Falernum tepesinde– eşikten girince
geniş bir araba koşu yolu vardır,
derin bir uyku çekilir evin gerisinde
insan sesinden uzak salt dinlenme,
güneş bile alınırsa girer içeriye.
Yoldan geçen kalabalığın gülüşmesi

uyandırır beni, başucumda bulurum Roma'yı.
Kent dışındaki eve giderim, yorgunluktan
can burnuma gelip de uyumak istedikçe.

58

Köle kız düşkünü pis zampara der karın sana,
tahtırevan taşıyanlara düşkün kadındır
kendisi de: Dengi denginesiniz, Alauda!

59

Lesbia'nın Catullus'a verdiğinden çok
öpücük verdi sana Roma az önce
on beş yıl aradan sonra geri dönünce.
Bütün konu komşun, kıllı köylü
teke kokulu öpücüğe boğdu seni;
buradan dokumacı, oradan çırpıcı,
bir yandan az önce deri öpmüş[349] ayakkabıcı,
bir yandan çenesi çıbanlı bir efendi,
bir yandan bir gözü çıkmış olanı,
öte yandan çapaklı mapaklısı,
işinden çıkagelen emici, kıç yalayıcı!
Ne dersin, bunca bedele değdi mi dönmen!

60

Mars'ın çocuğu, gün, seninle gördüm ilk kez
güneş tanrının parlak, ışıl ışıl gül yüzünü,
gücüne giderse ot bürümüş sunaklarda,
kırda tapınım görmek, sen ki tapınım görmüştün
Latium'un kentinde benden: Bağışla
ay başlarıma kul köle olmak istememi,
doğduğum günde gerçekten yaşamak istememi.

Sabellus sıcak susuz[350] kalmasın diye,
kendi doğum gününde solup sararmak;
katıksız duru şarap içsin diye Alauda,
torbanın içinde sallaya sallaya
bulanık Caecubum şarabını süzmek;
kendi sofraları arasında gidip gelmek,
onu bunu karşılamak, ayakta durmak
buzdan soğuk mermerin üstünde yemek boyunca:
Hangi nedenle dayanılır, katlanılır
bunlara, kendi gönlünle, karşı çıkar mısın
koruyucun ve efendin buyursa bunları sana?

61

Sana karşı kısa, içimden geldiği gibi
bir şiir yazmamdan korkuyorsun, Ligurra,
bu korku yerinde görünsün istiyorsun.
Ne var ki korkun boşuna, isteğin de boşuna.
Boğaların üzerine yürür Libya aslanları,
kelebeklere dokunmaz. Bana sorarsan,
arayıp bulacaksın esrik ozanı
loş içki evinde; okunmaksa derdin,
ayakyolunda okunan şiirler yazar o.
İşe yaramaz kömürle, bozuk tebeşirle.
Damgam vurulmamalı bu alna benim.

62

Eskil göğün, kökeninde yeryüzünün, büyük kralı;
boş vermiş bir dinginlik egemendi yönetiminde.
Çabadan eser yoktu buna karşılık.
Ne krallığa yaraşır yıldırım düşüyordu
ne de yıldırımın çarpacağı kişiler vardı,
kazıp derinliklerine gidilmezdi toprağın,
üstü varsıllığı verirdi kendiliğinden[351]:

Güle oynaya, yüreğinde iyilikle gel
Priscus'un bu alışılmış şenliğine:
Kendi törenlerinde bulunmak yaraşır sana.
Yurduna sen geri getirdin onu, altıncı kışta
barışsever Numa'nın Latium kentinden
geri veriyorsun, ey iyiler iyisi baba.
Görüyor musun nasıl bir gösterişe çıkılmış
senin için Ausonia pazarlarını andıran,
ne bolluk bu seni onurlandırmak için?
Nasıl da eli sıkı davranmamışlar,
karşılığında içki içilen markalar
yığılmış masaların üstüne, Saturnus
senin için sayılıp dökülmüş armağanlar[352]?
Baba da, tutumlu biri de böyle saygı gösterir
senin törelerine, sağlanan bu yararlar
daha çok hoşa gitsin, hora geçsin diye.
Ne var ki, sen ey kutsanmış varlık,
–böyle sevilesin hep kendi Aralık ayında–
buyur da sık sık gelsin onun için bu gün.

63

Yağ içinde yüzen Venafrum'dan verimli Corduba,
İstria testisi yaya kalır yanında,
aklıkta geçersin Galaesus koyunlarını,
ne deniz kabuğunun güvezi ne kan kırmızısı
yapay boya yüzü görmemişsindir de
doğanın verdiği renkler vardır sürülerinde:
Söyle ozanına, ne olursun, utansın da
benim kitapçıklarımı, okumaya çıkmasın
halkın önüne bir hiç karşılığında.
Dayanırdım, iyi bir ozan yapsaydı;
onun yaptığını yapar, alırdım öcümü.
Misilleme görmez ki evli olmayan erkek,
kadınları baştan çıkardığı zaman,
kör bir şey yitirmez ki gözden etmekle birini.

Daha aşağılığı bulunmaz çıplak hayduttan:
Hiçbir şey daha güvenli değildir kötü ozandan.

64

Yüzünün, saçlarının güzelliğiyle gül gibi uşakları
geride bırakan genci, aşçı olarak aldı Cinna.
Doğrusu ya ağzının tadını bilen adamsın, Cinna.

65

Güzel Phyllis kendisini cömertçe verince
bana ne yollar varsa hepsinden bütün gece,
sabah vereceğim armağanı düşünürken ben:
Bir libra Cosmus mu yoksa Niceros kokusu mu,
şöyle okkalı bir Baetis yünü mü,
Caesar zamanından on altın para mı diye.
Boynuma sarıldı, öptü cilveli cilveli
güvercinlerin birleşirkenki denli uzun,
tuttu bir testi şarap istedi Phyllis sonra da.

66

Yüz bin sesters'e bir ev satın aldın kendine,
can atıyorsun daha ucuza bile satmaya.
Ancak, bir güzel baştan çıkarıyorsun alıcıyı,
Amoenus, allayıp pullayıp içini,
olduğundan başka gösteriyorsun evceğizi.
Eşsiz bağa kabuğu kaplı yataklar parlar,
Maurusia ürünü limon ağacından
yerinden kalkmaz az bulunur eşya;
üç ayaklı süslü püslü Delphis masası,
üstünde altından, gümüşten kaplarla birlikte;
efendim olmalarını dileyeceğim gelir

ayakta duran köleler için.
İki yüz bin sesters diyorsun sonra da
şakrak bir sesle, aşağı olmaz diyorsun bir de.
Ucuza satıyorsun, Amoenus, dayalı döşeli evi.

67

Mercurius'u yarattın, Mayısın on beşi[353],
Diana döner Ağustosun on beşinde[354],
Maro kutsal kıldı Ekimin on beşini[355].
Ayın on beşlerini anabilirsin çoğu kez
bunları ya da bundan öncekileri,
büyük Maro'nunkini anarsın ya sen.

68

Sabah sabah esenlemeye çıkan yanaşma,
senin yüzünden bıraktım kenti, aklın varsa
gösterişli salonlara girip çıkmalısın.
Ne savunmanım ne can sıkan kavgalara yatkınım
ben, tembelim, yaşını başını almış yoldaşıyım
esin perilerinin buna karşılık;
işsiz güçsüzlük, uyku hoşuma gider benim
büyük Roma'nın benden esirgediği:
Dönerim oraya, uykusuz kalınırsa burada da.

69

Tıpkı yazı tahtaların, içki kupaların gibi
bütün arkadaşların bulunmaz tipler, Paulus.

70

Aper'e havlusunu götürürken az önce
evde doğma büyüme çengel bacaklı köle,

eski püskü togasına göz kulak olurken
şaşı bir kocakarı, bir damla yağ akıtırken
ovuştururken fıtıklı natır köle,
asık yüzlü, çatık kaşlı eleştiricisiydi
içkicilere karşı. Bağırıp çağırırdı
"Kupalar kırılmalı, şarap dökülmeli" diye,
daha yeni yıkanmış atlının içtiği.
Ancak, üç yüz bin sesters geldiğinden beri
yaşlı amcasından, ayık gitmesini bilmiyor
yunaktan eve değin. Ah ne değerliymiş
o çarktan çıkma, usta işi kupalar,
beş uzun saçlı köle! Yoksul günlerinde
susuzluk nedir bilmiyordu Aper.

71

Hiçbir isteğime olur demiyorsun, Lygdus:
Oysa hiçbir isteğime olmaz demezdin eskiden.

72

Birkaç evlek bir tarlacık satın alıp
gömütlerin yanında, farkına varılmaz bile,
derme çatma evin üstünde çatı bir de,
bırakıyorsun kent kavgalarını, yurtluğunu,
yıpranmış toganın sana getirdiği
küçük küçük ama güvenli armağanları.
Buğday, darı, arpa, bakla satar dururdun
yargı işlerini kotarırken,
şimdi satın alıyorsun çiftçi olarak.

73

Beni kalıtçın göstereceğini söylüyorsun, Catullus.
Yazıyı görmezsem, inanmam, Catullus.

74

Kesme cam kaplar taşırken sana
Nil ırmağından yola çıkmış donanma,
kupalar al Flaminius oyun alanından.
Hangisi daha gözüpek, bunlar mı yoksa
böyle armağanlar yollayanlar mı?
Ancak, bir yararı var değersiz kupaların.
Hırsız mırsız gelmez bu işlemeli kaplara, Flaccus,
kaynar suya da dayanıklıdır üstelik.
Uşak kaygılanmaz, çağrılı yudumlarken
içkisini, korkmaz düşürür diye titrek elinden.
Hiçbir yararlı yanı da yok değildir
şu kupalarla birinin şerefine içmenin,
kırmak gereğini duyacak olursan, Flaccus.

75

Kızların ardından koşar Polytimus;
erkek olduğunu söylemeye dili varmaz
Hypnus'un düğüm düğümdür Secundus'un kıçı;
Dindymus kadınsıdır, olmak istemese de;
kız olarak doğabilirdi Amphion.
Bunların özel isteklerini, çalımını,
sızlanan kurumlanmalarını yeğ tutarım,
Avitus, bir milyon sesters'lik çeyiz çemene.

76

Yirmi sesters'e gider bir testi şarap,
bir ölçek buğday da dört sesters'e.
Elinde avucunda bir şeyi olmaz
yemesi içmesi yerinde olan rençberin[356].

77

Bir sürü yakarıyla esenlerken İuppiter'i,
başını arkaya atıp iyiden iyiye
Aethon yellendi Capitolium'da.
Gülüştü insanlar. Tanrıların babası ise
ağrına gidip üç gece sofrasında oturttu
korunuğunu aç aç kendi evinde kendisi.
Bu ayıptan sonra zavallı Aethon'cuk
Capitolium'a gitmek istediğinde
on kez de yellenir yirmi kez de
Paterclianea oturaklarının önünde.
Butlarını sıkıp esenler İuppiter'i,
ne olur ne olmaz kaçıverir diye.

78

Sana karşı bir şey yazmadım, Bithynicus,
inanmak istemiyor musun, ant mı içeyim
diyorsun? Yerine getireyim, olsun bitsin.

79

İstediğin birçok şeyi verdim sana;
istediğinden çoğunu verdim sana;
benden isteklerin bitmiyor bir türlü.
Her kim ki geri çevirmez hiçbir şeyi;
emmeyip ne yapar, Atticilla.

80

Hak edenleri övmemek için, herkesi över Callistratus.
Peki, kim iyi olabilir, kötü kimse yoksa ona göre?

81

Kısa manto yollardı yoksulken Umber bana
kış günlerinde, Saturnus şenliklerinde,
bulamaç yolluyor şimdi[357]: Varsıl oldu çünkü.

82

Olacak şey değildir Menogenes'ten kaçmak
hamamlarda, yunakların çevresinde,
hangi yol denenirse denensin. Kapacaktır
bir sağ eliyle bir sol eliyle ılık topu,
sana sayı yazacaktır tuttuğu toplar için
çoğu kez. Yerden alacak, geri gönderecek
tozun içinden gevşemiş topu, banyodan çıkmış
olsa da, ayakkabısını yeni giymiş olsa da.
Kardan daha ak diyecektir, havlunu alırsan,
bebek önlüğünden daha kirli olsa da.
Kırık bir tarak mı attın tek tük saçına,
Achilles biçimi verdin diyecek saçlarına.
Kendisi getirecek "sağlığınıza" içmeyi
dumanlanmış bir şişenin tortulu dibinden,
alnına biriken terleri silecek durmadan.
Her şeyini övecek, her şeyine bayılacak,
can burnuna gelip de sen "Gel!" diyene dek.

83

Bütün erkek yumurtalarının az önce korktuğu
fıtıklarla alay eden Fabullus,
su toplamış şiş karınlara karşı konuşurken
iki Catullus'un söyleyemeyeceği denli,
birdenbire kendini görüverdi zavallı
Nero yunaklarında, kesti sesini.

84

Saçlarına dokundurmak istememiştim ya senin, Polytimus,
hoşuma gidiyor işte dileğini yerine getirmiş olmak.
Öyle güzeldin ki, yeni tıraş olduğunda Pelops,
öyle parlıyordun ki saçların kesilince,
bütün bedenini fildişi görürdü nişanlın.

85

Oğlancıların ağzı kokar diyorsun.
Söylediğin gibi doğruysa bu, Fabullus,
nasıl koktuğunu düşünüyorsun sen
kadınların orasını yalayanların?

86

Otuz oğlan, bir o kadar da kız var elinde:
Kamışın bir tane, o da kalkmaz. Ne yapacaksın?

87

İki kez ayakkabıları yitti diye yakınmış Cotta,
yoksulluğunda tek başına desteği, çevresi,
arkasında getirdiği doğma büyüme kölesi
yan çizince ayakucu bekçiliğine,
bir yol bulmuş –öngörüsüyle, kurnazlığıyla–
ikide bir böyle bir yitik olmasın diye,
başlamış yemeğe yalınayak gitmeye.

88

Burnu vardır Tongilianus'un, biliyorum, yadsımıyorum.
Burnundan başka bir şeyi de yoktur ki, Tongilianus'un.

89

Başına yün sargı bağlıyorsun ya, Charinus,
derdin kulaklarında değil, saçlarında senin.

90

Ağır nöbetten yanan kavrulan yaşlı dostu için
adak adadı Maro, üstelik açık açık,
Styx gölgeleri arasına yollanmazsa hasta
büyük İuppiter'e uygun kurban kesmek üzere.
Derken güvence vermeye başladı hekimler
sağlığına kavuşacak diye. Adak adıyor şimdi
adağını yerine getirmemek için Maro.

91

Yatakta, genç oynaşta ortaksın da kocanla,
içki dağıtanda niye değil, söyle bana,
Magulla? İçini çekiyorsun; neden olacak,
şişenin içindekinden korkuyorsun da ondan[358].

92

Sık sık sorarsın, Flaccus, nasıl olurum diye,
varsıl olsam, güç kazansam birdenbire.
Sanır mısın ki nasıl olacağını anlatabilir insan?
Söylesene bana, nasıl olursun, aslan olsan?

93

Nasıl öpeceğini buldu Labulla
zamparayı kocasının önünde.
Bodur bir soytarıyı öper;

zampara kapıp kaçar bunu
öpülmekten ıslak ıslak
gülen bayana geri verir hemen,
kendi öpücüklerine boğup onu.
Ne denli daha soytarıdır koca!

94

Destan yazıyordum; sen de başladın yazmaya.
Şiiri bıraktım, yarışa çıkmamak için seninle.
Ağlatı oyunlarına geçti Thalia'm benim:
Uzun ağlatı giysisi geçirdin sen de sırtına,
kitaranın tellerine dokunup ses verdirdim
Calabria esin perilerinin çaldığı:
Yeni yeni denerken ben daha, elimden aldın
mızrabı, ün tutkulusu. Yergi yazmaya kalktım:
Lucilius olmaya çabalıyorsun.
Eğleneyim dedim ağırlıksız aşk şiirleriyle,
sen de eğleniyorsun özdeş biçimde.
Daha küçük bir tür kalmış olabilir mi?
Başladım epigramlar yazmaya:
Artık bunda da göz koyuyorsun kazandığım üne.
Seç istediğini –çünkü yüz ister her şeyi istemek–.
İstemediğin bir şey varsa, Tucca, bana bırak.

95

Kösnül Sibaris kitapçıklarıyla[359] yarışa çıkan,
yakası açılmadık sözler içeren
kitapçıklarını oku Musaios'un, İstantius Rufus,
açık saçık nükteler yüklü yazılarını;
ancak, yanında bulunsun ki sevgilin,
bir düğün türküsü tutturmayasın
olmadık isteklere kalkarak ellerinle,
karısız kocalığa özenmeyesin!

96

Kocanın yaşamını, sana bağlılığını
biliyorsun da, hiçbir başka kadın girmiyor,
gölge düşürmüyor da senin yatağına;
ne diye işkence ediyorsun kendine, salak,
sanki kumalarınmış gibi uşaklar,
aşkları, meşkleri kısa sürer, geçip giderken?
Efendilerinden çok sana yarar oğlanlar,
işte kanıtı: Tek kadını olursun kocanın
bunların varlığıyla; bunlar verir
karısı olarak vermek istemediğini.
"Veriyorum ya ne olursa olsun," diyorsun
aşk aramaya çıkmasın diye gelişigüzel
evlilik yatağının dışında. "Aynı şey değil:
Chius inciri isterim, koca incir istemem."
Chius inciri nedir diye şaşırma,
koca incire benzer seninki.
Haddini bilmeli evin hatunu ve kadın.
Bırak üzerlerine düşeni yapsın oğlanlar,
üzerine ne düşerse onu yap sen de.

97

Bir karısı var ki senin gibi sütü bozuğun,
adak adayarak güç bulunur böylesi;
varsıl, soylu, okumuş yazmış, tertemiz bir kız,
iliğini kurutuyorsun, Bassus, onun,
üstelik karının çeyiziyle kendine
satın aldığın uzun saçlı oğlanlarla.
İşte böyle, kamışında güç müç hak getire,
binlerce sesters ödeyen karına döndüğünde;
kalkmaz ki okşayıcı sözlerle olsun,
başparmağın istekli devinimleriyle olsun
uyarılıp uyandırılıp da. Sonuçta
yüzün kızarsın ya da yargıya başvuralım.
Senin aygıtın değil o, Bassus: Sattın.

98

Saçları zeytin dalı taçlı Baetis,
altın rengine boyuyorsun postları
pırıp pırıl parlayan sularınla;
Bromius sever seni[360], Pallas sever seni[361];
gemilerin geçeceği yolu açar sana
suların yöneticisi Neptunus
ak ak köpüklü dalgalar arasından.
Mutlu belirtilerle girsin İnstantius
sizin kıyılarınızdan, önceki gibi olsun
halklar için bu yıl da. Bilmez değil ya
Macer'i nasıl ağır bir külfet beklediğini.
Altından kalkar kendi yükünü ölçüp biçen.

XIII. KİTAP

Konuklara Armağanlar

1

Nil papyruslarını bozun, esin perileri,
benim zararıma, giysisiz kalmasın
genç ton balıkları, zeytinlerin üstü örtüsüz
ya da umarsız açlıktan korkmasın diye pis güve:
İşte yeni yeni nükteler istiyor
esrikliğe elverişli kış mevsimi[362].
Yaman bir atışla vuruşmuyor benim zarım,
altılı gelmiyor fildişime kötü vuruşla:
Ceviz demektir bu papyrus benim için,
zar hokkasıdır benim için bu papirüs.
Ne zarar getirir ne kazanç sağlar bu zar.

2

Burnun iyi koku alsa da adamakıllı,
burun kesilsen de uzun sözün kısası,
Atlans'ın kendisi için istemediği denli,
doğruca Latinus'la eğlenebilsen de sen:
İleri gidemezsin benim kendi başıma,
kendi sudan dizelerime karşı dediğimden.
Ne tat alır diş dişi kemirmekten[363]?
Et gerekir, karnını doyurmak istesen.
Bırak uğraşmayı: Kendine bayılanlar var ya,
onlara sakla ağunu, ben biliyorum
bunların hiçbir değeri olmadığını.
Hiçbir şey sayılmaz kesinlikle yine de,
sabahlara özgü yüzünle değil de
kulağın pırıl pırıl gelirsen bana.

3

Dört nummus'a çıkacak sana topu topu
bu ince "Armağanlar" kitapçığındakiler.
Çok mu geliyor dört nummus? İki nummus olabilir,
kazanç da kalır kitapçı Tryphon'a. Armağan olur
bu iki dizelik şiirler konuklarına,
benim kadar meteliğe kurşun atıyorsan.
Konulara göre konmuş başlıklar var elinde:
Atla gitsin, miden kaldırmıyorsa bir şeyi.

4 *Günlük*

Dini bütün günlükler ver İuppiter'e,
Germanicus'un egemenlik sürmesi
geç olsun da gökyüzü sarayında,
uzayıp gitsin yeryüzü üzerinde.

5 *Biber*

Geniş poposu pırıl pırıl, yağlı bir incirkuşu çıkarsa
ad çekmede sana, biber ek üstüne, ağzının tadı varsa.

6 *Arpa bulamacı*

Arpa bulamacı değil, ballı şarap yollar belki sana varsıl;
kendin alırsın artık, göndermek istemedi mi varsıl.

7 *Yeşil bakla*

Köpürürse rengi kaçmış kabuklu bakla kırmızı çömlekte,
varsıl yemeğini boyuna geri çevirmek senin elinde.

8 *Kızılcabuğday*

Clusium bulamaçlarıyla doldur halk tencerelerini;
boşaldığı zaman tatlı şıra içersin tok karnına.

9 *Mercimek*

Al Pelusium armağanı Nil mercimeğini;
arpa bulamacından kötüdür, bakladan değerlidir o.

10 *Has un*

Ne niteliklerini sayabilirsin bir bir
ne çeşit çeşit kullanımını has unun;
çünkü bin bir biçim alır ekmekçinin elinde,
aşçının uğraşına uygundur bir de.

11 *Arpa*

Senin olsun katırcının vermediği şey
seslerini çıkarmıyor diye katırlara.
Hancıya verdim ben bunları, sana değil.

12 *Buğday*

Üç yüz ölçek al Libyalı çiftçinin ürününden,
kent dışındaki tarlaları tüketmemen için.

13 *Pazılar*

Durup durup ne çok şarap, biber isteyecek aşçı,
işçi yemeği pazının tadı tuzu olsun diye.

14 *Marullar*

Marulu yemek üstüne yerken atalarımız,
söyle bana, biz neden yemekten önce yiyoruz?

15 *Tütmeyen odunlar*

Nomentum dolaylarında bir yurtluğun varsa,
köy evine odun taşı, benden uyarması, köylü.

16 *Bayırturpları*

Kış soğuğunda yüzü gülen bu bayırturpları var ya,
sana verdiğim, Romulus'un yiyeceğidir gökte.

17 *Küçük lahana demeti*

Sararan lahanalar içini bulandırmasın diye,
yeşil olsun diye sodalı suya bas lahanayı.

18 *Dilim pırasalar*

Ağır kokulu Tarentum pırasası püskülü
yediğin zamanlar, ağzın kapalı ver öpücüğü.

19 *Koca başlı pırasalar*

Koruluk Aricia'dan gelir en iyi pırasalar:
Bak hele kar beyaz gövdedeki yeşil yapraklara.

20 *Alabaşlar*

Bunlar yetişir Amiternum toprağında,

verimli bahçelerde: Daha az yesen olur
Nursia'nın yuvarlak şalgamlarını.

21 *Kuşkonmazlar*

Yabanıl kuşkonmazlardan daha çok hoşa gitmez
kıyı Ravenna'sında büyüyen yumuşak diken.

22 *Sert kabuklu üzümler*

Kupalara uygun olmayan, Lyaeus'a yaramaz üzümüm ben;
ne var ki, içmezsen tanrı içkisi olacağım sana[364].

23 *Chios incirleri*

Setia'dan gelen eski şaraba benzer Chios inciri;
onda katıksız şarap, onda tuz tadı var.

24 *Ayvalar*

Attica balı emmiş ayvalar konsa önüne senin,
"Bal gibi tatlıymış bu yemişler," diyebilirsin.

25 *Çamfıstığı kozalakları*

Cybele'nin yemişleriyiz: Uzak dur buradan
yolcu, çürüyüp düşmeyelim zavallı başına.

26 *Üvezler*

Üveziz biz, yumuşak karınları çokça geren:
Yeme de çocuğa yedir bu yemişleri sen.

27 *Hurma hevengi*

Altın renkli hurma sunulur Ocak ayı başında;
yoksul armağanı olagelmiştir bu yine de.

28 *Küçük Suriye inciri kabı*

Kıvrık koni biçimindeki bir kapta sana gelen
bu küçük Suriye incirleri;
incir olurdu, daha büyük olsaydı.

29 *Şam eriği kabı*

Al yaban elden gelen tadı kaçmış buruş buruş erikleri:
Sıkıntıdan kurtarır insanı sindirip midesindekileri.

30 *Luna peyniri*

Kölelerine bin öğün yerine geçecek
üzeri Etruria Luna'sı baskılı peynir.

31 *Vestin'lerin peyniri*

Etsiz, şöyle böyle bir kahvaltı etmek istersen,
al sana Vestin sürüsünün sütünden peynir.

32 *İsli peynir*

Önüne gelen ocağın dumanını değil de
Velabrum'unkini içmiş peynirin tadı olur.

33 *Trebula peynirleri*

Trebula kentinin yarattığı ürünüz biz;
çifte yol önerilir tadımıza varmak için,
ya yalımda dağlanmamız ya suda ıslanmamız.

34 *Soğanlar*

Otur kalk soğan ye[365], karın yaşlandı mı,
elinde belinde güç kalmadı mı,
karnını doyurmaktan başka işe yaramaz soğan.

35 *Lucania sosisleri*

Picenum'un dişi domuzundan üretilme
Lucania'lı kızım, sevilen süs olurum
kar gibi ak bulamaçların üstüne.

36 *Zeytin sepetçiği*

Sana gelen bu Picenum ezme zeytini var ya,
fark etmez, yemeğin başında da yenir sonunda da.

37 *Turunçlar*

Ya Corcyra bahçesinin dallarındandır bunlar[366]
ya Massyli canavarının yemişleridir bunlar.

38 *Ağız*

Henüz ayakta duramayan oğlaklara çaktırmadan
çobanın sağdığı ilk sütten ağız bu benden sana.

39 *Oğlak*

Bacchus'un yeşil yemişine kötülük eden,
uçarı küçükbaş hayvan cezasını çekti:
Tanrıya zarar verdi daha gençliğinde.

40 *Yumurtalar*

Yumurtanın safran sarısını akı çevirmişse,
tadını getirsin Hispania uskumrusu sosu.

41 *Süt domuzu*

Tembel anasının saf sütüyle beslenmiş,
bir domuz yavrusu koysun önüme,
Aetolia yabandomuzu yesin varsıl.

42 *Yumuşak çekirdekli narlar ve muşmulalar*

Libya'daki değil de Nomentum'daki ağaçlardan toplama;
bu muşmulalar, yumuşak çekirdekli narlar, verdiğim sana.

43 *Aynı*

Kent dışındaki ağaç dallarından toplanmış
yumuşak çekirdekli nar, ilkyaz muşmulası yolluyorum
sana. Libya yemişleriyle ne işin var senin?

44 *Dişi domuz memesi*

Henüz dişi domuz memesi değil sanabilirsin;
böyle büyür kabarır, süt yürür de içine.

45 *Piliçler*

Beç tavuklarım, sülünlerim olsaydı, verirdim sana;
ne yapayım, kümes hayvanlarımı al bakalım.

46 *Turfanda şeftaliler*

Kötü kötü şeftalilerdik asıl dallarımızda:
Şimdi güzel şeftali olduk aşılandık da.

47 *Picenum ekmekleri*
Bir kabarır ki Picenum ekmeği kardan ak tanrı içkisinde,
su çektiği zaman, yeğni süngerin kabardığı gibi.

48 *Yemeklik mantarlar*

Gümüş, altın, manto, toga göndermek kolay;
mantar bulup göndermek güç olan şey[367].

49 *İncirkuşları*

İncirle, tatlı üzümlerle besleniyorum da
üzüm neden yeğlemedi bana adını vermeyi?

50 *Yermantarı*

Besleyen toprağı yardık körpe başımızla;
biz yermantarları, mantarlardan sonrayız sırada.

51 *On ardıçkuşundan oluşan küme*

Güllerle ya da hintsümbülüyle örülmüş olandır
belki senin hoşuna giden taç,
benimse ardıçkuşlarından yapılmışı[368].

52 *Ördekler*

Bütün bir ördek konsun önüne,
tadı göğsüyle başındadır yalnız:
Aşçıya bırak geri yanını.

53 *Kumrular*

Yağlı bir kumru geçerse elime, güle güle derim marula;
senin olsun salyangozlar. Ağzımın tadını kaçırmak istemem.

54 *Domuz budu pastırması*

Cerraton domuz budu pastırması olsun
ya da Menapia'dan geleni bana:
domuz etinden pastırmayı silip süpürsün varsıllar.

55 *Domuz etinden pastırma*

Bak taze: Çabuk ol, bekletme sevgili dostlarını.
İşim olmaz benim bayat domuz eti pastırmasıyla.

56 *Dişi domuz karnı*

Seni hiç çiftleşmemiş bir dişi domuz karnı çekebilir belki;
beni çekense ana olacak, gebe bir dişi domuzunki.

57 *Mısır baklası*

Eğleneceksin Nil sebzesiyle, çektikçe çıkan ince ipliklerle;
yola gelmez ipleri çektiğin zaman dişlerinle, elinle.

58 *Kazciğeri*

Bak, nasıl şişip kabarıyor koca kazın ciğeri!
Şaşıp "Aman nerede büyüdü bu!"diyeceksin.

59 *Kakırcalar*

Bütün kış uyurum, semiririm o mevsim;
uykudan başka besin bilmediğim için.

60 *Adatavşanları*

Kazdığı oyuklarda oturmaktan sevinç duyar
adatavşanı. Gizli yolları gösterdi düşmanlara.

61 *Turaçlar*

Derler ki tat bakımından başta gelirmiş
kuşlar arasında İonia turaçları.

62 *Besili tavuklar*

Kolay beslenir tavuk tatlı unla, karanlıkta
beslenir üstelik. Damak zevki incedir.

63 *İğdiş edilmiş horozlar*

Erkekliğinden oldu horoz, kanallarındaki tükenip
aşırı zayıflamasın diye. Horozum değil artık benim[369].

64 *Aynı*

Cybele ananın kuşu olması yakışırken,
kısır erkeğin altına boşuna yatar tavuk.

65 *Keklikler*

Ausonia sofralarına binde bir konur bu kuş:
Havuzda oynamasına alışıksın onun çoğu kez.

66 *Güvercin palazları*

Körpe güvercinleri incitme suç işleyip dişinle,
katılmışsan Knidos tanrıçası kutsal törenlerine.

67 Yaban güvercinleri

Cinsel organları kütük gibi eder, köreltir
boynu halkalı yaban güvercinleri.
Bu kuştan yemesin canı sevişmek isteyen.

68 Sarıasma kuşları

Ökseli kamışla, ağla yakalanır yeşil ağaçkakan,
yeşil özsuyu acar salkıma ilk yürüdüğünde.

69 *Catta kuşları*

Pannonia catta kuşları üretmedi hiç Umbria'mız:
Efendiye bu armağanları yollamayı yeğler Pudens.

70 *Tavuskuşları*

Sanki değerli taşlarla süslü kanatlarını açmasına bayıla bayıla,
acımasız aşçının eline nasıl verebiliyorsun bunu, katı yürekli?

71 *Flamingolar*

Kızıl renkli tüyümden alırım da adımı,
ağzının tadını bilene göredir dilim.
Ne olurdu şakıyabilseydim.

72 *Sülünler*

Argos teknesiyle getirildim başlangıçta.
Phasis'ten başka hiçbir yeri bilmezdim ilkin.

73 *Beç tavukları*[370]

Roma kazıyla karnını doyurmuş olsa da Hannibal;
hiçbir zaman kendi kuşlarını yemedi, yaban kendi.

74 *Kazlar*

Kuş korudu Gürleyen'in bu Tarpeius tapınaklarını.
Şaşıyor musun? Onları yapmamıştı ki tanrı henüz.

75 *Turnakuşları*

Çizgileri bozacaksın, bir harf uçmayacak tümden,
Palamedes'in[371] bir tek kuşunu yitirirsen.

76 *Su çullukları*

Çulluk muyum, keklik miyim ne önemi var,
tadım aynı olduktan kelli? Daha pahalıdır
keklik. Tadı daha güzeldir demek ki.

77 *Kuğular*

Tatlı ezgiler şakıyor bozuk diliyle kuğu kendisi
kendi ölüm töreninin türküsünü söyleyerek.[372]

78 *Sazhorozu*

Böyle dev bir uçan yaratık adı olur mu
bu denli küçük kuşun? Yeşillerden sazhorozunun adı.

79 *Canlı barbunya balıkları*

Taşıma suda soluk alıyor barbunya balığı,
ne var ki gevşek gevşek artık; bitkin düşmüş.
Canlı denizi ver: Gücü yerine gelecek.

80 *Müren*

Sicilya'da dipte yüzen iri müren;
suya batırmaz güneşte yanınca derisini.

81 *Kalkan balıkları*

Ne denli geniş tabağa konsa da kalkan balığı
yine de tabaktan daha geniştir kalkan balığı.

82 *İstiridyeler*

Esrik bir deniz kabuğu olarak geldim
az önce Baiae'daki Lucrinus gölünden.
Ünlü bir sos özlemi çekiyorum
gösteriş sevgisine kapılıp şimdi.

83 *Karides*

Murica'nın ormanının koruduğu
kapalı gök renkli Liris sever bizi,
buranın karideslerinden oluşan bir sürüyüz biz.

84 *Lapina*

Denizde dalgaların alıp getirdiği
bu kılçık kalmış lapina var ya;
iç etleri güzeldir, gerisi tatsız tuzsuz.

85 *İskenderiye barbunu*

Nil pazarında başı çekersin, İskenderiye barbunu:
Hiçbir yiyecek daha çok ünlenmemiştir senden
ağzının tadını bilenlerce İskenderiye'de.

86 *Denizkestaneleri*

Parmaklarını delse de üstündeki dikenler,
kabuğu çıkınca denizkestanesi yumuşar.

87 *Deniz kabukları*

Giyiyorsun kanımızla boyanmış mantoları sırtına,
iyilik bilmez adam, yetinmiyorsun bununla,
yiyecek oluyoruz bir de sana.

88 *Sazan balıkları*

Ne denli tantanalı olursa olsun şölenler
Venetia topraklarında, sazan balığı olur
öğünün açış yemeği töre gereğince.

89 *Levrek*

Yün gibi yumuşak bir levrek çıkar
Euganei'lerin Timavus ırmağının ağzında,
deniz tuzuyla, tatlı sularla doymuş olarak.

90 *Çipura*

Övgülere, ödüle değmez her çipura,
yalnız Lucrinus kabuklu hayvanlarıyla beslenen olur ancak.

91 *Mersin balığı*

Mersin balığı gönderin Palatium sofralarına.
Az bulunur armağanlar süslesin tanrı şölenlerini[373].

92 *Tavşanlar*

Ardıçkuşu gelir kuşlar arasında,
yargımın güvenilir bir yanı varsa;

tavşan yenir en başta ağız tadıyla
dört ayaklı yaratıklar arasında.

93 *Yabandomuzu*

Böyleydi Aetolia mızrağıyla[374] yere serilen,
Diomedes tarlalarının[375] korkulu düşü tüylü yaratık.

94 *Sığınlar*

Dişiyle korkutur yabandomuzu, boynuzları korur geyiği:
Avdan başka ne oluruz, biz savaş nedir bilmez sığınlar?

95 *Cerenler*

Ne denli çok köpeğin ölümüyle geçer elime
sabahki avlarının en büyüğü olmayan yaban cereni[376].

96 *Geyik*

Senin yularınla yola geliyordu bu, Caparissus.
Acaba asıl senin geyiğin miydi şu Silvia?

97 *Yaban eşeği sıpası*

Körpe yaban eşek yalnız ana sütüyle
beslenirken, koca yabanıl eşek olacak,
adı budur, kısa süre olmak koşuluyla.

98 (99) *Karaca*
Bir karaca göreceksin bir kayanın tepesinden sarkan:
Düşecek diye umabilirsin, köpeklere tepeden bakıyor.

99 (98) *Ahu*

Gözde bir ahu armağan edeceksin
küçük oğlana: Kalabalık atar durur onu
togalarını sallaya sallaya.

100 *Yaban eşeği*

İşte güzel bir yaban eşeği:
Bırakılmalı Erythrae fildişi avı:
Çıkarın artık (kıvrımlı) ağlarınızı.

101 *Venafrum zeytinyağı*

Campania'da Venafrum zeytini sızdırdı bunu:
Bunun gibi kokuyor aldığın her koku.

102 *Uskumru ezmesi*[377]

Solungacı çalışırken daha uskumrunun
buyur ilk kanıyla hazırlanmış ezmeyi,
işte tadı damakta kalacak bir armağan.

103 *Çeşni testisi*

Antipolis ton balığının kızıyım, doğrusunu söyleyeyim:
Sana gönderilmezdim uskumru balığının kızı olsaydım.

104 *Attica balı*

Theseus'un memleketinde Hymettus dağından
çiçek özü toplayan arı yolladı bunu bana,
Pallas'ın ormanlarından çıkan bildik ağız tadı.

105 *Sicilya petek balları*

Hybla'yı kuşatan tepelerden alınan
Sicilya petek balları verdiğin zaman:
Yeridir, bunlar Cecrops'un kentinindir, desen.

106 *Kuru üzüm şarabı*

Kral Minos'un Girit adasında Gnossus'taki
bağ bozumunda sıkılıp çıkarıldı bu sana,
yoksulun ballı şarabı olur ya her zaman.

107 *Çamsakızlı şarap*

Kuşkun olmasın, bağlık Vienna'dan gelmiştir
bu çam sakızlı şaraplar, Romulus kendi gönderdi bana.

108 *Ballı şarap*

Attica balları karıştırıyorsunuz mis gibi Falernum şarabına.
Ganymedes'in özemesi yakışık alır bu katıksız şarabı.

109 *Alba şarabı*

İulus dağının onun sevdiği tatlı üzümünden
Caesar'ın mahzenlerinden gönderilen bu şarap sana.

110 *Surrentum şarabı*

Surrentum şarapları mı içiyorsun?
Ne renk renk murrine kupaları al ne altınını:
Kendi kupalarını verecek sana bu şaraplar.

111 *Falernum şarabı*

Sinuessa cenderesinden geldi Massicus şarapları:
Soruyor musun hangi konsül zamanından kalma diye?
Konsüllük diye bir şey yoktu ki daha.

112 *Setia şarabı*

Pomptinum tarlalarına bakan eğimli Setia,
küplerde eski şarap yolladı küçücük kentten.

113 *Fundi şarabı*

Opimius zamanında çıkardı bu şarabı
verimli güz mevsiminde Fundi.
Eliyle sıktığı şırayı içti konsül kendi.

114 *Trifolium dağı şarabı*

Doğrusunu söyleyeyim, en iyi şarap değilim
Trifolium dağındaki bağlardan çıkarılan,
yedinci gelirim yine de şaraplar arasında.

115 *Caecubum şarabı*

İyi üzümden sıkılır Caecubum şarabı
Fundi dolaylarındaki Amyclae'da,
bataklığın ortasında bitip yeşerir asma.

116 *Signia şarabı*

Bozulan bağırsaklarını tutan Signia şarabı içer misin?
Aşırıya kaçayım deme ha, bu kez de tembelleştirmemek için.

117 *Messana şarabı*

Nestor kadar eski bir testi şarap verilse
sana, istediğin adı koyabilirsin ona.

118 *Tarraco şarabı*

Yalnız Campania şarabına boyun eğerek
Etrüsk testilerindekiyle yarışacak
bu şarapları çıkardı Tarraco kenti.

119 *Nomentum şarabı*

Nomentum bağbozumundan benim bu şarabım sana:
Daha iyilerini içersin, Quintus'un sevgisini kazan da hele.

120 *Spoletium şarabı*

Spoletium testilerinden boşaltılan,
gücü kalmamış şarapları yeğlerdin,
Falernum şıraları içeceğine.

121 Paeligni şarabı

Mars halkının bulanık şarabını
gönderiyor Paeligni köylüleri;
sen değil de, azatlın içebilir bunları.

122 *Sirke*

Sirkeyle dolu Nil testisi kötü gelmesin sana:
Daha kötü gelirdi, içinde şarap olsaydı.

123 *Marsilya şarapları*

İsli Marsilya şarapları verebilirsin,
yüz yurttaşın yiyecek derdinden kurtulursan.

124 *Caere şarabı*

Setia şarabı sanırsın, Caere şarabı koysa Nepos.
Kalabalığa çıkarmaz, üç kişiyle içer bunları.

125 *Tarentum şarabı*

Sana değerli kadifeler, bana şarap versin[378]
yünüyle tanınmış, asması verimli Aulon.

126 *Koku*

Kalıtçına hiç koku, şarap bırakayım deme sakın.
Parası onun olsun, kendine ayır hepsini bunların.

127 *Gül çelenkleri*

Erkenci çelenkleri veriyor sana kış, Caesar:
İlkyazın gülüydü eskiden, şimdi senin oldu.

XIV. KİTAP
Sofra Armağanları

1

Şölen kılığına[379] girmekten sevinç duyarken
atlısı, egemen senato üyesi,
azatlı başlığı[380] takmak yakışırken İuppiter'e,
karşısında çekinmeden yüzüne bakan
kentin yönetiminden sorumlu görevlinin,
evde doğmuş köle zar kabını sallayınca,
pek yakın gördüğü için göllerde buzlanmayı.
Bir varsıla bir yoksula çıkana bak ad çekmede[381]:
Herkes kendi armağan versin çağrılısına.
"Ivır zıvır, saçma sapan, daha beter ne varsa."
Kim bilmez? Ya da kim yadsır besbelliyken bunlar?
Daha iyi ne yapabilirim, Saturnus,
oğlunun kendisinin gökyüzüne karşılık
sana verdiği esrik günlerde?
Yazayım ister misin Thebae'ı, Troia'yı ya da
kötülük yuvası Mycenae'ı? "Ceviz oyna," diyorsun:
Yitirmek istemiyorum ki cevizlerimi.

2

İstediğin yerde bitirebilirsin bu kitapçığı:
İkişer dizeden oluşur yapıttaki bütün şiirler.
Neden başlıklar koyduğumu sorarsan, söyleyeyim:
Sana kalmış, istersen başlıklarını okursun yalnız.

3 *Limon ağacından yazı levhaları*

İnce ince parçalara ayırmamış olsalardı biz tahtaları,
soylu Libya fildişinden ayakların ağır yüküydük şimdi.

4 *Beş yapraklı yazı levhaları*

Efendinin genç boğalarının akıtılan kanlarıyla
kızışır, coşku seline kapılır alan mutluluk içinde,
yüksek onur bağışlanırken beş yapraklı yazı levhasıyla[382].

5 *Fildişi yazı levhaları*

Kara harflerle yazılsın senin için kar beyaz fildişine,
koyu mumlu yazı levhaları zayıf gözlerini yormasın diye.

6 *Üçlüler*

Değersiz armağan saymazsın artık üç yapraklılarımı,
çünkü yanına geleceğini yazacak sevgilin üzerine.

7 *İnce deri yazı levhaları*

Mumlu yazı levhası say bunları, ince deri denirse de:
Kazıyıp kazıyıp yazarsın istediğin kadar.

8 *Vitellius yazı levhaları*

Vitellius yazı levhaları ne ister bilir,
daha içeriğini bile okumadan genç kız.

9 *Aynı konu*

Sevgiliye gönderilir diye düşünüyorsun
ufak tefek görerek bizi. Aldanıyorsun:
Para ister, şuncacık bir yazı levhası da olsa.

10 *Büyük boy yapraklar*

Küçük sayacağın türden armağan değil ki,
boş yapraklar olarak verdiğinde ozan.

11 *Mektup yaprakları*

Sevgili diye seslenir herkese şu yaprak;
ister az buçuk tanıdık ister yakın dost olsun.

12 *Fildişinden bölmeli kutular*

Ancak çil çil altınla doldurmak yakışık alır:
Gümüş konsun değersiz tahta kutulara.

13 *Bölmeli tahta kutular*

Armağanım olur, kutunun dibinde bir şey
kalmışsa daha. Kalmamış; al kutuyu öyleyse.

14 *Fildişi aşık kemikleri*

Büyük armağan verdiğimi söyleyeceksin,
sana aşık kemikleri çift gelmediğinde[383].

15 *Zarlar*

Eşit olmayayım aşık kemiğiyle,
sayıca benim şansım daha büyük olsun da
çoğu kez aşık kemiklerinden[384].

16 *Burç biçiminde zar kutusu*

Aşık kemiklerini dizmesini bilen düzenci el, ancak
benim elimle atıldıysa, dileklerine kavuşacak.

17 *Oyun tahtası*

Altı altı zar atarak[385] sayı alırım bir yandan,
değişik renkli taş çifte düşmana ütülür öte yandan[386].

18 (20) *Oyun taşları*

Tuzaklı savaş oyunları oynuyorsan,
erin, düşmanın olacak şu değerli taş.

19 (18) *Cevizler*

Zararsız, önemsiz bir oyun sanılır ceviz oyunu;
oysa kıçı çıktı çoğu kez bu yüzden çocukların.

20 (19) *Yazı gereçleri kutusu*

Kamışlarla donatmayı unutma adına çıkan kutuyu:
Ben verdim, ufak tefek nesneleri sen koy içine.

21 *Yazı kamışları kutusu*

Senin olacak demir donanımlı bu kamışlık:
Az buz armağan olmaz, bir çocuğa versen.

22 *Diş temizleyicisi*

Sakızağacı çubuğu daha iyidir:
Ancak, sivri uçlu dal parçası yoksa elinde,
kuştüyüyle temizlenebilir dişler.

23 *Kulak temizleyicisi*

Kaşıntıdan deli ederse seni kulağın,
şiddetine göre bir araç veririz.

24 *Altın iğne*

Kirletmesin diye pırıl pırıl ipek giysini
güzel koku sürülmüş saçların, iğne takılsın
dalga dalga saçlarını toplamak üzere.

25 *Taraklar*

Ne işine yarayacak senin sık dişle bu şimşir tarak
saç maç bulamayacağına göre başında.

26 *Saçlar*

Teutoni saçlarını yakar Chatti köpüğü[387]:
Daha bakımlı görünebilirsin tutsak saçlarıyla.

27 *Sabun*

Yılların ağarttığı saçlarını boyamak düşüncesindeysen
–kel kalmak yakışır mı sana[388]?– işte Mattiacum sabun köpüğü.

28 *Şemsiye*

İşte kızgın güneşe karşı bir şemsiye sana,
yel çıkarsa, örtü gibi korunmalısın onunla.

29 *Makedonya şapkası*

Seninle birlikte izleyeceğim oyunu
Pompeius tiyatrosunda: Mandatus yasaklar
halkı güneşten korumak için bez çekmeyi.

30 *Avcı kargıları*

Yabandomuzlarının vuruşunu durduracak,
saldırısına hazır olacak aslanların,
saplayacaklar ayılara, elin güçlü olsun da hele.

31 *Avcı bıçağı*

Uzun demirli mızrak yere düştü diye ağlayıp sızlıyorsun,
yakından atılacak koskocaman domuza bu kısa silah.

32 *Kılıçlı kemer*

Askerlik onuru, yüzünü güldüren bir onur belirtisi
olacak bu, subayın yandan kuşanmasına değer silahı.

33 *Kama*

İşte dar bir çemberde içe bükük yivle süslü bir kama;
buz gibi sularında ıslattı fış fış sesleriyle bunu Salo.

34 *Orak*

Dingin çalışmalara yöneltti beni,
önderin getirdiği güvenli barış.
Çiftçinin eline geçtim şimdi,
askerin elindeyken önceleri.

35 *Küçük balta*

Borç ödemek için üzücü bir açık artırma oldu,
dört yüz bin sesters'e satın alındı bu.

36 *Berber avadanlığı*

Saç kesmede kullanılır senin bu araçların;
uzayan tırnaklar için bu, yanaklar için o.

37 *Çekmece*

Seçilmiş kitapları vermezsen bana; yollayacağım
korkunç hamamböceklerini, güveleri.

38 *Yazı kamışları demeti*

Yazıya gelir kamışlar verir Memphis toprağı;
çatını örsün geri kalan bataklığınkiler.

39 *Yatak odası lambası*

Yatakçığın tatlı gizlerine ortak lambayım,
istediğini yapabilirsin, ağzımı açmam.

40 *Cam zeytinyağı lambası*[389]

Fenerinin yardımcısı bir kız düştü payına ad çekmede,
hiç uyumadan karanlıkları kovuyor tümüyle.

41 *Çok fitilli lamba*

Bütün şöleni aydınlatsam da yalımlarımla,
bir sürü fitilim olsa da, adım yine lamba.

42 *Mumluk*

Işığı mumluk sağlayacak sana geceleyin:
Fener kölenden aşırıldığına göre senin.

43 *Korint şamdanı*[390]

Eski aydınlanma aracından aldım adımı.
Tutumlu babalar bilmiyordu ki yağ fenerini.

44 *Tahta şamdan*

Görüyorsun ki tahtadan: Işığını kısmazsan,
şamdan yerine büyük fenerin olacak senin.

45 *Köylü topu*

Şişirilmiş tulumdan daha az gevşek,
içi hava dolu torbadan daha sıkıdır
tıka basa kuştüyüyle şişkin bu köylü topu.

46 *Üç kişilik oyun topu*

Gerisingeri atmasını biliyorsan
sol elinin güzel vuruşlarıyla beni,
senin olurum. Bilmiyorsun sen öyle mi?
Geri ver topu, köylü parçası.

47 *Şişme torba*

Öteye gidin, gençler. Dingin yaşın harcıyım ben:
Çocuklara göre oyunu var
yaşlılara göre şişirilmiş tulumun.

48 *Oyun topu*

Antaeus'un tozlu alanında çevikçe kapıp alır,
boş bir çabayla boynunu uzatan taş gibi adam bunları.

49 *Halterler*

Ne diye gücü yitiriliyor güzelim kasların,
halter kaldırayım derken aptal aptal?
Asmanın dibini kazsa daha iyi,
bedenlerini çalıştırmak için erkekler.

50 *Başlık*

Balmumu-zeytinyağı pis karışımını sürmeye kalkma
pırıl pırıl saçlarına, bu deriyle örtebilirsin ıslak başını.

51 *Kır sıyıraçları*

Bergama bunları yolladı. Eğri demirle kazı:
Kumaşını o denli sık çiğnemez sana çamaşırcı.

52 *Zeytinyağına özgü boynuz şişe*

Genç bir boğanın alnındaydım az önce:
Gergedan boynuzu[391] sandın oysa beni.

53 *Gergedan*

Gözler senin üzerindeydi az önce
efendimizin Ausonia alanında;
o senin olacak şimdi, oyuncak bağan varken.

54 *Küçük çıngırak*

Ağlaya ağlaya boynuna asılırsa evde doğmuş küçük köle,
susmak bilmez uzun saplı çalparayı sallasın körpe eliyle.

55 *Kırbaç*

Hiçbir sonuç alamayacaksın, durmadan vursan da
bu kırbaçla: Atın güvez kümeden koşuyorsa.

56 *Diş macunu*

Ne işin var senin benimle? Genç kız alsın beni:
Parlatmaya alışık değilim takma dişleri.

57 *Kokulu ceviz*

Güzel kokuyla ceviz birleşimidir
ne Vergilius'un ne Homerus'un
şiirinde söz ettiği bu ürün.

58 *Güherçile köpüğü*[392]

Köylü müsün? Bilmezsin Yunancada ne denir bana:
Güherçile köpüğü adını vermişler.
Yunanlı mısın? Aphronitrum, güherçile köpüğü.

59 *Pelesenk*

Pelesenkler[393] beni çeker, erkek kokularıdır bunlar:
Güzel Cosmus kokuları çıkarın, genç bayanlar.

60 *Bakla unu*

Hora geçecek bir armağan, çatlak karnına birebir gelen,
Stephanus sunaklarına yollanırsan, güneş tepemizdeyken.

61 *Boynuzdan fener*

Yaldızlı fenerim ben inik yalımlarla,
yolunda kılavuzluk ediyorum sana;
güvencededir küçük lamba kucağımda.

62 *Sidik torbasından fener*

Boynuzdan değilsem, koyuca mıyım acaba?
Sidik torbası mı sanır beni karşıma çıkan?

63 *Flütler*

Şaraptan esrik flüt çalgıcısı kadın
kulaklarımızı patlatıyor içkili ağzıyla:
Çoğu kez eşit uzunlukta iki flüt,
çoğu kez yalın bir flüt vardır elinde.

64 *Kaval*

Kamışa balmumu sürülüp yapıldım diye
ne var gülecek? Böyleydi işte ilk yapılan flüt de[394].

65 *Yün astarlı pabuçlar*

Kölen olmaz da ayakkabı giymek istersen,
ayağın köle yerine geçecek senin için.

66 *Sutyen*

Boğa derisiyle bastırabilirdin göğsünü,
çünkü şu işlenmişine sığmaz memelerin.

67 *Tavuskuşu tüyünden sinekkovar*

Eşi bulunmaz kuşun kurumlanan kuyruğuydu,
yemeklerine pis sineklerin konmasını önleyen.

68 (71) *Sığır kuyruğundan sinekkovar*

Sarı tozla kirlenirse giysin, azar azar kuyruk
gidersin bunu, usul usul silkelcyerek.

69 (68) *Rodos işi taş gibi pasta*

Uşağın suç işlerse yumruk atma dişlerine:
Sana gelen taş gibi pastalardan ver eline
gökyüzünün pırıl pırıl olduğu Rodos'tan.

70 (69) *Buğday unundan Priapus*

Benim Priapus'umu yiyebilirsin, karnın doysun istiyorsan;
temiz kalacaksın, doğrudan kasıklarını kemirsen bile.

71 *Domuz*

Şu domuz iyi Saturnus bayramları geçirtecek sana
köpüren domuzlar arasında pırnalla beslenmiş ya.

72 *Sucuk*
Saturnus bayramından yedi gün önce gelmişti
bana, kış ortasında sana gelen bu sucuk.

73 *Papağan*

Başka adlar öğreneceğim sizden papağan olarak:
Kendi kendime "Caesar, sağol" demeyi öğrendim.

74 *Karga*

Neden emici sayılırsın, esenleyen karga?
Kamış mamış sokulmadı ki senin başına[395].

75 *Bülbül*

Tereus yasak ilişki suçlusu, diye ağlar Philomela.
Sessiz bir kız iken dili açıldı, bülbül gibi şakır oldu.

76 *Saksağan*

Efendim diye sesleniyorum sana açık seçik
ben çenesi düşük bir saksağan olarak:
Kuş olmadığımı söylersin, beni görmesen.

77 *Fildişi kafes*

Catullus'un sevdiceği Lesbia'nın
gözyaşı döktüğü kuşun bir eşi varsa sende,
şuracıkta oturabilir işte.

78 *Sağaltaç kutusu*

İşte hekimliğe özgü fildişi bir öteberi kutusu:
Paccius'un can atacağı bir armağan olacak sana bu.

79 *Kırbaçlar*

Gülün, oynayın, azın, bildiğiniz gibi,
köleler; gülün, oynayın yalnızca,
bu kırbaçlar kapalı kalacak beş gün boyunca[396].

80 *Şeytantersi sopaları*

Çocukların ölesiye nefret ettikleri,
öğretmenlerin ise sevgilisiyiz biz.
Adımızı duyurduk odun olarak
Prometheus'un armağan etmesiyle[397].

81 *Heybe*

Don gömlek sakallının dilencilik yemeğini taşımak,
karanlık yüzlü köpekle uyumak istemiyor heybe[398].

82 *Süpürge*

Süpürgenin eskiden tutulduğuna tanıktır hurma dalı:
Ne var ki işlevsiz kılıp dinlendirdi süpürgeyi
sofra artıklarını toplayan köle.

83 *Fildişinden kaşıma aygıtı*

Kaşıyıcının bu eli koruyacak omuzunu
can sıkıcı bir pirenin ısırmasından
ya da pireden daha pis bir yaratığınkinden.

84 *Kitap kutusu*

Bu köknar kutuda uzun ömürlü olacak kitapların,
togan ya da manton aşındırıp eskitmeden.

85 *Tavuskuşu kuyruğu yatak*

İlkin Argus iken, şimdi Iuno'nun olan,
renk cümbüşü kanatlarıyla güzeller güzeli
kuştan adını alıyor yatak.

86 *Eyer*

Çevik av atının örtülerini al, avcı;
çünkü mayasılı uyarır çıplak ata binmek.

87 *Yarı çember biçiminde yemek yatağı*

Al işte ay biçiminde bağa kakmalı
yarım çember yemek yatağı. Sekiz kişilik:
Buyursun gelsin nice dostumuz varsa.

88 *Kahvaltı masası*

Dişi kara kaplumbağası kakmalı sanıyorsan beni
yanılıyorsun: Denizden çıkarılmış erkek cinsindenim[399].

89 *Limon ağacından masa*

Al Atlas'ın armağanı güzelim ağaç masayı:
Daha az olacak altın armağanlar vereninki[400].

90 *Akçaağaçtan masa*

Ne damarlıyım ne Mauritania ormanının kızıyım,
gösterişli şölenlerde bulundu yine de tahtalarım.

91 *Fildişleri*

Libya masalarına destek olabilir mi acaba diye
soruyor musun koca boğa bedenlerini taşıyan dişler[401]?

92 *Beş ayaklı cetvel*

Üstlenicinin hırsızlıklarını ele verir çoğu kez;
im izleri taşıyan, ucu sivri meşe sırığı.

93 *Eskil kupa*

Yeni değil şu kupa, onur vermez işlemeciliğimize,
ilkin Mentor içmiş bundan, biçimlendirdiği sırada.

94 *Çekinmez kupalar*

Çekinmez camdan işlemeli halk kupasıyız biz,
kaynar sudan çatlamaz bizim değerli taşımız.

95 *Altın işlemeli kupa*

Gallaecia madeni soylu bir al renk verse de
bana, sanat yönünden övünürüm daha çok;
çünkü Myos'un elinden çıkma bir ürün bu.

96 *Vatinius kupaları*

Ayakkabıcı Vatinius'un değersiz anısı kupayı al;
iyi de, oldukça uzun olmuş bunun boğazı.

97 *Altın oymalarla süslü tabaklar*

Lekeleme küçük barbunya balıklı,
altın oymalarla süslü büyük tabakları:
İki libra edebilir en azından.

98 *Arretium kapları*

Benden sana söylemesi: Hor görmeye kalkma
Arretium kaplarını. Gösterişti
Etruria toprak kapları Porsenna için.

99 *Bulaşık teknesi*

Renkli Britan'lardan gelmiş yaban teknesiyim de,
Roma kendi malı demeyi yeğliyor artık bana.

100 *İçki kabı*

Biliyorsan Catullus ustanın memleketini,
toprak kabından içtin gitti Rhetia şarabını.

101 *Mantar kabı*

O denli soylu mantar adını vermişlerse de bana,
–yazık, yüz kızartıcı ya benim için–
küçük lahanaların tutsağıyım.

102 *Surrentum şarap kupaları*

İşte sana yabana atılmaz kilden yapılma kaplar,
Surrentum çarkından çıkma pırıl pırıl sanat eserleri.

103 *Karlı şarap süzeği*

Bana sorarsan, kar süzeğimden geçir ki
Setia şarabı incelsin kupalardaki:
Şöyle böyle şarapla boyayabilirsin bezi.

104 *Kar suyu süzeği*

Benim keten bezlerim de becerir kar eritmeyi:
Daha soğuk su dökülmez senin şarap süzeğinden.

105 *Sofra ibrikleri*

Soğuk su eksik olmaz, sıcak su eksik olmaz istediğinde:
Oyun oynama da susuzluğunu gideremiyorsun diye.

106 *Toprak ibrik*

Eğri kulplu bu kırmızı ibrik sana armağan.
Buz gibi su içmek isterdi Stoacı Fronto ondan.

107 *İçki kupaları*

Keçi ayaklı yaratıklar sever bizi, Bacchus sever bizi,
dişi kaplan sever bizi, yatıp boylu boyunca
efendisinin[402] ayaklarını yalamayı bilen.

108 *Saguntum kupaları*

Al da Saguntum kilinden yapılmış kupaları,
rahat rahat elinde tutsun, saklasın uşağın.

109 *Değerli taş kakmalı kupalar*

Bak nasıl pırıl pırıl parlıyor altın
İskit zümrütlerinin ışıltılarıyla.
Kaç parmak boş kaldı kupanın süsü uğruna[403].

110 *Dar boğazlı, geniş karınlı içit şişesi*

Güzel kokulu içit[404] içmek isterse canın gösteriş için,
Cosmus'un adı yazılı bu taşlı kupadan içebilirsin.

111 *Kesme cam kupalar*

Kesme cam kupaları kırarsın, kırmaktan korkarken:
Elinden düşürürsün sımsıkı tutsan da
çokça tedirginlik göstersen de.

112 *Bulut camı*[405]

İuppiter'den gelen güzel koku püskürteci,
karmak için su boşaltacak kupalara
bol bol: Bu şarap verecek sana.

113 *Murrine kokulu şarap*

Murrine kapları yakışır, sıcak içersen
insanın içini yakan Falernum şarabını,
şarabın iyice tadı gelir böylece.

114 *Küçük Cumae kabı*

İffetli Sibylla yolladı sana 'kentlisi',
kızıl Cumae toprağından yapılma bu kabı[406].

115 *Cam kupalar*

Görüyorsun Nil halkının becerisini:
Ah kaç kez ürün yitirdi yapıcısı
bir şeyler eklemek isteyerek.

116 *Kar suyu şişesi*

Spoletum ya da Mars'ların kilerlerinde
saklanan şaraptan içiyorsun.
Nene gerek kaynayıp da soğuyan bildik su.

117 *Yine o konu*

Kar suyu içme de karda soğumuş suyu iç,
akıllıca bir buluştur susuzluğa karşı.

118 *Yine o konu*

Kar sularıyla karıştırma sakın, genç köle,
Marsilya'nın tütsülü şaraplarını,
sana daha pahalıya oturmasın su.

119 *Toprak oturak*

Parmaklarını şakırdatıp beni istediklerinde
elini çabuk tutmayınca evdeki köle,
ah kaç kez benim yerimi tuttu yatak.

120 *Gümüş kaşık*

Bilgisiz dil öğretmenleri 'lingula' der bana,
atlılar, senato üyeleri 'ligula' derken.

121 *Kaşık*

Sümüklüböceklere göreyim, daha az yararlı değilim yumurta için.
Acaba neden sümüklüböcekten getirmeyi yeğlemişler adımı
dersin?[407]

122 *Yüzükler*

İlkin adım başıyken, şimdi binde bir
armağan verir oldu bize arkadaş.
Mutluluk duyar, yoldaşı olursa
kendi kesesinden atlı yaptığı kişi.

123 *Yüzük kutusu*

İkide bir ağır bir yüzük kayıyor
güzel koku sürdüğün parmaklarından,
güvencede olacak buna karşılık
senin mücevherin benim gözetimimde.

124 *Toga*

Yeryüzünün efendisi Romalıları, togalı soyu
babaların büyüğüne yıldızları veren, o yarattı[408].

125 *Aynı*

Sabah uykularından yoksun kalmak kolaysa,
yemek sepeti kazanacaksın sık sık
toganın yıpranması karşılığında.

126 *Aba üstlük*

Bir yoksul armağanı da, yoksula göre kılık değil:
Yünlü manto yerine yolluyorum bu abayı sana.

127 *Canusium yününden koyu renkli giysi*

Tıpkı bulanık ballı şarap rengindeki
bu Canusium kumaşı armağanım olsun
sana: Sevin, öyle kolay eskimeyecek.

128 *Başlıklı aba üstlük*

Santones abasından başlıklı üstlük atar omuzuna Gallia senin:
Uzun kuyruklu maymunların üstündeydi daha demin.

129 *Canusium yününden kızıl kumaşlar*

Roma karalara bürünür, Gallia kızıllara,
çocukların da zevkini okşar erlerin de bu renk.

130 *Deri manto*

Deri mantonu eksik edeyim deme yanından,
gökte bir tek bulut olmasa da yola çıkarken,
ne olur ne olmaz yağmur bastırır diye birden.

131 *Güvez manto*

Ne diye güvezlere bürünüyorsun,
Mavilerden ya da Yeşillerden yanaysan?
Bu seçiminle karşıya geçmeyesin sakın.

132 *Başlık*

Her şeyi tamam bir palto göndermek isterdim, gücüm yetseydi.
Yalnız başına giyeceğin bir armağan yolluyorum şimdi.

133 *Baetis pelerinleri*

Boyama yün değil benimki, renk değiştirmedim
kazanda. Böyle beğenilsin Tyrus kumaşları:
Benim koyunumun boyası üzerimdeki.

134 *Sutyen*

Hatunumun büyüyen memelerini bastır ki,
sutyen; avucuma sığsın, avucumu doldursun.

135 (137) *Ak yünden mantolar*

Bize uymanızı salık veririz oyunlarda,
ak bir manto örterken buz gibi togaları.

136 (135) *Yemek kılıkları*

Ne Forum'ları ne yargıevlerini biliriz;
süslü yataklarda uzanmak işimiz gücümüz.

137 (142) *Boyun atkısı*

Sana yazılı bir çağrıda bulunursam
halkın önünde yapıtımı okuyacağım zaman,
bu atkıyı bağlarsın kulaklarına.

138 (136) *Kışlık manto*

İnceleri pek işe yaramaz kış mevsiminde:
Benim tüyümle dokunmuş mantolar ısıtır.

139 (138) *Masa örtüsü*

Tüylü bir örtü konsun iyice cins limon masanın üstüne:
Yuvarlak iz kalabilir yuvarlak masalarımızda[409].

140 (139) *Liburnum üstlükleri*

Mantonun eşini veremedin bana,
aptal kafa: Giydirmiştin ak renklisini,
çıkar sırtından şimdi bakalım soluk yeşili.

141 *Cilicia keçi kılından pabuçlar*

Kokulu erkek keçinin yününden değil de sakalından bu:
Cinyps ırmağı yöreli kılıfa sokabilecek ayağını.

142 (141) *Şölen giysisi*

Beş gün işlevsiz kalmak iyi gelirse togaya,
bu kılığa bürünebilirsin hakkın olarak.

143 *Patavium gömlekleri*

Bir sürü posttan çıkar Patavium üç iplikli dokumaları,
testere ister kalın gömlekleri kesip ayırmaya.

144 *Sünger*

Çekilişte bu çıktı sana, masa silmeye yarar;
suyu sıkılıp kabardığında, ağırlığı gider.

145 *Uzun tüylü manto*

Rengim öyle ak, tüylerim öyle güzel ki,
ürün toplama mevsiminin ortasında bile
giymek isteyebilirsin beni.

146 *Baş yastığı*

Cosmus'un yaprak kokusuyla yıka başını,
güzel güzel kokacak başını koyduğun yastık:
Kuştüyünde kalır koku, saçından gittiğinde.

147 *Uzun tüylü ayak örtüsü*

Güvez yer sergilerinin ışıltısı vurur tüylü örtülere.
Neye yarar, kocamış karın donduruyorsa içini.

148 *Yatak örtüleri*

Sana geldik biz birleşik bacılar,
çıplak yatağındaki örtü görünmesin diye.

149 *Boyun örtüsü*

Koca memelerden korkarım; körpe bir kızın eline ver beni,
iplerim yararlanabilsin diye kar gibi göğsünden.

150 *Renk renk yatak örtüsü*

Memphis kentinden geliyor bu armağanlar sana:
Babil iğnesi pes etti artık
Mısır dokumalarına bata çıka.

151 *Kuşak*

Yeterince uzun geliyorum şimdi sana;
ancak, yüklü olursun da karnın büyürse tatlı tatlı
ben kuşağın işte o zaman kısa gelirim.

152 *Uzun tüylü eşit dört köşeli örtü*

Yatak örtüleri yollayacak sana
usta Catullus'un memleketi:
Helicaon'un yöresindeniz biz[410].

153 *Dar kemer*

Bir gömlek versin varsıl. Önünü kavuşturmak benden olsun:
Her iki armağanı da verirdim, varsıl olsaydım.

154 *Ametist renkli yünler*

Sidon deniz kabuğunun al kanını içmişken,
anlamıyorum neden içmemiş yün denilirim.

155 *Ak yünler*

Apulia başta gelir postta, Parma ikinci;
Altinum üçüncülüğü aldı koyunun övgüsüyle.

156 *Tyrus yünleri*

Lacedaemon'lu sevgilisine armağan etti çoban bizi[411]:
Yaya kalırdı bunun yanında Leda ananın güvezi[412].

157 *Pollentia yünleri*

Yalnız kara renkli postun yas tutan yünlerini değil,
kendine özgü kupaları da üretir bu toprak.

158 *Yine o konu*

Kara renklidir kara renkli olmasına da yün
kesik saçlı hizmetlilere göredir,
ilk sıradan olmayan böylelerini çağırır sofra.

159 *Leucones kıtığı*

Yatağın kumaşı gereğinden çok mu yakın
başının altında ezdiğin kuştüyü yastığa?
Kırkılmış yün al Leucones mantoları için.

160 *Sirk kıtığı*

Sirk kıtığı denir kesilmiş kamışa.
Leucones kıtığı yerine satın alır yoksul
bu doldurulmuş ot yatağını.

161 *Kuştüyü*

Yorgunluk atabilirsin Amyclae kuştüyünde,
kuğunun[413] sana verdiği ç tüyleri üstünde.

162 *Kuru ot*

Katırın üstünden aşırılanla kabarsın ince döşeğin:
İnsanın yüzünü solduran kaygı uğramaz sert yataklara.

163 *Küçük çan*

Geri ver topu: Yunakların çanı çalıyor.
Sürdürüyor musun oynamayı? Eve dönmek
istiyorsun kızoğlankız suyunda yıkanıp da.

164 *Disk*

Bütün ağırlığıyla savrulurken parlak Sparta diski havada,
uzaklaşın, çocuklar. Bir kez verdiği zararla kalsın.

165 *Kitara*

Eurydice'yi geri verdi ozana: Kendisi yitirdi
buna karşılık, kendine güvenmediğinden,
dayanma gücü göstererek sevmediğinden.

166 *Yine o konu*

Pompeius tiyatrosundan dışarı atıldı çoğu kez,
ormanları arkasına takıp yürütmüş,
yabanıl hayvanları yerlerinde tutmuşken.

167 *Mızrap*

Başparmağın kabarıp yanmasın diye sürtüne sürtüne,
ak bir mızrap süslesin uyumlu kitaranı senin.

168 *Oyuncak çember*

Tekerlek konmalı içine: Yararlı bir armağan veriyorsun bize:
Çocuklara oyuncak, bana gerçek çember olacak bu[414].

169 *Yine o konu*

Neden geniş çemberin içinde ses çıkara çıkara dolaşıyor halka?
Karşılaşan yığın çekilsin diye çın çın eden oyuncak çemberin
önünden.

170 *Altın Yengi Yontusu*

Rhenus'un doğru adlar verdiği kişiye çekilişsiz verilir
bu yontu. Genç oğlan, on kupa Falernum şarabı doldur.

171 *Brutus'un sevdiği çocuğun topraktan yontusu*

Gizli kalmaz bu denli küçük yontucuğun ünü:
Bu çocuk için deli oluyordu Brutus.

172 *Corinthus'un Sauroctonos'u*

Esirge, düzenci çocuk, sürünerek gelen kertenkeleyi,
yürekten ister o senin elinle yitip gitmeyi.

173 *Sümbül resmi*

Işığı sönen gözlerini çevirir tiksinç diskten
Phoebus'un suç öğesi, acısı Laconia'lı oğlan.

174 *Mermer Hermaphroditus*

Erkekti pınara girerken: İki cinsliydi çıktığında.
Bir tek yerini almış babadan, gerisini anadan.

175 *Danae resmi*

Olympus yöneticisi, Danae neden ücret aldı senden,
Leda sana karşılık beklemeden vermişken?

176 *Germen maskesi*

Çömlekçinin uyduruğu, kızıl Batavia'lının maskesiyim.
Senin alaya aldığın yüz korku verir çocuğa.

177 *Corinthus'lu Hercules*

İki yılanı boğdu bebek[415], bakmadı arkasına,
körpe ellerden korkacaktı artık su yılanı[416].

178 *Kil Hercules yontusu*

Kolay kırılırım: Küçük yontuyu küçümseme sakın ha,
Alceusoğlu utanmaz benim adımı taşımaktan.

179 *Gümüş Minerva*

Miğferin, mızrağın var da, yaman kız, söyle bana,
neden kalkanın yok senin. "Caesar'ın var ya."

180 *Europe resmi*

Boğa biçimine girebilmen iyiymiş,
tanrıların iyiler iyisi babası,
ineğe dönüştüğü zaman İo senin için.

181 *Mermer Leander*

"Dönüşümde yutun beni, dalgalar," diye bağırıyordu
gözü kara Leander kabaran suların üzerinde.

182 *Kilden kambur yontucuğu*

Sanırım, kafayı çekmişken yaptı Prometheus
yeryüzüne bu canavarı: Kendi de istedi
Saturnus şenliklerinde çamurla oynamayı.

183 *Homerus'un "Kurbağalar Savaşı"*[417]

Maeonia'lı ozanın dizelere döktüğü kurbağaları oku,
alnındaki çizgileri açmayı öğren sudan dizelerimle benim.

184 *Parşömen yapraklarda Homerus*

Derinin bir sürü katında saklı durmaktadır kardeş kardeş
İlias'la Priamus'un krallığının düşmanı Ulixes.

185 *Vergilius'un Sivrisinek şiiri*[418]

Al söz bilen Vergilius'un Sivrisinek şiirini,
yazınsever kişi, 'Silahlar, Kahramanlar'ı[419]
okuyabilirsin, ceviz oynamayı bırakmadan.

186 *Parşömen üzerinde Vergilius*

Ne denli küçük bir parşömene sığmış koca Maro!
Yüzünün çizimi yer alıyor birinci sayfada.

187 *Menander'in Thais'i*

Bununla ilk adımı attı gençlerin çılgın sevgilerine:
Glycera değil, Thais oldu sevgilisi delikanlılığında.

188 *Parşömen üzerinde Cicero*

Şu parşömen yoldaşın olursa, düşün hele,
uzun yola çıkacağım Cicero'yla birlikte.

189 *Tek ciltte Propertius*

Güzel sözlü Propertius'un gençlik şiiriyle ün kazandı Cynthia,
kendisi de geri kalmadı ün kazandırmaktan ona.

190 *Parşömen üzerinde Titus Livius*

Küçücük derilere sığdırılıyor, tümünü
kitaplığımın almadığı koca Livius.

191 *Sallustius*

Bilgili kişilerin anlattıklarına bakılırsa,
Crispus yer alacak Roma tarihçiliğinin başında.

192 *Parşömen üzerinde Ovidius'un Değişimler'i*

Naso'nun on beş kitap tutan şiirleri var
bir sürü sayfadan oluşturduğun bu yapıtta.

193 *Tibullus*

Tibullus'u aşkıyla yakıp tutuşturdu çapkın kız Nemesis[420].
Bütün evde hiçbir şey olmadığına sevindirdi onu.

194 *Lucanus*

Bana ozan olmadığımı söyleyecek kimileri çıkar:
Beni satan kitapçı böyle düşünmüyor.

195 *Catullus*

Catullus'una o denli borç duyar büyük Verona,
küçük Mantia ne denli borçluysa Vergilius'una.

196 *Calvus'un "Soğuk su kullanımı"*

Çeşmelerim suların adlarını sayar döker de sana
bu yaprak, kendisi daha güzel yüzer kendi sularında.[421]

197 *Cüce dişi katırlar*

Korkmamalısın bu katırlar karşısında yıkılmaktan:
Yerde daha yüksekte kalırsın otururken çoğu kez.

198 *Galyalı köpek yavrusu*

Dolu dolu bir sayfa bile yetmez bana anlatman için,
küçük köpek eniğinin cilvelerini dinlemek istersen.

199 *Asturia atı*

Altını bol Asturia ülkesinden gelmedir,
toynağını uyum içinde çabuk çabuk çeken bu küçük at.

200 *Tazı*

Kendisi için değil, efendisi için avlanır;
kılına dokunmadan dişine takıp tavşanı
sana getirecek olan yaman tazı.

201 *Güreşçi*

Yeneni değil, altta kalmayı bileni severim
daha iyi öğrenmiştir güreş tutmayı.

202 *Maymun*

Atılan kargıları boşa çıkarıyordum ben kurnaz maymun,
örümcek maymun olurdum, kuyruğum olsaydı.

203 *Gades'li kız*

Öyle titreye titreye sallanır, kıvrılır,
öyle cilvelerle sallanır, kurdunu döker ki,
yapay boşalıma geçer Hyppolytus bile.

204 *Ziller*

Ana tanrıçanın Celaenae'lı aşkına
yas tutan tunç nesneleri satar durur,
Cybele'nin din adamı aç kaldığında.

205 *Köle oğlan*

Bir oğlanım olsun ki benim, kaymak gibi,
süngertaşıyla değil ha, gençliğiyle,
hiçbir kız hoşuma gitmesin o dururken.

206 *Venus kemeri*

Temiz sevgileri sar boynuna, çocuk,
Venus'un göğsünün sıcaklığı olan kemerle.

207 *Aynı konu*

Al Cytherus'lunun tanrısal içkisine batırılmış kemeri:
Âşık İuppiter'i yaktı tutuşturdu bu kemer[422].

208 *Çabuk yazıcılar*

Sözcükler koşsa da, el daha çabuktur onlardan:
El yapıtını bitirdi, dil daha değil.

209 *Deniz kabuğu*

Mareota kıyısından kavkıyla düzletilsin kapak:
Yazı kamışı üzerinde yağ gibi kayacak.

210 *Deli*

Aptallık ne yalancıdır ne de düzenci bir becerinin eseri.
Gereğinden çok akıllı insan akıllı değildir.

211 *Koç başı*

Yumuşak boynunu kestin Phriksus'un koçunun.
Sana giysini veren hak etti mi bunu, acımasız.

212 *Cüce*

"Hector" dersin, başına baksan yalnız,
Astyanax sanırsın, ayakta görsen bir de.

213 *Küçük kalkan*

Adım başı yenile yenile, binde bir yenerek
kalkancık olacak senin için,
cücenin elinde kocaman bir kalkan.

214 *Güldürü oyuncusu çocuklar*

Missumenos bulunmayacak bu kalabalık içinde:
Buna karşılık disexsapaton[423] olabilecek önüne gelen.

215 *Süs iğnesi*

Doğru söyle bana, süs iğnesi; ne sağlarsın
güldürü oyuncularına, kitara çalanlara?
Düzmenin daha pahalıya oturmasını.

216 (218) *Kuş tutan*

Yalnız ökseli kamışla değil, ezgiyle de yakalanır kuş,
elde çıt çıkarmadan uzatılır aldatmacayı bilen kamış.

217 (216) *Atmaca*

Hayduttu kuşlar arasında, kuş avcısının uşağı oldu şimdi:
Yakalıyor, üzülüyor kendisine değil diye tuttuğu kuşlar.

218 (217) *Azık üstlenici*

Söyle kaç kişiye, kaça çıksın istiyorsun yemek,
tek kelime söyleme: İşte elinin altında yemek.

219 *Sığır yüreği*

İçinde taşıdığın gibi bir sığır yüreği al,
şiirlerin zırnık getirmezken, yoksul savunman.

220 *Aşçı*

Yalnız ustalık yetmez aşçıya: Damağım tutsak olsun istemem:
Aşçı dediğin bilmeli efendisinin neleri sevdiğini.

221 *Şiş ızgarası*

Küçük eğri ızgaranın seyrek tellerinden
yağ süzülsün küçük et parçalarından;
uzun şişte tütsün köpük saçan yabandomuzu.

222 *Hamurişi tatlıcısı*

Binbir biçimde hamurişi tatlı ortaya koyacak şu el
senin için: Yalnız bir kişiye çalışır tutumlu arı.

223 *Yağlı hamur işleri*

Doğrulun: Çocuklara kahvaltı satıyor artık ekmekçi.
Tepeli kuşlar ötüyor korunun her yerinde.

NOTLAR

1 Martialis, eskiçağda yeryüzünün yedi olağanüstü yapıtından (Mısır'ın piramitleri, Babil'in surları, Efes'teki Diana tapınağı, Halikarnossos'taki Kral Mausolos anıt-gömütü, Olympos'taki Phidias'ın el ürünü Iuppiter yontusu, Rodos dev yontusu, Babil'in asma bahçeleri) beşini saydıktan sonra, Caesar Amfitiyatrosu'nu bunlardan üstün buluyor. Delos adasında Apollo'nun altarı geleneğe göre sayılmamaktadır.
2 Palatium tepesindeki Nero sarayı.
3 Amfitiyatronun yanında Titus yunakları vardı (Suet., Titus, 7).
4 Sarmat'lar uzun yolculukta atlarının kanını süte karıştırıp içerlerdi (Plin., H.N., XVIII, 100).
5 İmparator Domitianus suç duyuruculuğa karşı çıkarak özel hazinesinin büyük gelir kaynağını kurutmuştur.
6 Girit kralı Minos'un karısı Pasiphae'nin boğayla ilişkisinden doğmuş Minotauros söylencesi oyunlaştırılmış, Nero'nun önünde sergilenmiştir (Suet., Nero, XII.)
7 Amfitiyatronun açılışında 9.000 hayvanın boğazlanmasına kadınlar da fiilen katılmışlardı.
8 Boğaların ve yabanıl hayvanların kızgınlıklarını arttırmak için, önlerine insan biçimli kuklalar atılırdı.
9 Calydon yabandomuzu.
10 Oyunda kullanılan bir aygıt söz konusu olabilir.
11 Lyra'sıyla yabanıl hayvanları büyüleyen ozan Orpheus'un burada bir ayının pençesinde parçalanması söylenceye uymamaktadır.
12 Orpheus söylencesinin değişik bir ayrıntısı.
13 Titus ile Domitianus zamanında amfitiyatroya su doldurarak deniz savaş gösterileri düzenlenirdi.
14 "Naumachia Augusti" olarak bilinen deniz savaşı gösterisi için açılan, sonraları Nero'nun da kullandığı havuz (Suet., Nero, XII).
15 Fucinus gölünde İmparator Titus zamanındaki deniz savaşı gösterisi.
16 Yenildiğini kabul etme.

17 "Bunun Türkçesi budur" deyiminde olduğu gibi, "sözcüğü çekinmeden, olduğu gibi kullanmak".
18 Caesar Domitianus.
19 Komutanlar yengi kazanıp Roma'ya görkemli bir törenle girerlerken, erler onlara açık saçık, şakalı sözlerle takılırlar, sataşırlardı.
20 Ganymedes.
21 Hastalığın yol açtığı ölüm ve mirasa konma.
22 Tören düzenlenerek sergilenen oyunlarda her atlıya on bakır marka verilirdi, bir markaya bir bardak şarap içilirdi.
23 İmparator Claudius yediği mantardan zehirlenmiştir (Suet., Claud., 44).
24 Castor ile Polluks birbirlerine büyük bir sevgiyle bağlıydı. Castor öldüğünde, Polluks kardeşinin yerine yeraltına gitmeyi Iuppiter'den isteyince, yeryüzünde ölümsüzlüğü kardeşiyle altışar ay paylaşmayı sağlamış.
25 Tiber ırmağının yoksul karşı kıyısındaki az buçuk gelir getiren alışverişler, küçük zanaatlar.
26 Bilbilis'in yakınlarındaki Salo ırmağı, bu yörede çıkan çeliğe su vermede üstündü.
27 Senato üyeleri ve yüksek kamu görevlileri, gümüşten küçük ay süslemeli ayakkabı giyerlerdi.
28 96 yılı konsülü Titus Catius (Caesius) Fronto olabilir.
29 Sofrada çağrılıların adındaki harf sayısınca sağlığına içilirdi.
30 Son kupa, uykunun da tanrısı olan Mercurius'a adanırdı.
31 Cirrha, Apollo tapınımından dolayı şiirin esin kaynağıdır.
32 Permessus su perisi, şiirin esin simgesidir.
33 İmparator Titus ile Domitianus.
34 Yemek saati.
35 Forum Iulium.
36 Kışın sıcak şarap da içilebilirdi. Çok sıcaksa soğuması beklenirdi.
37 İmparator Domitianus 70 yılında Chatt seferine katılmış, ancak 84 yılında 'Germanicus' adını almıştır.
38 Vespasianus'un başlattığı, Titus'un başarıyla sona erdirdiği Palaestina seferiyle, Kudüs'ün ele geçirilmesi.
39 Özellikle aşk iletilerine özgü ince yazılıklar, çok sonraları pembe kâğıtlar, özdeş amaçla kullanılmıştır.
40 Duvarlarında Europa söylencesinin resimleri bulunan Europa sütunlu yolu.
41 Pompeius sütunlu yolunu iki küçük koru süslemekteydi.
42 Europa'nın Iuppiter tarafından kaçırılışının çizildiği duvar resmi.
43 "Lokman Hekimler" olarak çevrilebilir.
44 Tiyatronun ilk on dört sırası senato üyeleri ile atlılara ayrılırdı.
45 Kölelik döneminden kalan dağlamayı gizleyen benler.
46 İki oğlunu zehirlemekle ünlü kadın (Iuv., VII, 638).
47 Yasaya göre bir erkekle suçüstü yakalanan yosmalar olsun başka kadınlar olsun, sokakta toga giymek zorundaydı, oysa doğru dürüst kadınlar stola giyerlerdi.

48 Hector'un öldürülmesiyle Hecabe oğlunu, Andromache kocasını yitirmiş; ikisi de acıya boğulmuş, çok çekmiş, son olarak da Troia'nın kuşatıldığını görmüştür.
49 İmparator Domitianus'un yaptırdığı "Mica aurea" (Yaldızlı küçük yemek salonu), yeri tam olarak bilinmemekle birlikte, Augustus'un anıt-gömütüne baktığı anlaşılan dev yapı (sonraki dizeler).
50 İmparator Domitianus iğdiş edilmeyi yasaklamıştı.
51 Söylenceye göre, Apollo kendisine karşı kaval çalma yarışmasında kazanan Marsyas'ın derisini yüzdürmüş. Bu olayla ilgili olarak Forum'a dikilen Marsyas yontusu (Marsua), çevresini yasa adamlarının toplanma yeri seçmeleriyle, konuşmaları dinleye dinleye dava savunmayı öğrenmiş olmalı.
52 Kertenkelenin cilde değmesiyle tüylerin döküldüğü sanıldığına göre, Lalage'nin kel kalması dileniyor.
53 Asalak Selius'la durumun tersini söyleyerek alay var.
54 Remus ile Romulus'u dişi kurdun beslemesi.
55 İmparator Nero'nun 100 ayak yüksekliğindeki yontusunu İmparator Vespasianus, başını değiştirerek Güneş Tanrıya dönüştürmüştür.
56 Stringilio'nun yaptığı, Brutus'un çok beğendiği minik çocuk yontusu.
57 Kışın yunak ısınmıyor olmalı.
58 Zoilus sağ olsa da, 'canlı cenaze'dir.
59 Troia'lı Paris'i yere yıkan Pocas'ı Venus, kendisini güzellik yarışmasında Juno ile Minerva'ya yeğleyene duyduğu sevgiyle oğlancılığa düşürmüş.
60 Martialis, Eryx'ü öldürenin gelenekteki gibi Hercules değil, Sertorius olduğunu söylüyor. Venus ondan öç almış.
61 Cybele onuruna yazılan şiirlere, din adamlarının adından, Galli'den dolayı "galliambus" denir.
62 Atrium'da duvarlara ataların balmumundan yüz kalıpları (imagines) iliştirilirdi.
63 Bu kitapçığı ozan 88 yılında gidip kaldığı Gallia Cispadana'da yazmıştır.
64 Papirüs tomarları tahtadan ya da fildişinden düzgün, yuvarlak bir değneğe sarılırdı, uçları boyanır ya da yontularak süslenirdi. Uçlar için kullanılan 'umbilicus' adı değnek için de geçerlidir. Tomarın yanları sünger taşıyla düzlenir, tomarı nemden ve güveden korumak üzere ince bir katman sedir yağı sürülür, kitabın başlığı (index ya da titulus), yazarın adı parlak al renkle yazılır, üstüne parşömen bir kap geçirilir, bunun üzerine de başlık konur, güvez ya da altın sarısı resimler yapılırdı.
65 Demek kitara çalmak, şiir yazmaktan daha çok kazanç sağlamaktaydı.
66 Marcellinus on sekiz yaşını kutladığı 18 Mayısta töre gereğince ilk kez tıraş olmuş ve toga virilis giymiştir.
67 Ölülere koku sürülürdü.
68 Agrippa gezi yolu.
69 Nero'yu yüceltenler de alçaltanlar da vardı.
70 Bir yazın çevresi olabilir.
71 İsis ile Serapis tapınağı.

72 Üçler Kurulu'nca kara listeye alınması üzerine Antius Rufus'u kölesi kurtarmış, bunun karşılığı da alnına damga vurulması olmuştur.
73 Sofralık oğlaklar iğdiş edilirdi.
74 Feldispat'tan yapılmış kaplar.
75 Latince 'Chione' ile Yunanca 'chion' (kar) benzerliği.
76 İki yunağın arası 30 dakikaya yakın.
77 Başlangıçtaki 'Forum Romanum', 'Forum Iulium', 'Forum Augustum'.
78 Ganymedes.
79 Atreusoğullarının başına gelecek yıkımların başlangıcı. Güneş tanrı korkunç olaylar karşısında saklanmış.
80 Cybele'nin din adamları ana tanrıçanın yontusunu ve kanlı kurban bıçağını Almo'da yıkarlardı.
81 Üçüz Horatius kardeşlerin, Alba'lı üçüz Curatius kardeşleri yendiği alan.
82 Ravenna'da içme suyu kıtlığı vardı.
83 Flamingo.
84 Beç tavuğu.
85 İki çocuğunu öldüren Medea'ya dokundurma.
86 Ev tanrıları Lares'e karşı, kutsal günlerinde ocaklarda büyük ateşler yakılırdı.
87 Oğlak.
88 Üzerine kir bulaşır korkusuyla.
89 Antonius Cicero'yu öldürtmüş, Ptolemaeus'un hadımı Pothinus ise Pompeius'un başını keserek krala götürmüştür.
90 'Argonautae' sözcüğünün 'argos' (tembel, uyuşuk) ile 'nautes'ten türediği gibi uyduruk bir köken söz konusudur.
91 Roma'da İsis'e tapınan kadınlar, Ağustos ayında Eryx Venus'una 'phallos' sunarlardı,
92 Priapus.
93 Hecuba yaşlı ve çirkin kadını, Andromache genç ve çekici kadını simgelerdi.
94 Beç tavukları ve sülünler.
95 Palinurus'un kökeni 'palin urein'e (bir daha işemek) bağlanmış.
96 Kötü Gallia şarabı. Marsilyalılar şarabı tütsülerlerdi.
97 İphigenia söylencesine değiniliyor: Yunan donanmasının Aulis'e doğru denize açılabilmesi için yellerin uygun esmesini sağlamak üzere İphigenia kurban edilecekken, Artemis onun yerine bir ahu geçirir.
98 Köpeksi filozoflar yemelerini içmelerini kıstıkları için sıska olurlardı.
99 Kargalar insanlara öyküneerek sözcük söyleyebilir. Konuklara 'ave' (merhaba) demeyi öğrenmişler.
100 "Yağmurda silinse yeridir yazdıklarım," demek istiyor.
101 Minerva ya da Pallas, Küçük Syrtis yakınlarında Triton gölü kıyılarında doğmuş.
102 Domitianus şiir sevgisiyle Minerva onuruna iki yarışma başlatmıştır: Birincisi Alba'daki evinde her yıl; öbürü Roma'da, Capitolium'da dört yıl-

da bir düzenlenen 'Quinquatri', şenlikleri. İlkinin ödülü altından zeytin yapraklı, ikincisininki ise altından meşe yapraklı taçtır.

103 Augustus'un başlattığı yüzyıl oyunlarını (Ludi saeculares) Domitianus üçüncü kez kutlamıştır (88). Yüz yılda bir kez kutlama ilkesine uyulmamıştır.

104 Tiyatroya istenen renkte üstlükle gelinirken, Domitianus 'ak' giyme kuralını koymuştur.

105 Domitianus'un Germania seferleri.

106 Domitianus'un ölen oğlu gökyüzüne çıkmış.

107 Deniz kabuğu (murex) ıslatılarak parlak al renk çıkarılır, boya olarak kullanılırdı.

108 Oldum olası tilkinin köpeklerce çevresi sarıldığında, pis koku çıkardığına inanılır.

109 Tibullus'un 'İkililer'i değil, *Liber Priapaeorum*'daki, yazdığı varsayılan, açık saçık 'iambus' ölçülü şiirler.

110 Roma'da gün (güneşin doğuşundan batışına değin) on iki saate, gece ise üçer saatlik dört nöbete (vigiliae) bölünürdü.

111 Saturninus'un 'nomen gentilicium'u (soy adı) Antonius'un Roma devleti karşısında İÖ 31 yılında bozguna uğrayan Üçler Kurulu üyesi Marcus Antonius'u çağrıştırması.

112 Şaraba Attica balı karıştırılırdı.

113 Esin perileri.

114 Saturnus şenlikleri.

115 Catullus'un 'Serçe' şiirini Vergilius'a yolladığı söylentisi iki ozanın yaşadığı yıllar göz önünde tutulursa doğru olmamalı.

116 İris'in (gökkuşağının) suları emdiği sanılırdı.

117 Domitianus.

118 "Üç çocuk hakkı".

119 Galaesus ırmağında yıkanan koyunların tüyleri pırıl pırıl olurdu.

120 Faunus Lupercus'un Luperci adı verilen din adamları, Lupercalia'da (Lupercus şenliklerinde) Roma sokaklarından çıplak geçerlerdi.

121 Domitia Caballina adlı Romalı bir bayan söz konusu olmalı diye düşünülmektedir. Bu, dactylos (-..) ölçüsüne uymamaktadır.

122 "Kar beyaz" mı yoksa "buz gibi" mi belli değil.

123 Filozof Seneca, İunius Gallio, Annaeus Mela.

124 Cybele'nin din adamlarının kendilerinden geçerek oynadıkları oyunlar.

125 Venus'a Sparta'da da çok tapılırdı.

126 Venus, Pompeii kentinin koruyucu tanrıçasıdır.

127 Daphne söylencesindeki defne ağacı.

128 Diana.

129 Savunmanlara Saturnus bayramlarında yanaşmalar armağan yollardı.

130 Picenum yoksul bir yerdi.

131 Külün katı nesneler gibi oyulamadığı açıktır.

132 Güvez biyeli mendil, senato üyelerine özgüydü.

133 Yazgı tanrıçaları: Clotho, Lachesis, Atropos.

134 Sparta'da beden eğitimi çıplak yapılırdı.
135 Phaethon'un bacıları kardeşlerinin ölümüne ağlarken, gözyaşları ambere dönüşmüş, kendileri de kavak ağaçlarına.
136 Bindiği geminin batırılmasıyla boğularak öleceğini beklediği annesi yüzerek kurtulduğu için, Nero girişiminde başarılı olamamıştır.
137 Practor'ların düzenlemekle yükümlü oldukları oyun ve gösteri giderlerinin altından kalkmaları güçtü.
138 Aricia'da Diana Nemorensis'in (Korulu Diana'nın) ünlü tapınağı.
139 Gallia'lıların saf olduğu düşünülürdü.
140 Dacia halkının 88 yılında Roma egemenliği altına girmesiyle Tuna'nın doğu kıyısı Roma İmparatorluğu'na geçmiştir. Kral, Roma'ya Degis'in başkanlığında bir elçiler kurulu yollamıştır.
141 Domitianus, Vitellius'un erlerinin Capitolium'u kuşatmasını konu alan bir şiir yazmıştır.
142 Anka kuşu.
143 Vulcanus, karısı Venus ile Savaş tanrısı Mars arasındaki ilişkiyi, iki sevgiliyi yatakta ince demirden bir ağa kapatarak cezalandırmış.
144 İÖ 84 yılındaki yangında çöken, İÖ 62 yılında Q. Lutatius Catulus'un şöyle böyle onarttığı Iuppiter Capitolinus tapınağı.
145 Homerus.
146 Domitianus, senato üyelerine ve atlılara tiyatronun ilk on dört sırasına oturma hakkı veren "lex Roscia"yı geri getirmeden önce.
147 Vergilius, kölesi Alexis'i Maecenas'ın korumasına bırakmıştır.
148 Senato üyesi.
149 Cybele'nin din adamlarından tapınım simge ve imgelerine bekçilik eden alt basamaktan biri olabilir, çünkü giysilerinde benzerlik vardır.
150 Apollo ile Minerva.
151 Domitianus'a Germania'da yengi kazanmasından dolayı 'Germanicus' adı verilmiştir.
152 Europa sütunlu yolu.
153 Aqua Virgo havuzları besleyen suyolu.
154 Flora tapınağı Iuppiter, Iuno ve Minerva'ya adanan Capitolium vetus'un yakınındaydı.
155 Gösterişli oyunlarda sahneye, oyuncuların ve izleyicilerin üzerine safran ve başka kokular saçılırdı.
156 Saturnus bayramlarında armağan gelen cevizler.
157 Kalıtı sağlığında yiyip bitirmiş.
158 Castor ile Polluks'un sırayla gökyüzünde ve yeraltında bulunmasına değiniliyor.
159 Attis.
160 15 Martta Atlılar, güvez şeritli ak giysileriyle, başlarında zeytin dalından taçlarıyla geçerlerdi (equitum transvectio).
161 Tiyatroda evli erkeklere ayrılmış yerler vardı.
162 Medea.

163 Aptallığı simgeleyen Marianus ile ona boyuna tokat atan Latinus, iki mimos oyuncusudur.
164 Hercules canavar Geryonos'a karşı üçlü dövüş çıkarmış.
165 Timsahlar.
166 Kırlangıçlar.
167 Sextus Miletus'ta, Gnaeus Munda'da gömülmüştür.
168 Pompeius'un ölüsünün nerede kaldığı bilinmemektedir.
169 Domitianus yasadışı ilişkilerin evlilikle kapatılmasına "lex Iulia"yı geri getirerek engel olmuştur.
170 Kent bakımı görevlilerince zar oyunu yasaklanmıştı, yalnız Saturnus bayramlarında oynanmasına göz yumulurdu.
171 1 Mart günü Matronalia'da kadınlara armağan verilirdi. Matronalia için Saturnalia denildiği oluyordu.
172 Domitianus ile Domitia'nın doğacak çocuğu (İS 73).
173 Oyuna çıkıp da konuşmayan oyuncu, bugünkü figüran.
174 Kazancı, yüksek kamu görevlisinden ve savunmandan daha iyi.
175 Yengi töreni için.
176 Minerva.
177 Amcası Domitianus'un tanrılar katına çıkardığı Iulia'nın yontusu.
178 'Fur', 'hırsız' demektir.
179 Saturnus şenliklerinde alışılmışın dışında, renk renk bir giyim kuşam geçerliydi; ciddi toga yakışık almazdı.
180 Martialis'in Nomentum'daki küçük yurtluğuna yakın olmalı.
181 Zehirlenme söz konusudur.
182 Hymettus dağı.
183 Yargıda savunmanın zamanı su saatiyle ayarlanırdı.
184 Çekingenlik, utangaçlık Patavium'lu kadınların özelliğiydi.
185 Etruria bölgesinde Aquae Apollinares; bugünkü Bagni di Vicarello.
186 Laconia'nın yeşil mermeri.
187 'Marmor Synnadicum' (Synnada mermeri).
188 Sarı Numidia mermeri.
189 Roma'nın en serin suları, Q. Marcius Rex'in (İÖ 144) ve Agrippa'nın (İÖ 19) yaptırdığı iki suyoluyla getirilmiştir.
190 At koşusu alanında dört takım vardı: Kırmızılar, Beyazlar, Yeşiller, Maviler.
191 Roma yakınlarında Diana'nın kutsal korusunun bulunduğu Aricia.
192 Su perisi Egeria.
193 Anka kuşu, yuvasını güzel kokulu otlarla yaparmış.
194 Fabius'larla Curius'lar Roma'nın köklü soylarıdır.
195 Kadınsı davranış belirtisi.
196 Üç ünlü hekim.
197 Priamus Troia'lıların, Nestor Yunanlıların en yaşlısıdır.
198 Etruscus Claudius, sürgüne gönderilen babasına, Domitianus'un isteğiyle eşlik etmiştir.
199 Bir 'sportula'nın ortalama değeri.

200 Deri sepicilerinin oturduğu yer.
201 Domitianus'un İS 92 yılında Sarmatae'lere karşı seferinde giydiği, Minerva'nın kalkanına benzeyen, göğüs zırhı.
202 Meleager.
203 Ozanların soluk renkli olduğu düşünülürdü.
204 Domitianus, Sarmatia seferinden İS Ocak 93'te döner.
205 Kuzey ülkeleri. Burada Sarmatae ülkesi.
206 Karadeniz.
207 Esin perileri.
208 Amphinonus ile Anapius.
209 Agamemnon ile Menelaos.
210 Castor ile Polluks.
211 Calydon domuzu.
212 Başarılı savunmasından sonra savunmanların kapısına defne dalları iliştirilirdi.
213 Titus Pomponius Atticus'un soyundan biri.
214 Europa sütunlu yolu.
215 Yunanca 'ölüm' demek olan 'thanatos'un ilk harfi.
216 Tutsakları ve kamu suçlularını ölüm cezasıyla yargılayan başkan.
217 Messina Boğazı.
218 Caesonius'un Afrika'ya prokonsül olarak gidişinde eşlik edenler arasında değilken, Calpurnius Piso tertibine katılmasından ötürü Nero tarafından sürgüne gönderilince, ona Corsica'da eşlik etmiştir.
219 Philippi savaşından sonra Augustus'un Forum'unda yaptırdığı Mars Ultor tapınağı.
220 70 yılındaki yangından sonra Kudüslüler vergiye bağlanmıştır.
221 Capitolium'un Tarpeia kayalığına yakın olmasından dolayı Iuppiter Capitolinus böyle anlatılmaktadır.
222 Platon.
223 Latincede "ficus"un "incir ağacı" ve "basur" anlamıyla sözcük oyunu I, 65 ile IV, 52'de bir ölçüde uyarlanabilmişken, burada buna olanak yoktur.
224 İki usta oyuncu.
225 Bir tür dama oyunu söz konusudur.
226 Diana'nın tapınağının bulunduğu Aventinum'da.
227 Esquiliae tepesinin eteğinde.
228 Attis söylencesine değinme.
229 Mercurius'un annesi Maia için kutsal olan 15 Mayısta onun onuruna şenlik yapılırdı.
230 Atlas.
231 İyi şaraplar, doldurulduğu testinin üzerine yılın konsülünün adı yazılarak saklanırdı.
232 Tuna ırmağı.
233 Spartalı anneler, oğullarını ergenlik çağında döverek acı çekmeye alıştırırlardı.

234 Atletler, oyuncular, şarkıcılar elle sataşmalara karşı güçlerini korumak için bellerine kemer (fibula) takarlardı.
235 Domitianus'un Sarmatia yengisinden dönmesi bekleniyordu.
236 Forum Transitorum'a Domitianus'un diktirdiği İanus Quadrifrons.
237 M. Valerius Messala Corvinus'un yontusu.
238 3 Ocak günü yüksek kamu görevlileri ve din adamları imparatorun sağlığı için adaklar adarlardı (votorum nuncupatio).
239 Senato üyeleri, yüksek kamu görevlileri ve atlılar yüzük takarlardı (ius anulorum).
240 Ocak 93'te.
241 Domitianus, Sarmatia seferinden dönüşte halka üçüncü kez (bir ölçüde zeytinyağı, şarap, buğday, tuz ederince) para dağıtmıştır.
242 Domitianus, yengi törenine karşı çıkıp Iuppiter Capitolinus'a defne dalı sunmakla yetinmiştir.
243 Güneş.
244 İlkin bir tek 'forum' varken, Caesar ikincisini, Augustus üçüncüsünü yaptırmış; onu Domitianus, Nerva ve Traianus izlemiştir.
245 Cybele'nin sevdiği, kendi dininin rahibi yaptığı genç çoban Attis.
246 Iuppiter, Devlere karşı kazandığı yengiyi büyük küçük bütün tanrıları çağırdığı bir şölenle kutlamış; Domitianus da Sarmatia yengisi üzerine halka yemek vermiştir.
247 Söylenebilimde Cybele, çift aslanlar koşulu bir arabanın üstünde gider.
248 Vergilius, *Aeneis*.
249 Vergilius'un sayılan *Culex* şiiri.
250 Sagum'lu (kaba yünden kalın kısa mantolu).
251 Konsül erkinin simgesi. Konsüle eşlik eden lictor, on ikilik desteden bir çubukla kapıyı çalardı.
252 Flora (Çiçek tanrıça) onuruna 29 Nisan - 3 Mayıs'ta düzenlenen şenliklerde, çeşitli oyunlar arasında yabanıl hayvan avı da (venatio) vardı.
253 Via Flaminia ile Tiber ırmağı arasındaki sütunlu yol.
254 Alanda (üç dişli çatalla ve ağla dövüşen kılıç oyuncusu) 'retiarius'un (Gallia başlıklı kılıç oyuncusu) 'murmillo'ya ölümcül vuruştan önce söylediği söz.
255 Doğuda ve batıda kumlarında altın olan birer ırmak.
256 Mısırlıların taptığı Apis öküzü.
257 Domitianus, gençliğinde şiir yazmıştır. 'Vitel'lerin Capitolium saldırısı' konulusu başta gelir.
258 Meşe tacı, imparatorluğun koruyucusu imparatorun; defne tacı, yengi kazanan komutanın; sarmaşık tacı, ozanların başını süslerdi.
259 İmparator Domitianus Eylül ayına 'Germanicus', Ekime 'Domitianus' derdi. 1 Eylül (Germanicus) Domitianus'un Chatt'lara karşı kazandığı yengi günüdür.
260 Erkek ve dişi organ biçiminde ekmek yapılırdı.
261 Iuno onuruna yapılan iki tapınaktan biri Capitolium'dadır, öbürünün yeri bilinmemektedir.

262 1 altın 100 sesters ederdi.
263 Domitianus erkek çocukların iğdiş edilmesini yasaklamıştı.
264 Domitianus, çocuklarla cinsel ilişkiyi yasaklamıştı.
265 Anka kuşu.
266 Güneş tanrının kızlarının ölen kardeşleri Phaethon için döktükleri gözyaşları ambere dönüşürmüş. Amberin ise elde ovuşturulmasıyla kokusu çıkar.
267 Çocukluktan delikanlılığa geçerken, soylu ailelerde erkek çocukların saçları kesilip koruyucu bir tanrıya adak olarak sunulurdu. Burada ünlü bir tapınağı olan Bergamalı tanrı Aesculapius söz konusudur.
268 Domitianus'un, doğduğu sarayın bulunduğu yerde yaptırdığı Flavius'lar tapınağı.
269 Rodos'ta doğan tanrı Helios, Girit'teki İuppiter'dir.
270 Girit'teki İuppiter'in din adamı olan Curetes ile Küçük Asya'da Cybele'nin din adamı olan Corybas arasında tanrı onuruna gürültülü patırtılı çalgılar eşliğinde kendilerinden geçerek raks etmeleri dolayısıyla benzerlik olduğu için, bu ikisi karıştırılmaktadır.
271 Massyl'ler atçılıkta dizgine de gemi de yer vermezler, küçük bir değnek kullanırlardı.
272 Carus, şiir yarışmasında kazandığı altın zeytin tacını Domitianus'un yontusuna bırakmıştır. Capitolium oyunlarında (ludi Capitolini) kazandığı altın meşe tacını da oraya koyacaktır. Bu durumda ikinci birinciyi kıskanacaktır.
273 Delikanlılar, atletler, oyuncular bir tür arılık kemeri takabilirdi.
274 "Parasitus Phoebi" (Phoebus'un asalağı) mimus oyuncusu için kullanılırdı.
275 Domitianus.
276 Sarmat savaşı sekiz aydan az sürmüştür.
277 Kaz, Roma esenliğinin simgesidir.
278 Flavius'un koskocaman bir tapınağı varken, Girit adasında İuppiter'in olduğu söylenen gömüt vardır.
279 Osiris - İuppiter'le özdeşleşmiş Nil ırmağı.
280 Caesar, Augustus, bir imparator, özellikle Domitianus.
281 Gökyüzünde oturan İuppiter, yeryüzündeki Domitianus.
282 24 Ekim 51.
283 Atlas'ın dinlenmesi için, Hercules gökyüzünü omuzuna almış.
284 22 Şubatta aile bireylerinin bir arada yemek yediği, birbirlerine armağanlar verdiği, kırgınlıkları küskünlükleri bırakmaya söz vererek doyasıya eğlendikleri 'Caristia'.
285 Hippocrene pınarı.
286 Caesar'ın Hispania seferinde diktiği çınar söz konusu olmalıdır.
287 Aricia yakınında 'Diana nemorensis' (Korulu Diana).
288 Hercules'in karısı Deianira, Atadam Nessus'un kanına batırılmış gömleği kölesi Lichas'la Hercules'e göndermiş, giydiği bu gömlek Hercules'in etlerini parçalayarak ölümüne neden olmuş.

289 Lydia ecesi Omphale, Hercules'i tutsak olarak satın almış, ona dizinin dibinde yün eğirtmiş.
290 Cicero, *İn Catilinam* I, 1.
291 Söylenebilimde Altın Post'taki koç 'Koç burcu', Hercules'in öldürdüğü aslan 'Aslan burcu'dur.
292 Cappadocia'da ölmüştür.
293 Galla, kendisi gibi insan zehirleyen biriyle evlenmiş olmalı.
294 Troia savaşında oğlu Sarpedon'u yitiren Iuppiter ile genç yaşta oğlu ölen Domitianus arasında koşutluk kurulmuştur.
295 Köleyi azat ederken arkadaşları mühür basardı.
296 Matronalia bayramında erkekler sevgililerine armağanlar gönderir; Venus'a adaklarda bulunur, kurban keserlerdi.
297 Karacaotun deliliği geçirdiğine inanılırdı.
298 Gecenin kızları Hesperides'in yüz başlı, her zaman uyanık canavarın beklediği bahçesindeki altın elmalar.
299 Tiber ırmağı.
300 Helene ve kardeşleri Therapnae'da doğmuş, Amyclae'da büyümüş.
301 X. kitap ilkin 95 yılında, sonra gözden geçirilerek ve yeni koşuklar eklenerek 98 yılında çıkmıştır.
302 Proserpina.
303 Yaşam, alanda üç kez koşan at ya da araba gibi, üç döneme ayrılmıştır: Gençlik, olgunluk, yaşlılık.
304 Yunanlı bir filozof, Socrates ya da Epicurus.
305 Traianus'un çıkardığı bir karara göre, sürgüne giden koruyucular, kölelerı üzerinde yitirdikleri haklarını yeniden kazanırlardı.
306 İsis tapınımında din adamları sabah ve öğleden sonra olmak üzere günde iki tören yapar, sonunda saati bildirir. Sekizinci saat öğleden sonra aşağı yukarı 2 demektir.
307 Atina kralı Pandion'un kızı Philomela'nın eniştesi ırzına geçmiş, olayın gizli kalması için kızın dilini kesmiş; karısı Progne de oğulları İtys'ü kesip etlerini pişirerek kocasının önüne koymuş. Thereus'un ardına düştüğü iki kadından Philomela bülbüle, Progne kırlangıca dönüşmüş; Thereus da hüthüt kuşu olmuş.
308 Agrippa, Nero ve Titus yunakları.
309 Forum Romanum sive vetus, Forum Iulium, Forum Augustum, Forum transitorium sive Nervae.
310 Köleler, alınlarına vurulan damgayı, azat edildiklerinde bir yolla çıkarmaya çalışırlardı.
311 'Ius trium liberorum' gibi 'ius trium discipulorum'.
312 Lucanus.
313 Kuzgunların birkaç insan ömrü denli yaşadığı sanılırdı.
314 Vasiyetname, evlilik işlemleri, köle azat etme gibi kimi önemli kamu belgeleri çoğu kez tapınaklarda mühürlenip saklanırdı.
315 Latince ve Yunanca.

316 Paris.
317 Diana.
318 Quirinus sütunlu yolundan sonra sırayla Pompeius, Europa, Argos gemicileri sütunlu yolları gelir.
319 İS. Ekim 96'da tahta çıkan Nerva'ya yaranma.
320 Martialis'in zamanındaki uzun, kıvırcık saçlı içki sunucularına karşılık, eski zaman içki sunucuları gibi kısa saçlı.
321 Varsılların yazlıklarına Diana'nın kutsal korusundan bir parça düşerdi.
322 Ünlü güzel kokucu Cosmus'un kokusunu çıkardığı yaprak.
323 Birbirinden tek harfle ayrılan iki sözcük söz konusudur: 'Praedium' (yurtluk), 'prandium' (öğle yemeği).
324 Oyunlarda izleyicilere hurma, ceviz, çeşitli tatlı yiyecekler dağıtılırdı.
325 İmparator Domitianus Yeşilleri desteklerdi.
326 Sofradakileri tanımamaktan ileri gelen tek başınalık.
327 Apollo ilkin Daphne'ye tutulmuşken, sonra Spartalı Hyacinthus'a vurulmuş.
328 Spartalıların beden eğitimine verdikleri önem söz konusudur.
329 Kötü düşün çıkmaması için, çok eski şarap testisinden yararlanılırmış.
330 Öğle yemeğinden sonraki uyku saati.
331 Quirinus tepesi üzerinde.
332 Velabrum semtinin tütsülü peynirleri özellikle ünlüydü.
333 Zeytinler güzün, ilk soğuklardan sonra toplanırdı.
334 Yunanca Phlogis 'yalım', Chione 'kar' demektir.
335 Diana'nın Procris'e, Procris'in de Cephalus'a armağan ettiği köpek Laelaps, Cephalus'la birlikte gökyüzüne çıkmış.
336 Odysseus.
337 Kentin bayındırlığından sorumlu 'aedilis' (belediye başkanı), kentteki olağanüstü durumları ve olayları araştırıp bu konuda senatoya bilgi vermekle yükümlüydü.
338 Bir saat mevsime göre değişirdi; yazın uzun, kışın kısa olurdu.
339 Helicon dağının eteklerinde Aganippe çeşmesi.
340 Palatium sarayı söz konusu olmasına karşın, Evander'in geldiği Arcadia'daki 'Parrhasius' kullanılmıştır.
341 Diana tapınağının bulunduğu Avintinus tepesi.
342 Palatium'un güneyindeki Caelius ve Caeliculus tepeleri.
343 Kentte genç kölelerin saçlarını uzatmalarına izin verilirken, taşrada bu iyi karşılanmazdı.
344 Konsüller.
345 'Ficus' (incir; basur memesi) ile sözcük oyunu.
346 İyi geçen gün için ak bir taş, kötü geçen gün için kara bir taş ayrılırdı.
347 İmparator Nero ile Pythagoras oğlanın evlenme törenine değinme.
348 Büyücü kadınların bir tür iğle zillere ya da kaplara vura vura ayı tutulmaktan kurtardığına inanılırdı. Buradaki Colchis'li büyücü Medea'dır.
349 Ayakkabıcı deriyi yumuşatmak için ısırırdı.

350 Şaraba karıştırılacak sıcak su.
351 İnsanların istediklerini ellerinin altında buldukları, mutlu yaşadıkları Saturnus çağı.
352 Her çağrılının armağan fişi olurdu.
353 Roma'da Mercurius'a ilk tapınağın adandığı İÖ 15 Mayıs 495 olduğu için, o gün tanrının doğum günü sayılmıştır.
354 Aventinus üzerinde 15 Ağustos günü Diana'ya bir tapınak adanmıştır, bayramı da o gün kutlanmaktaydı.
355 Vergilius Maro İÖ 15 Ekim 70 günü doğmuştur.
356 Dış ülkelerden buğday, sebze-meyve alımı yüzünden çiftçinin ürünü para etmez olmuştur.
357 'Kısa, ince manto' 'alicula' ile 'bulamaç' 'alica' arasındaki sözcük oyunu Türkçede verilemiyor.
358 Koca, delikanlıyla baş başa kalmak için, karısını zehirlemek istemiş olabilir.
359 Adı bilinen açık saçık bir yapıt.
360 Baetis'teki bağlar.
361 Baetis'teki zeytinlikler.
362 Saturnus şenlikleri.
363 Latincesi "Diş dişi kemirmez"; Türkçe "İt iti ısırmaz" deyimiyle karşılanabilir.
364 Şarap yapmaya değil, yemeye yarayan üzümler.
365 Soğanın cinselliği uyarıcı özelliği.
366 Alcinous'un bahçesinde.
367 Mantar mevsim yiyeceğidir.
368 Ardıçkuşları genelde zincir gibi birbirine bağlı olarak satılırdı.
369 'Hadım', 'harem ağası', 'içoğlanı' gibi, erkekliğini yitirmesinden ötürü 'horoz' sözcüğünü 'gallus'un ilk anlamından yararlanarak Cybele'nin din adamı Gallus'a benzetiyor.
370 Beç tavukları Numidia'dan gelmiştir.
371 Turnaların üçgen çizerek uçuşunun Palamedes'e Yunanca Y, Latince V harfini anımsattığı söylenir.
372 Söylenceye göre kuğu ölürken ilk kez çok güzel ötermiş.
373 İmparator.
374 Meleager söylencesine değinme.
375 Diomedes, Troia'dan dönüşte Argos'tan Aetolia'ya gitmiştir.
376 Afrika kökenli, eti çok tutulan bir ceylan.
377 Çok iyi bir Kartaca sosu.
378 Yumuşak, tatlı, güçsüz bir şarap.
379 Söz konusu giysi 'synthesis' şölenlerde, Saturnus şenliklerinde giyilen türlü türlü renkte bir giysidir.
380 Azatlı başlığı 'pileus' ya da 'pilcum' şölenlerde, tiyatroda, bayramlarda azatlıların taktığı başlıktır.
381 Armağanlar bir varsıla, bir yoksula olmak üzere çift çift dağıtılırdı.

382 İmparatorun yüksek kamu görevi yazısı geldiğinde, bu durum tanrılara kurban kesilerek kutlanırdı.
383 İki ucu yuvarlak, dört dikdörtgen yüzeyden oluşan zarlarda (tali) yalnız düz yüzlerde sayı bulunurdu. Bu dört sayı birbirinden farklı ise, (iactus Veneris: Venus atışı) iyi zar demekti.
384 Altı yüzünde de sayı olan aşık kemikleri (tesserae), bugünkü zarlar gibi küp biçimindeydi. Oyun iki üç 'tessera' ile ya da dört 'talus' ile oynanırdı.
385 En iyi zar.
386 Biri bir tür tavla, öbürü satranç ya da dama olmak üzere iki oyunlu masa.
387 Romalı bayanlar arasında Germania'dan gelen saçları ya da German köle kızların saçlarını takanlar vardı. Bu saçlar içyağı ile kül karışımı 'sapo' (sabun) ile yıkanırdı.
388 Saçları ağardığında bayanlar boyar, ancak, ak saçları koparanlar da vardır.
389 Cam zeytinyağı kandili. Özellikle yoksullara özgü bu aydınlatıcı, 'lucerna' (fener) ile birlikte verilmiştir.
390 İçerdiği gümüş ve altın oranına göre üç türlü tunç lambadan (Plin., N.H. XXXIV, 8) Korint yapımı olanı en iyisidir.
391 Varsılların yunaklarda bedenlerini ovduracakları zeytinyağının taşındığı gergedan boynuzları.
392 Hekimlikte de kullanılan bir ürün.
393 Balsam ağacından çıkarılan bir ürün.
394 Pan'ın kavalı.
395 Karganın üremesinin gagasıyla olduğu sanılırdı.
396 Saturnus bayramı süresince efendiler kölelerini dövmezdi.
397 Prometheus, Iuppiter'den çaldığı ateşi, insanlara bir kamış ya da rezene sapı içinde götürmüş.
398 Martialis'in köpeksi filozoflara duyduğu nefret.
399 Deniz kaplumbağasının kabuğu kara kaplumbağasınınkinden, erkeğininki de dişisininkinden daha çok tutulurdu.
400 Mauritania limon ağacı çok değerliydi.
401 Limon ağacından yuvarlak masanın ayakları söz konusu.
402 İmparator.
403 Varsıllar kimi zaman kupalarını yüzüklerinin taşlarıyla süslerlerdi.
404 Şaraba güzel koku karıştırılabilirdi.
405 Donuk camdan yapıldığı için, 'nimbus vitreus' (bulut camı).
406 Kırmızı kaplar Arretium'da, Capua'da ve Cumae'de yapılırdı.
407 Latincede cochlea (coclea) sümüklüböcek, sümüklüböcek kabuğu cochlear kaşık demektir.
408 Domitianus, gens Flavius'a bir tapınak adamıştır.
409 Masanın üstüne konacak herhangi bir nesnenin altı zarar verebilir.
410 Helicaon'un babası Antenor'un kurduğu Patavium.
411 Paris'in Helena'ya armağanı.
412 Leda'nın yurdu Laconia'nın güvez rengi, Tyr güvezinden geride kalırdı.

413 İuppiter'in sevdiği Leda'ya kuğu biçiminde görünmesi.
414 Üzerine birçok halka bağlanmış çember, sallandığında çıngırak işini görmekteydi.
415 Alcmene'ye duyduğu kıskançlıkla, onun İuppiter'den olma oğlu Hercules'in beşiğine İuno iki yılan yollamış.
416 Hercules'in on iki güç işinden biri olan Lerna yılanını öldürmesi.
417 'Batrachomachia' (Kurbağalar Savaşı) Homerus'a yakıştırılmıştır.
418 *Culex* (Sivrisinek) Vergilius'a yakıştırılan bir küçük destan benzetmesidir.
419 Vergilius'un *Aeneis* adlı destanın ilk sözcükleri.
420 Martialis iki sevgiliyi karıştırmıştır; söz konusu Tibullus'un ikinci sevgilisi Nemesis değil, birincisi Delia'dır.
421 Martialis, Calvus'un yapıtını beğenmemektedir, oysa Catullus ona övgü düzmüştür.
422 Hera, İuppiter'i kendisine âşık etmek için Venus'tan kemerini ödünç almış.
423 Menander'in oyunlarındaki iki tip; birincisi 'tiksinilmiş', ikincisi 'çifte aldatan' anlamına gelen Yunanca sözcük.

KAYNAKÇA

Erim, Müzehher, *Latin Edebiyatı Tarihi*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1987, s. 181-5; 195-9.

Ertaylan, İsmail Hikmet, *Latin Edebiyatı Tarihi*, Ülkü Basımevi, İstanbul, 1937, s. 201-219; 233-235.

Humbert, Jules, *Histoire illustrée de la Litterature latine*, Henri Didier (éditeur), Paris, s. 296, 299-302.

M. Val. Martialis, *Epigrammata*, recognovit brevique adnotatione critica instruxit M. A. Lindsay, in universitate Andreana litterarum Humaniorum Professor, Oxford, 1929.

Marziale, *Tutti gli epigrammi*, a cura di Alberto Gabrielli, Unione Tipografica - Editrice Torinese, 1957, s. 778.

Martial, *Epigrammes*, Tome I, (Livres I-VII), s. 271, troisième édition, 1969; Tome II, (Livres VIII-XIV), s. 356, deuxième édition, 1961, texte établi et traduit par H.J. Izaac, Les Belles Lettres, Paris.

Martialis, *Seçme Şiirler*, Çeviren: Türkan Uzel-Tunga, Hürriyet Yayın Ticaret A.Ş., Hürriyet Yayınları, İstanbul (1975), s. 311.

The Oxford Classical Dictionary, Second edition, The Clarendon Press, Oxford, 1991, *Epigram*, s. 392-394; *Martial*, s. 652-653.

Paratore, Ettore, *Profilo della Letteratura latina*, Sansoni, 1964, s. 261-267; 319-324; 333-33.

Vitali, Guido, *La Letteratura di Roma*, Volume secondo, Garzanti, Milano, 1964, s. 235-241.

ÖZEL ADLAR

A

Abdera (Abderae) - Trakya'da bir kent; halkının anlayışı kıt sayıldığı için 'Abderitanus' (Abdera'lı) 'kalın kafalı' demeye gelirdi.
Lucius Accius - (ç. İÖ 170-86) (Pisaudum'lu) tragedya ozanı.
Acerra - Kimliği belli değil (I, 28).
Achillas - Kimliği belli değil (III, 91; VII, 57).
Achilles - (Y. Akhilleus) Thessalia kralı Peleus ile Thetis'in oğlu.
Acidalia - Venus'un epiteti (Boeotia'da Venus'un kızları Gratiae'ın yıkandıkları pınar).
Acorus (Achorus)- Ölüm törenleri üstlenicisi (III, 93).
Actium - Acarnania'da bir burun ve İÖ 31 yılında Octavianus'un Antonius ile Cleopatra'ya karşı savaşta yengi kazanması üzerine kurduğu kent.
Advolans - Ünlü kılıç oyuncusu.
Aeacus - Aegina kralı. Iuppiter ile Aegina'nın ya da Europa'nın oğlu; Peleus, Telemon ve Phocus'un babası; Achilles'in büyükbabası.
Aefula, Aefulum - Latium'da küçük bir kasaba.
Aefulanus - Kimliği belli değil (VI, 74).
Aegeum - Ege denizi.
Aegeus - Atina kralı, Theseus'un babası.
Aegle - Kimliği belli değil.
Aelia - Kimliği belli değil (I,19).
Aelianus - Martialis'in savunmanı; yazın adamı, varsıl bir dostu.
Aelius - Kimliği belli değil (I, 95).
(via) Aemilia (Aemulia) - Ariminum'dan (bugünkü Rimini) Placentia'ya (bugünkü Piecnza) giden yol.
Aemilianus - Kimliği belli değil (I, 50; V, 81).
Aemilius - Kimliği belli değil (XII, 19).
Aeneas - Anchises ile Venus'un oğlu, Troia'lı kral oğlu.

Aeolia - Asia Minor'da İonia'nın kuzeyindeki bölge.
Aeolis - Acolus'un karısı, Canace'nin annesi (II, 91).
Aeolus - Yel tanrısı.
Aeschylus - Kimliği belli değil (IX, 4; 67).
Aesculapius - Apollo'nun oğlu, tıp tanrısı, hekimlerin tanrısı.
Aeson - Iason'un babası.
Aethiopia - Mısır'ın güneyindeki ülke; bugünkü Etiyopya.
Aethon - Güneş tanrının atı (III, 67; VIII, 21).
Aethon - Kimliği belli değil (XII, 77).
Aetolia - Batı Yunanistan'da bir bölge; bugünkü Artinia ve Laponto dolayları.
Aetna - Sicilya'da bir yanardağ; bugünkü Etna.
Afer - Kimliği belli değil (IV, 37; 38; VI, 77; IX, 6; 25; X, 84; XII, 42).
Afra - Kimliği belli değil.
Africa - İlkin Kartaca kentinin bulunduğu kesim, sonra iki Syrtis arası; Roma devletinin 'provincia Africa'sı.
Africanus - bk. Scipio.
Africanus - Kimliği belli değil (XII, 10).
Agathinus - Bir hokkabaz.
Agenor - Neptunus ile Lybia'nın oğlu, Cadmus'un, Europa'nın babası, Dido'nun atası, Fenike kralı.
M. Vipsanius Agrippa - Augustus'un damadı, İulia'nın kocası.
Aitia - Kallimakhos'un *Kökenler* adlı yapıtı.
Alanus- Avrupa Sarmatia'sı halkından biri mi yoksa özel ad mı belli değil (VII, 30).
Alauda - Kimliği belli değil (XII, 58; 60).
Alba (Longa) - Ascanius'un kurduğu en eski Latium kenti.
Albanum (praedium) - Nero'nun ve Domitianus'un yazlık evi.
Albinovanus Pedo - Augustus çağı epigram ozanı.
Albinus - Kimliği belli değil (IV, 37).
Albula ya da Albulae - Tibur yakınındaki kükürtlü kaynaklar; bugünkü Acque Albule di Tivoli ya da Acqua zolfa.
Alcestis - Thessalia kralı Admetus'un karısı; tanrıların ölüm cezasına çarptırdığı kocasının yerine ölmek istemiş.
Alceus - Perseus'un oğlu, Amphitryon'un babası, Hercules'in dedesi.
Alcimus - Martialis'in genç kölesi (I, 88).
Alcimus - Kimliği belli değil (V, 64).
Alcinous - Bahçeleriyle ünlü Phaiak kralı; Odysseus'u konuk etmiş.
Alcon - Ünlü bir hekim.
Alexis - Vergilius'un *Bucolica* adlı yapıtında çoban Corydon'un duyduğu eşcinsel sevgiyi konu alan ikinci türküdeki oğlan, belki de ozanın sevdiği köle çocuk.
Alfius - Kimliği belli değil (IX, 95).

Algidus - Tusculum yakınlarında bir dağ.
Almo - Roma'da Tiber ırmağının küçük bir kolu (III, 47).
Almo - Kimliği belli değil (X, 91).
Alpheus - Peloponnesos yarımadasında bir ırmak, Elis ırmağı.
Altinum - Venetia'da Adriyatik denizi kıyısında bir tecim kenti; bugünkü Altino.
Amazon - Savaşçı kadın.
Amazonicus - Flaccus'un genç kölesi.
Amazonis - Marsus'un şiiri.
Amillus - Kimliği belli değil (VII, 62).
Amiternum - Bir Sabin kenti.
Ammianus - Kimliği belli değil (II, 4; 17; IV, 70).
Amoenus - Kimliği belli değil (XII, 66).
Amor - Aşk meleği, Eros.
Amphion - Kendini içkiye, eğlenceye vermiş biri (XII, 75).
Amyclae - Laconia'da Castor, Polluks, Helena ve Clytaemnestra'nın doğum yeri; boyasıyla ünlü bir kent.
Amyntas - Bir çoban (XI, 41).
Anchialus - Kimliği tartışmalıdır.
Ancus Martius - Roma devletinin dördüncü kralı (İÖ 638 - 614).
Andraemon - Gösteri alanı atı.
Andragoras - Kimliği belli değil.
Andromache - Action'un kızı, Hector'un karısı, Astyanax'ın annesi.
Andromeda - Aethiopia kralı Cepheus'un kızı, deniz canavarının yemesi için bir kayaya bağlanmışken, Perseus'un kurtarıp evlendiği kız.
Anna Perenna - Tiber ırmağı kıyılarında bir koruda onuruna oyunlar, eğlenceler düzenlenen Latin tanrıçası.
Annaeus - bk. Lucanus, Seneca.
Annaeus Serenus - Gece bekçilerinin başkanı, Seneca'nın dostu.
Annianus - Kimliği belli değil.
Annius - Kimliği belli değil.
Antaeus - Bir dev. Toprağa değdiğinde ölümsüzlük kazanır. Hercules, kucağında kaldırıp sıkarak öldürür. Martialis'te güreşçi tipi.
Antenor - Patavium kentinin kurucusu Trakya kralı.
Antiochus - Bir berber.
Antiope - Yoksul bir yosma.
Antipolis - Gallia Narbonensis'te bir kent; bugünkü Antibes.
(L.) Antistius Rusticus - Nigrina'nın kocası.
Antium - Latium bölgesinde kayalık bir burun üzerinde denize uzanan çok eski bir kent; varsıl Romalıların gösterişli saraylarla, tapınaklarla süslü (örneğin Fortuna tapınağı) dinlenme yeri.
Marcus Antonius - Octavianus ve Lepidus'la birlikte Üçler Kurulu üyesi.

M. Antonius Primus - İmparator Vespasianus'un bir komutanı.
M. Antonius Saturninus - İS 99 yılında başkaldıran Yukarı Germania önder yardımcısı.
Antulla - Faenius Telephorus'un kızı.
Anxur - Adını tanrıdan alan, daha sonra Tarracina olan çok eski bir Latium kenti; bugünkü Terracina.
Aonia - Boeotia'nın söylenceesel adı.
Apelles - Ünlü Yunan ressamı.
Aper - Kimliği belli değil.
M. Gavius Apicius - Augustus ve Tiberius zamanında boğazına düşkünlüğüyle bilinen, yemekle ilgili bir yapıtın yazarı (II, 69).
Apicius - Kimliği belli değil (III, 80; VII, 55).
Domitius Apollinaris - Martialis'in epigramlarını çok beğenen bilgin dostu.
Apollo - Güneş tanrı.
Apollodorus - Martialis'in çağdaşı bir yazar ya da ozan olsa gerek (I, 61).
Apollodotus - Güzel konuşma uzmanı (V, 21).
Aponus - Patavium yakınındaki kükürtlü sıcak su kaynağı; bugünkü Abano.
(via) Appia - Appius Claudius Caecus'un İÖ 312 yılında yaptırdığı, Roma'da Porta Capena'dan başlayıp Capua'ya değin giden güney yolu.
Appianus - bk. Oppianus.
Appius - bk. Norbanus.
Apulia - İtalya yarımadasının güneydoğusunda sürülerinin güzel postuyla ünlü yöre.
Aquileia - Bir Venet kenti
Aquinus - Birinci bölük komutanı (I, 93).
Arabia - Asya'nın güneybatısındaki yarımada; bugünkü Arabistan.
Arcadia - Peloponnesos yarımadasının ortasındaki bölge.
Arcanus - Gallia Narbonensis yüksek kamu görevlisi; bir yazıta göre belki oğlu L. Macmilius Arcanus.
Arcas - Iuppiter ile Callisto'nun oğlu, Mercurius (IX, 34).
Arctos (Arctus) - Büyük Ayı, Küçük Ayı.
Ardea - bir Rutul kenti.
Aretulla (Aratulla) - Bir sürgünün kız kardeşi.
Argiletum - Roma'da Subura ile Forum Romanum arasında, Palatium yakınında kitap ve kap satış yerlerinin bulunduğu semt.
Argonautae - Colchis'e Altın Postu aramaya giden Argos gemicileri; Argos gemicileri sütunlu yolu (II, 14; XI, 1).
Argos ve Argi - Argolis'in başkenti, Yunanistan.
Argus - Arestor'un oğlu, uyurken yalnız ikisi kapanan yüz gözü varmış. Iuppiter'in kısrağa çevirdiği Io ile Iuno'nun buyruğuyla bekçilik etmiş, görevini iyi yapamadığı için tavuskuşuna döndürülmüş, gözleri de kuyruğuna serpilmiş.

Argynnus - Agamemnon'un gömüt yaptırdığı genç kölesi.
Aricia - Latium'da Alba dağlarının eteklerinde, via Appia üzerinde çok eski bir kent; bugünkü Ariccia.
Arion - İÖ VII. yüzyılda yaşamış Yunanlı ozan ve müzikçi. Magna Graecia'dan dönüşte yol arkadaşlarınca denize atılmış, bir yunusbalığı tarafından kurtarılmış ozan.
Armenia - Asia Minor'da Pontos krallığı ile Cappadocia arasındaki yöre.
Arpi - Bir Apulia kenti.
Arpinum - Bir Volsk kenti, Cicero'nun doğum yeri.
Arretium (Aretium) - Etruria'da bir kent; bugünkü Arezzo.
Arria - Arria (Maior), Caecina Paetus'un karısı, kocasına kendini öldürme buyruğunu yerine getirmede kamayı kendine saplayıp öncülük eden kadın.
Arsaces - Part kralı.
T. Flavius Artemidorus - IS 86 yılında Capitolium yarışmasında pankreas yengini atlet.
Artemidorus - Birçok yarışmada başarı kazanmış atlet (VI. 77).
Artemidorus - Kimliği belli değil (V, 40; VIII, 58; IX, 21).
Asia (minor) - Roma'nın bir eyaleti; bugünkü Anadolu.
Asper - Kimliği belli değil (VIII, 51).
Assyria - Bir Asya eyaleti. Media, Mesopotamia ve Babylonia arasında, başkenti Ninova olan ülke; bugünkü Suriye ile Irak'ın bir bölümü.
Asturia - Gallia Tarraconensis eyaleti.
Astyanax - Hector ile Andromacha'nın oğlu, Yunanlıların Troia'yı ele geçirmesinden sonra surlardan aşağı attıkları çocuk.
Asylus - İkiz kardeşi Hylus'la birlikte T. Claudius Livianus'un kölesi.
Atedius - bk. Melior.
Ateste - Bir Venetia kenti; bugünkü Este.
Atestina Sabina - Bir kadın ozan (X, 93).
Atestinus - Bir savunman (III, 38).
Athamas - Aeolus'un oğlu, Nephele, Phriksus ve Helle'nin babası.
Athas - Bir koşucu.
Athenae - Bugünkü Atina kenti.
Athenagoras - Kimliği belli değil (VIII, 41; IX, 95; 95b).
Atilius - Kimliği belirlenememiştir (IX, 85).
Atina - Bir Volsk kenti.
Atlans (Atlas) - Gökyüzünü omuzunda taşıyan Titan.
Atrectus - Bir kitapçı.
Atreus - Pelops ile Hippodamia'nın oğlu, Thyestes'in kardeşi, Agamemnon ile Menelaos'un babası.
Atria - Bir Venetia kenti (III, 93).
Atropos - Üç Yazgı tanrıçasından biri.
Attalus - Kimliği belli değil (I, 79; IV, 34).

Atthis - Atinalı, Pandion'un kızı. Bülbüle dönüşmüş.
Attica - Yunanistan'ın doğusunda, üzerinde Atina'nın bulunduğu yarımada.
Atticilla - Kimliği belli değil.
Atticus - Cicero'nun dostu, önemli bir okuryazar (VII, 32; IX, 99).
Atticus - Kimliği belli değil (II, 7).
Attis (Attys, Atys) - Cybele'nin sevdiği ve kendine din adamı yaptığı genç çoban; ana tanrıçanın öne sürdüğü arlılığını koruma koşuluna uymayınca, kendini iğdiş etmiş.
Auctus - bk. Pompeius.
Aufidia - Kimliği belli değil (III, 70).
Aufidius Chius - Ünlü azatlı hukukçu (V, 61).
Augustus - İmparator Octavianus (Spect., 28; IX, 1; XI, 20); Roma imparatorlarının sanı: Domitianus Augustus (bk. Domitianus), İmparator Nerva (XI, 3).
Aulon - Tarentum dolaylarında ünlü bir koyak, Apulia toprağı.
Aulus - bk. 'Pudens'.
Ausonia - İtalya'nın bir kesiminin eski adı; (şiir dilinde) İtalya.
Autolycus - Mercurius'un oğlu, Odysseus'un dedesi, söylencesel çalıp çırpma ustası.
Aventinum - Roma'nın yedi tepesinden biri.
Avernus - Ozanların yeraltı girişi bellledikleri göl.
L. Stertinius Avitus - Martialis'in bir dostu.

B

Babylon - Chaldaca'nın renkli işlemeleriyle ünlü eski başkenti, Babil.
Baccara - Bir köle (VI, 59; VII, 92).
Bacchus - Hera'nın oyunuyla tanrıların tanrısının gök gürültüleri, şimşekler, yıldırımlar biçimindeki görünümü karşısında Semele'nin korkuya kapılıp ölmeden önce karnından çıkardığı, Iuppiter'in kalçasına iliştirdiği, zamanının dolması üzerine dikişi söküp günyüzüne çıkardığı bebek; şarap tanrısı.
Baeticus - Kimliği belli değil.
Baetis - Hispania Baetica'nın başlıca ırmağı; döküldüğü Akdeniz'e değin sularında teknelerle gidilebilir; bugünkü Guadalquivir.
Baiae - Campania'da Cuma ile Puteoli arasında doğal güzelliğiyle, gösterişli yaşam biçimiyle, sağaltıcı sularıyla, ılıcalarıyla ünlü kent.
Balbus - Önemli bir kişi.
Bassa - Kimliği belli değil (I, 30; IV, 4; 61; 69).
Bassus - Martialis'in bir dostu (III, 47; VII, 96).
Bassus - Martialis'in bir ozan dostu (III, 76).

Bassus - Kimliği belli değil (I, 37; III, 76; V, 23; 53; VIII, 10; IX, 100; XI, 97).
Batavia - Bugünkü Hollanda.
Batrachomachia - Homerus'un sayılan bir şiir.
Bauli - Campania bölgesinde Baiae ile Misenum arasındaki yer; bugünkü Bacoli.
Bellona - Savaş tanrıçası.
Berecyntius - Phrygia'da Cybele'ye adanmış dağ.
Bilbilis - Hispania Tarraconensis'te küçük bir kent, bugünkü El Calatayud-Cerro de Bambola.
Bithynicus - Kimliği belli değil.
Bitias - Kartaca ecesi Dido'nun sevgilisi (VIII, 6), (Verg., *Aeneis*, I, 738).
Blaesus - Romalı erkek adı, Atedius Melior'un dostu Velleius Blaesus olabilir (VIII, 38).
Bononia - Gallia Cisalpina'da bir kent; bugünkü Bologna.
Bootes - Sığırtmaç burcu; Çoban Yıldızı ya da Venus.
Boreas - Kuzey yeli, poyraz.
Boterdus - İspanya'da Celtiberia'da bir kasaba. Boterdum da denir.
Bovillae - Latium'da via Appia üzerinde, Alba dağı eteklerinde küçük bir kent; bugünkü Bovilla.
Briseis - Achilles'in Agamemnon'a kaptırdığı köle sevgilisi.
Britannia - Britanya Adası; bugünkü İngiltere.
Britto - Gallia'dan göç ederek Britannia'ya yerleşen kişi.
Bromius - Bacchus'un takma adı.
Bruttianus - Yunanca epigram ozanı.
L. Iunius Brutus - Tarquinius'ları Roma'dan kovan söylencesel kahraman, Roma'nın ilk konsülü.
M. Iunius Brutus - Caesar'ın canına kıyanlardan önemli bir kişi.
Bucco - Kimliği belli değil XI, 76).
Burado - Hispania'da bir kent (IV, 55).
Burdegala (Burdigala) - Aquitania'da Garumna ırmağı üzerinde bir kent; bugünkü Bordeaux.
Burrus - Parthenius'un oğlu.
Butunti - Calabria'da bir kent; bugünkü Bitonto.
Byblis - Miletus ile Cyanee'nin (Idothea'nın?) kızı, kardeşi Caunus'a tutulmuş, yasak aşktan kaçan Caunus'un ardından Lycia'da, Caria'da dolaşa dolaşa bitkin düşmüş, ağlaya ağlaya pınara dönüşmüş.

C

Caballus - bk. 'Tettius'.
Cacus - Vulcanus'un oğlu. Hercules'in Geryon'dan kaçırdığı kızıl sığırlarını

çalıp, mağarasına götürmüş, ancak bir sığırın bağırmasıyla kendini ele vermiş, Hercules'in gürzüyle can vermiş; yalım kusan haydut.

Cadilla (Gadilla) - Martialis'in kentlisi (VII, 87).

Cadmus - Agenor'un oğlu, Europa'nın erkek kardeşi, Thebai'nin kalesi Cadmea'nın kurucusu.

Caecilianus - Kimliği belli değil (I, 20; 65; 73; II, 37; 71; 78; IV, 15; 51; VI, 5; 35; 88; VII, 59; VIII, 67; IX, 70; XI, 42).

Caecilius - Kimliği belli değil (I, 41; II, 72; XI, 31).

Caecilius Secundus - Martialis'in dostu.

Caecina - bk. 'Paetus'.

Caecubus ager - Latium'da şaraplarıyla ünlü ova.

Caedicianus - Kimliği belli değil (I, 118; VIII, 52; X, 32; 84).

Caelia - Kimliği belli değil (IV, 61; VI, 67; VII, 30; XI, 75).

Caelius - Kimliği belli değil (VII, 39).

Caelius (Maior et Minor) Roma'nın tepeleri.

Caere, Caeres - Etruria'da eski adı Agylla olan kent; bugünkü Cervetti.

Caerellia - Kimliği belli değil (IV, 20).

Caerellia - Deniz kazası geçirmiş bir kadın (IV, 63).

Gaius Iulius Caesar - (İÖ 100 - 44) Romalı devlet adamı, yazar (I, 117; VI, 32, IX, 61; XI, 5).

Caesar Octavianus Augustus - (İÖ 63 - İS 14) Caesar'ın kız kardeşinin torunu ve edinme oğlu, ilk Roma imparatoru.

Caesar uterque - Her iki Caesar, Titus ile Domitianus ya da Vespesianus Titus Caesar Titus, Domitianus, Nerva, Traianus.

Caesar = İmparator Titus (Spect. Passim; I, 7; XII, 1; 28).

Caesar = İmparator Domitianus (I, 4; 6; 14; 22; 78; 89; II, 2; 32; 91; III, 95; IV, 1; 3; 8; 27; 74; V, 1; 6; 19; 63; 65; VI, 1; 2; 34; 64; 80; 83; 87; VII, 1; 5; 6; 7; 8; 60; 99; VIII (başlık); 1; 11; 21; 24; 26; 36; 49; 56; 65; 66; 78; 80; IX, 3; 7; 12; 18; 20; 31; 34; 36; 42; 64; 65; 79; 83; 84; 91; 93; 101; XI, 7; 13; XIII, 109; 127; XIV, 179).

Caesar = İmparator Nerva (X, 28; 60; XI, 5; XII, 4).

Caesar = İmparator Traianus (X, 6; 34; XII, 8; 9).

Caesar Sabinus - Martialis'in dostu.

Caesar puer - Domitianus ile Domitia'nın 73 yılında doğan oğlu.

Caesius Sabinus - Martialis'in Sassina'lı dostu.

Caesius - Kimliği belli değil (VII, 55).

Caesonia - Rufus'un karısı (IX, 39).

Caesonius Maximus - Filozof Seneca'nın dostu.

Caieta - Aeneas'ın kurduğu, sütninesinin adını verdiği, Latium ile Campani bölgelerinin sınırında, Formiae kentine yakın kent ve körfez; bugünkü Gaeta.

Caietanus - Kimliği belli değil (VIII, 37).

Caius - Hispania'da Pirene dağlarının yakınında yüksek bir dağ.
Calaber - bk. 'Horatius'.
Calabria - İtalya'nın güneyinde bir bölge.
Caledonia - Britannia'nın kuzey kesimi.
Calenus - Ozan Sulpicia'nın kocası (X, 35, 38).
Calenus - Kimliği belli değil (I, 99).
Callaicia (Gallaecia) - Hispania'nın kuzeybatı yöresi; bugünkü le Galice (IV, 39; X, 17; 37; XIV, 95).
Callimachus - Cyrene'li Hellenismus çağı (İÖ III. yüzyıl) epigram ve elegeia ozanı.
Calliodorus - Kimliği belli değil (V, 38; VI, 44; IX, 21; X, 11; 31).
Calliope - Güzel konuşmanın ve kahramanlık şiirinin esin perisi.
Callistratus - Kimliği belli değil.
Callistus - Martialis'in kölesi.
Calpetanus - Kimliği belli değil.
Calpurnius - bk. Piso.
Calpurnius - Kimliği belli değil (V, 54).
Calvinus - Kötü bir ozan (VII, 90).
C. Licinius Calvus - İÖ I. yüzyılda yaşamış konuşmacı ve ozan.
Calydon - Aetolia'da eski bir kent.
Camenae - Esin perileri.
Marcus Furius Camillus - İÖ 396 - 367 yıllarında beş kez diktatör olmuş, İÖ 387'de Veii'de yengi kazanarak Roma devletini Gallia saldırısından kurtarmıştır.
Campania - Güney İtalya'da bir bölge.
Canace - Genç bir köle.
Candidus - Kimliği belli değil (II, 24; 43; III, 26; 46; XII, 38).
Canius Rufus - Martialis'in Gades kökenli ozan dostu. (I, 61; 69; III, 20; VIII, 69; 87; X, 48).
Cannae – Apulia'da bir köy; bugünkü Canne (VI, 19).
Cantharus - Kimliği belli değil (IX, 9; XI, 45).
Canus - İS II yüzyılın ilk yarısında yaşamış ünlü kaval çalgıcısı.
Canus - Ünlü müzikçi (IV, 5; X, 3).
Canus - Kimliği belli değil.
Canusium - Yünlerinin güzelliğiyle ünlü Apulia kenti; bugünkü Canosa.
Capella - Elegeia ozanı (XI, 31).
Capellius - Aşevi olan kişi ya da ünlü aşçı.
Capena - Etruria'da Tiber ırmağı üzerinde bir kent.
Capitolinus - Traianus'un sarayında soytarı.
Capitolium - Roma'nın yedi tepesinden, üzerinde Iuppiter tapınağı olanı.
Cappadocia - Asia Minor'un iç kesiminde bir bölge.
Capua - Campania'da ünlü bir kent.

Carduae - İspanya'da bir kent.

Caria - Asia Minor'un güney batı bölgesi.

Carpophorus - Domitianus'un gözdesi, yabanıl hayvanlarla dövüşen kılıç oyuncusu.

Carpus - Norbana'nın kocası (VII, 74).

Carpus - Kimliği belli değil (VI, 39).

Mettius Carus - Bir koğucu (XII, 25).

Carus - Domitianus'un Minerva onuruna her yıl (Alba yazlık evinde) düzenlediği şiir yarışmasını kazanan ozanlardan biri (IX, 23; 24).

Carus - Kimliği belli değil (X, 77).

Carystus - Euboca'da bir deniz kıyısı kenti.

Cascellius - Bir hekim.

Cascellius - Kimliği belli değil (VII, 9).

Cassianus - Martialis'in bir dostu.

Castalia - Yunanistan'da Bocotia bölgesinde Parnassus dağında Apollo ve esin perileri için kutsal pınar; suyu Delphi'de arınma için kullanılırdı.

Castor - Sparta kralı Tyndaros ile Leda'nın oğlu, Helena'nın, Clytaemnestra'nın, Polluks'un kardeşi; at binicisi. Castor ile Polluks 'İkizler Burcu' olarak gemicilere yol gösterirmiş (I, 70 ; V, 38; VII, 57; VIII, 21; IX, 51; 103; X. 51).

Castor - Kimliği belli değil (VII, 98).

Castricus - Martialis'in bir ozan dostu.

Castrum - Ardea ile Antium arasında bir Latin kenti (IV, 60).

Catianus - Kimliği belli değil (VI, 46).

Lucius Sergius Catilina - İÖ 63 yılında, Cicero'nun konsüllüğü sırasında devlete karşı tertibe girişen, eyleminin cezasını canıyla ödeyen soylu Romalı (V, 69; IX, 70).

Marcus Porcius Cato Maior - (İÖ 234 - 149) Gelenekçiliğiyle tanınan devlet adamı ve yazar.

Marcus Porcius Cato Minor (Cato Uticensis) - (İÖ 95 - 46) Cato Maior'un torunu, Pompeius'un Pharsalus'ta Caesar karşısında bozguna uğraması üzerine Afrika'nın Utica kentinde kendini öldürmüştür.

Catta - Hangi kuş olduğu belli değil.

Catulla - Kimliği belli değil (VIII, 54).

Quintus Valerius Catullus - Yeni Ozanlar okulu içinde en başarılı ve ünlü ozan.

Catullus - Mimos ve güldürü oyunları yazarı.

Catullus - Kimliği belli değil (VI, 69; XII, 73).

Quintus Lutatius Catulus Capitolinus - Marius'la birlikte Cimber'leri yenen Quintus Lutatius Catulus'un oğlu.

Capitolinus - Traianus'un saray soytarısı (X, 3).

Capitolium - Roma'nın yedi tepesinden, üzerinde Iuppiter tapınağı bulunan en önemlisi.

Caystrus (Caystros) - Tmolus dağından doğup Rhesus yakınında denize dökülen, kuğuların dalıp çıktığı ırmak, bugünkü Karasu ya da Küçük Menderes.
Cecropia - Attika; Atina.
Cecrops - Atina kentinin kurucusu ve ilk kralı.
Celaenae - Phrygia'nın güneyinde, Macandros'un biraz yukarısında büyük bir kent; bugünkü Dinar yakınları.
M. Maecius Celer - Hispania citerior elçisi (VII, 52).
Celtae - Keltler, özellikle Orta Gallia halkı.
Celtiberi - İspanya'da bir halk.
Centaurus - Atadam.
Cephalus - Thessalia kralı Acolus'un torunu, Procnis'in kocası; Aurora'nın tutulup kaçırdığı, gökyüzünde Venus yıldızına dönüşen kişi.
Cerdo - Bir ayakkabı onarıcısı.
Ceres - Çiftçilik tanrıçası.
Cerialis - bk. İulius Cerealis.
Cerretani - Hispania Tarraconensis halkı.
Cerrinius - Martialis'in epigram ozanı dostu (VIII, 18).
Cerylus - Kimliği belli değil (I, 87).
Cestos (Cestus) - İnstantius Rufus'un genç kölesi VIII, 46; 50).
Cestos - Genç köle (I, 92).
Chaeremon - Stoacı bir filozof.
Chaerestratus - Kimliği belli değil (V, 25).
Chalybes - Demir madeni ocaklarıyla ünlü Karadeniz bölgesi halkı.
Charidemus - Kıyım işlemiş biri (I, 43).
Charidemus - Kimliği belli değil ((VI, 31; 56; 81; XI, 39; 87).
Charinus - Kimliği belli değil (I, 77; IV, 39; V, 39; VI, 37; VII, 34; VIII, 61; XI, 59; XII, 89).
Charisianus - Kimliği belli değil (VI, 24 ; XI, 88).
Charmenion - Bir kadınsı (X, 65).
Charopinus - Bir çanak yalayıcı (V, 50).
Chatt'lar- Bir German halkı.
Chia - Chios (Chius) adası.
Chimaera - Bellarophantes'in kanatlı at Pegasus'un yardımıyla öldürdüğü (aslan, keçi, ejder olmak üzere) üç başlı, bedeni de yukarıdan aşağıya bu üç başlı hayvan olan söylencesel canavar.
Chimerinos - Kimliği belli değil.
Chione- Bir yosma (gerçek ya da takma ad).
Chius (Chios) - Ege denizinde bir ada.
Chloe - Kimliği belli değil (III, 53; IV, 28; IX, 15).
Chrestilla - Kimliği belli değil (VIII, 43).
Chrestillus - Kimliği belli değil (XI, 90).
Chrestina - Kimliği belli değil (II, 31).

Chrestus - Kimliği belli değil (VII, 55; IX, 27).
Marcus Tullius Cicero - (İÖ 106 - 43) Devlet adamı, konuşmacı ve yazar.
Cilicia - Küçük Asya'da bir Roma eyaleti.
Gaius Helvius Cinna - Yeni ozanlardan *Zmyrna* adlı yapıtıyla bilinen (X, 21).
Cinna - Kimliği belli değil (I, 80; II, 53; III, 9; V, 57; VI, 39; VII, 33; 43; VIII, 7; 19; XII, 27; 64).
Cinnamus - Bir hekim (VI, 64).
Cinnamus - Bir berber (VI, 17; VII, 64; IX, 92).
Cinyps - Afrika'nın kuzeyinde iki Syrtis arasında sık tüylü keçilerinin yünüyle ünlü yöre ve ırmak.
Circe - Helios ile Persa'nın kızı, büyüleriyle ünlü su perisi.
Circeii - Latium'da istiridyeleriyle ünlü eski bir kent, Circe'nin Colchis'ten kaçarak sığındığı yer; bugünkü Circello (Monte Circello da S. Felice).
Cirrha - Phocis'te Delphi kentinin liman ağzında, Apollo'nun oturduğu, dolayısıyla şiir esin kaynağı olan kent (I, 70).
Civis - Bir savunman.
Cladus (Cladius) - Bir para değiştiricisi (II, 57).
Claranus - Bir dilci (X, 21).
Classicus - Kimliği belli değil (II, 69; 86; XII, 47).
Claudia - Kimliği belli değil (VIII, 60).
Claudia - Martialis'in ya da Toranius'un dostu bir kadın (V, 78).
Claudia Peregrina - A. Pudens'in karısı (IV, 13).
Claudia Rufina - Britannia kökenli bir kadın (XI, 53).
Claudius - İmparator Claudius (I, 20).
Claudius - İmparator Tiberius'un azatlısı, para işlerini yürütmekle görevli baba Claudius (VI, 83; VII, 40).
Claudius Etruscus - Martialis'in ve Statius'un dostu oğul Claudius (VI, 42; VII, 40).
Tiberius Claudius Livianus - bk. Asylus
Clemens - Sabina'nın kocası olabilir (X, 93).
Cleonae - Bir Argolis kenti.
Cleopatra - Mısır ecesi (IV, 59).
Cleopatra - Kimliği belli değil (IV, 22).
Clodius - bk. Thrasea.
Clotho - Üç Yazgı tanrıcasından biri.
Clusium - Etruria'da bir kent.
Clytus - Kimliği belli değil (IV, 22).
Clytus - Genç bir köle (VIII, 64).
Cnidus - Asia Minor'da, Caria bölgesinde, Datça yarımadasında Venus tapınımıyla ünlü kent; bugünkü Knidos.
Colchis - Asia Minor'da Altın Post'un bulunduğu yöre.

Collinus - Capitolium yarışmasını kazanan ozan.
Concordia - Uyum tanrıçası (IV, 13).
Condylus - Martialis'in genç kölesi.
Congedus - Hispania Tarraconensis'te bir ırmak.
Coracinus - Kimliği belli değil (IV, 43; VI, 55).
Coranus - Kimliği belli değil (IV, 37; IX, 98).
Corcyra - Epirus kıyısında bir ada; bugünkü Korfu.
Corduba - İspanya'da bir kent, bugünkü Kurtuba.
Cordus - Çağının gülünç züppesi (II, 57; V, 23; 26).
Cordus - Kimliği belli değil (III, 15; 83).
Coresus - Kimliği belli değil (VI, 39).
Corinna - Ovidius'un şiirlerindeki sevgilisi.
Corinthus - Peloponnesos yarımadasının kuzeydoğusunda bir kent.
Cornelia - Gracchus kardeşlerin annesi.
Cornelius - bk. Fuscus, Gactilicus, Gallus, Palma, Scipio, Sulla.
Cornelius - Kimliği belli değil (I, 35).
Corsica - İtalya yarımadasının güneybatısında bir ada; bugünkü Korsika.
Corybas - Cybele'nin din adamı.
Corycus - Cilicia Aspera'da safranıyla ünlü kent.
Cosconia - Urbicus'un karısı.
Cosconius - Kötü bir ozan (II, 77; III, 69).
Cosmus - Ünlü güzel koku satıcısı (I, 87; III, 55; IX, 26; XI, 8; 15; 18; 49; XII, 65; XIV, 59; 110; 146).
Cosmus - Kimliği belli değil (IV, 53).
Cotilus - Kimliği belli değil (II, 70; III, 63).
Cotta - İçkiye ve eğlenceye düşkün bir yaşlı (VI, 70).
Cotta - Kimliği belli değil (I, 9; 23; X, 14; 49; 88; XII, 87).
M. Licinius Crassus - Caesar ve Pompeius'la birlikte Üçler Kurulu üyesi (XI, 5).
Crassus - Kimliği belli değil (V, 21).
Cremona - Kuzey İtalya'da Roma yerleşmesi.
Creta - Akdeniz'de büyük bir ada, bugünkü Girit adası.
Creticus - Kimliği belli değil (VII, 90).
Crispinus - İlkin Nero'nun, sonra Domitianus'un kayırdığı varsıl azatlı, Iuvenalis'in nefret ettiği kişi.
Crispinus - bk. Sallustius.
C. Passienus Crispus - İS 44 yılında ikinci kez konsül.
Q. Vibius Crispus - Nero zamanında consul suffectus (ertesi yılın konsülü).
Criton - Bir hekim.
Croesus - İÖ VI. yüzyıl Lydia kralı (V, 39; VI, 39).
Cronius - Kimliği belli değil.
Crotus - Kimliği belli değil.

Culex - Vergilius'un diye bilinen 'Sivrisinek' şiiri.
Cumae - Campania bölgesinde bir kent.
Cupido - Venus'un oğlu, aşk tanrısı.
Curiatius - Konuşmacı ve ozan Curiatius Maternus olabilir.
M.C. Dentatus Curius - Samnitleri ve Sabinleri bozguna uğratmış, Pyrrhus'a karşı yengi kazanmış, Eski Roma'da azla yetinme ve özverisiyle ünlü kişi.
Curvii - Curvius kardeşler, Lucanus ile Tullius.
Cyaneae - Cyanae adaları (söylenceye göre Karadeniz'deki Symplegades)
Cybele - Asia Minor kökenli ana tanrıça; Yunanlıların Rhea, Romalıların Ops'la özdeşleştirdikleri tanrıça.
Cyclops, çoğ. Cyclopes - Alınlarının ortasında bir tek gözü olan söylencesel dev yaratıklar, Vulcanus'un işçileri.
Cydas - Giritli biri.
Cydonea - Girit adasında çok eski ve ünlü bir kent.
Cyllarus - Castor'un atı (IV, 25; VIII, 21; 28).
Cyllene (Cyllena) - Arcadia'da, Mercurius'un doğduğu dağ.
Cynthia - Propertius'un sevgilisi Hostia'ya şiirlerinde verdiği ad.
Cyparissus - Telephus'un oğlu, kendi geyiğini öldürmüş, duyduğu acıdan ötürü tanrılar onu serviye çevirmiş.
Cyperus - Kimliği belli değil (VIII, 16).
Cypros - Kıbrıs adası.
Cyrtas - Kimliği belli değil (VI, 39).
Cytherea, Cythereia - Ege denizinde Venus'un tapınım gördüğü ada.

D

Dacia - Germania'nın güneydoğusundaki ülke; bugünkü Moldova.
Daedalus - Atinalı söylencesel mimar ve yontucu, Girit'teki dolambaçlı yolun yapımcısı.
Dalmatia - Adriyatik kıyıları eyaleti.
Dalmatia - Adriyatik denizinin doğu kıyısı boyunca uzanan yer.
Dama - Kimliği belli değil (VI, 39).
Dama - Bir yoksul (XII, 17).
Damascus - Suriye'nin başkenti; bugünkü Şam.
Danae - Perseus'un annesi.
Daphne - Peneus ırmağının kızı, koru perisi, Apollon'un sevdiği, defne ağacına dönüşen kız.
Daphnis - Martialis'in bir kadın arkadaşı olmalı (III, 5).
Dardania - Dardanus'un Çanakkale Boğazı üzerinde kurduğu kent; (şiirde) Troia.
Dardanis Caieta - Troialıların kurdukları, Aeneas'ın sütninesinden dolayı bu adı verdikleri, Formiae'a aşağı yukarı 4 mil uzaklıktaki kent.

Dardanius - Ganymedes.
Dasius - Ünlü hekim (VI, 70).
Dasius - Yunak yöneticisi (II, 52).
Decianus - Martialis'in Emerita'lı dostu, Stoacı filozof.
Decimus - Kimliği belli değil (V, 21).
Degis - Dacia kralı Decebalus'un kardeşi.
Deiphobus - Priamus ile Hecabe'nin oğlu; Paris'in ölümü üzerine Helena'nın kocası. Troia için dövüşmüş, Yunanlıların armağan atından sonra, yaraladığı Menelaos tarafından öldürülmüş.
Delus (Delos) - Ege denizinde bir ada.
Delphis - Delphis Pythia'sı, Apollon'un rahibesi.
Demetrius - Martialis'in yazmanı.
Democritus - Abdera'lı bir filozof.
Dento - Kimliği belli değil (V, 44; VIII, 31).
Dercenna - Bilbilis yakınında bir kaynak.
Deucalion - Prometheus'un oğlu, Thessalia'da, Phthia kralı.
Dexter - Martialis'in büyük avcı dostu.
Diadumenus - Kimliği belli değil (III, 65; V, 46; VI, 34).
Diana - Iuppiter ile Latona'nın kızı, av tanrıçası, arlılık simgesi.
Diana Lucina - Doğumun koruyucu tanrıçası.
Diaulus - Sonradan ölü gömücüsü olan hekim.
Dicta - Söylenceye göre Girit adasında Iuppiter'in doğduğu ve bir mağarasında büyüdüğü dağ.
Dido - Kartaca ecesi.
Didymus - Kimliği belli değil (III, 31; V, 41).
Didymus - Köle satıcısı (XII, 43).
Dindymus - Phrygia'da Cybele'nin tapınağı bulunan dağ (VIII, 81).
Dindymus - Kimliği belli değil (V, 83; X, 42; XI, 6; XII, 75).
Dindymus - Bir içoğlanı (VI, 39; XI, 81).
Diodorus - Ozan (IX, 40).
Diodorus - Kimliği belli değil (I, 98; X, 27).
Diomedes - Tydeus'un oğlu, Argos kıralı (XIII, 93).
Dis - (Yeraltı tanrısı) Pluton.
Domitianus - Roma'nın onikinci imparatoru.
Domitius - bk. Apollinaris.
Domitius - bk. Marsus.
Draucus - Bir atlet. Kimliği belli değil.
Drusus - Gens Iulia'nın bir kolunun takma adı, kimi Claudius'ların takma adı, özellikle Claudius Drusus Nero, olasılıkla Claudius ve Nero.
Dryas - Orman perisi.
Dulichium - İonia denizinde Odysseus'un krallığında bir ada.

E

Flavius Earinus - Domitianus'un azatlısı ve gözdesi.

Egeria - Pınar su perisi, Numa Pompilius'un dinsel düzenlemelerde danışmanı olan karısı. Söylenceye göre, Aricia yakınında ya da Capena kapısının önünde pınarı ile kutsal korusu varmış.

Elephantis - Roma İmparatorluğu'nun ilk döneminde yaşayan, Tiberius'ça çok tutulan, oldukça açık saçık düzyazıları ve şiirleri olan Yunanlı kadın.

Elpenor- Odysseus'un yol arkadaşlarından biri. Circe tarafından domuza dönüştürülen, büyüden kurtulup insan biçimine döndükten sonra ise çatıda uyurken düşüp ölen dostu.

Elysium - Büyük adamlarla kahramanların öldükten sonra gittikleri yer, tek tanrılı dinlerdeki cennetin çoktanrılı dinlerdeki karşılığı.

Emerita - Hispania'nın Lusitania eyaletinde (bugünkü Portekiz) bir kent; bugünkü Merida.

Encolpos - A. Pudens'in genç kölesi.

Endymion - Ay tanrıçası Selene ile Caria'da Latmos dağında sevиştikten sonra sonsuz uykuya dalan güzeller güzeli çoban.

Quintus Ennius - (İÖ 239 - 169) Romalı tragedya, komedya, yergi, destan ozanı.

Entellus - Domitianus'un yazmanı.

Enyo - Bellona'nın Latinlerdeki karşılığı; 'savaş' yerine kullanılır.

Ephesos - Asia Minor'un batısında bir kent; bugünkü Efes.

Erigone - İcarus ile Athena'nın kızı. Babasının ölümüne duyduğu acıyla kendini asmış, karşılığında gökyüzüne çıkarak Virgo burcu, köpeği Macra da Proclyn ya da Antecanis burcu olmuş.

Eros - Bir hekim.

Erotion - Martialis'in çocuk kölesi.

Erymanthus - Arcadia'da Hercules'in canavar yabandomuzunu öldürdüğü dağ; bugünkü Xiria.

Erythrae - İndia'da bir kent.

Erythraeum mare - Kızıldeniz.

Erythraeus (dens) - Fildişi.

Eryx - Venus'un oğlu, Sicilya kralı. Hercules'i zırhlı eldiven dövüşüne kışkırtmış, onun eliyle ölmüş, geleneğe göre Eryx dağına gömülmüş.

Esquiliae - Roma'da Esquilinus mons üzerine kurulmuş semt.

Etruria - İtalya'nın bir bölgesi; bugünkü Toscana.

Etruscus - bk. Claudius.

Euboea - Ege denizinde bir ada; bugünkü Negrepont.

Euclides - Kimliği belli değil (V, 35).

Euctus - Kimliği belli değil (VIII, 6; XI, 28).

Euganei - Venetia bölgesinin ilk halkı.

Euhadne - Thebae'ye karşı dövüşen yedi komutandan Capaneus'un yakıldığı ateşe kendini atan karısı.
Eulogus - Kimliği belli değil (VI, 8).
Euphemus - Domitianus'un saray yöneticisi.
Europa - Avrupa (V, 74).
Europe (Europa) - Iuppiter'in boğa kılığına girerek Girit adasına kaçırdığı, Iuno'nun kıskançlıktan kısrak biçimine dönüştürdüğü kız (Spect. 16b; XIV, 180). Mars alanı ya da Europe sütunlu yolu (II, 14; 15; III, 20).
Eurotas - Laconia'da bir ırmak.
Eurydice - Orpheus'un karısı.
Eurystheus - Mycenae kralı, Iuno'nun buyruğuyla Hercules'e on iki işi yükleyen kişi.
Eutrapelus - Kimliği belli değil (VII, 83).
Euthychos - Castricus'un genç kölesi.

F

Fabianus - Kimliği belli değil (III, 36; IV, 5; 24; XII, 83).
Fabius - bk. Quintilianus.
Fabius - Kimliği belli değil (VII, 66; VIII, 43; IX, 8).
Fabius'lar - Eski bir Roma ailesi.
C. Fabricius Luscinus - İÖ 282 ve 278 yılları konsülü, sağlam kişiliği ve azla yetinmeyi bilen eski Romalı simgesi.
Fabricius - Birinci bölük komutanı (I, 93).
Fabulla ya da Labulla - Kimliği belli değil.
Fabillinus - Kimliği belli değil (XII, 51).
Fabullus - Kimliği belli değil.
Faenius Telesphorus - Antulla'nın babası, Faustinus'un komşusu.
Falernum (vinum) - Campania bölgesinin ünlü şarabı.
Falerii - Etruria bölgesinde bir kent; bugün Civita Castellana dolaylarındaki ören yeri.
Fama - Ün (tanrıçası).
Fannius Caepio - Augustus'a karşı tertibe girişmekten tutuklanmış ve kendini öldürmüştür.
Fannius - Bir hekim (X, 56).
Fata = Parcae - Yazgı tanrıçaları.
Faunus - Sürülerin ve ürünün bereket tanrısı, Pan'la karıştırılmıştır.
Faustinus - Martialis'in Tarracina'da, Tibur'da, Baiae'de evleri olan varsıl ozan dostu.
Faustus - Yunak yöneticisi.
Faustus - Kimliği belli değil (XI, 64).

Faventinus - Bir tefeci (II, 74).
Fescennia - Kimliği belli değil (I, 87).
Festus - İmparator Domitianus'un, yüzündeki onulmaz sayrılıktan ölen bir dostu (I, 71).
Ficeliae - mons Quirinalis üzerindeki semt.
Fidenae - Tiber ırmağı ile Anio arasında sarp bir dağ üzerinde eski bir Sabin kenti.
Fidentinus - Bir yapıt hırsızı (I. 29; 39; 53; 72).
Flaccus - Martialis'in varsıl koruyucularından biri.
Flacilla - Martialis'in annesi olmalı.
circus Flaminius - Mars alanının güneyinde, Tiber ırmağı kıyısındaki gösteri alanı.
Flavius - Martialis'in bir dostu (X, 104).
Flavus - Martialis'in bir dostu.
Flora - Onuruna 28 Nisanda alabildiğine açık saçık eğlenceli oyunlar, şenlikler düzenlenen Çiçek tanrıçası.
Formiae - Latium'da sinus Caetanus'un yanı başında bir kent.
Fortuna - Domitianus'un bir Sarmatia seferi dönüşünde yapılan Talih tanrıçası tapınağı.
Fortunatus - Kimliği belli değil.
Forum Cornelii - Bugünkü İmola.
Forum Palladium - Pallas yontusundan dolayı bu ad verilmişti; Forum Transitorium (Argiletum semtine geçildiği için) da denirdi; sonraları Forum Nervae adını almıştır.
Forum Romanum sive vetus - Roma Forumu ya da Eski Forum.
Frontinus, Sextus Iulius - Çeşitli yapıtları olan yazar; 98 yılında ikinci kez konsül olmuştur, Martialis'in koruyucusu.
Fronto - Martialis'in babası.
Fronto - Stoacı filozof (XIV, 106).
Titus Catius (Caesius) Fronto - 96 yılı konsülü, zamanında eli kalem tutanların çok varsıl koruyucusu olabilir.
Fucinus (lacus) - Bugünkü Celano gölü.
Fuficulenus - Bir tefeci (II, 74).
Fulvia - Marcus Antonius'un karısı (XI, 20).
Fundi - Latium'da Tarracina ile Formiae arasında bir deniz kıyısı kenti; bugünkü Fondi.
Furiae - Üç simgesi tanrıçalar.
Furius - Kimliği belli değil (VI. 17).
Cornelius Fuscus - Domitianus zamanında katıldığı Dac seferinde ölen kişi (VI, 76).
Fuscus - Bir savunman (VII, 28).

G

Gabba (Galba) - İmparator Augustus'un saray soytarısı.
Gabinia - Kimliği belli değil (VII, 57).
Gades - Baetis'te bir kent; bugünkü Cadix.
Gaditanus - Kimliği belli değil (X, 102).
Gnaeus Cornelius Lentulus Gaetilicus - Caligula'nın öldürttüğü ozan, epigram yazarı.
Gaetulia - Afrika'nın kuzeybatısında bir yöre.
Gaius - Kimliği belli değil (II, 30; VI 14; IX, 92; X, 17).
Galaesus - Tarentum kenti yakınında bir ırmak; bugünkü Galaso (II, 43; IV, 28; V, 37; VIII, 28; XII, 63).
Galaesus - Bir eşcinsel (XI, 22).
Galatea - Deniz tanrıçası, Nereus kızı (Spect., 28).
Galatea - Bir çoban kızı (Verg., Buc. I, 30; III, 64) (Mart., Epigr. VIII, 55).
Galla - Kimliği belli değil (II, 25; 34; III, 51; 54; 90; IV, 38; 58; VII, 18; 58; IX, 4; 37; 78; X, 75; 95; XI, 19).
Gallaecia (Callaecia) - İspanya'nın kuzeybatısındaki eyalet; bugünkü le Galice.
Gallia - Gallia, Gallia Transalpina sive ulterior; Gallia Cisalpina sive citerior; bugünkü Fransa.
Gallicus - Kimliği belli değil (VIII, 22; 76).
Gaius Cornelius Gallus - İÖ I. yüzyıl elegeia ozanı.
Gallus - Cybele'nin din adamı (II, 45; III, 73; 81; V, 41; VII, 95; VIII, 75; XIV, 204).
Gallus - bk. Munatius.
Gallus - Martialis'in koruyucusu (I, 108).
Gallus - Kimliği belli değil (II, 47; 56-; III, 27-; IV, 16-; VII, 55-; XII, 47).
Gallus - Cybele rahibi.
Ganges - Hindia'da bir ırmak; bugünkü Ganj ırmağı.
Ganymedes - Troia kralı Tros'un oğlu; İuppiter'in kartalı tarafından kaçırılmış, tanrılara içki dağıtma görevi onun yerine Hebe'ye verilmiş.
Gargilianus - Kimliği belli değil (III, 30; 74; IV, 56-; VII, 65; VIII, 13).
Gargilius - Kimliği belli değil (III, 96).
Garricus - Kimliği belli değil ((IX, 48; XI, 105).
Gavius - bk. Apicius.
Gaurus - Kimliği belli değil (II, 89; IV, 67; V, 82; VIII, 27; IX, 50).
Gellia - Kimliği belli değil (I, 33; III, 55- ; IV, 20; V, 17; 29; VI, 90; VIII, 81).
Gellianus - Kimliği belli değil (VI, 66).
Gellius - Kimliği belli değil (IX, 46; 80).
Gemellus - Kimliği belli değil (I, 10).
Germania - Bugünkü Almanya.

Germanicus - İmparator Domitianus'un onur sanı.
Geryonos - Hercules'in yere serdiği üç başlı canavar çoban (V, 49; 65).
Getae - Tuna ırmağı üzerine yerleşmiş halk.
Gigantes - Toprak Ananın oğulları, Devler.
Glaphyra - Kimliği belli değil (XI, 20).
Glaphyrus - Bir müzikçi (IV, 5).
Glaucia - Atedius Melior'un genç azatlısı (VI, 28; 29).
Glaucus - Kendi altın silahlarını Diomedes'in tunç silahlarıyla değiş tokuş eden Homeros kahramanı (IX, 94).
Glycera - Menander'in sevgilisi (I, 20).
Glycera- Kimliği belli değil (VI, 40; XI, 40).
Glyptus - Kimliği belli değil (II, 45).
Gnidus - bk. Cnidus.
Gnossus (Gnosus, Gnossos) - Girit adasında Minos'un eski oturma yeri.
Gongylion - Kimliği belli değil (III, 84).
Gorgon - Phorcus'un üç kızından biri: Medusa.
Ti. Sempronius Gracchus - Cornelia'nın kocası, halk temsilcileri Tiberius ile Gaius'un babası.
Graecia - Bugünkü Yunanistan.
Grattius - Toprak kap sanatçısı.
Gryllus - Yunakı yeri.

H

Haemus - Trakya'da bir dağ (Spect., III, 3).
Hannibal - Ünlü Kartacalı komutan.
Harpyia - Yaygın biçimiyle: **Harpyae**: Kapıp kaçan kuşlar.
Hebe - Hercules'in karısı, Gençlik tanrıçası.
Hecabe (Hecuba) - Troia kralı Priamus'un karısı, kocadığında köpeğe dönüşmüş.
Hector - Priamus'un Achilles tarafından öldürülen oğlu.
Hedylus - Kimliği belli değil (I, 46; IV, 52; IX, 57).
Helene, Helena - Leda ile İuppiter'in kızı, Castor, Polluks ve Clytaemnestra'nın kız kardeşi, Paris'in kaçırmasıyla Troia savaşına neden olan kadın.
Helios Kızları - Güneş Tanrı ile Clymene'nin kızları, Phaethon'un kız kardeşleri.
Helicaon - Antenor'un oğlu, Patavium kentinin kurucusu.
Helice - İuppiter'in sevdiğini Hera'nın kıskançlıktan dişi ayıya çevirmesi üzerine, gökyüzünde Callisto ile Büyükayı burcuna dönüştürdüğü kız (IV, 3).
Helicon - Bocotia'da Apollo'ya ve esin perilerine ayrılmış kutsal dağ.
Helius - Ünlü kılıç oyuncusu.

Helle - Athamas ile Nephele'nin kızı, Phrixus'un kız kardeşi.
Heras - Bir hekim (VI, 78).
Hercules - Iuppiter'le Alcmene'nin on iki güç işi başarmakla ünlü oğlu.
Herculeum astrum - Aslan burcu.
Hermaphroditus - Hermes ile Aphrodite'nin oğlu, Atlas'ın torununun çocuğu. Halicarnassus yakınında Salmacis çeşmesi perisinin ondan sevgisine karşılık görmemesi üzerine, ikisini birleştirmesi yakarısını tanrılar iki bedeni teke indirerek yerine getirmiş.
Hermes (Mercurius) - Bir tanrı. Zeus'un habercisi.
Hermes - Çok ünlü kılıç oyuncusu (V, 24).
Hermes - Bir hekim (X, 56).
Hermione - Kimliği belli değil (III, 11).
Hermocrates - Bir hekim (VI, 53).
Hermogenes - Bir aşırma hastası (XII, 28).
Hermus - Asia Minor'da İzmir körfezine dökülen ırmak; bugünkü Gediz.
Herodes - Bir hekim (IX, 96).
Hersilia - Romulus'un karısı.
Hesione - Troia kralı Laomedon'un kızı, Priamus'un kız kardeşi, tanrı sözü uyarınca bir kaya üzerinde yaşamaya bırakılmışken, Hercules'çe deniz canavarı öldürülerek tutsaklıktan kurtarılmış.
Hesperia - Hesperus (batı) kelimesinden yola çıkarak İspanya'ya verilen ad.
Hesperus - Aurora ile Atlas'ın yıldıza dönüşen oğlu. Akşam yıldızı. Batı.
Hiberia - Bugünkü İspanya.
Hierus - İkiz kardeşi Asylus'la birlikte Tiberius Claudius Livianus'un kölesi (IX, 103).
Hilarus - Bir kâhya (VI, 73).
Hippocrates - Bir hekim (IX, 94).
Hippodame - Domitia Caballina adlı bir kadındır ya da ata binen kadın anlamıyla cinsellik çağrışımı söz konusudur (IV, 31).
Hippolytus - Theseus ile Amazon Hippolyta'nın oğlu (III, 68).
Hirpinus - Ünlü oyun alanı atı (III, 63).
Hispania - Bugünkü İspanya yarımadası.
Hister - bk. 'İster'
Homerus - Ünlü Yunanlı destan ozanı. Homeros
Horatius kardeşler - Alba'lı üçüz Curatius'ları yenen üçüzler (III, 47).
Horatius - Horatius kardeşlerin babası (IX, 41).
Quintus Horatius Flaccus - İÖ 1. yüzyılda yaşamış ünlü Latin ozanı
Horatius - Kimliği belli değil (IV, 2).
Hormus - Kimliği belli değil (II, 15).
Hyacinthus - Sparta kralı Amyclas'ın oğlu.
Hyacinthus - Genç bir köle (VIII, 63).
Hyantes - Boeotia halkı, Boeotia'lılar.

Hybla - Sicilya'da kokulu çiçekleriyle, arısıyla, balıyla ünlü dağ.
Hydra - Lerna su yılanı.
Hygia - Aesculapius'un kızı, Sağlık tanrıçası.
Hyginus - Bir hekim (X, 56).
Hylas - Hercules'in arkadaşı. Argos gemicileri arasında Cochis'e Altın Postu arama yolunda, Mysia'da su bulmak için pınar ararken, güzelliğine vurulan perilerince alıkonmak istenen delikanlı.
Hylas - Kimliği belli değil (VIII, 9; XI, 28).
Hyllus - Genç bir köle (II, 60 ; IV, 7 ; IX, 25).
Hyllus - Bir eşcinsel (II, 51).
Hymenaeus - Düğün tanrısı.
Hymettus - Attica yarımadasında balıyla ünlü dağ.
Hyperbor (Hyperborei) - En kuzeyde oturan söylenceşel halk.
Hypnus - Genç bir köle (XI, 36).
Hypnus - Bir eşcinsel (XII, 75).
Hyrcania - Asya'da Media, Parthiea ile Hazar denizi arasındaki ülke.

İ

İaniculum - Roma'da Tiber ırmağının doğu kıyısında bir tepe.
İanthis - L. Arruntius Stella'nın karısı.
İanus - Latium'un iki değişik yöne bakan iki yüzü olan tanrısı.
İas - Bir yosma (gerçek ya da takma ad) (I, 34).
İberia (Hiberia) - Hispania; bugünkü İspanya.
İda - Mysia'da Ganymedes'in kaçırılmasıyla, Paris'in güzellik ecesi seçiminde hakemliğiyle, Cybele tapınımıyla ünlü dağ
İda - Bir yosma (gerçek yada takma ad) (I, 71).
İdumaea - Palaestina'da Iudaea ile Arabia Petraea'nın sınırında, hurma ağaçlarıyla ünlü yöre.
İlia - Alba kralı Numitor'un kızı, Mars'tan gebe kaldığı Remus ile Romulus'un annesi, Rhea Silvia.
İlias - Homerus'un destanı (XIV, 184).
İlion, İlium - Troas bölgesinin başkenti: Troia.
İnachus - Oceanus ile Thetis'in oğlu, Phoroneus ile Io'nun babası, ilk Argos kralı.
İncitatus - Circus'un ünlü arabacısı (X, 76; XI, 1).
İndia - Asya anakarasında fildişiyle ve çok zengin değerli taşlarıyla ünlü en büyük ülke; bugünkü Hindistan.
İnstantius Rufus - Hispania Baetica prokonsülü, Martialis'in bir dostu ve koruyucusu.
Io - İnachus'un kızı, Iuppiter'in sevdiği, Iuno'nun kıskançlıktan peşini bırakmaması üzerine düveye dönüştürdüğü kız.

İollas - Kimliği belli değil (XI, 41).
İonia - Asia Minor'da Caria ile Acolia arasındaki bölge.
İris - Thaumas ile Electra'nın kızı, tanrılardan tanrılara, tanrılardan insanlara iletişimi sağlar; gökkuşağı tanrıçası.
İrus - Odysseus'un öldürdüğü İthaca'lı dilenci.
İsis - Tanrı Osiris'in karısı, her şeyi yaratan ve besleyen, simgesi inek ya da inek boynuzları olan Mısır tanrıçası. Yunanlılarca İo'yla, Mısırlılarca Demeter'le özdeşleştirilmiştir. Tapınım ve törenlerinde gizlilik ve edebe aykırılık vardır. Din adamları ve çömezleri keten giysili ve tanrıça peçelidir.
İsmara - Trakya'da bir dağ.
İssa - Enik, dişi köpek (I, 100).
İster - Aşağı Tuna.
İstria - Hadria denizinin doğusundaki yöre.
İtalia - Bugünkü İtalya yarımadası.
İthaca, İthace - İonia denizinde bir ada, Odysseus'un memleketi.
İtys - Tereus ile Progne'nin oğlu. Tereus'un baldızı Philomela'nın ırzına geçmesi üzerine, iki kız kardeş birlikte onu öldürmüş, babasının önüne yemek olarak çıkarmış.
İudaea - Palaestina citerior'un güney kesimi, Palaestina.
İulia - Caesar'ın kızı ve Pompeius'un karısı (XI, 104).
İulia - İmparator Titus'un kızı, Domitianus'un sevgilisi (VI, 3; 13; IX, 1).
İulianus - Kimliği belli değil (III, 25).
İulius - bk. Caesar, Frontinus, Modestus.
İulius Cerealis - Destan ve çoban şiiri ozanı.
C. Iulius Proculus - Martialis'in dostu ve koruyucusu (I, 79; XI, 36).
Iulius Rufus - Martialis'in dostu (X, 99).
L. Iulius - Martialis'in dostu (I, 107).
İulus - Aeneas'ın oğlu (VI, 3).
İunius - bk. Brutus, İuvenalis, Mauricus.
İuno - İuppiter'in karısı ve kız kardeşi.
İulus - Aeneas'ın oğlu = Caesareus
İuppiter - Saturnus'un oğlu, tanrıların ve insanların tanrısı.
İustina - Kimliği belli değil (I, 71).
İustinus - Kimliği belli değil (XI, 65).
İuvatus - Martialis'in dostu (XII, 24).
D. İunius İuvenalis - (c. 55 - 135) Romalı yergi ozan.
İxion - İuppiter tarafından durmadan dönen bir çarka bağlanmaya mahkûm edilmiş Lapith kralı.

L

Laberius - Kimliği belli değil (VI, 14).
Labicum - Latium'da, Tusculum ile Praeneste arasında bir kent.
Labienus - Kimliği belli değil (II, 62; V, 49; VII, 66; XII, 16; 33).
Labulla - Kimliği belli değil (IV, 9; XII, 93).
Labullus - Kimliği belli değil (XI, 24; XII, 36).
Labyrtas - Genç bir köle (VII, 87).
Lacaena - Leda (IX, 103).
Lacedaemon - Peloponnezos yarımadasında bir kent: Sparta.
Lachesis - Üç Yazgı tanrıçasından yaşam ipliğini eğireni.
Lacones - Castor ile Polluks.
Laconia - Peloponnesos yarımadasının güney kesimi.
Ladas - İskender zamanında yaşamış ünlü bir koşucu ya da özdeş adlı başka biri.
Ladon - Arcadia'da Apollon'un kutsal ırmağı.
Laecania - Kimliği belli değil (V, 43; VII, 35).
Laelia - Kimliği belli değil (V, 75 ; X, 68 ; XII, 23).
Laelius - Kimliği belli değil (I, 91).
Laertes - Odysseus'un babası (X, 67).
Laetilianus - bk. Caecilianus.
Laetinus - (Tokat atan) mimos oyuncusu (III, 43; XII, 17).
Laetoria - Kimliği belli değil (III, 43; XII, 17).
Laetorius - Varsıl kimliğini belirtmekte kullanılan özel ad (XII, 29).
Laevia - Kimliği belli değil (I, 71).
Laevina - Kimliği belli değil (I, 62).
Laevinus - Kimliği belli değil (VI, 9).
Lageus - Lagos'lu, 1. Ptolemaeus'un babası (X, 26).
Lagus - Mısır kralı Ptolemaeus Soter'in babası.
Lais - Corinthus'lu ünlü yosma (X, 68:- XI, 104).
Lais - Kimliği belli değil (III, 11).
Lalage - Kimliği belli değil (II, 66).
Laletania - Hispania Tarraconensis'te bir yöre.
Lampsacum (Lampsacus) - Mysia bölgesinde Priapus tapınımıyla bilinen kent; bugünkü Lapseki.
Langon - Bir çocuk (IX, 50).
Laomedon - Troia kralı Priamus'un babası.
Laphitae - Thessalia'da Olympos ve Pelion dağı dolaylarında oturan halk. Kral Pirithous ile Hippodame'nin düğününde Lapith'ler ile Atadamlar arasında Mars'ın kışkırtmasıyla korkunç bir kavga çıkmış, çok yakın arkadaşı Theseus'la birlikte Atadamların yarısından çoğunu öldürmüş.
Lares - Evin koruyucu tanrıları, ölmüş ataların ruhları.

Laronia - Kimliği belli değil (II, 32).
Latinus - Mimos yazarı ve oyuncusu.
Latium - İtalya yarımadasının ortalarında batıya düşen bölge.
Latona - Apollo ile Diana'nın annesi.
Lattara - Kimliği belli değil (XI, 47).
Laurentum - Latium'da Ostia ile Lavinium arasındaki kent.
Laureolus - Hırsızlığıyla ün salmış, yakalanıp çarmıha gerilmiş, sonra da hayvanların önüne atılmış. Caligula zamanındaki mimos yazarı Catullus'un bir kahramanı.
Laurus - Kimliği belli değil (II, 64; X, 86).
Lausus - Martialis'i yerden yere vuran kentlisi (VII, 81; 87; 88).
Leander (Leandrus) - Sevgilisi Sestos'lu Hero ile buluşmak için her gece Çanakkale Boğazı'nı yüzerek geçen, son geçişinde dalgalara yenilerek ölen Abydos'lu delikanlı.
Leda - Tyndarus'un karısı; Iuppiter'in baştan çıkarmak için kuğuya dönüştüğü, sevişme ürünü iki yumurtanın birinden çıkan Castor ile Polluks, öbüründen çıkan Helena ile Clytaemnestra'nın annesi (I, 36; 53; IV, 25; 55; V, 35; 38; VII, 24; VIII, 21; 28; 33; IX, 103; XIV, 156; 175).
Leda - Ayaktakımı yosması (III, 82; IV, 4; XI, 61).
Leda - Kimliği belli değil (II, 63; XI, 71).
Leitus - Gösterileri yöneten ve izleyicilerin yerlerini denetleyen kişi.
Lemnos - Söylenceye göre, Ege denizinde Vulcanus'un yetiştiği ada.
Lerna - Argolis'te bir kent, bir ırmak, bir bataklık; Hercules'in yüz başlı Lerna yılanını bir vuruşta öldürdüğü yer.
Lesbia - Catullus'un şiirlerinde sevgilisi Clodia'ya verdiği ad.
Lesbia - Kimliği belli değil (I, 34; II, 50; V, 68; VI, 23; X, 39:- XI, 62).
Lethe - Yeraltı ırmağı.
Leucones - Bir Gallia halkı.
Liber - Martialis'in dostu (VIII, 77; IX, 72).
Libitina - Ölüler tanrıçası.
Liburnia - İllyria'da İstria ile Dalmatia arasındaki eyalet.
Libya - Afrika'nın kuzey kesimi.
Lichas - Hercules'in işçisi (IX, 65).
Licinianus - Martialis'in kentlisi büyük bir savunman (I, 49; 61).
L. Licinius Sura - Martialis'in Hispania Tarraconensis kökenli, üç kez konsül olan güçlü dostu.
Licinius - bk. Crassus.
Licinus - Gallia'lı eski bir tutuklu; Caesar'ın azat ettiği kişi. Augustus çağında varsıl biri olarak etkilidir. Gallia yöneticisi olmuştur. Via Salaria üzerinde dillere destan mermer bir gömütü vardır.
Licinus - Kimliği belli değil (II, 32).
Ligeia - Kimliği belli değil (X, 90; XII, 7).

Liguria - İtalya yarımadasında bir bölge.
Ligurinus - Kimliği belli değil (III, 44; 45; 50).
Ligurra - Kukla (XII, 61).
Lingones - Gallia Celtica'nın ilkel bir halkı.
Linos - Apollo ile esin perisi Terpsichore'nin oğlu, ünlü müzikçi ve şarkıcı, Orpheus'un ve Hercules'in öğretmeni, Hercules'in lyra'sını vurması sonucu ölmüş.
Linus - Kimliği belli değil (I, 75; II, 38; 54; IV, 66; VII, 10; 95; XI, 25; XII, 49).
Liris - Campania ile Latium arasındaki ırmak; bugün yukarı kesimi Liri, aşağı kesimi Garigliano.
Titus Livius - İÖ I. yüzyılda yaşamış ünlü Latin tarih yazarı.
Luca - Etruria'da bir kent; bugünkü Lucca (I, 2).
Lucania - İtalya'nın güneyinde bir bölge.
M. Annaeus Lucanus - Nero zamanında yaşamış bir Latin ozanı, Pharsalia'nın yazarı.
C. Domitius Afer Titius Marcellus Curvius Lucanus - Cn. Domitius Curvius'un kardeşi, ikisi birbiriyle sevecenlikte yarışırmış.
Gaius Lucillus - Roma satira'sının yaratıcısı İÖ I. yüzyıl ozanı (XI, 90; XII, 94).
Lucina - Doğumu gözeten Diana Lucina.
Lucius - Bir atlı (V, 14).
Lucius Licinianus - Martialis'in dostu ve kentlisi bir savunman.
Lucretia - Tarquinius Collatinus'un karısı; oğlu son Roma kralı Tarquinius Superbus tarafından aşağılanınca, kendini öldürmüştür.
Lucrinus (lacus) - Campania kıyılarında, Puteoli körfezi yakınında, bol istiridyesiyle ünlü küçük göl.
Luna - Ay tanrıçası
Luna - Etruria'da bir kent ve Roma yerleşmesi (XIII, 30).
Lupercus - Kimliği belli değil (I, 117; III, 75; IV, 28; VII, 83; IX, 87; XI, 40; XII, 47).
Lupus - Yunak yöneticisi (I, 59; II, 14).
Lupus - Martialis'in bir dostu (X, 48).
Lupus - Kimliği belli değil (V, 56; VI, 79; VII, 10; 55; IX, 2; XI, 55; 108).
Lyaeus - Bacchus'un adlarından biri.
Lycambes - Archilochus'un güzel kızı Neobule'yi istememesi üzerine, acı yergilerine dayanamayıp kendini asan Thebac'lı.
Lycas - Kimliği belli değil (I, 71).
Lycisca - Kimliği belli değil (gerçek ya da takma ad) (IV, 17).
Lycoris - Cornelius Gallus'un, sevgilisi Volumnia'ya şiirlerinde verdiği ad.
Lycoris - Kimliği belli değil (I, 72; 102; III, 39; IV, 24; 62; VI, 40; VII, 13).
Lyde - Kimliği belli değil (I, 71).
Lydia - Kimliği belli değil (XI, 21; 102).
Lydia - Bir dişi köpek (XI, 69).

Lydia - Asia Minor'un batısında yer alan Lydia yöresinin ecesi (IX, 65).
Lygdus - Bir eşcinsel (II, 39; XI, 73; XII, 71).
Lygdus - Bir çoban (XI, 41).
Lyris - Bir yosma (II, 73).
Lysippus - Büyük İskender'in çağdaşı ünlü yontucu (IX, 43; 44).

M

Aemilius Macer - Martialis'in öncc Hispania, sonra Dalmatia yöneticisi olan dost (X, 78).
Macer - Yol sorumlusu, Via Appia'dan sorumlu görevli (X, 18).
Baebus Macer - 103 vc 104 yılı konsülü.
Macer - Bactis prokonsülü (XII, 98).
Macer - Kimliği belli değil (V, 21; VIII, 5).
Machaon - Hekimlerin tanrısı, Aesculapius'un oğlu, Atadam Chiron'un yetiştirdiği, Troia kuşatmasında Yunan ordusundaki hekim.
C. Cilnius Maecenas - Soylu bir Etrüsk ailesi üyesi, Romalı atlı, Augustus'un dostu; yazarların, ozanların, özellikle de Vergilius ile Horatius'un koruyucusu.
Maenades - Cybele'nin rahibeleri (XI, 84).
Maenalius (aper) - Arcadia yabandomuzu (Spect. 27; V, 65).
Maeonia - Asia Minor'da bir bölge: Lydia.
Maevius (Mevius) - Kimliği belli değil (X, 76; XI, 46).
Magnus - bk. Pompeius.
Magulla - Kimliği belli değil.
Malchio - Mimos oyuncusu olmalı, kaba saba varsılın kimliği (III, 82).
Malisianus - Kimliği belli değil (IV, 6).
Mamercus - Kimliği belli değil (II, 68; V, 28).
Mamurianus - Kimliği belli değil (I, 92).
Mamurra - Kimliği belli değil (IX, 59; X, 4).
Mancinus - Kimliği belli değil (I, 43; IV, 37; 61).
Mandatus - Amfitiyatroda perde çekme-indirme işlerinin yöneticisi (XIV, 29).
Manes - Ölülerin ruhları, ruhlar dünyası, yeraltı dünyası.
Manius - Martialis'in eski bir dostu (X, 13).
Manius - Kimliği belli değil (XI, 20).
Manlius - Hispania'da bir çiftçi ((IV, 55).
Manneia - Kimliği belli değil (I, 83).
Mantua - İtalya'da Po ırmağı üzerinde bir kent, Vergilius'un doğum yeri; bugünkü Mantova.
Marathon - Attica yarımadasında Miltiades'in Persleri yendiği ova.
Marcella - Martialis'in koruyucu kentlisi kadın.

Marcellinus - Dacia seferine katılan, Martialis'in çok sevdiği bir dostu.
M. Claudius Marcellus - Augustus'un yeğeni, Caesar zamanında yapımına başlanan tiyatroyu Augustus tamamlatarak onun adını vermiştir.
Marcianus - Kimliği belli değil (VI, 70).
Quintus Marcius Rex - İÖ 144 yılında kendi adıyla anılan serinliği ve sağlıklı oluşuyla ünlü suyu (Aqua Marcia) uzun bir kemerle Roma'ya getiren praetor (VI, 42;-IX, 18;-XI, 96).
Marcus - bk. M. Antonius Primus.
Marcus - Kimliği belli değil (VI, 11).
Mareotae - Lybia Marcotis'te oturanlar.
Mareotis - Aşağı Mısır'da bir kent; bugünkü Mariout.
Marianus - Kimliği belli değil ((II, 3l; V, 61; VI, 63).
Marica - Liris ırmağı yakınında, Minturnae dolaylarının su perisi.
Marinus - Kimliği belli değil (X, 83).
Gaius Marius - (İÖ 157 - 86) Atlılar sınıfından, Sulla'nın karşıtı, yedi kez konsüllük yapmış, halk sınıfının haklarını savunmakla ünlü devlet adamı (VI, 19).
Marius - Kimliği belli değil (I, 85; II, 76; III, 28; X, 19).
Maro - bk. Vergilius.
Maron - Kimliği belli değil (IV, 80; IX, 33; XI, 34; 67; XII, 90).
Maronilla - Kimliği belli değil (I, 10).
Marrius - Martialis'in dostu (X, 92).
Mars - Savaş tanrısı.
Marsi - Latium halkı.
Marsua - Marsyas'ın yontusu.
Domitius Marsus - Augustus çağında yaşamış bir epigram ozanı.
Marsyas - Apollo ile girdiği flüt yarışmasını kazanması üzerine, tanrının buyruğuyla derisi yüzülen satir. Roma'da yargıevine yakın pazaryerindeki yontusu, savunmanların ve sevgililerin buluşma yeri olmuştur.
İulius Martialis - Martialis'in büyük dostu ((IV, 64; V, 20; VI, 1; VII, 17; X, 47).
Marcus Valerius Martialis - İS I. yüzyıl Hispania kökenli Latin ozanı.
Marulla - Kimliği belli değil (VI, 39; X, 55).
Marullinus - Kimliği belli değil (IV, 70).
Marullus - Bir dalkavuk (V, 77).
Masclion - Bir atlet (V, 12).
Baebius Massa - 93 yılında devlet kasasını soymaktan hükümlü Baetis prokonsülü.
Massicus, Massia - Latium ile Campania arasında şarabıyla ünlü dağ.
Massilia - Gallia Narbonensis'te bir kent; bugünkü Marsilya.
Massyli - Numidia'da oturan bir oymak (VIII, 53; IX, 22; 71; X, 94; XIII, 37).
Massylus (serpens) - Hesperus kızlarının bahçesini bekleyen yılan.
Mater (Cybele) - Ana tanrıça.
Maternus - Martialis'in seçkin hukukçu kentlisi ve dostu.

Matho - Kimliği belli değil (IV, 79; VI, 33; VII, 10; 90; VIII, 42; X, 46; XI, 68).
Matrinia - Kimliği belli değil (III, 32).
Mattiacum - Germania'da bir kent, Catt'ların başkenti.
Iunius Mauricus - L. Iunius Arulenus Rusticus'un kardeşi, Nerva'nın ve Traianus'un gözdesi.
Mauritania - Kuzeybatı Afrika.
Maurusia - Yunanlıların Mauritania'ya verdiği ad (XII, 66).
Mausolus - Caria kralı, karısı Artemisia onun için Halicarnassus'ta anıt-gömüt (Mausoleum) yaptırmıştır.
Maximina - Kimliği belli değil (IV, 41).
Maximus - bk. Caesonius, Norbanus, Vibius.
Maximus - Kimliği belli değil (II, 18; III, 18).
Medea - Colchis kralının kızı, Iason'un karısı; kocasının kendisini aldatması üzerine, çocuklarını öldürmüş.
Medusa - Phorcus'un kızı, (kanatlı at) Pegasus'un annesi, yılan saçlı
Megale - Cybele'nin takma adı.
Megara - Creon'un kızı, Hercules'in karısı.
Melaenis - Martialis'in sevgilisi.
Melanthio - Kimliği belli değil (X, 67).
Meleager (Meleagros, Meleagrus) - Calydon kralının oğlu, Diana'nın kışkırtmasıyla ülkeyi çöle çeviren yabandomuzunu öldüren kişi.
Atedius Melior - Martialis'in varsıl dostu, koruyucusu.
Melpomene - Tragedyanın ve lirik şiirin esin perisi.
Gaius Memmius Regulus - 63 yılı konsülü.
Scaevus Memor - Turnus'un kardeşi, tragedya ozanı (XI, 79).
Memnon - Tithon ile Aurora'nın oğlu. Aethiopia kralı, Troia savaşı kahramanı.
Memphis - Mısır'da bir kent, başkent.
Menander - İÖ. IV. yüzyıl Yunanlı komedya ozanı.
Menapia - Gallia Belgica'da Mosa ile Schelda arasındaki yöre.
Menelaus - Atreus'un oğlu, Agamemnon'un kardeşi, Helena'nın kocası.
Menogenes - Kimliği belli değil (XII, 82).
Menophilus - Kimliği belli değil (VII, 82).
Mentor - İÖ I. yüzyılda yaşamış ünlü gümüş işlemecisi.
Mercurius - Iuppiter ile Maia'nın oğlu, Arcadia'da Cyllene dağında doğmuş; tanrıların ulağı, tecimenlerin tanrısı, yolların koruyucu tanrısı.
M. Valerius Messalla Corvinus - Romalı komutan, Augustus'un dostu, yazın adamı, yazın adamlarının, özellikle Tibullus'un koruyucusu.
Messana - Sicilya'da bir kent; bugünkü Messina.
Metamorphoses - Ovidius'un *Değişimler*'i.
Q. Caecilius Metellus Creticus - Girit adasını ele geçiren komutan (İÖ. 69 - 67).
Metilius - İnsan zehirleyen biri (IV, 43).
Metrophanes - Kimliği belli değil (XI, 90).

Metymna - Lesbos adasında bir kent; bugünkü Molyvos.
Mevius - bk. Maevius.
Mica (aurea) - Domitianus'un keyif evi.
Midas - Phrygia kralı, bakıcısı Silenus'tan dokunduğu her şeyin altına dönüşmesini istemiş.
Miletos - Kumaş boyasıyla ünlü bir İonia kenti.
Milichus - Kimliği belli değil (II, 63).
Minerva - Yunanlıların Athena'sıyla özdeşleştirilen bilgelik, us, el ve kafa ürünleri tanrıçası.
Minos - Girit kralı.
Misthyllus - Aşçı (I, 59).
Mithridates - Pontos kralı VI Mithridates (V, 76).
Mitylene - Lesbos adasının başkenti.
Modestus (İulius) - Bir dilci.
Molorchus - Nemea aslanını öldürmeye gittiğinde, Hercules'i konuk eden Cleonae'li yoksul çoban.
Molossi - Doğu Epirus halkı.
Molossus - Bir çoban köpeği (Spect., 30; XII, 1).
C. Mucius Cordus Scaevola - Porsenna'yı öldürmek üzere çadırına gelip de yakalanınca, sağ elini kızgın korda yakan, bu nedenle 'Scaevola' (solak) adını alan kişi.
Mulvius (pons) - Tiber ırmağı üzerinde bir köprü; bugünkü Molle ya da Mulvio köprüsü.
Munatius Gallus - Kimliği belli değil (X, 33, 1).
Munna - Kimliği belli değil (IX, 82; X, 36).
Murrine - Surrentine bölgesi toprak kapları.
Mussetius - Açıkgöz bir ozan (XII, 95).
Mutina - Gallia Cisalpina'da bir kent; bugünkü Modena.
Mycenae - Argolis'te bir kent.
Myos - Vazo işlemecisi.
Myrina - Mysia'da Apollo tapınağı bulunan bir kent: Sebastopolis.
Myrinus - Yabanıl hayvanlarla dövüşen kılıç oyuncusu (Spect., 20; XII, 28).
Myron - İÖ V. yüzyılda yaşamış ünlü yontucu ve vazo işlemecisi (IV, 39, VI, 92; VIII, 50).
Myrtale - Kimliği belli değil (V, 4).
Mys - Ünlü oymacı.

N

Naevia - Kimliği belli değil (I, 68; 106; II, 9; 26; III, 13).
Naevius Rufus - Kimliği belli değil.

Naevolus - Kimliği belli değil (I, 97; II, 46; III, 71; IV, 83).
Nais ve Naias - Çeşme ve ırmak perisi.
Nanneius - Kimliği belli değil (V. 14; XI, 61).
Narbo - Gallia Narbonensis'in başkenti.
Narnia - Bir Umbria kenti.
Nasica - Kimliği belli değil. Tiberius'un Augustus'a karşı tertiple suçlayıp tutuklattığı Fannius Caepio, (Suet., Aug., 19 ve Tib., 8) (II, 79; XI, 28).
Nasidianus - Kimliği belli değil (VII, 54).
Naso - bk. Ovidius.
Nasta - Bir kölc (IX, 87).
Natta - Kimliği belli değil (XI, 72).
Nausicaa - Fenike kralı Alcinous'un kazaya uğrayan Odysseus'la ilgilenen kızı (XII, 31).
Neapolis - İtalya'da bir kıyı kenti; bugünkü Napoli (V, 78).
Nemea (Nemee) - Argos'ta bir kent ve bir orman.
Nemea aslanı - Herculcs'in öldürdüğü aslan.
Nemeaum monstrum - Aslan burcu.
Nemesis - Tibullus'un, sevgilisine şiirlerinde verdiği ad.
Nepos - Martialis'in komşusu ve dostu (VI, 27; X, 48; XIII, 124).
Nereus - Deniz tanrısı (Spect., 26; 28; IV, 57; X, 90).
Nero - İmparator Nero.
Nero Domitianus - İmparator Domitianus.
Marcus Cocceius Nerva - Domitianus'un ardılı, 96-98 yılları Roma imparatoru.
Nessus - Herculcs'in öldürdüğü Atadam.
Nestor - Pylos kralı, Troia kuşatmasındaki kahramanlardan biri. Bilgeliği ve güzel konuşmasıyla ün salmış, çok uzun yaşamış.
Nestor - Kimliği belli değil (III, 28; XI, 32).
Niceros - Güzel koku satıcısı (V, 55; X, 38; XII, 65).
Nigrina - Antistius Rusticus'un karısı (IV, 75; X, 38).
Nilus- Mısır'ın ırmağı, bugünkü Nil ırmağı.
Ninus - Bir atlet (V, 12).
Niobe (Nioba) - Tantalus'un kızı, Amphion'un karısı. Yedisi kız, yedisi oğlan on dört çocuğunu Diana ile Apollo'nun öldürmesi üzerine, ağlaya ağlaya taş kesilmiş, söylenceye göre İda dağındaki (Kazdağı) ağlayan kayaya dönüşmüş.
Nomas - Afrika'nın kuzeyinde bir ülke: Numidia.
Nomentum - Roma yakınında, şaraplarıyla ünlü bir Latium kenti; bugünkü Mentana.
Norbana - Carpus'un karısı.
L. Appius Norbanus ya da Lappius Maximus Norbanus - Aşağı Germania önder yardımcısı.

Noricum - Tuna ırmağının güneyinde, Rhaetia ile Pannonia arasındaki demiriyle ünlü ülke.

Notus - Güney yeli; bizdeki adı, lodos.

Novius Terentianus - Martialis'in dostu (I, 86).

Novum templum - Capitolium'un karşısında, Palatium yamacındaki, Nero zamanında yanan, Domitianus'un yeniden yaptırdığı tanrılaşmış Augustus tapınağı; Templum Divi Augusti adıyla da anılırdı.

Numa Pompilius - Roma'nın ikinci kralı, söylenceye göre geceleyin bir mağarada su perisi Egeria'yla buluşup onun sözlerini dinleyerek Romalıların yasalarını düzenlermiş. Bilgelik ve dini bütünlükte simge kişi. (III, 62; VI, 47; IX, 27; X, 10; 35; 39; 44; 76; XI, 5; 15; 104; XII, 3; 62).

Numa - Kimliği belli değil (X, 52; 97).

Numidia - Afrika'nın kuzeyinde bir ülke.

Nursia - Yuvarlak bayırturpuyla ünlü bir Sabin kenti.

Nutha - Hispania'da bir ırmak (I, 49).

Nympha - Su (deniz, ırmak, göl, pınar), dağ, mağara, koyak, kutsal koru, orman, ağaç perisi.

Nysa (Nyssa) - İndia'da Bacchus'un çocukluğunu geçirdiği kent.

O

Oceanus - Atlas Okyanusu (VI, 34; X, 37; 44).

Oceanus - Kamu gösterilerinde izleyicilerin yerlerini denetimi altında tutan kişi (III, 95; V, 23; 27; VI, 9).

Odrusae (Odrysae) - Trakya'da Hebrus ırmağı üzerinde yaşayan halk.

Oebalus - Laconia kralı (XI, 43; XIV, 173).

Oedipus - Laius ile İocasta'nın oğlu; kent kapısının önündeki sfenksin sorduğu bilmeceyi çözen, daha sonra da bilmeden babasını öldürüp annesiyle evlenen Thebae kralı; Eteocles, Polynikes, İsmene ve Antigone'nin babası, gerçeği öğrenince kendi elleriyle gözlerini kör etmiş.

Oeta - Thessalia ile Doris arasında, Hercules'in yakıldığı dağ; bugünkü Kumayta.

Olfius - Kimliği belli değil (IX, 95).

Olus - Aulus'un halkçası, kimliği belli değil (II, 68; III, 48; IV, 36; VII, 10 ; X, 54).

Olympus - Makedonya ile Thessalia'yı ayıran dağ, tanrıların oturduğu yer.

L. Opimius - İÖ 121 yılı konsülü, adı çok iyi şarapların üretilmesiyle duyulmuştur.

Oporinos - Yunanca 'Oporinós' (göze ilişkin) sıfatının Latince yazılışı.

Oppianus - Martialis'in dostu olmalı (VI, 42).

Oppianus - Kimliği belli değil (VI, 62; VII, 4; VIII, 25).

Orchia lex - Halk temsilcisi Orchius'un önerisiyle benimsenen yasa.
Orcus - Ölüler ülkesi tanrısı. Yunanlılardaki Pluto'nun Latinlerdeki karşılığı.
Orestes - Agamemnon ile Clytaemnestra'nın oğlu, İphigenia ile Electra'nın kardeşi; Pylades'in can dostu.
Orpheus - Esin perisi Calliope ile Apollo'nun oğlu, Eurydice'nin kocası. Trakyalı ünlü müzikçi, Bacchus'a tapan kadınlarca parçalanmış.
Osiris - Mısır tanrısı, İsis'in kocası; tapınımı gürültülü patırtılı olurdu.
Ossa - Thessalia'da Atadamların oturduğu dağ.
Otacilius - Erkek adı.
M. Salvius Otho - Galba'yı tahtından indiren kişi, Vitellius karşısında yenilgiye uğramıştır.
Publius Ovidius Naso - İÖ I. yüzyılda yaşamış ünlü Latin ozanı.
Q. Ovidius - Martialis'in bir dostu (I, 105; VII, 44; 93; IX, 52; 53; X, 44; XII, 119).

P

Paccius (P. Antiochus) - Ünlü bir hekim.
Pacorus - Domitianus'un çağdaşı Part kralı.
Marcus Pacuvius - (İÖ 220 - 130) Latin tragedya ozanı.
Padus - İtalya yarımadasının en uzun ırmağı; bugünkü Po.
Paeligni - İtalya yarımadasının doğusunda bulunan Samnium halkı.
Paestum (Posidonia) - İtalya yarımadasının güneyinde Lucania bölgesinde yılda iki kez açan gülleriyle ünlü kent; bugünkü Pesto.
Paetus (Caecina) - Thrasea Arria'nın kocası, Claudius zamanında ölüm cezasına çarptırılmış.
Paetus - Kimliği belli değil (V, 37; VI, 30; XI, 79).
Q. Remmius Palaemon - Dilci (II, 86).
Palamedes - Euboea kralı Nauplius'un oğlu; zar, dama, satranç gibi oyunların, Yunanca 'th', 'ks', 'ps', 'kh' harflerinin bulucusu.
Palatinus - Saray yazmanı.
Palatium - Roma'nın yedi tepesinden biri.
Palinurus - Aenias'ın gemisinin dümencisi.
Pallas - Us tanrıçası Minerva, kutsal ağacı zeytinyağı.
A. Cornelius Palma - 99 yılı konsülü, 100 yılı Hispania citerior önder yardımcısı.
Pan - Keçi ayaklı, keçi boynuzlu Yunan ve özellikle Arcadia kır tanrısı (IX, 61).
Panaretus - Kimliği belli değil (VI, 89).
Pandion - Atina kralı (I, 25).
Panniculus - Mimos oyuncusu (II, 72; III, 86; V, 61).
Pannonia - Dacia, Noricum ve İllyricum arasındaki yöre; aşağı yukarı bugünkü Macaristan.

Pannychus - Kimliği belli değil (II, 36; VI, 39; 67; IX, 47).
Pantaenis - Yunanlı ozan Sappho'nun arkadaşı ve rakibi; ya da başka bir kadın ozan.
Pantagathus - Genç bir köle ((VI, 52).
Paphos - Kıbrıs adasında Aphrodite'nin doğum yeri olan, tanrıçanın tapınımıyla ünlü kent.
Papirianus - Kimliği belli değil (VIII, 81).
Papylus - Kimliği belli değil (IV, 48; 69; VI, 36; 78; VII, 94).
Paraetonium - Afrika'nın kuzeybatısında, İskenderiye'ye yakın bir kent (X, 26).
Parcae - Üç Yazgı tanrıçası: Clotho iği tutar, Lachesis yaşam ipliğini eğirir, Atropus ipi keser.
Paris - Priamus ile Hecabe'nin oğlu. İda dağında düzenlenen tanrıçalar arası güzellik yarışmasında hakem olmuş, kendisine Küçük Asya üzerinde egemenlik sözü veren Iuno'yu, ün ve bilgelik sözü veren Minerva'yı değil, en güzel kadın sözü veren Venus'u birinci seçmiş, Helena'yı kaçırarak Troia savaşına neden olmuş.
Paris - 83 yılında ölüm cezasına çarptırılmış bir Mimos oyuncusu (XI, 13).
Parium - Mysia'da Marmara denizi kıyısında bir kent.
Parma - Yünleriyle ünlü bir Gallia Transpadana kenti.
Paros - Ege denizinde mermeriyle ünlü ada.
Parrhasia - Yunanistan'ın Arcadia bölgesinde bir kent.
Parrhasia ursa - Büyük Ayı ya da Callisto. Arcadia kralı Licaon'un kızı, Iuno tarafından ayıya, sonra da Iuppiter tarafından burca çevrilmiş, Büyük Ayı burcu.
Parthaon - Agenor ile Epicasta'nın oğlu, Aeneas'ın babası, Calydon kralı.
Parthenius - Domitianus'un saray yazmanı.
Parthenopaeus - Thebae'ye karşı yedi komutandan biri (VI, 77; IX, 56; - X, 4).
Parthenopaeus - Kimliği belli değil (XI, 86).
Parthenope - Siren'lerden biri. Odysseus'un Siren'lerden kaçması üzerine, Siren'ler denize atlamış, Parthenope'nin ölüsünün karaya vurduğu yerde sonraları Neapolis kurulmuş.
Parthia - Partların ülkesi (X, 76).
Pasiphae - Güneş'in kızı, Minos'un karısı. Phaedra, Ariadna ve Minotaurus'un annesi (Spect. 5; 27).
Passer is fluchus - Volsini gölüne yakın bir su (Aquae Passerianae).
Passienus - bk. Crispus.
Passerinus - Gösteri alanı atı (VII, 7; XII, 36).
Pastor - Martialis'in bir dostu.
Patavium - Veneti'lerin ülkesinde namusluluğuyla bilinen kent; bugünkü Padova.
Paterclianae (sellae) - Roma'da genel hela.
Paterna - bk. Narbo.

Paternus - Kimliği belli değil (II, 32).
Patrae - Corinthus körfezi üzerinde bir kent.
Patricius (vicus) - Roma'da bir sokak.
Patrobas - Kimliği belli değil (II, 36).
Paula - Bir sokak kadını (I, 74; VI, 6; XI, 7).
Paula - Bir yaşlı kadın (X, 10; X, 8).
Pauli - Kimliği belli değil (V, 28).
Paulinus - Bir koşucu
Paulus - Bir savunman (VII, 72).
Paulus - Kimliği belli değil (II, 20; IV, 17; V, 4; 22; VI, 12; VIII, 33; IX, 85; X, 10; XII, 69).
Pax - Barış tapınağı.
Pedo Albinovanus - Epigram yazarı.
Pegasus - Medusa'nın kanından doğmuş kanatlı at. Attığı tekmeyle yerden Hippocrene çeşmesi fışkırmış.
Peleus - Acacus'un oğlu, Thetis'in kocası, Achilles'in babası.
Pelias - Thessalia kralı, İason'un babası. 100 yıldan çok yaşamış, Medea'nın yönlendirmesiyle çocukları onu gençleştirmek isterlerken öldürmüşler.
Pelion - Thessalia'da bir dağ; bugünkü Petras.
Pella - Macedonia'da Philippos'un ve İskender'in memleketi bir deniz kıyısı kenti.
Pelops - Tantalus'un oğlu, Hippodamia'nın kocası, Atreus ile Thyestes'in babası. Pelops, Thyestes'i boğazlayıp etlerini şölende tanrılara sunmuş, içlerinde yalnız Ceres çocuğun bir omuzunu yemiş; tanrılar çocuğa can verdiklerinde, bu yüzden bir omuzu eksik kalmış. Ceres oraya fildişi koymuş.
Pelusium - Aşağı Mısır'da çok iyi mercimeğiyle ünlü bir deniz kıyısı kenti.
Penelope - İcarus ile su perisi Periboea'nın kızı, Odysseus'un karısı, Telemachus'un annesi. İlkçağda 'namusu mücessem' (namusluluk örneği) olarak ve kocasına bağlılığıyla ünlüdür.
Pentheus - Thebae kralı, Bacchus tapınımını kötü görmesi nedeniyle annesi ve kız kardeşleri tarafından parçalanmış.
Peregrina - bk Claudia.
Perenna - bk. 'Anna Perenna'.
Pergamum - Büyük Mysia'da bir kent, Pergamum krallığının başkenti; bugünkü Bergama.
Permessis - Esin perilerinin kutsal saydığı Permessus pınarının perisi.
Permessus - Boeotia'da Helicon dağından çıkıp Copais gölüne dökülen ırmak.
Persia - Pers'lerin ülkesi.
A. P. Flaccus Persius - İS I. yüzyıl ünlü yergi ozanı.
Peteris - Hispania'da bir kent.
Peuce - İster ya da Tuna ırmağının ağızlarından birindeki ada.

Phaedrus - İS I. yüzyıl masal ozanı.

Phaethon - Helios ile Clymene'nin oğlu. Babasından arabasını kullanmak için izin almış, ancak yeryüzüne çok yaklaştığı için az kalsın yakıyormuş. Iuppiter'in onu yıldırımıyla çarpması sonucu Eridanus (Po) ırmağına düşmüş.

Phalantum - 'Tarentum' yerine.

Phalantus - Tarentum kentini kuran Lacedaemon'luların başkanı.

Phaon - Sappho'nun sevdiği, sevgisine karşılık görmediği Lesbos'lu genç.

Pharus - Mısır'da İskenderiye yakınlarında feneriyle ünlü küçük ada.

Phasis - Asia Minor ile Colchis sınırında, Karadeniz'e dökülen ırmak; bugünkü Rion.

Phasis - Kimliği belli değil (V, 8).

Phidias - Atinalı ünlü (metal ve fildişi) yontucu.

Philaenis - Kimliği belli değil (II, 33; IV, 65; VIII, 67; 70; IX, 29; 40; 62; X, 22; XII, 22).

Phileros - Kimliği belli değil (II, 34; X, 43).

Philetus - Kimliği belli değil (II, 44).

Philinus - Kimliği belli değil (X, 102).

L. Marcius Philippus - Augustus'un kayınbabası (V, 42).

Philippus - Kimliği belli değil (VI, 84).

Philistion - Asia Minor kökenli bir mimus yazarı ve oyuncusu.

Philo - Kimliği belli değil (V, 47).

Philomela - Pandion'un kızı, eniştesi Tereus'un kaçırması üzerine bülbüle dönüşmüş.

Philomelus - Varsıl bir azatlı (IV, 5).

Philomusus - Kimliği belli değil (III, 10; VII, 76; IX, 35; XI, 63).

Philostratus - Kimliği belli değil (XI, 82).

Philyra - Oceanus'un kızı, Chiron'un annesi, ıhlamur ağacına dönüşmüş.

Phineus - Trakya kralı, ikinci karısının uydurmalarıyla önceki karısından iki çocuğunu kör etmiş, tanrılar da onu kör ederek cezalandırmış.

Phlegra - Söylencebilimde Devlerin savaşta Iuppiter'ce yıldırımla vurulduğu, Campania bölgesinde, Napoli yakınlarındaki yer.

Phlogis - Kimliği belli değil (XI, 60).

Phoebus - Apollo.

Phoebus - Kimliği belli değil (I, 58; II, 35; 44; III, 73; 89; VI, 20;-IX, 63; 92; 102; XII, 45).

Phosphorus - Sabah yıldızı.

Phrixus - Atamas ile Nephele'nin oğlu. Kız kardeşi Helle ile altın postlu koça binip uçmuş, Helle denize düşmüş (Hellespontus Boğazı), Phrixus sağ esen Colchis'e ulaşmış, koçu kurban etmiş, postunu Ares'e armağan olarak kutsal koruya asmış, bunu sonraları Argos gemicileri başlarındaki Iason'la birlikte Yunanistan'a götürmüş.

Phrygia - Asia Minor'un batısında bir bölge.
Phryx - Kimliği belli değil (VI, 78).
Phyllis - Kimliği belli değil (X, 81; XI, 29; 49; XII, 65).
Picens- Kimliği belli değil (VIII, 57; 62).
Picenum - Adriyatik denizi kıyısında bir kent; bugünkü Marche ya da Piceno.
Picentinus - Kimliği belli değil (IX, 78).
Pieria - Macedonia kıyısında bir yöre.
Pi(m)plea - Pieria'da esin perileri için kutsal yer.
Pindaros - (İÖ 518 - 438) Bocotia'da Thebae doğumlu ünlü Yunanlı lirik ozanı.
Pirithous - İxion'un oğlu, Proserpina'yı yeraltından alıp getirmeye giden Theseus'un yoldaşı.
Pirum - Roma'da bir semt.
Pisa - Bir Elis kenti.
C. Calpurnius Piso - 65 yılında tertibe girişmekten ötürü Nero tarafından ölüm cezasına çarptırılmış bir yazınsever.
Pisones - Cumhuriyet ve imparatorluk döneminde anlı şanlı devlet adamları yetiştiren Eski Roma soyu Calpurnius'lar, (takma adıyla) Piso'lar.
Platea - Hispania'da demir ocaklarıyla ünlü kent (IV, 55; XII, 18).
Platones - (İÖ 429 - 347) Ünlü Yunan filozofu: Platon.
Plecusa (Phlegusa) - Kimliği belli değil (II, 66).
Platea - Hispania'da demir ocaklarıyla ünlü bir kent.
Plinius senex - (23/24 - 78) *Naturalis historia*'nın yazarı.
Plinius Secundus - (61 -112) - *Epistulae curatius scriptae*'ın yazarı; Plinius Senex'in yeğeni. Plinius Iuvenis (Genç Plinius).
Podalirius - Aesculapius'un oğlu, ünlü Yunanlı hekim. Hekimlik simgesi sayılmış (X, 56).
Poeas - Philoctetes'in babası, Yunan ordusunun en usta okçusu.
Poeni - Kartacalılar (IV, 14; VIII, 53; X, 13).
Polla (Argenteria) - Ozan Lucanus'un karısı (VII, 21; 23; X, 64).
Polla - Kimliği belli değil (III, 42; X, 40; 69; 91; XI, 89).
Pollentia - Ligur'ların bir kenti; bugünkü Pollenza.
Pollio - Ünlü kitara çalgıcısı (IV, 61).
Q. Pollius Valerianus - Bir kitapçı (I, 113).
Polluks - Sparta kralı Tyndaros (ya da Iuppiter) ile Leda'nın oğlu, yumruk dövüşçüsü.
Polybios - Usta top oyuncusu (VII, 72).
Polycharmus - Kimliği belli değil (VIII, 37; IX, 69; XII, 56).
Polyclitus - Sicyon'lu ünlü yontucu (VIII, 50; IX, 59; X, 89).
Polyphemus - Cyclops (IV, 49).
Polyphemus - Severus'un dev gibi kölesi (VII, 38).
Polyhymnia - Esin tanrıçası (IV, 31).

Polytimus - Bir eşcinsel (XII, 75; 84).
Pomona - Yemiş tanrıçası.
Pompeius Auctus - Martialis'i çok beğenen biri (VII, 51; 52; - IX, 21; - XII, 13).
Gnacus Publius Pompeius Magnus - İÖ 60 yılında kayınbabası Caesar ve Crassus'la birlikte Üçler Kurulu üyesi. Roma devletini korsanlardan kurtarmış, Mithridates'i yenmiştir. İç savaşta Pharsalus'ta Caesar'a yenilince, Mısır'a kaçmış, orada Ptolemaeus'un buyruğuyla öldürülmüştür (İÖ 48).
Pomponius - Kimliği belli değil (VI, 48).
Pomptinum - Latium'da bir yöre; bugünkü 'il Pontino'.
Pompulla - Kimliği belli değil (IV, 61).
Pompullus - Kimliği belli değil (VI, 61).
Pontia - İki oğlunu zehirlemesiyle tanınmış kıyımcı kadın (VI, 75).
Ponticus - Kimliği belli değil (II, 32: 82; III, 60; IV, 85; V, 63; IX, 19; 41).
Pontilianus - Kimliği belli değil.
Porcia - Cato Uticensis'in kızı, ilkin Domitianus Ahenobarbus'un, sonra Brutus'un karısı.
Porphyrio - Alanın arabacısı, tanrılara karşı savaşan Devlerden biri.
Porsenna - Etruria kralı.
Porthaon - bk. 'Parthaon'.
Postumianus - Kimliği belli değil.
Postumilla - Kimliği belli değil.
Postumus - Kimliği belli değil.
Pothinus - Pompeius'u öldüren kişi (III, 66; V, 69).
Potitus - Bilgin (X, 70).
Praeneste - Latium'da bir kent; bugünkü Palestrina.
Praxiteles - Ünlü Yunanlı yontucu.
Priamus - Troia kralı.
Priapus - Asia Minor kökenli, Mysia bölgesinde Lampsacus kentinde tapınım gören, sonradan Yunanlıların aldığı yemiş, bağ bahçe tanrısı. Doğurtma gücü, doğadaki bereketin simgesi kocaman bir erkeklik organı vardı. Tanrı, sonraları bahçeleri bekleyen, kuşları kaçıran 'korkuluk'a dönüşmüş olmalı.
Primus - bk. 'Antonius'.
Priscus - Kılıç oyuncusu (Spect., 29).
Priscus - Kimliği belli değil (I, 112; II, 41; VII, 46; VIII, 12; IX, 10; X, 3)
Priscus - bk. 'Terentius'.
Priscus - Saloninus'un dostu (VI, 18).
Priscus - Sofrayla ilgili bir yapıtın yazarı (IX, 77).
Priscus - Martialis'in XII. kitapçığını adadığı dostu (XII. Kitap'ın başlığı).
M. Valerius Probus - Dilci tipi sayılan kişi (II, 2).
Procillus - Kimliği belli değil (I, 27; 115).
Procne - Pandion'un kırlangıça dönüştürülmüş kızı (XI, 18).

Proculeia - Kimliği belli değil (X, 41).
Proculina - Kimliği belli değil ((VI, 22).
C. Iulius Proculus - Martialis'in dostu ve koruyucusu.
Prometheus - Iapetus'un oğlu, Epimetheus'un kardeşi, Deucalion'un babası. Kilden insan yapıp gökten çaldığı ateşi onlara armağan etmiş, bu yüzden Kafkasya'da bir kayaya zincirlenmiş; her gün bir akbaba onun karaciğerini yermiş, Hercules akbabayı öldürünceye değin bu durum sürmüş.
Sextus Propertius - İÖ I. yüzyılda yaşamış ünlü Romalı elegeia ozanı.
Proserpina - Yeraltı eeesi (III, 43; XII, 52).
Ptolemaeus Lagus - Mısır'da Ptolemaeus soyunu başlatan kral; "Mısırlı" anlamında da kullanılırdı.
Publius - Augustus çağında yaşamış aşk elegeia'ları ozanı (IV, 29).
Publius - Kimliği belli değil (X, 98).
Aulus Pudens - Martialis'in Sassina'lı yüzbaşı dostu.
Pylades - Strophius'un oğlu, Orestes'in can dostu.
Pylos - Peloponnesos yarımadasının batısında Messeria'da bir kent, Nestor'un yurdu.
Pyrgi - Tyrrhenum denizi üzerinde bir Etruria kenti; bugünkü San Severo.
Pyrrha - Deucalion'un karısı (X, 67).
Pythagoras - İÖ VI. yüzyılda yaşamış Yunanlı filozof (IX, 47).
Pythagoras - Nero'nun uşağı (XI, 6).

Q

Quintianus - Martialis'in dostu (I, 52).
Quintilianus (Marcus Fabius) - Hispania doğumlu ünlü konuşma uzmanı, Hispania'lı konuşma uzmanlığı öğretmeni, *Institutions oratoriae* yazarı (V, 18).
L. Quintius Cincinnatus - Romalı kahraman (IX, 27).
Quintus - bk. Ovidius ve Pollius.
Quintus - Kimliği belli değil (III, 8; 11; 62; IV, 72; V, 21; 75; VIII, 9).
Quirinalis - Kimliği belli değil (I, 84).
Quirinus - Romulus'a ölümünden sonra verilen ad.

R

Rabirius - İmparator Domitianus'un mimarı.
Raetia - Alpler'de bir bölge.
Rasina - Po ırmağının bir kolu.
Ravenna - Adriyatik kıyısında bir Gallia Cispadana kenti (III, 56; 57; 91; X, 51; XI, 21).

Redux - bk. Fortuna.
Manius Aquilinus Regulus - Bir savunman ve ünlü koğcu.
Gaius Memmius Regulus - 63 yılı konsülü.
Remus - Roma'nın kurucusu Romulus'un ikiz kardeşi.
Restitutus - Bir savunman (X, 87).
Rhaetia - Ren ırmağıyla Tuna ırmağı arasındaki ülke.
Rhenus - Gallia ile Germania arasındaki ırmak; bugünkü Rhein.
Rhodope - Trakya'da sıradağlar.
Rhodus - Ege denizinde bir ada; bugünkü Rodos adası.
Rigae - Bir Hispania kenti.
Rixamae - Bir Hispania kenti.
Roetus - Atadam, devlerden biri.
Roma - Roma İmparatorluğu'nun başkenti; bugünkü Roma.
Romulus - Rhea Silvia (ya da İlia) ile Mars'ın oğlu, Remus'un ikiz kardeşi, Roma'nın kurucusu ve ilk kralı.
Romulus - Vienna'lı asma yetiştiricisi (XIII, 107).
(saxa) Rubra - Etruria'da mermer yatakları olan köy (IV, 64).
Rufina - bk. Claudia.
Rufinus - Kimliği belli değil (III, 31).
Rufus - bk. Canius, İnstantius, İulius, Safronius.
Rufus - Martialis'in dostu Caesonia'nın kocası (IX, 39).
Rufus - Sempronia'nın kocası olabilir (XII, 52).
Rufus - Belirsiz (I, 68; 106; II, 11; 29; 48; 84; III, 82; 94; 97; 100; IV, 13; 82; V, 51; 72; VI, 82; 89; VIII, 52; IX, 88).
Rusones - Martialis'in çağdaşı Ruso'lar (V, 28).
Rusticus - Kimliği belli değil (VIII, 23).

S

Sabaea - Arabia Felix'in çok ünlü güzel koku ve baharat üreten kesimi (Spect. 3).
Sabella - Kimliği belli değil (II, 41).
Sabellus - Bir savunman (III, 98; IV, 46; VI, 33; VII, 85; IX, 19; XII, 39; 43; 60).
Sabidius - Kimliği belli değil (I, 32; III, 17).
Sabina Atestina- Clemens'in karısı olmalı (X, 93).
Sabineius - Kimliği belli değil (III, 25).
Sabini - Roma'nın kuzeydoğusunda oturan halk.
Sabinus – bk. Caesius, Sabellus.
Sabinus - Kimliği belli değil (IV, 37).
Saenia - Kimliği belli değil (XII, 26).
Saepta (İulia) - Mars alanının güneyine düşen, içinde tek tek yapılar bulu-

nan, çitle çevrili kesim; halk toplantılarının yapıldığı, sahne oyunlarının vb. sergilendiği yer; bir de olur olmaz kişilerin buluşma yeri.

Safronius Rufus - Kimliği belli değil (IV, 71).

Safronius - Kimliği belli değil (XI, 103).

Saguntum - Bir Hispania Tarraconensis kenti; bugünkü Murviedro.

Salanus (Silanus) - Kimliği belli değil (V, 62).

via Salaria - Roma-Ancona yolu.

Saleianus - Kimliği belli değil (II, 65).

Gaius Crispus Sallustius - (İÖ 86 - 35) Romalı tarih yazarı.

Salmacis - Caria'da bir pınarın perisi.

Salo - İspanya'nın batısında, Celtiberia bölgesindeki İber ırmağının dağ eteklerinde akan kolu.

Salona (Salonae) - Dalmatia'nın başkenti.

Saloninus - Priscus'un dostu.

Samiramis (Sameramis) - Suriye kralı Ninus'un karısı ve ardılı ece.

Samos (Samus) - Ege denizinde bir ada; bugünkü Samos adası.

Santones (Santoni) - Gallia Aquitania halkı.

Santra - İÖ I. yüzyılda yaşamış bir dilci ve ozan, ünlü kişiler üzerine bir kitabıyla dilbilgisi el kitabı vardır.

Santra - Kimliği belli değil (VI, 39; VII, 20).

Sappho - İÖ VII. yüzyıl sonu VI. yüzyılın ilk yarısında yaşamış Yunanlı kadın ozan.

Sarapis - bk. Serapis

Sardanapalus (Sardanapallus) - Son Asur kralı, debdebe düşkünü; kendisine karşı ayaklanmada sarayında nesi var nesi yoksa hepsini, hazinesini yakmıştır. Düşüncesiz gösterişseverliğin simgesi olmuştur.

Sardinia - Bugünkü Sardinya adası.

Sarmatae - Sarmatia halkı.

Sarmatia (Scythia) - İskit ülkesi.

Sarsina ya da Sassina - Umbria'da otlaklarıyla ve üstü sivri, altı yuvarlak peynirleriyle ünlü kent.

Sattia - Claudius zamanında 99 yaşında ölen soylu bir kadın (III, 93).

Saturnalia - Alabildiğine özgürce eğlenilen, armağanlar alınıp verilen, efendilerin kölelere eşit davrandığı Saturnus şenlikleri (17 - 23 Aralık).

Antonius Saturninus - 88 yılında Domitianus'a karşı Germania'da erleri ayaklandırmış, ancak yüzbaşı Norbanus'un çabasıyla girişiminde başarılı olamamıştır.

Saturnus - Uranus ile Vesta'nın oğlu; Iuppiter, Iuno, Platon ve Neptunus'un babası.

Satyri - Bacchus'un keçi kulaklı, keçi ayaklı, keçi kuyruklu yoldaşı yaratıklar. Sonraları Panlarla ve Faunuslarla karıştırılan tanrsal varlıklar.

Saufeia - Kimliği belli değil (III, 72).

Saufeius - Kimliği belli değil (II, 74).

Sauroctonos - Apollo'nun (kertenkele öldüren anlamındaki) yakıştırma nitemi.
Sauromatae - Sarmatlar.
Saxetanum - Balık konserveleriyle ünlü bir Baetis kenti.
Scaevinus - Kimliği belli değil (III, 70).
C. Mucius Cordus Scaevola - Kral Porsenna'yı öldürmek üzere çadırına gelip de yakalanınca, sağ elini kızgın ateşte yaktığı için 'Scaevola' (Solak) adını alan Romalı (I, 21; VI, 19; X, 25).
Scaevola - Kimliği belli değil (I, 103).
Publius Cornelius Scipio Africanus Maior - (İÖ 236 - 184) Kartaca'yı yakıp yıkan (İÖ 146) Romalı komutan.
Scopas - Yontucu (IV, 39).
Flavius Scorpus - Alanın ünlü arabacısı.
Scylla - Nisus'un kızı. Babasının kızıl perçemini keserek gücünü yitirtmiş, kenti Minos kralına teslim etmiş, tanrılarca tepelibalıkçıla dönüştürülmüş.
Scylla - Forcus'un kızı. Circe'nin kıskanarak belden aşağısını köpeklerle sarılı deniz canavarına çevirdiği kız. Sicilya denizindeki kayalık (VII, 44; X, 4; 35).
Scylla - İriyarı bir kadın köle (VII, 38).
Scythia - İskitler ülkesi.
Secundilla - Kimliği belli değil (II, 65).
Secundus - bk. Caecilius, Plinius.
Secundus - Bir kitapçı (I, 2).
Secundus - Bir eşcinsel (XII, 75).
Secundus - Bir tefeci (II, 44; VII, 92).
Segius - Kimliği belli değil (IV, 21).
Selius - Düşsel bir asalak tipi (II, 11; 14; 27; 69).
Semele (Semela) - Cadmus'un kızı, Iuppiter'in sevdiği kız, Bacchus'un annesi (V, 72).
Sempronia - Rufus'un karısı (XII, 52).
Sempronius - bk. Gracchus.
Sempronius Tucca - Kimliği belirlenemiyor (VII, 41).
Seneca, Lucius Annaeus - İS I. yüzyılda yaşamış Stoacı filozof ve yazar.
Septicianus – Kimliği belli değil (XI, 107).
Sequani - Gallia'nın önemli halkı; bugünkü Bourgogne ve Franche-Comté.
Serapis (Sarapis) - Tanrıça İsis'in kocası, Mısır tanrısı.
Serenus - bk. Annaeus.
Seres - Bir Doğu Asya halkı.
Serranus - Kimliği belli değil (IV, 37).
Sertorius - Kimliği belli değil.
Setia - Latium'un şaraplarıyla ünlü bir kasabası; bugünkü Sezze.
Severus - Silius Italicus'un erkenden ölen ikinci oğlu (IX, 86; VIII, 66).
Severus - Martialis'in bir ozan dostu (XI, 57).
Severus - Martialis'in bir dostu (II, 6; V, 80; VII, 38; 49).

Severus - Kimliği kesin değil (V, 11; VI, 8; VII, 34; VIII, 61).
Sextilianus - Kimliği belli değil (I, 11; 26; VI, 54; X, 20).
Sextillus - Kimliği belli değil (II, 28).
Sextus - Roma imparatoru Domitianus'un kitaplık görevlisi ve güvendiği kişi (V, 5).
Sextus – Kimliği belli değil (II, 3; 13; 44; 55; 87; III, 11; 39; IV, 68 ; V, 38; VI, 86; VII, 86; VIII, 17; X, 21, 57).
Sibylla - Apollo'nun Cumae'de oturan bilicisi.
Sicania - Sicilia, Sicilya adası.
Sidon - Çok eskiden kokulu güvez rengiyle ünlü bir Fenike kenti.
Sigerus - Domitianus'un sarayında oda uşağı.
Signia - Latium'da kekre şarabıyla bilinen kent; bugünkü Signi.
Sila - Kimliği belli değil (XI, 23).
Silai – Bir Hispania halkı.
Titus Catius Silius İtalicus - *Punica* destanının ozanı, 68 yılı konsülü. Cuma'ya yakın, üzerinde Vergilius'un gömütü bulunan bir toprak ile Cicero'nun bir kır evini satın almıştır (XI, 48; 50).
Silius - Silius İtalicus'un ikinci oğlu, consul suffectus (VIII, 66).
Silvanus - Orman tanrısı.
Silvia - İulus avda Kral Latinus'un sürüsündeki olağanüstü bir geyiği öldürmüş, kralın kızı Silvia köylüleri ağlaya ağlaya, bağıra bağıra güzeller güzeli hayvanın öcünü almaya çağırmış.
Sinuessa - Campania sınırında Etruria bölgesinde ılıcalarıyla tanınmış bir deniz kıyısı kenti; bugünkü Mondragone yakınlarındaki ören yeri.
Sirenes - Odysseia destanına göre, Sicilya boğazının girişinde, İtalya'nın güney kıyılarında, yanlarından geçen gemicileri şarkılarıyla karşı konulmaz biçimde kendilerine çekerek ölüme sürüklemeye çalışan kuş bedenli, kadın başlı deniz yaratıkları, (III, 64).
Sirius - Büyük Köpek burcunun kavurucu sıcakları getiren en parlak yıldızı (IV, 66).
Sisyphus - Aeolus'un oğlu, Theseus'un öldürdüğü haydut. Yeraltında bir kayayı dağın tepesine çıkarmakla yükümlüymüş; ancak, tepeye geldiğinde, kaya aşağı yuvarlandığı için, bu çabası sonsuza değin sürmüş.
Socrates - (İÖ 469 - 399) Yunanlı filozof.
Sol - Güneş tanrı.
Sola - Euganei'lerin oturduğu tepelerdeki bir gölün (bugünkü Solana) su perisi.
Solyma - Bugünkü Kudüs.
Somnus - Uyku tanrısı.
Sophocles - (İÖ 496 - 406) Yunanlı tragedya ozanı.
Sosibianus - Kimliği belli değil (I, 81; IV, 33; XI, 83).
Sotades - Sağdan sola okunduğunda açık saçık anlam veren şiirlerin (kinadoi) yaratıcısı. Giritli, III. yüzyıl (İskenderiye çağı) ozanı.

Sotades - Kimliği belli değil (VI, 26).
Sotas - Bir hekim (IV, 9).
Spanius - Üst katmanın zevku sefasına kendini kaptırmış biri (II, 41).
Sparsus - Martialis ile Plinius Iuvenis'in varsıl dostu.
Spatale - Kimliği belli değil (II, 52).
Spartanus - Sparta'dan.
Spendophorus - Genç bir köle.
Spoletum - Umbria'nın belli başlı kentlerinden, şarabı tutulmayan bir yer.
Lucius Arruntius Stella - Roma imparatoru Traianus zamanında yaşamış bir ozan.
Stephani balnea (Stephanus) - Mons Quirinalis üzerinde, tam yeri bilinmeyen yunak (XII, 52; XIV, 60).
Stertinus Avitus - Martialis'in bir ozan dostu.
Strymo(n) - Trakya'da bir ırmak; bugünkü Karasu.
Stymphalos (Stymphalus, Stymphalum) - Arcadia'da bir dağ ve bir göl (IX, 101).
Styx - Yeraltı ırmağı.
Subura - Kötü eğlence yerleri olan gürültülü patırtılı semt.
L. Cornelius Sulla - (İÖ 138 - 78) Romalı devlet adamı.
Sulmo - Paeligni kenti; bugünkü Sulmona.
Sulpicia - Calenus'un karısı, ozan.
Summemmium - Roma'da Subura semtine yakın, yosmalarıyla adı çıkmış semt.
Sura - bk. Licinius.
Surrentum - Campania'da; Napoli körfezinde şaraplarıyla ünlü kent; bugünkü Sorrento (I, 86; XIII, 110; XIV, 102).
Sybaris - Güney İtalya'da, Tarentum körfezinde bir kent.
Syene - Yukarı Mısır'da, Nil ırmağının doğusunda kırmızı granitiyle ünlü kent; bugünkü Assuan.
Symmachus - Ünlü bir hekim.
Symplegades - İstanbul Boğazı'nın Karadeniz girişindeki kayalık iki adacık, aralarından geçmek isteyen gemilere durmadan çarpar ve yerinde duramazmış; Argos gemisi geçtikten sonra devinimsiz kalmış.
Synnas - Phrygia'da mermeriyle ünlü bir kent.
Syria - Bugünkü Suriye.
Syriscus - Kimliği belli değil (V, 70).

T

Tagus - Lusitania'da kumlarında altın bulunan ırmak. İspanyolcada Tajo, Portekizcede Tejo.
Talassus (Talassio) Talasio, Talasius - Yunanlıların Hymenaeus'u ile öz-

deşleştirilmiş eski bir Latin tanrısı, onuruna açık saçık şarkıların söylendiği düğün tanrısı.

Tantalus - Phrygia kralı, Iuppiter'in oğlu, Pelops ile Niobe'nin babası. Tanrıların gizlerini açıkladığı için, yeraltı ülkesinde, meyve ağaçları altında, bir gölde bağlı bırakılmış; uzandığında dallar geri çekilirmiş, eğildiğinde sular.

Taratalla - Şakalı takma ad (I, 50).

Tarentos - Mars alanının bulunduğu yer (I, 69; IV, 1; X, 63).

Tarentum - Magna Graecia'da varsıl ve güçlü bir tecim kıyı kenti; bugünkü Taranto.

Tarpeia - Sabini'lere Roma kalesini teslim eden genç kız.

Tarpeius mons - Capitolium.

Tarraco - Hispania Tarraconensis'in başlıca kenti.

Tartarus - Yeraltı; ölüler dünyası.

Tartessus (Tartessos) - Baetis ırmağının ağzında çok eski bir kent.

Tatius - Sabini kralı (XI, 104).

Tauygeta (Taugeta, Taugetus) - Laconia ile Messenia arasındaki sıradağlar; bugünkü Pentadactylos ya da Maina.

via Tecta - Mars Alanında via Flaminia ile Tiber ırmağı arasındaki sütunlu yol (III, 5).

Telephorus - bk. 'Faenius'.

Telephorus - Bir eşcinsel (X, 83; XI, 26; 58).

Telesilla - Kimliği belli değil (VI, 7; VII, 87; XI, 97).

Telesina - Kimliği belli değil (II, 49).

Telesinus – Kimliği belli değil (III, 41; VI, 50; XII, 25).

Telethusa - Kimliği belli değil (VI, 71; VIII, 50).

Terentianus - Martialis'in bir dostu (I, 86).

Terentius Priscus - Martialis'in dostu ve koruyucusu (VIII, 45; XII, praef.).

Tereus - Trakya kralı, Procnis'in kocası. Baldızı Philomela'nın ırzına geçmiş, hüthüt kuşuna dönüşmüş.

Tethys - Deniz tanrıçası (Spect., III, 6; X, 44).

Terpsichore - Raks esin perisi.

Tettius Caballus - Takma ad. Bir soytarı olabilir.

Teutoni - Bir Germania halkı.

Thais - Menander'in bir komedyası ve bir kişilik (XIV, 187).

Thais - Romalı bir yosma.

Thalamus - Nero'nun berberi (VIII, 52).

Thalia - Tragedya esin perisi, şiir esin perisi.

Thallus - Ünlü arabacı.

Thebae - Boeotia'da çok eski ve çok önemli bir kent.

Thelys - Bir içoğlanı (X, 52).

Themison - Kimliği belli değil (XII, 20).

Theodorus - Kimliği belli olmayan kötü bir ozan (V, 73; XI, 93).
Theophila – Canius Rufus'un nişanlısı ya da karısı olabilir (VII, 69).
Theopompus - Kimliği bilinmeyen genç bir köle.
Therapnae - Laconia'da bir kent; Helena'nın doğum yeri.
Therinus - Kimliği belli değil (VIII, 13).
Theseus - Atina kralı, Aegeus'un ya da Neptunus'un oğlu, Ariadna'nın, sonra da Phaedra'nın kocası. Girit adasında Labyrinthus'ta Minotauros'u öldürüp genç kızları ona kurban edilmekten kurtaran kahraman.
Thessalia - Yunanistan'ın kuzeyinde büyük bir eyalet.
Thestylis - Ver., Buc., II, 10 ve 43'teki kadın.
Thestylus - Voconius Victor'un genç kölesi.
Thetis - Nereus ile Doris'in kızı, Peleus'un karısı, Achilles'in annesi; deniz tanrıçası.
Thracia - Bugünkü Trakya.
P. Clodius T. Paetus Thrasea - Nero'ya karşı çıkan bir Stoacı.
Thybris - bk. 'Tiberis'.
Thyestes - Pelops'un oğlu; kardeşi Argos kralı Atreus onun iki oğlunu öldürmüş, etlerini de bir şölende ona yedirmiş.
Thymele - Ünlü bir raksçı.
Tiberis - Roma'dan geçen ırmak; bugünkü Tiber ırmağı.
Albius Tibullus - İÖ I. yüzyılda yaşamış bir Latin elegeia ozanı.
Tibur - Sicilyalıların Latium'da Anio ırmağının iki yakasında kurduğu kent; yayla havası için çok tutulan yer; bugünkü Tivoli.
Ofonius Tigillinus - Saray komutanı; Nero'nun gözdesi.
Tigris - Gösteri alanı atı.
Timavus - Kuzey İtalya'da yedi ağızla Adriyatik denizine dökülen ırmak; bugünkü Timavo.
Tirnys - Hercules'in yetiştiği Argolis kenti.
Titan - Güneş tanrı.
Titius - Kimliği belli değil (I, 7).
Titullus – Kimliği belli değil (VIII, 44).
Titus - İmparator Titus (Spect., II, 7; III, 20; 36).
Titus - Kimliği belli değil (I, 17).
Titus - Bir tefeci (VII, 10).
Tityrus - Vergilius'un çoban kahramanı (Buc., I) (Mart. Epigr., VIII, 55).
Tolosa - Gallia Narbonensis'in ünlü kenti; bugünkü Toulouse.
Tonans - (= Iuppiter) (V, 55; 72; VI, 13; 83; VII, 60; VIII, 39; IX, 3; XI, 7; 63; 91; X, 20; 35; 51; 92, XI, 43, 94; XII, 15; XIII, 74).
Tonans falcifer = Saturnus (V, 16).
Tonans - (= Domitianus) (VI, 10; VII, 56; 99; IX, 39; 86).
Tongilianus - Kimliği belli değil (II, 52; XII, 88).
Tongilius - Kimliği belli değil (II, 40).

Toranius - Martialis'in bir dostu.
Torquatus - Kimliği belli değil (X, 79).
Traianus - İmparator Traianus (X, 7; XII, 8; X, 7).
Trebula - Sabin dağlarında küçük bir kent; bugünkü Treglia.
Trebulus - Bir Sabin kasabası.
Trifolium - Campania'da, iyi şarap çıkarılan bağlarıyla ünlü dağ (XIII, 114).
Triton - Deniz tanrısı.
Triumphus - Yabanıl hayvanlarla dövüşen kılıç oyuncusu (Spect., 29).
Trivia - Kavşaklar tanrıçası; Diana (Spect., 1; V, 1; VI, 47; IX, 64).
Troia - Phrygia'da bir kent; bugünkü Troya.
Tryphon - Bir kitapçı.
Tucca - Bk. Sempronius.
Tucca - Kimliği belli değil (I, 18; VI, 65; VII, 77; XI, 70; XII, 41; 94).
Tuccius - Kimliği belli değil (III, 14).
Tuetonissa - Hispania'da bir kent.
Tullius - bk. Marcus Tullius Cicero.
Cn. Domitius Tullus Cicero- Lucanus'un kardeşi (I, 36; III; III, 20; IX, 51).
Turasia - Hispania'da bir kent (IV, 55).
Turgontium (lacus) - Hispania'da bir göl.
Turnus - Martialis'in çağdaşı bir yergi ozanı; Memor'un kardeşi.
Tusculum - Latium'da, bugünkü Frescati'nin üst kesiminde, çok eski bir kent.
Tutela - Hispania'da bir kent (IV, 55).
Tutilius - Romalı bir savunman ve yazar.
Tvetonissa - Bilbilis yakınında bir yöre.
Tyndarus - Sparta kralı.
Typhon - Dev: Typhoeus.
Tyrus (Tyros) - Fenike'de erguvanıyla ünlü bir deniz kıyısı kenti.

U

Ulixes - Penelope'nin kocası, Telemakhos'un babası; Odysseus'un Latince adı.
Ultor - bk. Mars.
Umber - Kötü bir ozan (VIII, 90).
Umbria - Etruria'nın doğusundaki bölge.
Unicus - Martialis'in ozan akrabası.
Urbicus - Küçükken ölen bir çocuk (VII, 96).
Urbicus - Kimliği belli değil (VII, 51 - XI, 55).
Usipii - Germania'da Roma devletine karşı çıkan bir Ren kıyısı halkı.

V

Vacerra - Kimliği belli değil (VIII, 69; XI, 66; 77 ; XII, 32).
Vadavero - Hispania'da bir yer ya da akarsu.
Valerianus - bk. 'Pollius'.
Valerius - bk. 'Catullus', 'Martialis', 'Messalla'.
Vardaicus - Bir ayakkabı türü.
Lucius Varius Rufus - Augustus çağı tragedya ozanı (VIII, 18; 56; XIII, 3).
Varro - Bilinmeyen bir ozan (V, 30).
Varus - Yüzbaşı (X, 20).
Varus - Kimliği belli değil (VIII, 20).
Vaternus - Po ırmağının bir kolu (III, 67).
Vatjcanus (mons) - Roma'nın yedi tepesinden biri (I, 18; VI, 92; X, 45; XII, 48).
Vatinius - Özel biçimde cam kap ve bardaklar yapan bir kunduracı.
Vativesca - Hispania'da bir yer (IV, 55).
Veii - Etruria'da eski bir kent; bugünkü Farnese dolayları.
Velabrum - Roma'da Aventinum tepesinin eteklerinde, vicus Tuscus ile forum boarium arasındaki, özellikle zeytinyağı ve isli peynir satılan yiyecek pazarı.
Velius - Domitianus zamanında Bithynia prokonsülü Velius Paulus olabilir.
Velox - Kimliği belli değil (I, 110).
Venafrum - Campania'da zeytinyağı ile ünlü çok eski bir Samnit kenti.
Venetia - İtalya yarımadasının kuzeydoğu kesimi.
Venus - Vulcanus'un karısı, Cupido'nun annesi. Güzellik ve aşk tanrıçası.
Venustus - bk. 'Gemellus'.
Venuleius - 92 yılı consul suffectus'u L. Venuleius Montanus olabilir.
Vercellae - Gallia Transpadana'da bir kent; bugünkü Vercell.
Publius Vergilius Maro - İÖ I. yüzyılda yaşamış ünlü Latin ozanı.
Veritas - Gerçek.
Verona - Alp dağlarının güneyinde kalan Gallia Cisalpina'da bir kent, Catullus'un doğum yeri.
Verus - Kılıç oyuncusu (Spect., 29).
Vesbius - Vezüv (IV, 44).
Vespasianus - bk. 'Caesar uterque'.
Vesta - Saturnus ile Ops'un kızı, ev, ocak tanrıçası; Vesta tapınağı (I, 70; VII, 73).
Iulius Atticus Vestinus - Nero'nun öldürttüğü konsül olabilir (IV, 73).
Vestini - Hadria denizi üzerinde çok güzel peynir üreten halk.
Vesuvius (halk diline Vesbius) - Napoli yakınlarında 79 yılında patlayarak Pompeii Herculanum'u sıcak küller altında bırakan yanardağ.
Vetustilla - Kimliği belli değil (III, 93).
Vetustina - Kimliği belli değil (II, 28).
Via sacra - Forum Romanum'dan Quirinalis'e uzanan yol.

Gaius Vibius Maximus - 194 yılı Mısır yöneticisi (XI, 106).
Victor - bk. 'Voconius'.
Vienna - Gallia Narbonensis'te Allobrag'ların Rhodanus üzerindeki başkenti; bugünkü Viyana.
Vindelicia - Alp dağlarıyla Tuna ırmağı arasında, Rhaetia'nın kuzeyinde, başkenti Augusta Vindelicorum (bugünkü Augsburg) olan ülke.
Novius Vindex – Varsıl bir sanatsever.
Violentilla – bk. 'Ianthis'.
Vipsanius - bk. 'Agrippa'.
Virgo - Bir genç kızın bulması dolayısıyla Aqua Virgo (kız suyu) adını taşıyan, Mars alanının üzerinde İÖ 19 yılında yapılmış Agrippa su kemeriyle Roma'ya temiz ve serin su veren kaynak.
A. Vitellius - Sekizinci Roma imparatoru (II, 6; XIV, 8).
Voberca - Bir Hispania kenti (I, 49).
Voconius Victor - Martialis'in bir ozan dostu (VII, 29; XI, 78).
Vulcanus - Iuppiter ile Iuno'nun oğlu, Venus'un kocası, ateş tanrısı.

X

Xanthus - Güneş'in atı.

Z

Zeno - Stoacı filozof.
Zephyrus - İtalya'da karları eriten, ilkyazı müştulayan tatlı ve ılık yel; bizdeki adı meltem.
Zoilus - Kölelikten atlılığa yükselen biri.
Zoilus - Bir hokkabaz.

Güngör Varınlıoğlu, 1960-2001 yıllarında A.Ü. D.T.C.F. Latin Dili ve Edebiyatı (eski adıyla) Kürsüsü'nde, (YÖK'ten sonraki adıyla) Anabilim Dalı'nda asistan, doçent, profesör olarak görev yapmıştır. Kendi kurumunun dışında Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'nde (1976-78), ODTÜ Fen Edebiyat Fakültesi'nde (1999-2005) Latince dersleri vermiştir. 1965 yılından başlamak üzere dergilerde çıkan çeşitli düzyazı ve şiir çevirilerinden başka Publius Vergilius Maro, *Çoban Türküleri* (1970); Gaius Sallustius Crispus, *Catilina Tertibi* (1973); C. Iulius Phaedrus, *Masallar* (1998); C. Valerius Catullus, *Şiirler* (1.baskı 1978, 2. baskı 1998) kitap olarak basılmıştır.